



วารสารวิจัยรำไพพรรณี

Rajabhat Rambhai Barni Research Journal

ISSN 1906-327X , ISSN 2697-4371 (Online)

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2565

ประสิทธิภาพ ตามแนวคิด 7s ของ McKinsey กรณีศึกษา บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมเขตอินทรี อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อัครกิตติ์ พัฒนสัมพันธ์	5
กระบวนการเรียนรู้กับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนวนเกษตร ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ยุวดี ธัญชนะ, ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, จำลอง แสนเสนาะ	15
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว อัญชลี มีบุญ	26
แนวทางการพัฒนากีฬาพื้นบ้านเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาพื้นบ้าน ในสังกัดสมาคมกีฬาพื้นบ้านแห่งประเทศไทย ศิริรภา เพียรทอง	36
ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เพ็ญศิริ สมารักษ์, นันทภักดิ์ บุรขจรกุล, เปรมปรีดา ทองลา	46
พฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร วสุนธรา รตโนภาส, ตระกพร สุขเกษม	58
การศึกษาแนวคิดต่อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนและการวิจัยตลาดของผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน บุษรา บรรจงการ, ยุทธนา พรรคอนันต์	66
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อยู่เกี่ยวกับความรู้กฎหมายทั่วไป ในการเรียนรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน ทรงพร ประมาณ, รุติรัตน์ อธิธิมิชัย, วิศิษฐ์ศักดิ์ เนื่องนอง	79
รูปแบบสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ธิดิพงษ์ สุขดี, ภาณุวัฒน์ ศรีวรรณ, ชลิตา ขมสีดา	87
การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว นงนุช ศรีสุข, เบญญาดา กระจ่างแจ้ง	97
การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่าย โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ บัณฑิตชนิช เฟ่งผล, พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ	106
คุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มฐานรากจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พิศิษฐ์ ชัยสุวรรณถาวร, ธัญญาณี นิยมกิจ, ศตวรรษ ทิพโส, วิมเนศวร ทะกะกอง, สุทธินันท์ โสดีวิถี	118
แนวทางการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ ภาณุพงศ์ นิลตะโก, อธิยุต ทัดตมนัส, วาสนา ดวงดี	128
ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้านจัดสรร วาสนา ดวงดี, ภาณุพงศ์ นิลตะโก, อธิยุต ทัดตมนัส, อธิระ เทียนรุ่งไพศาล	139
การปรับตัวของธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สินต่อการได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 อธิยุต ทัดตมนัส, ภาณุพงศ์ นิลตะโก, วาสนา ดวงดี, พิรานันท์ จันทวิโรจน์	150
ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นบนฐานแนวใหม่: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออก จรรยาศิริ เคชปภา, ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, จำลอง แสนเสนาะ	159
รูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรี กาสัก เต๊ะขันหมาก	171
การประเมินความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี ชลิตา ขมสีดา, ธิดิพงษ์ สุขดี	182
การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สุวัชร โพธิ์ปิ่น, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง	190
การวิเคราะห์รูปแบบการออกแบบเพื่อการสื่อสารตราสินค้าไลฟ์สไตล์ กมลชนก เศรษฐบุตรี	200



วารสารวิจัยรำไพพรรณี

Rajabhat Rambhai Barni Research Journal

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 ประจำปี 2565 (มกราคม-เมษายน) ISSN 1906-327X, ISSN 2697-4371 (Online)

ชื่อ	วารสารวิจัยรำไพพรรณี	
เจ้าของ	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	
ที่ปรึกษา	41 หมู่ 5 ถนนรักศักดิ์มงคล ตำบลท่าช้าง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี 22000	
บรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไวภูมณต์ ทองอร่าม	ศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รัชพลเมือง
บรรณาธิการ	ศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมณะเสวต	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฟื่องอรุณ ปรีดีติลก
กองบรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริวิทย์ กุลโรจนภัทร	ดร.พีระ รัตนวิจิตร
	อาจารย์ ดร.สวัสดิ์ อุดมโภชน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
	รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
	ศาสตราจารย์ ดร.วิสาขา ภูจินดา	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
	ศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
	รองศาสตราจารย์ ดร.จิณฉวีตร ปะโคทัง	มหาวิทยาลัยบูรพา
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด บุญเกิด	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศชาย สติย์พนาวังค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรกร พาหะนิชย์	มหาวิทยาลัยบูรพา
	อาจารย์ ดร.สุชาติ รัตนวานิชย์พันธ์	
	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ รุจิรานุกูล	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภดล แสงแข
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนธยา กุลกัลยา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวัลรัตน์ สมนึก
	อาจารย์ ดร.สิตางค์ เจริญวงศ์	นางสาวกรรณิกา สุขสมัย
	นางสาวนิตยา ต้นสาย	นางสาวปิยาภรณ์ กระจ่างศรี
	นางสาวชุลีรัตน์ ผดุงสิน	นางสาวณัฐฐานี ดีชื่อ
	นางสาวปองรัตน์ บุญลาภ	นางภรณ์ทิพย์ สุภาภรณ์

กำหนดการตีพิมพ์
ขอบเขตวารสาร

ปีละ 3 ฉบับ
วารสารวิจัยรำไพพรรณี เป็นวารสารระดับชาติที่ผ่านการรับรองผลการประเมินคุณภาพวารสารในฐานะข้อมูล TCI กลุ่ม 2 (พ.ศ. 2563-2567) จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของคณาจารย์ นิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาโท-เอก นักวิจัยจากหน่วยงานภายในและภายนอกต่าง ๆ สู่สาธารณชน รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ ได้นำผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ เปิดรับบทความวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึงสหวิทยาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมและชุมชน โดยจัดทำเป็นวารสารราย 4 เดือน เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน)	จำนวน 20 บทความ
ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม)	จำนวน 20 บทความ
ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม)	จำนวน 20 บทความ

โดยบทความที่ตีพิมพ์ทุกบทความผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewed) ในสาขาวิชานั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 2 ท่าน โดยเป็นการประเมินแบบ double-blinded review

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ ประจำฉบับ (Peer Review)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภดล แสงแข	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวงค์ อุบาลี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงธรรม สรณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชาวุฒิ วานิชสรรพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวร	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรพร สวัสดิการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภานิตา โพธิ์แก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทราวดี ศิริอำนาจลาภ	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์ ดร.ณัฐฐินุช จุยก้าววงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์ ดร.ปิยะพงศ์ กุฬพงศ์พันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์ ดร.สิตางค์ เจริญวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์ ดร.สันตสิทธิ์ บริวงษ์ตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์ ดร.เจนวิทย์ วารีบ่อ	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญอรุณ ปริติติติก	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชร หิรัญพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณกษ เก็จพิรุฬห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ วรรณธนีง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจตน์จรรย์ อาจไธสง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
รองศาสตราจารย์ ดร.พนิตสุภา ธรรมประมวล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายฝน เสกขุนทด	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ปาอ้าย	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลักษณะพร คำดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
อาจารย์ ดร.สินีนารถ เริ่มลาวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
อาจารย์ ดร.ณัฐพล บัวเปลี่ยนสี	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา สีดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิญญาพัชญ์ นาคภิบาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนิดา จุลวนิชย์พงษ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทราวดี มากมี	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิวิทย์ วัชร์มณฑา	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภา พึ่งบางกรวย	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรมน สาดรักษ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี แต่งอ่อน	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนิต โตอติเทพย์	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ เครือนวนล	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร สุวรรณละออง	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด หนูอิม	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.สุภัศตรา เก้าประดิษฐ์ทรัพย์ชุกุล	มหาวิทยาลัยบูรพา

รายชื่อผู้พิจารณาตรวจสอบภาษาอังกฤษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ อยู่ไสว	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรอยฝน ทวีชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์วินิชา วงศ์ชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์เอื้อมพร รุ่งศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ออกแบบรูปเล่มและจัดพิมพ์ นางสาวนิตยา ตันสาย

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. 2565 (ฉบับที่ 1)

พิมพ์ที่ ชลบุรีการพิมพ์ 194/28 ถ.พรหมาสูตร ต.บางปลาสร้อย อ.เมือง จ.ชลบุรี 20000

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยรำไพพรรณี (Rajabhat Rambhai Barni Research Journal) ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เป็นวารสารวิจัยที่เผยแพร่บทความวิจัยของนักวิจัย นิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณาจารย์ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยที่สนใจ เป็นวารสารราย 4 เดือน โดยเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) และฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม) แต่ละฉบับมีจำนวน 20 บทความ โดยวารสารฉบับนี้ถือเป็นปีที่ 16 ฉบับที่ 1 ประจำปี 2565 (มกราคม-เมษายน) ซึ่งบทความวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกให้ตีพิมพ์ในวารสารนี้ ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตามสาขาวิชาไม่น้อยกว่า 2 ท่าน โดยเป็นการประเมินแบบ double-blinded review วารสารวิจัยรำไพพรรณีได้จัดอยู่ในฐานข้อมูล TCI ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 และได้มีการพัฒนาคุณภาพวารสารมาโดยตลอด กองบรรณาธิการวารสารได้ดำเนินการเผยแพร่วารสารวิจัยรำไพพรรณีไปยังเครือข่ายมหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั่วประเทศ เป็นประจำทุก 4 เดือน ปัจจุบันวารสารวิจัยรำไพพรรณี ได้ผ่านการรับรองผลการประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI รอบที่ 4 ในวารสารกลุ่ม 2 (พ.ศ. 2563-2567) และเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการวารสารและเป็นการปรับปรุงคุณภาพวารสารให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ทางวารสารได้เปิดรับบทความวิจัยสหวิทยาการ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึงวิทยาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมและชุมชน เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในฉบับนี้

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ส่งบทความวิจัยมาให้พิจารณาตีพิมพ์ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ (Peer reviews) ทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขบทความวิจัยต่าง ๆ ให้มีความถูกต้อง และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนการจัดทำวารสารวิจัยรำไพพรรณี ฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารวิจัยรำไพพรรณี ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 ประจำปี 2565 (มกราคม-เมษายน) จะสามารถตอบสนองความสนใจของผู้อ่านทุกท่านได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้สามารถติดตามรายละเอียดและดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ หรือสมัครส่งบทความวิจัยออนไลน์ได้ที่ <https://tci-thaijo.org/index.php/RRBR/index> ซึ่งกองบรรณาธิการวารสารจะดำเนินการรวบรวม คัดกรองบทความวิจัยเพื่อนำไปสู่การเผยแพร่ผลงานวิจัยอันจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ
บรรณาธิการวารสารวิจัยรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Rajabhat Ramphongburi



ประสิทธิภาพ ตามแนวคิด 7s ของ McKinsey กรณีศึกษา บริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง
ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
The Developing Organizational for Efficiency According to McKinsey's 7s
Framework A Case Study of Wellgrow Industrial Estate Bang Pakong District
Chachoengsoa Province

อักรกิตต์ พัฒนสัมพันธ์*

Akarakrit Pattanasumpan

มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว 27160

Burapha University, Sakaeo Campus, Sakaeo 27160 Thailand

*Corresponding author E-mail: Akarakrit@buu.ac.th

(Received: June 18 2021; Revised: July 25 2021; Accepted: July 29 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนางองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ตามแนวคิด 7s ของ McKinsey กรณีศึกษา บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในครั้งนี้ คือ ผู้จัดการฝ่ายในแผนกต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ผู้จัดการฝ่ายขาย ผู้จัดการฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคล ผู้จัดการฝ่ายการเงิน ผู้จัดการโรงงาน ผู้จัดการฝ่ายวิศวกรรมและซ่อมบำรุง ผู้จัดการฝ่ายปฏิบัติการ ผู้จัดการฝ่ายควบคุมคุณภาพ และผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ จำนวน 10 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนางองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ตามแนวคิด 7s ของ McKinsey กรณีศึกษาบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ (1) กลยุทธ์ การฝึกอบรม การกระจายอำนาจ (2) โครงสร้าง สายบังคับบัญชาสั้น ความรับผิดชอบแบ่งตามหน้าที่ (3) ระบบ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ (4) รูปแบบ การสอนงาน การเป็นพี่เลี้ยง (5) บุคคล การวางเส้นทางความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน คุณภาพชีวิต (6) ทักษะ ระบบซอฟต์แวร์ ERP (7) ค่านิยมร่วม การทำงานเป็นทีม

คำสำคัญ : การพัฒนางองค์กร, ประสิทธิภาพ, นิคมอุตสาหกรรม



Abstract

This research has the purpose of research to study. The Model Developing Organizational for Efficiency According to McKinsey's 7s Framework A Case Study Of Wellgrow Industrial Estate, Bang Pakong District, Chachoengsoa Province. This research was a qualitative study by means of in-depth interviews. A sample of 10 persons. Department Manager consists of Sales Manager, Customer Relationship Manager, Human Resource Manager, Finance Manager, Factory Manager, Engineering and Maintenance Manager, Operations Manager, Quality Control Manager and Purchasing Manager and Staff in the department was selected for the study. Data analyses were performed by making conclusions a content analysis.

The results show that the sample into The Developing Organizational for Efficiency According to McKinsey's 7s Framework A Case Study Of Wellgrow Industrial Estate, Bang Pakong District, Chachoengsoa Province for (1) Strategy Training Empowerment. (2) Structure Short command Functional Organization. (3) System Participative Management. (4) Style Coaching Mentoring. (5) Staff Career Path Quality of Life. (6) Skill ERP Software. (7) Shared Value Team work.

Keywords : Developing Organizational, Efficiency, Industrial Estate



บทนำ

ในโลกยุคปัจจุบันนี้ นับได้ว่ามีการแข่งขันกันในระดับสูง โดยแต่ละองค์กรต่างที่จะพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถในการผลิตเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างองค์กรให้ทันยุคทันสมัย ซึ่งการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานในรูปแบบใหม่ มีการมอบความรับผิดชอบให้กับพนักงานแต่ละคนให้มีส่วนร่วมในแต่ละงานทั้งกระบวนการตั้งแต่ต้นจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการ ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในองค์กร จากปัจจัยดังกล่าวทำให้ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายขององค์กรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรในการรองรับการแข่งขัน และพัฒนาองค์กรให้ก้าวไปสู่ความเป็นเลิศ ทั้งในด้านประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (พเยาว์ อินทอง, 2560: 1-2)

การพัฒนาองค์กรเป็นกระบวนการในการพัฒนาสมรรถนะขององค์กรอย่างมีแผนจะต้องกระทำโดยตระหนักถึงสถานะแวดล้อมขององค์กรตลอดเวลาจะเน้นในเชิงกระบวนการของกลุ่มและขององค์กรเป็นที่ตั้งโดยกระบวนการเหล่านี้จะต้องเปิดโอกาสให้พนักงานในองค์กรได้ใช้ศักยภาพหรือสติปัญญาความสามารถอย่างเต็มที่เน้นทีมงานเป็นเป้าหมายเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมขององค์กรเป็นส่วนรวม เน้นความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินการเกี่ยวกับวัฒนธรรมของทีมงาน การดำเนินการเกี่ยวกับวัฒนธรรมขององค์กรทั้งระบบใหญ่ และระบบย่อยการพัฒนาองค์กรก็คือการใช้เครื่องมือทางการพัฒนาองค์กรเข้าสอดแทรกกระบวนการเปลี่ยนแปลงจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องมุ่งหวังที่จะให้ได้มา (สายหยุด ใจสำราญ และสุภาพร พิศาลบุตร, 2549: 52-53)

เครื่องมืออย่างหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์การบริหารองค์กรหรือการพัฒนาองค์กร คือ แบบจำลอง 7-S McKinsey ซึ่งเป็นแบบจำลองที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารงานขององค์กรที่จะช่วยให้การบริหารองค์กรมีความเป็นเลิศ เป็นการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาของบริษัท McKinsey ซึ่งเป็นที่ปรึกษาธุรกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาผลของการค้นคว้าวิจัยได้บ่งชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ หรือการบริหารงานที่สัมฤทธิ์ผลนั้นขึ้นอยู่กับ ตัวแปรซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างน้อยที่สุด 7 ปัจจัย ได้แก่ 1) กลยุทธ์ 2) โครงสร้าง 3) ระบบ 4) รูปแบบ 5) บุคคล 6) ทักษะ และ 7) ค่านิยมร่วม ต่อมาบริษัท McKinsey ได้ปรับปรุงคำจำกัดความของตัวแปรทั้ง 7 ตัว ให้มีความถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน (สมพร ศิลป์สุวรรณ, 2550: 4)

จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ชลบุรี ปทุมธานี นครนายก สระแก้ว สมุทรปราการ และปราจีนบุรี ดังนั้นจังหวัดฉะเชิงเทราได้รับความสนใจจากนักลงทุนทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติเข้ามาตั้งฐานการผลิตในจังหวัด

ฉะเชิงเทรามากขึ้น นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์มีฐานการผลิตใหญ่เป็นอันดับ 1 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา และเป็นอันดับที่ 8 ของประเทศไทย ซึ่งมีจำนวนโรงงานมากถึง 162 โรงงาน บนพื้นที่การผลิตกว่า 3,000 ไร่ เงินลงทุน 103,078.96 ล้านบาท จำนวนคนงานมากกว่า 24,674 คน ซึ่งเป็นฐานการผลิตของกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ที่สำคัญ และใหญ่ที่สุดในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีสัดส่วนการผลิตคิดเป็นร้อยละ 24.59 (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 7 กุมภาพันธ์ 2564) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ตามแนวคิด 7s ของ McKinsey กรณีศึกษาบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อนำผลที่ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาองค์กรต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพตามแนวคิด 7s ของ McKinsey กรณีศึกษา บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ งานวิจัยนี้ทำการศึกษา ผู้จัดการฝ่ายต่าง ๆ ในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นบริษัทผลิตชิ้นส่วนสำหรับรถยนต์ เช่น ชิ้นส่วนระบบปรับอากาศ ผลิตชิ้นส่วนเหล็กหล่อ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่ ตามแนวคิด 7s ของ McKinsey ประกอบไปด้วย 1) กลยุทธ์ (Strategy) 2) โครงสร้าง (Structure) 3) ระบบ (System) 4) รูปแบบ (Style) 5) บุคคล (Staff) 6) ทักษะ (Skill) และ 7) ค่านิยมร่วม (Shared Value) (Singh A., 2013)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

งานวิจัยนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ มกราคม - กุมภาพันธ์ 2564

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

คือ แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งผ่านการคำนวณค่าความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์ โดยมีค่า IOC = 0.82 จากข้อคำถามทั้งหมด 7 ข้อ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ยอมรับจึงนำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ไปสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 คนต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน และวิธีการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเทคนิค และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้เป็นมาตรฐาน และได้ข้อมูลตรงกับความเป็นจริง ได้แก่



การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้จัดการฝ่ายแผนกต่าง ๆ เลือกด้วยวิธีแบบเจาะจง (Purposive Sampling Method) โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาจากผู้จัดการฝ่ายแผนกต่าง ๆ ทุกแผนกที่อยู่ในบริษัท เพราะผู้จัดการฝ่ายแผนกต่าง ๆ ในบริษัทรับรู้ถึงแนวทางบริหารการทำงานภายในบริษัทเป็นอย่างดี นั่นหมายความว่าผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อย่างครอบคลุม ประกอบไปด้วย ผู้จัดการฝ่ายขาย จำนวน 2 คน ผู้จัดการฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ จำนวน 1 คน ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคล จำนวน 1 คน ผู้จัดการฝ่ายการเงิน จำนวน 1 คน ผู้จัดการโรงงาน จำนวน 1 คน ผู้จัดการฝ่ายวิศวกรรม และซ่อมบำรุงจำนวน 1 คน ผู้จัดการฝ่ายปฏิบัติการ จำนวน 1 คน ผู้จัดการฝ่ายควบคุมคุณภาพ จำนวน 1 คน และผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

ขั้นที่ 2 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาดำเนินการสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้จากเอกสารการทบทวนวรรณกรรมเพื่อนำใช้ประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ตามแนวคิด 7s ของ McKinsey กรณีศึกษา บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า

1. กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy)

“...โดยกลยุทธ์ของบริษัทมุ่งสร้างความแตกต่างทางด้านของพนักงาน คือ การฝึกอบรมจะช่วยให้พนักงานในบริษัท เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะที่ดี และความชำนาญเชี่ยวชาญในเรื่องของการทำงาน โดยการฝึกอบรมช่วยเพิ่มพูนความรู้ เพื่อความก้าวหน้าของพนักงานแต่ละคน และความก้าวหน้าของบริษัทไปพร้อมกันเพื่อเป็นการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในสถานการณ์ปัจจุบันนี้...” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 3, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2564)

“...เป็นไปได้ที่ผู้บริหารหรือหัวหน้างานจะสามารถดูแลในระบบของการทำงานได้ทุกเรื่องในเวลาพร้อมกัน บริษัทของเราเป็นบริษัทใหญ่ กลยุทธ์อีกสิ่งหนึ่งในบริษัทการกระจายอำนาจให้หัวหน้างาน เพื่อให้แสดงออกถึงการเป็นผู้นำจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้...” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 6, สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2564)

จากการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่า การฝึกอบรม (Training) การเสริมองค์ความรู้ใหม่หรือเพิ่มเติมองค์ความรู้ที่ขาดให้กับพนักงานในบริษัท โดยการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการแก้ปัญหาที่ค้นพบกำหนดเป็นหลักสูตรเพื่อทำการฝึกอบรม บริษัทฝึกฝนให้พนักงานในบริษัทเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และ ความเชี่ยวชาญในเรื่องของการทำงาน ซึ่งการฝึกอบรมเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถ และทัศนคติของพนักงานในบริษัทที่ช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งบริษัทแบ่งตามจำนวนพนักงานรับการฝึกอบรมเป็นรายคนหรือฝึกอบรมเป็นรายกลุ่ม โดยแผนกบริหารทรัพยากรบุคคลจะเป็นผู้ออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรกำหนดตารางเวลา และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภายในและภายนอกบริษัท มาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ ตัวอย่างหลักสูตรที่จะฝึกอบรม ได้แก่ การลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตด้วยการสร้างจิตสำนึกรักองค์กร, การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร, เทคนิคการสอนงานแบบ OJT. (On the Job Training), การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการบำรุงรักษาเชิงป้องกัน

การกระจายอำนาจ (Empowerment) คือ การที่ผู้จัดการแผนกต่าง ๆ กระจายงานที่ตนรับผิดชอบที่สำคัญให้กับพนักงานในบริษัทที่มีศักยภาพสูงมาช่วยในการตัดสินใจในการทำงาน โดยเฉพาะผู้จัดการฝ่ายต่าง ๆ มีอำนาจ และความรับผิดชอบในการตัดสินใจสูงเพราะเวลาที่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้จัดการในแต่ละฝ่ายจะมีภาวะผู้นำมีความรับผิดชอบสูงและเป็นการให้อำนาจในการตัดสินใจที่จะส่งผลให้พนักงานที่อยู่หน้างาน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในงานนั้น ทำให้พนักงานรู้สึกมีความมั่นใจถึงความสามารถของตน และการเห็นถึงคุณค่าแห่งตน

2. โครงสร้างองค์กร (Structure)

“...โครงสร้างองค์กรบริษัท ซึ่งผู้บริหารร่วมกับกรรมการบริหารช่วยกันออกแบบโครงสร้างองค์กร โดยการแบ่งโครงสร้างองค์กรของบริษัทควรทำให้ชัดเจนจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารไม่ใช่แบ่งไปเรื่อยจะทำให้โครงสร้างดูเลอะเทอะ และไม่เป็นผลดีต่อบริษัท...” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 5, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2564)

จากการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่า โครงสร้างองค์กรบริษัท คือ การจัดระเบียบกิจกรรมต่าง ๆ ของบริษัทให้สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของบริษัท และเป็นระบบเพื่อให้การประสานงาน และการสั่งการในการทำงานของพนักงานในบริษัทนั้นบรรลุเป้าหมาย โครงสร้างองค์กรเป็นแบบแนวราบสายบังคับบัญชาสั้น ให้อำนาจและความรับผิดชอบแก่พนักงานผู้ปฏิบัติงาน โดยแบ่งตามหน้าที่ (Functional Organization Structure) ผู้บริหารระดับสูงจะคำนึงถึงหน้าที่ของงานเป็นสำคัญ



โดยจัดกลุ่มพนักงานในบริษัทที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ความเชี่ยวชาญที่ใกล้เคียงกัน ให้ทำงานที่มีลักษณะเหมือนกัน มีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจนหรือเป็นการให้พนักงานในบริษัทได้ทำงานทำตามความถนัดของตนมีกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานในบริษัทไว้อย่างชัดเจนทำให้รูปแบบการทำงานที่ไม่ซ้ำซ้อน และไม่มีแผนงานที่มากเกินไป

3. ระบบ (System)

“...การบริหารแบบให้มีส่วนร่วมการตัดสินใจเป็นการให้พนักงานในบริษัททุกคนร่วมตัดสินใจใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญในการคิดตัดสินใจวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์...” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 8, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2564)

จากการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่า ระบบองค์กรเป็นกระบวนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกันในทุกระดับ เป็นวิธีการที่ให้พนักงานมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นการวางแผนเครื่องมือในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันที่เหนือกว่าคู่แข่ง และเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกบริษัท การมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกคนในบริษัทเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจวางแผนการทำงานร่วมกันก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันต่อบริษัท และตกลงใจร่วมกันในการบริหารงานรวมถึงยอมรับข้อตกลงร่วมกันของบริษัทได้อย่างเต็มใจ ซึ่งบริษัทยึดหลักการมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวมของบริษัท การให้มีส่วนร่วมการตัดสินใจ หรือที่เรียกว่า “Participative Management” เพราะการสร้างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การกำหนดเป้าหมายมีการเชื่อมโยงพนักงานในบริษัท โดยวิสัยทัศน์ทั้งหมดต้องชัดเจน ซึ่งเป็นข้อบังคับการทำงานระหว่างพนักงานในบริษัทกับผู้บริหารให้พนักงานทุกคนมีส่วนร่วม และรับผิดชอบในการตัดสินใจในเรื่องกระบวนการของการทำงาน เช่น การพิจารณาปัญหาในการทำงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมเป็นหลัก พนักงานในบริษัททุกคนยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจของกลุ่ม ซึ่งการบริหารให้มีส่วนร่วมการตัดสินใจส่งผลต่อการดำเนินการบริหารจัดการภายในบริษัทเชิงวิเคราะห และยังสามารถช่วยจัดปัญหาความขัดแย้งระหว่างพนักงานด้วยกัน

4. รูปแบบ (Style)

“...การสอนงานมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานภายในบริษัทเพราะในบริษัทมีเป้าหมายให้พนักงานมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากที่ไม่รู้จนเป็นรู้ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหน้างานได้...” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 4, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2564)

“...การเป็นพี่เลี้ยงนั้นเป็นการลดช่องว่างระหว่างพนักงานรุ่นใหม่และพนักงานรุ่นเก่าในเรื่องการแบ่งปันความรู้ของกระบวนการ

ทำงานซึ่งกันและกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 7, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2564)

จากการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่า การสอนงาน (Coaching) เป็นกระบวนการเรียนรู้ และยังช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกันซึ่งหัวหน้างานกับพนักงานในบริษัทนั้นไว้วางใจกัน และเป็นโอกาสที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยหัวหน้างานที่ได้ทำงานกับพนักงานในบริษัทจะต้องสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของพนักงานในบริษัท และให้คำแนะนำแบบตัวต่อตัวหรือเป็นกลุ่มย่อยเพราะการสอนงานช่วยแก้ปัญหาในการทำงานพัฒนาความรู้ ทักษะหรือความสามารถในการทำงานส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการปฏิบัติงานร่วมกันในการใช้ทักษะหรือความรู้ในการทำงานอีกทั้งยังช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน และยังช่วยสร้างโอกาสในการรู้จักจุดแข็งจุดอ่อนในตัวพนักงานในบริษัทเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) คือ การถ่ายทอดความรู้ระหว่างหัวหน้างานที่มีประสบการณ์มากกว่าหรือกับเพื่อนร่วมงานและพนักงานในบริษัทการเป็นพี่เลี้ยงที่ดีต้องมีทัศนคติที่ดี มีความประพฤติที่ดีปฏิบัติตามกฎระเบียบบริษัท และมีประวัติการทำงานที่ดีเพื่อเป็นตัวอย่างอันดีแก่พนักงานใหม่มีลักษณะการเป็นผู้นำที่สามารถจูงใจโน้มน้าวจิตใจพนักงานใหม่ได้ โดยการทำงานที่พี่เลี้ยงเพื่อให้พนักงานใหม่สามารถปรับตัวเข้ากับบริษัทเพื่อนร่วมงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นการป้องกันการลาออกยังช่วยให้พนักงานใหม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในกลยุทธ์ ค่านิยม วิสัยทัศน์ และวัฒนธรรมองค์กรของบริษัทในรูปแบบลักษณะของการทำงาน

5. บุคคล (Staff)

“...บริษัทจะมีนโยบายถึงในเรื่องการวางแผนเส้นทางความก้าวหน้าในหน้าที่การงานกับพนักงานทุกคนในบริษัทว่าในอีก 5-10 ปีข้างหน้า พนักงานในบริษัทเจริญเติบโตไปเป็นตำแหน่งทิศทางใด และเป้าหมายสูงสุดในการทำงานของตัวพนักงานบริษัทเองคืออะไร...” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 2, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2564)

“...พนักงานในบริษัทต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้แก่ พวกสวัสดิการต่าง ๆ เช่น โบนัสประจำปี ประกันสังคม ประกันสุขภาพ ค่าล่วงเวลา เงินออมพิเศษ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ค่ารักษาพยาบาลบุคคลในครอบครัวของพนักงานการทำงานที่ดีที่สามารถแบ่งเวลาให้กับครอบครัว และเรื่องส่วนตัวได้มีชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสม และเป็นไปตามข้อบัญญัติของกฎหมาย...” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 9, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2564)

จากการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่า การวางแผนเส้นทางความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Career Path) เป็นแนวทางของ



การคัดเลือก และการตัดสินใจเลื่อนตำแหน่งแก่พนักงานบริษัท มีการวางเส้นทางความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงานว่า ในอีก 5-10 ปี พนักงานในบริษัทเจริญเติบโตไปเป็นตำแหน่งที่ศึกษาได้ หรือเป้าหมายสูงสุดในการทำงานของตัวพนักงานเองคืออะไร จาก ระดับพนักงาน เป็นหัวหน้างาน เป็นผู้ช่วยผู้จัดการ เป็นรองผู้จัดการ เป็นผู้จัดการ ยังช่วยจูงใจ สร้างขวัญกำลังใจให้กับพนักงาน ในบริษัท ในการสร้างโอกาสการโอนย้ายงาน และการสับเปลี่ยน หมุนเวียนงาน

คุณภาพชีวิต (Quality of Life) การที่พนักงานในบริษัท ทุกคนมีชีวิตที่ดี และรู้สึกที่ดีต่องานที่บริษัทถือว่าพนักงานทุกคน ถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญ พนักงานต้องแบ่งหน้าที่ของตนออกเป็น 2 ประเภท ประเภทที่หนึ่ง ชีวิตในด้านของการทำงาน บริษัทที่ดีต้อง ทำให้พนักงานรู้สึกที่ดีต่องานที่ทำ และงานที่ทำงานต้องมีความมั่นคง และทำให้เกิดความสุขในชีวิตค่าตอบแทนที่เป็นธรรม และเพียงพอ กับการมีชีวิตอยู่ได้ตามมาตรฐานที่ยอมรับโดยทั่วไป สิ่งที่จะทำให้ พนักงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้แก่ พวกสวัสดิการต่าง ๆ เช่น โบนัส ประจำปี ประกันสังคม ประกันสุขภาพ ค่าล่วงเวลา เงินออมพิเศษ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ค่ารักษาพยาบาล บุคคลในครอบครัวของพนักงาน เมื่อเปรียบเทียบกับงานหรือบริษัท อื่น ๆ ในประเภทเดียวกัน บริษัทมีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่ ถูกลักษณะ และปลอดภัยโดยสภาพแวดล้อมในการทำงานที่บริษัท จะต้องไม่มีลักษณะที่ต้องเสี่ยงภัยหรืออันตรายจนเกินไป และต้อง ช่วยให้พนักงานรู้สึกสะดวกสบายในเวลาที่จะปฏิบัติงานมีชั่วโมง การทำงานที่เหมาะสม และเป็นไปตามข้อบัญญัติของกฎหมาย ลักษณะของงานที่ทำ ประเภทที่สอง ด้านชีวิตส่วนตัวพนักงานบริษัท ทุกคนต้องมีเวลาส่วนตัวแบ่งเวลาให้กับครอบครัว และเรื่องส่วนตัว เพราะบริษัทคิดว่าครอบครัวของพนักงานเป็นแรงผลักดัน ให้ตัวพนักงานเองก้าวไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานของตัว พนักงานเอง

6. ทักษะ (Skill)

“...บริษัทเน้นทักษะในเรื่องการบริหารพนักงานให้ สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ของตนที่รับผิดชอบให้มี ประสิทธิภาพมากที่สุด บริษัทนำระบบซอฟต์แวร์ ERP มาช่วย ในการทำงานในบริษัทเกือบทุกเรื่องระบบงานทรัพยากรบุคคล ระบบงานทางด้านบัญชี ระบบบริหารการผลิตรวมถึงระบบ การกระจายสินค้าเพราะระบบ ERP ยังช่วยลดเวลา และขั้นตอน การทำงานได้อีกด้วย...” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 1, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2564)

จากการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่า ทักษะเทคโนโลยี สารสนเทศ ความจำเป็นต่อการพัฒนาบริษัทพนักงานทุกคน ในบริษัทต้องมีทักษะการใช้งานสารสนเทศต่าง ๆ บริษัทได้นำระบบ ซอฟต์แวร์ ERP ย่อมาจาก Enterprise Resource Planning มาใช้

ทั่วทั้งบริษัท และในโรงงานการทำงานของระบบซอฟต์แวร์ ERP คือ การบูรณาการระบบงานในบริษัทให้ทำงานร่วมกันตั้งแต่การจัดซื้อ จัดจ้าง การผลิต การขาย การเงิน และการบริหารบุคคลโดย กระบวนการทำงานจะถูกติดตั้งไว้บนเซิร์ฟเวอร์ของบริษัท ผู้บริหาร จะมองเห็นภาพรวมของบริษัทได้โดยรอบระบบทำการเชื่อมต่อ การจัดการของบริษัททั้งหมด และทำการวิเคราะห์อย่างแม่นยำ ทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจในการบริหารจัดการลดความผิดพลาด ในการตัดสินใจบางประเด็นมีความปลอดภัยในฐานข้อมูล ซึ่งพนักงานทุกคนในแผนกของบริษัทสามารถทำงาน และใช้ข้อมูล ร่วมกันบนแพลตฟอร์มเดียวกันได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ลดปัญหา ในการทำงานร่วมกัน อีกทั้งยังสามารถควบคุม ติดตามต้นทุน และ กระบวนการผลิตรวมไปถึงลดความเสี่ยงในการทำงานมีความ ปลอดภัยในฐานข้อมูลเนื่องจากการกำหนดสิทธิ์ และสามารถ ตรวจสอบประวัติการเข้าถึงข้อมูลย้อนหลัง

7. ค่านิยมร่วม (Shared Value)

“...พนักงานทุกคนในบริษัท มุ่งการทำงานเป็นทีม บริษัท จะหล่อหลอมให้ทุกคนเป้าหมายเดียวกันร่วมกัน ปฏิบัติภารกิจ ต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุเป้าหมายจนไปสู่ความสำเร็จ และ พยายามทำให้พนักงานทุกคนสามารถเรียนรู้การวินิจฉัยปัญหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการทำงานให้ดีขึ้น...” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 10, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2564)

จากการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่า ความเป็นอันหนึ่ง อันเดียวกันหรือการทำงานเป็นทีม คือ ความเชื่อมั่นร่วมกันในบริษัท เปรียบเสมือนทิศทางการทำงานที่ชัดเจน อีกทั้งทำให้พนักงาน ในบริษัทเกิดความชัดเจนว่าบริษัทคาดหวังพฤติกรรมแบบใดจาก ตัวพนักงานเมื่อพนักงานในบริษัทปฏิบัติตามนั้นแล้วย่อมส่งผลดี ต่องานของตน และบริษัทเป็นความร่วมมือร่วมใจของพนักงาน ทุกคนในบริษัท จะต้องมีความหมายเดียวกัน มีความสามัคคี ให้ความ ร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกัน มีทัศนคติ ในการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน พนักงานในบริษัททุกคนรู้สึกถึง ความสำคัญของหน้าที่ตน และรู้สึกมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีม เพราะงานบางอย่างในบริษัทต้องอาศัยความรู้ความสามารถ และ ความเชี่ยวชาญจากพนักงานหลายฝ่าย พนักงานในบริษัททุกคนควร เปิดใจที่จะยอมรับกันพูดจากันอย่างตรงไปตรงมาจะช่วยก่อให้เกิด บรรยากาศการทำงานที่ดี สร้างผลงานให้ออกมามีคุณภาพ และมี ประสิทธิภาพ ซึ่งพนักงานในบริษัททุกคนก็จะมุ่งมั่นที่จะพัฒนา ตนเองให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ บริษัทก็จะเติบโตไปเรื่อย ๆ อย่างไม่สิ้นสุด

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนาคอร์ปให้มีประสิทธิภาพ ตาม แนวคิด 7s ของ McKinsey กรณีศึกษา บริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา



สรุปว่า ด้านกลยุทธ์ขององค์กร คือ บริษัทมุ่งความแตกต่างทางด้านบุคลากรเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยการฝึกอบรมเป็นการเสริมองค์ความรู้ใหม่หรือเพิ่มเติมองค์ความรู้ที่ขาดให้กับพนักงานในบริษัท และการกระจายอำนาจโดยการเอื้ออำนาจในการตัดสินใจทำให้พนักงานรู้สึกมีความมั่นใจถึงความสามารถของตนเองในการทำงาน ด้านโครงสร้างองค์กรเป็นแบบแนวราบ สายบังคับบัญชาสั้น ให้อำนาจ และความรับผิดชอบแก่พนักงานผู้ปฏิบัติงาน โดยแบ่งตามหน้าที่ ด้านระบบถือเป็นการให้พนักงานมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจในเรื่องกระบวนการของการทำงาน ด้านรูปแบบหรือพฤติกรรมการทำงานบริษัทให้ความสำคัญในเรื่องการส่งมอบงานช่วยแก้ปัญหาในการทำงานพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงานส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการปฏิบัติงานร่วมกัน และการเป็นพี่เลี้ยงทำให้พนักงานใหม่มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของบริษัท ด้านบุคคลบริษัทให้ความใส่ใจในพนักงาน เพราะบริษัทถือว่าพนักงานเป็นตัวขับเคลื่อนให้บริษัทประสบความสำเร็จ โดยบริษัทมีการวางแผนทางความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงานของพนักงาน และมีนโยบายส่งเสริมในด้านคุณภาพชีวิตที่ดีของพนักงานเพื่อป้องกันอัตราการลาออก ด้านทักษะความสามารถในการทำงานของพนักงาน คือ ทักษะทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศบริษัทได้นำระบบซอฟต์แวร์ ERP บูรณาการระบบงานในบริษัทให้ทำงานร่วมกัน ตั้งแต่การจัดซื้อจัดจ้าง การผลิต การขาย การเงิน การบริหารบุคคล และด้านค่านิยมร่วม คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือ ทีมจะสร้างผลงานให้ออกมามีคุณภาพโดยพนักงานทุกคนมีเป้าหมายที่จะทำให้บริษัทประสบความสำเร็จ และเติบโตไปเรื่อย ๆ อย่างไม่สิ้นสุด

อภิปรายผล

1. กลยุทธ์ (Strategy) บริษัทมุ่งสร้างความแตกต่างทางด้านบุคลากรเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันโดยการฝึกอบรมการเสริมองค์ความรู้ใหม่หรือเพิ่มเติมองค์ความรู้ที่ขาดให้กับพนักงานในบริษัท การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม การนำปัญหาที่ค้นพบกำหนดเป็นหลักสูตรเพื่อทำการฝึกอบรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา บุญเที่ยง (2561) ศึกษาเรื่อง “ความพร้อมในการฝึกอบรม กระบวนการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการฝึกอบรมที่มีผลต่อแรงจูงใจในการนำการฝึกอบรมไปพัฒนาในการทำงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในโซนถนนรัชดาภิเษก” พบว่า ควรส่งเสริมความพร้อมในการฝึกอบรมด้านอุปกรณ์ ด้านสถานที่ และด้านเนื้อหา เช่น มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อให้พนักงานได้ใช้ในการฝึกอบรม อีกทั้งบริษัทจะเน้นการกระจายอำนาจ คือ การกระจายงานรับผิดชอบที่สำคัญให้กับพนักงานในบริษัทที่มีศักยภาพในการทำงานที่สูงบริษัทให้พนักงาน เป็นการเอื้ออำนาจในการตัดสินใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภักดิ์วรรณ ปิ่นแก้ว (2558) ศึกษาเรื่อง

“การเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน และความผูกพันต่อองค์กรระหว่างองค์กรญี่ปุ่น และองค์กรไทย” พบว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานให้กับพนักงานอย่างเหมาะสม เช่น การให้ผลสะท้อนกลับ (feedback) แก่พนักงาน ที่ควรเน้นในเชิงบวก เช่น ให้การยอมรับ ชื่นชม เมื่อพนักงานทำได้ดี หรือให้การสนับสนุน

2. โครงสร้าง (Structure) บริษัทมุ่งเน้นโครงสร้างองค์กรแบบแนวราบ ให้อำนาจและความรับผิดชอบแก่พนักงานผู้ปฏิบัติงาน โดยแบ่งตามหน้าที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมณทิพย์ สามีภักดิ์ (2557) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ของโครงสร้างองค์กรกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจในการทำงาน และระดับความสุขของพนักงาน: กรณีศึกษาพนักงานในบริษัทในพื้นที่แขวงสีลม” พบว่า ผู้บริหารปรับเปลี่ยนโครงสร้างที่เน้นการบริหารประสิทธิภาพควบคู่กับการบริหารความสุขของพนักงาน เพื่อให้พนักงานเกิดความพึงพอใจในการทำงาน

3. ระบบ (System) บริษัทมุ่งเน้นการให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยบริษัทให้พนักงานทุกคนมีส่วนร่วม และรับผิดชอบในการตัดสินใจในเรื่องกระบวนการของการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยากร บุญรักษา (2560) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากร” พบว่า การมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากรจะส่งเสริมกระบวนการทำงานด้านส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามหลักการวัตถุประสงค์ เป้าหมายผลผลิต และผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ

4. รูปแบบ (Style) บริษัทมุ่งเน้นในพฤติกรรมการทำงานบริษัทให้ความสำคัญการส่งมอบงานเป็นกระบวนการเรียนรู้ และยังช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน ซึ่งหัวหน้างานกับพนักงานในบริษัทนั้นไว้วางใจกัน และเป็นโอกาสดีที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราวินา กุญแจทอง (2557) ศึกษาเรื่อง “การสำรวจการใช้เครื่องมือการพัฒนาบุคลากร” พบว่า การส่งมอบงานการพัฒนาความสามารถ โดยใช้ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ของบุคลากรที่เรียกว่า ผู้สอนงาน ซึ่งมีทั้งการส่งมอบงานเป็นรายบุคคล และการส่งมอบงานเป็นกลุ่มเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้ถูกสอนสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานที่กำหนดของผู้สอนงาน การเป็นพี่เลี้ยง การถ่ายทอดความรู้ระหว่างหัวหน้างานที่มีประสบการณ์มากกว่าหรือกับเพื่อนร่วมงาน และลูกน้องพนักงานในบริษัท สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวรรณ ศรีเกตุ (2552) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างระบบพี่เลี้ยงกับการปรับตัวในการทำงานของพนักงาน” พบว่า พี่เลี้ยงจะทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือดูแลพนักงาน ซึ่งเน้นที่การดูแลองค์กรจะเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของพี่เลี้ยงที่เหมาะสม และผู้ได้รับการคัดเลือกต้องเข้ารับการฝึกอบรมบทบาทการเป็นพี่เลี้ยงก่อนจึง



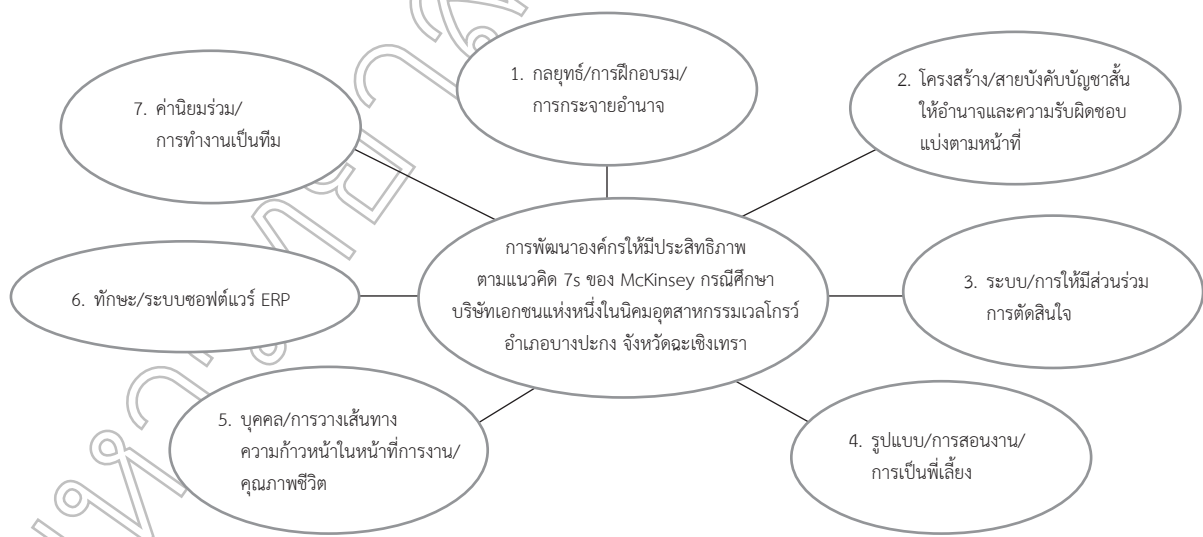
จะทำหน้าที่ที่เลี้ยงได้เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมกับพนักงานที่มีประสบการณ์น้อย และยังต้องการคำแนะนำ

5. บุคคล (Staff) บริษัทมุ่งให้ความใส่ใจในพนักงาน เพราะบริษัทถือว่าพนักงานเป็นตัวขับเคลื่อนให้บริษัทประสบความสำเร็จการวางเส้นทางความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นแนวทางของการคัดเลือก และการตัดสินใจเลื่อนตำแหน่งแก่พนักงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรางคนา ชูเชิดรัตน์ (2557) ศึกษาเรื่อง “แรงจูงใจในการพัฒนาความก้าวหน้าในสายอาชีพ การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร และความสามารถในการพัฒนาอุปสรรคที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า การพัฒนาความก้าวหน้าในงานสายอาชีพ หมายถึง การวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบหรือเป็นการกระตุ้นให้พนักงานมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา พัฒนานตนเอง ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์หนึ่งในแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ คุณภาพชีวิต การที่พนักงานในบริษัททุกคนมีชีวิตที่ดีพนักงานต้องแบ่งหน้าที่ของตนออกเป็น 2 ประเภท ประเภทที่หนึ่งชีวิตในด้านของการทำงาน ประเภทที่สองด้านชีวิตส่วนตัว พนักงานบริษัททุกคนต้องมีเวลาส่วนตัวแบ่งเวลาให้กับครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชภัทร ม่วงคำ (2559) ศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากร : กรณีศึกษา เจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัย มูลนิธิมิราเคิล ออฟไลฟ์ ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี” พบว่า ปัจจัยด้านองค์กรควรพิจารณาค่าตอบแทนของเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยโดยนำอายุการปฏิบัติงานมาพิจารณาปรับค่าตอบแทนหรือเบี้ยเลี้ยงเพื่อลดความแตกต่างกับค่าครองชีพแต่ละพื้นที่สำรวจส่งเสริมหรือพิจารณาเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยให้มีโอกาสก้าวหน้าขึ้นสู่ตำแหน่งที่สูงกว่าเดิมเพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงในชีวิตของอาสาสมัคร

6. ทักษะ (Skill) บริษัทเพิ่มทักษะความสามารถในการทำงานของพนักงาน คือ ทักษะทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ บริษัทได้นำระบบซอฟต์แวร์ ERP มาใช้เป็นการบูรณาการระบบงานในบริษัทให้ทำงานร่วมกัน ตั้งแต่การจัดซื้อ จัดจ้าง การผลิต การขาย การเงิน การบริหารบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทน์ภัส สุขแก้ว (2558) ศึกษาเรื่อง “การสำรวจการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์การวางแผนทรัพยากรทางธุรกิจขององค์กรโดยรวมของอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ไทย ในกลุ่มธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศไทย” พบว่า ประโยชน์ในการใช้งานระบบ ERP Software ในสถานประกอบการของอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ไทยเพื่อให้องค์กรมีขีดความสามารถในการแข่งขันในอนาคตการผลักดันให้ประเทศไทยมีการใช้และพัฒนาซอฟต์แวร์อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ค่านิยมร่วม (Shared Value) เป็นความร่วมมือร่วมใจของพนักงานทุกคนในบริษัทจะต้องมีเป้าหมายเดียวกัน ทำงานเป็นทีมมีความสามัคคีให้ความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกัน มีทัศนคติในการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรวิภา งามวุฒินวงศ์ (2559) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมภายในสำนักอำนวยการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” พบว่า การทำงานเป็นทีมควรสื่อสารกันมากขึ้น ร่วมพูดคุยปรึกษาหารือเรื่องการทำงานตามคำสั่ง ในคณะกรรมการให้มากขึ้น จะช่วยให้การทำงานเป็นทีมในคณะทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากผลการวิจัยผู้วิจัยสามารถนำมาสร้างแบบจำลองการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ตามแนวคิด 7s ของ McKinsey กรณีศึกษา บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 แบบจำลองการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ตามแนวคิด 7s ของ McKinsey กรณีศึกษา บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา



ข้อเสนอแนะ

1. ด้านกลยุทธ์ผู้บริหารทุกคนควรมีความรู้ความเข้าใจในการเสริมสร้างพลังอำนาจในการกระจายอำนาจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพเพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจ และความสุขในการทำงาน
2. ด้านโครงสร้างองค์กรเป็นระบบความสัมพันธ์ของงานในหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อให้การสั่งการ และการประสานงานต่อการทำงานของพนักงานในบริษัท โดยโครงสร้างของบริษัทแบ่งงานออกเป็นหลายแผนก และมีผู้จัดการหลายคน โดยเฉพาะผู้จัดการฝ่ายขาย ทำให้การวางแผนงานยุ่งยากขึ้น อาจมีการเกิดความรับผิดชอบได้
3. ด้านระบบการมีส่วนร่วมในการทำงานของพนักงานด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการกำกับติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานทุกระดับ และผู้บริหารทุกคนควรเป็นต้นแบบการมีส่วนร่วมในการทำงานในด้านการดำเนินงานถือเป็นการกระตุ้น และสร้างความสำคัญของการดำเนินงานมาตรฐานแก่พนักงาน
4. ด้านรูปแบบบริษัทเพิ่มรูปแบบการให้คำปรึกษาแนะนำ คือ การที่ให้หัวหน้างานปรึกษาแนะนำช่วยเหลือเกื้อกูลพนักงานที่ประสบกับปัญหาให้สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา และผ่านพ้นอุปสรรคช่วงวิกฤตไปได้ด้วยตนเอง
5. ด้านบุคคลบริษัทควรสนับสนุนด้านชีวิตส่วนตัวของพนักงานได้ บริษัทให้วันหยุดพักผ่อนเพิ่มเติมหรือเสนอให้วันหยุดพักผ่อนกับพนักงานที่มีผลงานที่ดีเพิ่มเติมได้อีก 2-3 วัน โดยสามารถที่จะหยุดติดกันเพื่อที่จะไปเที่ยวพักผ่อน และได้อยู่กับครอบครัว
6. ด้านทักษะพนักงานในบริษัทยังใช้ระบบ ERP ยังไม่เต็มประสิทธิภาพในการทำงานของซอฟต์แวร์ผู้บริหารควรพัฒนาทางด้านการใช้งานระบบ และขั้นตอนในการทำงานของระบบ ERP โดยการส่งผู้จัดการในแต่ละแผนกไปฝึกอบรม รับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากซอฟต์แวร์ในระบบ ERP
7. ด้านค่านิยมร่วมพนักงานในบริษัทยังขาดความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกับทีมอื่น ผู้บริหารอาจต้องหากิจกรรม Ice Breaking เพื่อก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

กรมโรงงานอุตสาหกรรม. ข้อมูลโรงงานในเขตการนิคมแห่งประเทศไทย. นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ : (ออนไลน์). ค้นจาก <http://sql.diw.go.th/factory/IEAT-000018.xls> วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2564

- กัลยกร บุญรักษา. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากรในศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในเขตจังหวัดจันทบุรี. การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรวิภา งามวุฒิวงศ์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมภายในสำนักอำนวยการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณิศาทิพร ม่วงคำ. (2559). คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากร : กรณีศึกษา เจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัย มูลนิธิมิราเคิลออฟไลฟ์ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกริก.
- นันทน์ภัส สุขแก้ว. (2558). การสำรวจการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์การวางแผนทรัพยากรทางธุรกิจขององค์กรโดยรวมของอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ไทย ในกลุ่มธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย. วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร
- นริศรา บุญเที่ยง. (2561). ความพร้อมในการฝึกอบรม กระบวนการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการฝึกอบรมที่มีผลต่อแรงจูงใจในการนำการฝึกอบรมไปพัฒนาในการทำงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในโซนถนนรัชดาภิเษก. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ปราวีณา กุญแจทอง. (2557). การสำรวจการใช้เครื่องมือการพัฒนาบุคลากร. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พเยาว์ อินทอง. (2560). การพัฒนาหน่วยงานภาครัฐสู่องค์กรสมรรถนะสูง : กรณีศึกษา กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภัครวรรณ ปิ่นแก้ว. (2558). การเสริมสร้างพลังอำนาจในงานและความผูกพันต่อองค์กรระหว่างองค์กรญี่ปุ่น และองค์กรไทย. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภวรรณ ศรีเกตุ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างระบบที่เลี้ยงกับการปรับตัวในการทำงานของพนักงาน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.



- วรางคณา ชูเชิดรัตน์. (2557). แรงจูงใจในการพัฒนาความก้าวหน้าในสายอาชีพ การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรและความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สายหยุด ใจสำราญ และสุภาพร พิศาลบุตร. (2549). การพัฒนาองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เอกสารและตำราโครงการศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สมพร ศิลป์สุวรรณ. (2550). HR กับการพัฒนาองค์กรสู่ High Performance Organization. (ในเอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการและการบรรยาย วันที่ 15-16 พฤศจิกายน 2550 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ). สมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย. หน้า 4
- สุมนทิพย์ สามิภักดิ์. (2557). ความสัมพันธ์ของโครงสร้างองค์การกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจในการทำงานและระดับความสุขของพนักงาน: กรณีศึกษาพนักงานในบริษัทในพื้นที่แขวงสีลม. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Singh, A. (2013). A study of role of McKinsey's 7S framework in achieving organizational excellence. *Organization Development Journal*, 31(3): P39.



กระบวนการเรียนรู้กับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง :

กรณีศึกษาชุมชนวนเกษตร ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

Learning Processes and Sustainable Development According to the Philosophy of Sufficiency Economy : A Case Study of the Pawa Village Agroforestry Community, Kaeng Hang Maeo District, Chanthaburi Province

ยุวดี ธัญชนะ*, ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, จำลอง แสนเสนาะ

Yuwadee Thunthana, Chaiyon Praditsil, Chamlong Saensanoh

สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 22000

Interdisciplinary Program for Sustainable Development, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi 22000 Thailand

*Corresponding author E-mail: ythaythna71@gmail.com

(Received: June 25 2021; Revised: August 23 2021; Accepted: September 2 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้กับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนวนเกษตร ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี และเพื่อนำเสนอตัวแบบที่เหมาะสมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีหน่วยการศึกษาวิเคราะห์เป็นพื้นที่ในชุมชนวนเกษตร ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี งานวิจัยนี้ใช้แนวทางการวิจัยสหวิทยาการแบบข้ามพ้นสาขา วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์ การใช้เทคนิคในการวิจัยด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ ใช้หลักการสามเส้าเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพโดยการตีความหมายจากปรากฏการณ์ทางสังคม ใช้กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จมีจำนวนทั้งหมด 5 กรณีศึกษา ได้แก่ กรณีศึกษาประเพณีบุญปลงคืนถิ่น กรณีศึกษาสวนป่าอรัญยวงค์ กรณีศึกษากลุ่มเครือข่ายวนเกษตรตำบลพวา กรณีศึกษากลุ่มผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน และกรณีศึกษาการใช้อยู่อาศัยแลกเปลี่ยนชุมชน ตัวแบบที่เหมาะสมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดความยั่งยืน คือ แบบวัฒนธรรมชุมชน

คำสำคัญ : การพัฒนาที่ยั่งยืน, กระบวนการเรียนรู้, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, ชุมชนวนเกษตร



Abstract

The objectives of this research were to study learning processes and sustainable development according to the Sufficiency Economy Philosophy in the agroforestry community located in Phawa Sub-district, Kaeng Hang Maeo District, Chanthaburi Province and to propose the proper model in the Sufficiency Economy Philosophy application for the sustainable development. The agroforestry community situated in Phawa Sub-district, Kaeng Hang Maeo District, Chanthaburi Province was used as the research area. The interdisciplinary research based on the cross-disciplinary research approach was used in this study. The historical research method with the data collection by reviewing related literatures, interviews, observations, and triangulation as the data validation was applied in this study. The findings showed the 5 successful case studies including the case study of Boon Plong Khuen Thin Festival, the case study of Aran Piyawong Forest Park, the case study of agroforestry network in Phawa Sub-district, the case study of local product group, and the case study of coupon trading based community. The model of community culture is considered as the appropriate driven model used to strengthen the Sufficiency Economy Philosophy for the sustainable development.

Keywords : Sustainable Development, Learning Processes, Sufficiency Economy Philosophy, Agroforestry Community



บทนำ

การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นสิ่งที่ทุกประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากผู้นำแต่ละประเทศทั่วโลก จำนวน 193 ประเทศ ร่วมลงนามรองรับวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030 หรือ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2558 เป็นวาระการพัฒนาที่มุ่งสัมฤทธิ์ผลซึ่งจะสิ้นสุดใน พ.ศ. 2573 สำหรับประเทศไทยนั้น พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีความมุ่งมั่นในการที่จะบรรลุเป้าหมาย โดยได้แสดงบทบาทความเป็นผู้นำกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นสมาชิกสหประชาชาติ ซึ่งมีจำนวน 77 ประเทศ ในการขับเคลื่อนสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับโลกและดำเนินการขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศไทยโดยเชื่อมโยงกับแนวคิด “ศาสตร์พระราชา” ผ่านการดำเนินงานของคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งกลยุทธ์ที่รัฐบาลไทยพยายามส่งเสริมและเผยแพร่กระบวนการขับเคลื่อนเพื่อเป็นกลไกนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีความเป็นสากลและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ ซึ่งเป็นวาระของประชาคมโลก การบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ คน โลก การเติบโตทางเศรษฐกิจ ความสงบสุขและความร่วมมือ (ชลบุญนาค, 2560: 8)

ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางในการเก็บข้อมูลโดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อเป็นการยืนยันว่ากระบวนการเรียนรู้โดยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้จริง เป็นการถ่ายทอดให้เห็นกระบวนการที่นำไปสู่หนทางของความสำเร็จและก่อให้เกิดความยั่งยืน สามารถนำไปเผยแพร่หรือถ่ายทอดเป็นแบบอย่างที่ดี ที่ประสบความสำเร็จต่อเนื่องมาอย่างยาวนาน สามารถนำไปขยายผลได้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป จากการศึกษาประวัติศาสตร์ พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 มีการอพยพมาตั้งถิ่นฐานในชุมชนพว เนื่องจากมีสภาพภูมิณีเวศที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ กลุ่มผู้ที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานประกอบด้วยกลุ่มคน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ที่มีอาชีพตัดไม้เพื่อส่งขายให้แก่โรงเลื่อย กลุ่มชาติพันธุ์กวยหรือกวยซึ่งคนไทยมักเรียกว่า คนสวย และกลุ่มที่อพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งกลุ่มคนดังกล่าวได้ร่วมปลูกป่าแบบวนเกษตรโดยการนำของพระอาจารย์สหาย การใช้แนวทางวนเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับช้างป่า อีกทั้งเป็นการป้องกันเจ้าหน้าที่ป่าไม้ใช้เป็นข้ออ้างในการขับไล่ออกจากพื้นที่ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2550: 4-5)

การขับเคลื่อนของชุมชนวนเกษตรตำบลพวาที่อาศัยแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยังได้มีการฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชน โดยจัดงานประเพณีบุญปลงคืนถิ่นเป็นประจำ

ทุกปี โดยกำหนดทุกวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 เป็นการสืบสานประเพณีของคนกวยและคนอีสานเพื่อการรำลึกถึงคุณของบรรพบุรุษ การเล็งภัยความอุดมสมบูรณ์ในภาคเกษตร การผสมผสานวัฒนธรรมในชุมชนที่หลากหลายอย่างกลมกลืน มีพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจอันดีงาม การมีน้ำใจเสียสละ เป็นผู้ให้ต่อส่วนรวม จุดสำคัญของประเพณีนี้คือ สอดแทรกจิตสำนึกให้มีความรักและความห่วงใยในทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงสิ่งแวดล้อม ภายใงานมีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้มาร่วมงาน การแจกพันธุ์กล้าไม้ให้กับหน่วยงานและบุคคลที่สนใจได้นำไปปลูกยังพื้นที่ของตน การปลูกต้นประพีชหายากใกล้จะสูญพันธุ์ “การสอดแทรกธรรมะคติธรรมเรื่องปลง การระดมพลังจากหลายหน่วยงานเพื่อร่วมเวทีเสวนาชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างสร้างสรรค์ เป็นกัลยาณมิตร ก่อองค์ความรู้โดยปราชญ์ท้องถิ่นและนักวิชาการ” (บุญเลิศ ดุชิตา, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2563)

จากการที่ชุมชนตำบลพวาได้เข้าร่วมโครงการวนเกษตรของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม ที่ประสบผลสำเร็จในการเป็นชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่งผลให้ชุมชนวนเกษตรตำบลพวามีกิจกรรมที่น่าสนใจมากมาย เช่น กิจกรรมร้านค้าชุมชนที่มีการผลิตและแปรรูปอาหารจากพืชผักสมุนไพรพื้นบ้าน การผลิตยาสมุนไพรโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น การผลิตของใช้ในครัวเรือนที่ทำเป็นในชีวิตประจำวัน การผลิตปุ๋ยชีวภาพเพื่อปรับปรุงฟื้นฟูคุณภาพดิน กิจกรรมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กิจกรรมกลุ่มเครื่องช่ายฉาบปนกิจ กิจกรรมจัดการกลุ่มและสวัสดิการชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีบนพื้นฐานความรัก ความสามัคคี “การเกื้อกูลกันในชุมชนเป็นเสมือนคนในครอบครัวเดียวกันและการฟื้นฟูระบบแลกเปลี่ยนชุมชน โดยใช้คูบองที่ชื่อว่า คูบองรู้จักพอ เพื่อเป็นยุทธวิธีหนึ่งในการลดภาระหนี้สินในครัวเรือนและสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนทำการผลิตอย่างสร้างสรรค์โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม” (บรรทม สมแสน, สัมภาษณ์, 23 พฤษภาคม 2564)

ชุมชนวนเกษตร ตำบลพวา มีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมของชุมชนตามแนวทางศาสตร์พระราชาที่ต้องมีความเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา ซึ่งมีทั้งองค์ความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านที่ประสบความสำเร็จ ความรู้จากนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญ จากการสนับสนุนทั้งด้านความรู้ ทุนและความร่วมมือจากหลายภาคส่วน อาทิ ผู้นำศาสนา ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยบูรพา ปราชญ์แห่งแผ่นดินที่ประสบความสำเร็จ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และการขับเคลื่อนนี้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนด้วยการมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งมีความมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมาย ด้วยความรัก ความสามัคคีกลมเกลียวในการร่วมมือของสมาชิกในเครือข่ายชุมชนวนเกษตร ส่งผลให้ชุมชนวนเกษตร ตำบลพวา ประสบความสำเร็จเป็นชุมชนที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน



เป็นระยะเวลากว่า 20 ปี สามารถนำไปเป็นตัวแบบในการพัฒนาได้เป็นอย่างดี

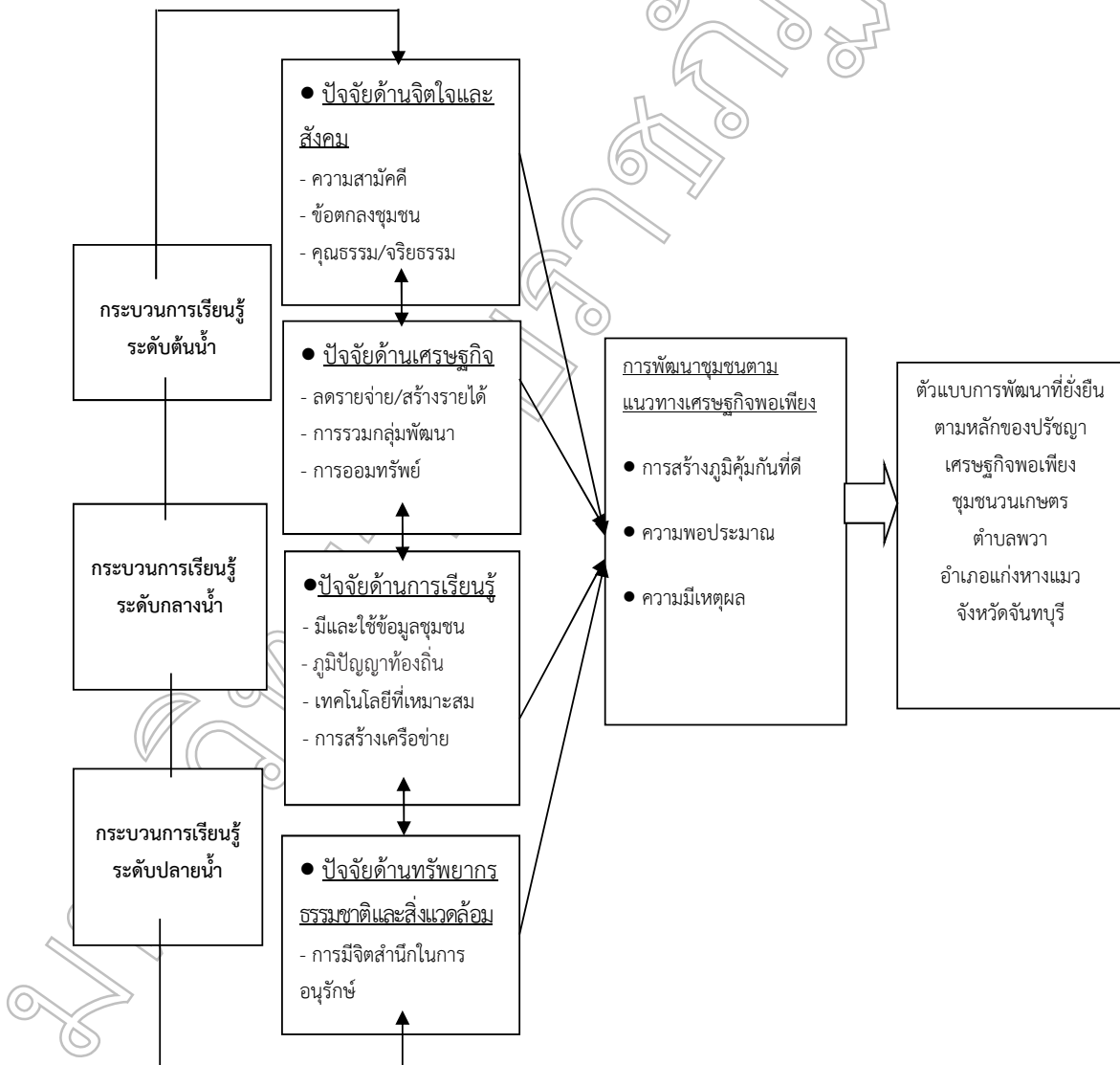
กล่าวโดยสรุป กระบวนการเรียนรู้กับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นสำหรับการพัฒนาซึ่งต้องมีความเป็นระบบ มีขั้นตอน ภายใต้อิทธิพลของสมเหตุสมผล ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่ายังไม่มีนักวิชาการท่านใดได้ศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนตามแนวทางดังกล่าวข้างต้น จุดเด่นของงานวิจัยนี้เป็นความพยายามถอดบทเรียนจากชุมชนวนเกษตร ตำบลพวา ซึ่งอาศัยแนวทางพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนกระทั่งนำไปสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การสร้างตัวแบบที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โจทย์วิจัยหลักที่นำไปสู่การศึกษาก็คือ กระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่เกิดความยั่งยืนได้อย่างไร และด้วยเหตุผลดังกล่าว

จึงเป็นการสร้างความสนใจให้ผู้วิจัยทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการเรียนรู้กับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาชุมชนวนเกษตร ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี โดยคาดหวังว่าองค์ความรู้ที่ได้รับการวิจัยสามารถใช้เป็นตัวแบบที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้พัฒนาประเทศให้เกิดความยั่งยืน โดยอาศัยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้กับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนวนเกษตร ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อนำเสนอตัวแบบที่เหมาะสมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

กรอบแนวคิดในการวิจัย





กรอบแนวคิดในการวิจัยเบื้องต้นดังกล่าว มีลักษณะของการเป็นตัวแทนในเชิงสมมุติฐาน (Hypothetical Model) ซึ่งเป็นสมมุติฐานการวิจัยชั่วคราว (Working Hypothesis) และเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล และตกผลึกนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล (Analytical Tool) เป็นสำคัญ สุดท้ายจะสามารถสร้างตัวแบบที่เป็นข้อสรุปผลการศึกษาต่อไป ในการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์ (Historical Research Method)

การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชากรกลุ่มเครือข่ายชุมชนวนเกษตร ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนกระทั่งประสบผลสำเร็จในแต่ละกรณีศึกษา ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) มีจำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์การเลือกแบบสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องให้มากที่สุด โดยมีช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล ช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2562 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564

การศึกษาเอกสารควบคู่กับการสัมภาษณ์ใน 3 รูปแบบ ได้แก่ การสัมภาษณ์ประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า (Oral History) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสัมภาษณ์แบบกลุ่มย่อย (Small Group) ซึ่งมีแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) แบบเฉพาะเจาะจงและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ส่วนการตรวจสอบข้อมูลใช้หลักการที่หลากหลาย (Triangulation) จากนั้นมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในลักษณะของการตีความหมาย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษากระบวนการเรียนรู้กับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนวนเกษตร ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี เป็นการถอดบทเรียนจากการดำเนินกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในรูปแบบของกระบวนการเรียนรู้ ระยะเริ่มต้น ระยะสำเร็จ และระยะยั่งยืนที่เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งหมด 5 กรณีศึกษา ได้แก่ กรณีศึกษาประเพณีบุญปลงคืนถิ่น กรณีศึกษาสวนป่าอรัญปิยวงศ์ กรณีศึกษากลุ่มเครือข่ายวนเกษตรตำบลพวา กรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน และกรณีศึกษาการใช้คูโปงแลกเปลี่ยนชุมชนมีข้อค้นพบดังนี้

กรณีศึกษาประเพณีบุญปลงคืนถิ่น เริ่มจัดงานครั้งแรกอย่างไม่เป็นทางการในปี พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นการสร้างความยั่งยืนด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งในระยะเริ่มต้นประเพณีบุญปลงคืนถิ่นนั้นเกิดจากการที่ตำบลพวามีต้นไม้ที่เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่น มีลักษณะลำต้นสวยงาม เป็นที่นิยมของนักสะสมพันธุ์ไม้ป่าหายาก ส่งผลให้ราคาสูง จนเป็นสาเหตุให้มีการลักลอบนำไปขายจนกระทั่งลดปริมาณลงจนแทบสูญพันธุ์ เพื่อมิให้ต้นไม้เอกลักษณ์ประจำถิ่นสูญพันธุ์ เป็นสาเหตุให้นายบุญเลิศ ดุสิตา ผู้นำทางธรรมชาติในขณะนั้นมีความคิดที่จะนำพันธุ์ไม้พื้นเมืองที่ชื่อว่าปรัง มาจุดประกายให้คนในชุมชนได้ตระหนักและหวงแหนไม้เอกลักษณ์ประจำถิ่นนี้ จากนั้นได้มีการสืบสานต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ประเพณีบุญปลงคืนถิ่นเป็นการรวมวัฒนธรรมของกลุ่มชาวกวยและชาวอีสานในการอนุรักษ์ประเพณีดั้งเดิมของตนไว้ โดยกำหนดจัดงานประเพณีนี้ในทุกวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี ภายใงานจะมีกิจกรรมหลากหลายที่น่าสนใจเพื่อเป็นการสร้างความตระหนักให้กับเยาวชนและประชาชนทั่วไปที่มาร่วมงานให้มีความรัก ตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้ มีการประสานความร่วมมือกับหลายหน่วยงานจากทุกภาคส่วน จนกระทั่งสามารถลดปัญหาการลักลอบฟันธุ์ไม้ประจำถิ่น อีกทั้งยังปลูกเสริมแทนป่าไม้ซึ่งถูกทำลายลงไป จึงเป็นความยั่งยืนที่น่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการร่วมกับหลักธรรมทางศาสนา โดยมีพระอาจารย์สายเป็นผู้นำทางศาสนาและผู้ให้การสนับสนุน ถึงแม้จะมีปัญหาอุปสรรคใด ๆ แต่ด้วยหัวใจที่มุ่งมั่นของคนในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องก็มิได้ย่อท้อ ในทางตรงกันข้ามกลับมีการประสานพลังความรัก ความสามัคคี แสวงหาให้กับสังคมในวงกว้างอีกด้วย มีความสำเร็จอย่างยั่งยืนเป็นที่ประจักษ์ในระดับประเทศกว่า 18 ปี ดังปรากฏตามภาพด้านล่างนี้



ภาพที่ 1 ข้อมูลของผู้วิจัยเพื่อฉายปรากฏการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษาประเพณีบุญปลงคืนถิ่น

กรณีศึกษาสวนป่าอรัญปิยวงศ์ เริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2516 การอนุรักษ์ป่าไม้โดยใช้หลักธรรมมาประยุกต์กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระครูประโชติธรรมาภิรมย์ (พระอาจารย์สาย) จากจุดเริ่มต้นที่ต้องการให้ป่าไม้ที่เคยถูกตัดทำลายจนกระทั่งกลายเป็นภูเขาหัวโล้นให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์เหมือนเดิมเพื่อให้เป็นแหล่งต้นกำเนิดน้ำ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า การที่พระอาจารย์สายเป็นศูนย์รวมจิตใจ ศูนย์รวมการดำเนินกิจกรรมทางด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ องค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ถูกส่งผ่านไปยังคนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง การอยู่กับธรรมชาติ การรวมกลุ่มกันทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติทำให้ชุมชนกับป่าไม้อยู่ร่วมกันได้อย่างพึ่งพาอาศัยกัน มีการส่งผ่านองค์ความรู้จากแกนนำไปยังเยาวชนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง ควบคู่ไปกับการทำนุบำรุงพุทธศาสนาและส่งเสริมการศึกษาของเยาวชนในเขตทุรกันดารให้มีโอกาสได้เรียนหนังสือ แนวคิดในการอนุรักษ์ป่าไม้ของพระอาจารย์สาย คือ แนวคิดการตอบแทนคุณแม่ แนวคิด

การจัดป่าแบบสวนโมกข์ และแนวคิดธรรมชาติ 4 ประการ บทบาทในการเทศนาสั่งสอนให้คนมีจิตสำนึก บทบาทการเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ป่าไม้ และบทบาทในการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ผลการอนุรักษ์ป่าไม้ของพระอาจารย์สายก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของคนในชุมชนพวา เช่น ทรัพยากรป่าไม้เพิ่มมากขึ้น สัตว์ป่ากลับเข้ามาในพื้นที่ป่ามากขึ้น มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนพวา เช่น กลุ่มเครือข่ายชุมชนพวา กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ในชุมชน ทดลองใช้คู่มือแลกเปลี่ยนชุมชน กลุ่มเยาวชนในการอนุรักษ์ป่าไม้และเกิดกิจกรรมเครือข่ายเยาวชนเกษตร ส่วนผลประจักษ์สู่สังคมภายนอก ได้แก่ การทำกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายเยาวชนเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และหาทางดำเนินการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงภายในเครือข่าย 5 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การพัฒนาที่เริ่มจากปัญหาความแห้งแล้ง พื้นที่ป่าถูกทำลายเป็นภูเขาหัวโล้น จนกระทั่งปัจจุบันปี พ.ศ. 2564 สวนป่าอรัญปิยวงศ์ ยังคงความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืนมากกว่า 48 ปี ดังปรากฏตามภาพด้านล่างนี้



ภาพที่ 2 ข้อมูลของผู้วิจัยเพื่อฉายปรากฏการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษาสวนป่าอรัญปิยวงศ์



กรณีศึกษากลุ่มเครือข่ายวนเกษตร ตำบลพวา ผลการศึกษาพบว่า มีจุดเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2540 ชาวบ้านชุมชนพวาประสบปัญหาเป็นหนี้ย่ำแย่หนักเพราะกระแสบุขนิยมนิยม มีการบุกรุกทำลายป่าอย่างมาก สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงอย่างชัดเจน การปลูกพืชแบบเชิงเดี่ยวของชาวบ้านในชุมชนพวาที่มักปลูกมันสำปะหลัง ปลูกยางพารา ปลูกผลไม้เพียงชนิดเดียวเพราะได้ค่าตอบแทนสูง แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป การควบคุมราคารับซื้อผลผลิตทางการเกษตรเปลี่ยนไปจากเดิม ส่งผลให้ชาวบ้านประสบกับภาวะขาดทุน เนื่องจากต้องไปกู้หนี้ยืมสินจากนายทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาเพื่อลงทุนประกอบอาชีพปลูกพืชเชิงเดี่ยวซึ่งต้องอาศัยปัจจัยภายนอกในการผลิตแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะปุ๋ยเคมี ยากำจัดวัชพืช ยาฆ่าแมลง ซึ่งเกษตรกรไม่สามารถผลิตเองได้ เมื่อผลผลิตออกสู่ตลาดก็ไม่สามารถกำหนดราคาได้เอง ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง การปลูกพืชแบบผสมผสานตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถให้ผลผลิตตลอดปี ปุ๋ยยากันได้จากธรรมชาติส่งผลให้ลดต้นทุนในการผลิต ส่วนการแก้ปัญหาถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลางด้วยการเปิดพื้นที่ขายสินค้า จัดกิจกรรมเพื่อร่วมงานขายผลผลิตลดปัญหาพ่อค้าคนกลางกดราคา ปัญหาหนี้สินก็ลดลง สิ่งแวดล้อมดีขึ้นชัดเจนเพราะไม่ใช้สารเคมีแต่ใช้ปุ๋ยจากธรรมชาติซึ่งบำรุงดินปัญหาดินเสื่อมคุณภาพ

จึงหมดไป การอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับป่าที่ร่ำล้อมได้อย่างกลมกลืน การนำแนวคิดวนเกษตรมาใช้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนด้วยวิถีเกษตรกรรมแบบพึ่งตนเอง ที่เรียกว่า วนเกษตร ของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม ส่งผลให้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนได้อย่างเป็นระบบและเกิดความยั่งยืน มีการพัฒนาต่อยอดและขยายเครือข่ายไปในระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกเพื่ออนุรักษ์ป่าไม้ มีการปรับตัวให้อยู่ร่วมกันได้ระหว่างมนุษย์กับช้างป่า มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนไว้ในงานประเพณีปลงศินถิ่น มีการประชุมพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงปัญหา การสร้างนวัตกรรม ภูมิปัญญาใหม่ๆ ในเครือข่ายวนเกษตรระดับภาคอยู่เสมอ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญคือ การศึกษาเรียนรู้จากผู้รู้ผู้มีประสบการณ์ การรวมกลุ่มด้วยความสามัคคีกันในการแก้ปัญหาอย่างจริงจังแม้จะมีปัญหาในรูปแบบใหม่ ๆ เข้ามาก็ระดมพลังกาย พลังสมอง พลังใจจากเครือข่ายและองค์กรต่าง ๆ เข้ามาร่วมแก้ปัญหาจนเบาบางและหมดสิ้นไปได้อย่างเป็นระบบ เป็นรูปธรรม และนำไปสู่ความยั่งยืนเป็นระยะเวลากว่า 24 ปี และสามารถนำไปเผยแพร่ เป็นแบบอย่างที่ดีได้เพราะเป็นความยั่งยืนในด้านอาหาร ส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง ดังปรากฏตามภาพด้านล่างนี้



แลกเปลี่ยนความรู้ระดับภาค

ประชุมหลายภาคส่วน

เสวนาระดับประเทศ

ประชุมแกนนำระดับประเทศ

ภาพที่ 3 ข้อมูลของผู้วิจัยเพื่อฉายปรากฏการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษากลุ่มเครือข่ายวนเกษตร ตำบลพวา

กรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า มีจุดเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2536 โดยต้องการลดปัญหาค่าใช้จ่าย ลดภาวะหนี้สิน จึงได้คำแนะนำให้ไปศึกษาดูงานจากศูนย์วนเกษตรของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม ในการอนุรักษ์ด้านความรู้ การฝึกปฏิบัติจนกระทั่งเครือข่ายวนเกษตร ตำบลพวา มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และหมั่นพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของตนเองให้มีคุณภาพมาตรฐาน การดำเนินงานในด้านการผลิตของชุมชนถึงในปัจจุบันปี พ.ศ. 2564 ประสบความสำเร็จเชิงประจักษ์ถึงความยั่งยืนเป็นระยะเวลา 28 ปี โดยมีการดำเนินการ

ต่าง ๆ ด้วยความร่วมมือ ความมุ่งมั่นในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ การมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาของแกนนำและความสามัคคีของคนในชุมชน การหมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอจะเห็นได้จากการประชุมกันเป็นประจำทุกเดือน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในเครือข่ายชุมชนพวาและเครือข่ายวนเกษตรระดับภาคอยู่เป็นประจำทุกเดือน เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ของชุมชนพวามีจำนวนมาก มีความหลากหลายและมีการพัฒนาอยู่เสมอ มีความยั่งยืนสามารถนำไปเป็นแบบอย่างได้ ดังปรากฏตามภาพด้านล่างนี้



ภาพระยะยั่งยืน ภายใต้การสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพระอาจารย์สาย ส่งผลให้มีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มากมาย

ภาพที่ 4 ข้อมูลของผู้วิจัยเพื่อฉายปรากฏการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน

กรณีศึกษาการใช้คูโปงแลกเปลี่ยนชุมชน ของเครือข่ายชุมชนตำบลพาวามีจุดเริ่มต้นใน ปี พ.ศ. 2549 เพื่อแก้ปัญหาภาวะหนี้สิน เพื่อลดค่าใช้จ่ายโดยการทดลองใช้คูโปงแลกเปลี่ยน ชุมชนพาวาเป็นชุมชนที่ได้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ อย่างเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง ภายใต้แกนนำของเครือข่ายชุมชนพาวา หลังจากไปศึกษาดูงานยังสถานที่ที่ประสบความสำเร็จจากโครงการแลกเปลี่ยนชุมชนภายใต้การให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ และการให้คำปรึกษาชี้แนะจากพระอาจารย์สาย ในระหว่างการทดลองใช้คูโปงแลกเปลี่ยนชุมชนได้มีปัญหาคู่โปงเกิดขึ้นแต่ก็มีคณะวิจัย ซึ่งมีหน้าที่คอยให้คำปรึกษาด้านวิชาการและยุทธวิธีต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาให้กับแกนนำในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่น ปรากฏว่า ผลจากการใช้คูโปงของผู้เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนคูโปงในระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่ ต้นปี พ.ศ. 2546 จนถึงกลางปี พ.ศ. 2546 ได้รับความสำเร็จในระดับหนึ่ง ช่วงระยะแรก ๆ เท่านั้น เนื่องจากชาวบ้านมีความต้องการที่จะเรียนรู้การใช้คูโปงในการเป็นเครื่องมือที่จะลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว หลังจากสิ้นสุดโครงการ

ทดลองใช้คูโปงแลกเปลี่ยน ก็ไม่ได้รับความนิยมน้อยอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากรายชื่อของผู้ที่ใช้คูโปงส่วนใหญ่จะมีเพียงแค่กลุ่มของแกนนำ หรือเครือข่ายที่ใกล้ชิดกับแกนนำเพียงเท่านั้น ทำให้การทดลองใช้คูโปงแลกเปลี่ยนชุมชนไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากปัจจัยที่จำกัดหลายประการ โดยเฉพาะคูโปงดังกล่าวจะใช้ได้ แต่เพียงเฉพาะในชุมชนพาวาที่เข้าร่วมโครงการเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ได้ยังพื้นที่ต่าง ๆ นอกชุมชนได้เลย การใช้คูโปงแลกเปลี่ยนในชุมชนพาวาแม้จะเป็นแนวคิดที่ดี แต่พบปัญหาอุปสรรคหลายประการ เช่น ไม่สามารถนำคูโปงดังกล่าวไปใช้ที่อื่นนอกจากร้านค้าของชุมชนที่ดำเนินการใช้คูโปงเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ส่วนสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ สินค้ามีจำกัด ขาดความหลากหลาย เมื่อเทียบกับสินค้าในตลาดนัดของชุมชน หรือห้างสรรพสินค้าอื่น ๆ จึงทำให้กรณีศึกษาคูโปงแลกเปลี่ยนนี้ยังไม่ยั่งยืน แต่ระบบการแลกเปลี่ยนในด้จันความรู้ แลกเปลี่ยนสิ่งของและแลกเปลี่ยนแรงงาน ในเครือข่ายตึนที่ยังคงมีอยู่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ดังปรากฏตามภาพด้านล่างนี้



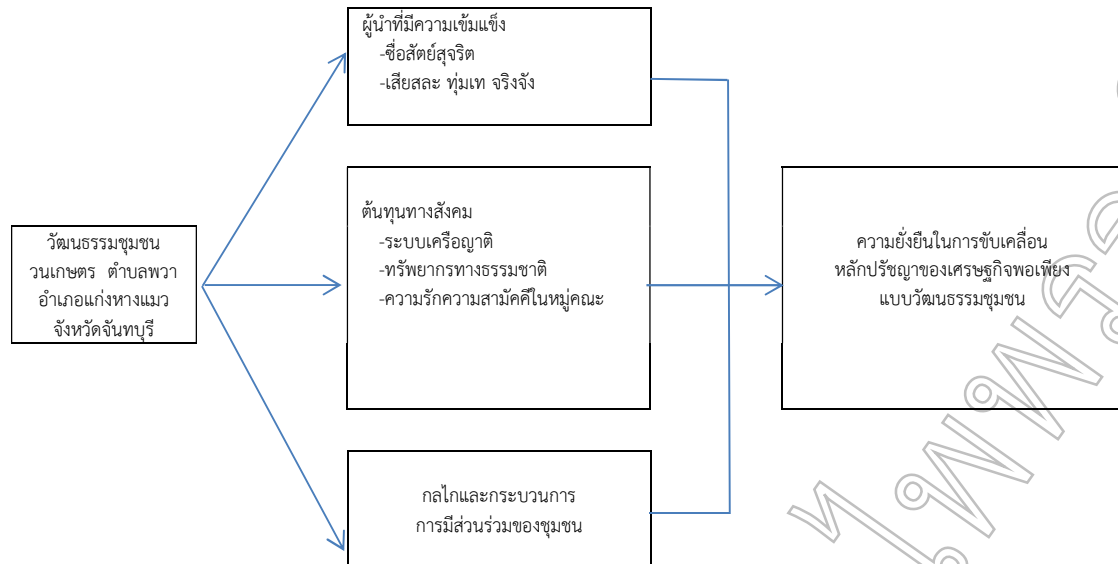
ภาพระยะยั่งยืน ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ แลกเปลี่ยนสิ่งของ การประชุมแลกเปลี่ยนในระดับเครือข่ายชุมชนและระดับภาค

ภาพที่ 5 ข้อมูลของผู้วิจัยเพื่อฉายปรากฏการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษาการแลกเปลี่ยนชุมชน

2. ตัวแบบที่เหมาะสมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผลการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ได้ จากควรววิเคราะห์ถอดบทเรียนจากกรณีศึกษาทั้ง 5 กรณี มีข้อค้นพบว่าตัวแบบที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด เพื่อสร้างความเป็นวิถีดังกล่าว

จากกรณีศึกษาที่มีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 กรณีดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถพัฒนาเป็นตัวแบบเพื่อสร้างความเป็นวิถี โดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดความยั่งยืน ได้แก่ ตัวแบบในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากแผนภาพที่ 1 ข้างล่างนี้



แผนภาพที่ 1 ตัวแบบที่ควรจะเป็นในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบวัฒนธรรมชุมชน

ในกระบวนการนำตัวแบบที่ควรจะเป็นในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบวัฒนธรรมชุมชนไปปฏิบัติ นั้นจะต้องมีการจัดเรียงความสัมพันธ์โดยอาศัยปัจจัยที่มีความสำคัญ บูรณาการร่วมกัน 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำที่ต้องมี จิตวิญญาณของความเป็นภาวะผู้นำซึ่งประกอบไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ทุ่เมเท จริงจ้ง มีคุณธรรมสูง มีน้ำใจโอบอ้อมอารี ขณะที่ทุนทางสังคม ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความมีน้ำใจของคนในชุมชน รวมไปถึงทรัพยากรด้านต่าง ๆ ที่มีความสมบูรณ์ก็เป็นปัจจัยสำคัญ ที่มีผลต่อการเกื้อหนุนก่อให้เกิดความสำเร็จ อย่างไรก็ตามการขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรม มั่นคงและยั่งยืนได้นั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัย กลไกและกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างเข้มข้นในการ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมประเมินผล

สรุปและอภิปรายผล

จากข้อค้นพบที่เป็นองค์ความรู้อันเกิดจากการศึกษา ถอดบทเรียนทั้ง 5 กรณี ดังกล่าวที่ประสบความสำเร็จในการดำเนิน กิจกรรมภายใต้วิถีหลักการดำเนินงานแบบเศรษฐกิจพอเพียงโดย อาศัยผู้นำที่เข้มแข็ง ดังเช่น พระอาจารย์สาย อันเป็นพระสงฆ์ผู้มี ปณิธานอันแน่วแน่ในการพัฒนาการปกครองหมู่บ้านทางธรรมชาติ อย่างเช่น นายบุญเลิศ ดุชิตา ซึ่งถือได้ว่าเป็นปูชนียบุคคลของ ชุมชนพวาซึ่งเป็นบุคคลที่มีจิตใจดีงาม ไมโลภ เป็นผู้เสียสละต่อ ส่วนรวมมีแนวคิดและวิสัยทัศน์อันกว้างไกลและที่สำคัญเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้อื่นด้วยความจริงใจ ส่งผลทำให้เป็นที่เคารพ รักของชาวบ้าน ด้วยเหตุนี้เมื่อมีการขอความร่วมมือจากชาวบ้าน ในชุมชนจึงมักจะได้รับความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจจากชาวบ้าน เป็นอย่างดีซึ่งส่งผลทำให้กิจกรรมต่าง ๆ สามารถสร้างความยั่งยืน ได้มาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวในอีกมิติหนึ่ง

สะท้อนให้เห็นว่าในอนาคตข้างหน้าเมื่อสิ้นยุคสมัยผู้นำเหล่านี้แล้ว โอกาสที่จะเกิดความไม่ยั่งยืนภายใต้กรณีศึกษาดังกล่าวก็ย่อมเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงจนเกิดมรรคผล ที่ยั่งยืนมีลักษณะของความไม่เป็นทางการค่อนข้างสูง เนื่องจาก ลักษณะของกระบวนการ การมีส่วนร่วมที่ดี การเสียสละที่ดี มีความสัมพันธ์กันแบบส่วนตัว การมีส่วนร่วมของแต่ละกรณีศึกษาก็เป็น แบบครั้งคราว ดังนั้น สิ่งที่ควรคำนึงถึงผลกระทบในระยะยาวก็คือ การปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชนในรุ่นหลังให้ใส่ใจในการรักและ หวงแหนมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมเหล่านี้ไว้ให้เป็นเอกลักษณ์ ประจำถิ่นของชุมชนพวาตลอดไปและหากว่าจะให้ดียิ่งขึ้นควรมีการทำงานแบบสอดประสานกับหน่วยงานราชการให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมอนุรักษ์ร่วมกับชุมชนพวาอย่างจริงจัง

งานวิจัยในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนา ที่ยั่งยืน ที่กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนา ที่ต้องการการจัดทรัพยากรทั้งธรรมชาติและมนุษย์ รวมทั้งทรัพยากร การเงินและวัสดุทั้งปวงให้เป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่ง และอยู่ดีกินดี โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติเพื่อสวงนไว้สำหรับ คนรุ่นหลัง และการที่จะบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งจะ เกิดการสมดุลของการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมได้นั้น จะต้องพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถมีศักยภาพในการจัดการ การพัฒนา (ชัยยศ อิมสุวรรณ์, 2543: 2)

นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ที่กล่าวว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็น แนวการดำรงชีวิตที่ตั้งอยู่บนทางสายกลางตามหลักคำสอนของ พระพุทธเจ้า ซึ่งสอนให้รู้จักการมองให้เข้าใจถึงสิ่งทั้งหลายตามความ เป็นจริง รู้จักมีความพึงพอใจในตนเอง ในสถานภาพที่เป็นอยู่อย่าง มีความสุข ไม่ไปเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ไปเบียดเบียนสังคม ไม่ไป



เบียดเบียนธรรมชาติ คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ใช้ความรู้อย่างรอบคอบ ใช้คุณธรรมในการวางแผนดำเนินชีวิต การตัดสินใจและการกระทำ (วรเดช จันทรศร, 2554, 16)

ผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์ (2558) เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์กับการอนุรักษ์ป่าไม้ กรณีศึกษาพระครูประโชติธรรมมาภิรมย์ (สาย โชติธมโม) วัดวังศิลาธรรมาราม ตำบลวังหั่ว อำเภอแกลง จังหวัดระยองซึ่งมีข้อค้นพบว่า บทบาทสำคัญในการพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนได้นั้นจะต้องประกอบด้วย การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ การเป็นผู้นำการอนุรักษ์ การสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนให้มีความรักในธรรมชาติ การเทศนาสั่งสอนให้คนมีจิตสำนึก โดยใช้แนวคิดการตอบแทนคุณแม่ แนวคิดการจัดการป่าแบบสวนโมกข์ และแนวคิดธรรมชาติ 4 ประการ ผลของการอนุรักษ์ป่าไม้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อชุมชนพวาในระยะยาว ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านผลลัพธ์ที่ตามมาสู่ชุมชนและด้านผลที่ออกสู่สังคมภายนอก ผลผลิตที่ชัดเจนคือ ด้านสิ่งแวดล้อมมีจำนวนปริมาณป่าไม้เพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงณา เอื้องไพบูลย์ (2546) เรื่อง การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อวิเคราะห์กระบวนการและรูปแบบการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า กระบวนการเรียนรู้สามารถทำให้ชุมชนมีศักยภาพในการคิดและการปฏิบัติเพื่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาด้านนิเวศเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนให้ดีขึ้น ผลจากการคิดและปฏิบัติของชุมชนทำให้ระบบนิเวศของชุมชนมีความสมบูรณ์ขึ้น เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น และมีความมั่นคงขึ้น เป็นการเกษตรแบบผสมผสานโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์เนื้อหาของการเรียนรู้ครอบคลุมถึงกิจกรรมการเรียนรู้หลายลักษณะร่วมกันที่ทำให้ศักยภาพของชุมชนเพิ่มขึ้น การสังเกตผลของกิจกรรมการถ่ายทอดภูมิปัญญาของปราชญ์ชาวบ้าน การฝึกอบรมและดูงานในพื้นที่จริงการเรียนรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ การเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ของชุมชน การเรียนรู้ผ่านประเพณีและพิธีกรรม

สรุปได้ว่า การที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้เพื่อเป็นการยืนยันองค์ความรู้เดิม และยืนยันว่า กระบวนการเรียนรู้กับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนวนเกษตร ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี สามารถนำไปเป็นต้นแบบที่เหมาะสมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ นอกจากนี้ พบว่า จุดร่วมสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับผู้นำซึ่งมีความซื่อสัตย์ ทุ่เมเท จริงจิงเป็นอย่างมาก มีต้นทุนทางสังคมที่เป็นแบบเครือญาติ ส่งผลให้มีความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ ทำให้ง่ายต่อการประสานงานในชุมชน รวมไปถึงการมีทรัพยากรทางธรรมชาติ

ที่อุดมสมบูรณ์และการมีระบบกลไกที่เข้มแข็ง ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งเป็นต้นแบบที่ควรจะเป็นในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบวัฒนธรรมชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาเรื่อง กระบวนการเรียนรู้โดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยเห็นควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนโยบายเชิงนโยบายที่สำคัญดังนี้

1. ภาครัฐควรมีนโยบายให้แต่ละชุมชนสร้างความเข้มแข็ง โดยใช้ต้นแบบจากกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละชุมชนเพื่อขับเคลื่อนชุมชนของตนให้มีความเป็นเอกภาพคงไว้ซึ่งทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมอันดีงามของแต่ละชุมชนให้คงไว้ให้อนุชนรุ่นต่อ ๆ ไป
2. เนื่องจากผลการศึกษาข้อค้นพบว่า การเชื่อมโยงในการดำเนินกิจกรรมยังไม่เป็นทางการแต่เป็นการอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคลเป็นหลัก ดังนั้น จึงควรมีการสร้างระบบกลไกการสานต่อกิจกรรมและองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ จากคนรุ่นเก่าไปสู่คนรุ่นใหม่ ให้มีความเป็นทางการให้มากยิ่งขึ้น โดยไม่อาศัยความสัมพันธ์ที่ตัวบุคคลในมิติเดียวเท่านั้น
3. ควรมีการสร้างร่วมมือกันแบบพหุภาคีขององค์กรภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในตำบลพวา เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาอย่างจริงจัง ภายใต้แนวคิดการเสริมพลังชุมชนหรือการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
4. หน่วยงานด้านการพัฒนาชุมชนและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนในการใช้ชีวิตชีวิตของประชาชนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้โดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งอาจเริ่มจากตนเองและครอบครัวรวมถึงชุมชนไปสู่ภาพรวมของสังคม

เอกสารอ้างอิง

- ชล บุนนาค. (2560). เอกสารประกอบอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรอบรมความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับภาครัฐ. ณ ห้องบรรยาย ศ 101 ชั้น 1 : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.
- ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (2550). ระบบแลกเปลี่ยนชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง. เอกสารไม่ตีพิมพ์ : โครงการวิจัยจันทบุรี.



ชัยยศ อิมสุวรรณ์. (2543). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการสร้างความเข้มแข็งชุมชน: กรณีศึกษาบ้านพุดจาน จังหวัดสระบุรี. วารสารวิชาการกลุ่มการวิจัยสนองโครงการพระราชดำริ : 2550.

บรรทม สมแสน. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. ยุวดี ธัญชนะ เป็นผู้สัมภาษณ์. 3 มีนาคม 2564 : ที่ศูนย์ประชุมบ้านดิน พวา.

บุญเลิศ ดุชิตา. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. ยุวดี ธัญชนะ เป็นผู้สัมภาษณ์. 27 มกราคม 2563 : ที่ชุมชนบ้านบ่อไฟไหม้.

ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์. (2558). บทบาทของพระสงฆ์กับการอนุรักษ์ป่าไม้ กรณีศึกษาพระครูประโชติธรรมภิรมย์ (สายโชติธมโม) วัดวังศิลาธรรมาราม ตำบลวังห้ว อำเภอกงหรา จังหวัดระยอง : มหาวิทยาลัยบูรพา.

พจนา เอื้องไพบูลย์. (2546). การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : การศึกษาแบบพหุกรณี. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรเดช จันทรศร. (2554). การจัดการภาครัฐตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.



การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม
อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

Public Participation in Administration of Tha Kasem Subdistrict Administrative
Organization, Muang District, Sakaeo Province

อัญชลี มีบุญ*

Unchalee Meebun

คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว 27160

Faculty of Science and Social Sciences, Burapha University, Sakaeo 27160, Thailand

*Corresponding author E-mail: unchalee@buu.ac.th

(Received: July 6 2021; Revised: October 4 2021; Accepted: October 14 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เป็นวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว และเพื่อทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ซึ่งได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติการทดสอบค่า t-test และ F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบ One-Way ANOVA โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เท่ากับ 3.51 และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมสำรวจปัญหาพัฒนาชนบท ด้านการมีส่วนร่วมติดตามปฏิบัติงาน ด้านการวางแผนการดำเนินกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ และปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้านที่ไม่มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว ประกอบไปด้วยปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, ประชาชน, องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม



Abstract

This research entitled Public participation in the administration of Tha Kasem subdistrict Administrative Organization in Muang SaKaeo District Sakaeo Province is aimed to study about people how people participation in administration of Tha kasem subdistrict Administrative organization in Muang SaKaeo District Sakaeo Province and to investigate personal factors affecting the participation in Tha kasem subdistrict Administrative organization in Muang SaKaeo district Sakaeo Province. The sample group was people in the area of Tha kasem subdistrict, Muang SaKaeo District, Sakaeo Province which was selected by the accidental sampling method. The instruments in this study used to collect data are frequency, percentage, mean and standard deviation, and the data were analyzed by using T-test and F-test, one-way a analysis of variance with the statistical significance of 0.5 level.

The result showed that the level of people participation in administration of the Tha Kasem Subdistrict Administrative Organization, Muang Sakaeo District, Sakaeo Province was 3.51 When each aspect was studied, it showed that the aspect of participation in operations was at a high level, and the aspect of participation in rural development problem survey, performance monitoring, and activity planning were at a moderate level respectively. The personal factors which were not involved in people participation in administration in Tha Kasem sub District Administrative Organization, Muang Sakaeo District, Sakaeo Province included gender, age, status, occupation, education, and monthly income.

Keywords : Participation, Public, Tha Kasem Subdistrict Administrative Organization

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร



บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งจัดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อกระจายอำนาจการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบลซึ่งเป็นเขตชนบทอันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหา และการสนองตอบความต้องการของตนเอง โดยการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองหรือเรียกว่า การปกครองตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตย องค์การบริหารส่วนตำบล มีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด แต่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดโดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชนบท องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนระดับตำบล หมู่บ้าน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย จากการก่อเกิดขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จึงเป็นเสมือนภาพสะท้อนของการกระจายอำนาจการปกครองของรัฐบาล และกระทรวงมหาดไทย และสอดคล้องกับกระแสเรียกร้องในการที่จะให้ประชาชนมีสิทธิเลือกรูปแบบการปกครองที่เหมาะสมกับตน มีงบประมาณและบุคลากรที่มีศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นของตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นระบอบการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน โดยหลักการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนทุก ๆ คน ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงจุดมากที่สุด จึงจำเป็นต้องสร้างระบบกลไก ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องบทบาทและหน้าที่ให้ประชาชนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น สามารถรวมพลังในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและตรวจสอบการบริหารกิจการงานของภาครัฐมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติเกิดความโปร่งใสและการดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และความต้องการของประชาชน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนจากปรากฏการณ์ที่เป็นจริงโดยอิงจากสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การดำเนินงาน การติดตามและการประเมินผล และปัญหาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัย

ส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. คาดว่าข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาจะเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ ให้แก่ผู้ที่สนใจจะศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป
2. คาดว่าข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จะนำเอาข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาไปพิจารณาและแก้ไขปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนตรงกับปัญหาที่แท้จริงเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว และเก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถามมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้เป็นประชากรที่อยู่ในตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยในตำบลท่าเกษมมีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 8,033 คน จำนวน 1,877 ครัวเรือน (ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, 2561)



กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวนประชากร การประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการสุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ให้มีการกำหนดตัวอย่างโดยมีค่าระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่างหรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด ขนาดของประชากร ซึ่งเท่ากับ 1,877 คน

E คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง [Sampling error] ในที่นี้จะกำหนดเท่ากับ +/-0.05 ภายใต้อัตราความเชื่อ 95%

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าสูตร } n &= 8,033 \\ &1 + (8,033) (0.05)^2 \\ n &= 381.02 \end{aligned}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 8,033 คน แต่ผู้วิจัยขอใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 382 คน เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างตามที่ได้กล่าวข้างต้นและผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ คือ การเก็บข้อมูลให้ครบตามต้องการ โดยไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน

ข้อจำกัดด้านการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นการฝึกหัดค้นคว้า รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล จึงขอกำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 100 ชุด ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเฉพาะกรณีในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในเรื่องเพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเฉพาะกรณีในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยครอบคลุมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน 4 ด้าน คือ

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหาการพัฒนา จำนวน 6 ข้อ

2. ด้านการวางแผนการดำเนินกิจกรรม จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการปฏิบัติงาน จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเฉพาะกรณีในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มากที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มาก
- 3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล น้อย
- 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล น้อยที่สุด

การสร้างพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล นำมาหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยามและใช้เป็นแนวทางสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แล้วนำไปปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ อย่างน้อย 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำผู้เชี่ยวชาญ
4. นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามใช้ค่าแอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha) ได้ค่าของแบบสอบถามเท่ากับ 0.92 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป



การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากคณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามต้องการแก่กลุ่มตัวอย่าง

3. ขอความร่วมมือจากประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ในการกรอกข้อมูลแบบสอบถามตามความต้องการในการศึกษา โดยแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 ได้รับคืนมา 100 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลความหมายของระดับคะแนนเฉลี่ยเพื่อประเมินระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จะพิจารณาจากคะแนนของคำตอบโดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การคำนวณจาก

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.80$$

ค่าเฉลี่ยของความต้องการแต่ละระดับเท่ากับ 0.80 ผู้วิจัยจึงกำหนดแบ่งระดับความต้องการตามเกณฑ์การแปลผลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายความว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายความว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายความว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายความว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายความว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประมวลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าความถี่ ร้อยละ

2. ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ใช้สถิติเชิงอนุมาน เพื่ออ้างอิงผลการทดสอบจากกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มประชากรดังนี้ ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้วยสถิติ t-Test สำหรับคุณลักษณะของประชากรที่แบ่งได้ 2 กลุ่ม และสถิติ F-test สำหรับประชากรที่แบ่งได้ 3 กลุ่มขึ้นไปในระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หรือความเชื่อมั่น 95%

ผลการวิจัย

จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. ชาย	36	36.00
2. หญิง	64	64.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน

36 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 ตามลำดับ



ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	4	4.00
2. อายุ 21-30 ปี	10	10.00
3. อายุ 31-40 ปี	14	14.00
4. อายุ 41-50 ปี	29	29.00
5. อายุ 51 ปีขึ้นไป	43	43.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 อายุ 31-40 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 อายุ 21-30 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และน้อยที่สุดคือ อายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. โสด	28	28.00
2. สมรส	60	60.00
3. หม้าย/หย่าร้าง	12	12.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่ม โสด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 หม้าย/หย่าร้าง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 รองลงมาอยู่ในกลุ่ม สมรส จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา	55	55.00
2. มัธยมศึกษา / ปวช.	32	32.00
3. ปวส. / อนุปริญญา	8	8.00
4. ปริญญาตรี	3	3.00
5. สูงกว่าปริญญาตรี	2	2.00
รวม	100	100.00

ตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่ม ต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมา มัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 ปวส./อนุปริญญา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 ปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ



ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เกษตรกรรม	41	41.00
2. ค้าขาย	18	18.00
3. ข้าราชการ/พนักงาน	6	6.00
4. รัฐวิสาหกิจ	2	2.00
5. รับจ้าง	20	20.00
6. ธุรกิจส่วนตัว	5	5.00
7. อื่น ๆ (โปรดระบุ)	8	8.00
รวม	100	100.00

ตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่ม เกษตรกรรม จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 รองลงมา รับจ้าง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ค้าขาย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 อื่น ๆ (โปรดระบุ) จำนวน 8 คน คิดเป็น

ร้อยละ 8.00 ข้าราชการ/พนักงาน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 รัฐวิสาหกิจ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่เกิน 10,000 บาท	51	51.00
2. 10,001-20,000 บาท	37	37.00
3. 20,001-30,000 บาท	9	9.00
4. 30,001 บาทขึ้นไป	3	3.00
รวม	100	100.00

ตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 รองลงมา รายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 รายได้ 20,001-30,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 และรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 ตามลำดับ

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แบบประเมินการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมสำรวจปัญหาพัฒนาชนบท ด้านการ วางแผนการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมติดตามปฏิบัติตาม



ตารางที่ 7 ผลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	n = 100			
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมสำรวจปัญหาพัฒนาชนบท	3.35	0.90	ปานกลาง	2
2. ด้านการวางแผนการดำเนินกิจกรรม	3.20	0.62	ปานกลาง	4
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	4.00	0.48	มาก	1
4. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามปฏิบัติตาม	3.32	0.54	ปานกลาง	3
ภาพรวม	3.51	0.51	มาก	

ตารางที่ 7 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.00) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมสำรวจปัญหาพัฒนาชนบท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35) ด้านการมีส่วนร่วมติดตามปฏิบัติตาม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32) และน้อยที่สุดคือ ด้านการวางแผนการดำเนินกิจกรรม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	ยอมรับสมมติฐาน	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน		✓ Sig = 0.65
สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน		✓ Sig = 0.23
สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน		✓ Sig = 0.21
สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน		✓ Sig = 0.61
สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน		✓ Sig = 0.32
สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน		✓ Sig = 0.14

ตารางที่ 8 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน ประชาชนที่มี

สถานภาพต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน



มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน และประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมสำรวจปัญหาพัฒนาชนบท ด้านการวางแผนการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมติดตามปฏิบัติตามปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการมีส่วนร่วมสำรวจปัญหาพัฒนาชนบท

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านการวางแผนการดำเนินกิจกรรม

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านการมีส่วนร่วมติดตามปฏิบัติตามปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน พบว่า

1. **เพศ** การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ พบว่า โดยเพศหญิงมีระดับการมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย

2. **อายุ** การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้มีอายุมาก มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุอื่น ๆ อย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ที่มีอายุมากกว่า ความสนใจและประสบการณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การบริหารงาน และการพัฒนาชุมชนมากกว่า หรือมีเวลาว่างมากกว่าวัยทำงาน ในช่วงอายุอื่น ๆ จึงทำให้มีความสนใจในการติดตามและมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษมมากกว่า

3. **สถานภาพ** การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามสถานภาพ พบว่า เนื่องจากสถานภาพโสดอาจไม่มีส่วนความสัมพันธ์ต่อส่วนร่วมในการบริหารงาน อบต.

4. **ระดับการศึกษา** การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาคต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา มีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาคต่ำกว่าจะมีโอกาสในการแสวงหาความรู้และข้อมูลมากกว่า และสามารถแสดงบทบาทในการมีส่วนร่วมทั้งด้านการแสดงความคิดเห็นที่มีความเชื่อถือมากกว่า

5. **อาชีพ** การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพ พบว่า โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร และสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่น ๆ เช่น ธุรกิจส่วนตัว แม่บ้าน นักศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยราชการซึ่งมีธรรมชาติการบริหารและดำเนินงานในระบบราชการ ดังนั้นประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จึงมีการรับทราบข่าวสารโครงการต่าง ๆ ได้ทันที และสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้มากกว่าอาชีพอื่น ๆ

6. **รายได้ต่อเดือน** การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล



2. ควรศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของผู้บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. ควรศึกษาวิจัยในเรื่องที่มีลักษณะเช่นเดียวกันในพื้นที่แต่เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบและจัดทำเป็นบทสรุปเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบล

4. ควรศึกษาเปรียบเทียบองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ โดยศึกษาถึงจุดอ่อน จุดแข็ง วิฤกต และโอกาส แต่ละท้องถิ่น เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการสนับสนุนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2538). คู่มือวิทยากรสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร: กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง.
- กรมการปกครอง. (2539). การฝึกอบรมเพิ่มพูนประสิทธิภาพประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง.
- กฤษณา ตันวิเศษ. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่แก้ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โกวิท พวงงาม. (2555). ธรรมมาภิบาลว่าด้วยการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส. กรุงเทพมหานคร: มิสเตอร์ก็อปปี.
- โกศัย วงศ์อนันต์นนท์. (2539). ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- จรัส สุวรรณมาลา. (2539). สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ศักยภาพและทางเลือกสู่อนาคต. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จริญญา จันท์ทรง. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เฉลิมพล ระยับศรี. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพลวงทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนม์ปกรณ์ เฟ็งศิริ. (2554). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาด อำเภอลองของจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พระมหาปิยะบุตร ปญญาวฑฒโน (วงศ์กันทรากัย). (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- มาลี เบ็ญจะมโน. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.



แนวทางการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ
ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย
The Guidelines on Development of Fencing for Excellence
for Fencing Clubs under Thailand Fencing Federation

ศิริินภา เพียรทอง*

Sirinapa Pienthong

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี จังหวัดชลบุรี 20000

Thailand National Sports University, ChonBuri Campus, Chonburi 20000 Thailand

*Corresponding author E-mail: centerhalf1@hotmail.com

(Received: July 12 2021; Revised: October 4 2021; Accepted : October 14 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ กรรมการบริหารสมาคมฟันดาบแห่งประเทศไทย จำนวน 19 คน และผู้ฝึกสอนกีฬาฟันดาบที่ขึ้นทะเบียนกับสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย จำนวน 120 คน รวมทั้งสิ้น 139 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) กลุ่มตัวอย่างงานวิจัยมี 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กรรมการบริหารสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย จำนวน 5 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และกลุ่มที่ 2 ผู้ฝึกสอนชมรมกีฬาฟันดาบที่ส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันและเคยได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันกีฬาฟันดาบระดับชาติจำนวน 5 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) วิเคราะห์ข้อมูล จากการบันทึกเทปที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อยกร่างแนวทางการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศ และยืนยันแนวทางที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม ตรวจสอบข้อมูลความถูกต้อง และความสอดคล้องของข้อมูลจากการตีความของผู้วิจัย ด้วยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ผลการวิจัยพบว่า

แนวทางการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย มีแนวทางในการดำเนินงานเพื่อความเป็นเลิศไว้ 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านองค์กร ชมรมต้องดำเนินการจัดทำโครงสร้าง กำหนดวิสัยทัศน์ และนโยบายในการพัฒนาชมรม (2) ด้านบุคลากรกีฬา ชมรมต้องดำเนินการจัดหาบุคลากรในการบริหารจัดการเพื่อเป็นหน่วยสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และการจัดหาบุคลากรในการฝึกซ้อมกีฬา เพื่อพัฒนาทักษะ เทคนิคต่าง ๆ ให้กับนักกีฬารวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพที่สูงขึ้น (3) ด้านสนามและเครื่องอำนวยความสะดวก/อุปกรณ์กีฬา ชมรมต้องดำเนินการจัดหาอุปกรณ์ประจำชมรม ประกอบด้วย เครื่องตัดสินไฟฟ้า สนามฝึกซ้อมฟันดาบ และการจัดหาอุปกรณ์ประจำตัวนักกีฬา ประกอบด้วย ดาบประจำตัวนักกีฬา ชุดฟันดาบ เสื้อเกราะ เสื้อไฟฟ้า ถุงมือ ถุงเท้า (4) ด้านการดำเนินการ ชมรมต้องดำเนินการฝึกซ้อม โดยมีแผนการฝึกซ้อมระยะสั้นและแผนการฝึกซ้อมระยะยาว ตลอดจนแผนการส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันที่มีความเหมาะสมระหว่างรายการแข่งขันกับนักกีฬาแต่ละคน (5) ด้านผลสัมฤทธิ์ของความเป็นเลิศด้านกีฬา ชมรมต้องมีระบบการประเมินตนเอง (Self-Assessment) จากการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงานต่าง ๆ ที่กำหนดเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของชมรม เพื่อสะท้อนคุณภาพและความสำเร็จของความเป็นเลิศในกีฬาฟันดาบของชมรม

คำสำคัญ : ฟันดาบ, กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ



Abstract

The purpose of this research was to investigate the guidelines on development of fencing for excellence for fencing clubs under Thailand Fencing Federation (TFF). The 139 populations in this study comprised 19 executive boards of TFF and 120 fencing coaches registered with TFF. Semi-structured interview was used as a tool of this study. The samples used in this study were five executive boards and five fencing coaches who used to send the athletes to attend and they won the competitions certified by TFF. The data collection was conducted by interview and focus group methods. The data from the interview were analyzed to create the guidelines on development of fencing for excellence and confirmed by the focus group. The triangulation method was used to examine the data in this study.

The findings revealed as follows:

The guidelines on development of fencing for excellence for fencing clubs under TFF consisted of five aspects: (1) Organization - the clubs should set up the clear structure, vision and policy for development; (2) Sports Personnel - the clubs should recruit the personnel for administration to support and make all the club activities achieve its goals and the personnel for training to develop the athletes' skills and techniques; furthermore, they should gradually increase their personnel's potential; (3) Facility and Equipment - the clubs should provide their equipments including electronic judging machine, Piste (training stadium), and athletes' personal equipment, swords (Epee, Foil or Sabre), plastron, jacket, breeches or knickers, mask, breast or chest protector, lames, Sabre cuffs, and gloves; (4) Implementation - the clubs should conduct training by making the short and long term training plans along with the competition plans appropriate to each athlete in each event; (5) Fencing Excellence - the clubs should settle the self-assessment system in accordance with the set vision, policy and action plans to construct the indicators in order to reflect their quality and fencing excellence.

Keywords : Fencing, Sport for excellence



บทนำ

การกีฬาเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิตประชาชนทุกภาคส่วน และเป็นกลไกสำคัญในการสร้างคุณค่าทางสังคม และส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงได้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ในการทำตามแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2531-2539) จนมาถึงปัจจุบันฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งในแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติฉบับที่ 6 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาของประเทศไทยไว้ 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมให้คนไทยเกิดความรู้ และความตระหนักถึงการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาขั้นพื้นฐาน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมให้มวลชนได้มีกิจกรรมการออกกำลังกาย และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการกีฬา ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ และต่อยอดไปสู่ความสำเร็จในระดับอาชีพ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมกีฬาเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาระดับยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการบริหารจัดการด้านการกีฬาของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560: จ-ข) การกีฬาจึงมีความสำคัญต่อเยาวชน ประชาชน และประเทศชาติ จะเห็นได้ว่า ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 ของรัฐบาลกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในชาติ โดยมุ่งเน้นให้คนไทยทุกคนมีสุขภาวะที่ดี ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยมุ่งให้ทุกภาคส่วนทั้งรัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการผลักดันเสริมสร้างสุขภาวะให้คนไทยทุกคนมีสุขภาพที่ดี ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561: 31) และเป็นที่ยอมรับกันดีอยู่แล้วว่า มนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่ต้องการให้สุขภาพร่างกายของตนเองอยู่ในสภาวะที่ดีตลอดระยะเวลา และปราศจากการเจ็บไข้ได้ป่วย ห่างไกลจากโรคภัยไข้เจ็บซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน จากความสำคัญข้างต้น ทำให้เห็นว่าสมรรถภาพทางกาย เพราะจะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่ทำให้มนุษย์ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีคุณภาพ สมรรถภาพทางกายที่ดีจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการออกกำลังกายและการเล่นกีฬารวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งส่งเสริมให้เป็นประชากรที่มีสุขภาพชีวิตที่ดี สุขภาพพลานามัยแข็งแรงและสมบูรณ์ อันจะนำไปสู่การเป็นพลังขับเคลื่อนในการพัฒนาชาติสู่ความเจริญรุ่งเรืองให้ทัดเทียมกับนานาประเทศ

ปัจจุบันในประเทศต่าง ๆ ได้ส่งเสริมให้ประชาชนได้ออกกำลังกาย เล่นกีฬาและพัฒนาไปสู่กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ และการประกอบอาชีพในด้านการกีฬาเพิ่มขึ้น เนื่องจากการประกอบ

ธุรกิจทางการกีฬาเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และประชาชนสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศได้อย่างมหาศาล อีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ การพัฒนากีฬาของประเทศไปสู่กีฬาอาชีพยังเป็นตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศนั้น ๆ ได้อีกทางหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตามกีฬาเพื่อความเป็นเลิศของประเทศไทยที่ผ่านมา ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะในด้านการพัฒนากีฬาขั้นพื้นฐานของเยาวชนและประชาชนภายในชมรมกีฬาต่าง ๆ ยังประสบผลสำเร็จน้อย โดยเฉพาะการนำเอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬามาใช้ในการพัฒนากีฬาทุกระดับอย่างจริงจัง ตลอดจนการบริหารจัดการกีฬาแบบบูรณาการที่ครบวงจร รัฐบาลจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสนับสนุนองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อพัฒนากีฬาไปสู่กีฬาความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน (อิสริย์ ศุภเลิศจารุภัทร์, 2561: 3) ปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญต่อการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศของประเทศไทย โดยมีนโยบายที่จะพัฒนาให้มีศักยภาพเทียบเท่าระดับสากลมุ่งเน้นให้มีการบริหารจัดการด้านกีฬา ส่งเสริมให้มีการลงทุนและการพัฒนาด้านกีฬา โดยการสร้างแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้ภาคเอกชนเห็นประโยชน์ในการพัฒนา และการลงทุนในการกีฬา เช่น นโยบายด้านภาษีเพื่อสร้างการพัฒนา กีฬา การร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ รวมทั้งการสนับสนุนคุณภาพชีวิตของบุคลากร และองค์กรที่เกี่ยวข้องด้านการกีฬาของประเทศไทย (จุฑา ดิงศรัทธี, 2540: 4) อย่างไรก็ตาม การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องมีการศึกษาตัวชี้วัดของกีฬาที่สามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จ ซึ่งในปี พ.ศ. 2540 การกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.) ได้ทำการศึกษาตัวชี้วัดการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ โดยมีกรอบแนวคิด และลักษณะของตัวชี้วัดไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านองค์กร 2) ด้านบุคลากรกีฬา 3) ด้านสนามและเครื่องอำนวยความสะดวก/อุปกรณ์กีฬา 4) ด้านการดำเนินการ และ 5) ด้านผลสัมฤทธิ์ของความเป็นเลิศด้านกีฬา (เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย, 2540 : 21) เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการประเมินศักยภาพและใช้เป็นเกณฑ์สำหรับองค์กรกีฬาที่จะนำไปสู่การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นให้มีมาตรฐานในระดับชาติสู่ระดับสากล

กีฬาฟันดาบ เป็นกีฬาสากลที่อยู่ภายใต้สมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรทางการกีฬาที่มีสมาชิกชมรมกีฬาฟันดาบทั่วประเทศ มีเป้าหมายที่จะนำนักกีฬาฟันดาบไทยไปสู่ความเป็นเลิศในระดับนานาชาติ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดแรงจูงใจสำหรับบุคลากรภายในชมรมฟันดาบของสมาคมฯ ได้มีแรงผลักดันในการพัฒนากีฬาฟันดาบให้มีความก้าวหน้า จึงควรทำการศึกษาแนวทางการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศเพื่อให้สมาชิกชมรมต่าง ๆ ได้นำแนวทางไปใช้พัฒนาชมรมตนเองให้มีความเป็นเลิศต่อไป อย่างไรก็ตาม การพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศ ไม่ใช่เรื่อง



ง่ายเสมอไป การดำเนินงานย่อมมีปัญหาและอุปสรรค ซึ่งชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมฟันดาบแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการผลิตบุคลากรด้านกีฬาฟันดาบ เช่น นักกีฬา ผู้ฝึกสอน หรือผู้ตัดสินในระดับขั้นต้น เพื่อผลักดันให้มีคุณสมบัติพร้อมที่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมฯ แต่การดำเนินงานที่ผ่านมาชมรมกีฬาฟันดาบยังคงประสบปัญหาและอุปสรรคในด้านต่าง ๆ เพื่อก้าวไปสู่ความเป็นเลิศตามวิสัยทัศน์ของสมาคมไม่ได้ เช่น ผลงานนักกีฬาฟันดาบไทยในการแข่งขันระดับนานาชาติ มีผลงานลดลง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อีสริย์ ศุภเลิศจารุภัทร์ ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาในการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมฟันดาบ สังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย พบว่า สภาพปัญหาของชมรมฟันดาบมีปัญหาอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในการแก้ปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยผลการวิจัย ชมรมมีความต้องการในการพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศสูง แต่ยังคงขาดแนวทางที่สามารถชี้แนะว่าการพัฒนาดังกล่าวจะดำเนินการอย่างไรให้ประสบผลสำเร็จ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชมรมกีฬาฟันดาบต่าง ๆ ให้มีความเป็นเลิศและเป็นรากฐานของสมาคมฯ ในการผลักดันวิสัยทัศน์ และเป็นองค์กรกีฬาที่มีความเป็นเลิศระดับเอเชียต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นคณะกรรมการบริหารสมาคมฟันดาบแห่งประเทศไทย รวมทั้งผู้ฝึกสอนกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมฟันดาบแห่งประเทศไทย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้

1. กำหนดขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งทำการศึกษาแนวทางการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นการศึกษาโดยอาศัยตัวบ่งชี้การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศด้านต่าง ๆ ของ (เทพประสิทธิ์ ภูธวัชวิชัย, 2540: 21) ดังนี้

- 1) ด้านองค์กร
- 2) ด้านการดำเนินการ
- 3) ด้านบุคลากรกีฬา
- 4) ด้านสนามและเครื่องอำนวยความสะดวก/อุปกรณ์กีฬา
- 5) ด้านผลสัมฤทธิ์ของความเป็นเลิศด้านกีฬา

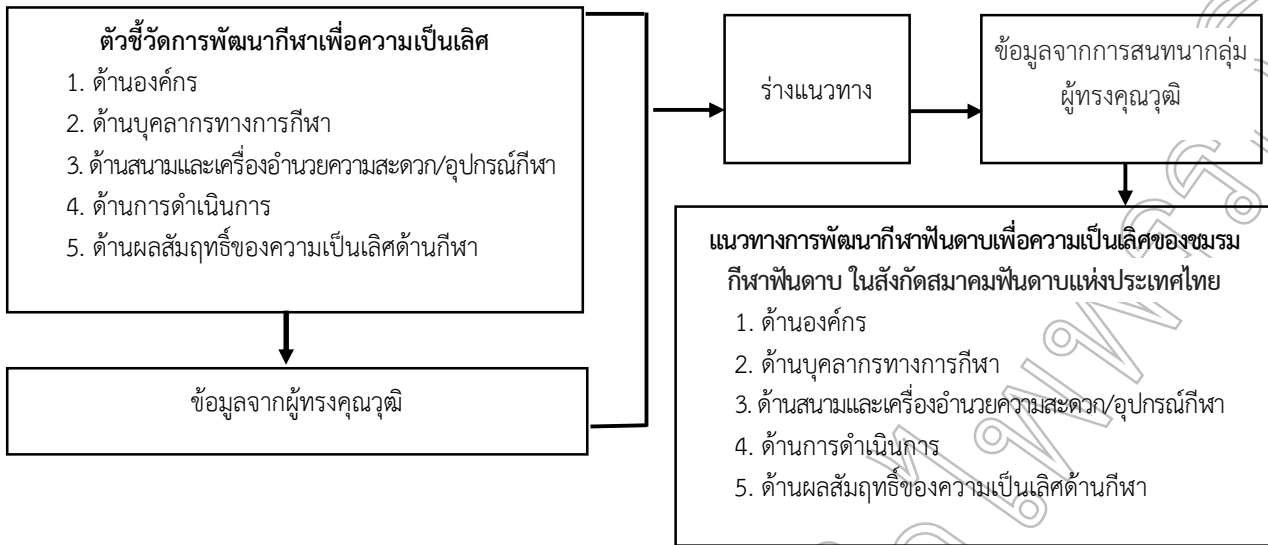
1.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย

- 1) คณะกรรมการบริหารสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2563 จำนวน 19 คน
- 2) ผู้ฝึกสอนกีฬาฟันดาบที่ขึ้นทะเบียนชมรมฟันดาบ ในสังกัดของสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2563 จำนวน 120 คน



1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย



2. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 2 แบ่งเป็นกลุ่มประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 กรรมการบริหารสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย จำนวน 19 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ฝึกสอนกีฬาฟันดาบที่ขึ้นทะเบียนกับสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย จำนวน 120 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลโดยการตอบการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 กลุ่มประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 กรรมการบริหารสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย จำนวน 5 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงโดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่

(1) นายกสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย จำนวน 1 คน

(2) เลขาธิการสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย จำนวน 1 คน

(3) กรรมการบริหาร จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ฝึกสอนชมรมกีฬาฟันดาบที่ขึ้นทะเบียนกับสมาคมฯ จำนวน 5 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ ผู้ฝึกสอนชมรมกีฬาฟันดาบที่ส่งนักกีฬาฟันดาบเข้าร่วมการแข่งขัน และเคยได้รับรางวัลชนะเลิศกีฬาฟันดาบระดับชาติ โดยเป็นรายการแข่งขันกีฬาฟันดาบที่สมาคมฯ จัดการแข่งขันหรือให้การรับรอง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาทักษะฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) จำนวน 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประสบการณ์เกี่ยวกับกีฬาฟันดาบ เวลา สถานที่ และรายละเอียดต่าง ๆ ในการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านองค์กร (2) ด้านบุคลากรกีฬา (3) ด้านสนามและเครื่องอำนวยความสะดวก/อุปกรณ์กีฬา (4) ด้านการดำเนินการ และ (5) ด้านผลสัมฤทธิ์ของความเป็นเลิศด้านกีฬา

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ตามตัวบ่งชี้ถึงแนวทางการพัฒนาทักษะฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย

4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาทักษะฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย

2. ยกร่างการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

3. นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)



4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ให้ถูกต้องตามความเหมาะสม

5. ดำเนินการเสนอโครงการวิจัย เพื่อขอรับการ พิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

6. นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ และ ผ่านการรับรองการพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ตาม หลักการและแนวทางปฏิบัติสากล (Declaration of Helsinki, CIOMS International Ethical Guideline และ ICH GCP เลขที่ใบรับรอง 019/2563 ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับ กลุ่มตัวอย่าง

7. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ และแปลผล ข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขต ชลบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ทำหนังสือถึงสมาคมกีฬาฟันดาบ แห่งประเทศไทย และชมรมกีฬาฟันดาบ เพื่อขอความร่วมมือ ในการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

2. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ด้วยตนเอง โดยการจดบันทึก บันทึกเทป และการถ่ายภาพ เพื่อ ประกอบเป็นหลักฐานในการสรุป และอภิปรายผล และยกวาง แนวทางการพัฒนากีฬาฟันดาบ เพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬา ฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย

3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนา กลุ่ม (Focus Group) ในการระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการจดบันทึก บันทึกเทป และการถ่ายภาพ ในการประกอบเป็น หลักฐาน เพื่อสรุปผลถึงแนวทางการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็น เลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบ แห่งประเทศไทย

6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์และประมวลผล

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำมายกร่างแนวทางการ พัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย และยืนยันข้อมูล แนวทางการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬา ฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย ด้วยวิธีการ สนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม นำมาสรุปตามประเด็นเนื้อหาในภาพรวม และทำการวิเคราะห์ ในเชิงเนื้อหาและเขียนพรรณนา ตีความหมายและสร้างความเข้าใจ ที่ตรงกันกับข้อมูลที่ได้มา ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลกับ การตีความของผู้วิจัยโดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูล แบบสามเส้า (triangulation)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนา กีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัด สมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบความสำเร็จในการพัฒนา กีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศ โดยเป็นคณะกรรมการบริหาร สมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย และผู้ฝึกสอนชมรมกีฬา ฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย ซึ่งมีผลการ วิจัยดังนี้

1. ด้านองค์กร แนวทางในการพัฒนาชมรมกีฬาฟันดาบ

ด้านองค์กร ควรดำเนินการดังนี้

1.1 การจัดทำโครงสร้าง ชมรมควรดำเนินการจัดทำ

โครงสร้างของชมรมเพื่อการพัฒนากีฬาฟันดาบไปสู่ความเป็นเลิศ ของชมรม โดยมีองค์ประกอบของโครงสร้างที่สำคัญ 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนแรกเป็นโครงสร้างด้านการบริหารจัดการชมรมที่เป็นไป ตามองค์ประกอบและระเบียบของการเป็นสมาชิกสมาคมกีฬา ฟันดาบแห่งประเทศไทย ที่มีหน้าที่ในการบริหารชมรม เช่น การ บริหารและการวางเป้าหมายของชมรม การเงินและบัญชี การติดต่อ สมาชิกระหว่างผู้ปกครองและผู้ฝึกสอน เป็นต้น ส่วนที่สองเป็น โครงสร้างด้านของการฝึกซ้อม โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หัวหน้าผู้ฝึกสอน และผู้ช่วยผู้ฝึกสอน มีหน้าที่ในการวางแผนการฝึก ซ้อมนักกีฬา ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งโครงสร้างของชมรมกีฬา ฟันดาบทั้งสองส่วนนี้ต้องดำเนินงานให้มีความสัมพันธ์ไปในทิศทาง เดียวกัน และแยกหน้าที่ตามบทบาทของตนเองตามที่ได้รับ มอบหมาย

1.2 วิสัยทัศน์ และนโยบาย เป็นสิ่งจำเป็นที่ชมรม ต้องแสดงเจตจำนง ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชมรม ถึงสิ่งที่ชมรมกำลังจะทำ และเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนานักกีฬา โดยวางวิสัยทัศน์ ตลอดจน นโยบายของการพัฒนาชมรม เพื่อให้ให้นักกีฬาที่เข้ารับการฝึกซ้อม ได้เห็นแนวทางการพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายและทิศทาง ที่กำหนดไว้เป็นเส้นทางเดียวกันกับชมรม ซึ่งวิสัยทัศน์ และนโยบาย จะเชื่อมโยงกับความเข้มข้นในการวางแผนงานต่าง ๆ ของชมรม เช่น การฝึกซ้อม การคัดเลือกรายการแข่งขัน หรือการพัฒนาบุคลากร ในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

2. ด้านบุคลากรกีฬา แนวทางในการพัฒนาชมรมกีฬา ฟันดาบ ด้านบุคลากรกีฬา ควรดำเนินการดังนี้

2.1 การจัดหาบุคลากร ชมรมควรดำเนินการจัดหา บุคลากรที่มีคุณสมบัติเฉพาะทางและสอดคล้องกับโครงสร้างข้างต้น ทั้งสองด้าน ดังนี้



2.1.1 บุคลากรด้านการบริหารจัดการ บุคลากรในด้านนี้มีบทบาทและหน้าที่เป็นฝ่ายสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น การจัดการและการบริหารองค์กร การวางยุทธศาสตร์ การพัฒนาความเป็นเลิศของชมรม การเงินและบัญชี การประชาสัมพันธ์ การจัดหาสื่อและอุปกรณ์การฝึกซ้อม เป็นต้น บุคลากรในด้านนี้ควรเป็นบุคลากรที่มีความรู้ ความรู้ความสามารถเฉพาะทาง สำหรับในกรณีที่บุคลากรไม่มีคุณสมบัติ หรือคุณสมบัติข้างต้น บุคลากรส่วนนี้ควรมีประสบการณ์ในการบริหารองค์กรทางการกีฬามาช่วยในการพัฒนาชมรม ซึ่งประสบการณ์จะสามารถช่วยให้ชมรมพัฒนาได้อย่างมีแบบแผน รวมถึงความสามารถในการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ที่จะนำชมรมไปสู่ความเป็นเลิศได้ในอนาคต

2.1.2 บุคลากรด้านการฝึกซ้อมกีฬาเป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการสร้างความแข็งแกร่งให้กับนักกีฬาโดยตรง ตั้งแต่ทักษะพื้นฐานของกีฬาฟันดาบไปจนถึงทักษะขั้นสูง โดยมีหัวหน้าผู้ฝึกสอนเป็นผู้วางแผนการซ้อมตั้งแต่ระยะสั้น ไปจนถึงระยะยาว และควรมีผู้ฝึกสอนที่มีความเชี่ยวชาญของแต่ละชนิดดาบ ทั้ง 3 ชนิด คือ ผู้ฝึกสอนดาบเอเป้ ผู้ฝึกสอนดาบฟอยล์ และผู้ฝึกสอนดาบเซเบอร์ แยกการฝึกซ้อมตามทักษะของแต่ละดาบ ที่หัวหน้าผู้ฝึกสอนวางแผนการฝึกซ้อมไว้ นอกจากนี้ชมรมควรมีนักวิทยาศาสตร์การกีฬาประจำชมรม หรือเป็นที่ปรึกษาที่สามารถให้คำแนะนำและเสริมสมรรถภาพทางกาย หรือเพิ่มความสามารถทางเทคนิคให้กับนักกีฬาของชมรมได้

2.2 การพัฒนาบุคลากร เป็นหัวใจสำคัญที่จะนำชมรมไปสู่การพัฒนาเพื่อความเป็นเลิศ ดังนั้นชมรมควรมีแผนการพัฒนาบุคลากรของชมรม เพื่อให้บุคลากรของชมรมมีศักยภาพที่สูงขึ้น โดยเฉพาะบุคลากรด้านการฝึกซ้อมกีฬา ต้องหมั่นพัฒนาความสามารถให้ได้รับความรู้ที่ทันสมัย ทันต่อกฎกติกาที่มีการปรับเปลี่ยนจากสมาพันธ์อยู่ทุกปี เพื่อประโยชน์ต่อการวางแผนการฝึกซ้อม แผนการแข่งขัน ทั้งนี้คุณสมบัติของผู้ฝึกสอนในแต่ละดาบ ต้องผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการขั้นพื้นฐานจากสมาคมฟันดาบแห่งประเทศไทยเป็นอย่างน้อย (C License) และควรพัฒนาตนเองให้มีความสามารถที่สูงขึ้น โดยการฝึกอบรมให้ผ่านหลักสูตรผู้ฝึกสอนขั้นสูง (A License) ในโอกาสต่อไป

3. ด้านสนามและเครื่องอำนวยความสะดวก/อุปกรณ์กีฬา แนวทางในการพัฒนาชมรมกีฬาฟันดาบ ด้านสนามและเครื่องอำนวยความสะดวก/อุปกรณ์กีฬา ควรดำเนินการดังนี้

3.1 การจัดหาอุปกรณ์ประจำชมรม ชมรมควรดำเนินการจัดหาอุปกรณ์ประจำชมรมที่มีมาตรฐานและมีความเพียงพอต่อนักกีฬา โดยเรียงจากผลการศึกษามีความจำเป็นมากที่สุด ดังนี้

3.1.1 เครื่องตัดสินไฟฟ้า ชมรมฟันดาบควรมีเครื่องตัดสินไฟฟ้าที่สามารถตัดสินดาบได้ทุกชนิด ประกอบด้วย

ดาบเอเป้ ดาบฟอยล์ และดาบเซเบอร์ เพื่อใช้ในการฝึกซ้อมและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักกีฬา เพราะเครื่องตัดสินไฟฟ้าจะสร้างความรู้สึกให้กับนักกีฬาเมื่อมีการประลองการแข่งขันภายในชมรม เครื่องตัดสินไฟฟ้าจะสามารถทำให้นักกีฬาเกิดการเรียนรู้เมื่อใบดาบปะทะหรือมีการสัมผัสกับจุดที่ทำให้เกิดสัญญาณไฟฟ้าแสดงขึ้นมาในกรณีนี้นักกีฬาค้นคว้าได้คะแนนจากการประลองการแข่งขันครั้งนั้น อย่างไรก็ตามเครื่องตัดสินไฟฟ้าไม่ได้สร้างประสบการณ์ที่ทำให้นักกีฬาเรียนรู้การโต้ตอบเพียงอย่างเดียวแต่เครื่องตัดสินไฟฟ้ายังสามารถแสดงผลการแข่งขันในลักษณะของนักกีฬาที่ฟันดาบออกไปปะทะกับจุดที่มีการสัมผัสที่ไม่ใช่เป้าหมายของการทำคะแนน สัญญาณไฟฟ้าจะแสดงผลให้นักกีฬาทราบซึ่งจะทำให้นักกีฬารับรู้ถึงความรู้สึกกับจุดที่สัมผัสแล้วเกิดสัญญาณไฟนอกเป้าหมายที่ทำให้นักกีฬาไม่ได้คะแนน

3.1.2 สนามฝึกซ้อมฟันดาบ เป็นสิ่งจำเป็นลำดับรองลงมาจากเครื่องตัดสินไฟฟ้า ชมรมควรมีสนามฟันดาบอย่างน้อย 1 สนาม เพื่อให้ให้นักกีฬาได้ใช้ในการฝึกซ้อม และเป็นการสร้างประสบการณ์การแข่งขันระหว่างฝึกซ้อมภายในชมรม นักกีฬาจะมีความคุ้นเคยกับระยะของเส้นต่าง ๆ บนพื้นสนามที่จะส่งผลต่อพัฒนาการของนักกีฬา ในด้านของการยืน การรุก การรับดาบแรงต้านจากพื้นสนามระหว่งที่เกิดการเคลื่อนที่ เป็นต้น ซึ่งประสบการณ์บนสนามฝึกซ้อมนี้นักกีฬาสามารถนำไปใช้ในการแข่งขันบนสนามจริงได้อย่างไม่มีความแตกต่างจากการฝึกซ้อม

3.2 การจัดหาอุปกรณ์ประจำตัวนักกีฬาเป็นอุปกรณ์ที่มุ่งสร้างทักษะและเสริมสร้างพัฒนาการ การเรียนรู้ให้กับนักกีฬาประกอบด้วย ดาบประจำตัวนักกีฬาแยกตามประเภท ชุดฟันดาบตามขนาดลำตัวนักกีฬา เสื้อเกราะ เสื้อไฟฟ้า ถุงมือ ถุงเท้า โดยอุปกรณ์ทั้งหมดเป็นอุปกรณ์ที่เน้นความปลอดภัยเป็นลำดับแรกของการฝึกซ้อม หรือการแข่งขัน ดังนั้นในการจัดหาอุปกรณ์ประจำตัวนักกีฬา ให้ชมรมเน้นอุปกรณ์ที่มีการรับรองมาตรฐานจากสหพันธ์ฟันดาบนานาชาติ โดยมีสัญลักษณ์ประทับเป็นภาษาอังกฤษว่า “FIE” อย่างไรก็ตาม อุปกรณ์ที่มีมาตรฐานจะช่วยในเรื่องความปลอดภัยได้แล้วนักกีฬาที่มีอุปกรณ์ประจำตัวจะมีพัฒนาการที่ดีกว่านักกีฬาที่ไม่มีอุปกรณ์ประจำตัว โดยมีสาเหตุมาจากความคุ้นเคยในการใช้งานบ่อย ๆ สัตส่วนหรือรูปร่างที่มีความเหมาะสมกับขนาดตัวของนักกีฬา หรือแม้กระทั่งการใช้อุปกรณ์ส่วนตัว จะช่วยให้นักกีฬามีความถี่ในการฝึกซ้อมได้มากกว่านักกีฬาที่ใช้อุปกรณ์ในการหมุนเวียนระหว่งฝึกซ้อม เป็นต้น

4. ด้านการดำเนินการ แนวทางในการพัฒนาชมรมกีฬาฟันดาบ ด้านการดำเนินการ ควรดำเนินการดังนี้

4.1 การฝึกซ้อม เป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนากีฬาฟันดาบไปสู่ความเป็นเลิศ ชมรมฟันดาบที่ต้องการพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ ควรวางแผนการฝึกซ้อมที่เป็นระบบและมีความ



ต่อเนื่อง โดยการฝึกซ้อมจะมอบบทบาทให้หัวหน้าผู้ฝึกสอนเป็นบุคคลที่วางแผนการฝึกซ้อมตั้งแต่ระยะสั้นจนถึงระยะยาว ซึ่งการฝึกซ้อมในแต่ละระยะต้องมีความสัมพันธ์กับรายการแข่งขันตลอดทั้งปี เพื่อให้ผู้ฝึกสอนได้นำแผนการซ้อมไปกำหนดโปรแกรมการฝึกซ้อมที่มีความหนัก ความถี่ ความนานที่แตกต่างกันออกไป กรณีที่มีรายการแข่งขันเก็บคะแนนสะสม Ranking ระยะสั้น ผู้ฝึกสอนต้องวางแผนการฝึกซ้อมที่มีความแตกต่างกับรายการแข่งขันที่เหลือระยะเวลายาวนาน เช่น ในระยะสั้นที่ต้องส่งการแข่งขัน ผู้ฝึกสอนควรใส่เทคนิค หรือแทคติก เพื่อให้หนักกีฬานำไปใช้ในการแข่งขัน สำหรับรายการแข่งขันระยะยาว ควรวางแผนการซ้อมที่เน้นสมรรถภาพทางกายที่เป็นเฉพาะกีฬาฟันดาบ เช่น ความเร็ว ปฏิบัติการตอบสนองกลับ และความคล่องแคล่วว่องไว เป็นต้น

4.2 การแข่งขัน ในการแข่งขันกีฬาฟันดาบถือเป็นสิ่งที่นักกีฬาฟันดาบทุกคนให้ความสำคัญและมีความใฝ่ฝันต้องการที่จะเป็นผู้รับชัยชนะ ดังนั้นรายการแข่งขันกีฬาฟันดาบจึงเป็นสนามทดสอบความสามารถของนักกีฬา ภายหลังจากการได้รับการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ หัวหน้าผู้ฝึกสอนและผู้ฝึกสอนควรวางแผนร่วมกันในการส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขัน โดยการวิเคราะห์รายการแข่งขันประจำปีให้มีความสอดคล้องกับความสามารถของนักกีฬา พิจารณาจากคะแนนคุณที่สมาคมฟันดาบแห่งประเทศไทย กำหนดให้กับเจ้าภาพและรายการแข่งขันที่ดำเนินการในรายการนั้น ๆ เพื่อนำคะแนนของนักกีฬาภายหลังจากการแข่งขันมาใช้ในการจัดลำดับนักกีฬาฟันดาบทั้งหมดของประเทศ เช่น รายการแข่งขันกีฬาฟันดาบชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย เจ้าภาพจัดการแข่งขันเป็นสมาคมฟันดาบฯ มีคะแนนคุณสาม X3 นักกีฬา จะมีจำนวนมาก และมีนักกีฬาที่มีฝีมือดีร่วมลงการแข่งขัน เพราะต้องการเก็บคะแนนและตัวคุณที่สูงจากรายงานดังกล่าว ในทำนองเดียวกันรายการแข่งขันที่มีคะแนนคุณน้อย เช่น คุณหนึ่ง X1 จำนวนรายการแข่งขันจะมีการจัดการแข่งขันหลายรายการ และมีจำนวนนักกีฬาไม่มาก ตลอดจนนักกีฬาส่วนใหญ่ก็จะเป็นนักกีฬามือใหม่ ทำให้รายการลักษณะนี้จึงมีความเหมาะสมกับนักกีฬามือใหม่ที่มีฝีมือใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม แม้รายการแข่งขันกีฬาฟันดาบจะมีการจัดการแข่งขันอยู่มาก ผู้ฝึกสอนควรวางแผนการแข่งขันให้มีความเหมาะสมกับนักกีฬา เพราะถ้านักกีฬาลงแข่งขันกับรายการที่ไม่เหมาะสมจะมีผลเป็นทางลบมากกว่าผลทางบวก เช่น นักกีฬามือใหม่ลงแข่งรายการที่มีคะแนนคุณมาก ต้องเจอกับนักกีฬาที่เก่งและมีมือต่างกันมาก อาจทำให้มีผลการแข่งขันพ่ายแพ้ในรอบแรก ๆ ซึ่งอาจเกิดผลทางลบต่อด้านจิตใจกับนักกีฬา หรือนักกีฬาที่มีฝีมือดี ลงแข่งขันในรายการเล็ก เมื่อได้รับชัยชนะคะแนนคุณจะได้รับจำนวนน้อย สู้กับรายการใหญ่เพียงหนึ่งรายการไม่ได้ ผลทางลบนักกีฬา คือ ฝีมือไม่ได้พัฒนาไปกับนักกีฬาที่มีความสามารถใกล้เคียงกัน และสิ้นเปลืองงบประมาณจำนวนมากในการสมัครแข่งขันหลาย ๆ รายการ

5. ด้านผลสัมฤทธิ์ของความเป็นเลิศด้านกีฬา แนวทางในการพัฒนาชมรมกีฬาฟันดาบ ด้านผลสัมฤทธิ์ของความเป็นเลิศด้านกีฬา ควรดำเนินการดังนี้

การประเมินตนเอง เป็นวิธีการที่ดีที่สุดสำหรับการหาคำตอบด้านผลสัมฤทธิ์ของความเป็นเลิศด้านกีฬา ชมรมควรมีระบบการประเมินตนเอง (Self-Assessment) จากวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงานต่าง ๆ โดยกำหนดเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของชมรมที่สะท้อนความสำเร็จการดำเนินงาน ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น จำนวนเหรียญรางวัลที่นักกีฬาได้รับจากการแข่งขันในแต่ละวอร์บหรือลำดับของนักกีฬาที่มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของผู้ฝึกสอนหรือบุคลากรของชมรมทุกด้าน ทั้งนี้เพื่อให้ชมรมได้รู้ถึงผลการดำเนินงานและได้นำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการ ให้สะท้อนผลสัมฤทธิ์ของความเป็นเลิศด้านกีฬาอย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนา กีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมกีฬาฟันดาบ ในสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย โดยผลการศึกษามีประเด็นที่นำผลการวิจัยมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ด้านองค์กร

ชมรมกีฬาฟันดาบควรดำเนินการจัดทำโครงสร้างของชมรมเพื่อการพัฒนากีฬาฟันดาบไปสู่ความเป็นเลิศของชมรม โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญสองส่วน ประกอบด้วย โครงสร้างด้านการบริหารจัดการชมรม และโครงสร้างด้านการฝึกซ้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวอร์เลย์ และ เฟเยอร์เฮิร์ม (Worley and Feyerherm, 2003) ที่ได้ศึกษาถึงกระบวนการพัฒนาองค์กร โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กร ประกอบไปด้วย โครงสร้างองค์กร การตั้งเป้าหมาย การเรียนรู้การถ่ายทอดความรู้ การวางระบบ การวางนโยบายหรือกลยุทธ์ขององค์กร สอดคล้องกับ ศราวุฒิ อารีราษฎร์ (2561) กล่าวว่า ในการจัดการชมรมกีฬานั้นต้องสอดคล้องกับแผนงานและกำหนดเป้าหมาย ในการส่งเสริมกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ และกีฬาเพื่อสุขภาพ นอกจากนี้ชมรมควรกำหนดวิสัยทัศน์ และนโยบายของชมรมให้มีความชัดเจน เพราะวิสัยทัศน์และนโยบายจะเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ กันสิงห์ (2552) ที่กล่าวว่า การจัดทำระบบของชมรมกีฬา ควรมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำโครงสร้างที่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของการจัดตั้งชมรมกีฬา ตลอดจนควรมีสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณในการบริหารจัดการ



2. ด้านบุคลากรกีฬา

ชมรมควรสรรหาบุคลากรที่สอดคล้องกับโครงสร้างของชมรม โดยสรรหาทีมบริหารชมรม เพื่อเป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการบริหารและสนับสนุนการทำงานของผู้ฝึกสอน ทั้ง 3 ชนิด กล่าวคือ ผู้ฝึกสอนตาบอดแป้ ผู้ฝึกสอนตาบอดฟอยล์ และผู้ฝึกสอนตาบอดเชเบอร์ ซึ่งสอดคล้องกับ รชต สุทธิจิตตกุล (2559) ที่กล่าวว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนของการจัดตั้งองค์กรกีฬาควรมีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และต้องอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรและนักกีฬาของชมรมให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น สอดคล้องกับสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย (2550) ที่กล่าวว่า บุคลากรกีฬาฟันดาบจะต้องมีการพัฒนาหาความรู้อยู่เสมอ ทั้งการอบรม การค้นคว้า เพราะความรู้ที่นำมาใช้ในการปฏิบัติจะต้องใช้ระยะเวลาในระดับหนึ่ง จึงจะเห็นผลการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการในด้านต่าง ๆ โดยจะส่งผลต่อความสำเร็จและเกิดขึ้นต่อการพัฒนาทีมของตนเอง

3. ด้านสนามและเครื่องอำนวยความสะดวก/อุปกรณ์กีฬา

ชมรมกีฬาฟันดาบควรจัดหาอุปกรณ์ประจำชมรม และอุปกรณ์ประจำตัวนักกีฬา เพราะอุปกรณ์ดังกล่าวมีความจำเป็นต่อการพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานไปสู่ทักษะขั้นสูงของนักกีฬาฟันดาบอย่างยิ่ง สอดคล้องกับ ทิลเนอร์และคณะ (Turner and others, 2016) ได้กล่าวถึงความสำคัญต่ออุปกรณ์กีฬาฟันดาบว่า นักกีฬาฟันดาบจะมีการเคลื่อนไหว บนสนามแข่งขันและต้องควบคุมพื้นที่และทิศทางในระหว่างการเคลื่อนที่มากกว่า 250-1,000 เมตร เกิดจำนวนในการโจมตี ประมาณ 140 ครั้ง และเกิดการเปลี่ยนทิศทางในการเคลื่อนที่ ประมาณ 400 ครั้ง ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญต่อการฝึกซ้อมบนพื้นสนามแข่งขันและเครื่องอำนวยความสะดวก เพื่อให้ให้นักกีฬามีความคุ้นเคยและสามารถนำประสบการณ์ฝึกซ้อมไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ บงกช จันทรสุขวงศ์ (2562) กล่าวว่า สนามและอุปกรณ์การฝึกกีฬามีความสำคัญต่อการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย จะช่วยในการสร้างมาตรฐานการฝึก และเพิ่มความปลอดภัยให้กับนักกีฬาระหว่างฝึกซ้อมและการแข่งขัน

4. ด้านการดำเนินการ

ชมรมกีฬาฟันดาบควรวางแผนการฝึกซ้อมและแผนการแข่งขันให้มีความสอดคล้องกันตลอดแผนงาน เพราะการฝึกซ้อมเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาความสามารถของนักกีฬาฟันดาบเป็นกีฬาต่อสู้ที่ต้องมีสมรรถภาพทางกายที่แข็งแรง ต้องอาศัยการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ แกลแชม ฟิเกล (N. Gresham-Fiegel, 2012) ที่กล่าวว่า นักกีฬาฟันดาบที่ดี

มีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องฝึกซ้อมทักษะและสมรรถภาพทางกาย ให้มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง หรือการเปลี่ยนโอกาสของการเข้าทำหรือการตั้งรับ เพื่อให้การโจมตีเข้าถึงเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับ บงกช จันทรสุขวงศ์ (2562) กล่าวว่า แผนการฝึกซ้อมกีฬาเพื่อความเป็นเลิศที่ดี ควรแบ่งออกเป็นระยะ กล่าวคือ ระยะการฝึกร่างกาย ระยะการฝึกทักษะ และระยะก่อนการแข่งขัน นอกจากนี้ การส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันก็มีความจำเป็นที่ต้องมีแผนการส่งให้สอดคล้องกับความสามารถของนักกีฬา โดยพิจารณาจากตัวคุณคະแนนที่ประกาศในระเบียบการแข่งขัน ซึ่งรายการแข่งขันกีฬาฟันดาบที่มีคะแนนคุณมาก นักกีฬาที่ลงแข่งขันจะเป็นกลุ่มที่มีความสามารถสูง จึงไม่เหมาะสมกับนักกีฬามือใหม่ เพราะการแข่งขันมีความเสี่ยงสูงที่จะตรอบแรกและไม่ได้รับคะแนนสะสมจากการแข่งขัน ซึ่งจะทำให้นักกีฬาเสียกำลังใจ และสิ้นเปลืองงบประมาณจำนวนมาก ผู้ฝึกสอนที่ดีจึงควรวิเคราะห์รายการแข่งขันที่เหมาะสมกับความสามารถของนักกีฬารายบุคคล

5. ด้านผลสัมฤทธิ์ของความเป็นเลิศด้านกีฬา

ชมรมกีฬาฟันดาบควรสร้างระบบการประเมินตนเอง เพราะการประเมินตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่จะอธิบายถึงผลการดำเนินงานของชมรมและเป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการหาคำตอบด้านผลสัมฤทธิ์ของความเป็นเลิศด้านกีฬา ชมรมควรประเมินตนเอง (Self-Assessment) จากวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงานต่าง ๆ ที่สะท้อนความสำเร็จการดำเนินงาน เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนากระบวนการด้านต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนการทำงานของชมรมให้ประสบความสำเร็จและมีผลสัมฤทธิ์ของความเป็นเลิศด้านกีฬาที่ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามวงจรมเดมมิง (Deming, 1986) ที่มีขั้นตอน PDCA กล่าวคือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินงาน ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผลงาน และขั้นตอนการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และยังสอดคล้องกับ บงกช จันทรสุขวงศ์ (2562) ที่กล่าวว่า องค์กรกีฬาควรควบคุม บริหาร จัดการ และประเมินผลความเป็นเลิศทางการกีฬาในทุกมิติ จากทิศทางนโยบาย แผนงาน แผนการฝึกซ้อมและพัฒนาความก้าวหน้าของนักกีฬา ตลอดจนความสำเร็จของนักกีฬาจากการแข่งขัน เพื่อให้ชมรมได้นำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการทำงานต่อไป



เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). **แผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- (2560). **ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- จุฑา ดิงศภัทัย. (2540). **การศึกษาตัวบ่งชี้การพัฒนากีฬาของไทย: การพัฒนากีฬาเพื่ออาชีพ**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย. (2540). **การศึกษาตัวบ่งชี้การพัฒนากีฬาของไทย การพัฒนาเพื่อความเป็นเลิศ**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บงกช จันทร์สุขวงศ์. (2562). **รูปแบบการจัดการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศในโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา**. ปรชญาดุขฎฐิบัณชิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ไพฑูรย์ กันสิงห์. (2552). **รูปแบบการบริหารจัดการกีฬาเพื่อมวลชนในมหาวิทยาลัย**. ปรชญาดุขฎฐิบัณชิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รชต สุทธิจิตตกุล. (2559). **แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสมาคมกีฬามวยปล้ำแห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณชิต สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี.
- ศราวุฒิ อารีราษฎร์. (2561). **แนวทางการจัดการส่งเสริมกีฬาทางน้ำสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณชิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทย. (2550). **หลักสูตรผู้ฝึกสอนกีฬาฟันดาบระดับชาติขั้นสูง**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ดอกเบ็ญ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อิสริย์ ศุภเลิศจารุภัทร์. (2561). **ความต้องการในการพัฒนากีฬาฟันดาบเพื่อความเป็นเลิศของชมรมฟันดาบสังกัดสมาคมกีฬาฟันดาบแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณชิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- W. E. Deming. (1986). **Out of the Crisis**. MIT Center for Advanced Engineering Study.
- N. Gresham-Fiegel, C., House, P., and Zupan, M. (2012). **The effect of Non-Leading Foot Placement on Power and Velocity in the Fencing Lunge**. (Vol.27).
- A. Turner. and others. (2016). **Physical Characteristics Underpinning Lunging and Change of Direction Speed in Fencing**. J Strength Cond Res, 30 (8), 2235-2241.
- C. Worley, and A., Feyerherm. (2003). **Reflections on the future of OD**. Journal of Applied Behavioral Science, 39.



ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว
อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

Economic Impacts of Community Based Tourism in Bang Sa Kao Subdistrict,
Laem Sing District, Chanthaburi Province

เพ็ญศิริ สมารักษ์*, นันทศักดิ์ บุรขจรกุล, เปรมปรีดา ทองลา

Pensiri Samarak, Nantapak Burakachonkun, Prempreeda Tongla

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 22000

Faculty of Management Science, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi 22000 Thailand

*Corresponding author E-mail: pensiri.p@rbru.ac.th

(Received: July 14 2021; Revised: September 27 2021; Accepted: September 29 2021)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี และศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ครั้วเรือนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางสระแก้ว จำนวน 262 ครั้วเรือน และผู้นำชุมชน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับสูง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การท่องเที่ยวทำให้มีการลงทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการบริการด้านการท่องเที่ยว รองลงมาคือ การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีงานทำมากขึ้น ส่วนผลกระทบด้านลบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว มีผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาราคาสินค้าและค่าครองชีพในชุมชนท้องถิ่นสูงขึ้น รองลงมาคือ การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และผลการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัญหาที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว คือ สินค้าและบริการของชุมชนมีราคาสูงขึ้น การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไม่ทั่วถึง และรายได้จากการท่องเที่ยวไม่แน่นอน ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาคือ 1) การควบคุมราคาสินค้าและบริการ และกำหนดให้ร้านค้าปิดป้ายแสดงราคาสินค้าอย่างชัดเจน 2) การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3) การจัดตั้งร้านค้าชุมชนหรือศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน 4) การส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของชุมชน และ 5) การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว

คำสำคัญ : ผลกระทบทางเศรษฐกิจ, การท่องเที่ยวโดยชุมชน, ตำบลบางสระแก้ว



Abstract

The purposes of this study were : to survey the economic impacts from community based tourism at Bang Sa Kao Subdistrict, Laem Sing District, Chanthaburi Province and to investigate the problems and solutions from the economics impacts of community based tourism at Bang Sa Kao Subdistrict, Laem Sing District, Chanthaburi Province. The samples were 262 households in Bang Sa Kao Subdistrict and 6 community leaders. The research instruments employed in the study were: questionnaires and interviews. The descriptive statistics were used to analyze the data including frequency, percentage, mean, standard deviation.

The results revealed that the positive economic impacts from community based tourism at Bang Sa Kao Subdistrict, Laem Sing District, Chanthaburi Province had a high level. The highest mean score is the type of tourism that boosted the investments in various fields for tourism capacity and services, followed by the tourism that provided more job opportunities among villagers. The negative economic impacts of tourism, the overall statistic data was at a moderate level. The highest mean score is the problems of product pricing and the higher cost of living in the local community; as resulted by the tourism in the community followed by tourism causing higher villagers' expenses in the community respectively, Moreover, for the problems and solutions, it showed that the problem caused by the economic impacts of tourism is the higher prices of community goods and services. Additionally, the distribution of tourism income-which seemed to be the unpredictable income in the community-was not equally distributed. The suggested solutions are as follows: 1) controlling the prices of goods and services, and having clear price tags, especially at the local shops, 2) encouraging people in the community to participate in community-based tourism management, 3) establishing a community shop or community product distribution center, 4) promoting the production of tourism products and services by the community and 5) promoting the public relations for community-based tourism in Bang Sa Kao Subdistrict.

Keywords : economic impacts, community based tourism, Bang Sa Kao Subdistrict



บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย และยังเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถเติบโตอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้รัฐบาลยังมีนโยบายที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยหลายประการ เช่น การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ท้องถิ่น การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การยกระดับภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวไทยในสายตานักท่องเที่ยวทั่วโลก การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแนวคิด “ไทยแลนด์ 4.0” การประกาศให้ปี พ.ศ. 2558 เป็นปี “การท่องเที่ยววิถีไทย” เป็นต้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559: 7)

ทั้งนี้ศูนย์วิจัยกสิกรไทยประเมินว่า ในปี พ.ศ. 2562 การเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.8 จากปี พ.ศ. 2561 ซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้จากการเดินทางของคนไทยในประเทศมูลค่าประมาณ 1,120,000 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.7 เมื่อเทียบกับปีก่อน เนื่องจากมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศ ที่ส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวของคนไทยเพิ่มขึ้น โดยจังหวัดที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยขยายตัวสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ขอนแก่น มีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.44 รองลงมาคือ บุรีรัมย์ มีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.69 และจันทบุรี มีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.24 ตามลำดับ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2562) โดยในปี พ.ศ. 2562 จังหวัดจันทบุรีมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด 1,502,389 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 1,450,797 คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 51,592 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยว 5,353.54 ล้านบาท (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรี, 2564)

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งมีภารกิจทางทิศทางการจัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน โดยชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการดูแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน นอกจากนี้การท่องเที่ยวโดยชุมชนยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและชุมชน ทั้งในด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน รวมถึงเป็นเครื่องมือในการฟื้นฟูวัฒนธรรม สืบทอดเผยแพร่ และสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว หรือผู้คนในชุมชนกับผู้มาเยือน (ณัฐพัชร มณีโรจน์, 2560: 30) ดังนั้นการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของชุมชน ก่อให้เกิดการจ้างงาน การสร้างอาชีพทำให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการหมุนเวียนรายได้ในชุมชน และเกิดการกระจายผลประโยชน์และรายได้ในชุมชนต่อไป (ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน, 2562 : 7)

ตำบลบางสระเก้า ตั้งอยู่ในเขตอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านเนิน หมู่ที่ 2 บ้านกลาง หมู่ที่ 3 บ้านเนินกลาง หมู่ที่ 4 บ้านกองหิน และหมู่ที่ 5 บ้านแฉวนา เป็นชุมชนเกษตรกรรม มีพื้นที่ราบลุ่มปากแม่น้ำเชื่อมต่อกับทะเล ชาวบ้านในตำบลมีอาชีพเกี่ยวข้องกับการทอเสื่อทำนา ทำสวนผลไม้ และการประมงพื้นบ้าน ตำบลบางสระเก้ามีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และรูปแบบการดำเนินชีวิต ทั้งด้านการเกษตร การประมง และศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะภูมิปัญญาในการทอเสื่อกบบางสระเก้าที่มีชื่อเสียงมายาวนาน จากทรัพยากรที่มีอยู่เป็นองค์ประกอบที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้ตำบลบางสระเก้าเป็นชุมชนท่องเที่ยว (ธงชัย ศรีเบญจโชติ และคณะ, 2558: 70) จากศักยภาพการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของตำบลบางสระเก้าทำให้ในปี พ.ศ. 2561 ตำบลบางสระเก้าได้รับเลือกให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งโครงการดังกล่าวมุ่งเน้นการนำแนวคิดการพัฒนาในรูปแบบใหม่ของสินค้า OTOP ออกจากชุมชน สู่ออกสู่สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เน้นสินค้าภายในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้เสน่ห์ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์แปลงเป็นรายได้ โดยไม่ต้องแข่งขัน หรือนำผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายนอกชุมชน เป็นพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน โครงการดังกล่าวทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบางสระเก้าเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

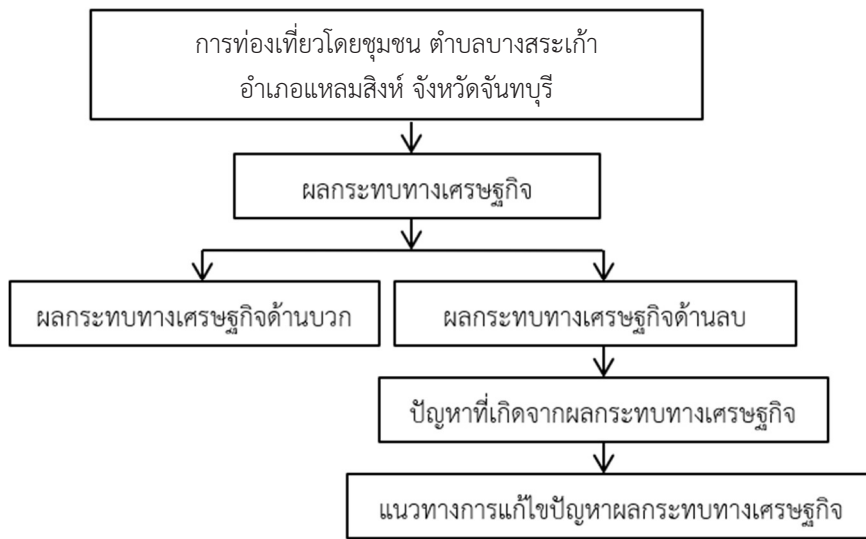
อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน สิ่งก็ตามมาคือ ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว ทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคนในชุมชน โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนในชุมชน เช่น ก่อให้เกิดการจ้างงาน ทำให้มีรายได้เข้าสู่ชุมชน เป็นต้น ในขณะที่ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ แก่คนในชุมชน เช่น ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูงขึ้น ค่าครองชีพในชุมชนสูงขึ้น เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสำรวจผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการท่องเที่ยว และส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ให้เกิดพัฒนาที่ยั่งยืนและพึ่งพาตนเองได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี



กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชน

การท่องเที่ยวเป็นสินค้าที่มีผลกระทบด้านบวกต่อเศรษฐกิจชุมชน และในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อเศรษฐกิจชุมชนได้เช่นกัน โดยผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวต่อชุมชนทั้งด้านบวกและด้านลบ มีดังนี้ (นพรัตน์ พบลาก และคณะ, 2551: 15-20)

1.1 ผลกระทบด้านบวกของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชน สรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น จากเศรษฐกิจการเกษตรไปสู่เศรษฐกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1.1.2 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นอย่างเพียงพอ

1.1.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์อาชีพและการจ้างงานแก่ชุมชนท้องถิ่น ทำให้มีการสร้างอาชีพและการจ้างงานให้แก่ชุมชนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังเป็นการนำทรัพยากรบางประเภทที่ถูกทอดทิ้งไร้ค่ามาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ

1.1.4 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากนักท่องเที่ยวได้นำเงินไปจับจ่ายใช้สอยซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวจากชุมชน ท้องถิ่น ทำให้ชุมชนท้องถิ่นมีรายได้ อันเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นทางหนึ่ง

1.1.5 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น เมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปถึง ย่อมก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างมากแก่ชุมชนท้องถิ่น

1.1.6 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มรายได้ต่อหัวของชุมชนท้องถิ่น เมื่อชุมชนท้องถิ่นได้รับรายได้จากการท่องเที่ยว ทำให้รายได้ต่อหัวของประชากรในชุมชนท้องถิ่นเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นเครื่องชี้สถานะทางเศรษฐกิจของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นว่ามีความกินดีอยู่ดีขึ้น

1.1.7 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการกระตุ้นการผลิตของชุมชนท้องถิ่น ทำให้มีการผลิตและนำเอาทรัพยากรของชุมชนท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

1.1.8 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยแก้ปัญหาดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ เมื่อนำรายได้จากการท่องเที่ยวของทุกชุมชนท้องถิ่นมารวมเข้าเป็นรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศก็จะได้รายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ หรืออาจทำให้เกิดการเกินดุล

1.2 ผลกระทบด้านลบของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชนการท่องเที่ยว สามารถสรุปได้ดังนี้

1.2.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหารายได้เป็นฤดูกาลแก่ชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่ไม่สามารถสร้างรายได้สม่ำเสมอตลอดปี เนื่องจากเป็นกิจกรรมตามฤดูกาล จึงทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นไม่สามารถอยู่รอดในช่วงที่ไม่ใช่ฤดูกาลท่องเที่ยว



1.2.2 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาภาวะว่างงานนอกฤดูกาลแก่ชุมชนท้องถิ่น เมื่อการท่องเที่ยวมีลักษณะเป็นฤดูกาล ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวจึงต้องแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้อุตสาหกรรมของตนเองอยู่รอด เช่น การลดราคาสินค้าและบริการในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว การปลดคนงานออกบางส่วนในช่วงนอกฤดูกาล เป็นต้น

1.2.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการถ่ายเทแรงงานจากท้องถิ่นอื่น เข้ามาทำงานในชุมชนท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้แรงงานที่มีคุณภาพต่ำส่วนหนึ่งเข้ามาขายบริการในธุรกิจท่องเที่ยว ก่อให้เกิดผลเสียต่อธุรกิจท่องเที่ยวโดยรวม จึงต้องเสียค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพแรงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2.4 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการราคาและค่าครองชีพสูงแก่ชุมชนท้องถิ่น เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดความจำเป็นต้องซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ส่งผลให้ราคาของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวสูงขึ้น ทำให้ค่าครองชีพของชุมชนท้องถิ่นสูงขึ้นตามไปด้วย

1.2.5 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศแก่ชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวในการผลิตสินค้าและบริการท่องเที่ยว มีการสั่งซื้อสินค้าที่เป็นวัตถุดิบจากต่างประเทศมาบริการนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดปัญหาการขาดดุลการค้ามากขึ้น

1.2.6 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการแก่งแย่งผลประโยชน์กันแก่ชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวมีผลนำไปสู่การแข่งขันในการผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เป็นเหตุให้เกิดการแก่งแย่งผลประโยชน์กันขึ้น อันเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจโดยรวม

1.2.7 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาส่วนแบ่งผลประโยชน์อันควรได้ของชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกชุมชนเข้ามาดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวในชุมชน ทำให้ชุมชนได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในอัตราส่วนค่อนข้างน้อย ซึ่งผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ควรตกอยู่กับคนในชุมชนท้องถิ่น

1.2.8 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการที่ดินแก่ชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งธุรกิจเหล่านี้จำเป็นต้องใช้ที่ดิน ทำให้ราคาที่ดินในชุมชนสูงขึ้น ในระยะสั้นเมื่อที่ดินราคาสูงอาจเป็นผลดีต่อเจ้าของที่ดินในชุมชนท้องถิ่นที่สามารถขายที่ดินในราคาดี แต่ในระยะยาวจะเป็นผลเสียต่อคนในชุมชนท้องถิ่น

1.2.9 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาค่าใช้จ่ายในการจัดระเบียบชุมชนท้องถิ่น ปัญหาค่าใช้จ่ายที่ชุมชนท่องเที่ยวต้องจ่ายมีอยู่ 3 ประการ คือ ค่าใช้จ่ายในการกำจัดของเสียและขยะ

มูลฝอย ค่าใช้จ่ายในการบูรณะซ่อมแซมความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายในการจัดหาสาธารณูปโภค

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นพรัตน์ พบลาภ และคณะ (2551: 75-79) ศึกษาเรื่อง ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาครซึ่งได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อศึกษาปริมาณและการกระจายของผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ รายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนเพิ่มขึ้น เกิดการกระจายรายได้ไปยังส่วนต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับกรท่องเที่ยว ฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น มีการขยายการลงทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการบริการทางการท่องเที่ยว มีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการมาตรฐานการครองชีพของครัวเรือนอยู่ในระดับดีขึ้น เกิดการกระตุ้นการผลิตของชุมชน ขายผลผลิตได้มากขึ้น และพัฒนาเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ในการผลิตสินค้า ส่วนผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ปัญหาราคาที่ดินสูงขึ้น การนำเข้าแรงงานจากท้องถิ่น รายได้เป็นฤดูกาลไม่มีความแน่นอน การว่างงานนอกฤดูกาลท่องเที่ยว ภาวะหนี้สินของครอบครัว ค่าครองชีพสูงขึ้น เศรษฐกิจของชุมชนต้องพึ่งพารายได้จากกรท่องเที่ยวเท่านั้น และปัญหาเกี่ยวกับส่วนแบ่งผลประโยชน์

ธมกร ธาราศรีสุทธิ (2555: 102-115) ศึกษาเรื่อง แนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนากรท่องเที่ยว : กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำท่าคา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนากรท่องเที่ยวของชุมชนตลาดน้ำท่าคา และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนากรท่องเที่ยวของชุมชนตลาดน้ำท่าคา ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนากรท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบของภาพรวมในระดับปานกลาง โดยมีผลกระทบทางบวกด้านเศรษฐกิจและสังคมในระดับสูง ผลกระทบด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญตามระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลาเนา สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้น ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนากรท่องเที่ยวโดยมุ่งประโยชน์ระยะยาว เน้นการมีส่วนร่วม สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน สามารถพึ่งพิงตนเองด้วยการสร้างงาน สร้างอาชีพ จัดกิจกรรมกรท่องเที่ยวขายสินค้าที่ผลิตได้ในชุมชน มีการกระจายรายได้ในชุมชนอย่างเป็นธรรม



พันธ์เทวีช ยังดี, ศิริวรรณ กวงเพ็ง และสมมาตร ผลเกิด (2558: 126-135) ศึกษาเรื่องผลกระทบการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชนรอบปราสาทหินเขาพนมรุ้งและปราสาทหินเมืองต่ำ จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อชุมชนรอบปราสาทหินเขาพนมรุ้งและปราสาทหินเมืองต่ำ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวของปราสาทหินเขาพนมรุ้งและปราสาทหินเมืองต่ำมีผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อชุมชนรอบปราสาท ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม มีการสร้างงาน สร้างรายได้ให้ชุมชน โดยมีการจ้างงานกับสมาชิกในชุมชน ทางอ้อมคือ การท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้และการสร้างงานแก่คนในชุมชนในหลายระดับ การมีรายได้จากการท่องเที่ยวยังสามารถกระจายไปสู่ท้องถิ่นได้ด้วยการใช้จ่ายซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค รวมถึงบริการในท้องถิ่น

ศรันยา พรหมจิโน, ชูเกียรติ ชัยบุญศรี และอนุภาค เสาร์เสาวภาคย์ (2558: 51-65) ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่ออำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจในด้านบวกคือ ประชาชนมีอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น มีการลงทุนภายในชุมชนเพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น มีการจ้างงานภายในชุมชนเพิ่มขึ้น ในส่วนผลกระทบด้านเศรษฐกิจในด้านลบพบว่า ทำให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายของคนในชุมชนสูงขึ้น ผลกระทบด้านสังคมในด้านบวกคือ ทำให้คนในชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ส่วนผลในด้านลบคือ ปัญหาในเรื่องยาเสพติด ปัญหาความขัดแย้งทำให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของคนในชุมชนลดลง ผลกระทบด้านวัฒนธรรมของชุมชนพบว่า ผลกระทบในด้านบวก การนำเข้ามาของเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ทำให้ชาวบ้านได้รับประโยชน์ในการดำรงชีวิตมากขึ้น ส่วนผลกระทบด้านลบคือ คนในชุมชนเกิดการเลียนแบบวัฒนธรรมต่างถิ่น ทำให้วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี เปลี่ยนแปลงไป

เกวลิน หนูสุทธิ์ (2559: 43-58) ศึกษาเรื่องการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวปัจจุบันของหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวของครัวเรือนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่อธิบายความสัมพันธ์กับการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวของครัวเรือน คือ ความคาดหวังผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว आयของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และอาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือน ตัวแปรทั้งสี่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวของครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนแนวทางการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ คือ การส่งเสริมให้ครัวเรือนในหมู่บ้านแม่กลางหลวงมีรายได้เพิ่มขึ้น ควรมีการกระจายรายได้และผลประโยชน์ทางการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม ด้านสังคม คือ ควรมีกฎระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับบุคคลภายนอกที่เข้ามาประกอบอาชีพหรือประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้าน ด้านวัฒนธรรม คือ ควรมีการฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น ควรพัฒนาศักยภาพคนในชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ และควรส่งเสริมให้มีการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 763 ครัวเรือน และผู้นำชุมชน จำนวน 6 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์ คือ ผู้นำชุมชน จำนวน 6 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากประชากร คือ ผู้นำชุมชน จำนวน 6 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์

1.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บแบบสอบถาม คือ ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 262 ครัวเรือน โดยกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของทาร์ ยามาเน ในกรณีที่ประชากรมีจำนวนแน่นอน โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 และที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เริ่มต้นจากวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มคือ ครัวเรือนของตำบลบางสระแก้ว จำนวน 5 หมู่บ้าน หลังจากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวแบบแบบโควตา เพื่อให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากทั้ง 5 หมู่บ้าน มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนประชากร โดยกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้านให้ใกล้เคียงกัน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญในการเก็บข้อมูลจากหัวหน้าหรือสมาชิกในครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 ชุด จนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ คือ การรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลภาคสนาม การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ และการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ คือ การรวบรวมจากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล



บางสระเกล้า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือนอาศัยอยู่ในตำบลบางสระเกล้า แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน และส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจทั้งที่เป็นด้านบวกและด้านลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยใช้มาตรวัดการรับรู้แบบ Likert's Scale แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดตามลำดับ

3.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้นำชุมชนของตำบลบางสระเกล้า แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจทั้งด้านบวกและด้านลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเกล้า และส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบางสระเกล้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเกล้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และแปลผลความคิดเห็นจากค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว ดังนี้ คะแนนระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับต่ำมาก คะแนนระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับต่ำ คะแนนระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับสูง และคะแนนระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับสูงมาก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว โดยชุมชนตำบลบางสระเกล้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสรุปเป็นผลการศึกษา

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.47 รองลงมา คือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.53 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.30 รองลงมา คือ มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.72 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 55.73 รองลงมา คือ มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 30.53 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 38.93 รองลงมา ได้แก่ ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 35.88 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 41.98 รองลงมา คือ ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 22.90 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.11 รองลงมา คือ มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.56 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 48.85 รองลงมา คือ มีสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 46.56 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.75 รองลงมา คือ มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนระหว่าง 10,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.53 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้จากการท่องเที่ยวของครัวเรือนต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 79.39 รองลงมา คือ มีรายได้จากการท่องเที่ยวของครัวเรือนต่อเดือน 3,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.92 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนระหว่าง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.98 รองลงมา คือ มีรายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.72 การเปลี่ยนแปลงของรายได้ของครัวเรือนหลังจากมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ของครัวเรือนเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 78.63 รองลงมา คือ มีรายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 20.61

2. ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเกล้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ผลศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเกล้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ดังแสดงในตารางที่ 1



ตารางที่ 1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกจากการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับของ ผลกระทบ
1) มีการลงทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า	4.20	0.77	สูง
2) คนในชุมชนมีงานทำมากขึ้น	3.95	0.63	สูง
3) มีการสร้างงานเพิ่มมากขึ้น	3.86	0.78	สูง
4) คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น	3.89	0.70	สูง
5) สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนมากขึ้น	3.83	0.72	สูง
6) มีการกระจายรายได้ในชุมชนเพิ่มขึ้น	3.35	0.75	ปานกลาง
7) มีการกระจายรายได้และผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม	3.34	0.82	ปานกลาง
8) คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น คุณภาพชีวิตดีขึ้น	3.80	0.76	สูง
9) มีการผลิตสินค้าและบริการของชุมชนมากขึ้น	3.82	0.73	สูง
10) มีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการของชุมชน	3.90	0.69	สูง
ผลกระทบโดยรวม	3.74	0.75	สูง

จากตารางที่ 1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว พบว่า ผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาผลกระทบย่อยพบว่า ส่วนใหญ่มีผลกระทบในระดับสูง ได้แก่ มีการลงทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการบริการด้านการท่องเที่ยว คนในชุมชนมีงานทำมากขึ้น มีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการของชุมชน คนในชุมชนมีรายได้

เพิ่มขึ้น เกิดการสร้างงานเพิ่มขึ้น สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนมากขึ้น มีการผลิตสินค้าและบริการของชุมชนมากขึ้น และทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น คุณภาพชีวิตดีขึ้น ส่วนผลกระทบระดับปานกลาง ได้แก่ มีการกระจายรายได้ในชุมชนเพิ่มขึ้น และมีการกระจายรายได้และผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

ตารางที่ 2 ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบจากการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับของ ผลกระทบ
1) ราคาสินค้าและค่าครองชีพในชุมชนท้องถิ่นสูงขึ้น	3.38	0.71	ปานกลาง
2) คนในชุมชนมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น	3.35	0.66	ปานกลาง
3) คนในชุมชนมีหนี้สินเพิ่มขึ้น	2.26	0.70	ต่ำ
4) คนในชุมชนมีแนวโน้มในการขายที่ดิน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว	2.42	0.77	ต่ำ
5) ราคาที่ดินในชุมชนสูงขึ้น	3.32	0.73	ปานกลาง
6) เกิดปัญหาการว่างงานนอกฤดูกาลท่องเที่ยว	2.57	0.63	ต่ำ
7) รายได้จากการท่องเที่ยวไม่มีความแน่นอน	3.25	0.75	ปานกลาง
8) เศรษฐกิจของชุมชนต้องพึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยว	2.58	0.76	ต่ำ
9) การสูญเสียการพึ่งพาตนเองของชุมชน	2.53	0.76	ต่ำ
10) การแก่งแย่งผลประโยชน์กันในชุมชน	2.47	0.93	ต่ำ
ผลกระทบโดยรวม	2.81	0.64	ปานกลาง



จากตารางที่ 2 ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว พบว่า ผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาผลกระทบย่อย พบว่าส่วนใหญ่มีผลกระทบในระดับต่ำ ได้แก่ เศรษฐกิจของชุมชนต้องพึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยว เกิดปัญหาการว่างงานนอกฤดูกาลท่องเที่ยว การสูญเสียการพึ่งพาตนเองของชุมชน การแก่งแย่งผลประโยชน์ในชุมชน คนในชุมชนมีแนวโน้มในการขายที่ดิน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว และคนในชุมชนมีหนี้สินเพิ่มขึ้น ส่วนผลกระทบในระดับปานกลาง ได้แก่ ราคาสินค้าและค่าครองชีพในชุมชนท้องถิ่นสูงขึ้น คนในชุมชนมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ราคาที่ดินในชุมชนสูงขึ้น และรายได้จากการท่องเที่ยวไม่มีความแน่นอน

3. ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวโดยชุมชนบางสระแก้ว ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

3.1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

3.1.1 การสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้คนในชุมชนเพิ่มขึ้น และมีการลงทุนภายในชุมชนเพิ่มขึ้น เดิมอาชีพหลักของคนในชุมชน คือ เกษตรกรรม และการท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่สร้างชื่อเสียงให้กับตำบลบางสระแก้ว หลังจากที่มีการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว ชุมชนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น คนในชุมชนมีอาชีพเสริมจากการท่องเที่ยว เช่น การขายอาหารท้องถิ่น อาหารทะเลสด อาหารทะเลแปรรูปของที่ระลึก เสื้ออก สินค้าเกษตรกรรม เป็นต้น และการให้บริการทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น การล่องเรือชมวิถีชีวิตในชุมชนโฮมสเตย์ เป็นต้น

3.1.2 การกระจายรายได้ในชุมชนเพิ่มขึ้น ตำบลบางสระแก้วมีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน ในปี พ.ศ. 2561 ตำบลบางสระแก้วได้รับเลือกให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ทำให้ชุมชนบางสระแก้วเป็นที่รู้จักและมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของคนในชุมชนให้นักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมเรียนรู้การทอเสื้ออกบางสระแก้ว กิจกรรมเรียนรู้วิถีประมงพื้นบ้าน เป็นต้น การขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของชุมชน รวมถึงการให้บริการทางการท่องเที่ยวต่าง ๆ

ให้นักท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เกิดการกระจายรายได้ในชุมชน และคนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3.1.3 เกิดการผลิตสินค้าและบริการและการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการของชุมชน โดยคนในชุมชนนำทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชน มาผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ และมีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการต่าง ๆ โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมาเป็นจุดขายในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ทำให้สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของชุมชนมีคุณภาพและมีความหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ทั้งยังมีการนำผลิตภัณฑ์ของชุมชนออกไปจำหน่ายนอกชุมชน สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชน และทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

3.2 ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

3.2.1 สินค้าและบริการในชุมชนมีราคาสูงขึ้น เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในตำบลบางสระแก้วเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความต้องการซื้อสินค้าและบริการของชุมชนมากขึ้น เช่น อาหารทะเลสด อาหารทะเลแปรรูป เสื้ออก ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกัก สินค้าเกษตร และสินค้าเกษตรแปรรูป เป็นต้น ส่งผลให้สินค้าดังกล่าวมีราคาสูงขึ้น ทำให้คนในชุมชนมีค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าสูงขึ้น และมีค่าครองชีพสูงขึ้น

3.2.2 การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไม่ทั่วถึง เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาศึกษาดูงานเป็นหมู่คณะ และมีเวลาศึกษาดูงานในชุมชนจำกัด ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถท่องเที่ยวในตำบลบางสระแก้วได้อย่างทั่วถึง โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะนิยมเที่ยวชมหมู่บ้านที่อยู่ใกล้แหล่งชุมชน ส่งผลให้หมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลจากแหล่งชุมชนมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวน้อย ทำให้เกิดปัญหาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไม่ทั่วถึง

3.2.3 รายได้จากการท่องเที่ยวไม่แน่นอน ในช่วงที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในตำบลบางสระแก้วลดลง ส่งผลกระทบต่อการขายสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวลดลง

3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

3.3.1 แนวทางการแก้ไขราคาสินค้าและบริการในชุมชนเพิ่มขึ้น คือ การควบคุมราคาสินค้าและบริการ และการกำหนดให้ร้านค้าปิดป้ายแสดงราคาสินค้าอย่างชัดเจน ตำบล



บางสระแก้วมีตลาดสี่มุมเมรุเป็นศูนย์กลางการซื้อขายสินค้าของ คนในชุมชน โดยมีคณะกรรมการตลาดทำหน้าที่บริหารจัดการ ดำเนินนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ของ ตลาด การกำหนดให้ร้านค้าติดป้ายแสดงราคาสินค้า การควบคุม ราคาสินค้าให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาสินค้ามีราคา สูงขึ้น รวมถึงการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการขายสินค้าที่หลากหลายและแตกต่างกัน เพื่อป้องกันปัญหา ความขัดแย้งทางผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว

3.3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาการกระจาย รายได้จากการท่องเที่ยวไม่ทั่วถึง คือ

1) การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว เพื่อเป็น การสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน ทำให้ คนในชุมชนมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว และทำให้มีการกระจาย รายได้ในชุมชนมากขึ้น

2) การจัดเส้นทางพานำเที่ยวเพื่อนำ นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชนในแต่ละหมู่บ้านของตำบล บางสระแก้ว โดยมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเป็นผู้นำชม และการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวที่นำวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตในชุมชนมาเป็น จุดเด่นในการนำเสนอการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว

3) การจัดตั้งร้านค้าชุมชน หรือศูนย์ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ของชุมชน โดยการรวบรวมผลิตภัณฑ์ที่คนในชุมชน เป็นผู้ผลิตมาจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว ถือเป็น การเพิ่มช่องทางการ จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้แก่คนในชุมชน ทำให้สามารถขายสินค้า ได้มากขึ้น

3.3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการกระจาย รายได้จากการท่องเที่ยวไม่แน่นอน คือ

1) การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการผลิต สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย การพัฒนาคุณภาพ ของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว เพื่อรองรับความต้องการ ของนักท่องเที่ยว

2) การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการปรับ รูปแบบการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในชุมชน จากเดิมเป็นการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมในชุมชน เป็นการ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางออนไลน์ โดยการผลิตสินค้านำออกไป จำหน่ายนอกพื้นที่ ทั้งในรูปแบบสินค้าออนไลน์ สินค้าฝากขาย สินค้าผลิตตามคำสั่งซื้อ

3) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และ นำเสนอวิถีชีวิตชุมชน โดยการนำวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในชุมชน มาเป็นจุดเด่นในการนำเสนอการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อสร้าง การท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับวิถีชุมชนและรักษาเอกลักษณ์ของ

ชุมชน เป็นสิ่งดึงดูดใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาเยี่ยมชม และ เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และ สืบสานประเพณีอันดีงามของชุมชนต่อไป

4) การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว เช่น การประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวทางสื่อออนไลน์และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวให้หลากหลาย รวมถึงการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามา ท่องเที่ยวในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผล

ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกที่เกิดจากการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัด จันทบุรี มีผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับสูง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการลงทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการบริการด้านการท่องเที่ยว รองลงมา คือ คนในชุมชนมีงานทำมากขึ้น ส่วนผลกระทบด้านลบ ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว มีผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เกิดปัญหาราคาสินค้าและ ค่าครองชีพในชุมชนท้องถิ่นสูงขึ้น รองลงมา คือ คนในชุมชน มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และผลการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหา ที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัญหา ที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว คือ สินค้าและ บริการของชุมชนมีราคาสูงขึ้น การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว ไม่ทั่วถึง และรายได้จากการท่องเที่ยวไม่แน่นอน ส่วนแนวทางแก้ไข ปัญหา คือ 1) การควบคุมราคาสินค้าและบริการ และกำหนดให้ ร้านค้าติดป้ายแสดงราคาสินค้าอย่างชัดเจน 2) การส่งเสริมให้คน ในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3) การจัดตั้ง ร้านค้าชุมชนหรือศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน 4) การส่งเสริม การผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของชุมชน และ 5) การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว

2. อภิปรายผล

ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกที่เกิดจากการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัด จันทบุรี พบว่า การท่องเที่ยวทำให้มีการลงทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อ รองรับบริการด้านการท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนมีงานทำ มากขึ้น มีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการของชุมชน และ คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีนยา พรหมจิโน, ชูเกียรติ ชัยบุญศรี และอนุภาค เสาร์เสาวภาคย์ (2558: 68) ที่ศึกษาถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจในด้านบวก คือ



คนในชุมชนมีการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น ส่งผลให้มีการลงทุนภายในชุมชนเพิ่มขึ้น ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และทำให้คนในชุมชนมีงานทำ เกิดการจ้างงานภายในชุมชนมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของนพรัตน์ พบลาก และคณะ (2551: 85-86) ที่ศึกษาถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบจากการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวทำให้รายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนเพิ่มขึ้น และเกิดการกระจายรายได้ไปยังส่วนต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับท่องเที่ยว มีการขยายการลงทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการบริการทางด้านการท่องเที่ยว มีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการ เกิดการกระตุ้นการผลิตของชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น และมาตรฐานการครองชีพของครัวเรือนอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาราคาสินค้าและค่าครองชีพในชุมชนท้องถิ่นสูงขึ้น คนในชุมชนมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ราคาค่าที่ดินในชุมชนสูงขึ้น และรายได้จากการท่องเที่ยวไม่มีความแน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนพรัตน์ พบลาก และคณะ (2551: 86-87) ที่ศึกษาถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบจากการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น สินค้ามีราคาสูงขึ้น เกิดปัญหาราคาค่าที่ดินสูงขึ้น รายได้จากท่องเที่ยวเป็นฤดูกาลไม่มีความแน่นอน เกิดปัญหาเกี่ยวกับส่วนแบ่งผลประโยชน์ การท่องเที่ยวทำให้เกิดการสูญเสียการพึ่งพาตนเองของชุมชน และทำให้เศรษฐกิจของชุมชนต้องพึ่งพารายได้จากท่องเที่ยว

แนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดจันทบุรี คือ การควบคุมราคาสินค้าและบริการ และกำหนดให้ร้านค้าปิดป้ายแสดงราคาสินค้าอย่างชัดเจน การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การจัดตั้งร้านค้าชุมชนหรือศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน การส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของชุมชน และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของเกวลิน หนูสุทธิ (2559: 160) ที่ศึกษาการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ควรส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และให้บริการด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นการส่งเสริมให้ครัวเรือนมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของครัวเรือนให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ทำให้มีการสร้างงานและการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม นอกจากนี้ควรเพิ่มสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวในชุมชนให้มีความหลากหลาย และการจัดตั้งศูนย์จำหน่ายของที่ระลึกและผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวโดยตรง และสอดคล้องกับงานวิจัยของธมกร ธาราศรีสุทธิ (2555: 98-99) ที่ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำท่าคา พบว่า ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยมุ่งประโยชน์ระยะยาว เน้นการมีส่วนร่วม สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน สามารถพึ่งพิงตนเองด้วยการสร้างงาน สร้างอาชีพ จัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ขายสินค้าที่ผลิตได้ในชุมชน มีการกระจายรายได้ในชุมชนอย่างเป็นธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. คนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน และกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนให้มีความหลากหลาย ให้เกิดการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน และเกิดการกระจายรายได้ในชุมชนอย่างทั่วถึง
2. ควรมีการสร้างข้อตกลงร่วมกันในการจัดสรรรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม และหักรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเข้าสู่กองทุนของหมู่บ้าน ซึ่งตำบลบางสระแก้วมีการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์วิถีบางสระแก้วด้วยการท่องเที่ยวเพื่อนำมาเป็นทุนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของตำบลบางสระแก้ว
3. หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว ควรมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดการอบรมให้ความรู้ทางด้านการท่องเที่ยวแก่คนในชุมชน การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- เกวลิน หนูสุทธิ. (2559). การจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้.



- ณัฐพัชร มณีโรจน์. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. **วิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ**. 13 (กุมภาพันธ์): 25-46.
- ธงชัย ศรีเบญจโชติ และคณะ. (2558). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี. **เอกสารวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี**.
- ธมกร ธาราศรีสุทธิ. (2555). แนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำท่าคา. **ร่วมพัฒนาระบบมหาวิทยาลัยเกริก**. 30 (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม): 98-116.
- นพรัตน์ พบลาภ และคณะ. (2551). ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร. **เอกสารวิจัย สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตสมุทรสาคร**.
- พันธ์เทวีช ยังดี, ศิริวรรณ กวงเพ็ง และสมมาตร ผลเกิด. (2558). การศึกษาผลกระทบการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชนรอบปราสาทหินเขาพนมรุ้งและปราสาทหินเมืองต่ำ จังหวัดบุรีรัมย์. **รมยสาร**. 13 (มีนาคม): 123-135.
- ศรันยา พรหมจิโน, ชูเกียรติ ชัยบุญศรี และอนุภาค เสาร์เสาวภาคย์. (2558). ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศุภชัยวิชัยกสิกรไทย. (2562). **มาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวภาคช่วยหนุนรายได้ตลาดไทยเที่ยวไทย**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/z3024.aspx>. 10 ตุลาคม 2562.
- ศุภชัยวิชัยธนาคารอมสิน. (2562). **ท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีสู่ความยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร: หน่วยวิเคราะห์เศรษฐกิจฐานราก ส่วนเศรษฐกิจฐานราก.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี. (2564). **สถิตินักท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี ปี 2562**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://chanthaburi.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=777. 26 กันยายน 2564.



พฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลคลองพิไกร
อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
Food Consumption Behavior in the People of Khlong Phikrai Sub-district,
Phrankratai District, Kamphaeng Phet Province

วสุนธรา รตโนภาส*, ตรรกพร สุขเกษม

Wasoontara Ratanopas, Takaporn Sukkasem

โปรแกรมวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร 62000

Public Health Program, Faculty of Science and Technology, Kamphaeng Phet Rajabhat University,

Kamphaeng Phet 62000 Thailand

*Corresponding author E-mail: wasoontara_r@kpru.ac.th

(Received: July 19 2021; Revised: September 16 2021; Accepted: September 29 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหาร และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรม
การบริโภคอาหารของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน
ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริโภคอาหาร
ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าปัจจัย
ส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร คือ อายุ อาชีพ รายได้ และการเจ็บป่วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคอาหารให้กับหน่วยงานสุขภาพที่อยู่ในพื้นที่
ต่อไป

คำสำคัญ : ปัจจัยส่วนบุคคล, พฤติกรรมการบริโภคอาหาร, ประชาชน

Abstract

This research were 1) to identify the factors and 2) food consumption behavior that influence the people
in Khlong Phikrai Sub-district, Phrankratai District Kamphaeng Phet Province. The number of people recruited to
participate in the study is 375 people. The sampling method used stratified random sampling. The tool in this study
used to collect data is a questionnaire and the data analyzed by using frequency, percentage, mean, standard
deviation, and correlation test with a chi-square value.

The result about the food consumption behavior of people in Khlong Phikrai Sub-district, Phrankratai
District, Kamphaeng Phet Province found that most of the people had a moderate level of food consumption. The
results showed that the personal factors related to food consumption behavior were age, occupation, income, and
illness on a statistically significant level of .05. As a result, this research can be used as guidance to promote food
consumption behavior for a health organization in the future.

Keywords : Personal factors, Food consumption behavior, People



บทนำ

อาหารเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของการมีสุขภาพที่ดีด้านโภชนาการ เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรไทย แต่ด้วยความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านอาหารและโภชนาการ และวิถีการดำเนินชีวิตของประชากรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการด้านโภชนาการระดับชาติ 5 ปี โดยกำหนดเป็นเป้าหมายที่สำคัญเพื่อดำเนินการ และมาตรการเพื่อให้ประชาชนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่ดี (กระทรวงสาธารณสุข, กรมอนามัย, สำนักโภชนาการ, 2562: 30) นอกจากนี้ อาหาร และโภชนาการที่ดียังเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดีของทุกเพศ และทุกวัย ตั้งแต่ทารกในครรภ์มารดาจนถึงวัยผู้สูงอายุ การบริโภคอาหารที่ปลอดภัย และมีคุณค่าทางโภชนาการในปริมาณที่พอเหมาะจะช่วยให้ร่างกายได้รับพลังงาน สารอาหาร เช่น โปรตีน วิตามิน แร่ธาตุ ที่เพียงพอกับความต้องและการทำงานของร่างกาย รวมทั้งได้รับคุณประโยชน์อื่น ๆ จากอาหาร อาทิเช่น โยอาหาร สารต้านอนุมูลอิสระ (วันทนี เกียงสินยศ และคณะ, 2559) อีกด้วย หากร่างกายได้รับสารอาหารที่ดีเพียงพอก็เป็นผลให้มีสุขภาพดี แต่ในทางกลับกันการรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ เกินความต้องการของร่างกาย นำไปสู่ปัญหาสุขภาพตามมาได้ ซึ่งปัจจุบันยังคงมีรายงานวิจัยที่พบว่า คนไทยยังคงมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้อง และไม่เหมาะสมทั้งประเภท และปริมาณ จึงมีผลกระทบต่อสุขภาพและก่อให้เกิดโรคที่กำลังเป็นปัญหาสุขภาพอันดับต้น ๆ ของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นโรคมะเร็ง โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ และหลอดเลือด เป็นต้น และพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้องที่ยังเป็นปัญหา คือ การบริโภครสชาติหวาน มัน เค็มมากเกินไปเกินความต้องการของร่างกาย (กระทรวงสาธารณสุข, กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, กองสุขศึกษา, 2558: 5, สุระเดช ไชยดอกเกี้ยว, 2558: บทคัดย่อ) รวมทั้งบริโภคอาหารไม่ได้สัดส่วน มองข้ามคุณค่าทางโภชนาการ รวมถึงการมีพฤติกรรมบริโภคที่ปรุงรสชาติมากเกินไป (พิชศาล พันธุ์วัฒนา, 2562: 94)

การบริโภคอาหารของวัยผู้ใหญ่เปลี่ยนแปลงตามความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม กระแสนิยมบริโภคและความสามารถในการเข้าถึงอาหาร ซึ่งในปัจจุบันมีรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของวัยผู้ใหญ่ทั้งในเขตเมือง และเขตชนบทชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้อง ดังเช่น ปัญหาในเขตเมืองที่มักพบว่า นิยมบริโภคอาหารประเภทตามสั่ง บริโภคอาหารกล่องโฟม/พลาสติก (พิชศาล พันธุ์วัฒนา, 2562: 93) บริโภคอาหารจานด่วน เพราะให้บริการรวดเร็ว และทันเวลา (ผกามาศ เชื้อประดิษฐ์, 2561: บทคัดย่อ) ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าความสะดวกเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการเลือกรับประทานอาหารของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน (Contini, C., Boncinelli, F.,

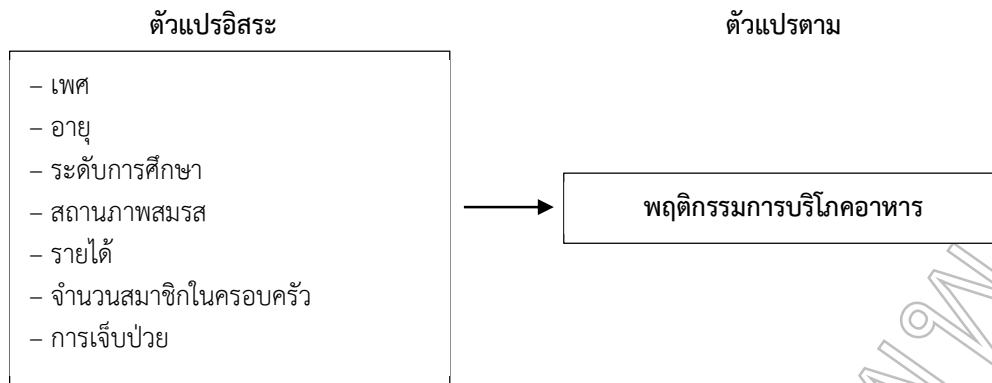
Gerini, F., Scozzafava, G. and Casini, L. 2018: 26-35) และยังพบผลการวิจัยที่แสดงถึงการมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ กล่าวคือ รับประทานอาหารตามความชอบ (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561: viii) มีการรับประทานอาหารที่มีรสชาติหวาน มัน เค็ม (สมหวัง ชื่อนงาม และคณะ, 2556) ตลอดจนการแสดงมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารตามความเคยชิน หรือตามบริโภคนิสัยของตนที่มีมาตั้งแต่เด็ก โดยไม่คำนึงถึงหลักโภชนาการอาหารมากนัก (กฤตินิ ชุมแก้ว และชีพสมน รังสยาธร, 2557: 16-29) ซึ่งจากรายงานสำรวจพฤติกรรมการบริโภคอาหาร พ.ศ. 2560 ยังพบอีกว่าในเกือบทุกกลุ่มอายุ การเลือกอาหารเพื่อบริโภคอาหารนั้นขึ้นกับความชอบเป็นส่วนใหญ่ แต่สำหรับจังหวัดกำแพงเพชรยังมีข้อมูลจำกัดในเรื่องพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนโดยเฉพาะในพื้นที่ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร และมีงานวิจัยที่ว่าปัจจัยส่วนบุคคลบางประการมีผลต่อพฤติกรรมการกินที่ไม่ดีต่อสุขภาพ (Wagner, M. G., Kim, Y. J. and Rhee, Y., 2017: 83-94) จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาอาหารที่ประชาชนบริโภค และความถี่ในการบริโภคอาหารเหล่านั้น เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน และดำเนินการส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคอาหาร และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร



กรอบแนวคิด



ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional descriptive study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวน 5,945 คน กลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Yamane) ได้จำนวน 375 คน และสุ่มตัวอย่างทำการเลือกการสุ่มแบบสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากจำนวน 10 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บึงพิไกร หมู่ที่ 2 ใหม่สวรรค์พัฒนา หมู่ที่ 3 คลองพิไกร หมู่ที่ 4 หนองกระตี่ หมู่ที่ 5 บึงบอน หมู่ที่ 6 หนองเขน หมู่ที่ 7 วังเฉลียง หมู่ที่ 8 ดงชะอม หมู่ที่ 9 หนองอ้อ และหมู่ที่ 10 วังจำปาทอง เป็นต้น หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ประกอบกับใช้เกณฑ์คัดเข้า-ออกของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

เกณฑ์คัดเข้าของกลุ่มตัวอย่าง

1. ต้องเป็นผู้ที่ภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
2. สามารถอ่านฟังเขียนภาษาไทยได้
3. สม่ครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยเกณฑ์

เกณฑ์คัดออกของกลุ่มตัวอย่าง

1. ไม่สามารถที่จะอยู่ร่วมจนจบโครงการวิจัย
2. เป็นผู้ที่มีภาวะเจ็บป่วยไม่สามารถเข้าร่วมโครงการวิจัยได้

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย 2 ประเภท ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วยตัวแปรย่อย ได้แก่ เพศ อายุระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และการเจ็บป่วย

2.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ การวิจัยนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล โดยลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้จำนวนสมาชิกในครอบครัว การเจ็บป่วย

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารเป็นข้อคำถามแบบมีตัวเลือกให้ตอบและข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยแต่ละข้อคำถามมี 3 ระดับ ได้แก่ ประจํา บางครั้ง และไม่เคยเลย โดยคำถามจะมีคะแนน 1-3 คะแนน จำนวน 21 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

การให้คะแนนพฤติกรรมการบริโภคอาหาร

3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนมาก

2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนปานกลาง

1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนน้อย

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยคะแนน

1.00 - 1.67 หมายถึง ประชาชนมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารในระดับที่ควรปรับปรุง

1.69 - 2.32 หมายถึง ประชาชนมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ในระดับปานกลาง

2.33 - 3.00 หมายถึง ประชาชนมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ในระดับดี



การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยใช้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) เท่ากับ 0.78 และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาไปทดลองใช้ประชาชนตำบลคลองโพธิ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.84

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้

4.1 ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วง มกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2564

4.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามอย่างอิสระโดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที และรอรับคืน แบบสอบถามทันที

4.3 ผู้วิจัยตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ปัจจัยส่วนบุคคลวิเคราะห์โดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 พฤติกรรมการบริโภคอาหารวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคอาหารกับปัจจัยส่วนบุคคลโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi - square test)

สรุปผลและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.20 มีอายุอยู่ในช่วง 40-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.60 มีสถานภาพส่วนใหญ่ คือ สมรส คิดเป็นร้อยละ 53.33 มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ คือ ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 56.80 มีอาชีพส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 34.40 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 6,001 - 9,000 บาท มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ในช่วง 1-5 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 57.60 และโรคประจำตัวส่วนใหญ่เป็นโรคเบาหวาน คิดเป็นร้อยละ 18.93

1.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการบริโภคอาหาร พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับดี โดย 3 ลำดับที่มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการบริโภคอาหารมากที่สุด ได้แก่ การรับประทานน้ำเปล่าวันละ 6-8 แก้ว (\bar{X} = 2.98, S.D. = 0.44) การรับประทานผักและผลไม้ (\bar{X} = 2.86, S.D. = 0.35) และการรับประทานนม นมถั่วเหลือง (\bar{X} = 2.61, S.D. = 0.49) ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาแล้วยังพบว่า มีบางข้อที่ยังมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับควรปรับปรุง โดย 3 ลำดับที่มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการบริโภคอาหารน้อยที่สุด ได้แก่ การรับประทานอาหารมากกว่า 3 มื้อ/วัน (\bar{X} = 1.63, S.D. = 0.62) การรับประทานน้ำอัดลม (\bar{X} = 1.00, S.D. = 0.50) และการรับประทานชา กาแฟ (\bar{X} = 1.40, S.D. = 0.55) ตามลำดับแสดงดังตารางที่ 1



ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการบริโภคอาหารของกลุ่มตัวอย่าง (n = 375)

พฤติกรรมการบริโภคอาหาร	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. รับประทานอาหารมากกว่าหนึ่งจานในแต่ละมื้อ	1.83	0.50	ปานกลาง
2. รับประทานอาหารมากกว่า 3 มื้อ/วัน	1.63	0.62	ควรปรับปรุง
3. รับประทานอาหารเนื้อสัตว์ติดมัน เช่น มันหมู หนังไก่	1.89	0.45	ปานกลาง
4. รับประทานอาหารจานด่วน เช่น พิซซ่า KFC	2.32	0.54	ปานกลาง
5. รับประทานอาหารกระป๋อง อาหารกึ่งสำเร็จรูป เช่น ปลากระป๋อง มาม่า	1.92	0.32	ปานกลาง
6. รับประทานอาหารแกงกะทิ และขนมหวานใส่กะทิ เช่น แกงเขียวนหวาน ขนมบัวลอย แกงบวช	1.80	0.41	ปานกลาง
7. รับประทานอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ	1.91	0.42	ปานกลาง
8. รับประทานอาหารทอด เช่น ปาท่องโก๋ กลัวยทอด	1.87	0.43	ปานกลาง
9. รับประทานอาหารผลไม้ตามฤดูกาลที่มีรสหวานจัด เช่น มะม่วงสุก ลำไย	1.85	0.46	ปานกลาง
10. รับประทานอาหารเบเกอรี่ เช่น เค้ก โดนัท คุกกี้	2.37	0.53	ดี
11. รับประทานอาหารขนมไทยที่มีรสหวาน เช่น ทองหยิบ ฝอยทอง ทองหยอด	1.88	0.38	ปานกลาง
12. รับประทานอาหารน้ำอัดลม	1.60	0.55	ควรปรับปรุง
13. รับประทานอาหารน้ำเปล่าวันละ 6-8 แก้ว	2.98	0.44	ดี
14. รับประทานอาหารเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เบียร์ เหล้า	1.89	0.44	ปานกลาง
15. รับประทานอาหารนมกรุบกรอบ เช่น มันฝรั่งทอดกรอบ	1.90	0.49	ปานกลาง
16. รับประทานอาหาร กาแฟ	1.40	0.55	ควรปรับปรุง
17. รับประทานอาหารนม นมถั่วเหลือง	2.61	0.49	ดี
18. รับประทานอาหารแปรรูป เช่น หมูยอ แหนม ไส้กรอก	1.73	0.44	ปานกลาง
19. รับประทานอาหารหมัก ดอง เช่น ผักกาดดอง ปลาร้า	1.79	0.42	ปานกลาง
20. รับประทานอาหารทะเล เช่น กุ้ง หมึก หอย ปู	2.10	0.34	ปานกลาง
21. รับประทานอาหารผักและผลไม้	2.86	0.35	ดี
ภาพรวม	2.35	0.33	ดี

1.3 ระดับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร พบว่า ระดับปานกลาง (38-49 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 75.20 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ใน อยู่ในระดับควรปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 12.53 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของระดับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของกลุ่มตัวอย่าง (n = 375)

ระดับพฤติกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ดี (≥ 50 คะแนน)	5	1.34
ปานกลาง (38 - 49 คะแนน)	282	75.20
พอใช้ (32 - 37 คะแนน)	41	10.93
ควรปรับปรุง (< 32 คะแนน)	47	12.53

1.4 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของกลุ่มตัวอย่าง คือ อายุ อาชีพ รายได้ และ การเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงดัง ตารางที่ 3



ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของกลุ่มตัวอย่าง (n = 375)

ปัจจัยส่วนบุคคล	χ^2	p-value
1. เพศ	5.815	.121
2. อายุ	22.484	.007*
3. สถานภาพสมรส	9.746	.136
4. ระดับการศึกษา	16.618	.055
5. อาชีพ	54.586	.000*
6. รายได้	66.206	.000*
7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว	7.852	.549
8. การเจ็บป่วย	18.206	.000*

*p < 0.05

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 พฤติกรรมการบริโภคอาหารเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากวิถีการใช้ชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการใช้ชีวิตในวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.20 มีอายุอยู่ในช่วง 40-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.60 มีสถานภาพส่วนใหญ่ คือ สมรส คิดเป็นร้อยละ 53.33 มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ คือ ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 56.80 มีอาชีพส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 34.40 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 6,001 - 9,000 บาท มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ในช่วง 1-5 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 57.60 และโรคประจำตัวส่วนใหญ่เป็นเบาหวาน คิดเป็นร้อยละ 18.93 พฤติกรรมการบริโภคอาหารของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 75.20 อาจเพราะรับประทานอาหารตามความเคยชิน เลือกหาอาหารจากครัวเรือน และท้องตลาด โดยไม่ได้คำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการ ซึ่งสอดคล้องกับกุดติน ชุมแก้ว และชีพสุมน รังสยธร (2557) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารตามความเคยชิน ตามความสะดวก หรือตามบริโภคนิสัยของตนที่มีมาตั้งแต่เด็ก ซึ่งไม่ได้คำนึงถึงหลักโภชนาการอาหารมากนัก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสุระเดช ไชยตอกเกี้ย (2558) ที่พบว่า พฤติกรรมการบริโภคอาหารภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเหมาะสมปานกลาง เมื่อพิจารณารายของพฤติกรรมการบริโภคอาหารของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการบริโภคอาหารในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.35, S.D. = 0.33$) แต่เมื่อพิจารณารายข้อยังพบว่า มีบางข้อที่ยังมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับควรปรับปรุง ได้แก่ การรับประทานน้ำอัดลม ($\bar{X} = 1.60, S.D. = 0.55$) ซึ่งสอดคล้องกับ Arunee Nakmongkol (2009) ที่พบว่า ช่วงอายุที่มีการดื่มน้ำอัดลม

มาก คือ ช่วงอายุ 15 ถึง 30 ปี โดยมีแนวโน้มที่จะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับชัชวาลย์ เผ่าเพ็ง และคณะ (2560) ที่พบว่าผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นผู้ดื่มเครื่องดื่มรสหวานต่อวัน โดยเฉพาะในผู้ที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี และผู้ที่มีระดับเศรษฐกิจที่สูงขึ้นยังมีโอกาสเป็นผู้ดื่มเครื่องดื่มรสหวานต่อวันสูงขึ้น และสอดคล้องกับสุระเดช ไชยตอกเกี้ย (2558) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างดื่มเครื่องดื่มคาเฟอีนที่มีน้ำตาลเป็นส่วนผสมปฏิบัติบ่อยมาก คิดเป็นร้อยละ 15.81 บ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.21 และการรับประทานอาหารมากกว่า 3 มื้อ/วัน ($\bar{X} = 1.63, S.D. = 0.62$) ซึ่งขัดแย้งกับรายงานการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชากร พ.ศ. 2560 ที่กลับพบว่า กลุ่มอายุที่พบว่ามีรับประทานอาหารมากกว่า 3 มื้อ คือ กลุ่มวัยเด็ก 6-14 ปี และจะลดลงตามกลุ่มอายุที่เพิ่มขึ้นแต่กลับพบในรายงานฯ ว่ากลุ่มอายุ 25-59 ปี มีพฤติกรรมการรับประทานอาหารว่าง สูงถึงร้อยละ 72.60 และผลการวิจัยยังขัดแย้งกับสุระเดช ไชยตอกเกี้ย (2558) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับประทานอาหารเช้า 3 มื้อ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.85 และนาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.10 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างยังมีพฤติกรรมการรับประทานอาหารไม่ครบ 3 มื้อ มากกว่ารับประทานอาหารเช้า 3 มื้อ และยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการรับประทานชา กาแฟ ($\bar{X} = 1.40, S.D. = 0.55$) อาจเป็นเพราะการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำไร่ ทำนา มื้อเช้าจึงเป็นการรับประทานอาหารรองท้อง และเพื่อความสดชื่น กระปรี้กระเปร่า ซึ่งสอดคล้องกับศุภณัฐ ลีฬหาวงศ์ (2557) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างดื่มชากาแฟเป็นประจำจะมีเวลาที่นิยมดื่มชาและกาแฟ เวลา 07.00 - 11.00 น. และส่วนใหญ่มีความถี่ในการดื่มชา และกาแฟน้อยกว่า 2 ครั้งต่อสัปดาห์ และมีสาเหตุสำคัญที่สุดในการดื่มชา และกาแฟเพื่อความสดชื่นตื่นตัว



2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคอาหารกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร คือ อายุ อาชีพ รายได้ และการเจ็บป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสุระเดช ไชยตอกเกี้ย (2558) ที่พบว่า อายุ โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารเหมาะสมดีกว่ากลุ่มอายุ 20-40 ปี เป็น 1.73 เท่า (95%CI 1.36 - 2.22) ระดับการศึกษา โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารเหมาะสมดีกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าเป็น 0.71 เท่า (95%CI 0.53 - 0.95) อาชีพ โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพพ่อบ้าน/แม่บ้าน มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารเหมาะสมดีกว่ากลุ่มอาชีพที่แตกต่างเป็น 2.16 เท่า (95%CI 1.05 - 4.46) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลการศึกษายังขัดแย้งกับวรรณวิมล เมฆวิมล (2555) ที่พบว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการรับประทานอาหาร ซึ่งการวิจัยนี้ศึกษากับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

การส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ควรคำนึงถึงอายุ อาชีพ รายได้ และการเจ็บป่วย เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร เพื่อตรงตามความต้องการและเหมาะสมอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการทวิวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนที่อาศัยพื้นที่ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
2. ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารระหว่างประชาชนที่อาศัยในเขตอำเภอเมืองกับพื้นที่ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล U2T มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยตลอดจน กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการดำเนินการวิจัยให้แล้วเสร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. กองสุขภาพศึกษา. (2558). การเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภคอาหารสำหรับวัยทำงาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโอ-วิทย์ (ประเทศไทย) จำกัด.
- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). การสำรวจพฤติกรรมบริโภคอาหารของประชากร พ.ศ. 2560. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- กระทรวงสาธารณสุข. กรมอนามัย. สำนักโภชนาการ. (2562). แผนปฏิบัติการด้านโภชนาการระดับชาติ 5 ปี พ.ศ. 2562-2566 ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 อาหารศึกษา กรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2561-2580). นนทบุรี: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- กฤติน ชุมแก้ว และชีพสมน รังสยาธ. (2557). ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมบริโภคอาหารของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา. ว.เกษตรศาสตร์ (สังคม), 35(ม.ค.-เม.ย.): 16-29.
- ชัชวาลย์ เผ่าเพ็ง และคณะ. (2560). ความแตกต่างของพฤติกรรมบริโภคอาหารของประชากรไทย: ลักษณะประชากร เศรษฐกิจและสังคมและสถานสุขภาพส่งผลอย่างไร. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข, 11(ก.ค.-ก.ย.): 316-326.
- ผกาภาส เชื้อประดิษฐ์. (2561). พฤติกรรมบริโภคอาหารจานด่วนของบุคคลวัยทำงานเขตจอมทอง จังหวัดกรุงเทพมหานคร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยสยาม.
- พิชศาล พันธุ์วัฒนา. (2562). พฤติกรรมบริโภคอาหารของคนเมืองวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น, 26(พ.ค.-ส.ค.): 93-103.
- วรรณวิมล เมฆวิมล. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร.
- วันทนี เกரியสินยศ และคณะ. (2559). องค์ความรู้ด้านอาหารและโภชนาการสำหรับทุกช่วงวัย. นนทบุรี: สำนักงานอาหารและยา.
- ศุภณัฐ ลิฟหวางค์. (2557). การศึกษาพฤติกรรมบริโภคผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มและกาแฟของผู้บริโภคในเขตตำบลสะบารัง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร.



- สมหวัง ซ้อนงาม และคณะ. (2556). พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ป่วยเบาหวานที่มีผล HbA1C มากกว่า 7 ของอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. (ออนไลน์) สืบค้นกรกฎาคม 7, 2564, จากเว็บไซต์ http://61.19.22.109nkd//index.php?view=article&catid=44%3A%E0%B9%92%E0%B9%95%E0%B9%95%E0%B9%96-%25m-%E0%B9%90%E0%B9%97-%E0%B9%90%E0%B9%97-%25M-%25S&id=155%3A-hba1c-7-&format=pdf&option=com_content&Itemid=62.
- สุระเดช ไชยตอกเกี้ยว. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของวัยผู้ใหญ่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP).
- Arunee Nakmongkol. (2009). The study of consumer's attitudes and behaviors towards carbonate soft drinks. Master of business administration, Bangkok University.
- Contini, C., Boncinelli, F., Gerini, F., Scozzafava, G. and Casini, L. (2018). Investigating the role of personal and context-related factors in convenience foods consumption. *Appetitepp*, 126: 26-35.
- Wagner, M. G., Kim, Y. J. and Rhee, Y. (2017). Healthy and unhealthy dietary behaviors among adults: a cross-sectional study. *Korean J Health Educ Promot*, 34(5): 83-94.

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี



การศึกษาแนวคิดต่อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนและการวิจัยตลาด ของผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน

The Study of Concept Test of Durian Rind Products and Market Research of the New Product from Durian Rind

บุษรา บรรจงการ^{*1}, ยุทธนา พรรคอนันต์²

Budsara Bunjongkarn, Yuttana Pukanan

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 22000

²หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 22000

¹Business Administration Program in Marketing, Faculty of Management Sciences,
Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi 22000 Thailand

²Accounting, Faculty of Management Sciences, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi 22000 Thailand

*Corresponding author E-mail: budsara.b@rbru.ac.th

(Received: July 20 2021; Revised: October 29 2021; Accepted: November 3 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาแนวคิดต่อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนและการวิจัยตลาดของผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวคิดที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนของผู้บริโภคและคนกลางทางการตลาด (2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนของผู้บริโภคและคนกลางทางการตลาด (3) ศึกษาความคิดเห็นและการยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน โดยแยกการศึกษาออกเป็น 5 กลุ่มผลิตภัณฑ์ คือ 1) เครื่องใช้สอยและบรรจุภัณฑ์ 2) ถ่านอัดแท่ง 3) น้ามังคุด 4) แยมสละและแยมระกำ และ 5) อาหารสัตว์น้ำ แบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 รอบ คือ รอบที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน รอบที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและการยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน แต่ละรอบของการศึกษา กำหนดตัวอย่างที่ศึกษาต่อ 1 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1) ประชาชนทั่วไปที่เกี่ยวข้องหรือเป็นผู้เคยใช้ผลิตภัณฑ์ 100 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม และ 2) คนกลางทางการตลาด 3 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ สถิติร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า (1) แนวคิดผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนมีความแตกต่างตามกลุ่มผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่อาหารแนวคิดจะมุ่งเน้นไปเรื่องของประโยชน์ การใช้งานและความคุ้มค่าของราคา ผลิตภัณฑ์กลุ่มอาหาร แนวคิดจะมุ่งเรื่องรสชาติ สี สัน คุณค่าโภชนาการและความสวยงามของบรรจุภัณฑ์ (2) ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน ได้แก่ ความแปลกใหม่ในการออกแบบ คุ้มค่าราคา ถูก ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์จากหน่วยงานที่น่าเชื่อถือและคุณประโยชน์ที่มากกว่าเดิม (3) ความคิดเห็นและการยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน ในภาพรวมการยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียนอยู่ในระดับมาก โดยเสนอแนะให้เครื่องใช้สอยและบรรจุภัณฑ์ปรับปรุงเรื่องความแข็งแรง ถ่านอัดแท่งต้องลดขนาดแท่งและน้ำหนัก น้ามังคุดต้องปรับสี สันลดปริมาณบรรจุต่อหน่วยและลดราคา แยมผลไม้ต้องปรับปรุงบรรจุภัณฑ์และสี สันของเนื้อแยม อาหารสัตว์น้ำต้องปรับขนาดของเม็ดให้เล็กลงและควรทำเป็นเม็ดกลมลอยน้ำได้

คำสำคัญ : แนวคิดผลิตภัณฑ์, ผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน, ผลิตภัณฑ์ใหม่



Abstract

The research entitled “The study of Concept Test of Durian Rind Products and Market Research of the New Product from Durian Rind” aimed : to study the concept of durian rind products from consumers and marketing intermediaries, (2) to study factors affecting the consumer and marketing intermediaries acceptance and purchase decision for durian rind products, and (3) to study suggestion and acceptance of new products from durian rind. The study was separated into 5 products: equipment and packaging, charcoal briquettes, mangosteen juice, salak and salacca jams and aquatic animal feed. The data collection was divided into two rounds: the first round, collecting information about concepts and factors affecting the acceptance and purchase decision for durian rind products, the second round, collecting information about the suggestion and acceptance of new products from durian rind. Each round, the sample of studying was 100 consumers using questionnaire as a tool and 3 marketing intermediaries with structured interviews. The statistics used to analyze quantitative data were percentage statistics and mean (\bar{x}) and content analysis for the qualitative data.

The results showed that (1) product concepts from durian rind were different according to the types of products. For non-food products, the concept focused on benefits, usability and value for money. For food products, the concept focused on taste, color, nutritional value and packaging. (2) Factors affecting the acceptance and purchasing decisions of durian rind products were novelty in design, value, low prices in standard and greater benefits. (3) The suggestions and acceptance of new durian rind products in overall were at the high level. The suggestions were as follows : equipment and packaging should improve the strength ; charcoal briquettes had to reduce bar size and weight ; mangosteen juice needed to adjust the color, reduced the pack size and price ; salak and salacca jams needed to improve packaging and color of jam and aquatic animal feed must be adjusted to be smaller in size and should be round and floatable.

Keywords : Product Concept, Durian Rind Products, New Product



บทนำ

จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับศักยภาพในการผลิตผลิตผลทางการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณผลผลิตทุเรียน ในปี 2562 จากการสำรวจพบว่า มีการผลิตทุเรียนได้ถึง 339,292 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่ผลิตได้เพียง 279,075 ตัน ถึง 60,217 ตัน (สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี, 2562: 6) ซึ่งผลผลิตทุเรียนส่วนหนึ่ง มากกว่าร้อยละ 70 จะมีการส่งออกและขายเป็นผลสด ที่เหลือจะมีการนำมาแปรรูป เช่น ทุเรียนทอด ทุเรียนกวน ทุเรียนเชื่อม ซึ่งจะใช้เฉพาะส่วนที่เป็นเนื้อทุเรียนเท่านั้น ส่วนเปลือกทุเรียนคิดเป็นปริมาณร้อยละ 75 ของน้ำหนักผลทั้งหมดซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่มากกว่าเนื้อทุเรียน ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้ ผู้ประกอบการบางส่วนต้องนำไปฝังหรือทิ้งเป็นขยะ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา เปลือกทุเรียนเหลือทิ้งดังกล่าวหากนำไปประยุกต์ใช้เป็นส่วนผสมให้กับผลิตภัณฑ์อาหารและการนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่อาหาร ก็จะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม (Value Added) และเป็นการลดปริมาณขยะเหลือทิ้งได้อีกด้วย

ในปี 2561 รัฐบาลได้สนับสนุนงบประมาณ 10,000 ล้านบาท เพื่อการดำเนินการโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยจะคัดเลือกจากชุมชนที่มีศักยภาพใน 76 จังหวัด 878 อำเภอ อำเภอละ 3-5 แหล่งท่องเที่ยว พร้อมเข้าไปสร้างความเข้าใจกับชุมชน ทั้งช่วยวิเคราะห์ เสนอ วิถีชีวิต ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ของชุมชนนั้น กำหนดเส้นทางท่องเที่ยว ต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์โดยพิจารณาศักยภาพของชุมชน ทั้งจำนวนนักท่องเที่ยว ต้นทุนทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านศิลปะและวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งในการดำเนินการต้องไม่เริ่มจากศูนย์ โดยสามารถต่อยอดจากหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยวได้หรือต่อยอดหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจาก อพท. เป็นต้น โดยเน้นการจำหน่ายผลิตภัณฑ์โอท็อป มีจุดขายที่เป็นเสน่ห์ เช่น ลักษณะทางธรรมชาติ ทั้งแม่น้ำ ภูเขา มีประวัติและตำนาน ดังนั้นการส่งเสริมชุมชนให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนที่ตรงกับความต้องการของตลาดจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้ชุมชนเกิดต้นแบบในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปสู่ผลิตภัณฑ์โอท็อปที่สอดคล้องกับโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ที่ผ่านมา มีความพยายามที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการนำเปลือกทุเรียนไปใช้เพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบของอาหารและไม่ใช่อาหาร อาทิ การศึกษาผลของการเสริมใยอาหารจากเปลือกทุเรียนด้วยการทดแทนส่วนของแป้งสาลีต่อสมบัติด้านเคมีกายภาพและคุณสมบัติด้านประสาทสัมผัสของขนมปังขาว ของ ไตรดา วัลภา และคนอื่น ๆ (2552: 205-208) พบว่าการเสริมใยอาหารจากเปลือกทุเรียนในขนมปังสามารถทำได้ในปริมาณไม่เกินร้อยละ 10 และได้มีการตรวจสอบความเป็นพิษ

ของเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนในสัตว์ทดลองพบว่า เส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนมีระดับ Acute Oral Minimum Fatal Dose สูงกว่า 2,000 มิลลิกรัมต่อน้ำหนัก ซึ่งบ่งชี้ว่ามีความปลอดภัยในการนำมาใช้ในผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อเพิ่มปริมาณเส้นใยอาหารในผลิตภัณฑ์อาหารให้สูงขึ้น หรือแนวคิดในการผลิตเปลือกทุเรียนผงเพื่อทำแป้งปั่นสำหรับการส่งเสริมงานหัตถกรรมไทยเพื่อสร้างรายได้และอาชีพเสริมให้กับเกษตรกรในกลุ่มชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชน ของ อภริณี โสฬส และคนอื่น ๆ (2563: 1-7) โดยการศึกษาผลของการทดแทนแป้งข้าวเหนียวด้วยเปลือกทุเรียนผงต่อคุณภาพของแป้งปั่น จากทดลองอบแห้งเปลือกทุเรียนพันธุ์หมอนทองเฉพาะส่วนที่เป็นสีขาว ผลการทดสอบพบว่า การทดแทนแป้งข้าวเหนียวด้วยแป้งเปลือกทุเรียนผงที่ระดับร้อยละ 50 ได้รับการยอมรับในคุณภาพด้านความเหนียว ความนุ่ม ความเนียนและการทรงตัวที่ความชอบในระดับมากถึงมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม ความพยายามในการนำเปลือกทุเรียนไปใช้เพื่อทำผลิตภัณฑ์อาหารหรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่อาหาร แม้ว่าจะจะเป็นแนวคิดใหม่ที่สร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์และเป็นทางเลือกที่ช่วยลดปัญหาขยะ แต่ปัจจัยสำคัญที่จะสะท้อนความสำเร็จของผลิตภัณฑ์คือผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมาต้องสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดได้อย่างแท้จริง ดังนั้นในกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ จำเป็นต้องทดสอบแนวคิดผลิตภัณฑ์ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับผลิตภัณฑ์ และความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนเหลือทิ้งต่อไป

จากเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการนำแนวคิดจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนในหลากหลายรูปแบบไปทดสอบแนวคิดกับกลุ่มเป้าหมาย โดยผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนที่นำมาใช้ทดสอบแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) ผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียนโดยตรง ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยและบรรจุภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่ง 2) ผลิตภัณฑ์ใหม่จากการสกัดส่วนประกอบจากเปลือกทุเรียนมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต ได้แก่ ผลิตภัณฑ์น้ำมัจจุเสริมใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ผลิตภัณฑ์แยมสละและแยมระกำ โดยใช้สารเพกตินจากเปลือกทุเรียนในการสร้างเจล และผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์น้ำจากใยอาหารจากเปลือกทุเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ ก่อนที่จะนำไปสู่กระบวนการผลิตจริง ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อกลุ่มผู้ประกอบการทุเรียน กลุ่มชุมชนและประชาชนทั่วไป ในการนำไปสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มอาชีพ เพิ่มรายได้และพัฒนาเศรษฐกิจต่อไป



วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนของผู้บริโภคและคนกลางทางการตลาด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนของผู้บริโภคและคนกลางทางการตลาด
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและการยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ พื้นที่ในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการทำการเพาะปลูกทุเรียนจำนวนมาก โดยมุ่งเน้นการศึกษาแนวคิดที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนและการทดสอบตลาดผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน 5 กลุ่มผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เครื่องใช้สอยและบรรจุภัณฑ์ ถ่านหุงต้ม แยมผลไม้ น้ำมัจจูด และอาหารสัตว์น้ำ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้บริโภค หมายถึง ประชาชนทั่วไปในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ที่มีความเกี่ยวข้องในการใช้ผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดในการดำเนินชีวิตประจำวันหรือการประกอบอาชีพ 2) คนกลางทางการตลาด ซึ่งเป็นผู้จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เดิม 5 กลุ่มผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด

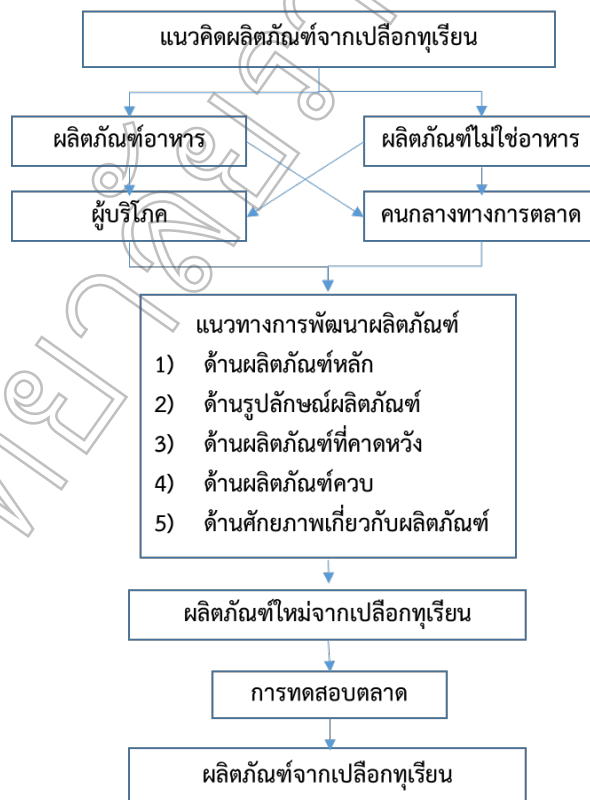
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวคิดและการยอมรับของตลาดที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนเหลือน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยแบ่งขั้นตอนการศึกษา ออกเป็น 2 รอบ คือ

รอบที่ 1 การศึกษาแนวคิดและปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน แนวคำถามหรือประเด็นที่พิจารณา ประกอบด้วย แนวคิด (Concept) ความคิดเห็น (Opinion) ความต้องการ (Need and Want) ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน และปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ (New Product) จากเปลือกทุเรียน

รอบที่ 2 การทดสอบตลาด โดยนำผลิตภัณฑ์ที่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้วตามแนวคิดที่ได้จากการศึกษาในรอบที่ 1 ไปทำการทดสอบตลาด (Market Test) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและการยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน

โดยมีกรอบแนวคิดของการศึกษา ดังแสดงในภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย



ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริโภค ในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด โดยที่ประชากรในจังหวัดจันทบุรี มีจำนวน 537,698 คน และประชาชนในจังหวัดตราด จำนวน 229,958 คน รวมทั้งสิ้น 767,656 คน (กระทรวงมหาดไทย, 2563)

2. คนกลางทางการตลาดที่จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท ในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด

กลุ่มตัวอย่าง ในการกำหนดขนาดตัวอย่าง แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริโภค จากการเปิดตารางของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973: 727-728) ที่จำนวนประชากร

เท่ากับ 767,656 คน ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ± 5 และพบว่า ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง แต่เนื่องจากผลิตภัณฑ์มี 5 กลุ่มผลิตภัณฑ์ จึงทำการเพิ่มขนาดตัวอย่างเป็น 500 ชุด เพื่อความเหมาะสม ใช้การสุ่มตัวอย่างตามโควตา (Quota Sampling) โดยแบ่งตัวอย่างเป็น 5 กลุ่มตามประเภทผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ละ 100 ตัวอย่าง และแบ่งสัดส่วนตัวอย่างในแต่ละจังหวัดตามสัดส่วนประชากร ซึ่งสัดส่วนของจังหวัดจันทบุรีเท่ากับ 70% หรือผลิตภัณฑ์ละ 70 ตัวอย่าง จังหวัดตราดเท่ากับ 30% หรือผลิตภัณฑ์ละ 30 ตัวอย่าง ดังตารางที่ 1 ซึ่งในแต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเจาะจงเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทโดยตรง

ตารางที่ 1 จำนวนสัดส่วนประชากรและสัดส่วนขนาดตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนประชากร	สัดส่วนประชากร	จำนวนตัวอย่างแยกตามผลิตภัณฑ์	ประเภทผลิตภัณฑ์	รวมจำนวนตัวอย่าง
จันทบุรี	537,698	70%	70	5	350
ตราด	229,958	30%	30	5	150
รวม	767,656	100%	100		500

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนกลาง เนื่องจากไม่ทราบขนาดประชากร จึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยพิจารณาตามความเหมาะสมจำนวนทั้งสิ้น 15 ตัวอย่าง กลุ่มผลิตภัณฑ์ละ 3 ตัวอย่าง และใช้การแบ่งตามโควตา (Quota Sampling) ตามสัดส่วนประชากรจังหวัดจันทบุรี 2 ตัวอย่าง จังหวัดตราด 1 ตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเจาะจงไปยังคนกลางที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริโภค เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถาม โดยแบ่งการเก็บข้อมูลเป็น 2 รอบ คือ

รอบที่ 1 การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน (แยกตามประเภทผลิตภัณฑ์) ลักษณะคำถามเป็นแบบผสม คือ มีทั้งแบบหลายตัวเลือก แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินค่า และคำถามปลายเปิด ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติร้อยละและการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

รอบที่ 2 การทดสอบความคิดเห็นและการยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน (แยกตามประเภทผลิตภัณฑ์) ลักษณะคำถามเป็นแบบผสม คือ มีทั้งแบบหลายตัวเลือก แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินค่า และคำถามเป็นแบบกึ่งปิดกึ่งเปิด มีคำตอบให้เลือกตอบพร้อม คำอธิบายหรือเหตุผล ข้อมูล

เชิงปริมาณใช้สถิติร้อยละและการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนกลาง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยแบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 รอบ คือ

รอบที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน (แยกตามประเภทผลิตภัณฑ์) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

รอบที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นและการยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน (แยกตามประเภทผลิตภัณฑ์) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

จากการศึกษา แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 การศึกษาแนวคิดที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน โดยนำแนวคิดผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนที่กลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นผู้พัฒนาขึ้นมาไปใช้เพื่อประกอบการเก็บข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า



ประเด็นที่ 1 แนวคิดที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนของผู้บริโภคและคนกลางทางการตลาด จากการศึกษาภาพรวมเกี่ยวกับแนวคิดที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนจากผู้บริโภคและคนกลางทางการตลาด แยกตามประเภทผลิตภัณฑ์ 5 ชนิด พบว่า

1. แนวคิดที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยและบรรจุภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน

1.1 ด้านผลิตภัณฑ์หลัก คุณสมบัติทั่วไปของเครื่องใช้สอยและบรรจุภัณฑ์ต้องคงทนใช้ประโยชน์ได้มาก แข็งแรงทนทานเป็นพิเศษและมีประโยชน์กว่าสินค้าอื่นในตลาด อายุการใช้งานนาน น้ำหนักเบา ใช้งานสะดวก

1.2 ด้านรูปลักษณะผลิตภัณฑ์ การออกแบบรูปร่างทันสมัย สวย น่าสนใจ แปลกใหม่ เหมาะการใช้งาน สะดวกต่อการพกพาหรือเคลื่อนย้าย แข็งแรงและรองรับน้ำหนักได้ดี ใช้งานสะดวกสามารถใช้งานร่วมกับสินค้าชนิดอื่นได้ ผลิตภัณฑ์ต้องไม่มีความซับซ้อนในการใช้งาน

1.3 ด้านผลิตภัณฑ์ที่คาดหวัง ราคาควรถูกกว่าท้องตลาด ถูกกว่าผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกัน ราคาเครื่องใช้สอยไม่ควรเกิน 100 บาทต่อ 1 ชิ้น หรืออาจจะตั้งราคาแพงกว่าตลาดเล็กน้อย แต่ต้องเน้นจุดขายเรื่องสินค้าชุมชนและอายุการใช้งานที่นาน

1.4 ด้านผลิตภัณฑ์ควบ ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ควรเป็นร้านค้าที่หาซื้อได้ง่าย เน้นขายในห้างสรรพสินค้า ร้านขายของชำ ร้านค้าขายของฝาก หรือควรออกบูธในงานเทศกาลต่างในตัวจังหวัดหรือตามห้างสรรพสินค้าชั้นนำในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการเพิ่มชื่อเสียง และควรมีการขายผ่านช่องทางออนไลน์

1.5 ด้านศักยภาพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ควรสร้างจุดขายเรื่องความแปลกใหม่เพื่อการซื้อเป็นของฝากของจังหวัดและชูจุดเด่นของตัวผลิตภัณฑ์เรื่องความแตกต่างจากกรรมาเปลือกทุเรียนมาใช้ผลิต

2. แนวคิดที่มีต่อผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียน

2.1 ด้านผลิตภัณฑ์หลัก ถ่านอัดแท่งต้องติดไฟนาน การเผาไหม้ที่ช้ากว่าถ่านไม้ทั่วไป ติดไฟนาน

2.2 ด้านรูปลักษณะผลิตภัณฑ์ ถ่านอัดแท่งควรมีรูปร่างกระบอก ไม่ใหญ่เกินไป เหมาะสมกับขนาดเตา และการใช้งานอื่น ๆ และบางส่วนเห็นว่ารูปร่างของถ่านอัดแท่งตามแนวคิดที่นำเสนอเป็นรูปร่างที่แปลกเกินไป

2.3 ด้านผลิตภัณฑ์ที่คาดหวัง ราคาถ่านอัดแท่งควรถูกกว่าถ่านไม้ตามท้องตลาด ราคาไม่ควรเกิน 15 - 20 บาทต่อกิโลกรัม และควรมีขนาดของก้อนถ่านหลายขนาดให้เลือกซื้อ

2.4 ด้านผลิตภัณฑ์ควบ ถ่านอัดแท่งควรมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่ครอบคลุม ทั้งร้านขายของชำ ร้านขายถ่านโดยเฉพาะ หรือมีการอัดแท่งออกมาเป็นหลายรูปร่างเพื่อความสวยงามในการใช้งานแบบอื่น เช่น เพื่อตุ๊กตกลิน

2.5 ด้านศักยภาพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ควรเป็นถ่านที่มีการเผาไหม้ที่นานกว่าถ่านทั่วไป ติดไฟง่าย มีรูปร่างที่เหมาะสมกับการใช้งานในหลาย ๆ ลักษณะ ก้อนถ่านไม่ใหญ่เกินไปและมีกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐาน

3. แนวคิดที่มีต่อผลิตภัณฑ์น้ำมัจคุดเสริมใยอาหารจากเปลือกทุเรียน

3.1 ด้านผลิตภัณฑ์หลัก น้ำมัจคุดที่ได้ควรมีรสชาติที่ดี รสชาติคงที่และได้รสชาติของมัจคุด ให้ประโยชน์สูง เก็บได้นานในอุณหภูมิห้อง มีประโยชน์ต่อร่างกาย มีความสดใหม่

3.2 ด้านรูปลักษณะผลิตภัณฑ์ สีของน้ำมัจคุดไม่เข้มจนเกินไป มีกลิ่นอ่อน ๆ เป็นสีธรรมชาติ รสชาติไม่ฝาดเกินไป อยู่ในบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม

3.3 ด้านผลิตภัณฑ์ที่คาดหวัง ราคาน้ำมัจคุดไม่ควรเกิน 80 บาทต่อ 1 หน่วยบรรจุ ในช่วงแรกควรมีราคาที่ถูกลงกว่าราคาตามท้องตลาดทั่วไป แต่หากต้องการสร้างจุดเด่นและความแตกต่างให้แก่ผลิตภัณฑ์ก็ควรมีราคาแพงกว่าท้องตลาดและต้องมีการรับรองด้านความปลอดภัยในตัวผลิตภัณฑ์ เนื่องจากผู้บริโภคอาจมีความกังวลเกี่ยวกับความสะอาดและสารตกค้างในเปลือกทุเรียน และเมื่อดื่มแล้วต้องไม่รู้สึกระคายคายจากเส้นใยของเปลือกทุเรียน

3.4 ด้านผลิตภัณฑ์ควบ ควรวางจำหน่ายในร้านขายน้ำผลไม้เพื่อสุขภาพ ร้านค้าออนไลน์ ร้านขายของฝาก และร้านสินค้า OTOP และควรพัฒนาให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ประจำท้องถิ่นหรือจังหวัด

3.5 ด้านศักยภาพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ แสดงคุณสมบัติที่เป็นจุดขายที่ชัดเจนโดยการให้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นความแตกต่าง การสร้างความแตกต่างอาจมีการเพิ่มเนื้อผลไม้หรือเนื้อว่านหางจระเข้หรือว่านมะพร้าวเข้าไปในน้ำมัจคุดเพื่อทำให้ตัวผลิตภัณฑ์น่าสนใจ

4. แนวคิดที่มีต่อผลิตภัณฑ์แยมสละและแยมระกำโดยใช้สารเพกตินจากเปลือกทุเรียนในการสร้างเจล

4.1 ด้านผลิตภัณฑ์หลัก แยมผลไม้ไม่ต้องอโรย มีสีและกลิ่นที่สวยงามเป็นธรรมชาติ เพิ่มเรื่องราวให้กับตัวสินค้าเป็นพิเศษผ่านทางฉลากบนบรรจุภัณฑ์ เพิ่มคุณสมบัติเรื่องสุขภาพ เน้นการมีกากใยสูงกว่าปกติ

4.2 ด้านรูปลักษณะผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ของแยมควรมีความน่าสนใจ สีของเนื้อแยมเป็นสีธรรมชาติ ไม่แต่งสีผสมอาหาร ควรผลิตให้มีปริมาณตามความต้องการของท้องตลาด เพิ่มขนาดบรรจุให้มีหลากหลายขนาด

4.3 ด้านผลิตภัณฑ์ที่คาดหวัง ราคาของแยมผลไม้ไม่ควรเกิน 50 บาท (เฉลี่ยที่ปริมาณ 170 มิลลิลิตร) ไม่ควรมีราคาที่แพงกว่าท้องตลาด ผลิตภัณฑ์ควรมีการรับรองจากหน่วยงานที่ได้มาตรฐานเรื่องความสะอาดและปลอดภัย



4.4 ด้านผลิตภัณฑ์ควบ แยมผลไม้ควรวางจำหน่าย ในร้านขายของชำ ร้านค้าออนไลน์ ร้านเบเกอรี่ ร้านสินค้า OTOP ร้านค้าวิสาหกิจชุมชน และออกบูธงานต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริโภคเข้าถึง สินค้าได้ง่าย

4.5 ด้านศักยภาพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การสร้างความแตกต่าง ปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ให้น่าสนใจและดึงดูดสายตา และเนื้อแยมต้องมีความสวยงาม ควรมีการพัฒนาไปสู่ผลไม้ประเภทอื่นด้วย เช่น แยมส้มและกล้วย ควรมีการเพิ่มคุณสมบัติอื่นเข้าไป ด้วย เช่น การเพิ่มกรดอะมิโนเข้าไปจะได้ช่วยเรื่องการขับถ่ายด้วย

5. แนวคิดที่มีต่อผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์น้ำ โดยใช้โยอาอาหารจากเปลือกทุเรียนเป็นพรีไบโอติกร่วมกับโพรไบโอติกแบคทีเรียที่แยกได้จากอาหารหมัก

5.1 ด้านผลิตภัณฑ์หลัก อาหารสัตว์น้ำควรร้อยสลายง่าย ไม่เป็นพิษต่อระบบน้ำ (ทำลายระบบนิเวศน้ำ) ช่วยเร่งการเจริญเติบโต มีโปรตีนสูง ไม่มีสารเจือปน เหมาะกับสัตว์น้ำทุกชนิดสามารถใช้เป็นอาหารสำหรับเลี้ยงปลาในกระชังได้

5.2 ด้านรูปลักษณ์ผลิตภัณฑ์ อาหารสัตว์น้ำควรมีรูปทรงเม็ดกลม มีหลายขนาดเพื่อให้เหมาะสมกับขนาดของสัตว์น้ำ และลักษณะของสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ

5.3 ด้านผลิตภัณฑ์ที่คาดหวัง อาหารสัตว์น้ำไม่ควรตั้งราคาเกิน 30 บาท ต่อกิโลกรัม และไม่ควรมีราคาที่แพงกว่าท้องตลาดทั่วไป และควรมีบรรจุภัณฑ์หลายขนาดเพื่อการเลือกซื้อได้เหมาะสมกับการใช้งาน

5.4 ด้านผลิตภัณฑ์ควบ อาหารสัตว์น้ำต้องมีการรับรองคุณภาพและมาตรฐานการผลิตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน เนื่องจากผู้เลี้ยงปลาอาจจะไม่กล้าทดลองใช้เพราะหากเกิดปัญหาจะเสี่ยงต่อการขาดทุน และควรจำหน่ายตามร้านขายอาหารสัตว์น้ำ ร้านขายอาหารสัตว์ทั่วไป และร้านค้าออนไลน์

5.5 ด้านการสร้างความแตกต่าง เพิ่มสีสันให้กับเม็ดอาหารเพื่อสร้างความแตกต่าง ควรเป็นอาหารสัตว์น้ำแบบลอยและควรลอยได้นานกว่าอาหารสัตว์น้ำเดิม มีคุณค่าอาหารที่ครบถ้วนในอนาคตควรมีอาหารสัตว์น้ำแบบแผ่นเพิ่มขึ้นเพื่อกลุ่มผู้เลี้ยงปลาสวยงาม

ประเด็นที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนของผู้บริโภคและคนกลางทางการตลาด

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนของผู้บริโภคและคนกลางทางการตลาด ได้แยกการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม เนื่องจากมีสถานการณ์การตัดสินใจซื้อที่แตกต่างกัน ได้แก่ 1) ผู้บริโภคที่มีความเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่ซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อการใช้งานในลักษณะผู้ใช้คนสุดท้าย (End User) และ 2) คนกลางทางการตลาด ที่ซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปจำหน่าย

ผลการศึกษาแยกตามกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาและกลุ่มผลิตภัณฑ์พบว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนของผู้บริโภค

1.1 ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยและบรรจุภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน คือความแปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์ทำให้เกิดความต้องการทดลองใช้ และต้องการสนับสนุนผลิตภัณฑ์ชุมชน ราคาผลิตภัณฑ์ที่ต่ำกว่าผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิมในท้องตลาด ส่วนสิ่งที่จะทำให้เกิดความไม่แน่ใจ คือ การไม่แน่ใจในมาตรฐานการผลิต

1.2 ผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียน คือ ผลการทดลองใช้งาน ระยะเวลาในการให้ความร้อนนานกว่าถ่านทั่วไป ควันไม่เยอะ ระยะเวลาในการติดไฟเร็ว การรับประกันคุณภาพของถ่าน ราคาไม่แพง

1.3 ผลิตภัณฑ์น้ำมันกูดเสริมโยอาอาหารจากเปลือกทุเรียน คือ ความใหม่และความแตกต่าง การรับรองมาตรฐานการผลิตโดยการให้ชิมฟรี คุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ที่มากกว่าของเดิม รสชาติของน้ำมันกูด

1.4 ผลิตภัณฑ์แยมสละและแยมมะก่าโดยใช้สารเพกตินจากเปลือกทุเรียนในการสร้างเจล คือ ความต้องการทดลองของใหม่ ความปลอดภัยที่เกิดจากมีตรวจสอบจุลินทรีย์และสารปนเปื้อน คุณค่าทางโภชนาการ รสชาติและเนื้อสัมผัสของแยม เช่น เนื้อมะก่าและสละ

1.5 ผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์น้ำ โดยใช้โยอาอาหารจากเปลือกทุเรียนเป็นพรีไบโอติกร่วมกับโพรไบโอติกแบคทีเรียที่แยกได้จากอาหารหมัก คือ คุณค่าทางด้านโภชนาการให้แก่สัตว์น้ำและความสามารถในการกระตุ้นการเจริญเติบโตของปลา

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนของคนกลางทางการตลาด

2.1 ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยและบรรจุภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน คือ ผลิตภัณฑ์ต้องใช้งานได้จริงและมีราคาถูกกว่าท้องตลาดเพื่อกระตุ้นการซื้อและทำกำไรได้ สีสันสะดุดตาเพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคซื้อไปทดลองใช้ และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ต้องได้มาตรฐาน

2.2 ผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียน คือ ราคาผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียนถูกกว่าราคาถ่านทั่วไปในท้องตลาดเพื่อกระตุ้นให้ลูกค้าสนใจ รองลงมาคือ คุณภาพการเผาไหม้ของถ่าน

2.3 ผลิตภัณฑ์น้ำมันกูดเสริมโยอาอาหารจากเปลือกทุเรียน คือ ปัจจัยด้านความแปลกใหม่ รสชาติและความอร่อย ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ ประโยชน์ที่มีต่อสุขภาพของลูกค้า บรรจุภัณฑ์สวยงามโดดเด่น มีการรับฟังและยอมรับคำติชมและนำไปพัฒนาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ต่อไป



2.4 ผลิตภัณฑ์แยมสละและแยมระกำโดยใช้สารเพกตินจากเปลือกทุเรียนในการสร้างเจล คือ ปัจจัยด้านความแปลกใหม่ที่น่าสนใจ รสชาติของแยมดีขึ้น บรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม สะดุดตา ปลอดภัยไม่มีสารเจือปน

2.5 ผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์น้ำโดยใช้ใยอาหารจากเปลือกทุเรียนเป็นพรีไบโอติกร่วมกับโพรไบโอติกแบคทีเรียที่แยกได้จากอาหารหมัก คือ ความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์

ไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีสารเจือปนในเนื้ออาหารและราคาประหยัด คำนึงถึงการลงทุนเพื่อการเลี้ยงสัตว์น้ำ

รอบที่ 2 หลังจากการศึกษาในรอบที่ 1 ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการศึกษาถ่ายทอดให้กับกลุ่มผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข จนได้ผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียนดังแสดงในตารางที่ 2 และนำไปใช้เก็บข้อมูลในรอบที่ 2

ตารางที่ 2 ผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน

ผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน	รายละเอียดของผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน
<p>ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยและบรรจุภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน</p> 	<p>เครื่องใช้สอยจากเปลือกทุเรียน</p> <p>กรอบรูป ขนาด 8 x 10 นิ้ว ราคา 129 บาท</p> <p>ชั้นวางของ ขนาด 45 x 30 x 120 ซม. ราคา 899 บาท</p> <p>เสื้อพับ ขนาด 60 x 120 ซม. ราคา 129 บาท</p> <p>บรรจุภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน</p> <p>ขนาดกว้าง 5 นิ้ว ราคา 150 บาท ต่อ 1 ท่อ (50 ใบ)</p>
<p>ผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียน</p> 	<p>ถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียน</p> <p>ขนาดบรรจุ 1 กิโลกรัม ราคา 20 บาท</p>
<p>ผลิตภัณฑ์น้ำมังคุดเสริมใยอาหารจากเปลือกทุเรียน</p> 	<p>น้ำมังคุดเสริมใยอาหารจากเปลือกทุเรียน</p> <p>ขนาด 180 มิลลิลิตร ราคาต่อขวด 50 บาท</p>
<p>ผลิตภัณฑ์แยมสละและแยมระกำโดยใช้สารเพกตินจากเปลือกทุเรียนในการสร้างเจล</p> 	<p>แยมสละและแยมระกำโดยใช้สารเพกตินจากเปลือกทุเรียนในการสร้างเจล</p> <p>ขนาด 180 มิลลิลิตร ราคาต่อขวด 45 บาท</p>
<p>ผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์น้ำ โดยใช้ใยอาหารจากเปลือกทุเรียนเป็นพรีไบโอติกร่วมกับโพรไบโอติกแบคทีเรียที่แยกได้จากอาหารหมัก</p> 	<p>ผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์น้ำ โดยใช้ใยอาหารจากเปลือกทุเรียนเป็นพรีไบโอติกร่วมกับโพรไบโอติกแบคทีเรียที่แยกได้จากอาหารหมัก</p> <p>ขนาดบรรจุกระสอบ 20 กิโลกรัม ราคา 250 บาท (ขนาดบรรจุในภาพเป็นขนาดทดลอง)</p>



การเก็บข้อมูลรอบที่ 2 แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) ความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน เป็นการศึกษาความคิดเห็นในภาพรวมจากผู้บริโภคและคนกลางทางการตลาด และ 2) การยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน เป็นการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริโภค เนื่องจากเป็นผู้ที่อุปโภคและบริโภคผลิตภัณฑ์โดยตรง ผลการวิจัยพบว่า

ประเด็นที่ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน

1. ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยและบรรจุภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน แบ่งผลิตภัณฑ์ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยจากเปลือกทุเรียน ไม่ค่อยแข็งแรง ไม่สามารถใช้งานได้จริง ควรมีการปรับปรุงด้านความแข็งแรงทนทานของผลิตภัณฑ์ให้มากขึ้น ตัวผลิตภัณฑ์ไม่น่าใช้ ขาดสีสัน ควรทำให้มีสีสันที่หลากหลายและสดใสมากขึ้น ขาดเอกลักษณ์เฉพาะตัว ควรพัฒนาให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวมากขึ้น ด้านราคาที่กำหนดไว้ เป็นระดับราคาที่เหมาะสมไม่แพงเกินไป แต่หากมีการปรับลดราคาลงอีกก็จะเป็นการดี ทั้งนี้ต้องดูเรื่องความแข็งแรงทนทานหลังการใช้งานประกอบด้วย และควรมีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ คือ เครื่องหมาย มอก.

2) บรรจุภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน ผิวสัมผัสหยาบ ควรทำให้ผิวสัมผัสของบรรจุภัณฑ์เรียบกว่าเดิม สีของบรรจุภัณฑ์เข้มเกินไปควรทำให้สีอ่อนลงเพื่อให้ดูสวยงามน่าใช้และควรเพิ่มความหนาของบรรจุภัณฑ์ให้มากกว่าเดิม เนื่องจากบรรจุภัณฑ์บางเกินไปจนไม่แน่ใจว่าจะสามารถบรรจุอาหารได้ ด้านราคามีความเหมาะสมและควรขายเป็นแพ็คเกจมากกว่าการขายเป็นชิ้น และควรมีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ คือ เครื่องหมาย มอก.

2. ผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียน ถ่านอัดแท่งมีขนาดของแท่งถ่านใหญ่เกินไปไม่เหมาะกับการใช้งาน น้ำหนักมากเกินไป ขนาดบรรจุต่อ 1 ห่อ น้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ควรทำออกมาจำหน่ายหลายขนาดบรรจุเพื่อสร้างทางเลือกแก่ผู้ซื้อ ราคาค่อนข้างสูง ควรปรับให้ราคาอยู่ประมาณกิโลกรัมละ ไม่เกิน 15 บาท และควรมีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ คือ เครื่องหมาย มอก.

3. ผลิตภัณฑ์น้ำมันกูดเสริมใยอาหารจากเปลือกทุเรียน น้ำมันกูดสีซีดเกินไปไม่น่าดื่ม ควรทำให้มีสีม่วงเข้มมากกว่าเดิมเพื่อสื่อถึงความเป็นน้ำมันกูด ขนาดบรรจุที่ผลิตมานั้นปริมาณมากเกินไปต่อการบริโภคหมดใน 1 ครั้ง ควรทำขนาดบรรจุให้น้อยลงกว่าเดิม

เพิ่มขนาดบรรจุ 100 มิลลิลิตร เพื่อการดื่มครั้งเดียวหมดก็เป็นทางเลือกที่ดี บรรจุภัณฑ์มีความสวยงามแต่ฉลากมีรายละเอียดคลุมประโยชน์และข้อมูลโภชนาการน้อยเกินไปควรเพิ่มข้อมูลให้มากขึ้น ราคาที่กำหนดไว้ค่อนข้างแพงสำหรับการจ่ายเงินเพื่อซื้อเครื่องดื่ม อาจเป็นเพราะปริมาณมากจึงทำให้ราคาแพง แต่ถ้าหากลดปริมาณการบรรจุลงและขายราคาถูกลงตามปริมาณการบรรจุ จะเป็นทางเลือกที่ดีและทำให้ตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้น และควรมีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ คือ เครื่องหมาย ออย. และเครื่องหมาย ฮาลาล

4. ผลิตภัณฑ์แยมสละและแยมระกำโดยใช้สารเพกตินจากเปลือกทุเรียนในการสร้างเจล เนื้อแยมมีสีอ่อนเกินไปดูไม่น่ารับประทาน ควรปรับปรุงสีของเนื้อแยมให้เข้มขึ้น เนื้อแยมมีความหนืดน้อยเกินไป ค่อนข้างเหลว ควรทำให้มีความหนืดมากกว่าเดิม บรรจุภัณฑ์ของแยมขนาดเหมาะสมแต่ผิวสัมผัสของบรรจุภัณฑ์มีความลื่นเกินไปเวลาหยิบถือ ควรปรับปรุงให้ลื่นน้อยกว่าเดิม ขาดฉลากรายละเอียดและข้อมูลผลิตภัณฑ์ ควรเพิ่มฉลากผลิตภัณฑ์เพื่อให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์ เป็นการสร้างการจดจำและเกิดความสวยงาม ราคาที่กำหนดมีความเหมาะสมกับปริมาณ เพราะเป็นราคาที่สอดคล้องกับแยมผลไม้ทั่วไปในท้องตลาด และควรมีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ คือ เครื่องหมาย GMP และเครื่องหมาย ออย.

5. ผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์น้ำ โดยใช้ใยอาหารจากเปลือกทุเรียนเป็นพรีไบโอติกร่วมกับโปรไบโอติกแบคทีเรียที่แยกได้จากอาหารหมัก ขนาดของเม็ดอาหารใหญ่และยาวเกินไปควรทำให้เล็กลง และควรปรับปรุงเป็นอาหารสัตว์น้ำแบบลอยน้ำมากกว่า เนื่องจากสะดวกต่อผู้เลี้ยงสัตว์น้ำในการสังเกตการณ์กินอาหารของสัตว์น้ำที่เลี้ยง และควรแยกให้ชัดเจนว่าเป็นอาหารปลาหรือกุ้ง เนื่องจากอาหารปลาควรเม็ดใหญ่ กลมและลอยน้ำ แต่อาหารกุ้งควรเม็ดเล็กกว่าและจมน้ำ ขนาดบรรจุแบบกระสอบ 20 กิโลกรัม ราคา 250 บาท เป็นขนาดบรรจุที่เหมาะสมและถูกกว่าท้องตลาด เครื่องหมายรับรองคุณภาพที่ควรมี คือ เครื่องหมาย GMP และ เครื่องหมาย HACCP

ประเด็นที่ 2 การยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน

ในการศึกษาการยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน ได้แบ่งการยอมรับออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านประโยชน์หลักของผลิตภัณฑ์ และ 2) ด้านรูปลักษณ์ผลิตภัณฑ์ และแยกศึกษาผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยและบรรจุภัณฑ์ออกจากกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเฉพาะเจาะจงในผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท ผลการวิจัยแสดงในตารางที่ 2 และตารางที่ 3



ตารางที่ 2 ผลการศึกษาการยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียนด้านประโยชน์หลักของผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	ประเด็นที่ยอมรับมากที่สุด	\bar{x}	SD	ประเด็นที่ยอมรับน้อยที่สุด	\bar{x}	SD
เครื่องใช้สอย	ความใหม่และความแตกต่างของผลิตภัณฑ์	3.97	0.858	ความง่ายในการทำความสะดวกและดูแลรักษา	3.52	0.959
บรรจุภัณฑ์	ความใหม่และความแตกต่างของผลิตภัณฑ์	3.90	0.823	ดูแลรักษาง่าย	3.67	0.888
ถ่านอัดแท่ง	ไม่มีกลิ่นจากเปลือกทุเรียนรบกวน	4.21	0.624	ใช้งานสะดวก ไม่เลอะมือ	2.89	1.043
น้ำมัจจุคุด	ไม่มีกลิ่นจากเปลือกทุเรียนปะปน	4.51	0.823	ทำให้เกิดคุณค่าทางโภชนาการ	4.45	0.845
แยมสละและแยมระกำ	ไม่มีกลิ่นจากเปลือกทุเรียนปะปน	4.16	0.929	สามารถรับประทานได้จริง	3.62	0.862
อาหารสัตว์น้ำ	ความใหม่และความแตกต่างของผลิตภัณฑ์	4.45	0.869	โยอาหารจากเปลือกทุเรียนเป็นพรีไบโอติกสามารถเป็นอาหารให้กับจุลินทรีย์ที่อยู่ในอาหารสัตว์น้ำได้จริง	4.42	0.878

จากตารางที่ 2 การยอมรับด้านประโยชน์หลักของผลิตภัณฑ์ แยกตามผลิตภัณฑ์ พบว่า 1) ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอย บรรจุภัณฑ์และอาหารสัตว์น้ำ ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องความใหม่และความแตกต่างของผลิตภัณฑ์มากที่สุด 2) ผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่ง ผลิตภัณฑ์น้ำมัจจุคุด และผลิตภัณฑ์แยมสละและแยมระกำ ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องการไม่มีกลิ่นจากเปลือกทุเรียนปะปนมากที่สุด ส่วนด้านประโยชน์หลักที่ได้รับการยอมรับน้อยที่สุดแยกตามผลิตภัณฑ์ พบว่า 1) ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอย ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องความง่ายในการทำความสะดวกและดูแลรักษา

น้อยที่สุด 2) บรรจุภัณฑ์ ผู้บริโภคให้การยอมรับในเรื่องการดูแลรักษาง่ายน้อยที่สุด 3) ผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่ง ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องใช้งานสะดวกไม่เลอะมือน้อยที่สุด 4) ผลิตภัณฑ์น้ำมัจจุคุด ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องการทำให้เกิดคุณค่าทางโภชนาการน้อยที่สุด 5) ผลิตภัณฑ์แยมสละและแยมระกำ ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องแยมสามารถรับประทานได้จริงน้อยที่สุด และ 6) ผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์น้ำ ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องโยอาหารจากเปลือกทุเรียนสามารถเป็นอาหารให้กับจุลินทรีย์ที่อยู่ในอาหารสัตว์น้ำได้จริงน้อยที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาการยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียนด้านรูปลักษณะผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	ประเด็นที่ยอมรับมากที่สุด	\bar{x}	SD	ประเด็นที่ยอมรับน้อยที่สุด	\bar{x}	SD
เครื่องใช้สอย	เครื่องใช้สอยมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.19	0.791	ความสวยงามของการออกแบบ	3.83	0.682
บรรจุภัณฑ์	มีความสวยงาม	3.88	0.729	ความหนาของบรรจุภัณฑ์มีความเหมาะสม	3.65	0.892
ถ่านอัดแท่ง	เนื้อถ่านมีความละเอียดอัดแน่น มีรูพรุนน้อย	4.13	0.597	ถ่านอัดแท่งมีน้ำหนักเบา เคลื่อนย้ายง่าย	3.05	1.067
น้ำมัจจุคุด	บรรจุภัณฑ์ออกแบบสวยงาม	4.57	0.742	สีของน้ำมัจจุคุดน่ารับประทาน	4.48	0.870
แยมสละและแยมระกำ	ฝาเปิด-ปิดของบรรจุภัณฑ์ใช้งานง่ายและสะดวก	4.25	0.716	สีของแยมสละและระกำสวยงามน่ารับประทาน	3.24	1.026
อาหารสัตว์น้ำ	ความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับราคา	4.46	0.869	รูปร่างของอาหารสัตว์น้ำเหมาะสมกับการใช้เลี้ยงสัตว์น้ำ	4.35	0.936



จากตารางที่ 3 ด้านรูปลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดแยกตามผลิตภัณฑ์ พบว่า 1) ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอย ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวมากที่สุด 2) บรรจุภัณฑ์ ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องมีความสวยงามมากที่สุด 3) ผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่ง ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องเนื้อถ่านมีความละเอียดอัดแน่น มีรูพรุนน้อยมากที่สุด 4) ผลิตภัณฑ์น้ำมันงาคู ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องบรรจุภัณฑ์ออกแบบสวยงามมากที่สุด 5) ผลิตภัณฑ์แยมสละและแยมระกำ ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องฝาเปิด-ปิดของบรรจุภัณฑ์ใช้งานง่ายและสะดวกมากที่สุด และ 6) อาหารสัตว์น้ำ ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับราคามากที่สุด ส่วนด้านรูปลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยอมรับน้อยที่สุดแยกตามผลิตภัณฑ์ พบว่า 1) ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอย ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องความสวยงามของการออกแบบน้อยที่สุด 2) บรรจุภัณฑ์ ผู้บริโภคให้การยอมรับในเรื่องความหนาของบรรจุภัณฑ์มีความเหมาะสมน้อยที่สุด 3) ผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่ง ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องมีน้ำหนักเบา เคลื่อนย้ายง่ายน้อยที่สุด 4) ผลิตภัณฑ์น้ำมันงาคู ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องสีของน้ำมันงาคูน่ารับประทานน้อยที่สุด 5) ผลิตภัณฑ์แยมสละและแยมระกำ ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องสีของแยมสละและระกำสวยงามน่ารับประทานน้อยที่สุด และ 6) ผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์น้ำ ผู้บริโภคให้การยอมรับเรื่องรูปทรงของอาหารสัตว์น้ำเหมาะสมกับการใช้เลี้ยงสัตว์น้ำน้อยที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาแนวคิดที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนของผู้บริโภคและคนกลางทางการตลาด โดยแยกตามกลุ่มผลิตภัณฑ์ พบว่า

1. ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยและบรรจุภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับเรื่องของประโยชน์ใช้สอยและความสะดวกในการใช้งาน การออกแบบรูปร่างทันสมัย สวยงาม น่าสนใจ แพลกใหม่ สะดวกต่อการพกพาหรือเคลื่อนย้าย แข็งแรง และรองรับน้ำหนักได้ดี
2. ผลิตภัณฑ์ถ่านอัดแท่งจากเปลือกทุเรียน ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับเรื่องการเผาไหม้ที่นานกว่าถ่านทั่วไป ติดไฟง่าย มีรูปทรงที่เหมาะสมกับการใช้งานในหลาย ๆ ลักษณะ ก้อนถ่านไม่ใหญ่เกินไปและมีกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐานและราคาไม่แพง
3. ผลิตภัณฑ์น้ำมันงาคูเสริมใยอาหารจากเปลือกทุเรียน ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับเรื่องรสชาติที่ดีและรสชาติคงที่ สัมผัสได้ถึงรสชาติของมั่งคุด เก็บได้นานในอุณหภูมิห้อง มีประโยชน์ต่อร่างกาย ราคาไม่แพง

4. ผลิตภัณฑ์แยมสละและแยมระกำโดยใช้สารเพกติน จากเปลือกทุเรียนในการสร้างเจล ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับเรื่องรสชาติของแยมผลไม้ มีสีและกลิ่นที่สวยงามเป็นธรรมชาติ เพิ่มคุณสมบัติเรื่องสุขภาพ เน้นการมีกากใยสูงกว่าปกติ มีการรับรองจากหน่วยงานที่ได้มาตรฐานเรื่องความสะอาดและความปลอดภัย ควรมีการพัฒนาไปสู่ผลไม้ประเภทอื่นด้วย เช่น แยมส้มและกล้วย ควรมีการเพิ่มคุณสมบัติอื่นเข้าไปด้วย เช่น การเพิ่มกรดอะมิโนเข้าไป จะช่วยเรื่องการขับถ่ายด้วยและราคาต้องไม่แพงเกินไป

5. ผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์น้ำ โดยใช้ใยอาหารจากเปลือกทุเรียนเป็นพรีไบโอติกร่วมกับโพรไบโอติกแบคทีเรียที่แยกได้จากอาหารหมัก ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับเรื่องการย่อยสลายง่าย ไม่เป็นพิษต่อระบบน้ำ (ทำลายระบบนิเวศน้ำ) ช่วยเร่งการเจริญเติบโต มีโปรตีนสูง ไม่มีสารเจือปน มีรูปทรงเม็ดกลมและมีหลายขนาด และควรลอยได้นานกว่าอาหารสัตว์น้ำเดิม

จากแนวคิดผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการศึกษา พบว่า สอดคล้องกับแนวคิดผลิตภัณฑ์ ที่กล่าวไว้ว่า การวางแผนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ต้องคิดถึงองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละระดับของการทำงานหรือการตอบสนองของผู้บริโภค ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ 1) ประโยชน์หลัก (Core Benefit) หมายถึง ผลประโยชน์หรือบริการที่แท้จริงที่ลูกค้าต้องการได้รับจากการซื้อ 2) ตัวตนของผลิตภัณฑ์ (Actual Product) เป็นระดับของการพัฒนาประโยชน์ ของผลิตภัณฑ์ไปสู่การมีตัวตน ได้แก่ รูปร่าง การออกแบบ ระดับคุณภาพ ชื่อตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ และ 3) ผลิตภัณฑ์ควบ (Augmented Product) เป็นคุณค่าเพิ่มเติมที่นักการตลาดจัดเตรียมให้กับผู้บริโภค เพื่อสนองความต้องการสูงสุด รวมไปถึงการเสนอคุณค่าและการบริการให้ลูกค้าเกินกว่าที่ลูกค้าคาดหวัง สิ่งนี้นักการตลาดสามารถเสนอควบคู่กับผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การบริการหลังการขาย การรับประกัน การติดตั้ง การส่งมอบและการให้สินเชื่อ (Kotler and Armstrong, 2008: 206) และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิพร รุ่งเรือง และทักษญา สง่าโยธิน (2559) ที่ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ข้าวเกรียบรสต้มยำทะเลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์ประมงบ้านช้างข้ามจังหวัดจันทบุรี พบว่า ศักยภาพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์มีผลต่อการตัดสินใจซื้อข้าวเกรียบรสต้มยำทะเล ได้แก่ 1) ด้านประโยชน์หลัก ให้ความสำคัญเรื่องรสชาติที่อร่อยของข้าวเกรียบรสต้มยำทะเล 2) ด้านผลิตภัณฑ์พื้นฐาน ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงฉลากให้มีความสวยงาม 3) ด้านผลิตภัณฑ์ควบ ให้ความสำคัญกับการเพิ่มข้อสรุปรส 4) ด้านศักยภาพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เสนอแนะให้มีการพัฒนาข้าวเกรียบรสชาติใหม่และต้องการให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้ได้การรับรองมาตรฐานจากองค์การอาหารและยา



วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียนของผู้บริโภคและคนกลางทางการตลาด พบว่า

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน มีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามกลุ่มผลิตภัณฑ์ โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่เป็นของใช้ ผู้บริโภคและคนกลางทางการตลาดให้ความสำคัญกับเรื่องราคา คุณภาพและประสิทธิภาพการใช้งาน แต่ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์ในกลุ่มอาหาร ความสำคัญจะอยู่ที่เรื่องรสชาติ ความปลอดภัย มาตรฐานการผลิต บรรจุภัณฑ์ ซึ่งปัจจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชชล ทะสระระ (2563) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคผ่านช่องทางออนไลน์ พบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคผ่านช่องทางออนไลน์ มีจำนวนทั้งสิ้น 3 ปัจจัยคือ ปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยความไว้วางใจ และปัจจัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และผลการศึกษาสอดคล้องกับหลักการของคุณสมบัติที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ที่จะทำให้ผู้บริโภคเกิดการยอมรับ ประกอบด้วย 1) คุณภาพผลิตภัณฑ์ 2) ลักษณะทางกายภาพของสินค้า 3) ราคา 4) ชื่อเสียงของผู้ขายหรือตราสินค้า 5) บรรจุภัณฑ์ 6) การออกแบบ 7) การรับประกัน 8) สีของผลิตภัณฑ์ 9) การให้บริการ 10) วัตถุประสงค์ 11) ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์และภาวะจากผลิตภัณฑ์ 12) มาตรฐาน 13) ความเข้ากันได้ 14) คุณค่าผลิตภัณฑ์ และ 15) ความหลากหลายของสินค้า (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2546: 53-55)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นและการยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่จากจากเปลือกทุเรียน พบว่า

ผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียนที่มีการพัฒนาได้รับการยอมรับในระดับมาก แต่ยังคงมีหลายประเด็นที่ผู้บริโภคเห็นว่าเป็นที่จะต้องแก้ไขและพัฒนา 1) เครื่องใช้สอยและบรรจุภัณฑ์จะต้องพัฒนาในเรื่องของรูปร่าง การออกแบบและความแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน 2) ถ่านอัดแท่ง ต้องพัฒนาในเรื่องรูปร่าง น้ำหนัก 3) น้ำมั่งคุดต้องพัฒนาในเรื่องสีของน้ำมั่งคุดและข้อมูลโภชนาการ 4) แยมผลไม้ ต้องปรับปรุงเรื่องสี สีสัน ความเหนียวและบรรจุภัณฑ์ 5) อาหารสัตว์น้ำ ต้องปรับปรุงเรื่องรูปทรงของเม็ดและคุณสมบัติด้านการลอยน้ำ ด้านราคา พบว่า ราคาผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคให้การยอมรับน้อย คือ ราคาถ่านทุ้งคุด เนื่องจากเห็นว่าแพงเกินไปเมื่อเทียบกับถ่านทั่วไป ส่วนผลิตภัณฑ์อื่น ๆ การยอมรับด้านราคาอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ ก็คือ ความน่าเชื่อถือของร้านค้า จำหน่าย และการวางจำหน่ายอย่างกว้างขวาง ตามร้านค้าทั่วไปและร้านค้าออนไลน์ การส่งเสริมการตลาด โดยใช้การโฆษณาและการลดราคา การผลักดันให้ผลิตภัณฑ์เป็นสินค้า OTOP และส่งเสริมให้เป็นของฝากประจำท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุรักษ์

อาทิตย์กวิน (2564) ที่ศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์น้ำพริกเผาสำเร็จรูปเพื่อพัฒนาต้นแบบบรรจุภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำพริกเผาผลไม้ตามฤดูกาลบ้านเวียงสวรรค์ พบว่า ทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญด้านผลิตภัณฑ์ที่คาดหวังมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านประโยชน์หลัก ด้านศักยภาพของสินค้าและเหตุผล ด้านรูปลักษณ์ และในภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียน จำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาในทุกด้าน ไม่ใช่เพียงด้านวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการผลิต เนื่องจากในกรตัดสินใจเลือกซื้อ ผู้บริโภคจะพิจารณาผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับจากภาพรวมของผลิตภัณฑ์ในทุกระดับ ทั้งด้านประโยชน์หลัก ด้านตัวตนของผลิตภัณฑ์ และด้านผลิตภัณฑ์ควบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1) แนวคิดเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบอื่นด้วยนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ เช่น บรรจุภัณฑ์ ความปลอดภัย ความทันสมัย ความยากง่ายในการใช้งาน ความคุ้มค่าและการตั้งราคาที่เหมาะสม

2) การสร้างแนวคิดเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดการยอมรับ ควรต้องมีการศึกษารูปแบบและพฤติกรรมการใช้งานผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เสียก่อน เนื่องจากแนวคิดของผู้บริโภคกับแนวคิดของผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์แตกต่างกัน

3) ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ใหม่ ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบอื่นด้วย ได้แก่ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด รวมไปถึงมาตรฐานการผลิตและความปลอดภัย

4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร ควรให้ความสำคัญกับบรรจุภัณฑ์ รวมถึงฉลากและรายละเอียดของผลิตภัณฑ์อย่างชัดเจน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริโภค

5) หลังการนำผลิตภัณฑ์ใหม่ไปทดสอบตลาดแล้ว ควรนำข้อคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ ที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์และทดสอบซ้ำเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ได้รับการยอมรับและผู้ใช้บริโภคเกิดความต้องอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์จากเปลือกทุเรียน

2) การศึกษาแนวโน้มและความต้องการผลิตภัณฑ์ใหม่จากเปลือกทุเรียนและวัสดุเหลือใช้อื่น ๆ



เอกสารอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย. (2563, 8 มกราคม). ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่องจำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร.

ซัชชล ทะสระระ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคผ่านช่องทางออนไลน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2546). การบริหารการตลาดยุคใหม่ ฉบับปรับปรุงปี 2546. กรุงเทพมหานคร: บริษัทธรรมสาร จำกัด.

โศรดา วัลภา และคนอื่น ๆ. (2552). ผลของการเสริมเส้นใยอาหารจากเปลือกทุเรียนต่อคุณภาพของขนมปังขาว. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร ฉบับพิเศษ. 40 (กันยายน-ธันวาคม): 205-208.

สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี. (2563). ข้อมูลสรุปจังหวัดจันทบุรี 2563. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.chanthaburi.go.th/files/com_news_devpro1/2020-08_de2734f4ed8e5dc.pdf. 20 เมษายน 2563.

อนุรักษ์ อาทิตย์กวิน. (2564). การศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์น้ำพริกเผาสำเร็จรูปเพื่อพัฒนาต้นแบบบรรจุภัณฑ์ ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำพริกเผาผลไม้ตามฤดูกาลบ้านเวียงสวรรค์. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง. 10 (มกราคม-มิถุนายน): 154-165.

อภิรพร รุ่งเรือง และทักษญา สง่าโยธิน. (2559). แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ข้าวเกรียบรสต้มยำทะเล กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์ประมงบ้านช้างข้าม จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อภิรติ โสฬศ และคนอื่น ๆ. (2563). ผลของการทดแทนแป้งข้าวเหนียวด้วยเปลือกทุเรียนฝงต่อคุณภาพของแป้งปั้น. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า. 38 (มกราคม-เมษายน): 1-7.

Kotler, Philip and Armstrong. (2008). Principle of Marketing : Pearson International Edition. 12nd ed. New Jersey : Printice Hall, Inc.

Yamane, Taro. (1973). Statistics : An introductory analysis. 3rd ed. New York : Harper and Row.



การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้กฎหมายทั่วไป
ในการเรียนรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน
The Development of Learning Achievement of General Law
Knowledge in General Law in Daily Life Course

ทรงพร ประมาณ*, ฐิติรัตน์ อธิธิมิชัย, วิศิษฐ์ศักดิ์ เนื่องนอง
Songporn Pramarn, Thitirat Itthimechai, Visitsak Nuengnong
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 22000
Faculty of Law, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi 22000 Thailand

*Corresponding author E-mail: knhjfamilylegal13@gmail.com

(Received: July 20 2021; Revised: September 25 2021; Accepted: September 29 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้กฎหมายทั่วไปในการเรียนรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน 2) เพื่อนำผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้กฎหมายทั่วไปในการเรียนรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันเป็นต้นแบบในการพัฒนาการเรียนรู้อีกต่อไป 3) เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำความรู้ด้านกฎหมายไปปรับใช้กับกรณีที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ เพื่อรู้เท่าทันกฎหมายอย่างถูกต้องและป้องกันการถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้อื่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน ในภาคเรียนที่ 2/2563 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาอังกฤษธุรกิจ ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี จำนวน 38 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสอดแทรกความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยและอัตนัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบที

ผลวิจัยพบว่า ผลการทดสอบก่อนเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยมากกว่าหลังเรียน คือ ค่าเฉลี่ยคะแนนของนักศึกษาก่อนเรียนวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน คะแนนเต็ม 30 นักศึกษาได้คะแนนเฉลี่ย 20.42 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.99 ส่วนหลังจากที่เรียนวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันแล้วทำการสอบนักศึกษาได้คะแนนเฉลี่ย 13.47 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.1 เมื่อนำคะแนนมาเปรียบเทียบ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ชั้นปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสอดแทรกความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันไม่ดีขึ้น ไม่ดีขึ้นหรือไม่พัฒนาขึ้น

คำสำคัญ : กฎหมายทั่วไป, กฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้



Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop learning achievements of general law knowledge in General Law in Daily life course, 2) to apply the learning achievement of general law knowledge in General Law in Daily Life course as a model for learning development in the next teaching, and 3) to apply student's knowledge of the law to the cases that occur in daily life and prevent being exploited by others. The samples used in this research were 38 second-year students majoring Business enrolled in General Law in Daily Life in the second of semester of the academic year 2020, Faculty of Humanities and Social Sciences Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi. The sample was by selected a specific method (Purposive Sampling). The tools were 1) Integrated learning management by inserting general knowledge related to the content of General Law in Daily Life course. 2) An achievement test consisted of multiple choice and subjective test. The descriptive statistics used for data analysis were: mean, standard deviation and T-test.

The results found that the results of the pre-test had higher average scores than post-test, that was the students had on the pre-test ($M = 20.42$, $S.D. = 1.99$). After taking the exam, the students had an average score on the post-test ($M = 13.47$, $S.D. = 4.77$). When comparing the scores, it was found that the students' achievements in general law knowledge of General Law in Daily Life course of Business English students that has been integrated learning management, inserting general knowledge related to the content of General Law in Daily Life course has not improved. It meant that this research has no improvement and development.

Keywords : General Law, General Law in Daily Life course, Learning Achievement



บทนำ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม โลกเผ่าพันธุ์ที่มีวิวัฒนาการก้าวหน้า โดยสำคัญอย่างนามาศรรยปัจจุบันจึงจัดอย่างหนึ่งที่เป็นเหตุให้มนุษย์สามารถดำรงรักษาเผ่าพันธุ์ของตนสืบมาจนปัจจุบันนี้ได้ คือมนุษย์เป็นสัตว์สังคม (Social animal) หมายความว่า มนุษย์นิยมที่อยู่เป็นหมู่ เป็นพวก รวมกันเป็นกลุ่มก้อนและการรวมตัวกันเป็นสิ่งจำเป็น มนุษย์นี้เองเป็นผลให้มนุษย์มีความแข็งแกร่ง มีสติปัญญา ร่วมกันและมีพลังเป็นปีกแผ่นเพื่อฝ่าอุปสรรคอันอันตรายนานาประการมาได้โดยตลอดรอดฝั่งเรื่อยมา เมื่อมนุษย์ได้มาอยู่ร่วมกันเป็นสิ่ง การติดต่อสมาคมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนปัจจัยอันจำเป็นในการดำรงชีวิตที่เกิดขึ้นในแต่ละสังคมจึงมีความจำเป็นที่ต้องสร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้น เพื่อควบคุมความประพฤติของสมาชิกในสังคมให้เป็นไปตามทำนองเดียวกัน และรักษาความเป็นระเบียบตลอดจนความสงบ ความเรียบร้อยของสังคมไว้ เพราะเมื่อใดก็ตามที่สังคมมนุษย์ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความวุ่นวายและความเสียหายต่าง ๆ ก็เกิดขึ้นและเป็นเหตุนำไปสู่ความพินาศของสังคมนั้นในที่สุด (วิชฌู เครืองาม, 2541: 1)

เพื่อให้คนอยู่ในสังคมได้ สังคมนั้นต้องมีระเบียบระบอบการปกครองขึ้น มนุษย์จึงต้องสร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นเพื่อใช้ควบคุมความประพฤติของสมาชิกในสังคมให้เป็นไปในทำนองเดียวกัน เพื่อให้สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อยสงบสุข กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้เรียกว่า บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) ประกอบด้วย

1. วิถีชาวบ้าน (Folkways) เป็นกฎเกณฑ์ความประพฤติที่อยู่ในรูปของประเพณีนิยม ที่สมาชิกในสังคมปฏิบัติสืบต่อกันมา ถ้าใครไม่ปฏิบัติตามก็จะถูกตักเตือนทว่าร้าย เช่น การแต่งกาย กิริยามารยาททางสังคมในโอกาสต่าง ๆ เป็นต้น
2. จารีต (Mores) เป็นกฎเกณฑ์ความประพฤติที่ยึดหลักความดีความชั่ว กฎเกณฑ์ทางศาสนา เป็นเรื่องของความรู้สึกว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก หากใครละเมิดฝ่าฝืนจะได้รับครุฑตักเตือนจากสมาชิกในสังคมอย่างจริงจัง อาจถูกตักเตือนออกจากสังคม หรือไม่มีใครคบค้าสมาคมด้วย เช่น การลักเล็กขโมยน้อย การเนรคุณบิดามารดา หรือผู้มีพระคุณ เป็นต้น
3. กฎหมาย (Laws) เป็นกฎเกณฑ์ความประพฤติที่มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน แน่นนอน ว่ากระทำอย่างไร เป็นความผิดฐานใด จะได้รับอย่างไร เช่น ผู้ใดฆ่าผู้อื่นต้องระวางโทษประหารชีวิต เป็นต้น (ดิเรก ควรสมาคม, 2562: 16-17) เมื่อผู้คนได้มาอยู่ร่วมกันเป็นสิ่ง การสัมพันธ์ติดต่อกันแล้ว ย่อมจะมีปัญหาเกิดขึ้นเนื่องจากความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งจะก่อความไม่สงบในสังคมได้ “ที่ไหนมีสังคม ที่นั่นย่อมมีกฎหมาย” แปลมาจากภาษาลาตินว่า “Ubi societas, ibi jus” หมายความว่า เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ จะต้องมีการระเบียบ แต่เดิมกฎระเบียบนั้นกำหนดมาจากความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของคนในสังคม คือเป็นกฎเกณฑ์ทางศีลธรรม

และจารีตประเพณีที่ชุมชนนั้นประพฤติปฏิบัติถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนเป็นกฎหมายประเภทหนึ่ง แต่มีได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อสังคมนั้นเจริญเติบโตมากขึ้น สภาพของสังคมเปลี่ยนแปลงไป ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นสลับซับซ้อนเกินกว่าที่จะตัดสินได้ด้วยจารีตประเพณี จำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับแก้ปัญหาเป็นเรื่อง ๆ ไป (ชมชื่น มัญญารมย์, 2544: 5)

กฎหมายจึงเป็นบรรทัดฐานทางสังคมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับความประพฤติของสมาชิกในสังคมให้เป็นไปในการทำนองเดียวกัน ทำให้สังคมมีระเบียบ วินัย และสงบเรียบร้อย หากไม่มีกฎหมาย มนุษย์ซึ่งมักจะชอบทำอะไรตามใจตนเอง ถ้าต่างคนต่างทำตามใจและการกระทำนั้นทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย ก็จะเกิดปัญหา ความขัดแย้ง มีการล้างแค้นได้ ได้ต่อกันไปโต้ตอบกันมาไม่มีที่สิ้นสุด เพราะไม่มีกฎหมายเข้าไปจัดการให้ความเป็นธรรม ในที่สุดสังคมนั้นประเทศนั้นก็ล่มสลายไม่สามารถดำรงอยู่ได้ ปัจจุบันนี้ในชีวิตประจำวันของเรา ไม่ว่าใครจะทำอะไรก็จะต้องมีกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยตลอดเวลา เช่น เมื่อมีคนเกิดก็ต้องแจ้งเกิด ต้องตั้งชื่อ ต้องเข้าโรงเรียน อายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ ก็ต้องไปทำบัตรประจำตัวประชาชน นักเรียนที่อายุย่างเข้าปีที่ 18 ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกิน การสมรสอยู่กันเป็นครอบครัว การกู้ยืมเงิน ชื้อขาย การทำสัญญาต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ทั้งสิ้น (มานิตย์ จุมปา, 2563: 22)

รัฐธรรมนูญกำหนดให้ประชาชนมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย การรู้กฎหมายจึงจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนทุกคน ที่จะได้ทราบถึงขอบเขตของสิทธิ และหน้าที่ของตน ตลอดจนข้อปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อรู้กฎหมายก็จะไม่ทำผิดกฎหมาย และไม่ถูกผู้อื่นเอาผิดเอาเปรียบ โดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ แม้แต่การทำผิดกฎหมาย หรือปัญหาข้อขัดแย้ง ข้อพิพาทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างประชาชนด้วยกันเอง หรือประชาชนกับข้าราชการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามที่เป็นข่าวฟ้องร้องกันไม่เว้นแต่ละวันนั้น มีสาเหตุมาจากความไม่รู้กฎหมายทั้งสิ้น และเมื่อกระทำความผิดแล้วจะกล่าวอ้างแก้ตัวว่าที่กระทำลงไปนั้นเป็นเพราะไม่รู้กฎหมาย เพื่อให้คนหลุดพ้นจากความรับผิดชอบก็ได้ ถึงแม้ว่าจะไม่รู้กฎหมายจริง ๆ ก็ตาม เนื่องจากในทางกฎหมายมีหลักเกณฑ์สำคัญประการหนึ่งว่า “ความไม่รู้กฎหมายไม่เป็นข้อแก้ตัว” เพราะถ้าหากว่าให้มีการกล่าวอ้างแก้ตัวได้ ทุกคนก็จะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายกันหมด เพื่อให้คนหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ ในที่สุดกฎหมายก็จะขาดความศักดิ์สิทธิ์ และบังคับใช้กับใครไม่ได้ อีกต่อไป (รวินท์ สีละพัฒนนะ, 2562 : 18)

กฎหมายของสังคมสมัยใหม่จึงมีสองประเภท ประเภทหนึ่ง คือ เป็นกฎหมายที่อยู่ในรูปของจารีตประเพณี อีกประเภทหนึ่ง เป็นกฎหมายที่บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้น การมีกฎหมายเพื่อให้เกิดการควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคมจึงมีความจำเป็น



และสำคัญอย่างยิ่งในรัฐที่มีอำนาจอธิปไตย เพราะการมีกฎหมายเป็นการแสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมได้ภายใต้กฎเกณฑ์ที่รัฐกำหนด แต่ทั้งนี้กฎหมายจะต้องไม่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพมากเกินไป (พูลศักดิ์ วรรณพงษ์, 2534: 7-8) เนื่องจากกฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ทางสังคมที่ควบคุมคนในสังคมให้อยู่ในกฎ และระเบียบที่กำหนดไว้ เพราะกฎหมายเป็นกฎที่สถาบันหรือผู้มีอำนาจสูงสุดในประเทศตราขึ้น หรือที่เกิดขึ้นจากจารีตประเพณีอันเป็นที่ยอมรับนับถือเพื่อใช้ในการบริหารประเทศและเพื่อใช้บังคับบุคคลให้ปฏิบัติตาม นอกจากนี้กฎหมายยังมีความสำคัญในการสร้างความสงบเรียบร้อยในสังคมกิจกรรมที่เกิดขึ้นในประเทศจะมีทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคมให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ดีงาม เพื่อปกป้องและรักษาชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน กฎหมายจึงมีความสำคัญ ดังนี้

1. กฎหมายสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยแก่สังคมและประเทศชาติ เมื่อทุกคนรู้และปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้องแล้วย่อมไม่เกิดปัญหา และข้อพิพาทระหว่างกัน สังคมย่อมเป็นระเบียบและมีความสุขอันจะเป็นผลดีต่อประเทศสืบต่อไป
2. การบริหารราชการแผ่นดินและการปกครองบ้านเมืองเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ประเทศใดประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดก็จะทำให้การบริหารประเทศเป็นไปด้วยดี และมีส่วนทำให้มีการพัฒนาเป็นไปอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น เมื่อประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของตนที่มีต่อประเทศชาติก็จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างครบถ้วน เช่นหน้าที่ในการป้องกันประเทศ หน้าที่ในการเสียภาษี หน้าที่ในการเป็นทหารรับใช้ชาติ เป็นต้น
3. สังคมจะสงบสุขเมื่อทุกคนปฏิบัติตามกฎหมาย และรู้ว่าตนมีสิทธิของตนอยู่เพียงไรไม่ไปล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น ถ้าทุกคนปฏิบัติตามขอบเขตของกฎหมายก็จะไม่ทะเลาะวิวาทกัน เช่นทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการพูด การเขียน แต่ต้องปฏิบัติตนอยู่ในขอบเขต ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามผู้อื่นเพราะอาจทำให้เกิดการกระทบกระทั่งกันได้
4. กฎหมายสร้างความเท่าเทียมในความเป็นมนุษย์ เพราะกฎหมายจะมีข้อบังคับแก่ทุกคน ดังนั้น ไม่ว่าใครก็ตามที่ประพฤติผิดกฎหมายหรือถูกผู้อื่นเอาเปรียบ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีฐานะร่ำรวย ฐานะยากจน หรือเป็นผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานระดับสูงเพียงใดก็ตามไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงกฎหมายได้ ต้องรับโทษตามความผิด
5. กฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ที่สำคัญ เพื่อก่อให้เกิดความยุติธรรมในกรณีที่เกิดกรรหะทบกระทบกันขึ้น มีการฟ้องร้องคดีกันเพื่อขอความยุติธรรมจากศาล ศาลก็ต้องตัดสินโดยยึดตัวบทกฎหมายเป็นหลักในการพิจารณาคดีเพื่อให้ทุกคนได้รับความยุติธรรมเท่าเทียมกัน (จิตรา เพียรล้ำเลิศ, 2562: 2)

ทั้งนี้ ในบริบทของกฎหมายนั้นผู้คนมักมีความคิดที่ว่าคนที่ได้ศึกษากฎหมายเท่านั้นจึงจะเป็นคนรู้กฎหมาย หรือคนที่ประกอบอาชีพโดยใช้กฎหมายเป็นหลัก เช่น ตำรวจ ทนายความ อัยการ และผู้พิพากษา และการเรียนรู้กฎหมายนั้นเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความเข้าใจค่อนข้างมาก บุคคลทั่วไปจึงไม่สนใจที่จะเข้าใจกฎหมาย แต่เมื่อในปัจจุบัน ด้วยการพัฒนาของสังคม รูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ผู้คนต่างมีความหวังแทนสิทธิ เสรีภาพ หรือแม้แต่หลักเกณฑ์ทางราชการที่จะต้องปฏิบัติตามในบางครั้งอาจเกิดความไม่พอใจหรือได้รับความเดือดร้อนเท่าที่ควร แต่ผู้คนไม่สามารถแก้ไขหรือโต้แย้งอะไรได้มากนัก ดังนั้น การเรียนรู้และเข้าใจกฎหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญกับทุกคนที่เป็นพลเมืองของประเทศ ไม่เพียงเฉพาะคนที่ศึกษาหรือประกอบอาชีพด้านกฎหมายเท่านั้น ปัจจุบันจึงเห็นได้ชัดว่า กฎหมายเริ่มเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของประชาชนมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา เริ่มให้ความสนใจในการเรียนกฎหมายด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา กฎหมายปกครอง และอีกมากมาย ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีอิทธิพลในชีวิตประจำวัน และกฎหมายในชีวิตประจำวันนั้นประกอบไปด้วยหลายเรื่อง เช่น กฎหมายครอบครัว กฎหมายทรัพย์สินและที่ดิน กฎหมายมรดก กฎหมายระหว่างประเทศเบื้องต้น กฎหมายอาญา นิติกรรม และกฎหมายอื่น ๆ ที่ประชาชนควรรู้ (ภูมิชัย สุวรรณดี, 2549: 20)

จากปัญหาดังกล่าว พบว่า การเข้าถึงกฎหมายของแต่ละบุคคลยังมีไม่เท่ากัน อาจเป็นเพราะภาษาและเนื้อหาของกฎหมายเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ยาก เนื่องจากเป็นวิชาชีพเฉพาะด้าน ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรนำรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันมาศึกษาเพื่อที่จะนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะนักศึกษาที่เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและเป็นบุคคลในสังคมที่ควรรู้และเข้าใจกฎหมายอย่างจริงจังมากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดเพื่อที่จะศึกษาความรู้ ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นก่อนการเรียนรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน ว่านักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด และเมื่อทราบผลสัมฤทธิ์จากการศึกษาดังกล่าวแล้ว จากนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการสอนเพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจของกฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง และหลังจากการสอนผู้วิจัยจะศึกษาผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการเรียนรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันว่านักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้กฎหมายทั่วไปในการเรียนรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน



2. เพื่อนำผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้อรรถกถาหมายทั่วไปในการเรียนรายวิชาอรรถกถาหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันเป็นต้นแบบในการพัฒนาการเรียนรู้อรรถกถาหมายต่อไป

3. เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำความรู้ด้านอรรถกถาหมายไปปรับใช้กับกรณีที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ เพื่อรู้เท่าทันอรรถกถาหมายอย่างถูกต้องและป้องกันการถูกเอาเปรียบจากผู้อื่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเลือกเอกสารที่นำมาใช้ในการศึกษา ได้แก่ เอกสารชั้นรองหรือเอกสารทุติยภูมิ โดยศึกษาจากเอกสารอรรถกถาหมายทั่วไป เช่น หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย เป็นต้น

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาที่เรียนรายวิชาอรรถกถาหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน ในภาคการศึกษา 2/2563 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสอดแทรกความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาอรรถกถาหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน

3.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยและอัตนัย ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสอดแทรกความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาอรรถกถาหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี หลังการใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสอดแทรกความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาอรรถกถาหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อรรถกถาหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อรรถกถาหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อรรถกถาหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน

3.3 ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำการแบบทดสอบในสัปดาห์ที่ 1 (ก่อนเรียน) และสัปดาห์ที่ 16 (หลังเรียน)

3.4 ผู้วิจัยนำผลสัมฤทธิ์ทางเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนมาเปรียบเทียบกันตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

4. แบบแผนการวิจัย

รูปแบบของการวิจัยโดยใช้กลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง (One group, Pretest - Posttest design) มีลักษณะของการทดสอบนักเรียนก่อนเรียน (Pretest) และทดสอบหลังเรียน (Posttest)

O1 x O2

เมื่อ X การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสอดแทรกความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาอรรถกถาหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน

เมื่อ O1 แทนการทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

เมื่อ O2 แทนการทดสอบหลังเรียน (Posttest)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยทำการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสอดแทรกความรู้ด้านอรรถกถาหมายที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา



รายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน เพื่อการนำไปใช้ให้กับนักศึกษาที่เรียนรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

5.2 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาที่เรียนรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี ทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียน

5.3 ตรวจสอบแบบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียน แจ้งคะแนนก่อนการเรียนให้นักศึกษาที่เรียนรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี ได้ทราบคะแนน

5.4 ทดลองการสอนแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสอดแทรกความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน ภายใต้การสอนของผู้วิจัยเรียนเสร็จครบถ้วนตามเนื้อหาให้นักศึกษาที่เรียนรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกครั้ง

5.5 บันทึกคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างก่อนเรียน-หลังเรียนเพื่อไปใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

5.6 นำผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนมาเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์หลังเรียน โดยใช้สูตร t-test dependent ที่ทดสอบเพื่อทำการทดสอบสมมติฐานโดย t-test dependent (กลุ่มตัวอย่างเดียว) นี้ใช้เปรียบเทียบผลคะแนนก่อน-หลังการทดสอบ เป็นคะแนนรายบุคคลจากคะแนนก่อนและหลังเรียน

6. สูตรสถิติที่ใช้รายงานผลการวิจัย

6.1 สูตรสถิติที่ใช้รายงานผลการวิจัย

1. สูตรค่าเฉลี่ย (Mean) \bar{x}

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{x} = ค่าเฉลี่ย

x = คะแนน

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนน

N = จำนวนนักเรียน

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation) ใช้สัญลักษณ์ทางสถิติว่า S.D. สูตรการวิเคราะห์ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum f(x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = ความถี่

x = จุดกึ่งกลางชั้น

\bar{x} = ค่าเฉลี่ย

n = จำนวนนักเรียน

3. สถิติที่ใช้ในการทดลองสมมติฐานการวิจัย

สูตร t- dependent

$$\frac{\sum D}{\sqrt{N \sum D^2 - (\sum D)^2}}$$

$$\frac{\sum x}{N - 1}$$

เมื่อ $\sum x$ แทน การเอาผลต่างของคะแนนครั้งหลังกับครั้งแรกของนักเรียนแต่ละคนมาบวกกัน

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

ทดลองที่ใช้ในนวัตกรรม

$N \sum D^2$ แทน การนำเอาผลต่างของ

คะแนนครั้งหลังกับครั้งแรกของนักเรียนแต่ละคนมายกกำลังสองแล้วนำมาบวกกัน

$(\sum D)^2$ แทน การนำเอาผลต่างของ

คะแนนครั้งหลังกับครั้งแรกของนักเรียนแต่ละคนมาบวกกัน แล้วจึงยกกำลังสอง

ผลการวิจัย

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการเรียนวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันของนักศึกษาที่เรียนรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแทรกความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน ของนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2/2563 ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

ตาราง เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการเรียนวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน ของเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2/2563 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแทรกความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน

คะแนนทดสอบ	n	\bar{x}	S.D.	t	df	Sig
ก่อนเรียน	38	20.42	1.99	13.97	37.00	0.00**
หลังเรียน	38	13.47	2.1			



จากตารางนี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนของนักศึกษา ก่อนเรียน วิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน คะแนนเต็ม 30 นักศึกษาได้คะแนนเฉลี่ย 20.42 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.99 ส่วนหลังจากที่เรียนวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันแล้วทำการสอบ นักศึกษาได้คะแนนเฉลี่ย 13.47 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.1 เมื่อนำคะแนนมาเปรียบเทียบ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา กฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ชั้นปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาแทรกความรู้ทั่วไปเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันไม่ดีขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

เนื่องจากกฎหมายเป็นกฎหมายที่ซับซ้อน หรือระเบียบที่สังคมกำหนดให้ควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคมให้อยู่ในกรอบอันดี และปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดแนวทางเดียวกัน แต่เนื้อหาของกฎหมายนั้นยังไม่เผยแพร่ให้คนในสังคมทราบโดยทั่วกันมากนัก จึงเกิดปัญหาของการเรียนและรู้กฎหมายในกรณีที่เป็นบุคคลทั่วไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเรียนรู้กฎหมายทั่วไปในเบื้องต้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี จำนวน 38 คน นั้น ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านระบบการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID 19

เนื่องจากสถานการณ์ COVID 19 ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้มีประกาศให้การเรียนการสอนสามารถทำได้ 3 รูปแบบ กล่าวคือ

1. รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ 100%

2. รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสม คือ การเรียนการสอนที่มีนักศึกษาเรียนในห้องและออนไลน์อย่างละกึ่งจำนวนของนักศึกษาทั้งหมด

3. รูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ

ทั้งนี้ รวมถึงการสอบปลายภาคแบบปกติด้วย ทำให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างนี้จำเป็นต้องสอบในห้องเรียนแบบปกติ ทั้งที่ตลอดปีการศึกษา มีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ 100% ซึ่งเท่ากับว่าการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์แต่สอบแบบปกติ จึงทำให้เกิดปัญหากับนักศึกษาเกี่ยวกับผลสอบที่ไม่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ในกรณีนี้มีนักศึกษาต่างชาติเข้าเรียนโดยไม่สามารถสื่อสาร อ่าน เขียน เป็นภาษาไทยได้ ทำให้เกิดปัญหาต่อการเรียนและด้วยคำศัพท์ของกฎหมายที่ยากจะเข้าใจทำให้เกิดปัญหาตามมาว่า อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถใช้สื่อการสอนแค่ภาษาไทยเท่านั้น แต่ต้องมีภาษาอังกฤษด้วยเพื่อการเรียนรู้ที่เข้าใจง่ายมากขึ้นของนักศึกษา

2. ด้านสื่อการเรียนการสอน วิธีการสอน

เนื่องจากเป็นสถานการณ์ไวรัสโคโรนา หรือโควิด-19 จึงต้องปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนจากรูปแบบปกติเป็นรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ โดยใช้สื่อการเรียนการสอนทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น power point, line, google meet, google classroom เป็นต้น ทั้งนี้การเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์นั้น อาจสะดวกในเรื่องของการไม่ใช้กระดาษ (paperless) เพราะ นักศึกษาสามารถศึกษาจากไฟล์งานที่อาจารย์ผู้สอนส่งใน google classroom หลัก

3. ด้านปัจจัยจากตัวผู้เรียน

ผลการทดสอบก่อนเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยมากกว่า หลังเรียน ทำให้ผลวิจัยนี้ไม่ดีขึ้นหรือไม่พัฒนาขึ้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการวิเคราะห์ผลค่าคะแนนดังกล่าวเกิดจากผลกระทบของสถานการณ์ของไวรัสโคโรนา หรือโควิด-19 ในรอบที่ 2 เนื่องจากเป็นการเรียนการสอนออนไลน์ ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาเรียนรู้นั้น แตกต่างออกไป กล่าวคือ การเรียนการสอนออนไลน์ทำให้เกิดปัญหาที่นักศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจต้องแก้ อีกทั้งการเรียนกฎหมายที่มีเนื้อหาและศัพท์ทางกฎหมายที่มีลักษณะเฉพาะทาง ทำให้ยากต่อการเรียนรู้และเข้าใจแบบทั่วไปได้ และขณะที่มีการเรียนการสอนออนไลน์ทำให้นักศึกษาอาจไม่เกิดระเบียบวินัย หรือไม่มีความตั้งใจอย่างจริงจังเหมือนในห้องเรียน และยากแก่การที่อาจารย์ผู้สอน จะตรวจสอบถึงการมีวินัยในการเรียนและรวมถึงการจับทุจริตในการสอบได้

ด้วยเหตุผลและปัจจัยที่กล่าวมาจึงทำให้ผลการทดสอบของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี จำนวน 38 คน ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนดีกว่าหลังเรียน ทำให้ผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่มีการพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

เมื่อการเรียนรู้กฎหมายเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง ที่คนในสังคมจำเป็นต้องเรียนรู้ รายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน จึงเป็นอีกวิชาหนึ่งในหลักสูตรที่นักศึกษาคณะหรือสาขาอื่นสามารถเลือกเข้ามาเรียนรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า จากการวิจัยในครั้งนี้เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการเรียนวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันของนักศึกษาที่เรียนรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาแทรกความรู้ทั่วไปเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวัน ของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2/2563 ทำให้เกิดข้อเสนอแนะดังนี้



1. เมื่อเกิดสถานการณ์ไวรัสโคโรนา หรือโควิด-19 ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และทำให้เกิดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ 100% นั้น ดังนั้น เมื่อมีการเรียนการสอนออนไลน์เต็มรูปแบบแล้ว การสอบกลางภาคและปลายภาคควรจะให้สอบออนไลน์ 100% ด้วย

2. การเรียนการสอนออนไลน์นั้นมีปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น การไม่มีวินัยของนักศึกษา การทุจริตในการสอบ แม้กระทั่งการตรวจสอบข้อสอบสำหรับอาจารย์ในบางกรณีที่ข้อสอบเป็นแบบข้อเขียนที่ใช้ระบบ paperless ดังนี้ ทางมหาวิทยาลัยควรเฝ้าอำนวยความสะดวกให้กับระบบการเรียนการสอนออนไลน์ เช่น การจัดหาอาคารเรียน ห้องเรียน อุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ให้กับอาจารย์และนักศึกษาที่ต้องการหรือไม่พร้อมในเรื่องของสัญญาณ Internet

ในการทำวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่า รายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันจะเป็นอีกวิชาหนึ่งที่จะต้องมีการทบทวนผลสัมฤทธิ์ในแต่ละภาคการศึกษาเพื่อให้ทราบผลของการพัฒนาในการเรียนรู้ของนักศึกษาต่อไป ยิ่งไปกว่านั้นในกรณีที่ภาคการศึกษาใดมีนักศึกษาต่างชาติเข้าเรียนด้วย อาจารย์ประจำรายวิชากฎหมายทั่วไปในชีวิตประจำวันสามารถทำสื่อการสอนและออกข้อสอบเป็นภาคภาษาอังกฤษได้

เอกสารอ้างอิง

- จิตรรา เพียรล้ำเลิศ. (2562). **ความรู้พื้นฐานทั่วไปทางกฎหมาย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม พับริซิ่ง เอ๊าส์.
- ชมชื่น มัณยารมย์. (2544). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย**. กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ดิเรก ควรสมาคม. (2563). **ความรู้ทั่วไปและหลักการพื้นฐานทางกฎหมาย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน. พูลศักดิ์ วรรณพงษ์. (2534). **กฎหมายกับการเมือง**. กรุงเทพมหานคร: สารมวลชน.
- ภูมิชัย สุวรรณดี. (2549). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- มานิตย์ จุมปา. (2563). **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมาย**. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รวินท์ ลีละพัฒนะ. (2562). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- วิษณุ เครืองาม. (2541). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.



รูปแบบสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

A Structural Equation Model of Social Intelligence among
Students in Faculty of Education, Thailand National Sports University

ธิติพงษ์ สุขดี*, ภาณุวัฒน์ ศรีวรรณ, ชลิตา ชมสีดา

Thitipong Sukdee, Panuwat Sriwan, Chalita Chomseeda

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี จังหวัดชลบุรี 20000

Faculty of Education, Thailand National Sports University, Chonburi Campus, Chonburi 20000 Thailand

*Corresponding author E-mail: peter_book_ja@hotmail.com

(Received: July 25 2021; Revised: September 24 2021; Accepted: September 29 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ และวิเคราะห์สมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 240 คน ได้มาจากสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ พบว่า โมเดลการวิจัยสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจาก ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ มีค่าเท่ากับ 3.53 (ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 187.25 ที่ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degrees of freedom) มีค่าเท่ากับ 53) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.90 ตามลำดับ ค่าดัชนีความสอดคล้องสัมพันธ์ (NFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 ค่าดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 และค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.08 และอิทธิพลรวมความฉลาดทางสังคมได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดมาจากความฉลาดทางอารมณ์ (0.58) รองลงมาคือ การปรับตัว (0.53) และความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว (0.53) เท่ากัน

คำสำคัญ : สมการโครงสร้าง, ความฉลาดทางสังคม, นักศึกษา



Abstract

The researcher aimed to study social intelligence among students in Faculty of Education Thailand National Sport University and to analyze the structural equation model social intelligence among students in Faculty of Education Thailand National Sport University. The subjects were 240 undergraduate students in Faculty of Education Thailand, National Sport University the Academic years 2021. The subjects were selected by two-stage random sampling. The research instrument was a rating-scale questionnaire. The data were analyzed by terms of mean, standard deviation, Structural Equation Model: (SEM).

Research Findings were as follows: 1) the social intelligence among students in Faculty of Education, Thailand National Sport University were at a high level. 2) the structural equation of model social intelligence students in Faculty of Education Thailand National Sport University showed that relative chi-square value was 3.53 (chi-square = 187.25; degrees of freedom = 53); goodness of fit index (GFI) = 0.90; Normal Fit Index (NFI) = 0.95; Comparative Fit Index (CFI) = 0.95 and the root mean square error of approximation (RMSEA) = 0.08. To conclude, a goodness of fit and the total effects on students social intelligence had the highest total which were influenced from emotional intelligence (0.58), inferior adaptation (0.53) and family relationship (0.53) equally.

Keywords : Structural Equation Model, Social Intelligence, Students



บทนำ

ความฉลาดทางสังคม (social intelligence) เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถของบุคคลในการรับรู้ เข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมของผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความรู้เรื่องราวของสังคม มีทักษะในการแสดงออกตามสภาพการณ์ได้อย่างถูกต้อง สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีทัศนคติในเชิงเมตตา กรุณา และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมทั้งจะต้องมีทักษะในการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ดังที่ Bar-On (2005) กล่าวว่า ผู้ที่มีความฉลาดทางสังคมจะเกิดความรู้สึกทางบวกต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถเลือกวิธีในการจัดการกับความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนักศึกษาต้องได้รับการปลูกฝังให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรม มีความอดทนต่อสัจธรรม รู้จักปรับตัว และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้ที่มีความฉลาดทางสังคม ตามวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่เป็นการวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จากเดิมชื่อ สถาบันการพลศึกษา ในปี พ.ศ. 2562 มีการดำเนินงานที่โดยตรงในการผลิตและพัฒนาบุคลากร เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษา ให้ตอบสนองและแก้ปัญหาตามนโยบายของรัฐ ทำหน้าที่จัดการศึกษาอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยทำการผลิตและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา การกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา สุขภาพ นันทนาการ และบุคลากรในด้านที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม ดำเนินการให้บริการแก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทย โดยคณะศึกษาศาสตร์มีจุดมุ่งหมายในการผลิตครูสุศึกษาและครูพลศึกษาให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานวิชาชีพ ในการเรียนการสอนนั้นจะมีรายวิชาที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นครูที่ดี ซึ่งในปัจจุบันการที่นักศึกษาจะประสบความสำเร็จในการเรียน การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้น นักศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหา แสดงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และการบอกเหตุผลในการคิดตัดสินใจในการอภิปรายร่วมกับเพื่อนอย่างสมเหตุสมผล ความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถเรียนและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ จึงต้องอาศัยศิลปะความ

เข้าใจถึงธรรมชาติของพฤติกรรมมนุษย์ เพื่อเข้าใจความรู้สึกนึกคิดจิตใจในส่วนลึกของผู้ร่วมงาน ทำให้คนอยากร่วมงานด้วยความเต็มใจ สามารถจัดการความคิดของคนจำนวนมากในเวลาเดียวกันได้เป็นอย่างดี ใช้ความฉลาดในการเข้าสังคม ใช้พลังสมองทั้งหมดใช้ภาษากาย เพื่อการติดต่อสื่อสารและอ่านใจบุคคลอื่น ต้องมีความสามารถในการกระตุ้นให้ผู้อื่น รู้สึกอยากเปิดเผย อยากสนทนา หรืออยากเป็นเพื่อน นอกจากรู้จักสร้างมิตรภาพแล้วยังต้องรู้จักที่จะรักษามิตรภาพนั้นไว้คือข้อสำคัญอย่างยิ่งของพลังฉลาดทางสังคม (ทองทิพภา วิริยะพันธ์, 2553; นภัส ศรีเจริญประมง และวารสิถนอมชาติ, 2562; Buzan, 2003; Sukdee, 2021)

จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางสังคมของนักเรียนและนักศึกษามีน้อยมาก โดยส่วนใหญ่จะศึกษากับผู้บริหารองค์กรแต่ในความเป็นจริงแล้วแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางสังคม สามารถนำมาศึกษาและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาได้ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่สื่อสังคมออนไลน์เกือบทุกช่องทาง การสื่อสารทั้งทางเทคโนโลยีและทางสังคมที่สำคัญ แต่ขณะเดียวกันก็กลายเป็นต้นเหตุสำคัญของปัญหาทางสังคมด้วย อันเนื่องมาจากการขาดความฉลาดทางสังคมออนไลน์ สื่อต่าง ๆ เหล่านี้ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้สื่อสารกันมากขึ้นรวมทั้งสามารถแสดงความคิดเห็นกันมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันการสื่อสารที่มากขึ้น และการแสดงความคิดเห็นที่มากขึ้นนั้นก็นำไปสู่ปัญหาทางสังคมได้ ซึ่ง ศิริยุทธ บุสหงส์, ชนิดดา แนบเกสร และจิมพ์จุฑา ชัยเสนา ดาลาส (2562) พบว่าความสามารถในการปรับตัวด้านการเรียนสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางสังคม ประภาศ ปานเจียง (2558) พบว่า สภาพการเลี้ยงดูของครอบครัวส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา และมะลิ ประดิษฐ์แสง (2561) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับสูง และภัทริณี คงชู, สมพงษ์ บั้นหุ่น และไพรัตน์ วงษ์นาม (2562) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางสังคม และ ดวงใจ วัฒนสินธุ์, สิริพิมพ์ ชูปาน, ศิริวัลท์ วัฒนสินธุ์ และรัศมีสุนันท์ จันทระภักดี (2561) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีอิทธิพลโดยตรงทางบวกกับความฉลาดทางสังคม ส่วนการปรับตัวของนักศึกษา และสัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความฉลาดทางสังคม

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ โดยนำความฉลาดทางอารมณ์ การปรับตัว และความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว มาหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับความฉลาดทางสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน สามารถเพิ่ม



ประสิทธิภาพของนักศึกษาเป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษา
หลักสูตรระดับปริญญาตรีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
2. เพื่อวิเคราะห์สมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์สมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (survey research) เน้นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ โดยมีประชากรเป็นนักศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 8,003 คน โดยขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์สมการโครงสร้างใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) ของ Hair.; et al., (2018) and Schumacker & Lomax (2016) ที่เสนอว่า เกณฑ์ขั้นต่ำในการกำหนดขนาดตัวอย่างในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Model : SEM) เป็น 5 : 1 ถึง 20 : 1 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มี 12 ตัวแปร กำหนดอัตราส่วนเป็น 20 : 1 ได้ขนาดกลุ่ม จำนวน 240 คน ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two-stage Sampling) ดังนี้

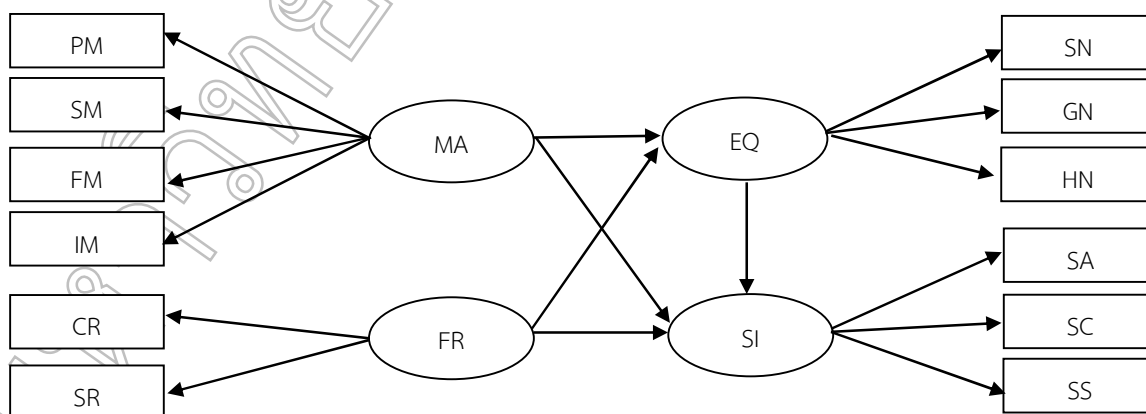
1. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประกอบด้วย 17 วิทยาเขต ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย เพราะฉะนั้นนักศึกษาในทุกวิทยาเขตจะมีบริบท คุณลักษณะใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) ได้ตัวแทน 8 วิทยาเขต

2. ทำการสุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ 8 วิทยาเขต จำนวน 240 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ได้วิทยาเขตละ 30 คน

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยคำนึงถึงการยินยอมของกลุ่มตัวอย่างเป็นสิ่งสำคัญ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการขอจริยธรรมสำหรับโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ โดยได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติและได้ใบอนุญาตตามหนังสือรับรองเลขที่ 006/2564

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual framework)

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการปรับตัว (MA) ของ Roy & Andrews (1999) ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การปรับตัวด้านร่างกาย (Physiologic mode: PM) 2) การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ (Self-concept mode: SM) 3) การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ (The role function mode: FM) 4) การปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัย (Interdependence mode: IM) รูปแบบความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว (FR) ของ Friedman, Bowden & Jones (2003) 1) สัมพันธภาพที่เสริมกัน (Complementary relationships: CR) 2) สัมพันธภาพที่สมดุลกัน (Symmetrical relationships: SR) และรูปแบบความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ของกรมสุขภาพจิต (2543) ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ด้านเก่ง Smartness: SN) 2) ด้านดี (Goodness: GN) 3) ด้านสุข (happiness: HN) มาหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับความฉลาดทางสังคม (SI) ของ กายจนัฏมถ สุวิทย์รัตน์, ทศพร มณีศรีขำ, พาสนา จุฬรัตน์ และอุทัยวรรณ สายพัฒนะ (2556) ประกอบด้วย การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness: SA) การรู้คิดทางสังคม (Social Cognition: SC) การมีทักษะทางสังคม (Social skills: SS) ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย



สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยหลัก คือ โมเดลสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามรูปแบบสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ หาคุณภาพเครื่องมือ โดยหาความเที่ยงตรงเนื้อหา โดยใช้บุคคลประเมินค่าเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และนำไปการทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach และหาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวม (Item Total Correlation) ดังนี้

1. แบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์
(IOC = 0.80 - 1.00, α = 0.88, r = 0.33 - 0.70)
2. แบบสอบถามการปรับตัว
(IOC = 0.60 - 1.00, α = 0.87, r = 0.35 - 0.77)
3. แบบสอบถามความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
(IOC = 0.60 - 1.00, α = 0.87, r = 0.33 - 0.76)
4. แบบสอบถามความฉลาดทางสังคม
(IOC = 0.80 - 1.00, α = 0.87, r = 0.35 - 0.75)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามรูปแบบสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมาย แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง
2. วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) โดยได้มีการตรวจสอบข้อมูลตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้ SEM คือ การตรวจสอบความเหมาะสมในการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ Bartlett's

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ โดยรวมทุกด้าน

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
การตระหนักรู้ทางสังคม	4.31	0.51	มาก
การรู้จักทางสังคม	4.26	0.36	มาก
การมีทักษะทางสังคม	4.21	0.46	มาก
รวม	4.26	0.21	มาก

test of Sphericity และค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measures of Sampling Adequacy (MSA) โดย SEM เป็นเทคนิคการวิเคราะห์สมมติฐานระหว่างตัวแปรแฝง (Latent Variable) หลาย ๆ ปัจจัยพร้อมกัน ในการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ผู้วิจัยได้กำหนดสมการโครงสร้างไว้ก่อนล่วงหน้า จากการทบทวนวรรณกรรมซึ่งการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเป็นวิธีที่ผสมกันระหว่าง 2 วิธี ได้แก่ 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) และ 2) การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis: PA) ดังนี้

1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต (Observed Variable) กับตัวแปรแฝง (Latent Variable) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตจำนวน 12 ตัวแปร กับตัวแปรแฝงจำนวน 4 ตัวแปร

2) การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เป็นการวิเคราะห์ระหว่างตัวแปรแฝง (Latent Variable) โดยการทดสอบสมมติฐานระหว่างตัวแปรแฝงทั้ง 4 ตัวแปร ได้แก่ ความฉลาดทางสังคม ความฉลาดทางอารมณ์ การปรับตัว ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

สถิติสำคัญใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Chi-Square/df) โดยมีเกณฑ์คือค่า < 2.00 สอดคล้องกลมกลืนดี, 2.00-5.00 สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้ ดัชนี GFI (Goodness of Fit Index) NFI (Normal Fit Index) และ CFI (Comparative Fit Index) โดยมีเกณฑ์คือค่า \geq .95 สอดคล้องกลมกลืนดี, 0.90-0.95 สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้ และค่า RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) โดยมีเกณฑ์ คือ ค่า < 0.05 สอดคล้องกลมกลืนดี, 0.05-0.08 สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้ (Diamantopoulos & Siguaw, 2000; Joreskog; & Sorbom, 1996)

สรุปผลการวิจัย

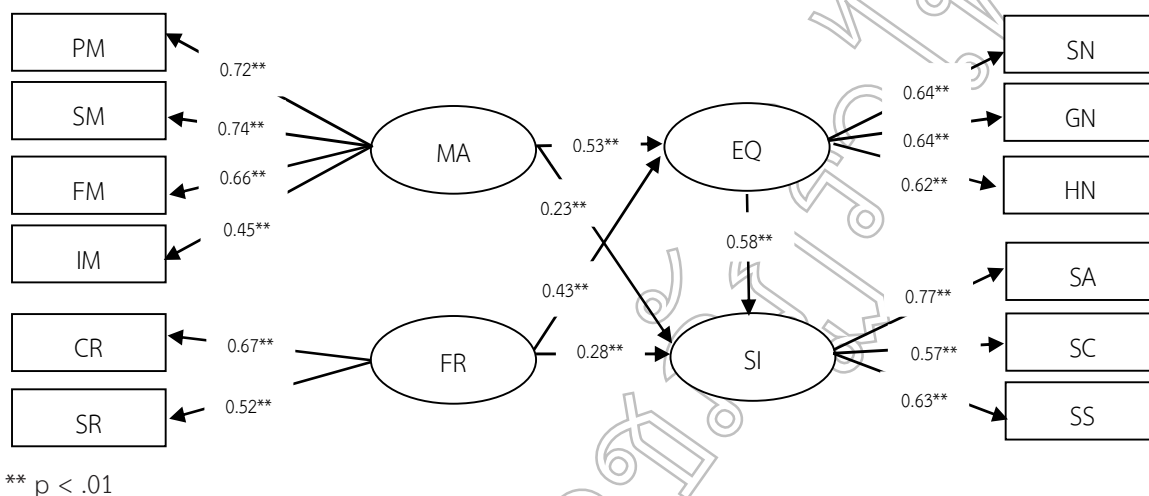
1. ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ



จากตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21

2. วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) โดยได้มีการตรวจสอบข้อมูลตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้ SEM คือ การตรวจสอบความเหมาะสมในการวิเคราะห์ด้วยค่าดัชนี Kaiser-Mayer-Olkin Measures of Sampling Adequacy (MSA) มีค่าเท่ากับ 0.811 และค่าสถิติของ Bartlett's test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 366.700 มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .00$) ซึ่งมีความ

เหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบในเกณฑ์ดีมาก จึงได้นำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างได้โดยการนำเสนอรูปแบบสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ สถิติสำคัญที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (Chi-Square/df) ดัชนี GFI (Goodness of Fit Index) ดัชนี NFI (Normal Fit Index) ดัชนี CFI (Comparative Fit Index) และค่า RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) ดังภาพประกอบ 2 และตารางที่ 2-4



ภาพประกอบ 2 รูปแบบสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความกลมกลืนของการวิเคราะห์รูปแบบสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

ดัชนีความกลมกลืน	ค่าสถิติที่ได้	สรุปผล
ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์	3.53	สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้
GFI	0.90	สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้
NFI	0.95	สอดคล้องกลมกลืนดี
CFI	0.95	สอดคล้องกลมกลืนดี
RMSEA	0.08	สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้

จากตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์รูปแบบสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ พบว่า ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 3.53 (ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 187.25 ที่ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (degrees of freedom) มีค่าเท่ากับ 53) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.90 ตามลำดับ ค่าดัชนีความ

สอดคล้องสัมพันธ์ (NFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 ค่าดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 และ ค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.08 จึงสรุปว่า ยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า รูปแบบสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์



ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ				R ²
		b	B	SE	t	
MA	PM	0.35	0.72	0.03	12.02**	0.52
	SM	0.36	0.74	0.03	12.38**	0.54
	FM	0.31	0.66	0.03	10.67**	0.44
	IM	0.37	0.45	0.05	6.76**	0.20
FR	CR	0.42	0.67	0.05	9.15**	0.44
	SR	0.29	0.52	0.04	7.21**	0.27
EQ	SN	0.24	0.64	0.03	9.98**	0.41
	GN	0.26	0.64	0.03	9.98**	0.41
	HN	0.24	0.62	0.02	9.58**	0.39
SI	SA	0.26	0.77	0.02	12.02**	0.59
	SC	0.17	0.57	0.02	9.35**	0.33
	SS	0.19	0.63	0.02	10.66**	0.40

** p < .01

จากตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวกทั้งหมด และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 อิทธิพลทางตรง (Direct effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effects: IE) และอิทธิพลรวม (Total effects: TE) ของรูปแบบสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

ตัวแปร	R ²	อิทธิพล	ตัวแปรเชิงสาเหตุ		
			MA	FR	EQ
EQ	0.74	DE	0.53**	0.43**	-
		IE	-	-	-
		TE	0.53**	0.43**	-
SI	0.91	DE	0.23**	0.28**	0.58**
		IE	0.30**	0.25**	-
		TE	0.53**	0.53**	0.58**

** p < .01

จากตาราง 4 อิทธิพลทางตรง (Direct effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effects: IE) และอิทธิพลรวม (Total effects: TE) ของรูปแบบสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ พบว่าความฉลาดทางสังคมได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดมาจากความฉลาดทางอารมณ์ (0.58) รองลงมาคือ การปรับตัว (0.53) และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (0.28) และการปรับตัว (0.23) ตามลำดับ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดมาจากการปรับตัว (0.30) และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (0.25) ตามลำดับ และได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดมาจากความฉลาดทางอารมณ์ (0.58) รองลงมาคือ การปรับตัว (0.53) และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (0.53) เท่ากัน



อภิปรายผล

1. ความฉลาดทางอารมณ์มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางสังคมสูงสุด เพราะความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและความรู้สึกของผู้อื่น สามารถบริหารหรือจัดการกับอารมณ์ของตนเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ตนเองในการเผชิญกับสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความคับข้องใจ รู้จักอดทนอดกลั้น รวมทั้งสามารถที่จะสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างดีส่งผลให้เกิดการรับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงความต้องการของสังคม การมองโลกในแง่ดี การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคม สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับแนวคิดของเพชรบุรุษ บุรณศิริจรรยา (2558) และทัชชา สุริโย (2559) ที่กล่าวไว้ว่า ความฉลาดทางสังคม คือ ความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม มีความสามารถในการรับรู้อารมณ์และความต้องการของผู้อื่น สังคมรอบตัว และมีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ตระหนักถึงความต้องการของสังคม การมองโลกในแง่ดี การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมอันนำไปสู่การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสมต่อสังคม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในสังคม มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคม ทำให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทริณี คงชู, สมพงษ์ ปั่นหุ่น และไพรัตน์ วงษ์นาม (2562) พบว่า โมเดลการวัดพระดับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครู และโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุพระดับมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ความฉลาดทางอารมณ์เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครู และสอดคล้องกับดวงใจ วัฒนสินธุ์, สิริพิมพ์ ชูปาน, ศิริวัลท์ วัฒนสินธุ์ และรัศมีสุนันท์ จันทระภักดิ์ (2561) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีอิทธิพลโดยตรงทางบวกกับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Trigueros et al., (2020) พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคม เน้นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคม เพื่อพยายามหยุดพฤติกรรมมารกลับแก่งในท้องเรียน และโมเดลการวิจัยสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และสอดคล้องกับ Al-Tamimi & Al-Khawaldeh (2016) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางสังคมในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ มะลิ ประดิษฐ์แสง (2561) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับสูง

2. การปรับตัวมีอิทธิพลต่อความฉลาดทางสังคมเป็นลำดับที่สอง เพราะการปรับตัวเป็นความสามารถในการคิด มีสติ และมีความหมาย ซึ่งการปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหาและสามารถปรับหรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต

ของตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข จึงทำให้มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางสังคม สอดคล้องกับ ไหมไทย ไชยพันธุ์ และจิระสุข สุขสวัสดิ์ (2557) ที่กล่าวว่า กระบวนการปรับหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์หรือในภาวะคับข้องใจให้สามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์นั้น ๆ ได้ บุคคลใดที่สามารถปรับตัวได้ดีก็จะทำให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในการทำงาน และเป็นที่ยอมรับได้ แต่ในทางกลับกันหากบุคคลไม่สามารถปรับตัวหรือเผชิญต่อสถานการณ์นั้น ๆ ได้ก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความไม่สบายใจ เกิดความยุ่งยากในการดำเนินชีวิต ขาดความเชื่อมั่น ขาดความรับผิดชอบ ท้ายที่สุดแล้วก็จะส่งผลให้เกิดความเจ็บป่วยทางร่างกายและทางจิตใจ ดังนั้นหากบุคคลต้องการที่จะใช้ชีวิตอย่างมีความสุขก็ต้องรู้จักที่จะเรียนรู้ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจเพราะเมื่อสมาชิกในสังคมอยู่อย่างมีความสุข สังคมก็จะเกิดการพัฒนาและเกิดความสันติสุข สอดคล้องงานวิจัยของกับศิริพร บุสหงส์, ชนิดดา แนบเกษร และจิมห์จุฑา ชัยเสนา ดาลลาส (2562) พบว่า ความสามารถในการปรับตัวด้านการเรียน สัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางสังคม และสอดคล้อง Sukdee, & Chankuna (2021) พบว่า การเลียนแบบเพื่อนมีอิทธิพลต่อการปรับตัวในการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬา หลังสถานการณ์โรคโควิด 19 ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

3. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางสังคมเป็นลำดับที่สองเช่นกัน เพราะความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นความรัก ความผูกพัน การเอาใจใส่ ช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน เข้าอกเข้าใจในความรู้สึก และปรับตัวเข้าหากันระหว่างสมาชิกในครอบครัว มุ่งเน้นให้สมาชิกมีการแสดงออกทางอารมณ์และการถ่ายทอดความรู้สึกที่เหมาะสม สามารถแสดงบทบาท และหน้าที่รับผิดชอบของตนอย่างเต็มความสามารถ ตลอดจนมีการติดต่อสื่อสารที่ีระหว่างกันของสมาชิกในครอบครัว จึงทำให้มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางสังคม ซึ่งศิริพร บุสหงส์, ชนิดดา แนบเกษร และจิมห์จุฑา ชัยเสนา ดาลลาส (2562) พบว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางสังคม และสอดคล้องกับ Habib (2019) พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพและความฉลาดทางสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของวิทมา ธรรมเจริญ, จิระพงศ์ หลาวเพชร, ปวีณา วรไชย, นิตยา ทองหนูน้อย และญาดาภา โชติติลล (2563) พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว กับปัจจัยด้านสังคม นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ อัญญา แพทย์ศาสตร์ และพัชรินทร์ รุจิรานุกูล (2562) ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี



โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นและฝึกปฏิบัติในเรื่องมารยาท การแสดงออกทางด้าน ความรู้สึกและการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การเป็นผู้นำ การสื่อสาร และการรับฟังผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ และ Kadr & BenSefiane (2019) พบว่า ความฉลาดทางสังคมเป็นความสามารถในการเข้าใจพฤติกรรมและความรู้สึกและชื่นชมแรงจูงใจของผู้อื่นและพฤติกรรมที่ดีในทัศนคติทางสังคมและการจัดการกับข้อมูลทางสังคมและทักษะทางสังคม โดยที่บุคคลจะได้รับความพึงพอใจและความรู้สึกมีความสุขและชีวิตที่ดี และสรุปได้ว่า ความฉลาดทางสังคมทำให้มีคุณภาพชีวิตครอบครัวที่ดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางสังคมได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดมาจากความฉลาดทางอารมณ์ รองลงมาคือ การปรับตัวและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เท่ากัน จึงควรนำผลการวิจัยไปเสนออาจารย์ประจำหลักสูตรและคณาจารย์ผู้สอนคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานบริหารหลักสูตรของระดับปริญญาตรีไปสู่การวางแผนพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษา ทำให้การจัดการศึกษามีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตเฉพาะทาง และคณาจารย์ผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง สามารถนำรูปแบบสมการโครงสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ เป็นตัวอย่างประกอบการเรียนการสอนนักศึกษาได้

เอกสารอ้างอิง

กาญจนาภรณ์ สุวิทย์รัตน์, ทศพร มณีศรีขำ, พาสนา จุลรัตน์ และอุทัยวรรณ สายพัฒนะ. (2556). การศึกษาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ภาคใต้. *ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*, 15(1), 64-75.

กรมสุขภาพจิต. (2543). *ความฉลาดทางอารมณ์*. นนทบุรี: ชมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ดวงใจ วัฒนสินธุ์, สิริพิมพ์ ชูปาน, ศิริวิทย์ วัฒนสินธุ์ และรัศมีสุนันท์ จันทร์ภักดี. (2561). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารไทยเภสัชศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ*, 15(1), 1-9.

ทองทิพย์ วิริยะพันธ์. (2553). *การบริหารทีมงานและการแก้ปัญหา (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหธรรมิก.

นภัส ศรีเจริญประมง และวาราลี ถนอมชาติ. (2562). การพัฒนาทักษะการคิดโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยของนักศึกษาวิชาชีพรู. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, 13(3), 182-190.

ประกาศ ปานเจียง. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์และรูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสงขลา.

ภัทริณี คงชู, สมพงษ์ ปันนุ่น และไพรัตน์ วงษ์นาม. (2562). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบพระระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาคู. *วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา*, 32(112), 47-54.

มะลิ ประดิษฐ์แสง. (2561). *ความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมของอาจารย์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

วิมา ธรรมเจริญ, จิระพงศ์ หลาวเพชร, ปวีณา วรไชย, นิตยา ทองหนูน้อย และณัฐดา โขติติก. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการติตเกมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2561. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, 14(1), 182-190.

ศิริกพร บุสหงส์, ชนิดดา แนบเกษร และฉิมทัญญา ชัยเสนา ดาลาส. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 16(1), 26-38.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. 2557. ราชกิจจานุเบกษา.

ใหม่ไทย ไชยพันธุ์ และจิระสุข สุขสวัสดิ์. (2557). การปรับตัวทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความรู้สึกสอดคล้องกลมกลืนในชีวิตของนักศึกษามุสลิมระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

อัญญา แพทย์ศาสตร์ และพัชรินทร์ รุจิรานุกุล. (2562). แนวทางส่งเสริมความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 16(3), 145-154.



- Al-Tamimi, E. & Al-Khawaldeh, N. (2016). Emotional Intelligence and Its Relation with the Social Skills and Religious Behaviour of Female Students at Dammam University in the Light of Some Variables. *International Education Studies*, 9(3),131-147. doi:10.5539/ies.v9n3p131
- Bar-On, R. (2005). The impact of emotional intelligence on subjective well-being. *Perspectives in Education*, 23, 41-61.
- Buzan, T. (2003). *The power social intelligence. Welling borough*. England: Thorsons.
- Friedman, M. M., Bowden, V. R., & Jones, E. G. (2003). *Family nursing: Research, theory and practice (5th ed.)*. New Jersey: Upper Saddle River.
- Diamantopoulos, A. & Siguaw, J.A. (2000). *Introducing LISREL*. London: Sage Publications. doi: 10.4135/9781849209359
- Habib, H. (2019). Professional Ethics among College Teachers in Relation to Social Intelligence. *Shanlax International Journal of Education*, 7(4), 14-18. doi: 10.34293/education.v7i4.575
- Hair, Jr., J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. & Black, R. L., W.C. (2018). *Multivariate Data Analysis (8th ed.)*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Joreskog, K. & Sorbom, D. (1996). *LISREL 8 User's Reference Guide*. Chicago: Scientific Software International.
- Kadri, A. & Bensefiane, Z. (2019). Social Intelligence as a Mechanism for Achieving Quality of Family Life. *International Journal of Youth Economy*. 3(2):119-219. doi: 10.18576/ijye/030205
- Roy, C., & Andrew, H. A. (1999). *The Roy Adaptation Model (2nd ed.)*. Connecticut: Appleton & Lange.
- Schumacker, R. & Lomax, R. (2016). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling (4th ed.)*. New York: Routledge.
- Sukdee, T. (2021). The development of indicators for transformational leadership of undergraduate students at Thailand national sports university. *World Journal of Education*, 11(1), 94-106. doi:10.5430/wje.v11n1p94.
- Sukdee, T., & Chankuna, D. (2021). Factors influencing adjustment in physical education and sports learning after the COVID-19 pandemic among students in the faculty of education at Thailand national sports university. *World Journal of Education*, 11(2), 24-35. doi: 10.5430/wje.v11n2p24
- Trigueros, R., Sanchez-Sanchez, E., Mercader, I., Aguilar-Parra, J. M., López-Liria, R., Morales-Gázquez, M. J., Fernández-Campoy, J. M., & Rocamora, P. (2020). Relationship between Emotional Intelligence, Social Skills and Peer Harassment. A Study with High School Students. *International journal of environmental research and public health*, 17(12), 4208. doi:10.3390/ijerph17124208



**การพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็ง
ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว**
**Model Development on Community Empowerment Management According
to Sufficiency Economy Philosophy for Ban Khtong Arang Ideal Community,
Sakaew Province**

นงนุช ศรีสุข^{*1}, เบญญาตา กระจ่างแจ้ง²

Nongnuch Srisuk, Benyada Krajangjaeng

¹ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว 27160

² สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และการค้าชายแดน หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว
จังหวัดสระแก้ว 27160

¹ Lecturer Public Administration Program Bachelor of Public Administration, Burapha University, Sakaew Campus,
Sakaew 27160 Thailand

² Lecturer Logistics and Border Trade Management Bachelor of Business Administration Program,
Burapha University, Sakaew Campus, Sakaew 27160 Thailand

*Corresponding author E-mail: nongnuchsr@buu.ac.th, benyada@buu.ac.th

(Received: August 1 2021; Revised: September 28 2021; Accepted: October 18 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการศึกษาเฉพาะกรณี เลือกศึกษาบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการสร้างข้อสรุปจากวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนต้นแบบบ้านคลองอารางน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งโดยใช้ธรรมนุญสุขภาพหมู่บ้านคลองอาราง เป็นธรรมนุญที่ทำให้ชุมชนได้เรียนรู้เท่าทันสิ่งต่าง ๆ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ 2 เงื่อนไขพื้นฐาน คือ การมีความรอบรู้ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินการ ซึ่งนำมาซึ่งความสำเร็จของหมู่บ้านคลองอาราง คือ การตั้งจุดเด่น จุดแข็ง นั่นคือ วิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนมาเป็นแนวทางในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง พบว่า ชุมชนต้นแบบบ้านคลองอารางได้มีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน โดยชุมชนคลองอารางจึงถือว่าเป็นชุมชนต้นแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคีสนับสนุน สามารถพัฒนาโดยใช้แนวทาง “ธรรมนุญสุขภาพ” เข้ามาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาจนเกิดเป็นรูปธรรมได้ ข้อค้นพบที่สำคัญคือ 1. ชุมชนมีกลไกคณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนสามารถนำพาหมู่บ้านที่มีปัญหาไปสู่หมู่บ้านที่มีความเข้มแข็ง 2. การมีส่วนร่วมจากทุกหลังคาเรือนทุกกลุ่มวัยที่ชัดเจน 3. การมีกระบวนการที่ชุมชนที่สามารถสร้างปรากฏการณ์ชุมชนเข้มแข็งได้ด้วยความสามารถในการพึ่งตนเอง 4. ชุมชนต้นแบบบ้านคลองอารางมีผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นชัดเจน และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด 5. การมีบทเรียนที่สามารถขยายผลไปยังชุมชนอื่นได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่าชุมชนต้นแบบบ้านคลองอารางสามารถขยายบทเรียนทั้งในชุมชนและยังเป็นศูนย์เรียนรู้สำหรับชุมชนต่าง ๆ โดยที่สำคัญ คือ มีการนำไปขยายผลเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่อยู่เสมอ จุดเด่นสำคัญที่นำธรรมนุญสุขภาพมาใช้ คือ กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการคิด การตัดสินใจ และการกำหนด “ข้อตกลงร่วมกัน” แก้ไขปัญหา สร้างและปรับสมดุลใหม่ในวิถีชุมชนอย่างยั่งยืนบนกระแสของความเปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ : การพัฒนา, รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็ง, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, ชุมชนต้นแบบบ้านคลองอาราง



Abstract

The purposes of this research were to study a model development of community empowerment management according to sufficiency economy philosophy for Ban Khtong Arang ideal community, Sakaew Province. This research was a qualitative study using a specific case study method in Ban Khtong Arang, Sakaew Province. The research instrument was an in-depth interview of 20 key informants. The data were collected by using in-depth interviews and group discussion analyzed by generating conclusion from content analysis.

The research found that Ban Khlong Arang ideal community applying the sufficiency economy philosophy to strengthen the community through Ban Khtong Arang health constitution. This leded the community to be aware of the facts and had a developing model based on the middle way and carefulness, sufficiency awareness, rationality and self-immunity. Moreover, attaining two basic conditions of knowledge and morality for planning, making a decision and operating the whole thing brought about the success of Ban Khtong Arang community; the model on community empowerment resulted from strength of traditional cultural ways of community.

The results of applying sufficiency economy philosophy to strengthen the community, revealed that Ban Khlong Arang community increased community potentiality, encouraged participation and managed locals' Learning. Therefore, it was the ideal community of tripartite organization including community, government, and supportive partners. Also, health constitution was used as the crucial instrument for community development and problem resolution concretely. The important findings were as following: firstly, the community village committee modified problem into empowerment village; second, people in all ages had participation obviously; third, the community had the process to empower the community with self-sufficiency; forth, there were observable changes and development of Ban Khtong Arang community; and finally, community lessons could be expanded in the community and to other communities as community [earning center which confirmed the ideal community of Ban Khtong Arang couple with updating new knowledge. The most outstanding point was the usage of health constitution to support people participation in the community including thinking, decision making and determination in 'common agreement' in order to solve the problem, created and balance a sustainable community in the current change.

Keywords : Model Development, Community Empowerment Management, Sufficiency Economy Philosophy, Ban Khlong Arang Ideal Community



บทนำ

“โลกาวิวัฒน์” สร้างระบบทุนนิยมโดยใช้กลไกตลาด เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยเน้นเศรษฐกิจเป็นตัววัด ปัจจัยของการเจริญเติบโต และการแสดงว่าประเทศพัฒนาจะใช้ รายได้ประชาชาติต่อหัวเป็นตัวตัดสิน ดังนั้น จึงเกิดสิ่งที่เรียกว่า การแข่งขัน การชิงไหวชิงพริบ การแก่งแย่ง เพื่อนำมาซึ่งความ ร่ำรวยของประเทศตน สิ่งที่เป็นผลพวงตามมาก็คือ ทรัพยากรของโลกถูกทำลายโดยน้ำมือมนุษย์ เพื่อที่จะสนองความต้องการ ความ ยิ่งใหญ่ จนเกิดภาวะเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมและสภาพจิตใจ และเกิดปัญหาตามมาอีกมากมาย การพัฒนาประเทศไทยภายใต้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันมีข้อเท็จจริงและเป็นที่ยอมรับกันดังข้อสรุป ที่ว่า “เศรษฐกิจ สังคมมีปัญหาการพัฒนาไม่ยั่งยืน” เป็นภาพสะท้อน ความจริงให้เห็นถึงการพัฒนามตามกระแสโลกาวิวัฒน์ของตะวันตก ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ขาดความสมดุลอย่างรุนแรง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2542 :1) ประเทศไทยประสบความสำเร็จเฉพาะในเชิงปริมาณจากการมุ่งเน้น การเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก กล่าวคือ จากการที่สังคมไทยปรับ ทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การทำให้ทันสมัยภายใต้แนวทาง ทุนนิยมอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจแบบเสรีอย่างแนบแน่น การเน้น ภาคอุตสาหกรรมเป็นหลักก่อให้เกิดภาวะหนี้สินต่างประเทศ ตลอดจนถึงต้องพึ่งพาดตลาดต่างประเทศเป็นหลัก (สุภางค์ จันทวานิช และวรรณ ไทยนันท์, 2539: 136) กลายเป็นสังคมแห่งการบริโภคมุ่ง ความเจริญเติบโตทางด้านวัตถุเป็นหลัก ส่งผลให้เกิดการพัฒนา แบบกระจุกตัวเฉพาะบางพื้นที่บางชุมชน โดยไม่กระจายความเจริญ ไปยังพื้นที่หรือชุมชนอื่นด้วยอย่างสมดุลเกิดช่องว่างระหว่างคนรวย กับคนจนภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2550: 44) ผลการพัฒนาที่ผ่านมานอกจากทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของ การกระจายรายได้และทำให้เกิดปัญหาความยากจนทวีความรุนแรงขึ้น ยังเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมรุนแรงขึ้น ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมมากขึ้น สังคมไทยตกอยู่ในกระแสวัตถุนิยมบริโภคนิยม ทำให้เกิดวิกฤต ด้าน ศีลธรรม จริยธรรม และเป็นปัญหาด้านสังคมมากยิ่งขึ้น (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544: 10) เมื่อต้องประสบกับภาวะเศรษฐกิจเนื่องจากเศรษฐกิจ ทุนนิยมที่เป็นธุรกิจการค้าการเงิน การลงทุนอุตสาหกรรม ประสบ ภาวะล้มละลาย ปิดกิจการ ปลดคนงาน สังคมไทยจึงได้น้อมนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศ โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ที่คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และ การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนสามารถปรับตัวให้พร้อมรับ กระแสโลกาวิวัฒน์ โดยมุ่งการพัฒนาที่สมดุลทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ

และสิ่งแวดล้อมเพื่อความอยู่ดีมีสุขร่วมกันของคนในสังคมทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ชุมชน ประเทศ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ประชาชน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ได้ถูกนำมาเป็นพื้นฐาน ของการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 ในขณะนั้น และเป็นพื้นฐานของฉบับต่อ ๆ มาโดยตลอด องค์ประกอบของความ พอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดี โดยมีเงื่อนไข คือ ความรอบรู้ และการมีคุณธรรม ซึ่งมัก จะเรียกราย ๆ ว่า สามห่วง สองเงื่อนไข (กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิด ทางเศรษฐศาสตร์ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, 2546)

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางดำเนินชีวิตและ วิถีปฏิบัติ โดยทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรมาโดยตลอด เป็นแนวทางที่มีความสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตที่ชุมชนใน ชนบทจำนวนมากปฏิบัติต่อเนื่องกันมาตั้งแต่อดีต ต่อมาได้มี กระบวนการการขับเคลื่อนสถานะแนวคิดนี้เป็นปรัชญานำทางของ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ซึ่งปรากฏชัดเจนในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ได้น้อมนำ หลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการ พัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9-11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถ ยืดหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการ ความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุล และยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, 2553)

สำหรับรูปแบบของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับด้วยกัน คือ 1. เศรษฐกิจพอเพียงระดับ บุคคลทั่วไป เป็นความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างพอประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพและ ที่สำคัญไม่หลงไหลตามกระแสวัตถุนิยม มีอิสรภาพในการประกอบ อาชีพเดินทางสายกลาง ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง และ สามารถพึ่งพาตนเองได้ และ 2. เศรษฐกิจพอเพียงระดับเกษตรกร เป็นเศรษฐกิจเพื่อการเกษตรที่เน้นการพึ่งพาตนเอง เกษตรกรจะใช้ ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการที่ดิน โดยเฉพาะแหล่งน้ำ และกิจกรรมการเกษตร ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และความต้องการของเกษตรกรเองด้วยการนำเรื่องทฤษฎีใหม่ ขั้นที่หนึ่ง : ฐานการผลิตความพอเพียง มาใช้ในไร่นาของตนเอง โดยเริ่มจากการผลิต จะต้องทำในลักษณะพึ่งพาอาศัยทรัพยากร ในไร่นาและทรัพยากรธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ให้มีความหลากหลาย ของกิจกรรมการเกษตรในไร่นา มีกิจกรรมเกื้อกูลกัน กิจกรรมเสริม รายได้ ใช้แรงงานในครอบครัวทำงานอย่างเต็มที่ลดต้นทุนการผลิต ตลอดจนถึงการผสมผสานกิจกรรมปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และประมง ในไร่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553)



จังหวัดสระแก้วเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่ได้น้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์สระแก้วเมืองแห่งความสุขภายใต้ 4 ดี วิถีพอเพียง (SA Kaeo Happiness Model) ในปี 2557-2561 ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดสระแก้วในหลายด้าน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการครอบคลุมทุกมิติไปพร้อมกัน โดยร่วมกับภาคีเครือข่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำข้อตกลง จัดทำโครงการสระแก้วเมืองแห่งความสุขภายใต้ 4 ดี วิถีพอเพียง ประกอบด้วย คนดี สุขภาพดี รายได้ดี และสิ่งแวดล้อมดี โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมระดมความคิดเห็น ในการทำยุทธศาสตร์สระแก้วเมืองแห่งความสุขภายใต้ 4 ดี วิถีพอเพียง บรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด บ้านคลองอาราง ตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่เข้าร่วมโครงการสระแก้วเมืองแห่งความสุขภายใต้ 4 ดี วิถีพอเพียง ในปี พ.ศ. 2557 ที่มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน โดยมีสมาชิกในหมู่บ้านและผู้นำชุมชน คือ ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมของชุมชน ทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารจัดการชุมชนที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาหมู่บ้าน สะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ของชุมชนที่จะไปสู่เป้าหมายชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ดังเช่นมีวิสัยทัศน์ของหมู่บ้านคือ หมู่บ้านคนดี วิถีอ้อมหอม ป่าพร้อมอนุรักษ์ พืชผักธรรมชาติ ร่วมสร้างบ้านน่าอยู่ พื้นฟูประเพณี สุขภาพดีล้ำ ค่าพอต้องพอเพียง

จากความสำคัญที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา “การพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนต้นแบบบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว” เพื่อศึกษาการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง แนวทางพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการชุมชนและวิสาหกิจชุมชน เพื่อช่วยลดต้นทุนทางธุรกิจและครัวเรือน การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งในการประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากรในชุมชน และการบริหารจัดการองค์กรในชุมชน เพื่อการฟื้นฟูชุมชน การปรับตัวของชุมชน และการดำรงอยู่ของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการศึกษา “เชิงคุณภาพแบบกำหนดพื้นที่ศึกษา” เป็นวิธีการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study)

ขอบเขตด้านประชากร คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 20 คน ประกอบด้วย 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งทั้งในระดับบริหารและระดับปฏิบัติในสวนราชการ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา การส่งเสริม การบริหารจัดการในชุมชน ทั้งผู้นำเป็นทางการ ผู้นำตามธรรมชาติ กลุ่มผู้สูงอายุ เด็กเยาวชน องค์กรชุมชน และประชาชนชาวบ้าน

ขอบเขตด้านพื้นที่ งานวิจัยนี้เลือกศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว

ขอบเขตด้านเนื้อหา งานวิจัยนี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ “การพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว”

ขอบเขตด้านระยะเวลา งานวิจัยนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ พฤษภาคม พ.ศ. 2563 - มกราคม พ.ศ.2564 ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการเก็บข้อมูลการวิจัยที่กำหนดในแผนการทำวิจัยที่ต้องสิ้นสุดในเดือนกันยายน พ.ศ. 2563 แต่เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ผู้วิจัยไม่สามารถลงพื้นที่เก็บข้อมูลที่บ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้วได้ จึงจำเป็นต้องขยายเวลาในการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจนเก็บข้อมูลได้สมบูรณ์

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ซึ่งผ่านการคำนวณค่าความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ โดยมีค่า IOC = 0.94 เพื่อศึกษานโยบาย รูปแบบและผลการนำนโยบายเรื่องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน นำไปสู่การพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งได้ และใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีรูปแบบการสนทนากลุ่มที่กำหนดประเด็นสำคัญตามกรอบแนวคิดการวิจัย เกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชน การมีส่วนร่วม ศักยภาพของทุนชุมชน และการประยุกต์ ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการชุมชน ปัจจัยปัญหาและอุปสรรค



การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนและวิธีการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเทคนิค และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้เป็นมาตรฐาน และได้ข้อมูลตรงกับความเป็นจริง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเก็บข้อมูลจาก 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งทั้งในระดับบริหารและระดับปฏิบัติในส่วนราชการในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และนักวิชาการ เจ้าหน้าที่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระสงฆ์ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา การส่งเสริม การบริหารจัดการในชุมชน ทั้งผู้นำเป็นทางการ ผู้นำตามธรรมชาติ กลุ่มผู้สูงอายุ เด็กเยาวชน องค์กรชุมชน และประชาชนชาวบ้าน จำนวน 15 คน จัดเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ขั้นที่ 2 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาดำเนินการสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้จากเอกสารการทบทวนวรรณกรรมเพื่อนำใช้ประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนต้นแบบบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์เป็นหลัก โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการศึกษา “เชิงคุณภาพแบบกำหนดพื้นที่ศึกษา” เป็นวิธีการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว” นั้น ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า ในอดีตหมู่บ้านคลองอาราง มีปัญหาหลายด้าน เช่น การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา ปัญหายาเสพติด รวมถึงปัญหาสังคมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพนันผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง สิ่งเหล่านี้จึงเป็นจุดกำเนิดแนวคิดที่ต้องการแก้ปัญหา จึงเกิดการระดมความคิดโดยมุ่งหมายที่จะให้คนในชุมชนมีความสุข “จึงได้นำ

ธรรมนูญสุขภาพ” มาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา มีการกำหนดข้อตกลงเพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งธรรมนูญที่ชาวบ้านร่วมกันเขียนขึ้นนั้นมุ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ อาชีพ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ คุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น จากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้คนในชุมชนมีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็น ได้พูดคุย ทุกคนได้รับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นเยาวชนก็มีความส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนปัญหาด้วยสิ่งที่เกิดขึ้นคือความคิดของคนในชุมชน เมื่อมีคนทำผิดก็มีการตักเตือนแก้ไขหากเกิดปัญหาขึ้นในชุมชนทุกคนสามารถช่วยกันสอดส่องดูแลไม่จำเป็นต้องรอให้เจ้าหน้าที่มาจัดการ เพราะชุมชนสามารถจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้

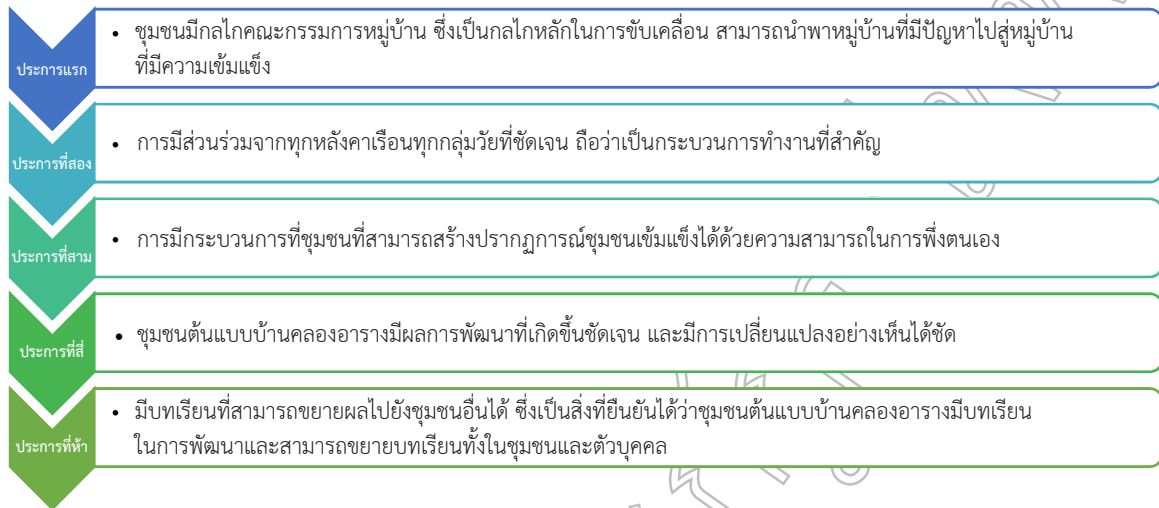
โดยพบว่า ชุมชนคลองอารางถือเป็นชุมชนต้นแบบที่เกิดขึ้นจากชุมชนเล็ก ๆ ชุมชนกระตือรือร้นและเข้มแข็งจึงพัฒนาและนำธรรมนูญมาใช้เป็นรูปธรรมจนได้รับรางวัลจากคณะกรรมการรางวัลสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ประการแรกคือบ้านคลองอารางมีกลไกคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนสามารถนำพาหมู่บ้านที่มีปัญหาไปสู่หมู่บ้านที่มีความเข้มแข็ง ประการที่สองคือ การมีส่วนร่วมจากทุกหลังคาเรือน ทุกกลุ่มวัยของบ้านคลองอารางที่ชัดเจนถือเป็นกระบวนการทำงานที่สำคัญ ประการที่สามคือ การมีกระบวนการที่เป็นชุมชนที่สามารถสร้างปรากฏการณ์ชุมชนได้ด้วยตนเอง โดยผู้นำคือผู้ใหญ่บ้านที่มีประสบการณ์ มีทักษะในการจัดกระบวนการ มีความเป็นนักบริหารกระบวนการทำให้การทำงานเป็นระบบและต่อเนื่อง ประการที่สี่คือ มีผลการพัฒนาเกิดขึ้นชัดเจน และเห็นได้ถึงการเปลี่ยนแปลง ประการที่ห้ามีบทเรียนที่สามารถขยายผลไปยังชุมชนอื่นได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่า ชุมชนต้นแบบบ้านคลองอารางมีบทเรียนในการพัฒนาและสามารถขยายบทเรียนทั้งในชุมชนและตัวบุคคล การได้รับรางวัลสมัชชาสุขภาพแห่งชาติประจำปี 2557 ซึ่งเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่า บ้านคลองอารางมีบทเรียนในการพัฒนาและสามารถขยายบทเรียน ทั้งในชุมชนและตัวบุคคล รวมทั้งบ้านคลองอารางยังเป็นศูนย์หรือพื้นที่เรียนรู้ที่มีคนจากต่างถิ่น ภาคีเครือข่ายที่สนใจนำธรรมนูญสุขภาพไปใช้เพื่อการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม สำหรับการดำเนินงานธรรมนูญสุขภาพที่บ้านคลองอาราง เป็นตัวอย่างของการจัดทำธรรมนูญในระดับหมู่บ้านที่กำหนดข้อปฏิบัติชัดเจนและด้วยการตกลงร่วมกันของคนในหมู่บ้าน ทำให้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านนำไปสู่ความสุขสงบ ร่มเย็น ของคนในหมู่บ้านเป็นการจัดทำธรรมนูญและการนำไปใช้ที่ได้ประโยชน์เป็นรูปธรรม โดยนายพัฒนา พรหมเผ่า ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 16 คลองอาราง กล่าวถึงที่มาของธรรมนูญสุขภาพว่า “จากการที่ต้องการเห็นคนในชุมชนมีความสุข จึงได้นำ “ธรรมนูญสุขภาพ” มาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา มีการกำหนด “ข้อตกลงร่วม” เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งธรรมนูญสุขภาพฉบับนี้จะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของ



ตำบล และการร่างข้อบัญญัติในธรรมนูญต้องมาจากความคิดเห็นหรือความต้องการของชาวบ้านมาเป็นส่วนสำคัญ คณะกรรมการหมู่บ้านดำเนินการร่างธรรมนูญสุขภาพขึ้นมาตามความต้องการของชาวบ้าน เพื่อให้คนในชุมชนปฏิบัติตามอย่างเต็มใจ ตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา ด้วยวิสัยทัศน์ของหมู่บ้านที่ว่า “หมู่บ้านคนดี วิถีออมขอม ป่าพร้อมอนุรักษ์ พัทธ์ชัยธรรมาภิบาล ร่วมสร้างบ้านน่าอยู่ ฟื้นฟูประเพณี สุขภาพดีล้ำ คำพ่อต้องพอเพียง”และที่สำคัญมีการนำไป

ขยายผลต่อพร้อม ๆ กับการสร้างการเรียนรู้ใหม่อยู่เสมอ สิ่งนี้คือเหตุผลที่บ้านคลองอารางได้รับรางวัลในครั้งนั้นและได้รับรางวัลอื่น ๆ อีกมากมายตามมาจนถึงปัจจุบัน”

นอกจากนี้ ข้อค้นพบที่สำคัญจากการวิจัยชุมชนต้นแบบที่สามารถพัฒนาและนำธรรมนูญมาใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรม ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 5 ประการ ดังภาพที่ 1

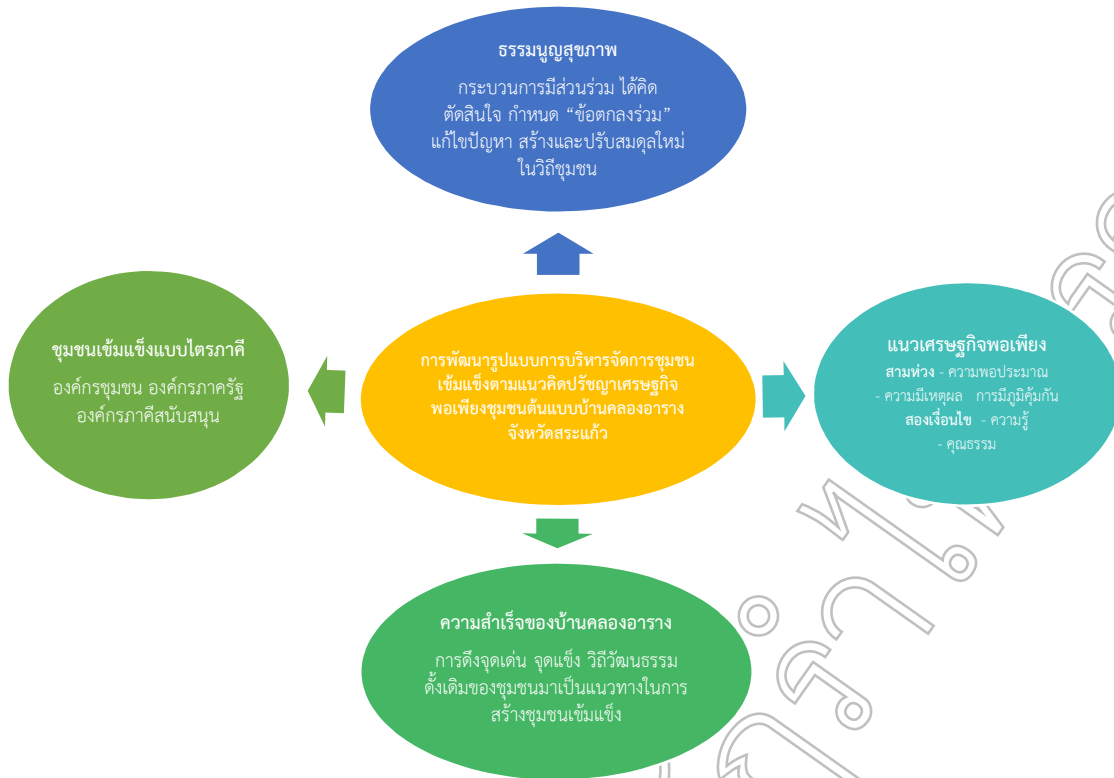


ภาพที่ 1 แสดงข้อค้นพบที่สำคัญจากการวิจัยชุมชนต้นแบบที่สามารถพัฒนาและนำธรรมนูญมาใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรม

ชุมชนต้นแบบบ้านคลองอารางน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยใช้ธรรมนูญสุขภาพหมู่บ้านคลองอาราง เป็นธรรมนูญที่ทำให้ทุกคนในชุมชนได้เรียนรู้เท่าทันสิ่งต่าง ๆ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ 2 เงื่อนไขพื้นฐาน คือ การมีความรอบรู้ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินการ ซึ่งนำมาซึ่ง

ความสำเร็จของหมู่บ้านคลองอาราง คือ การตั้งจุดเด่น จุดแข็ง นั่นคือ วิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนมาเป็นแนวทางในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง

จากผลการวิจัยสามารถนำมาสร้างแบบจำลองการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว ดังภาพที่ 2



ภาพที่ 2 แบบจำลองการพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ชุมชนต้นแบบบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนต้นแบบบ้านคลองอารางน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยใช้ธรรมณูสุภาพหมู่บ้านคลองอารางเป็นธรรมณูที่ทำให้ทุกคนในชุมชนได้เรียนรู้เท่าทันสิ่งต่าง ๆ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ 2 เงื่อนไขพื้นฐาน คือ การมีความรอบรู้ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินการ นำมาซึ่งความสำเร็จของบ้านคลองอาราง คือ การตั้งจุดเด่น จุดแข็ง นั่นคือ วิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนในการพึ่งพาตนเองมาเป็นแนวทางในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ชาวบ้านในหมู่บ้านคลองอารางมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้ เกือบทุกครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้มีการทำบัญชีครัวเรือน มีการออมทรัพย์เป็นกองทุนของหมู่บ้านไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน มีการใช้สร้างรายได้ให้กับตนเองและสร้างรายได้ให้กับชุมชน จนเกิดการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในหมู่บ้านคลองอาราง ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจและร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกันในการจัดกิจกรรม โดยชาวบ้านทุกคนมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ เช่น ในการเลือกกิจกรรมและ

เข้าร่วมกิจกรรม เมื่อมีปัญหาที่ร่วมประชุมกันแก้ไขปัญหา ร่วมหาแนวทางในการไขปัญหา เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองและแลกเปลี่ยนกันของชาวบ้านในหมู่บ้านคลองอาราง สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนและชุมชน และมีหน่วยงานที่สนใจได้เข้ามาศึกษาดูงาน จนกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับรางวัลต้นแบบแห่งความดี เป็นที่ยอมรับของชุมชนอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องเกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ และองค์กรภาคีสันสนุนต่าง ๆ ทำให้เกิดสามารถพึ่งตนเองและสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านคลองอาราง สอดคล้องกับผลการวิจัยของจันทนา อินทนิม (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยได้ข้อค้นพบว่า รูปแบบของการจัดการชุมชนเข้มแข็ง คือ 1) การมีส่วนร่วม 2) การพึ่งตนเอง 3) กระบวนการเรียนรู้ 4) ผู้นำ และ 5) เครือข่ายความร่วมมือ ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนให้การจัดการชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง พบว่า ชุมชนต้นแบบบ้านคลองอารางได้มีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในหมู่บ้านสามารถพัฒนาและนำธรรมณูมาใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรมได้ ข้อค้นพบ



ที่สำคัญคือ ประการแรก ชุมชนมีกลไกคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนสามารถนำพาหมู่บ้านที่มีปัญหาไปสู่หมู่บ้านที่มีความเข้มแข็ง ประการที่สอง คือ การมีส่วนร่วมจากทุกหลังคาเรือนทุกกลุ่มวัยที่ชัดเจน ถือว่าเป็นการบูรณาการทำงานที่สำคัญ ประการที่สาม คือ การมีกระบวนการที่ชุมชนที่สามารถสร้างปรากฏการณ์ชุมชนเข้มแข็งได้ด้วยความสามารถในการพึ่งตนเอง ประการที่สี่ พบว่า ชุมชนต้นแบบบ้านคลองอารางมีผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นชัดเจน และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด และประการสุดท้าย คือ มีบทเรียนที่สามารถขยายผลไปยังชุมชนอื่นได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิทยา จันทรแดง (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน พบว่า นโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน ผลการวิจัยครั้งนี้ค้นพบสิ่งที่ยืนยันได้ว่า ชุมชนต้นแบบบ้านคลองอารางมีบทเรียนในการพัฒนาและสามารถขยายบทเรียนทั้งในชุมชนและตัวบุคคล รวมทั้งบ้านคลองอารางยังเป็นศูนย์หรือพื้นที่เรียนรู้ที่มีคนจากต่างถิ่นและที่สำคัญมีการนำไปขยายผลต่อพร้อม ๆ กับการสร้างการเรียนรู้ใหม่อยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของนภากาศและคณะ (2550) ที่กล่าวถึงความเข้มแข็งของมิติทางด้านสังคมของชุมชนคือความสามารถของชุมชนที่จะจัดระเบียบทางสังคมของชุมชนให้เอื้อต่อการที่สมาชิกของชุมชนจะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สามัคคี เอื้อเฟื้อ และช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน ชุมชนสามารถสร้างกลไกที่จะทำให้นักมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม มีความผูกพันกับสมาชิกอื่น ๆ ในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำรงรักษาการจัดระเบียบความสัมพันธ์แบบเดิม

นำมาสู่การพัฒนาพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบ้านคลองอารางเป็นแบบการมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคีสนับสนุนแนวคิด โดยใช้แนวทาง “ธรรมนุญสุภาพ” เข้ามาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา มีการกำหนดข้อตกลงเพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งธรรมนุญที่ชาวบ้านร่วมกันเขียนขึ้นนั้นมุ่งเน้นการพัฒนาตามเศรษฐกิจ อาชีพ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ คุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น จุดเด่นที่สำคัญ คือ นำธรรมนุญสุภาพมาใช้ คือ กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ได้คิด ตัดสินใจ กำหนด “ข้อตกลงร่วม” แก้ไขปัญหา สร้างและปรับสมดุลใหม่ในวิถีชุมชนอย่างยั่งยืนบนกระแสของความเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิทยา จันทรแดง (2555) การวิจัยในครั้งนี้นำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคีสนับสนุน
- 2) ระบบ

สนับสนุนชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ ระบบความรู้ ระบบข้อมูล ระบบความสัมพันธ์ และมีแนวทาง ในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง 3) แนวทางในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง คือ แนวทางด้าน การฟื้นฟูชุมชน แนวทางด้าน การปรับตัวของชุมชน และ แนวทางด้าน การดำรงอยู่ของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยมีประเด็นข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดการยอมรับและความร่วมมือในการจัดการชุมชนเข้มแข็ง ดังนี้

1. ชุมชนอื่น ๆ สามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ธรรมนุญสุภาพของชุมชนต้นแบบบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว ไปประยุกต์ใช้โดยการเรียนรู้เพื่อให้สามารถพึ่งตนเอง สามารถดำรงอยู่อย่างมีความสุข ยั่งยืน ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
2. ควรส่งเสริมให้มีการนำธรรมนุญสุภาพสุภาพมาใช้ในทุกชุมชน โดยมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ได้คิด ตัดสินใจ กำหนด “ข้อตกลงร่วม” แก้ไขปัญหา สร้างและปรับสมดุลใหม่ในวิถีชุมชนเพื่อการสร้างความเข้มแข็งจากภายในชุมชน
3. หน่วยงานของรัฐควรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยี ด้านการตลาดดิจิทัล เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนต้นแบบบ้านคลองอาราง จังหวัดสระแก้ว กับศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอื่น ๆ เพื่อหาจุดร่วมและจุดต่างของการจัดการชุมชนเข้มแข็ง ในบริบทที่แตกต่างกัน มีความหลากหลาย ซึ่งอาจจะ เป็นประเด็นสำคัญที่นอกเหนือจากการวิจัยดังกล่าวนี้ เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้างให้ชุมชนเข้มแข็งสมบูรณ์อย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้นต่อไป



เอกสารอ้างอิง

กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. (2546). **กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร.

จันทนา อินทนิม. (2555). การจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. **วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ**. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2. หน้า 119-158. วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

นภาพรณัฏ หะวานนท์, เพ็ญสิริ จีระเดชากุล และสุรวิมล ปัดไธสง. (2550). **ทฤษฎีฐานรากในเรื่องความเข้มแข็งของชุมชน**, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

วิทยา จันทรแดง. (2555). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน**. ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

วิรัช นิภาวรรณ. (2550). **การบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: ไพโรเทศ

สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544).

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

(2548). **เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร**. กรุงเทพมหานคร:

บพิธการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

(2553). **ประมวลคำในพระบรมราชาวาทพระบาท**

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตั้งแต่พุทธศักราช

2493-2549 ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.

สุภางค์ จันทวานิช และวรรณิ ไทยนันท์. (2539). **แนวคิดและ**

เครื่องชี้วัดการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตและสังคม

ไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุน

การวิจัย.



การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่าย
โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี
คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

The Development of Online Teaching-Learning Platform on Network Security
using Flipped Classroom Techniques for Undergraduate Students of the Faculty of
Information Technology

ปณัฒ์ชนัช พงษ์ผล^{*1}, พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ²

Punchanit Phangphol, Phongsak Phakamach

¹ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จังหวัดชลบุรี 20000

² วิทยาลัยผู้ประกอบการสร้างสรรค์นานาชาติรัตนโกสินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จังหวัดนครปฐม 73170

¹ Faculty of Information Technology, Sripatum University at Chonburi, Chonburi 20000 Thailand

² Rattanakosin International College of Creative Entrepreneurship, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Nakhonpathom 73170 Thailand

*Corresponding author E-mail: uthairattp@gmail.com, phongsak.pha@rmutr.ac.th

(Received: August 3 2021; Revised: December 3 2021; Accepted: December 13 2021)

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ 1) เพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่าย โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 3) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแพลตฟอร์ม และ 4) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแพลตฟอร์ม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินคุณภาพของแพลตฟอร์มโดยผู้เชี่ยวชาญ และ 4) แบบสอบถามและสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) แพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.35/82.46 ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) ผลการประเมินคุณภาพของแพลตฟอร์มจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าแพลตฟอร์มนี้มีความน่าสนใจและเหมาะที่จะใช้กับผู้เรียน 3) ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .8959 (89.59%) และ 4) ผู้เรียนที่เรียนด้วยแพลตฟอร์มดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้เรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแพลตฟอร์มอยู่ในระดับมากเช่นกัน ผลการวิจัยทำให้ได้แพลตฟอร์มสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ได้จริง และทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายตามที่ได้ออกแบบไว้

คำสำคัญ : แพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์, ความมั่นคงปลอดภัยเครือข่าย, ห้องเรียนกลับด้าน, เทคโนโลยีสารสนเทศ



Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop an online teaching-learning platform on Network Security using flipped classroom learning management techniques for undergraduate students of the Faculty of Information Technology(IT); 2) to evaluate the efficiency of online teaching-learning platforms in comparing with standard criteria of 80/80; 3) to evaluate the effectiveness index of online teaching-learning platforms; and 4) to access the achievement of study and satisfaction of using developed online teaching-learning platforms. Twenty-four undergraduate students were selected through purposive sampling technique. The tools used in this research included: 1) online teaching-learning platforms on Network Security developed from activity-based learning management techniques; 2) effectiveness evaluation form; 3) quality assessment form for experts and 4) satisfactory evaluation and interview form for students. The collected data were analyzed through a statistical software and reported in percentage, mean, standard deviation and p-values.

The research results revealed that: 1) the efficiency of developed online teaching-learning platform on Network Security was 81.35/82.46 which are consistent with standard criteria of 80/80 recommended by the experts; 2) the score level of platform obtained from experts was 4.17 indicating that the developed platform is suitable to be used as online LMS lesson; 3) the effectiveness index of this platform was .8959 (89.59%) and the student's achievement score was significantly higher (score level 4.28), by comparing before and after using the platform, with significance level of .05. This study indicated that the developed online teaching-learning platforms on Network Security using flipped classroom learning method is suitable and useful for undergraduate students for their learning in Network Security.

Keywords : Online Teaching-Learning Platform, Network Security, Flipped Classroom, Information Technology



บทนำ

การอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยมีบทบาทและความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เนื่องจากการศึกษาระดับที่สอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดหาเหตุผลในสิ่งต่าง ๆ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ “สอนความเป็นมนุษย์” ให้มีสติปัญญาและรอบรู้เพียงพอที่จะนำไปปัญหาไปวิเคราะห์และหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่ต้นตอต้องเผชิญตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยขั้นสูงและให้บริการสังคมทั้งในและระหว่างประเทศให้แก่หน่วยงาน องค์กร และสถาบันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างกว้างขวาง (Fumasoli et al., 2020) การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤต สถาบันอุดมศึกษาใช้กลไกการประกันคุณภาพในการบริหารงานวิชาการและวิจัยทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา การวัดผลและประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้สมัยใหม่ รวมถึงการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษาสมัยใหม่ (Sinlarat, 2020) ณ สถานการณ์ปัจจุบันควรมีการจัดการด้านการศึกษาที่หลากหลาย เพื่อให้การจัดการอุดมศึกษาและการพัฒนาบุคลากรของประเทศเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานทัดเทียมนานาชาติ สมควรส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีความเป็นอิสระทางวิชาการ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีองค์ความรู้ทางวิชาการในแขนงต่าง ๆ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ มีการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมต่าง ๆ ให้แก่กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ตลอดจนสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเพื่อสร้างความเป็นเลิศในทางวิชาการและมีทักษะขั้นสูงในการประกอบวิชาชีพ (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2562)

การเรียนการสอนยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉม (Education Disruption) ได้มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายที่นำมาส่งเสริมและแก้ปัญหาการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการแสวงหาความรู้ได้อย่างเต็มที่ หลักการตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 จะเห็นได้ว่า ทักษะกระบวนการคิดยังเป็นส่วนสำคัญและยังต้องได้รับการส่งเสริมให้กับผู้เรียน เนื่องจากการคิดเป็นปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการกระทำและการแสดงออกของบุคคล ผู้ที่มีความสามารถในการคิดสูงก็สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ลุล่วงไปได้และ

มีการพัฒนาชีวิตของตนเอง ดังนั้น การพัฒนาความสามารถในการคิดจึงเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงรอบด้านอย่างมีความสุข (ตรุณี ปัญจรัตน์กร และคณะ, 2563)

แนวคิดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ได้มีการนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและแก้ปัญหาการเรียนการสอนในยุคที่มีแหล่งข้อมูลข่าวสารและสื่อเทคโนโลยีไอซีทีที่หลากหลาย (Baytiyeh, 2017) เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนตามทักษะ ตามความรู้ความสามารถ และสติปัญญาของผู้เรียนแต่ละคน อีกทั้งยังให้อิสระกับผู้เรียนในด้านความคิดและรูปแบบการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ นอกชั้นเรียน สนับสนุนการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาและการมีปฏิสัมพันธ์กันของผู้เรียนจะเน้นการสืบค้นให้การเรียนรู้ที่มีการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง (Chew et al., 2018) นอกจากนี้ในศตวรรษที่ 21 การจัดการกระบวนการเรียนรู้เปลี่ยนบทบาทครูจากผู้บรรยายมาเป็นผู้จัดการกระบวนการเรียนรู้ นักออกแบบกิจกรรมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ (Pedagogy) ให้ผู้เรียนใช้เป็นเครื่องมือไปเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และเสนอแนะเครื่องมือการเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านวิธีการต่าง ๆ โดยผ่านระบบบริหารจัดการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) ที่เข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (สุริยะ วชิรวงศ์ไพศาล และคณะ, 2563) ความรู้ที่ได้จะมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียนเชิงรุก (Active Learning) ดังนั้น รูปแบบห้องเรียนกลับด้านจึงมีการประยุกต์ใช้มากเพราะรูปแบบห้องเรียนกลับด้านเป็นวิธีการสอนที่ทำให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ทันสมัยและการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย (Smith, 2021)

ความมั่นคงปลอดภัยเครือข่าย (Network Security) เป็นหัวข้อหลักของรายวิชาในหลักสูตรคณะเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการจัดการเรียนการสอนทางด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากเป็นรายวิชาที่เน้นการสร้างความปลอดภัยให้กับระบบเครือข่ายสารสนเทศรูปแบบต่าง ๆ โดยประเด็นความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำคัญเป็นอย่างมาก ดังนั้น การบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยเครือข่าย ต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ดีเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Lemieux et al., 2020) การเรียนรู้โดยส่วนใหญ่จะเป็นการเข้าเรียนในห้องเรียนปกติ นักศึกษามีอุปสรรคต่อการเรียนรู้และการฝึกประสบการณ์การบริหารเป็นอย่างมาก ถ้าไม่มีแหล่งข้อมูล



สนับสนุนที่เพียงพอ ดังนั้นจึงต้องอาศัยการเรียนรู้บนคอมพิวเตอร์และการเรียนรู้บนเว็บ ซึ่งเป็นระบบบริหารจัดการกระบวนการด้านการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนมาสนับสนุนการเรียนรู้ในรายวิชาดังกล่าว ซึ่งก็คือการเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยและปรากฏในปัจจุบันเป็นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์นั่นเอง นอกจากนี้ หากมีการประยุกต์ใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้านมาสนับสนุนด้วยแล้วก็สามารถที่จะทำให้การเรียนรู้ของนักศึกษาด้านบริหารธุรกิจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

จากแนวคิดดังกล่าวทำให้คณะผู้วิจัยสนใจพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เพื่อสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลแบบผสมผสานกิจกรรมร่วมในการเรียนการสอนโดยอาศัยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นเครื่องมือเสริมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าว โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยสร้างบรรยากาศให้เป็นดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ (Digital for Learning) โดยคาดหวังว่าแพลตฟอร์มและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจะเป็นระบบที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียนออนไลน์เพื่อสร้างสมรรถนะแห่งการเรียนรู้ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ให้แพร่หลายในแวดวงการศึกษาของสถาบันที่มีการเรียนการสอนที่ใช้ระบบไอซีทีและนวัตกรรมทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่พัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
3. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแพลตฟอร์ม
4. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยมีองค์ประกอบและขอบเขตการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้เรียนระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 24 คน จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม จังหวัดชลบุรี ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินคุณภาพของแพลตฟอร์ม และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแพลตฟอร์ม

การออกแบบเครื่องมือโดยศึกษาจากงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ผกามาต และปรางทิพย์ เสยกระโทก (2556) และงานวิชาการของ ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน (2560) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามจะเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความเหมาะสมของภาษาและการใช้ถ้อยคำแล้วนำไปทดลองใช้ จากนั้นนำมาทดสอบหาค่า Cronbach's Alpha Coefficient และค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยหาค่า Item total Correlation ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .924

ขั้นตอนการสร้างแพลตฟอร์มที่ใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่

- 1) ศึกษาหลักสูตร/รายวิชาและวิเคราะห์เนื้อหาวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัล (BCS348) เรื่อง ความมั่นคงปลอดภัยเครือข่าย ประกอบด้วย หลักการเครือข่าย การใช้งานเครือข่าย ภัยคุกคามต่อเครือข่าย แนวทางการจัดการความมั่นคงปลอดภัยเครือข่าย และแนวทางการจัดการความมั่นคงปลอดภัยของอุปกรณ์เครือข่าย เป็นต้น
- 2) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียน
- 3) กำหนดรูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาตามหลักการของการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน
- 4) เขียนผังงาน (Flowchart) บทเรียนออนไลน์เพื่อกำหนดช่องทางการสื่อสารภายใน
- 5) ออกแบบ Storyboard ตามโครงสร้างแบบลำดับขั้นโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ได้แก่ (1) การกำหนดชุดวิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ (Experiential Engagement) โดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะวิธีการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อเรียนเนื้อหาโดยอาศัยวิธีการที่หลากหลายทั้งการใช้กิจกรรม



ที่กำหนดขึ้นเองจากสถานการณ์จำลอง สื่อปฏิสัมพันธ์ และการทดลอง (2) การสืบค้นเพื่อให้เกิดมโนทัศน์รวบยอด (Concept Exploration) โดยผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะให้กับผู้เรียนจากสื่อหรือกิจกรรมหลายประเภท เช่น สื่อวิดีโอบันทึกการบรรยาย สื่อออนไลน์ และกระดานสนทนาออนไลน์ (Chats) (3) การสร้างองค์ความรู้ที่มีความหมาย (Meaning Making) โดยผู้เรียนเป็นผู้บูรณาการสร้างทักษะองค์ความรู้จากสื่อที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างกระดานความรู้อิเล็กทรอนิกส์ (Blogs) การใช้แบบทดสอบ (Tests) การใช้สื่อสังคมออนไลน์และกระดานอภิปรายแบบออนไลน์ (4) การสาธิตและประยุกต์ใช้ (Demonstration) เป็นการสร้างองค์ความรู้โดยผู้เรียนเองในเชิงสร้างสรรค์ โดยการจัดทำเป็นโครงการและผ่านกระบวนการนำเสนอผลงานที่เกิดจากการรังสรรค์งานเหล่านั้น

6) พัฒนารูปแบบโดยใช้ LMS Tool Box และโปรแกรมคอมพิวเตอร์

7) นำรูปแบบไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข

8) ประเมินคุณภาพและหาประสิทธิภาพของบทเรียน

ขั้นตอนการดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูล

1. การเตรียมการทดลอง ได้แก่ (1) ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและทดลองใช้แพลตฟอร์ม (2) เตรียมแพลตฟอร์มที่พัฒนาแล้วไว้ในเว็บไซต์ SPUC Online ส่งข้อมูลขึ้นเครื่องแม่ข่าย และทดสอบการใช้งาน และ (3) เตรียมสถานที่ คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เชื่อมต่อ และกำหนดเวลาที่ทำการทดลอง

2. การดำเนินการทดลอง โดยให้นำแพลตฟอร์มที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้เพื่อประเมินหาประสิทธิภาพโดยมีการทดลองตามรูปแบบดังนี้

- ทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One Testing) ทดลองกับผู้เรียนที่เคยเรียนวิชานี้มาก่อนในภาคการเรียนที่ผ่านมา โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 3 คน ประเมินประสิทธิภาพ E_1/E_2 หาข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุงแก้ไข

- ทดลองกลุ่มย่อย (Small Group Testing) ทดลองกับผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชานี้มาก่อนในภาคการเรียนที่ผ่านมา โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 9 คน ประเมินประสิทธิภาพ E_1/E_2 หาข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุงแก้ไข

- ทดลองภาคสนาม (Field Testing) โดยเลือกผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน ซึ่งดำเนินการตามลำดับดังนี้ (1) ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยให้ผู้เรียนทดสอบจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มี 5 หน่วยการเรียนรู้ บทเรียนละ 10 ข้อ (2) ให้ผู้เรียนเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้และสื่อการสอน (3) ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดจากรูปแบบการเรียนรู้และสื่อการสอน จำนวน 10 ข้อ และ (4) ทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยให้ผู้เรียนทดสอบจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ

และประเมินประสิทธิภาพ E_1/E_2 ในภาพรวมโดยมีขั้นตอน ได้แก่ 1) นำแพลตฟอร์มไปให้ผู้เรียนทดลองใช้เป็นเวลา 1 เดือน โดยจัดประชุมให้ความรู้ก่อนและหลังการทดลอง 2) สัมภาษณ์ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้งานสม่ำเสมอเกี่ยวกับการใช้งาน และ 3) วิเคราะห์ผลสรุปจากการพัฒนาบทเรียนในลักษณะความเรียงและปรับปรุงแก้ไขแพลตฟอร์มให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการดังนี้

1) การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย

1.1 การประเมินคุณภาพของแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์โดยผู้เชี่ยวชาญและความพึงพอใจโดยผู้เรียน โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์การแปลความหมาย ได้แก่ 4.51 - 5.00 เหมาะสมมากที่สุด 3.51 - 4.50 เหมาะสมมาก 2.51 - 3.50 เหมาะสมปานกลาง 1.51 - 2.50 เหมาะสมน้อย และ 1.00 - 1.50 เหมาะสมน้อยที่สุด

1.2 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่าย โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ (1) หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยของคะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งได้จากแบบทดสอบแต่ละหน่วยการเรียนรู้และคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียน (2) หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (3) หาค่าดัชนีประสิทธิผล (4) วิเคราะห์เปรียบเทียบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สถิติ t-test และ (5) วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่าย โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านดังกล่าว โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ (1) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ตามแบบอิงเกณฑ์ของ Brennan (2) ค่าระดับความยาก (Difficulty) (3) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบแต่ละข้อ โดยใช้สูตร IOC และ (4) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson)



$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}, P = \frac{Ru+Rl}{2_f}$$

$$IOC = \frac{\sum R}{n}, r_{it} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right)$$

ค่าดัชนีประสิทธิผล = $\frac{\text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนหลังเรียน} - \text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}{100 - \text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}$

3) สถิติที่ใช้ในการหาค่าดัชนีประสิทธิผล โดยใช้วิธีของ กูดแมน เฟรทเซอร์ และ ซินเดอร์

4) การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียน การสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยใช้สูตรในการคำนวณ

$$E_1 = \frac{\sum X}{n} \times 100, E_2 = \frac{\sum X}{n} \times 100$$

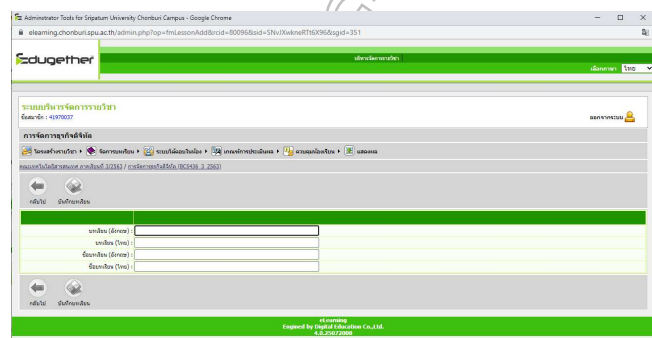
5) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลการทดสอบ ก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้ t-test (Dependent Samples) โดยใช้สูตรในการคำนวณ

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

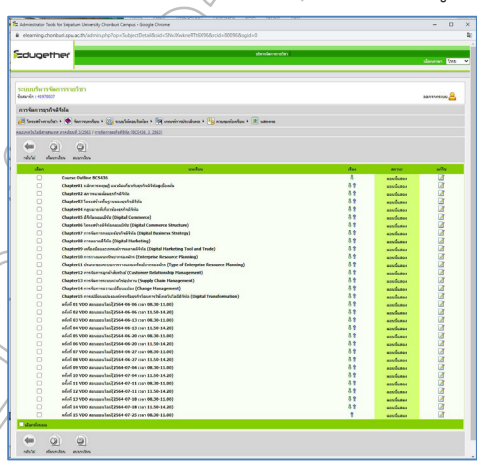
ตัวอย่างแพลตฟอร์มแสดงดังภาพที่ 1 ประกอบด้วย (1) หน้าหลัก (2) เมนูรายวิชา (3) เนื้อหาและเอกสารประกอบ (4) เมนูจัดการรายวิชาและกระดานข่าว และ (5) การบ้านและแบบทดสอบ



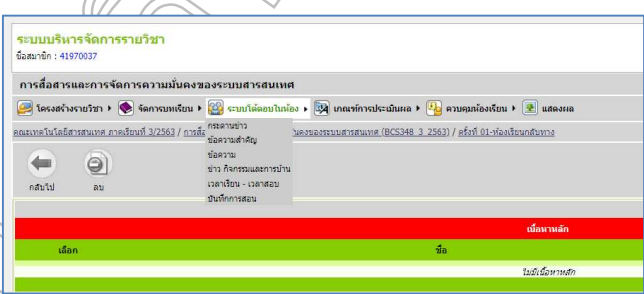
(1) หน้าหลัก



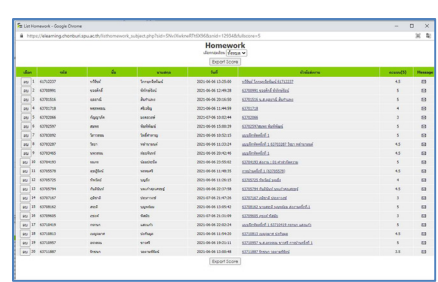
(2) เมนูรายวิชา



(3) เนื้อหาและเอกสารประกอบ



(4) เมนูจัดการรายวิชาและกระดานข่าว



(5) การบ้านและแบบทดสอบ

ภาพที่ 1 ตัวอย่างแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์รายวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัล



ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ” สามารถแสดงผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามวิธีการและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยที่ได้นำเสนอมานี้ สามารถมั่นใจได้ในเรื่องคุณภาพที่เพียงพอสำหรับการนำแพลตฟอร์มการเรียนรู้นี้ไปใช้งานได้จริงสำหรับการเรียนรู้ในรายวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัล

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 พบว่า แพลตฟอร์มนี้มีประสิทธิภาพ 81.35/82.46 หมายความว่า แพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้

เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายเท่ากับร้อยละ 81.35 และมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียนเท่ากับร้อยละ 82.46 จึงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ตามความมุ่งหมายในการวิจัยที่ตั้งไว้

3. ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเท่ากับ .8959

4. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ เปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการใช้แพลตฟอร์มด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($p = 0.001$) มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 15.26 จากคะแนนเต็ม 40 คิดเป็นร้อยละ 38.15 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 32.14 จากคะแนนเต็ม 40 คิดเป็นร้อยละ 80.35 เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้ไปทดสอบด้วย t-test ($t = 41.223$) พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยแพลตฟอร์ม

ผลสัมฤทธิ์	n	\bar{x}	S.D.	t	p-value
ก่อนเรียน	24	15.26	0.588	41.223	.001
หลังเรียน	24	32.14	0.616		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการศึกษาเพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า คุณภาพของแพลตฟอร์มโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.76) ส่วนผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียน

ที่มีต่อแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่พัฒนาขึ้น พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาในการนำเสนอ ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.75) ด้านเทคนิคกระบวนการออกแบบ ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.75) และด้านทัศนคติ ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.80) แสดงดังตารางที่ 2



ตารางที่ 2 ผลการประเมินความคิดเห็นในการใช้งานแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์โดยนักศึกษา

หัวข้อประเมิน		\bar{x}	S.D.
1. ด้านเนื้อหาในการนำเสนอ	1.1 ปริมาณของเนื้อหาในแต่ละบทเรียน	4.24	0.75
	1.2 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์	4.38	0.77
	1.3 ความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับของผู้เรียน	4.33	0.82
	1.4 ความชัดเจนและความถูกต้องในการอธิบายเนื้อหา	4.30	0.71
	1.5 การจัดลำดับเนื้อหาที่มีความต่อเนื่องทำให้อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.35	0.76
	1.6 เนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้	4.52	0.72
	1.7 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่มีความน่าสนใจ	4.22	0.76.
	1.8 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาจากบทเรียนร่วมกันได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น	4.48	0.78
	1.9 ความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับเนื้อหาและความเหมาะสม	4.15	0.75
ภาพรวมด้านเนื้อหาในการนำเสนอ		4.33	0.75
2. ด้านเทคนิคกระบวนการออกแบบ	2.1 คำอธิบายการใช้บทเรียนมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.21	0.74
	2.2 การจัดรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันในบทเรียนง่ายต่อการใช้งาน	4.25	0.74
	2.3 การเรียงลำดับเมนูมีความเหมาะสม ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4.23	0.74
	2.4 รูปแบบ ขนาด และสีของตัวอักษรมีความชัดเจน	4.27	0.81
	2.5 ภาพ/ตาราง/วิดีโอประกอบสามารถสื่อความหมายได้	4.29	0.75
	2.6 การออกแบบหน้าจอเหมาะสมและดูสบายตา	4.53	0.72
	2.7 กราฟิกและสีสันทันในการออกแบบบทเรียนมีความเหมาะสม	4.17	0.76
	2.8 ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนอย่างเหมาะสม	4.11	0.76
	2.9 มีการควบคุมลำดับในการเรียนอย่างเหมาะสมและสะดวกในการเชื่อมโยงข้อมูลภายในบทเรียน	4.22	0.76
ภาพรวมด้านเทคนิคกระบวนการออกแบบ		4.25	0.75
3. ด้านทัศนคติ	3.1 บทเรียนมีความน่าสนใจและทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน	4.20	0.86
	3.2 บทเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาตามต้องการ	4.46	0.72
	3.3 บทเรียนทำให้ผู้เรียนได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน	4.25	0.80
	3.4 ผู้เรียนมีความพอใจต่อบทเรียนที่พัฒนาขึ้น	4.21	0.78
	3.5 หลังจากศึกษาจบจบบทเรียนแล้วผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจมากขึ้น	4.29	0.81
	3.6 การจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนมีความน่าสนใจมากกว่าการจัดการเรียนรู้ตามปกติในห้องเรียน	4.22	0.81
	3.7 บทเรียนมีการเชื่อมโยงไปสู่แหล่งข้อมูลอื่นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้แลกเปลี่ยนอย่างหลากหลายและเหมาะสม	4.27	0.81
	3.8 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้	4.25	0.85
	3.9 ลักษณะการจัดการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านโดยภาพรวม	4.33	0.78
ภาพรวมด้านทัศนคติ		4.27	0.80
รวม		4.28	0.76



6. ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อต้นแบบแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ 5 ประเด็น ปรากฏผลดังนี้

6.1 ความรู้และการนำไปใช้งาน พบว่า นักศึกษามีแพลตฟอร์มที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนการสอนในประเด็นความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายของรายวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัล โดยมีเนื้อหาต่าง ๆ ครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์รายวิชา เนื่องจากการเรียนรู้มีรูปแบบเหมือนกับห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classroom) และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี

6.2 พฤติกรรมและการตอบสนอง พบว่า นักศึกษาใช้ระบบค้นหาและบันทึกความรู้ตลอดจนประเมินความรู้ได้ผลตามกระบวนการจัดการความรู้สมัยใหม่ ซึ่งสามารถพัฒนาตนเองและเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจดิจิทัลเป็นอย่างดี ส่วนผลการตอบสนองเชิงบวก พบว่า นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นนักบริหารเครือข่ายที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่กำหนด

6.3 การมีส่วนร่วม พบว่า ระบบสามารถสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาเข้ามาใช้งานเพื่อทำให้เกิดบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ร่วมกันในสังคมออนไลน์ โดยอาศัยความร่วมมือและมีการอภิปรายประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน เนื้อหาวิชาเพื่อนำไปสู่การค้นพบวิธีการแก้ปัญหาเพื่อนำไปสู่ความรู้ชัดแจ้ง

6.4 ผลการใช้งาน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อระบบโดยภาพรวม มีการนำความรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายของรายวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัลและกรณีศึกษาของสมาชิกคนอื่นไปปรับใช้บ้างตามความเหมาะสม ซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดทักษะการเรียนรู้การจัดการธุรกิจดิจิทัลมากยิ่งขึ้น

6.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า นักศึกษาต้องการให้มีระบบการปรับแต่งหน้าจอด้วยตนเองให้สวยงามและน่าดึงดูดใจมากขึ้นเมื่อเข้าใช้งานระบบเช่นเดียวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์อื่น ๆ รวมถึงการพัฒนาไปสู่การตั้งประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือโดยสมบูรณ์

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถสรุปและอภิปรายผลในประเด็นต่อไปนี้

1. ผลการทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.35/82.46 หมายความว่า แพลตฟอร์มนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้เท่ากับร้อยละ 81.35 และมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้หรือประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้และสื่อการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนเท่ากับร้อยละ 82.46 แสดงว่า แพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สามารถช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความก้าวหน้าทางการเรียนในรายวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัลได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของญานินท์ อุดมสุขถาวร (2562) และ Zainuddin & Perera (2018) และที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก

1.1 แพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ เพราะผู้วิจัยพัฒนาแพลตฟอร์มอย่างเป็นระบบตั้งแต่การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กระบวนการแบบจำลอง ADDIE การออกแบบเนื้อหาเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายในรายวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัลสอดคล้องขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้านผ่านระบบบริหารจัดการเรียนรู้ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาแล้วปรับปรุงแก้ไขการเขียนผังงาน แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินหาประสิทธิภาพและนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเป็นวิธีการดำเนินการผลิตสื่อและรูปแบบการเรียนรู้ตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (R&D) และการอาศัย LMS Tool Box ของการสร้างเนื้อหาและส่วนปฏิสัมพันธ์จากการอาศัยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Baytiyeh (2017) และ Zainuddin et al. (2019) ตามแนวคิดของห้องเรียนกลับด้านโดยการกลับด้านการเรียนที่บ้านทำการบ้านที่ผ่านระบบออนไลน์ในชั้นเรียนกลับด้านชั้นเรียนโดยเรียนเนื้อหาที่บ้านผ่านสื่อวีดิโอรวมถึงบทเรียนที่อยู่บนระบบการจัดการเรียนรู้บนอินเทอร์เน็ตและมาทำการบ้านผ่านระบบออนไลน์ในชั้นเรียนโดยมีผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ชช่วยเหลือในการทำภาระงาน รวมถึงนวัตกรรมต่าง ๆ ดังนั้นผู้เรียนจึงมีความเข้าใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายในรายวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัลมากยิ่งขึ้น

1.2 แพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดในการพัฒนา



จากแนวคิดของ Zainuddin et al. (2019) ในการออกแบบ LMS ดังนี้ 1) การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา 2) การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการห้องเรียนกลับด้านโดยอาศัยรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) ได้แก่ (1) ระบุปัญหาการเรียนรู้ที่ต้องการวิเคราะห์ (2) การรวบรวมและประมวลผลข้อมูล (3) พัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ (4) นำแนวทางแก้ปัญหาไปทดสอบ และ (5) เลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่ดีที่สุดไปใช้หาคำตอบ 3) การกำหนดกิจกรรมร่วมและการประมวลผลความรู้ 4) การดำเนินการเรียนการสอนด้วยรูปแบบและสื่อการสอนโดยอาศัยช่องทางในการสื่อสารที่จัดไว้ และ 5) การทดสอบหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้โดยพิจารณาจากคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนแบบฝึกหัดท้ายบท

1.3 แพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่พัฒนาขึ้น มีระบบสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายในรายวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัลที่กำหนดทั้งทางด้านเนื้อหา การค้นคว้า การประมวลผลความรู้ การสนทนา การคิดเชิงวิพากษ์การประเมินเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) และการประเมินผลรวบยอด (Summative Assessment)

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเท่ากับ .8959 หมายความว่า หลังการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้นี้มีคะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 89.59 โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zainuddin et al. (2019) ที่เป็นเช่นนี้เพราะสื่อนี้มีรูปแบบการนำเสนอที่เหมือนกับการเรียนกับครูผู้สอนโดยตรง มีการเพิ่มความเข้าใจโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนสนุกสานไปกับการเรียนรู้ไม่รู้สึกละเลย และให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อเสริมแรงโดยอาศัยแนวคิดจากทฤษฎีแรงจูงใจของมาโลเน (Malone) ที่ว่ารูปแบบการเรียนการสอนได้ออกแบบให้มีกิจกรรมและสถานการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนโดยมีเป้าหมายการเรียนรู้เชิงวิพากษ์ ผู้เรียนเกิดจินตนาการเป็นตัวกระตุ้น การนำเสนอที่แปลกใหม่สามารถดึงดูดความสนใจอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นในลักษณะของความต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งที่แปลกใหม่บนฐานเทคโนโลยี (Biswas, 2020) จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจในเนื้อหาวิชาการจัดการธุรกิจขนาดดิจิทัลมากยิ่งขึ้นโดยไม่รู้สึกละเลย รวบรวมถึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ความรู้ได้เป็นอย่างดี

3. การประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคง

ปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนด้วยแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในด้านเนื้อหาในการนำเสนออยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.75) แสดงว่าแพลตฟอร์มมีองค์ประกอบที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lento (2016) ด้านเทคนิคกระบวนการออกแบบก็อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.75) แสดงว่า กระบวนการออกแบบสามารถสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ และผู้เรียนมีความพอใจต่อเนื้อหาที่นำมาสร้างแพลตฟอร์ม ส่วนด้านทัศนคติก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.80) แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่า ผู้เรียนมีความพอใจต่อการใช้งานและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนด้วยแพลตฟอร์ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการรูปแบบใหม่ในการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jian (2018) และ Das et al. (2019) เนื่องจากการใช้งานและทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการปรับปรุงคุณภาพของแพลตฟอร์มและสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนทั้งในชั้นเรียนปกติและห้องเรียนออนไลน์ ทำให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกที่จะเรียนสิ่งใดด้วยตนเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่ดี และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการเรียนรู้แบบกลับด้านได้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ” ตามวิธีการที่ได้นำเสนอมานี้ สามารถมั่นใจได้ในเรื่องคุณภาพที่เพียงพอสำหรับการนำแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยเครือข่ายในรายวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัลไปใช้งานได้จริงสำหรับการเรียนรู้รายวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัลสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้และพัฒนา เพื่อให้แพลตฟอร์มมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นควรพิจารณาถึงวิธีการนำไปใช้และพัฒนา ประกอบด้วย 1) เนื้อหาของบทเรียนต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามมาตรฐานของหลักสูตร 2) บอจุดประสงค์การเรียนรู้กับผู้เรียนอย่างชัดเจน 3) การออกแบบโครงสร้างและวางแผนเส้นทางการเข้าถึงการเรียนรู้ที่ดีโดยมีการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นระยะ ๆ 4) มีระบบตรวจสอบ



ว่าผู้เรียนบรรลุผลลัพท์การเรียนรู้ตามที่กำหนด รวมถึงการสร้างระบบติดตามหรือแจ้งเตือนเป็นบางโอกาส 5) ต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบ Non-Linear Approach, Active Learning และ Blended Learning 6) การพัฒนาไปสู่การเรียนรู้เชิงวิเคราะห์และวิพากษ์ โดยการเพิ่มเติมกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้จริงในอนาคต 7) จัดให้มีแบบฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและมีการโต้ตอบกลับทันทีทันใด 8) การบันทึกข้อมูลการเข้าถึงและผลการประมวลความรู้โดยอาศัยรูปแบบการประมวลความรู้ตามมาตรการเรียนรู้ที่กำหนด 9) การใช้งานแพลตฟอร์มออนไลน์ในรูปแบบมาตรฐานบนเครื่องมือและอุปกรณ์การสื่อสารต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต และสมาร์ทโฟน เป็นต้น และ 10) การเลือกใช้ซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย

1) ควรมีการวิจัยพัฒนาแพลตฟอร์มนี้ให้มีองค์ประกอบที่จะใช้เป็นการเรียนรู้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2) ควรมีการวิจัยและพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลโดยอาศัยรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่สามารถทำให้ผู้เรียนในลักษณะออนไลน์มีความรู้ลึกและจินตนาการเชิงบวกมากยิ่งขึ้นโดยการพัฒนามัลติมีเดียที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้ดีขึ้น

3) ควรมีการวิจัยและพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอีกเพื่อเป็นการเพิ่มทรัพยากรการเรียนรู้สมัยใหม่รวมถึงการใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ที่ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลสำหรับการพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยและตีพิมพ์เผยแพร่จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี สถาบันนวัตกรรมทางการศึกษา สมาคมส่งเสริมการศึกษาทางเลือก และวิทยาลัยผู้ประกอบการสร้างสรรค์นานาชาติรัตนโกสินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2562).

พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2560). ห้องเรียนกลับด้าน : ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. (ฉบับพิเศษ). เมษายน-มิถุนายน 2560. 6(2): 171-181.

ญาณินท์ อุดมสุขถาวร. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับสื่อ Augmented Reality สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ตรุณี ปัญจรัตน์กร, สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์, สุริยะ วชิรวงศ์ไพศาล, ฤทธิเดช พรหมดี, อุษา งามมีศรี และพงษ์ศักดิ์ ผกามาศ. (2564). แนวทางการบริหารงานระบบไอซีทีเพื่อพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา. เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ พะเยาวิจัย ครั้งที่ 10. 3392-3907. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และปรางทิพย์ เสยกระโทก. (2556). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์รายวิชาระบบไอซีทีและการจัดการยุคใหม่. วารสารสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 31(1): 25-43.

Baytiyeh, H. (2017). The flipped classroom model: when technology enhances professional skills. *International Journal of Information and Learning Technology*. 34(1): 51-62.

Biswas, P. (2020). *Develop Learning Management System Without Breaking a Sweat*. [Online]. Retrieved June 28, 2021, from <https://www.unifiedinfotech.net/blog/LMS/>

Chew, E., Jones, L.J.N. and Wordley, S. (2018). "Flipping or flapping?" investigating engineering students' experience in flipped classrooms. *On the Horizon*. 26(4): 307-316.

Das, A., Lam, T.K., Thomas, S., Richardson, J., Kam, B.H., Lau, K.H. and Nkhoma, M.Z. (2019). *Flipped classroom pedagogy: Using pre-class videos in an undergraduate business information systems management course*. *Education + Training*. 61(6): 756-774.

Fumasoli, T., Barbato, G. and Turri, M. (2020). *The determinants of University Strategic Positioning: a Reappraisal of the Organization*. *Higher Education*. 80: 305-334.



- Jian, Q. (2018). **Effects of digital flipped classroom teaching method integrated cooperative learning model on learning motivation and outcome.** *The Electronic Library.* 37(5): 842-859.
- Lento, C. (2016). Promoting active learning in introductory financial accounting through the flipped classroom design. **Journal of Applied Research in Higher Education.** 8(1): 72-87.
- Lemieux, V.L., Rowell, C., Seidel, M.-D.L. and Woo, C.C. (2020). Caught in the middle? Strategic Information Governance Disruptions in the era of Blockchain and Distributed Trust. **Records Management Journal.** 30(3): 301-324.
- Sinlarat, P. (2020). The Path to Excellence in Thai Education. **RICE Journal of Creative Entrepreneurship and Management.** 1(2): 60-75.
- Smith, K.D. (2021). Is it face time or structure and accountability that matter? Moving from a flipped to a flipped/hybrid classroom. **Journal of Applied Research in Higher Education.** 13(2): 609-621.
- Zainuddin, Z., Haruna, H., Li, X., Zhang, Y. and Chu, S.K.W. (2019). **A systematic review of flipped classroom empirical evidence from different fields: what are the gaps and future trends?** *On the Horizon.* 27(2): 72-86.
- Zainuddin, Z. and Perera, C.J. (2018). **Supporting students' self-directed learning in the flipped classroom through the LMS TES Blend Space.** *On the Horizon.* 26(4): 281-290.
- Zainuddin, Z., Zhang, Y., Li, X., Chu, S.K.W., Idris, S. and Keumala, C.M. (2019). **Research trends in flipped classroom empirical evidence from 2017 to 2018: A content analysis.** *Interactive Technology and Smart Education.* 16(3): 255-277.

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี



คุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มฐานรากจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด Quality of Life of Grassroots Economy People In Chanthaburi, Rayong and Trat Provinces

พิศิษฐ์ ชัยสุวรรณถาวร¹, ธัญญาณี นียมกัจ², ศตวรรษ ทิพโส², วิชเนศวร ทะกอง³, สุทธินันท์ โสตวิณี⁴

Pisit Chaisuwanthavorn, Thunyane Niyomkij, Sattawat Thipsot, Wikhanesuan Tagong, Suttinun Sotwitee

¹ หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 22000

² หลักสูตรบริหารธุรกิจ (การตลาด) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 22000

³ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 22000

⁴ สาขาวิชาธุรกิจบันเทิง การแสดงและการท่องเที่ยว คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 22000

¹ Economics, Faculty of Management Sciences, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi 22000 Thailand

² Department of Business Administration (Marketing), Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi 22000 Thailand

³ Department of Mass Communications, Faculty of Communication Arts, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi 22000 Thailand

⁴ Department of Entertainment Business Shows and Travel, Faculty of Communication Arts, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi 22000 Thailand

*Corresponding author E-mail: pisit.c@rbru.ac.th

(Received: August 5 2021; Revised: September 20 2021; Accepted: September 29 2021)

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มฐานรากจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดจันทบุรีระยอง และตราด และเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีอายุ 20-60 ปี เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 400 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยใช้แบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย พบว่า ด้านสุขภาพร่างกาย มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี ด้านจิตใจ มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี ด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี ด้านสิ่งแวดล้อม มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดีและ คุณภาพชีวิตโดยรวม มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่คุณภาพชีวิตโดยรวมจำแนกตามรายจังหวัด จังหวัดระยองมีคุณภาพชีวิตสูงกว่าจังหวัดตราด และจังหวัดจันทบุรีมีคุณภาพชีวิตสูงกว่าจังหวัดตราด

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต, เศรษฐกิจฐานราก



Abstract

The objectives of the study, “Quality of life of Grassroots Economy people of Chantaburi, Rayong and Trat province”, were to investigate quality of life of grassroots economy people in Chanthaburi, Rayong, and Trat provinces and to compare quality of life of grassroots economy people in Chanthaburi, Rayong and Trat provinces. This study was a quantitative research using questionnaire for collecting data. The sample was 400 people between the ages of 20 to 60 years old and was selected by using simple random sampling method. According to the quality of life’s indicators from World Health Organization in the brief Thai version, the results revealed that the qualities of life’s levels for grassroots economy people in Chanthaburi, Rayong and Trat Provinces were at the good levels in term of physical, psychological, social interactive and environmental and overall aspects. The pair comparison’s results classified by province showed that the quality of life in rayong Province was higher than Trat Province whereas the quality of life in Chanthaburi Province was higher than trat Province.

Keywords : Quality of life, Grassroots Economy



บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2564) ได้ยึดหลักสำคัญของการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาที่ยั่งยืน และคนเป็นศูนย์กลาง ที่ดำเนินนโยบายพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 จนถึง ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2559) ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ แก้ไขปัญหาความยากจน การขับเคลื่อนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการใช้ทรัพยากร และบริการทางสังคมอย่างเสมอภาค นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 จนถึงปี พ.ศ. 2560 จำนวนคนจนของประเทศไทยมีแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง จากจำนวน 7.3, 7.1, 4.8, 5.8 และ 5.325 ตามลำดับ แต่ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ของรายได้ของคนไทย ในปี พ.ศ. 2556 มีค่าเท่ากับ 0.465 ในปี พ.ศ. 2558 มีค่าเท่ากับ 0.445 และในปี พ.ศ.2560 มีค่าเท่ากับ 0.453 ค่าซึ่งสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของรายได้ของคนไทยกลับมีค่าที่สูงขึ้น มีทิศทางที่สวนทางกับจำนวนคนจนที่มีแนวโน้มที่ลดลง เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ยังมีอยู่ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

โดยความเหลื่อมล้ำเป็นความไม่เท่าเทียมกันระหว่างประชาชนผู้ที่มีโอกาสและประชาชนผู้ที่ไม่มีโอกาสในการใช้ทรัพยากรและสวัสดิการต่าง ๆ ในสังคมเนื่องจากประชาชนผู้ที่มีโอกาสและผู้ที่ไม่มีโอกาส มีต้นทุนทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จากแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 จึงมุ่งเน้นให้ความสำคัญการขับเคลื่อนยกระดับคุณภาพชีวิตกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากให้มีความมั่นคงและยั่งยืน เพื่อให้กลุ่มเศรษฐกิจฐานราก ยกย่องระดับรายได้ มีความกินดีอยู่ดีสามารถช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองได้ เพื่อที่เป็นส่วนหนึ่งให้ประเทศขับเคลื่อนให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในการวัดคุณภาพชีวิตกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากเป็นตัวชี้วัดตัวหนึ่ง เพื่อที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพชีวิตกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากจากการใช้นโยบายเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่ภาครัฐบาลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 จำนวนคนจนในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด มีแนวโน้มที่ลดลง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จำนวน 66.4 พันคน ลดลงเหลือจำนวน 22.3 พันคน ในปี พ.ศ. 2560 แต่ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ของรายได้ของคนในจังหวัดจันทบุรีในปี พ.ศ. 2556 มีค่าเท่ากับ 0.476 และในปี พ.ศ. 2560 มีค่าเท่ากับ 0.526 จำนวนคนจนในจังหวัดระยองในปี พ.ศ. 2556 มีจำนวน 24.1 พันคน และลดลงเหลือ 16.3 พันคนในปี พ.ศ. 2560 ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ของรายได้ของคนในจังหวัด

ระยองในปี พ.ศ. 2556 มีค่าเท่ากับ 0.38 และในปี พ.ศ. 2560 มีค่าเท่ากับ 0.361 และจังหวัดตราดมีจำนวนคนจนในปี พ.ศ. 2556 มีจำนวน 45.2 พันคน และลดลงเหลือจำนวน 22.3 พันคน และค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ของรายได้ของคนในจังหวัดตราดในปี พ.ศ. 2556 มีค่าเท่ากับ 0.398 และในปี พ.ศ. 2560 มีค่าเท่ากับ 0.449 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ความเสมอภาคของรายได้ยังไม่ลดลง แต่จำนวนคนจนมีแนวโน้มที่ลดลง แสดงให้เห็นความไม่เท่าเทียมกันระหว่างประชาชนในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จึงต้องมีการมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

ดังนั้นในการวัดคุณภาพชีวิตกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก เป็นการช่วยสะท้อนคุณภาพชีวิตกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก ทางด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ภาครัฐบาลนำไปใช้วางแผน การกำหนดนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพของกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากทางด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ภาครัฐบาลสามารถดำเนินนโยบายต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ (โดยใช้เกณฑ์องค์การอนามัยโลก)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

นิยามศัพท์

กลุ่มเศรษฐกิจฐานราก ได้แก่ กลุ่มประชาชนที่ประกอบอาชีพ พ่อค้าแม่ค้าหาบเร่แผงลอย รับจ้างทั่วไป ลูกจ้างที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท ผู้ประกอบการรายย่อยห้องแถว/ไขห่วย กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2559)

คุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจในการดำรงชีวิต การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ในด้านคุณภาพชีวิตทางด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ภาพทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม (ปรากฏพิภย์ ภักดีศิริไพโรวัลย์, 2559)

- 1) ด้านร่างกาย คือ การรับรู้สุขภาพทางด้านร่างกายส่วนบุคคลในชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพของร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์ ความรู้สึกสุขภาพ ไม่มีความเจ็บป่วยทางร่างกาย การรับรู้ผลกำลังในการใช้ดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้การได้นอนหลับ



ที่ดี การรับรู้ความพึงพอใจในการทำกิจกรรมในใช้ประจำวัน การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตของตนเองต้องพึ่งพาหรือการรักษาทางการแพทย์ การรับรู้ความสามารถในทำกิจกรรมประจำวัน การรับรู้ด้วยตนเองและไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น เป็นต้น

2) ด้านจิตใจ คือ การรับรู้สภาพทางด้านจิตใจในชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตที่มีความสงบ สุข และมีความหวัง การรับรู้ความภูมิใจที่มีสมมติที่ดีในการทำงาน การรับรู้ความพึงพอใจภาพลักษณ์ความภูมิใจในตนเอง การรับรู้ทัศนคติทางบวกที่มีต่อตนเองและการรับรู้ความเชื่อมั่นและมั่นใจตนเอง เป็นต้น

3) ด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม คือ การรับรู้สภาพความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่นในชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตของตนเองรับรู้การเข้าถึงสังคมผู้กัมกับคนอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น และการรับรู้ในเรื่องของการมีเพศสัมพันธ์และอารมณ์ทางเพศ เป็นต้น

4) ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้สภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสังคมต่อการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตของตนเองมีอิสระในการใช้ชีวิตที่มีความมั่นคงและปลอดภัย การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตของตนเองมีที่อยู่อาศัยที่ดี การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตในการใช้จ่ายใช้สอยในการดำเนินชีวิต การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตในทางด้านการบริการทางสุขภาพ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตของตนเองได้มีกิจกรรมสันทนาการและกิจกรรมในเวลาว่าง การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีและสามารถเดินทางไปไหนอย่างสะดวกสบายและมีอิสระ เป็นต้น

ประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก หมายถึง ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 60 ปี และเป็นกลุ่มประชาชนที่ประกอบอาชีพ พ่อค้าแม่ค้า หาบเร่แผงลอย รับจ้างทั่วไป ลูกจ้างที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท ผู้ประกอบการรายย่อยห้องแถว/โซ่ห่วย กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ปรากฏทิพย์ ภักดีศิริไพรวลัย, 2559)

ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) เป็นเครื่องมือในการวัดความไม่เท่าเทียมในรูปของสัดส่วน Gini ratio ซึ่งค่าอยู่ระหว่าง 0 กับ 1 ยิ่งเข้าใกล้ 1 มากเท่าไรแสดงว่าความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ยิ่งมากขึ้น โดยคำนวณจากการใช้ค่าของพื้นที่ Lorenze curve ของการกระจายรายได้สัมบูรณ์เป็นตัวตั้งและค่าของพื้นที่ใต้เส้นการกระจายรายได้สัมบูรณ์ทั้งหมดเป็นตัวหาร (สถิตินแห่งชาติ, 2562)

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

ความหมายคุณภาพชีวิต

การรับรู้หรือความเข้าใจของปัจเจกบุคคลที่มีต่อ

สถานภาพชีวิตของตนเองตามบริบทของวัฒนธรรมและค่านิยมที่ใช้ชีวิตอยู่และสัมพันธ์กับเป้าประสงค์ ความคาดหวัง มาตรฐานและความกังวลสนใจที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ คุณภาพชีวิตเป็นมิติที่ขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ที่สลับซับซ้อน ได้แก่ สุขภาพทางกาย สภาวะทางจิต ระดับความเป็นตัวของตัวเอง ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ทางสังคม ความเชื่อส่วนบุคคล และความสัมพันธ์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม (WHO พบใน ทิพย์วัลย์ เรื่องขจร, 2554)

คุณภาพชีวิต คือ การรับรู้ถึงความพอใจในการดำรงชีวิต การมีชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีในด้านต่าง ๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการดำรงชีวิตและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในทิศทางที่ดี ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่ตนเองและสังคม (ปรากฏทิพย์ ภักดีศิริไพรวลัย, 2559)

ดังนั้นความหมายคุณภาพชีวิตที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมาข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ การดำรงชีวิตมนุษย์ที่จะคุณภาพชีวิตที่ดีในความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐาน ทางด้านความพึงพอใจในการดำรงชีวิตทางด้านวัตถุ และความพึงพอใจในการดำรงชีวิตทางด้านจิตใจที่ส่งผลถึงคุณภาพชีวิตในทางที่ดี ได้แก่ สุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม โดยไม่เบียดเบียนตนเองและสังคม

แนวคิดเศรษฐกิจฐานราก

คือ ระบบเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น ที่สามารถพึ่งตนเองภายในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ผู้คน ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ระบบเศรษฐกิจฐานรากหรือเศรษฐกิจชุมชน เป็นระบบเศรษฐกิจแนวราบที่ส่งผลและสร้างความสัมพันธ์ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ระหว่างผู้คนในชุมชนท้องถิ่น มิใช่เป็นเฉพาะเศรษฐกิจแนวตั้งแบบปัจเจกแต่สามารถทำให้เกิดความร่วมมือ เกิดโอกาสและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเศรษฐกิจร่วมของชุมชนกับเศรษฐกิจของปัจเจก เป็นระบบเศรษฐกิจที่มีลักษณะความร่วมมือเป็นหุ้นส่วนสร้างความสัมพันธ์ทั้งในชุมชนท้องถิ่นและในระดับที่กว้างขวางอื่น ๆ และภายนอก ระบบเศรษฐกิจฐานราก จะต้องมีแนวทางการพัฒนาและการจัดการโดยชุมชนท้องถิ่น ให้ครบวงจรมากที่สุด มีการสร้างทุนและกองทุนที่เข้มแข็ง มีการผลิตพื้นฐาน การแปรรูป การบริการ การตลาด การผลิตอาหาร และความจำเป็นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกัน สำหรับคนในพื้นที่อย่างพอเพียง และพัฒนาเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมหรือธุรกิจของชุมชนในมิติของการเกื้อกูล เอื้อเฟื้อ การมีส่วนร่วมของคนในตำบลต่าง ๆ ทั้งขนาดย่อมหรือขนาดใหญ่ขึ้น โดยใช้ทั้งความรู้ที่สั่งสมในพื้นที่ หรือที่เป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมของ



พื้นที่ และมีการพัฒนาให้ทันสมัย พร้อมกับมีเทคนิค วิทยาการและ ความรู้ เทคโนโลยี มาพัฒนาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับตลาด หรือสังคม เศรษฐกิจ ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้คนและชุมชนท้องถิ่นโดยรวม สามารถพึ่งตนเอง มีรายได้มากกว่ารายจ่าย และสามารถพัฒนา เป็นผู้ผลิต ผู้สร้างงานบริการต่าง ๆ จากท้องถิ่นที่เข้มแข็ง สร้างสรรค์ หลากหลาย มีเอกลักษณ์ ทันสมัย และเชื่อมโยงกับระบบตลาดอย่าง มีประสิทธิภาพ ระบบเศรษฐกิจฐานราก จะต้องมีความหลากหลาย พอเพียง เพื่อเปิดโอกาสและแบ่งปันให้คนทุกกลุ่มทุกวัยสามารถ มีพื้นที่และมีโอกาสในการร่วมพัฒนาได้อย่างผสมผสานและ สร้างสรรค์ รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจอื่น ๆ ได้ อย่างดี อย่างมีฉันทมิตร เป็นธรรม และมีความสัมพันธ์อย่างเท่าเทียม องค์ประกอบสำคัญของเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง 1) มีการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างพลังในการทำงานร่วมกัน ความสามารถที่จะเจรจาต่อรอง และประสานงานทั้งภายใน และกับภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ 2) มีการจัดการระบบการเงินของชุมชน การบูรณาการทุนร่วมกัน มีกองทุนของชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถเป็นกลไกการเงินของชุมชน ในการพัฒนาทั้งเศรษฐกิจสังคม อาชีพ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมของ ชุมชน และของคนในชุมชน 3) มีระบบการจัดการทุนชุมชนที่ ครอบคลุมทุนทางสังคม ทุนคน ทุนพุทธิพยากร วิถีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา อัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ 4) มีระบบ ข้อมูลที่ทันสมัยรอบด้านทั้งภายในและภายนอก เพื่อการวิเคราะห์ ระบบของท้องถิ่น อาชีพ รายได้ รายจ่าย การผลิต ฐานเศรษฐกิจ ที่ดิน ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ข้อมูลความรู้ระบบเศรษฐกิจ เกี่ยวข้องภายนอก เป็นฐานสำคัญในการวางแผนชุมชน การวางแผน เพื่อการตัดสินใจ การติดตามวัดผลและรายงานผล 5) มีระบบ การผลิตของชุมชนทั้งขั้นพื้นฐานและก้าวหน้าที่ได้มาตรฐาน มีมูลค่าเพิ่มและสามารถเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจภายนอกได้ 6) สร้างความร่วมมือในทุกระดับและทุกมิติ เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ให้บรรลุเป้าหมายและสัมพันธภาพที่ดี ทั้งระดับกลุ่มต่อกัน กลุ่ม กับชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภูมิภาค หรือรวมตัวกันเป็น เครือข่ายประเด็นต่าง ๆ ได้ เช่น เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ เครือข่าย ข้าว เครือข่ายประมงพื้นบ้าน เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชน เครือข่ายภูมิปัญญาวิถีวัฒนธรรม หรือการสร้างร่วมมือระหว่าง ชุมชนกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น 7) มีระบบการอยู่ร่วมกัน หรือ เคารพกติกา จารีตประเพณีในการอยู่ร่วมกัน ระบบสวัสดิการ การดูแลซึ่งกันและกันและการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสังคมใหญ่ อย่างสร้างสรรค์และเกื้อกูล 8) มีคุณธรรม จริยธรรมในการทำ กิจกรรม การประกอบกิจการทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม หรือการ ดำรงชีวิต 9) มีความเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยคนในชุมชนร่วมทุน ร่วมกิจกรรมหรือกิจการในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน มีสำนึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน 10) คนในพื้นที่ของชุมชน สามารถมีส่วนร่วม มีความรู้ เรื่องราวการพัฒนาในพื้นที่รวมทั้ง

ความรู้ในสังคมอื่น ๆ มีคุณภาพ มีความมั่นใจที่จะให้ความรู้ความเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ ตื่นรู้ มีความสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐาน ครอบคลุมมีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ มากที่สุด (พัฒนาชุมชน, 2562)

แนวคิดเกี่ยวกับเครื่องมือชี้วัดคุณภาพชีวิต

กลุ่มองค์การอนามัยโลกได้พัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต ฉบับย่อโดยใช้วิธีการทางสถิติวิเคราะห์องค์ประกอบเหลือเพียง 26 ตัวชี้วัด โดยข้อคำถามในฉบับย่อเป็นคำถามที่มีอยู่ในสังคม การรับรู้คุณภาพชีวิตของบุคคลนั้น วัฒนธรรมและค่านิยมจะส่งผล กับเป้าหมายและความคาดหวังเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

ด้านสุขภาพ คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์ของ ร่างกาย การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงานของตนเอง เป็นต้น

ด้านจิตใจ คือ การรับรู้ทางสภาพจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกและทางลบที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความคิด การตัดสินใจและ ความสามารถในการเรียนรู้ของตน เป็นต้น

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือและ ได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม

ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผล ต่อการดำเนินชีวิต การรับรู้การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับ สภาพแวดล้อม การรับรู้ว่าตนมีชีวิตอยู่อย่างอิสระมีความปลอดภัย และมั่นคงในชีวิต เป็นต้น สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรฝ่ายการพยาบาล ตาม แนวคิดของ (Power, Bullinger and WHOQOL Group พบใน ชุมพร ฉ่ำแสง และคณะ, 2555) เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การ อนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) โดยใช้ เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-BREF-THAI ประกอบด้วย ข้อคำถาม 2 ชนิด คือ แบบภาวะวิสัย และอัตวิสัย จะประกอบด้วย องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน

สมมติฐานการวิจัย

กลุ่มประชากรกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากที่อาศัยอยู่ในจังหวัด ที่แตกต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นประชาชนเศรษฐกิจ ฐานรากมีอายุระหว่าง 20-60 ปี ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด มีจำนวนเท่ากับ 901,542 คน



กลุ่มตัวอย่าง

การหาขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน กลุ่มตัวอย่างถูกกำหนดจากประชาชนที่อาศัยในจังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด ขั้นตอนแรกใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จังหวัดระยอง จำนวน 134 คน จังหวัดจันทบุรี จำนวน 133 คน และจังหวัดตราด จำนวน 133 คน รวมเป็นทั้งหมด 400 คน และขั้นตอนที่สองทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปี ถึงช่วงอายุ 60 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด มีลักษณะคำถามแบบปลายปิดแบบเลือกตอบ จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด จำนวนรายได้ต่อเดือน แบบสอบถามส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับคุณภาพชีวิตทั่วไปของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด จำนวน 26 ข้อ โดยใช้แบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม แบบสอบถามเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับซึ่งแปลคะแนนดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง มีระดับคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีมาก	1.00 - 1.80
ค่าคะแนนเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง มีระดับคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี	1.81 - 2.60
ค่าคะแนนเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง มีระดับคุณภาพชีวิตที่ปานกลาง	2.61 - 3.40
ค่าคะแนนเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง มีระดับคุณภาพชีวิตที่ดี	3.41 - 4.20
ค่าคะแนนเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง มีระดับคุณภาพชีวิตที่ดีมาก	4.21 - 5.00

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดลองมีค่า 0.754 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ดังกล่าวอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ได้พิจารณาและผ่านการรับรองการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ใบรับรองที่ 24/2563) และได้ดำเนินการศึกษาภายใต้ขอบข่ายของโครงการวิจัย เข้าพบกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยอธิบายให้เข้าใจในวัตถุประสงค์การเก็บรวบรวมข้อมูล และอนุญาตทำการสัมภาษณ์ หลังจากที่ได้ดำเนินการขออนุญาต และผู้ดูแลสัมภาษณ์ยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลทางคณะผู้วิจัยจึงจะเริ่มสัมภาษณ์เก็บข้อมูลตามแบบสอบถามที่จัดเตรียมไว้ ทั้งนี้การนำเสนอข้อมูลจะไม่มีการระบุชื่อผู้ให้ข้อมูล และหากประเด็นใดผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สะดวกจะให้ผู้สัมภาษณ์ก็สามารถปฏิเสธการให้สัมภาษณ์ได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้การสุ่มตัวอย่าง โดยขั้นตอนแรกจะแบ่งกลุ่มตัวอย่างของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก เป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มประชาชนเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดระยอง จำนวน 134 คน กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มประชาชนเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดจันทบุรี จำนวน 133 คน และกลุ่มที่ 3 ประชาชนเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดตราด จำนวน 133 คน รวมเป็นทั้งหมด 400 คน และขั้นตอนที่สองทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปี ถึงช่วงอายุ 60 ปี ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

คุณภาพของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย และเปรียบเทียบคุณภาพประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน จำแนกตามรายจังหวัด โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยสถิติ F-test และถ้ามีความแตกต่างรายคู่ ใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีเชฟเฟร์ในการทดสอบ



ผลการวิจัย

คุณภาพชีวิตรวม

ตารางที่ 1 ระดับคุณภาพชีวิตโดยแบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกฉบับไทย ชุดย่อ ภาพรวม

จังหวัด	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพชีวิต
1. จันทบุรี	3.84	ดี
2. ระยอง	3.82	ดี
3. ตราด	3.55	ดี
คุณภาพชีวิตโดยรวม	3.74	ดี

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในจันทบุรี มีค่ามากที่สุด คือ 3.84 รองลงมาจังหวัดระยอง มีค่าเท่ากับ 3.82 และจังหวัดตราด มีค่าเท่ากับ 3.55 และค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย

ตารางที่ 2 ระดับคุณภาพชีวิตโดยแบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกฉบับไทย ชุดย่อ ด้านสุขภาพกาย

จังหวัด	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพชีวิต
1. จันทบุรี	3.72	ดี
2. ระยอง	3.67	ดี
3. ตราด	3.47	ดี
คุณภาพชีวิตโดยรวม	3.74	ดี

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกายของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในจันทบุรี มีค่าเท่ากับ 3.72 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี จังหวัดระยอง มีค่าเท่ากับ 3.67 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี และจังหวัดตราด มีค่าเท่ากับ 3.47 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี

คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ

ตารางที่ 3 ระดับคุณภาพชีวิตโดยแบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกฉบับไทย ชุดย่อ ด้านจิตใจ

จังหวัด	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพชีวิต
1. จันทบุรี	3.84	ดี
2. ระยอง	3.89	ดี
3. ตราด	3.73	ดี
คุณภาพชีวิตโดยรวม	3.82	ดี

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในจันทบุรี มีค่าเท่ากับ 3.84 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี จังหวัดระยอง มีค่าเท่ากับ 3.89 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี และจังหวัดตราด มีค่าเท่ากับ 3.73 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี และค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี



คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคม

ตารางที่ 4 ระดับคุณภาพชีวิตโดยแบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกฉบับไทย ชุดย่อ ด้านสังคม

จังหวัด	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพชีวิต
1. จันทบุรี	3.96	ดี
2. ระยอง	3.94	ดี
3. ตราด	3.40	ปานกลาง
คุณภาพชีวิตโดยรวม	3.77	ดี

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคมของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในจันทบุรี มีค่าเท่ากับ 3.96 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี จังหวัดระยอง มีค่าเท่ากับ 3.94 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี และจังหวัดตราด มีค่าเท่ากับ 3.40 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 5 ระดับคุณภาพชีวิตโดยแบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกฉบับไทย ชุดย่อ ด้านสิ่งแวดล้อม

จังหวัด	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพชีวิต
1. จันทบุรี	3.86	ดี
2. ระยอง	3.76	ดี
3. ตราด	3.59	ดี
คุณภาพชีวิตโดยรวม	3.74	ดี

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในจันทบุรี มีค่าเท่ากับ 3.86 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี จังหวัดระยอง มีค่าเท่ากับ 3.76 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี และจังหวัดตราด มีค่าเท่ากับ 3.59 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 มีระดับคุณภาพชีวิตในระดับดี

การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากรายจังหวัดกับคุณภาพชีวิต

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตโดยรวม โดยแบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกฉบับภาษาไทย ชุดย่อ จำแนกตามรายจังหวัด

รายการ	จังหวัด	n	\bar{x}	S.D	F	Sig.
คุณภาพชีวิตโดยรวม	ระยอง	133	3.84	0.467	19.662	0.000*
	จันทบุรี	134	3.82	0.308		
	ตราด	133	3.55	0.492		

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตโดยรวม จำแนกตามรายจังหวัด พบว่า จังหวัดระยอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 จังหวัดจันทบุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 และจังหวัดตราด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยเครื่องมือทางสถิติ one way anova พบว่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซนต์ (Sig = 0.00) ดังนั้น จังหวัดที่แตกต่างกันจะมีผลของคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน



ตารางที่ 7 การทดสอบความแตกต่างรายคู่คุณภาพชีวิตโดยรวม โดยแบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกฉบับภาษาไทย ชุดย่อ จำนวนโดยกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก จำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	คุณภาพชีวิตโดยรวม	จังหวัด		
		ระยอง	จันทบุรี	ตราด
\bar{x}	3.84	3.82	3.55	
ระยอง	3.84	-	0.854	0.000*
จันทบุรี	3.82	-	-	0.000*
ตราด	3.55	-	-	-

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่คุณภาพชีวิตโดยรวมจำแนกตามรายจังหวัด พบว่า ค่าเฉลี่ยจังหวัดระยอง มีค่าเท่ากับ 3.84 ค่าเฉลี่ยจังหวัดจันทบุรี มีค่าเท่ากับ 3.82 และค่าเฉลี่ยจังหวัดตราด มีค่าเท่ากับ 3.55 เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบหาความแตกต่างรายคู่ ด้วยเครื่องมือทางสถิติ Scheffe พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% จำนวน 2 คู่ ได้แก่ จังหวัดระยองมีคุณภาพชีวิตสูงกว่าจังหวัดตราด และจังหวัดจันทบุรีมีคุณภาพชีวิตสูงกว่าจังหวัดตราด

สรุปและอภิปรายผล

คุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อแยกตามรายองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ทางด้านสุขภาพร่างกาย มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี คุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านจิตใจ มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี คุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดจันทบุรี ระยอง ด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี แต่จังหวัดตราดมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านสิ่งแวดล้อม มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่คุณภาพชีวิตโดยรวม จำแนกตามที่อยู่อาศัยตามรายจังหวัด ด้วยเครื่องมือทางสถิติ Scheffe พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 2 คู่ ได้แก่ จังหวัดระยองมีคุณภาพชีวิตสูงกว่าจังหวัดตราด และจังหวัดจันทบุรีมีคุณภาพชีวิตสูงกว่าจังหวัดตราด

อภิปรายผล

1. หน่วยงานภาคหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมด้านอาชีพให้แก่ประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก รวมทั้ง

ผลักดันให้เกิดแหล่งทำมาหากิน และพัฒนาส่งเสริมในการประกอบอาชีพเสริม เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มเติมเป็นการสร้างโอกาสในการหารายได้ที่เพิ่มขึ้นในอีกช่องทางหนึ่ง

2. หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำเอาเทคโนโลยีด้านจัดเก็บข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นการจัดเก็บระบบแบบองค์รวม ทำให้สามารถตรวจสอบและวิเคราะห์สิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้อย่างตรงจุดยิ่งขึ้น

3. ด้านสุขภาพกาย ควรส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากได้รับการดูแลสุขภาพกายให้ได้รับสิทธิในการรักษาสุขภาพทั้งจากนโยบายของรัฐ หรือหน่วยงานที่เข้าไปบริการเพิ่มเติมให้กับประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้ความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ วิธีการป้องกัน และดูแลตนเองเบื้องต้นเพื่อการมีสุขภาพที่ดีในระยะยาวของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก เพราะจากการศึกษาพบว่า มีประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากยังไม่ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง

4. ด้านจิตใจ ควรดำเนินกรนโยบายการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพจิต เพราะจากการทำวิจัยพบว่า ประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากสุขภาพจิตความรู้สึกไม่ค่อยดี ท้อแท้ หดหู่ กังวล ซึมเศร้า เป็นต้น ควรมีการส่งเสริมดูแลให้ความรู้ในการดำเนินชีวิตที่ดี มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความรู้สึกผ่อนคลายและการสร้างมุมมองในแง่บวกในการดำเนินชีวิต รัฐบาลควรมีนโยบายเข้ามาส่งเสริมและจัดกิจกรรมให้ความรู้กับประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก

5. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ควรมีการส่งเสริมในด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริม โดยให้ความสำคัญการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนและต่างชุมชน เพื่อเป็นส่งเสริมกระตุ้นสร้างความสัมพันธ์ของคนภายในชุมชนและต่างชุมชน ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเน้นและให้ความสำคัญกับกิจกรรมส่วนนี้เพิ่มมากขึ้น



เพราะจากการศึกษาพบว่า ประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากยังขาดการปฏิสัมพันธ์การผูกมิตรกับคนอื่น

6. ด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีสำรวจหรือการส่งเสริมนโยบายการให้บริการทางด้านสาธารณสุขและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานตามความเหมาะสม เพื่อเสริมสร้างให้การดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากการศึกษาพบว่า ประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากยังไม่ได้รับการทางด้านสาธารณสุขและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการทำวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในทุกจังหวัด เพื่อไว้เป็นฐานข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาเพื่อพัฒนานโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ สำหรับประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากในอนาคต

2. ควรทำงานวิจัยเชิงคุณภาพ ติดตามกลุ่มประชาชนเศรษฐกิจฐานรากทางด้านมิติด้านเศรษฐกิจ เพื่อนำข้อมูลมาวางระบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12.

(ออนไลน์). แหล่งที่มา : https://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8309&filename=index. 2562

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน.

สถิติความยากจนและการกระจายรายได้. (ออนไลน์).

แหล่งที่มา : http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatReport_Final.aspx?reportid=694&template=1R1C&yeartype=M&subcatid=71. 2562

ชุมพร นำแสง และคนอื่น ๆ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรฝ่ายการพยาบาล ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดนครนายก. กรุงเทพมหานคร: คณะแพทยศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พัฒนาชุมชน. (2559). คู่มือการส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : https://www.codi.or.th/attachments/article/15058/Guide_economic_280959.pdf. 2562

ปรากฏทิพย์ ภักดีศิริไพโรวัลย์. (2559). การศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้านแสนตอ หมู่ 11 ตำบลท่าผา อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทิพย์วัลย์ เรืองขจร. (2554). วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต. สงขลา: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (2559). การจัดทำดัชนีคุณภาพชีวิตของประชาชนฐานรากปี 2559. เอกสารวิจัย เสนอต่อธนาคารออมสิน.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. สถิติรายได้และรายจ่ายของครัวเรือน. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/08.aspx>. 2562

Taro Yamane. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row Publications.



แนวทางการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ Guidelines for Condominium Inspection before Transferring Ownership

ปานพุงค์ นิลตะโก*, อธิยุต ทัดตมนัส, วาสนา ดวงดี

Panupong Niltago, Athiyut Tattamanas, Vasana Duangdee

สาขาวิชาการประเมินราคาทรัพย์สิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร 10120

Department of Property Valuation, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of
Technology Krungthep, Bangkok 10120 Thailand

*Corresponding author E-mail: panupong.n@mail.rmutk.ac.th

(Received: August 16, 2021; Revised: October 4 2021; Accepted: October 14 2021)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ และสามารถเสนอแนะแนวทางวิธีการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างบริษัทที่ให้บริการด้านการตรวจสอบห้องชุด จำนวน 55 บริษัท และกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบห้องชุด จำนวน 30 คน โดยการใช้วิธีการวิจัยแบบสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นหนังสือ ตำรา เอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำการเรียบเรียงข้อมูล วิเคราะห์ผล และสรุปผล จากผลการวิจัยพบว่า การตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ สามารถแบ่งพื้นที่ในการตรวจสอบห้องชุดได้เป็น 5 พื้นที่ คือ 1) พื้นที่ห้องนั่งเล่น 2) พื้นที่ห้องนอน 3) พื้นที่ห้องน้ำ 4) พื้นที่ห้องครัว และ 5) พื้นที่ระเบียง จากการวิเคราะห์พื้นที่การตรวจสอบแต่ละพื้นที่ พบว่า สามารถแบ่งหมวดงาน และวิธีการตรวจสอบได้ 10 หมวดงาน คือ 1) หมวดงานพื้น ตรวจสอบเรื่องการยวบ ยวบตัว โกงงอของพื้น และรอยบิ่น หรือรอยแตกร้าว โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า และการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ 2) หมวดงานผนัง ตรวจสอบเรื่องรอยแตกร้าว และความเรียบร้อยในการทาสี โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การสัมผัสตามพื้นที่ และการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ 3) หมวดงานฝ้าเพดาน ตรวจสอบเรื่องระดับของฝ้าเพดาน รอยต่อของฝ้าเพดาน และการรั่วซึม โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า และการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ 4) หมวดงานประตู ตรวจสอบเรื่องรอยบิ่นหรือรอยแตกร้าว งานทาสี และการใช้งาน โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การสัมผัสตามพื้นที่ และการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ 5) หมวดงานหน้าต่าง ตรวจสอบเรื่องการติดตั้ง และการรั่วซึม โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า และการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ 6) หมวดงานระบบ ตรวจสอบเรื่องระบบไฟฟ้า ระบบประปา และระบบระบายน้ำทิ้ง โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การทดสอบการใช้งาน และการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ 7) หมวดงานบัวเชิงผนัง ตรวจสอบเรื่องรอยต่อของบัวเชิงผนัง งานทาสี และรอยต่าง โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า 8) หมวดงานช่องเปิด หรือช่องระบายอากาศ ตรวจสอบโดยการทดสอบการใช้งาน 9) หมวดงานสุขภัณฑ์ ตรวจสอบเรื่องความเรียบร้อยในการติดตั้ง และการใช้งาน โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า และการทดสอบการใช้งาน และ 10) หมวดงานเฟอร์นิเจอร์ และเคาน์เตอร์ครัว ตรวจสอบเรื่องความเรียบร้อยในการติดตั้ง และการใช้งาน โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า และการทดสอบการใช้งาน

คำสำคัญ : อาคารชุด, คอนโดมิเนียม, ห้องชุด, อสังหาริมทรัพย์, การรับโอนกรรมสิทธิ์



Abstract

This research aimed to study the condominium inspection before transferring ownership and the guideline for condominium inspection before transferring ownership. The sample group consisted of condominium inspection service companies and 30 experts of condominium inspection. The research instruments use in this research were : interview books, documents, journals, articles or related research to conclude research's objectives. The obtained data was the quality data as it was from opinions and facts about condominium inspection that followed the opinions from interviewees' working experiences. The results found that condominium inspection before transferring ownership was able to divide the areas of inspection in 5 areas which were : 1) Lobby area 2) Bedroom area 3) Toilet area 4) Kitchen area and 5) Balcony area. From the analyzation of each area inspection, it found that it was able to divide into 10 working categories and inspection methods which were : 1) Floor - inspect the collapse, bend, chip or crack by visual observation or equipment usage. 2) Wall - inspect the crack and paint neatness by visual observation, touching or equipment usage. 3) Ceiling - inspect the ceiling level, ceiling joints and leaking by visual observation or equipment usage. 4) Door - inspect the crack or chip paint and usage by visual observation, touching or equipment usage. 5) Window - inspect the installment and leaking by visual observation or equipment usage. 6) System - inspect electrical system, plumbing system and draining system by visual observation or equipment usage. 7) Baseboard - inspect the joint, paint and stain by visual observation. 8) Vent hole - inspect by usage. 9) Sanitary ware - inspect the installment and usage by visual observation and usage. 10) Furniture and kitchen ware - inspect the installment neatness by visual observation and usage. by visual observation and usage. 10) Furniture and kitchen ware - inspect the installment neatness by visual observation and usage.

Keywords : Condominium, Real Estate, Transferring Ownership



บทนำ

ภาพรวมของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ประเภทอาคารชุดพักอาศัยในปัจจุบันมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากได้รับความนิยมจากผู้บริโภคเป็นอย่างมาก จากผลการวิจัยของศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ พบว่า ในปี 2563 มีสัดส่วนจำนวนหน่วยการโอนกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัยประเภทอาคารชุดมากที่สุด (ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์, 2562) โดยการโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดหรือส่งมอบห้องชุดให้กับผู้ซื้อ ผู้ประกอบการจะให้ผู้ซื้อตรวจความเรียบร้อยโดยรวมของห้องชุด ซึ่งในการโอนกรรมสิทธิ์ให้กับผู้บริโภคนั้นผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการเร่งปิดการขาย จึงใช้กลยุทธ์จูงใจผู้บริโภคเพื่อเร่งการรับโอนกรรมสิทธิ์ โดยการจัดโปรโมชั่นต่าง ๆ ได้แก่ ส่วนลดราคาขาย เฟอร์นิเจอร์ครบชุดพร้อมเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น และกำหนดระยะเวลาในการจัดโปรโมชั่น เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเร่งการรับโอนกรรมสิทธิ์ ซึ่งก่อนการส่งมอบห้องชุด ทางโครงการจะนัดให้ผู้บริโภคเข้าตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ จากการศึกษาการร้องเรียนกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ “อาคารชุด” เป็นอสังหาริมทรัพย์ประเภทที่อยู่อาศัยที่มีคนร้องเรียนมากที่สุด จำนวน 970 ราย จากทั้งหมด 2,384 ราย (สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, 2563) และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัญหาการร้องเรียนสามารถแบ่งปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็น 2 ช่วง คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนการโอนกรรมสิทธิ์ และปัญหาที่เกิดขึ้นหลังการโอนกรรมสิทธิ์ โดยปัญหาส่วนใหญ่ที่ถูกร้องเรียนหลังการโอนกรรมสิทธิ์ คือ การชำรุดหลังการก่อสร้าง การก่อสร้างแล้วเสร็จแต่เก็บงานไม่เรียบร้อย ข้อจำกัดของการใช้วัสดุสำเร็จรูป การก่อสร้างไม่เหมือนห้องตัวอย่าง เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, 2563) เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นตามมาภายหลังในแต่ละโครงการจะให้สิทธิกับผู้บริโภคในการตรวจสอบห้องชุดแตกต่างกันออกไป บางโครงการให้สิทธิกับผู้บริโภคในการจ้างบริษัทที่มีประสบการณ์การทำงานด้านการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ เข้ามาตรวจสอบห้องชุดอย่างละเอียด เพื่อให้วัสดุได้มาตรฐาน ปลอดภัยต่อการใช้งาน และบางโครงการไม่อนุญาตให้ผู้บริโภคจ้างบริษัทเข้ามาตรวจสอบห้องชุด (บุญธรรม ทองชลธิ, 2563) ส่งผลให้ผู้บริโภคต้องทำการตรวจสอบห้องชุดเอง ซึ่งอาจประสบปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาภายหลัง เนื่องจากผู้บริโภคยังขาดความรู้ในด้านการตรวจสอบห้องชุด จากปัญหาข้างต้นผู้วิจัยเล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจึงทำการศึกษาแนวทางการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ และสามารถเสนอแนวทางวิธีการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรดังนี้
 - 1.1 บริษัทที่ให้บริการตรวจสอบห้องชุด โดยผู้วิจัยได้สืบค้นรายชื่อบริษัทที่ให้บริการตรวจสอบคุณภาพการก่อสร้างอาคารจากอินเทอร์เน็ต และมีการสัมภาษณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับขอบเขตการให้บริการของบริษัท
 - 1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถาปัตยกรรม และด้านวิศวกรรม โดยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จากหน่วยงานต่าง ๆ คือ บริษัทเอกชน มหาวิทยาลัย และหน่วยงานภาครัฐ
2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงบริษัทที่ให้บริการตรวจสอบห้องชุด จำนวน 55 บริษัท และสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถาปัตยกรรม จำนวน 15 คน และด้านวิศวกรรม จำนวน 15 คน

ขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา

1. ข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากวารสาร เอกสาร หนังสือ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และศึกษารายงานการตรวจสอบคุณภาพห้องชุด โดยใช้แบบบันทึกในการเก็บข้อมูลเพื่อให้สามารถกำหนดขอบเขตของเนื้อหาการวิจัย และเพื่อกำหนดแนวทางการเก็บข้อมูลปฐมภูมิโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง
2. ข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างโดยการสัมภาษณ์ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้
 1. บริษัทที่ให้บริการตรวจสอบคุณภาพการก่อสร้างอาคาร จำนวน 55 บริษัท
 2. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถาปัตยกรรม จำนวน 15 ท่าน
 3. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิศวกรรม จำนวน 15 ท่านผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหาร กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ หัวหน้างาน และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีขั้นตอนดังนี้
 1. ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาจำนวน 5 พื้นที่ในเก็บข้อมูล ดังนี้
 - 1.1 แนวทางการตรวจสอบพื้นที่ห้องนั่งเล่น
 - 1.2 แนวทางการตรวจสอบพื้นที่ห้องนอน
 - 1.3 แนวทางการตรวจสอบพื้นที่ห้องน้ำ



1.4 แนวทางการตรวจสอบพื้นที่ห้องครัว

1.5 แนวทางการตรวจสอบพื้นที่ระเบียง

ผู้วิจัยทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง แต่ละกลุ่มในการเก็บข้อมูล และทดสอบค่าเที่ยงตรงของคำถาม ในแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ และสรุปผล จากขอบเขตเนื้อหาการศึกษาพื้นที่ห้องชุด จำนวน 5 พื้นที่ พบว่า สามารถตรวจสอบโดยการแบ่งตามหมวดงานได้จำนวน 10 หมวดงาน ดังนี้ 1) หมวดงานพื้น 2) หมวดงานผนัง 3) หมวดงานฝ้าเพดาน 4) หมวดงานประตู 5) หมวดงานหน้าต่าง 6) หมวดงานระบบ 7) หมวดงานเชิงผนัง 8) หมวดงานช่องเปิด 9) หมวดงานสุขภัณฑ์ และ 10) หมวดงานเฟอร์นิเจอร์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์บริษัทที่ให้บริการตรวจสอบ คุณภาพการก่อสร้างอาคาร จำนวน 55 บริษัท และกลุ่มตัวอย่าง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถาปัตยกรรม จำนวน 15 คน และด้านวิศวกรรม จำนวน 15 คน ผู้วิจัยสามารถแบ่งพื้นที่การตรวจสอบห้องชุดออกเป็น 5 พื้นที่ และแต่ละพื้นที่มีแนวทางการตรวจสอบ ดังนี้

1. พื้นที่ห้องนั่งเล่น

1.1 พื้น ห้องนั่งเล่นโดยทั่วไปจะใช้วัสดุปูพื้นชนิด ไม้สังเคราะห์จำพวกลามิเนต และเอนจินีร์วูด โดยตรวจสอบความสวยงามในการปูพื้น ความเรียบร้อยในการปูพื้น รอยต่อของแผ่น ลามิเนตหรือแผ่นเอนจินีร์วูด การยวบ ยุบตัว และโค้งงอของพื้น ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า และการเดินไปตามบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ หากวัสดุปูพื้นมีการชำรุดจะสังเกตเห็นได้ และรู้สึกได้เมื่อทดสอบโดยการเดิน

1.2 ผนัง ห้องนั่งเล่นโดยทั่วไปจะใช้ผนังฉาบเรียบ โดยตรวจสอบการฉาบปูนผนัง รอยแตกร้าว การร้าวซึม การเก็บงาน ทาสี รอยต่าง การร่อนของสี การติดตั้งวอลล์เปเปอร์ และรอย ฉีกขาดของวอลล์เปเปอร์ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วย ตาเปล่า การสังเกตโดยอาศัยจากแสงที่ตกกระทบกับผนังเพื่อดูงาน ทาสี และการใช้อุปกรณ์ หรือเครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ เช่น สเกลวัดรอยร้าว หรือการใช้อุปกรณ์ตรวจวัดความชื้น เพื่อตรวจ หาค่าความชื้นตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดความชื้นสูง

1.3 ฝ้าเพดาน ห้องนั่งเล่นโดยทั่วไปจะใช้ฝ้าเพดาน ฉาบเรียบ โดยตรวจสอบการฉาบปูนฝ้าเพดาน รอยแตกร้าว การเก็บ งานทาสี รอยต่าง ระดับของฝ้าเพดาน และรอยต่อของฝ้าเพดาน ซึ่ง สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า โดยอาศัยจากแสง ที่ตกกระทบกับผนังเพื่อดูงานทาสีและการใช้เครื่องมือช่วยในการ ตรวจสอบ เช่น ตลับเมตร ใช้ตรวจสอบระนาบของฝ้าเพดานกับผนัง และพื้น และการวัดระดับความสูงจากพื้นถึงฝ้า

1.4 ประตู ห้องนั่งเล่นโดยทั่วไปจะใช้ประตูประเภท ไม้อัดยาง หรือวัสดุสังเคราะห์จากเศษไม้ผสมเรซิน โดยตรวจสอบ ความเรียบร้อยในการติดตั้ง รอยบิ่นหรือรอยแตกร้าว งานทาสี และ การใช้งาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า และ การทดสอบการใช้งานโดยการลอง เปิด-ปิด ประตู ต้องมีลักษณะ การเปิด-ปิด ไม่ติดขัด ไม่ฝืด ไม่เกิดเสียงดังผิดปกติจากแรงเสียดทาน พับ ระบบล็อกทำงานได้ดี และสามารถไขกุญแจคลายล็อกได้

1.5 หน้าต่าง ห้องนั่งเล่นโดยทั่วไปเป็นหน้าต่าง บานเลื่อน และใช้วัสดุประเภทกระจกกรอบอะลูมิเนียม โดย ตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง การร้าวซึม และการทดสอบ การใช้งาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า บานหน้าต่างต้องติดตั้งเรียบร้อย มีอุปกรณ์ครบ และทดสอบ การใช้งานโดยการเลื่อนเปิด-ปิด หน้าต่าง และลองล็อก

1.6 งานระบบ ห้องนั่งเล่นจะประกอบไปด้วยระบบ ไฟฟ้า สิ่งที่ทำกรตรวจสอบ คือ ตู้เมนไฟฟ้า สวิตซ์ไฟ และปลั๊กไฟ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า ดูการต่อสายไฟ การทดสอบการใช้งาน โดยการทดลองเปิด-ปิดสวิตซ์ไฟ หรือใช้ ที่ชาร์จแบตเตอรี่เข้ากลับปลั๊กไฟ และตรวจสอบโดยการใช้อุปกรณ์มือ ช่วยในการตรวจสอบ คือ การใช้ไขควงวัดไฟ หรืออุปกรณ์ตรวจสอบ ประจุไฟฟ้า

1.7 บัวเชิงผนัง ห้องนั่งเล่นโดยทั่วไปจะใช้บัวเชิงผนัง ประเภทยางและไม้ โดยตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง รอยต่อของบัวเชิงผนัง งานทาสี และรอยต่าง โดยการสังเกตด้วย ตาเปล่า การติดตั้งบัวเชิงผนังต้องมีลักษณะแนบสนิทกับผนัง ไม่ตกขอบผนัง และต้องเก็บงานทาสีเรียบร้อย

1.8 เฟอร์นิเจอร์โดยทั่วไปเฟอร์นิเจอร์ที่ทางโครงการ แยกมาให้ จะตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง ความสะอาด และการใช้งาน โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การติดตั้งเฟอร์นิเจอร์ ต้องมีความแข็งแรงปลอดภัยต่อการใช้งาน ไม่มีรอยบิ่นหรือรอยแตก และตรวจสอบโดยการทดสอบการใช้งาน

2. พื้นที่ห้องนอน

2.1 พื้น ห้องนอนโดยทั่วไปจะใช้วัสดุปูพื้นชนิด ไม้สังเคราะห์จำพวกลามิเนตและเอนจินีร์วูด โดยตรวจสอบความ สวยงามในการปูพื้น ความเรียบร้อยในการปูพื้น รอยต่อของแผ่น ลามิเนตหรือแผ่นเอนจินีร์วูด การยวบ ยุบตัว และโค้งงอของพื้น ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า และการเดินไป ตามบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ หากวัสดุปูพื้นมีการชำรุดจะสังเกตเห็นได้ และรู้สึกได้เมื่อทดสอบโดยการเดิน

2.2 ผนัง ห้องนอนโดยทั่วไปจะใช้ผนังฉาบเรียบ โดย ตรวจสอบการฉาบปูนผนัง รอยแตกร้าว การร้าวซึม การเก็บงานทาสี รอยต่าง การร่อนของสี การติดตั้งวอลล์เปเปอร์ และรอยฉีกขาดของ วอลล์เปเปอร์ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า



การสังเกตโดยอาศัยจากแสงที่ตกกระทบกับผนังเพื่อดูงานทาสี และการใช้อุปกรณ์ หรือเครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ เช่น สเกลวัด รอยร้าว หรือการใช้อุปกรณ์ตรวจวัดความชื้น เพื่อตรวจหาความชื้นตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดความชื้นสูง

2.3 ฝ้าเพดาน ห้องนอนโดยทั่วไปจะใช้ฝ้าเพดาน ฉาบเรียบ โดยตรวจสอบการฉาบปูนฝ้าเพดาน รอยแตกร้าว การเก็บงานทาสี รอยต่าง ระดับของฝ้าเพดาน และรอยต่อของฝ้าเพดาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า โดยอาศัยจากแสงที่ตกกระทบกับผนังเพื่อดูงานทาสีและการใช้เครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ เช่น ตลับเมตร ใช้ตรวจสอบระยะของฝ้าเพดานกับผนังและพื้น และการวัดระดับความสูงจากพื้นถึงฝ้า

2.4 ประตู ห้องนอนโดยทั่วไปจะใช้ประตูประเภทไม้อัดยาง หรือวัสดุสังเคราะห์จากเศษไม้ผสมเรซิน โดยตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง รอยบิ่นหรือรอยแตกร้าว งานทาสี และการใช้งาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า และการทดสอบการใช้งานโดยการลองเปิด-ปิด ประตู ต้องมีลักษณะการเปิด-ปิด ไม่ติดขัด ไม่ฝืด ไม่เกิดเสียงดังผิดปกติจากรางเลื่อนและบานพับ ระบบล็อกทำงานได้ดี และสามารถไขกุญแจคลายล็อกได้

2.5 หน้าต่าง ห้องนอนโดยทั่วไปเป็นหน้าต่างบานเลื่อน และใช้วัสดุประเภทกระจกกรอบอะลูมิเนียม โดยตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง การรั่วซึม และการทดสอบการใช้งาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า บานหน้าต่างต้องติดตั้งเรียบร้อย มีอุปกรณ์ครบ และทดสอบการใช้งานโดยการเลื่อนเปิด-ปิด หน้าต่าง และลองล็อก

2.6 งานระบบ ห้องนอนจะประกอบไปด้วยระบบไฟฟ้า สิ่งที่ทำกรตรวจสอบ คือ ตู้เมนไฟฟ้า สวิตช์ไฟ และปลั๊กไฟ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า ดูการต่อสายไฟ การทดสอบการใช้งาน โดยการทดลองเปิด - ปิดสวิตช์ไฟ หรือใช้ที่ชาร์จแบตเตอรี่เข้าปลั๊กไฟ และตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ คือ การใช้ไขควงวัดไฟ หรืออุปกรณ์ตรวจสอบประจุไฟฟ้า

2.7 บัวเชิงผนัง ห้องนอนโดยทั่วไปจะใช้บัวเชิงผนังประเภทยางและไม้ โดยตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง รอยต่อของบัวเชิงผนัง งานทาสี และรอยต่าง โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การติดตั้งบัวเชิงผนังต้องมีลักษณะ แนบสนิทกับผนัง ไม่ตกขอบผนัง และต้องเก็บงานทาสีเรียบร้อย

2.8 เฟอร์นิเจอร์ โดยทั่วไปเฟอร์นิเจอร์ที่ทางโครงการแถมมาให้ จะตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง ความสะอาด และการใช้งาน โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การติดตั้งเฟอร์นิเจอร์ต้องมีความแข็งแรงปลอดภัยต่อการใช้งาน ไม่มีรอยบิ่นหรือรอยแตก และตรวจสอบโดยการทดสอบการใช้งาน

3. พื้นที่ห้องน้ำ

3.1 พื้น ห้องน้ำโดยทั่วไปจะใช้วัสดุปูพื้นประเภทกระเบื้อง โดยตรวจสอบความสวยงามในการปูพื้น รอยบิ่นหรือรอยแตกร้าว ปูนใต้กระเบื้อง และความลาดเอียงของพื้น ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การใช้ไม้ หรือเหรียญเคาะลงบนพื้นกระเบื้อง หากมีเสียงก้อง แสดงว่าปูนใต้พื้นกระเบื้องไม่เต็มหน้ากระเบื้อง และการใช้ดินน้ำมันอุดรูระบายน้ำเพื่อตรวจทิศทางไหลของน้ำ

3.2 ผนัง ห้องน้ำโดยทั่วไปจะใช้ผนังฉาบเรียบ โดยตรวจสอบการฉาบปูนผนัง รอยแตกร้าว การรั่วซึม การเก็บงานทาสี รอยต่าง การร่อนของสี การติดตั้งวอลคล์เปเปอร์ และรอยฉีกขาดของวอลคล์เปเปอร์ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การสังเกตโดยอาศัยจากแสงที่ตกกระทบกับผนังเพื่อดูงานทาสี และการใช้อุปกรณ์ หรือเครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ เช่น สเกลวัด รอยร้าว หรือการใช้อุปกรณ์ตรวจวัดความชื้น เพื่อตรวจหาความชื้นตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดความชื้นสูง

3.3 ฝ้าเพดาน ห้องน้ำโดยทั่วไปจะใช้ฝ้าเพดาน ฉาบเรียบ โดยตรวจสอบการฉาบปูนฝ้าเพดาน รอยแตกร้าว การเก็บงานทาสี รอยต่าง ระดับของฝ้าเพดาน รอยต่อของฝ้าเพดาน และการรั่วซึม ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า หรือใช้มือในการสัมผัสกับฝ้าเพดาน และการใช้เครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ การรั่วซึมบริเวณบนเพดาน

3.4 ประตู ห้องน้ำโดยทั่วไปจะใช้วัสดุประเภทพีวีซี โดยตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง รอยบิ่นหรือรอยแตกร้าว งานทาสี และการใช้งาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า และการทดสอบการใช้งานโดยการลองเปิด-ปิด ประตู ต้องมีลักษณะเปิด-ปิดแล้วไม่ติดขัด ไม่ฝืด ไม่เกิดเสียงดังผิดปกติจากรางเลื่อนและบานพับ ระบบล็อกทำงานได้ดี และสามารถไขกุญแจคลายล็อกได้

3.5 ช่องระบายอากาศ โดยทั่วไปจะตรวจสอบพัดลมของช่องระบายอากาศ จากการทดสอบการใช้งาน โดยการเปิด-ปิด พัดลมระบายอากาศ หรือช่องระบายอากาศ

3.6 งานระบบ ห้องน้ำจะประกอบไปด้วยระบบไฟฟ้า ระบบประปา และระบบระบายน้ำทิ้ง โดยระบบไฟฟ้า ตรวจสอบด้วยการทดสอบการใช้งานจริง ลองเปิด-ปิด สวิตช์ไฟ ระบบประปา ตรวจสอบด้วยการทดสอบการใช้งาน และการสังเกตการรั่วซึมของท่อด้วยตาเปล่า ส่วนการตรวจสอบระบบระบายน้ำทิ้งนั้น สามารถตรวจสอบได้โดยการใช้ดินน้ำมันอุดรูระบายน้ำ และเปิดน้ำบริเวณพื้นที่ที่ทำการตรวจสอบให้เต็ม และนำดินน้ำมันออกเพื่อดูการระบายน้ำ



3.7 สุขภัณฑ์โดยทั่วไปจะตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง และทดสอบการใช้งาน ตรวจสอบโดยการสังเกตด้วยตาเปล่าถึงความเรียบร้อยในการติดตั้งสุขภัณฑ์ และการทดสอบการใช้งานจริง

4. พื้นที่ห้องครัว

4.1 พื้น ห้องครัวโดยทั่วไปจะใช้วัสดุปูพื้นชนิดไม้สังเคราะห์จำพวกลามิเนตและเอนจิเนียร์วูด โดยตรวจสอบความสวยงามในการปูพื้น ความเรียบร้อยในการปูพื้น รอยต่อของแผ่นลามิเนตหรือแผ่นเอนจิเนียร์วูด การยวบ ยุดตัว และโค้งงอของพื้นที่ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า และการเดินไปตามบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ หากวัสดุปูพื้นมีการชำรุดจะสังเกตเห็นได้ และรู้สึกได้เมื่อทดสอบโดยการเดิน

4.2 ผนัง ห้องครัวโดยทั่วไปจะใช้ผนังฉาบเรียบ โดยตรวจสอบการฉาบปูนผนัง รอยแตกร้าว การรั่วซึม การเก็บงานทาสี รอยต่าง การร่อนของสี การติดตั้งวอลล์เปเปอร์ และรอยฉีกขาดของวอลล์เปเปอร์ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การสังเกตโดยอาศัยจากแสงที่ตกกระทบกับผนังเพื่อดูงานทาสี และการใช้อุปกรณ์ หรือเครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ เช่น สเกลวัด รอยร้าว หรือการใช้อุปกรณ์ตรวจวัดความชื้น เพื่อตรวจหาความชื้นตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดความชื้นสูง

4.3 ฝ้าเพดาน ห้องครัวโดยทั่วไปจะใช้ฝ้าเพดานฉาบเรียบ โดยตรวจสอบการฉาบปูนฝ้าเพดาน รอยแตกร้าว การเก็บงานทาสี รอยต่าง ระดับของฝ้าเพดาน และรอยต่อของฝ้าเพดาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า โดยอาศัยจากแสงที่ตกกระทบกับผนังเพื่อดูงานทาสีและการใช้เครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ เช่น ตลับเมตร ใช้ตรวจสอบระนาบของฝ้าเพดานกับผนังและพื้น และการวัดระดับความสูงจากพื้นถึงฝ้า

4.4 ประตู ห้องครัวโดยทั่วไปเป็นประตูบานเลื่อน และใช้วัสดุประเภทกระจก โดยตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง รอยบิ่นหรือรอยแตกร้าว งานทาสี การใช้งาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า และการทดสอบการใช้งานโดยการลองเปิด-ปิด ประตู ต้องมีลักษณะเปิด-ปิด แล้วไม่ติดขัด ไม่ฝืด ไม่เกิดเสียงดังผิดปกติจากรางเลื่อนและบานพับ ระบบล็อกทำงานได้ดี และสามารถไขกุญแจคลายล็อกได้

4.5 หน้าต่างห้องครัวโดยทั่วไปเป็นหน้าต่างบานเลื่อน และใช้วัสดุประเภทกระจกอบอะลูมิเนียม โดยตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง การรั่วซึม และการทดสอบการใช้งาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า บานหน้าต่างต้องติดตั้งเรียบร้อย มีอุปกรณ์ครบ และทดสอบการใช้งานโดยการเลื่อนเปิด-ปิด หน้าต่าง และลองล็อก

4.6 งานระบบ ห้องครัวจะประกอบไปด้วยระบบไฟฟ้า ระบบประปา และระบบระบายน้ำทิ้ง โดยระบบไฟฟ้า

ตรวจสอบด้วยการทดสอบการใช้งานจริง ลองเปิด-ปิด สวิตซ์ไฟ ระบบประปา ตรวจสอบด้วยการทดสอบการใช้งาน และสังเกตการรั่วซึมของท่อด้วยตาเปล่า ส่วนการตรวจสอบระบบระบายน้ำทิ้งนั้น สามารถตรวจสอบได้โดยการใช้ดินน้ำมันอุดรูระบายน้ำ และเปิดน้ำบริเวณพื้นที่ที่ทำการตรวจสอบให้เต็ม และนำดินน้ำมันออกเพื่อดูการระบายน้ำ

4.7 บัวเชิงผนัง ห้องครัวโดยทั่วไปจะใช้บัวเชิงผนังประเภทยางและไม้ โดยตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง รอยต่อของบัวเชิงผนัง งานทาสี และรอยต่าง โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การติดตั้งบัวเชิงผนังต้องมีลักษณะ แนบสนิทกับผนัง ไม่ตกรอยบัว และต้องเก็บงานทาสีเรียบร้อย

4.8 เฟอร์นิเจอร์หรือเคาท์เตอร์ครัว โดยทั่วไปจะตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง ความสะอาด การทดสอบการใช้งานโดยการเปิด-ปิด อุปกรณ์ในครัว และการสังเกตซิลิโคนที่ใช้ในการติดตั้งด้วยตาเปล่า

5. พื้นที่ส่วนระเบียง

5.1 พื้น ระเบียงโดยทั่วไปจะใช้วัสดุปูพื้นประเภทกระเบื้อง โดยตรวจสอบความสวยงามในการปูพื้น รอยบิ่นหรือรอยแตกร้าว ปูนใต้กระเบื้อง และความลาดเอียงของพื้น ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การใช้ไม้ หรือเหรียญเคาะลงบนพื้นกระเบื้อง หากมีเสียงก้อง แสดงว่าปูนใต้พื้นกระเบื้องไม่เต็มหน้ากระเบื้อง และการใช้ดินน้ำมันอุดรูระบายน้ำเพื่อตรวจทิศทางไหลของน้ำ

5.2 ผนัง ระเบียงโดยทั่วไปจะใช้ผนังฉาบเรียบ โดยตรวจสอบการฉาบปูนผนัง รอยแตกร้าว การรั่วซึม การเก็บงานทาสี รอยต่าง การร่อนของสี การติดตั้งวอลล์เปเปอร์ และรอยฉีกขาดของวอลล์เปเปอร์ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การสังเกตโดยอาศัยจากแสงที่ตกกระทบกับผนังเพื่อดูงานทาสี และการใช้อุปกรณ์ หรือเครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ เช่น สเกลวัด รอยร้าว หรือการใช้อุปกรณ์ตรวจวัดความชื้น เพื่อตรวจหาความชื้นตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดความชื้นสูง

5.3 ฝ้าเพดาน ระเบียงโดยทั่วไปจะใช้ฝ้าเพดานฉาบเรียบ โดยตรวจสอบการฉาบปูนฝ้าเพดาน รอยแตกร้าว การเก็บงานทาสี รอยต่าง ระดับของฝ้าเพดาน และรอยต่อของฝ้าเพดาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า โดยอาศัยจากแสงที่ตกกระทบกับผนังเพื่อดูงานทาสีและการใช้เครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ เช่น ตลับเมตร ใช้ตรวจสอบระนาบของฝ้าเพดานกับผนังและพื้น และการวัดระดับความสูงจากพื้นถึงฝ้า

5.4 ประตู ระเบียงโดยทั่วไปเป็นประตูบานเลื่อน และใช้วัสดุประเภทกระจก โดยตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง รอยบิ่นหรือรอยแตกร้าว งานทาสี การใช้งาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า และการทดสอบการใช้งาน



โดยการลองเปิด-ปิด ประตู ต้องมีลักษณะเปิด -ปิด แล้วไม่ติดขัด ไม่ฝืด ไม่เกิดเสียงดังผิดปกติจากรางเลื่อนและบานพับ ระบบล็อกทำงานได้ดี และสามารถไขกุญแจคลายล็อกได้

5.5 งานระบบ ระเบียบจะประกอบไปด้วยระบบไฟฟ้า ระบบประปา และระบบระบายน้ำทิ้ง โดยระบบไฟฟ้า ตรวจสอบด้วยการทดสอบการใช้งานจริง ลองเปิด-ปิดสวิตช์ไฟ ระบบประปา ตรวจสอบด้วยการทดสอบการใช้งาน และสังเกตการรั่วซึมของท่อด้วยตาเปล่า ส่วนการตรวจสอบระบบระบายน้ำทิ้งนั้น สามารถตรวจสอบได้โดยการใช้ดินน้ำมันอุดรูระบายน้ำ และเปิดน้ำบริเวณพื้นที่ทำการตรวจสอบให้เต็ม และนำดินน้ำมันออกเพื่อดูการระบายน้ำ

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถวิเคราะห์สรุปผล และอภิปรายผลจากการตรวจสอบห้องชุดในแต่ละพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 5 พื้นที่ คือ 1. พื้นที่ห้องนั่งเล่น 2. พื้นที่ห้องนอน 3. พื้นที่ห้องน้ำ 4. พื้นที่ห้องครัว และ 5. พื้นที่ระเบียง ผู้วิจัยพบว่า พื้นที่ห้องชุดแต่ละพื้นที่มีการใช้วัสดุเหมือนกัน จึงได้แบ่งหมวดงานในการตรวจสอบห้องชุดออกตามลักษณะงานเป็นจำนวน 10 หมวดงาน โดยมีรายละเอียดในการตรวจสอบห้องชุดแต่ละหมวดงาน ดังนี้

1. **งานพื้น** ตรวจสอบความสวยงามในการปูพื้น ความเรียบร้อยในการปูพื้น รอยต่อของแผ่นลามิเนต หรือแผ่นเอ็นจิเนียร์วูด การยวบ การยุบตัว การโก่งงอ งานทาสี รอยบิ่นหรือรอยแตกร้าว ปูนใต้กระเบื้อง ยาแนว และระดับ หรือความลาดเอียงของพื้น ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การเดินไปตามบริเวณพื้นที่ทำการตรวจสอบ หรือการใช้ลูกแก้วกลิ้งไปตามบริเวณพื้นที่ทำการตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบความเรียบของพื้น การใช้ไม้ หรือเหรียญเคาะลงบนพื้นกระเบื้อง หากมีเสียงก้อง แสดงว่า ปูนใต้พื้นกระเบื้องไม่เต็มหน้ากระเบื้อง และการใช้ดินน้ำมันหรือเศษผ้าในการอุดรูระบายน้ำ เพื่อตรวจทิศทางไหลของน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ตามหนังสือคู่มือตรวจสอบคุณภาพคอนโดก่อนรับโอน (วิญญู วาณิชศิริโรจน์, 2561) พื้นโดยทั่วไปที่พบในห้องชุดส่วนใหญ่เป็นพื้นลามิเนต พื้นเอ็นจิเนียร์วูด และพื้นกระเบื้องเซรามิก ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมได้ระบุไว้ว่า พบพื้นหลายชนิดที่นิยมใช้ในห้องชุด และการตรวจสอบพื้นในปัจจุบันนั้น ได้มีการใช้อุปกรณ์อื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น เช่น การใช้ดินน้ำมัน หรือเศษผ้าในการอุดรูระบายน้ำเพื่อดูระดับและทิศทางของพื้น (กรกฎ เพชรนุ้ย, 2555)

2. **งานผนัง** ตรวจสอบการฉาบปูนผนัง รอยแตกร้าว การรั่วซึม ความชื้น การเก็บงานทาสี รอยต่าง รอยเปื้อน รอยขีดข่วน การร่อนของสี การติดตั้งวอลล์เปเปอร์ และรอยฉีกขาดของ

วอลล์เปเปอร์ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า หากมีการฉาบปูนไม่ดีจะสามารถมองเห็นรอยแตกร้าวจากภายนอกได้ การสัมผัสโดยใช้มือสัมผัสบริเวณผนัง หากผนังไม่เรียบเนียนจะรู้สึกถึงการขรุขระของผนัง การสังเกตโดยอาศัยจากแสงที่ตกกระทบกับผนังเพื่อดูงานทาสี การใช้สเกลวัดรอยร้าวเพื่อวัดรอยร้าวที่เกิดขึ้นตามผนัง และการใช้อุปกรณ์วัดความชื้นหรือกล้องอินฟราเรด เพื่อตรวจหาความชื้นตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดความชื้นสูง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ตามหนังสือคู่มือตรวจสอบคุณภาพคอนโดก่อนรับโอน (วิญญู วาณิชศิริโรจน์, 2561) พบว่า ผนังโดยทั่วไปที่พบในห้องชุดเป็นผนังฉาบเรียบ โดยการตรวจสอบผนังในปัจจุบันนั้น นอกเหนือจากการใช้การสังเกตและการสัมผัส ยังได้ใช้เครื่องมือและเทคนิคอื่น ๆ เข้ามาช่วยในการตรวจสอบผนังมากขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นตามมาภายหลัง เช่น การตรวจหารอยร้าวโดยใช้เครื่องมือสเกลวัดรอยร้าว การตรวจหารอยรั่วซึมโดยใช้อุปกรณ์วัดความชื้นหรือกล้องอินฟราเรด การดูงานทาสีโดยการอาศัยจากแสงที่ตกกระทบกับผนัง

3. **งานฝ้าเพดาน** ตรวจสอบการฉาบปูนฝ้าเพดาน รอยแตกร้าว รอยต่อระหว่างฝ้าเพดาน การรั่วซึม ความชื้น การเก็บงานทาสี การร่อนของสี รอยต่าง รอยเปื้อน รอยขีดข่วน และระดับของฝ้าเพดาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า โดยอาศัยจากแสงที่ตกกระทบกับผนังเพื่อดูงานทาสี หรือการใช้มือสัมผัสกับฝ้าเพดาน และการใช้เครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ เช่น ตลับเมตร ใช้ตรวจสอบระนาบของฝ้าเพดานกับผนัง และการวัดระดับความสูงจากพื้นถึงฝ้า ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ตามหนังสือคู่มือตรวจสอบคุณภาพคอนโดก่อนรับโอน (วิญญู วาณิชศิริโรจน์, 2561) พบว่า ฝ้าเพดานที่นิยมใช้ในห้องชุดทั่วไปในปัจจุบันเป็นฝ้าเพดานฉาบเรียบ โดยการตรวจสอบฝ้าเพดานในปัจจุบันนั้น ก็เช่นเดียวกันกับการตรวจสอบผนังที่นอกเหนือจากการใช้การสังเกตแล้ว ยังได้ใช้เครื่องมือและเทคนิคอื่น ๆ เข้ามาช่วยในการตรวจสอบฝ้าเพดานมากขึ้น เช่น การตรวจหารอยร้าวโดยใช้เครื่องมือสเกลวัดรอยร้าว การตรวจหารอยรั่วซึมโดยใช้อุปกรณ์วัดความชื้นหรือกล้องอินฟราเรด (กรกฎ เพชรนุ้ย, 2555)

4. **งานประตู** สามารถแบ่งประเภทของวัสดุเป็น 3 ส่วน วัสดุประเภทไม้อัดยาง วัสดุสังเคราะห์จากเศษไม้ผสมเรซิน และวัสดุประเภทพีวีซี โดยจะตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง รอยบิ่นหรือรอยแตกร้าว รอยเปื้อน รอยขีดข่วน งานทาสี อุปกรณ์ประกอบประตู และการใช้งาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่าหรือการใช้มือสัมผัสบริเวณบานประตู การทดสอบการใช้งาน โดยการลองเปิด-ปิด ประตู ต้องมีลักษณะการ เปิด-ปิดแล้วไม่ติดขัด ไม่ฝืด ไม่เกิดเสียงดังผิดปกติจากรางเลื่อนและบานพับ ระบบล็อก



ทำงานได้ดี และสามารถไขกุญแจคลายล็อกได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ตามหนังสือคู่มือ ตรวจสอบสภาพคอนโดก่อนรับโอน (วิญญู วานิชศิริโรจน์, 2561) ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมได้ระบุไว้เพียงแต่การตรวจสอบประตู ที่เป็นประตูทางเข้า-ออกหลักของห้องชุด แต่ในปัจจุบันได้มีการติดตั้ง ประตูอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากประตูทางเข้า-ออกหลักที่เป็นประตู บานเปิด นั่นคือ ประตูบานเลื่อนกระจก ซึ่งเอาไว้กั้นระหว่างห้องนอน ห้องครัว และระเบียง นอกจากนี้ยังมีประตูที่กั้นระหว่างส่วนเปียก กับส่วนแห้งในห้องน้ำ ซึ่งมีวิธีในการตรวจสอบคล้ายคลึงกับประตู บานเลื่อน (กรกฎ เพชรนุ้ย, 2555)

5. งานหน้าต่าง โดยทั่วไปเป็นหน้าต่างบานเลื่อน และ ใช้วัสดุประเภทกระจก กรอบอะลูมิเนียม โดยจะตรวจสอบความ เรียบร้อยในการติดตั้ง รอยบิ่น รอยแตกร้าว รอยเปื้อน รอยขีดข่วน อุกรณ์ประกอบหน้าต่าง การใช้งาน การรั่วซึม และซิลิโคนขอบ หน้าต่าง ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า บาน หน้าต่างต้องติดตั้งเรียบร้อย มีอุปกรณ์ครบ และทดสอบการใช้งาน โดยการเลื่อนเปิด-ปิด หน้าต่าง และลองล็อก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี การตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ตามหนังสือคู่มือตรวจสอบ สภาพคอนโดก่อนรับโอน (วิญญู วานิชศิริโรจน์, 2561) ซึ่งหน้าต่าง ที่นิยมใช้โดยทั่วไปในห้องชุดในปัจจุบัน คือ หน้าต่างบานเลื่อน กระจก มีวิธีตรวจสอบเหมือนกันประตูบานเลื่อน โดยเป็นการ ทดสอบการใช้งาน และสังเกตความเรียบร้อยในการติดตั้ง หรือความ สวยงามในการติดตั้ง เช่นเดียวกันกับที่ระบุไว้จากการทบทวน วรรณกรรม

6. งานระบบ ประกอบไปด้วยระบบไฟฟ้า ระบบประปา และระบบระบายน้ำทิ้ง ซึ่งระบบไฟฟ้าสามารถตรวจสอบได้โดย การตรวจสอบตู้เมนไฟฟ้า สวิตช์ไฟฟ้า และปลั๊กไฟฟ้า โดยการสังเกต ด้วยตาเปล่า ดูความเรียบร้อยในการติดตั้ง การต่อสายไฟฟ้า การ ทดสอบการใช้งาน โดยการทดลองเปิด-ปิดสวิตช์ไฟฟ้า หรือใช้ ที่ชาร์จแบตเตอรี่เข้ากับปลั๊กไฟฟ้า และตรวจสอบโดยการใช้ เครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ คือ การใช้ไขควงวัดไฟ หรืออุปกรณ์ ตรวจสอบประจุไฟฟ้า ระบบประปา ตรวจสอบโดยการสังเกต การรั่วซึมในการท่อน้ำด้วยตาเปล่า และระบบระบายน้ำทิ้ง ตรวจสอบ โดยการใช้น้ำมันหรือเศษผ้าอุดรูระบายน้ำ และเปิดน้ำบริเวณ พื้นที่ที่ทำการตรวจสอบให้เต็มพื้นที่ และนำดินน้ำมันหรือเศษผ้า ออก เพื่อดูการระบายน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการตรวจสอบ ห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ตามหนังสือคู่มือตรวจสอบสภาพคอนโด ก่อนรับโอน (วิญญู วานิชศิริโรจน์, 2561) โดยการตรวจสอบของ บริษัทและผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นไปทางการตรวจสอบการใช้งาน ในเบื้องต้นและความสวยงามในการติดตั้ง เนื่องจากบางบริเวณที่ได้ ระบุไว้จากการทบทวนวรรณกรรม ในการตรวจสอบจริงไม่สามารถ เข้าตรวจสอบบางบริเวณที่ระบุไว้จากการทบทวนวรรณกรรมได้

เนื่องจากเป็นหน้าที่ของทางโครงการที่ต้องทำการตรวจสอบมา อยู่แล้ว

7. งานบัวเชิงผนัง โดยทั่วไปจะใช้วัสดุประเภทยางและ ไม้ โดยจะทำการตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้ง รอยต่อ ระหว่างชิ้นของบัวเชิงผนัง รอยต่าง รอยเปื้อน รอยขีดข่วน และ งานทาสี ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การติดตั้งบัวเชิงผนังต้องแนบสนิทกับผนัง ไม่ตกขอบผนัง และต้อง เก็บงานทาสี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับ โอนกรรมสิทธิ์ตามหนังสือคู่มือตรวจสอบสภาพคอนโดก่อนรับโอน (วิญญู วานิชศิริโรจน์, 2561) โดยจากการทบทวนวรรณกรรมได้มี การตรวจสอบห้องชุดในลักษณะเดียวกัน (กรกฎ เพชรนุ้ย, 2555)

8. งานช่องเปิด หรือช่องระบายอากาศ โดยทั่วไปจะ ตรวจสอบความเรียบร้อยในการติดตั้งพัดลมของช่องระบายอากาศ และการใช้งาน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการทดสอบการใช้งาน โดยการเปิด-ปิดพัดลมระบายอากาศ หรือช่องระบายอากาศ และ การสังเกตด้วยตาเปล่า ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการตรวจสอบห้องชุด ก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ตามหนังสือคู่มือตรวจสอบสภาพคอนโดก่อน รับโอน (วิญญู วานิชศิริโรจน์, 2561) พบว่า งานช่องระบายอากาศ จะอยู่ในส่วนของห้องน้ำ หรือที่เรียกว่า พัดลมระบายอากาศ เป็นการ ทดสอบการใช้งานทั่วไป เนื่องจากในสมัยก่อนจะใช้เป็นช่องระบาย อากาศ ไม่มีพัดลมช่วยในการระบายอากาศ จากการทบทวน วรรณกรรมการตรวจสอบห้องชุดมีความแตกต่างจากการตรวจสอบ จริงในปัจจุบัน (กรกฎ เพชรนุ้ย, 2555)

9. งานสุขภัณฑ์ โดยทั่วไปจะตรวจสอบความเรียบร้อย ในการติดตั้ง รอยบิ่น รอยแตกร้าว รอยเปื้อน รอยขีดข่วน และการ ใช้งาน โดยการสังเกตด้วยตาเปล่าถึงความเรียบร้อยในการติดตั้ง สุขภัณฑ์ และการทดสอบการใช้งานจริง โดยการใช้เศษขนมปังแทน สิ่งปฏิกูล เพื่อตรวจสอบการทำงานของโถสุขภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์ตามหนังสือคู่มือ ตรวจสอบสภาพคอนโดก่อนรับโอน (วิญญู วานิชศิริโรจน์, 2561) เป็นการตรวจสอบการติดตั้งสุขภัณฑ์ และการใช้งานทั่วไป โดย จากการทบทวนวรรณกรรมมีการตรวจสอบห้องชุดเช่นเดียวกันกับ การตรวจสอบจริงในปัจจุบัน (กรกฎ เพชรนุ้ย, 2555)

10. งานเฟอร์นิเจอร์และเคาน์เตอร์ครัว โดยทั่วไป เฟอร์นิเจอร์ที่ทางโครงการแถมมาให้ จะตรวจสอบความเรียบร้อย ในการติดตั้ง ความแข็งแรงในการติดตั้ง ความสะอาด รอยบิ่น รอย แตกร้าว รอยเปื้อน รอยขีดข่วน งานทาสี และการใช้งาน โดย การสังเกตซิลิโคนที่ใช้ในการติดตั้งเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ และทดสอบ การใช้งานของเฟอร์นิเจอร์ในรูปแบบต่าง ๆ ตรวจสอบความสะอาด ตรวจสอบการใช้งานโดยการเปิด-ปิด เฟอร์นิเจอร์จำพวกเครื่องใช้ ไฟฟ้า และสังเกตการติดตั้งเฟอร์นิเจอร์ด้วยตาเปล่า โดยเฟอร์นิเจอร์ ต้องมีความแข็งแรงปลอดภัยต่อการใช้งาน ไม่มีรอยบิ่นหรือ



รอยแตก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอน กรรมสิทธิ์ตามหนังสือคู่มือตรวจสอบสภาพคอนโดก่อนรับโอน (วิญญู วาณิชศิริโรจน์, 2561) เป็นการตรวจสอบการติดตั้งเฟอร์นิเจอร์ และ

การใช้งานทั่วไป โดยจากการทบทวนวรรณกรรมมีการตรวจสอบ ห้องชุดเช่นเดียวกันกับการตรวจสอบจริงในปัจจุบัน (กรกฎ เพชรนุ้ย, 2555)

ตารางที่ 1 แสดงรายการเสนอแนะแนวทางการตรวจสอบห้องชุดก่อนรับโอนกรรมสิทธิ์

หมวดงาน	วัสดุที่ทำการตรวจสอบ	รายการตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบ
1. งานพื้น	<input type="checkbox"/> พื้นลามิเนต <input type="checkbox"/> พื้นเอนจิเนียร์วูด <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	<input type="checkbox"/> การปูพื้น/ความสวยงาม <input type="checkbox"/> ความเรียบของพื้น <input type="checkbox"/> รอยต่อระหว่างพื้น <input type="checkbox"/> การยวบ ยุบตัว และโก่งงอ <input type="checkbox"/> งานทาสี <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การใช้เครื่องมือช่วยในการตรวจสอบโดยการเคาะตามพื้นที่ทำการตรวจสอบ และการเดินบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ
	<input type="checkbox"/> พื้นกระเบื้อง <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	<input type="checkbox"/> การปูพื้น/ความสวยงาม <input type="checkbox"/> ปูนใต้กระเบื้อง <input type="checkbox"/> ความเรียบของพื้น <input type="checkbox"/> ระดับของพื้นกระเบื้อง <input type="checkbox"/> รอยบิ่น / รอยแตกร้าว <input type="checkbox"/> ยาแนว <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	
2. งานผนัง	<input type="checkbox"/> ผนังฉาบเรียบ <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	<input type="checkbox"/> การฉาบปูนผนัง <input type="checkbox"/> รอยแตกร้าว <input type="checkbox"/> การร้าวซึม <input type="checkbox"/> ความชื้น <input type="checkbox"/> การเก็บงานทาสี <input type="checkbox"/> การร่อนของสี <input type="checkbox"/> รอยต่าง/รอยเปื้อน/รอยขีดข่วน <input type="checkbox"/> การติดตั้งวอลล์เปเปอร์ <input type="checkbox"/> รอยฉีกขาดวอลล์เปเปอร์ <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า โดยอาศัยจากแสงที่ตกกระทบกับผนังเพื่อดูงานทาสี การสัมผัสโดยใช้มือสัมผัสบริเวณผนัง และการใช้เครื่องมือช่วยในการตรวจสอบโดยการใช้สเกลวัดรอยร้าว และอุปกรณ์วัดความชื้น หรือกล้องอินฟราเรด เป็นต้น
3. งานฝ้าเพดาน	<input type="checkbox"/> ฝ้าเพดานฉาบเรียบ <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	<input type="checkbox"/> การฉาบปูนฝ้าเพดาน <input type="checkbox"/> รอยแตกร้าว <input type="checkbox"/> รอยต่อระหว่างฝ้า <input type="checkbox"/> การร้าวซึม <input type="checkbox"/> ความชื้น <input type="checkbox"/> การเก็บงานทาสี <input type="checkbox"/> การร่อนของสี <input type="checkbox"/> รอยต่าง/รอยเปื้อน/รอยขีดข่วน <input type="checkbox"/> ระดับของฝ้าเพดาน <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า โดยอาศัยจากแสงที่ตกกระทบกับฝ้าเพดานเพื่อดูงานทาสี และการใช้เครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ โดยการใช้ตลับเมตรตรวจสอบระนาบของฝ้าเพดานกับผนัง และการวัดระดับความสูงจากพื้นถึงฝ้า



หมวดงาน	วัสดุที่ทำการตรวจสอบ	รายการตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบ
4. งานประตู	<input type="checkbox"/> ประตูไม้อัดยาง <input type="checkbox"/> ประตูเอ็มดีเอฟ <input type="checkbox"/> ประตูบานกระฉก <input type="checkbox"/> ประตูพีวีซี <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	<input type="checkbox"/> ความเรียบร้อยในการติดตั้ง <input type="checkbox"/> รอยบิ่น/รอยแตกร้าว <input type="checkbox"/> รอยเปื้อน/รอยขีดข่วน <input type="checkbox"/> งานทาสี <input type="checkbox"/> อุปกรณ์ประกอบประตู <input type="checkbox"/> การใช้งาน <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า หรือการใช้มือสัมผัสบริเวณบานประตู และการทดสอบการใช้งานเปิด-ปิด ประตู และทดสอบระบบล็อกประตู
5. งานหน้าต่าง	<input type="checkbox"/> หน้าต่างบานกระฉก <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	<input type="checkbox"/> ความเรียบร้อยในการติดตั้ง <input type="checkbox"/> รอยบิ่น/รอยแตกร้าว <input type="checkbox"/> รอยเปื้อน/รอยขีดข่วน <input type="checkbox"/> การรั่วซึม <input type="checkbox"/> อุปกรณ์ประกอบหน้าต่าง <input type="checkbox"/> การใช้งาน <input type="checkbox"/> ซิลิโคนขอบหน้าต่าง <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า บานหน้าต่างต้องติดตั้งเรียบร้อย มีอุปกรณ์ครบและการทดสอบการใช้งานเปิด-ปิดหน้าต่าง และทดสอบระบบล็อก
6. งานระบบ	<input type="checkbox"/> ระบบไฟฟ้า	<input type="checkbox"/> ความเรียบร้อยในการติดตั้ง <input type="checkbox"/> ตู้เมนไฟฟ้า <input type="checkbox"/> การต่อสายไฟฟ้า <input type="checkbox"/> วัดค่าแรงดัน/ประจุไฟฟ้า <input type="checkbox"/> สวิตซ์ไฟฟ้า/ปลั๊กไฟฟ้า <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การทดสอบการใช้งาน และการใช้เครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ เช่น ไขควงวัดไฟหรืออุปกรณ์ตรวจสอบประจุไฟฟ้า
	<input type="checkbox"/> ระบบประปา	<input type="checkbox"/> ความเรียบร้อยในการติดตั้ง <input type="checkbox"/> การไหลของน้ำ <input type="checkbox"/> การรั่วซึมจุดต่าง ๆ <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า การรั่วซึมในการเดินท่อ และการทดสอบการใช้งานโดยการเปิด-ปิดก๊อกน้ำจุดต่าง ๆ
	<input type="checkbox"/> ระบบท่อน้ำทิ้ง	<input type="checkbox"/> การระบายน้ำ <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า และการใช้อุปกรณ์ร่วมในการทดสอบเพื่อดูการระบายน้ำ
7. งานบัวเชิงผนัง	<input type="checkbox"/> แบบยาง <input type="checkbox"/> แบบไม้ <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	<input type="checkbox"/> ความเรียบร้อยในการติดตั้ง <input type="checkbox"/> รอยต่อระหว่างชิ้น <input type="checkbox"/> รอยต่าง/รอยเปื้อน/รอยขีดข่วน <input type="checkbox"/> งานทาสี <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่าในการติดตั้งบัวเชิงผนัง และงานทาสีบัวเชิงผนัง
8. งานช่องเปิด	<input type="checkbox"/> ช่องระบายอากาศ <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	<input type="checkbox"/> ความเรียบร้อยในการติดตั้ง <input type="checkbox"/> การใช้งาน <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	สามารถตรวจสอบได้โดยการทดสอบการใช้งานโดยการเปิด-ปิด พัดลมระบายอากาศ
9. งานสุขภัณฑ์	<input type="checkbox"/> สุขภัณฑ์ภายในห้องน้ำ	<input type="checkbox"/> ความเรียบร้อยในการติดตั้ง <input type="checkbox"/> รอยบิ่น/รอยแตกร้าว <input type="checkbox"/> รอยเปื้อน/รอยขีดข่วน <input type="checkbox"/> การใช้งาน <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่า ความเรียบร้อยในการติดตั้งสุขภัณฑ์ และการทดสอบการใช้งาน



หมวดงาน	วัสดุที่ทำการตรวจสอบ	รายการตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบ
10. งานเฟอร์นิเจอร์	<input type="checkbox"/> เฟอร์นิเจอร์ <input type="checkbox"/> เคาน์เตอร์ครัว <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	<input type="checkbox"/> ความเรียบร้อยในการติดตั้ง <input type="checkbox"/> ความแข็งแรงในการติดตั้ง <input type="checkbox"/> ความสะอาด <input type="checkbox"/> รอยบิ่น/รอยแตกร้าว <input type="checkbox"/> รอยเปื้อน/รอยขีดข่วน <input type="checkbox"/> งานทาสี <input type="checkbox"/> การใช้งาน <input type="checkbox"/> อื่น ๆ	สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตด้วยตาเปล่าถึงความเรียบร้อยในการติดตั้ง และการทดสอบการใช้งาน

เอกสารอ้างอิง

เจริญจิตต์ ผจงวิริยาทร. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียมในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เฉลิม สุจริต. (2540). วัสดุการก่อสร้างสถาปัตยกรรม. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เทวกุล จันท์ขามป้อม พศพันธ์ ชาญวสุนันท์ และพีรณิธิ อักษร. (2562). การจัดลำดับปัจจัยที่มีความสำคัญด้านการบริการหลังการขายของการซ่อมแซมห้องชุด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กรกฎ เพชรน้อย. (2555). การวิเคราะห์ปัญหาการตรวจสอบอาคารชุดพักอาศัยในเขตปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

กรรมา ทาแก้ว. (2552). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจอาคารชุด: กรณีศึกษาพระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

นันทน์ภัส สมศักดิ์ตระกูล. (2556). สัญญามาตรฐานสำหรับการซื้อขายห้องชุด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญธรรม ทองชลธิ. (2563). ระบบเอสโครว์. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2563. <http://www.led.go.th>

เดคคอร์ รีพอร์ต. (2563). ฝ้าเพดานประเภทต่าง ๆ. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2563. <http://www.decorreport.com>

วุฒิกกร สุทธิอาภา. (2563). มารูจักฝ้าเพดานงานสำคัญที่ทำให้บ้านสวย. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2563. <http://www.thaiticketmajor.com>

ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ ธนาคารอาคารสงเคราะห์. (2562). สถานการณ์ตลาดที่อยู่อาศัยกรุงเทพฯ-ปริมณฑล. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2562. <https://www.reic.or.th/Upload/สถานการณ์อสังหาริมทรัพย์-กทม.-ปริมณฑล ไตรมาส 2 ปี 2562-และครึ่งแรก ปี 2562>

ศุภณัฐ วัฒนสินศักดิ์. (2556). การเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของการก่อสร้างแบบดั้งเดิม และการก่อสร้างแบบผนังหล่อประกอบเพื่อพัฒนานวัตกรรมการก่อสร้างของหมู่บ้านจัดสรร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. (2563). สถิติรับเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภค ประเภทอสังหาริมทรัพย์และที่อยู่อาศัย. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2563. https://www.ocpb.go.th/download/article/article_20181224151003.pdf

สมเกียรติ โล่เพชรรัตน์ และคนอื่น ๆ. (2532). คู่มือคอนโดมิเนียม. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์.

สัญญาซื้อขาย. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2562 <http://www.phosrisumran.go.th/framebuysale1.html#การซื้อขาย>

อรุณ ศิริงานสุรณ. (2555). เทคนิคเบื้องต้นพัฒนาอสังหาริมทรัพย์. กรุงเทพมหานคร: เพ็ชร์ ออฟฟเวท.



ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้านจัดสรร

Factors Affecting the Quality of Life in Housing Estates

วาสนา ดวงดี¹, ภาณุพงศ์ นิลตะโก¹, อธิยุต ทัดตมนัส¹, ธีระ เทียนรุ่งไพศาล²

Vasana Duangdee, Panupong Niltago, Athiyut Tattamanas, Theera Tianrungpaisal

¹สาขาวิชาการประเมินราคาทรัพย์สิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร 10120

²สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร 10120

¹ Department of Property Valuation, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok 10120 Thailand

² Department of Marketing, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok 10120 Thailand

*Corresponding author E-mail: Vasana.d@mail.rmutk.ac.th

(Received: August 16 2021; Revised: October 5 2021; Accepted: October 14 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยและจัดลำดับความสำคัญด้านคุณลักษณะของบ้าน ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการบริการ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยใช้ข้อคำถามแบบปลายปิด (Closed-ended Form) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา ศึกษาลักษณะการกระจายของข้อมูล ในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยการวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เพื่อจัดกลุ่มปัจจัยที่สัมพันธ์กันให้เป็นกลุ่มเดียวกัน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการบริการ ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 1.093) ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้านจัดสรรมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของบ้าน ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.877) ซึ่งมีค่า Adjusted R Square เท่ากับ 0.398 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต, หมู่บ้านจัดสรร

Abstract

The purpose of this research was to study the factors and prioritization of the housing attributes, location, environment, and service affecting the quality of life in housing estates. The sample used in the research was a group of 200 residents who lives in the housing estates. The instruments used in the quantitative research was the closed-ended questionnaire. The descriptive statistics used for analysis data were: frequency, percentage, mean and standard deviation to describe the demographic characteristics of the sample group. The Factor Analysis was performed to group related factors into the same factor by using Multiple Regression. Findings of this research were as follows: the service ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 1.093) was the most affecting factor on the quality of life in housing estates followed by the housing attributes ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.877) which has an Adjusted R Square value of 0.398 with a statistically significant level of .05.

Keywords : Quality of Life, Housing Estates



บทนำ

ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลโครงการบ้านจัดสรรมีการเติบโตแบบทรงตัว ปัจจุบันโครงการบ้านจัดสรรมีการพัฒนารูปแบบของที่อยู่อาศัยให้เกิดขึ้นหลากหลาย เช่น บ้านเดี่ยว บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์ เป็นต้น รวมถึงการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการก่อสร้างบ้านให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค เช่น การสร้างบ้านเสร็จทันเวลาพร้อมเข้าอยู่ได้ทันที หรือผู้บริโภคสามารถเลือกวัสดุในการก่อสร้าง เลือกที่จะตกแต่งภายในด้วยเฟอร์นิเจอร์เองได้ และผู้ประกอบการที่มีชื่อเสียงสามารถสร้างความไว้วางใจแก่ผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรได้อย่างตรงตามความต้องการ ทั้งนี้ภาพรวมตลาดอสังหาริมทรัพย์ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีการเติบโตทั้งบ้านจัดสรรและคอนโดมิเนียมประกอบกับได้รับการสนับสนุนของรัฐบาล (นายกสมาคมธุรกิจบ้านจัดสรร, 2564) ที่อยู่อาศัยแนวราบในปี พ.ศ. 2564 คาดว่าการเปิดโครงการใหม่มีแนวโน้มหดตัว ร้อยละ 7.5 ก่อนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 23.5 ต่อปี ในปี พ.ศ. 2565-2566 ปัจจัยบวกที่จะส่งผลให้ตลาดที่อยู่อาศัยแนวราบเติบโตได้ดีขึ้นนั้นมาจากนโยบายเร่งรัดการก่อสร้างโครงการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน โครงการรถไฟความเร็วสูง และโครงการรถไฟทางคู่ อีกทั้งมาตรการภาครัฐ เช่น การลดค่าธรรมเนียมการโอน และค่าจดทะเบียนจำนอง อสังหาริมทรัพย์ โดยมีการลดค่าธรรมเนียมการโอนปกติร้อยละ 2.00 เหลือร้อยละ 0.01 และลดค่าธรรมเนียมการจำนอง ปกติร้อยละ 1.00 เหลือร้อยละ 0.01 (พัชรา กลิ่นชวนชื่น, 2564) ซึ่งความต้องการที่อยู่อาศัยมีแนวโน้มปรับดีขึ้นจากกลุ่มที่ซื้อเพื่ออยู่อาศัยจริงและนักลงทุน ซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าตลาดระดับกลาง อีกทั้งพฤติกรรมเลือกที่อยู่อาศัยอาจเปลี่ยนไปหลังการแพร่ระบาดของ COVID-19 มีรูปแบบการทำงานที่บ้าน (Work from home) เพิ่มขึ้น ทำให้มีความต้องการบ้านแนวราบมากกว่าคอนโดมิเนียม (ธนาการเกียรติวนาคินภัทร, 2564)

ทั้งนี้ ในการตอบสนองต่อความพึงพอใจของผู้บริโภคอย่างเต็มประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการธุรกิจบ้านจัดสรรแต่ละแห่งต้องนำกลยุทธ์ต่าง ๆ มาใช้ในการดึงดูดลูกค้าให้ได้ พบว่า คุณลักษณะของบ้านที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าทำให้เกิดการตัดสินใจลูกค้าจะมองหาคุณลักษณะของบ้านที่มีคุณค่าโดยประเมินจากความคุ้มค่าของบ้านและความเต็มใจจ่าย (ณัฐวดี อุนยะวงค์ และประสพชัย พสุนนท์, 2559) ในการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านนั้นผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับด้านทำเลที่ตั้ง โดยเฉพาะที่ตั้งโครงการที่อยู่ใจกลางเมือง ทั้งการคมนาคมที่สะดวก ใกล้ศูนย์การค้า ใกล้สถาบันการศึกษา ใกล้ตลาด ใกล้แหล่งชุมชน เพื่อความสะดวกในการพักผ่อนและการเดินทาง (วิณา ธิระโสภณ, 2558) นอกจากนี้ยังพบว่า ด้านสภาพแวดล้อม สิ่งที่มีผู้บริโภคให้ความสำคัญ คือมาตรฐานความปลอดภัย ประกอบกับภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อม

ที่สงบร่มรื่น มีลักษณะชุมชนที่น้อย และบ้านมีวิวที่ดี (พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร, 2551) ส่วนด้านการบริการ ควรมีการให้บริการอย่างเป็นขั้นตอนในการบริการ เพื่อส่งมอบการให้บริการกับลูกค้าได้รวดเร็ว ตรงต่อเวลา ประทับใจ และไม่มีความผิดพลาดเกิดขึ้น (กัมพลเครือวัฒนเวช, 2556)

การที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญในด้านคุณลักษณะของบ้าน ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการบริการในโครงการแล้วแต่ก็ควรให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพชีวิตด้วย เนื่องจากคุณภาพชีวิต คือ การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคม การมีอาหารที่เพียงพอ มีเครื่องนุ่งห่ม มีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม มีสุขภาพกายและจิตใจดี ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งได้รับการบริการพื้นฐานที่จำเป็น ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประกอบการดำรงชี้อย่างยุติธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2540) เนื่องจากในปัจจุบันผู้บริโภคหันมาให้ความสนใจเรื่องของสุขภาพ และมีความต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากที่อยู่อาศัยเดิม ทำให้เกิดจุดเปลี่ยนจากโครงการที่เน้นแต่พื้นที่ขายมาเป็นโครงการบ้านจัดสรรที่สามารถสร้างและส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นจากเดิม ทั้งด้านร่างกาย การมีร่างกายแข็งแรง ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ สามารถทำงานและกิจวัตรประจำวันของตัวเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านจิตใจ มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดี มีความภาคภูมิใจความมั่นใจในความคิด และการตัดสินใจที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีการรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่นได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม และได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย ซึ่งล้วนเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

จากเหตุผลข้างต้นที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรร โดยมุ่งศึกษาในเรื่องของปัจจัยด้านคุณลักษณะของบ้าน ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการบริการ ความพึงพอใจในบ้านจัดสรร และการมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้พัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อให้เหมาะสมกับความพึงพอใจของผู้บริโภค และยังเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจทำธุรกิจบ้านจัดสรร นั้นนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจดำเนินธุรกิจได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะของบ้าน ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการบริการ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรร



2. เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยด้านคุณลักษณะของบ้าน ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการบริการที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรร

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร โดยมีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร

$$n = \sigma^2 Z^2 / e^2$$

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

σ = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวอย่าง

Z = ค่ามาตรฐาน หรือ ค่าระดับความเชื่อมั่น

e = ค่าความผิดพลาดของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

มีค่าค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวอย่างเท่ากับ 0.32 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีค่าความผิดพลาดของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ อยู่ที่ร้อยละ 10 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80

$$n = (0.32)^2 \times (1.96)^2 / (0.1 \times 4.80)^2 = 171 \text{ คน}$$

ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านจัดสรร จำนวน 200 คน เพื่อให้ได้ข้อมูล ที่มีความน่าเชื่อถือ และเพื่อลดความคลาดเคลื่อน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยใช้ข้อคำถามแบบปลายปิด (Closed-ended Form) โดยพิจารณาจากการสร้างกรอบความคิด และศึกษาจากเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างเป็นเครื่องมือในรูปแบบของแบบสอบถามโดยครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ในขั้นแรก ทั้งนี้แบบสอบถามประกอบไปด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรอง ในรูปแบบคำถามแบบปรนัย ซึ่งเป็นคำถามคัดกรองว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรรหรือไม่

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกซื้อบ้านจัดสรร ในรูปแบบคำถามแบบปรนัยซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้อยู่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร ประเภทที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในบ้านที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน ระดับราคาบ้านจัดสรร ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ระยะเวลาที่อยู่อาศัยต่อวัน

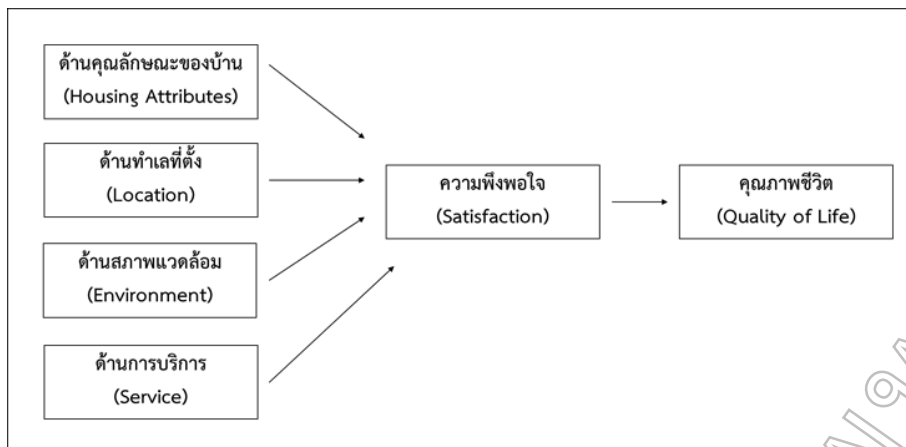
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรร คำถามเกี่ยวกับด้านคุณลักษณะของบ้าน ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการบริการ ความพึงพอใจในบ้านจัดสรร และคุณภาพชีวิต โดยใช้การวัดแบบสอบถามแบบ Likert Scale โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ เกณฑ์คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เห็นด้วย
- 3 หมายถึง เฉยๆ
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 4 ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ในรูปแบบคำถามแบบปรนัย

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้านจัดสรร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1) สถิติเชิงพรรณนา ศึกษาลักษณะการกระจายของข้อมูล ในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง 2) การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะทำการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) สกัดปัจจัยด้วยวิธี Principal Component Analysis และวิธีหมุนแกนแบบ Varimax Rotation เพื่อจัดกลุ่มปัจจัยที่สัมพันธ์กันให้เป็นกลุ่มเดียวกัน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) เพื่ออธิบายผลของตัวแปรอิสระมากกว่าหนึ่งตัวแปรที่มีผลต่อตัวแปรตาม

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยนี้มี 2 ส่วน ได้แก่ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ด้านคุณลักษณะของที่บ้าน ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านสภาพแวดล้อม และ ด้านการบริการ ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความพึงพอใจ และคุณภาพชีวิต



ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรร

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 200 ชุด ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลเฉพาะของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในบ้านจัดสรรเท่านั้น โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมทำการประมวลผล และวิเคราะห์ค่าทางสถิติตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	132	66.0
ชาย	68	34.0
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 29 ปี	91	45.5
30 - 39 ปี	77	38.5
40 - 49 ปี	22	11.0
50 - 59 ปี	5	2.5
มากกว่า 60 ปี	5	2.5
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษา/ปวช. หรือต่ำกว่า	2	1.0
อนุปริญญา/ปวส.	1	0.5
ปริญญาตรี	133	66.5
ปริญญาโท	64	32.0
สถานภาพ		
โสด	158	79.0
สมรส	41	20.5
หย่าร้าง	1	0.5
อาชีพ		
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	11	5.5
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	15	7.5



ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
พนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้าง	132	66.0
ประกอบธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ	36	18.0
อื่นๆ ได้แก่ ท้นตแพทย์ นักลงทุน และนักวิจัยอิสระ	6	3.0
รายได้		
20,000 - 30,000 บาท	62	31.0
30,001 - 40,000 บาท	45	22.5
40,001 - 50,000 บาท	23	11.5
50,001 - 60,000 บาท	28	14.0
60,001 - 70,000 บาท	2	1.0
70,001 - 80,000 บาท	6	3.0
80,001 - 90,000 บาท	7	3.5
90,001 - 100,000 บาท	13	6.5
100,000 บาท ขึ้นไป	14	7.0
ประเภทที่อยู่อาศัย		
บ้านเดี่ยว	121	60.5
บ้านแฝด	8	4.0
ทาวน์เฮ้าส์	71	35.5
จำนวนสมาชิกในบ้านที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน		
1 - 3 คน	93	46.5
4 - 6 คน	96	48.0
7 - 9 คน	9	4.5
9 คน ขึ้นไป	2	1.0
ระดับราคาค่าบ้านจัดสรรที่อยู่อาศัย		
ต่ำกว่า หรือ เท่ากับ 3 ล้านบาท	56	28.0
3,000,001 - 5,000,000 บาท	69	34.5
5,000,001 - 7,000,000 บาท	37	18.5
7,000,001 - 9,000,000 บาท	19	9.5
มากกว่า 9 ล้านบาท	19	9.5
ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในโครงการ		
น้อยกว่า 1 ปี	21	10.5
1 - 2 ปี	30	15.0
3 - 4 ปี	20	10.0
มากกว่า 4 ปี	129	64.5
ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในบ้านกี่ชั่วโมงต่อวัน		
น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	44	22.0
8 - 10 ชั่วโมง	84	42.0
11 - 12 ชั่วโมง	33	16.5
มากกว่า 12 ชั่วโมง	39	19.5



ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรร

ปัจจัย	ระดับความสำคัญ		ระดับ
	Mean	S.D.	
ด้านคุณลักษณะของบ้าน			
ขนาดบ้านและพื้นที่รอบตัวบ้านมีความเหมาะสม	4.09	0.828	มาก
การออกแบบพื้นที่ใช้สอยมีความเหมาะสม	3.89	0.849	มาก
ใช้วัสดุอุปกรณ์คุณภาพดีในการสร้างบ้าน	3.86	0.923	มาก
คุณภาพการก่อสร้างได้มาตรฐาน	4.00	0.885	มาก
รูปแบบตัวบ้านมีความสวยงาม	3.75	0.902	มาก
รวม	3.92	0.877	มาก
ด้านทำเลที่ตั้ง			
ทำเลที่ตั้งโครงการบ้านจัดสรรใกล้ระบบขนส่งมวลชน	3.72	1.063	มาก
ทำเลที่ตั้งโครงการบ้านจัดสรรอยู่ใกล้ศูนย์การค้า	3.73	0.956	มาก
ทำเลที่ตั้งโครงการบ้านจัดสรรอยู่ใกล้สถานที่ทำงาน	3.10	1.246	ปานกลาง
ทำเลที่ตั้งโครงการบ้านจัดสรรอยู่ใกล้สถานศึกษา	3.51	0.972	มาก
ทำเลที่ตั้งโครงการบ้านจัดสรรอยู่ใกล้โรงพยาบาล	3.73	0.819	มาก
รวม	3.56	1.011	มาก
ด้านสภาพแวดล้อม			
โครงการมีความสงบ ร่มรื่น เหมาะแก่การอยู่อาศัย	4.16	0.819	มาก
โครงการมีระบบรักษาความปลอดภัยครบครัน	3.96	1.070	มาก
โครงการมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เช่น ฟิตเนส สระว่ายน้ำ สวนสาธารณะ	3.57	1.343	มาก
เพื่อนบ้านในโครงการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.71	0.911	มาก
สภาพแวดล้อมในโครงการไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ	4.02	0.932	มาก
รวม	3.88	1.015	มาก
ด้านการบริการ			
เจ้าหน้าที่ของโครงการให้บริการด้วยความยินดีและเป็นมิตร	3.66	1.095	มาก
เจ้าหน้าที่ของโครงการสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว	3.47	1.125	มาก
เจ้าหน้าที่ของโครงการสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง	3.52	1.094	มาก
โครงการมีการซ่อมบำรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดียู่เสมอ	3.65	1.017	มาก
ลูกบ้านสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการได้อย่างสะดวก	3.66	1.136	มาก
รวม	3.59	1.093	มาก
ความพึงพอใจของกลุ่มผู้อยู่อาศัยในบ้านจัดสรร			
คุณตัดสินใจถูกต้องที่ซื้อโครงการนี้	3.84	0.760	มาก
โครงการนี้เป็นไปตามที่คุณคาดหวัง	3.66	0.822	มาก
คุณไม่มีแผนที่จะย้ายออกจากโครงการนี้	3.81	1.105	มาก
คุณภาคภูมิใจที่ได้อยู่อาศัยในโครงการนี้	3.69	0.847	มาก
คุณจะแนะนำโครงการนี้ให้กับเพื่อน	3.38	1.115	ปานกลาง
รวม	3.68	0.930	มาก



จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นด้านคุณลักษณะของบ้าน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขนาดบ้านและพื้นที่รอบตัวบ้านมีความเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ รูปแบบตัวบ้านมีความสวยงาม ด้านทำเลที่ตั้ง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทำเลที่ตั้งโครงการบ้านจัดสรรอยู่ใกล้ศูนย์การค้าและอยู่ใกล้โรงพยาบาล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทำเลที่ตั้งโครงการบ้านจัดสรรอยู่ใกล้สถานที่ทำงาน ด้านสภาพแวดล้อม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงการมีความสงบ ร่มรื่น เหมาะแก่การอยู่อาศัย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โครงการมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เช่น ฟิตเนส สระว่ายน้ำ สวนสาธารณะ และด้านการบริการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เจ้าหน้าที่ของโครงการให้บริการด้วยความยินดีและเป็นมิตรและลูกบ้านสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการได้อย่างสะดวก ข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เจ้าหน้าที่ของโครงการสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว เมื่อพิจารณาถึงตัวแปรอิสระทั้ง 4 ด้าน พบว่า ตัวชี้วัดในแต่ละปัจจัยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.10 จนถึง 4.16 ทั้งนี้ตัวแปรอิสระที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เรื่องโครงการมีความสงบ ร่มรื่น เหมาะแก่การอยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.16 (S.D. = 0.819) ส่วนตัวแปรอิสระที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้ง เรื่องทำเลที่ตั้งโครงการบ้านจัดสรรอยู่ใกล้สถานที่ทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.10 (S.D. = 1.246) ความพึงพอใจของกลุ่มผู้อยู่อาศัยในบ้านจัดสรร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การตัดสินใจถูกต้องที่ซื้อโครงการนี้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การแนะนำโครงการนี้ให้กับเพื่อน

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรร

ปัจจัย	ระดับความสำคัญ		ระดับ
	Mean	S.D.	
คุณภาพชีวิตของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรร			
คุณมีความสุขในบ้านที่พักอาศัยอยู่	4.02	0.780	มาก
คุณมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว	4.36	0.709	มากที่สุด
คุณมีสังคมเพื่อนบ้านที่ดี	3.67	0.856	มาก
คุณได้รับความปลอดภัยในการอาศัยในหมู่บ้าน	4.02	0.824	มาก
คุณพอใจในภาวะสุขภาพของตนเอง	4.06	0.777	มาก
รวม	4.03	0.789	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นด้านคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรร ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.36

(S.D. = 0.709) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีสังคมเพื่อนบ้านที่ดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.67 (S.D. = 0.856)



ตารางที่ 4 แสดงการกำหนดกลุ่มปัจจัยของตัวแปรอิสระ

	Factor Loading			Communalities
	Factor 1 การบริการ	Factor 2 คุณลักษณะ ของบ้าน	Factor 3 สภาพ แวดล้อม	
เจ้าหน้าที่ของโครงการให้บริการด้วยความยินดีและเป็นมิตร	0.921			0.893
ลูกบ้านสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการได้อย่างสะดวก	0.903			0.875
เจ้าหน้าที่ของโครงการสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว	0.900			0.882
โครงการมีการซ่อมบำรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้อยู่ในสภาพ ใช้งานได้ดีอยู่เสมอ	0.775			0.823
ใช้วัสดุอุปกรณ์คุณภาพดีในการสร้างบ้าน		0.821		0.750
คุณภาพการก่อสร้างได้มาตรฐาน		0.821		0.757
การออกแบบพื้นที่ใช้สอยมีความเหมาะสม		0.753		0.684
ขนาดบ้านและพื้นที่รอบตัวบ้านมีความเหมาะสม		0.746		0.613
รูปแบบตัวบ้านมีความสวยงาม		0.594		0.610
โครงการมีความสงบ ร่มรื่น เหมาะแก่การอยู่อาศัย			0.810	0.732
โครงการมีระบบรักษาความปลอดภัยครบครัน			0.784	0.785
สภาพแวดล้อมในโครงการไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ			0.767	0.703
Eigenvalue	3.646	3.173	2.288	
% of Total Variance	30.387	26.445	19.063	
Total Variance		75.895		

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) ของแต่ละตัวแปรซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์น้อยกว่า 0.3 จึงต้องทำการตัดข้อมูลออก ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มตัวแปรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวแปร 1 ด้านการบริการ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 30.387 กลุ่มตัวแปร 2 ด้านคุณลักษณะของบ้าน ประกอบด้วย

5 ตัวชี้วัด สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 26.44 และกลุ่มตัวแปร 3 ด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 19.063 โดยทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 75.895 การทดสอบความเที่ยงของชุดข้อมูล (Reliability Test) โดยค่า Cronbach's Alpha ของแต่ละปัจจัยมีค่าระดับสูงกว่า 0.7 ซึ่งเป็นระดับที่ยอมรับได้

ตารางที่ 5 แสดงการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นตัวแปรความพึงพอใจในที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรร

Model	B	SE	Beta	t	Sig.	Adj. R ²
ด้านการบริการ	0.479	0.064	0.479	7.480	0.000	0.398
ด้านคุณลักษณะของบ้าน	0.238	0.064	0.238	3.723	0.000	

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter Method เป็นปัจจัยที่ได้จากการจัดองค์ประกอบใหม่จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ดังตารางที่ 4 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรรกับปัจจัยด้านการบริการ ด้านคุณลักษณะของบ้าน และด้านสภาพ

แวดล้อม พบว่า ค่า Adjusted R Square เท่ากับ 0.398 หมายถึง ปัจจัยด้านการบริการ และด้านคุณลักษณะของบ้าน สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม ความพึงพอใจในที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรรได้ร้อยละ 39.80 โดยเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์จากทั้ง 2 ปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านการบริการ มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรรมากที่สุด รองลงมา



คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของบ้าน จะได้สมการถดถอยแสดงความสัมพันธ์ ดังนี้

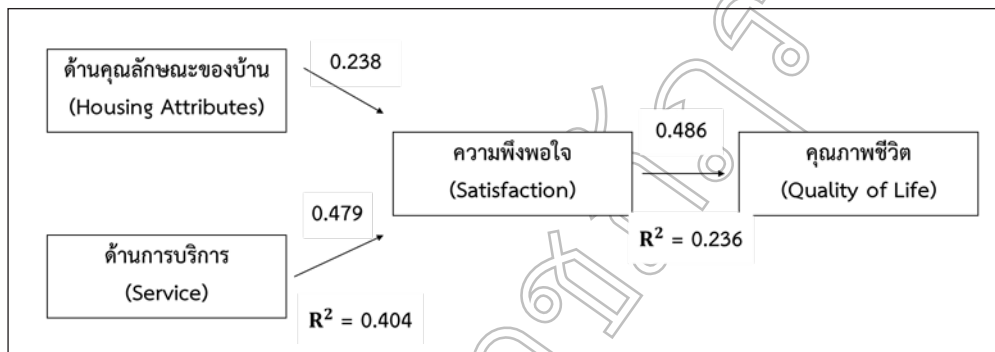
ความพึงพอใจของผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร = 0.479 (ด้านการบริการ) + 0.238 (ด้านคุณลักษณะของบ้าน)

ตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นตัวแปรคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้อยู่อาศัยในบ้านจัดสรร

Model	B	SE	Beta	t	Sig.	Adj. R2
ความพึงพอใจของผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร	0.486	0.062	0.486	7.836	0.000	0.232

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่า Adjusted R Square เท่ากับ 0.232 หมายถึง ปัจจัยความพึงพอใจของผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปร คุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้อยู่อาศัยในบ้านจัดสรรได้ร้อยละ 23.2 จะได้สมการถดถอยแสดงความสัมพันธ์ ดังนี้

คุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้อยู่อาศัยในบ้านจัดสรร = 0.486 (ความพึงพอใจของผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร) ดังนั้น จึงสามารถสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้านจัดสรร ได้ดังแผนภาพที่ 2



ภาพที่ 2 สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้านจัดสรร

สรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้านจัดสรร ปัจจัยด้านคุณลักษณะของบ้าน และด้านการบริการส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในบ้านจัดสรรมากที่สุด ซึ่งปัจจัยด้านคุณลักษณะของบ้าน เนื่องจากผู้อยู่อาศัยมักมีการเปรียบเทียบสิ่งที่ได้รับจากคุณลักษณะของบ้านในเรื่องของ พื้นที่ใช้สอยของบ้านเหมาะสมกับขนาดครอบครัว การออกแบบที่สวยงาม วัสดุและอุปกรณ์รวมถึงคุณภาพในการก่อสร้าง (บุญชัย สุกุลโชติกโร และสุชนนี เมธิโยธิน, 2558) ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้ง เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม ความปลอดภัย และใกล้สิ่งอำนวยความสะดวก ทำเลที่สามารถเข้าถึงโรงเรียนที่มีคุณภาพ ระยะทางที่เกี่ยวกับการเดินทางไปโรงเรียน การจ้างงาน ศูนย์การแพทย์ และการเข้าถึงการคมนาคมขนส่งสาธารณะ ชุมชน ห้างสรรพสินค้า ประเภทหมู่บ้านจัดสรรที่มีรูปแบบการกระจายเชิงพื้นที่แบบกระจุกตัวหรือเป็นกลุ่มก้อน โดยจะกระจุกตัวอยู่บริเวณที่มีความเป็นเมืองสูง และบริเวณเส้นทางการคมนาคมซึ่งตรงตามทฤษฎีแหล่งกลางของ Walter Cristaller

(1933) และทฤษฎีการแพร่กระจายทางพื้นที่ของ Erik Bylund (1960) (ชูชาติ เตชะโพธิวรคุณ, 2561) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม สิ่งที่อยู่บริเวณที่มีความสำคัญ คือ มาตรฐานความปลอดภัย ประกอบกับภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมที่สงบร่มรื่น มีลักษณะชุมชนที่น่าอยู่ และบ้านมีวิวที่ดี (พัศตราภรณ์ ทิพย์โสธร, 2551) และปัจจัยด้านการบริการของทางโครงการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วและถูกต้อง การให้บริการอย่างเป็นมิตร สามารถติดต่อได้ง่ายและสะดวก (ฉัตรชัย นาถ้ำพลอย, 2561)

ดังนั้นทางโครงการบ้านจัดสรรควรให้ความสำคัญกับการสร้างคุณค่าที่ผู้อยู่อาศัยสามารถรับรู้ได้และสร้างคุณค่าที่แตกต่างจากคู่แข่งอย่างเห็นได้ชัดเจน เพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในบ้านจัดสรร โดยความพึงพอใจของผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรรมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ จากกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรรโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเกือบดี โดยปัจจัยที่มีคะแนนสูงที่สุด คือ การตัดสินใจถูกต้องที่ซื้อโครงการที่อยู่ปัจจุบัน รองลงมาเป็นเรื่อง



การไม่มีแผนที่จะย้ายออกจากโครงการ จากกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านจัดสรรมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยปัจจัยที่มีคะแนนสูงที่สุดคือความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว รองลงมาเป็นเรื่อง ความพอใจในภาวะสุขภาพของตนเอง ส่วนปัจจัยที่มีคะแนนต่ำที่สุดคือ สังคมเพื่อนบ้านที่ดี แสดงให้เห็นว่าคุณภาพชีวิตนั้นมีผลต่อการใช้ชีวิตของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรรเพราะผู้อยู่อาศัยต้องการมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความปลอดภัย

ผลวิจัยที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สามารถวิเคราะห์เพื่อมองหาแง่มุมการใช้ประโยชน์ด้านคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรร ทางผู้วิจัยอยากเสนอแนวทางในการประยุกต์ใช้ผลของงานวิจัยให้แก่ผู้ประกอบการ หรือนักพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์ประเภทหมู่บ้านจัดสรรเพื่อนำไปใช้พัฒนา และปรับปรุงโครงการเพื่อให้ตอบโจทย์แก่กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร อีกทั้งยังเป็นการสร้างจุดเด่นของโครงการได้ ซึ่งคาดว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถช่วยให้ผู้ประกอบการ หรือนักพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์ประเภทหมู่บ้านจัดสรรเข้าใจถึงปัจจัยที่สร้างคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรรได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งการสร้าง ความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตยังเปรียบเสมือนการสร้างความสุขให้กับกลุ่มคนในหมู่บ้านจัดสรรเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำไปปรับใช้กับกรณีศึกษาของที่อยู่อาศัยประเภทอื่นนอกเหนือจากหมู่บ้านจัดสรร เช่น คอนโดมิเนียม โรงแรม อาคารสำนักงานให้เช่า เป็นต้น เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้อยู่อาศัยในที่อยู่อาศัยประเภทนั้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อภาพรวมของคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ อีกทั้งยังเป็นการสร้างจุดเด่นให้แก่ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ของไทยเพื่อสามารถแข่งขันกับนานาชาติประเทศได้
2. ควรมีการระบุพื้นที่เฉพาะเจาะจง เพราะคนในแต่ละพื้นที่อาจจะมี ความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน เพื่อที่จะสามารถนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ อีกทั้งยังเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการ หรือนักพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์ เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างของปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตในแต่ละพื้นที่พัฒนาโครงการหมู่บ้านจัดสรร

เอกสารอ้างอิง

กัมพล เครือวัฒนเวช. (2556). การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานบุคคล ของโครงการหมู่บ้านจัดสรรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

ฉัตรชัย นาถำพลอย. (2561). การบริหารจัดการนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ชูชาติ เตชะโพธิวรคุณ. (2561). การกระจายเชิงพื้นที่ของหมู่บ้านจัดสรรภายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษา เขตหนองจอก. สิ่งแวดล้อมสรรค์สร้างวินิจฉัย, ปีที่ 17(2), 117-135.

ณัฐวดี อุณยะวงศ์ และประสพชัย พสุนนท์. (2559) ความสัมพันธ์ของลักษณะประชากรศาสตร์ และส่วนประสมทางการตลาดบริการต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภค อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. Veridian E-Journal, ปีที่ 9(3), 1221-1241.

นายกสมาคมธุรกิจบ้านจัดสรร. (2564). ดัชนีราคาที่อยู่อาศัย กทม.-ปริมณฑล. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.housingbiz.org/news-detail-TH/newsclipping%2016%20july%202021> (วันที่ค้นข้อมูล 28 กรกฎาคม 2564)

ธนาคารเกียรตินาคินภัทร. (2564). สำรวจตลาดอสังหาฯ กลางมรสุมโควิด-19. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://advicecenter.kkpf.com/th/money-lifestyle/money/economic-trend/covid-19-impact-on-real-estate> (วันที่ค้นข้อมูล 28 กรกฎาคม 2564)

ฉวีชัย เขมธรร. (2552). การบริการหลังการขายที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยบ้านจัดสรร กรณีศึกษา บริษัทลิลิต พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

บุญชัย สกฤตติกโร และ สุชนนี เมธิโยธิน. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภค ในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี: กรณีศึกษา บริษัทแกรนด์เซ็นทรัลพาร์ค จำกัด. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

พัชรา กลิ่นชวนชื่น. (2564). ธุรกิจที่อยู่อาศัยต่างจังหวัด (6 จังหวัดหลัก). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/Real-Estate/housing-in-upcountry/IO/io-Housing-in-Upcountry-21> (วันที่ค้นข้อมูล 28 กรกฎาคม 2564)



- พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร. (2551). การพัฒนาพื้นที่ส่วนกลาง หมู่บ้านจัดสรรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเขตลาดกระบัง. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วีณา ธีระโสภณ. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรร ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2540). คุณภาพชีวิตอยู่ที่ใคร. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://www.matichon.co.th/columnists/news_2530804
- Bylund, E. (1960). Theoretical Consideration Regarding the Distribution of Settlements in Inner North Sweden. *Geografica anoler*, 42(4), 225-231.
- Christaller, W. (1933). *Central Place Theory by Walter Christaller*. Available : <https://planningtank.com/settlement-geography/central-place-theory-walter-christaller>. (Access date July 3, 2021)



การปรับตัวของธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สินต่อการได้รับผลกระทบ

จากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

Adaptation of Property Valuation Business Affected by the COVID-19 Outbreak

อติยุทธ์ ทัตตมานัส^{*1}, ภาณุพงศ์ นิลตะโก¹, วาสนา ดวงดี¹, พิรานันท์ จันทวิโรจน์²

Athiyut Tattamanas, Panupong Niltago, Vasana Duangdee, Piranun Chantawirog

¹ สาขาวิชาการประเมินราคาทรัพย์สิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร 10120

² สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร 10120

¹ Department of Property Valuation, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok 10120 Thailand

² Department of Accounting, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok 10120 Thailand

*Corresponding Author E-mail: athiyut.t@mail.rmutk.ac.th

(Received: August 16 2021; Revised: October 1 2021; Accepted: October 14 2021)

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่เกิดขึ้นกับธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สิน 2) ศึกษาวิธีแก้ไขและมาตรการปรับตัวของธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สินในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 3) เสนอแนะวิธีแก้ไขและมาตรการปรับตัวของธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สินในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มบริษัทประเมินราคาทรัพย์สินที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ทั้งหมด 79 บริษัท โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.1 นำไปสู่การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างบริษัทประเมินราคาทรัพย์สิน 45 บริษัท ซึ่งแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 1 คน/บริษัท 2) พนักงานประเมินราคาทรัพย์สิน 1 คน/บริษัท ซึ่งเป็นการใช้วิธีการวิจัยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง โดยวิเคราะห์เพื่อสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากผลการวิจัยบริษัทประเมินราคาทรัพย์สินที่ได้รับผลกระทบมีการแก้ปัญหา ดังนี้ ควรปรับวิธีการทำงานโดยให้บุคลากรทำงานที่บ้านมากกว่าทำงานที่บริษัทหรือปรับลดเงินเดือนพนักงานเพื่อไม่ให้รายจ่ายของบริษัทสูงเกินกว่ารายได้จนเกิดความจำเป็น และควรปรับลดค่าบริการของงานเพื่อให้ปริมาณงานคงที่แต่รายได้อาจลดลง โดยแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อกระบวนการประเมินราคาทรัพย์สินควรดำเนินการดังนี้ 1) เมื่อเกิดสถานการณ์ที่ไม่อาจไปรับข้อมูลโดยตรงไม่ได้ควรต้องมีการปรับเปลี่ยนเป็นการรับข้อมูลแบบทางออนไลน์แทน 2) เมื่อไม่สามารถเดินทางข้ามจังหวัดได้ควรต้องมีการตรวจสอบข้อมูลก่อนลงพื้นที่เพื่อไม่ให้เกิดการเดินทางที่ไม่จำเป็นต้องแจ้งผู้ว่าจ้างในเรื่องที่ไม่สามารถเข้าไปยังพื้นที่ที่ไม่อนุญาตให้เข้าได้ ทางบริษัทจึงต้องชะลองานไว้เนื่องจากไม่สามารถทำได้โดยทันทีที่ต้องติดต่อบุคคลที่มีความสามารถที่อยู่ในพื้นที่ตรวจสอบแทน 3) เมื่อไม่สามารถตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ได้ควรต้องแจ้งไปยังผู้ว่าจ้างและสถาบันการเงินในเรื่องที่ไม่สามารถตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ได้ โดยอาจชะลอการตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ หรืออ้างอิงจากเอกสารจากผู้ว่าจ้างในกรณีที่สามารถรับความเสี่ยงได้ 4) เมื่อเกิดการส่งงานล่าช้าควรแจ้งไปยังผู้ว่าจ้างให้เกิดความเข้าใจว่าในสถานการณ์ปัจจุบันไม่สามารถส่งงานได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

คำสำคัญ : ธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สิน, การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19



Abstract

This research aimed to 1) Study of the impact of the COVID-19 epidemic on the property valuation business. 2) Study the corrective measures and measures for the adjustment of property valuation businesses in the situation of the COVID-19 epidemic and 3) recommend solutions and measures for the adjustment of property valuation businesses in the situation of the COVID-19 epidemic.

The population used in this study was a group of 79 property valuation companies approved by the Securities and Exchange Commission (SEC). The researcher used Yamane Taro to Calculate ($e^2 = 0.1$) sample and a specific sampling method by selecting 45 property valuation companies which divided the sample into 2 groups: 1) Management: 1 person / company 2) property valuation staff: 1 person / company. The research method was structured in-depth interview to summarize results according to the research objectives.

From the research results, it was found that the affected property valuation companies were to adjust the way of working by allowing personnel to work from home rather than work at the company or to reduce employee salaries, in order to prevent the company's expenditure to exceed their income. Moreover, there should be a reduction of the service fee for the work to keep the workload constant, but the income may decrease. The guidelines for solving problems arising to the property valuation process should proceed as follows: 1) When a situation arises in which it is impossible to obtain information directly, it should be modified to receive online information instead. 2) When unable to travel across provinces, information should be checked before visiting the area to avoid unnecessary travel. There must be the notification to the employer of not being able to no entry areas. The company has to postpone the work because it does not work immediately, and the competent person in the inspection area had to be contacted instead. 3) When the title document cannot be verified, it should be reported to the employer and the financial institution which may delay the verification of the title document or refer to the document from the employer in the event that a risk is possible. 4) When the delivery delay occurs, the employer should be informed that in the current situation, the work cannot be submitted within the specified time.

Keywords : Property Valuation Business, the COVID-19 Outbreak



บทนำ

จากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดโดยไวรัสโควิด-19 ทำให้มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจทั่วโลก รวมไปถึงประเทศไทย ไวรัสโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อมากมายในด้านสุขภาพของประชากรและด้านเศรษฐกิจของประเทศ ผลกระทบจากไวรัสโควิด-19 ทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยถดถอยจากปีที่ผ่านมา สามารถดูได้จากค่า GDP ในปัจจุบันว่า ค่า GDP ต่ำกว่าปีที่ผ่านมาอย่างมาก โดยมีนักวิชาการคาดว่า ค่า GDP อาจจะติดลบในปีนี้

ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (2563) รายงานสถานการณ์โครงการที่อยู่อาศัยเปิดขายใหม่ในกรุงเทพฯ-ปริมณฑล ไตรมาส 1 ปี 2563 พบว่า มีจำนวน 68 โครงการ ลดลงจากช่วงไตรมาส 1 ปี 2562 ร้อยละ 40.4 มีจำนวนหน่วย 15,932 หน่วย ลดลงร้อยละ 29.6 ซึ่งเป็นการเปิดขายโครงการใหม่ที่น้อยที่สุดนับตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี 2554 ซึ่งเกิดภาวะน้ำท่วมใหญ่ในกรุงเทพฯ-ปริมณฑล และมีการเปิดขายโครงการใหม่เพียง 67 โครงการ 15,858 หน่วย

ผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ต่อบริษัทอสังหาริมทรัพย์ ส่งกับการเปิดตัวโครงการใหม่ในวิกฤตเศรษฐกิจปัจจุบัน โดย ณ สิ้นปี 2562-2563 ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ได้ประมาณการจำนวนหน่วยเหลือขายที่อยู่อาศัยในจังหวัดหลักภูมิภาค 20 จังหวัด มีจำนวนประมาณ 109,000 หน่วย และคาดว่า ณ สิ้นปี 2563 จะมีจำนวนประมาณ 87,000 หน่วย ลดลงร้อยละ 20.1 เมื่อเทียบกับช่วงสิ้นปี 2562 เนื่องจากรัฐบาลได้ออกมาตรการช่วยเหลืออสังหาริมทรัพย์ โดยให้มีการลดค่าธรรมเนียมโอนกรรมสิทธิ์ และค่าจดจำนอง เหลือเพียงร้อยละ 0.01 ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2562 ไปจนถึงสิ้นปี 2563 เฉพาะที่อยู่อาศัยในระดับราคาไม่เกิน 3,000,000 บาท จากผู้ประกอบการโดยไม่นับรวมบ้านมือสอง ซึ่งคาดว่าจะทำให้มีการเร่งโอนกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัยจากผู้ประกอบการ และดูดซับอุปทานเหลือขายในตลาดออกไป จนสามารถปรับสมดุลของอุปทานเหลือขายให้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปี ที่มีจำนวนเหลือขายเฉลี่ย 106,790 หน่วยได้

ผลกระทบต่อธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สินที่เป็นรูปธรรมสามารถแสดงจากสถิติหรือดัชนีการโอนของอสังหาริมทรัพย์ในประเทศ โดยศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์วิเคราะห์ (2563) ว่า สถานการณ์โอนกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัยทั่วประเทศในภาพรวมทั้งปี 2563 ซึ่งได้รับผลกระทบที่รุนแรงจากไวรัสโควิด-19 และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ อาจส่งผลให้ภาพรวมหน่วยโอนกรรมสิทธิ์อสังหาริมทรัพย์ ลดลงในช่วงประมาณ 333,000-312,000 หน่วย หรือลดลงร้อยละ 11.1 ถึง 16.7 และมูลค่าโอนกรรมสิทธิ์อสังหาริมทรัพย์ ลดลงในช่วงประมาณ 755,000-726,000 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 13.8 ถึง 17.1 ซึ่งจะมีหน่วยโอนกรรมสิทธิ์ที่ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับ 5 ปีก่อนหน้า แม้ว่ายังคงมีนโยบายกระตุ้น

ภาคอสังหาริมทรัพย์ในการลดค่าธรรมเนียมการโอนและค่าจดจำนองให้เหลือประเภทละร้อยละ 0.01 อยู่ถึงปลายปี แสดงถึงการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์น้อยลงเป็นการลดจำนวนของงานธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สิน จึงอาจส่งผลกระทบต่อไปยังบริษัทประเมินราคาทรัพย์สิน ด้วยปริมาณงานที่น้อยลงส่งผลให้มีรายรับเข้าบริษัทที่น้อยลงกว่าปกติแต่รายจ่ายคงที่ และการปฏิบัติงานของนักประเมินราคาทรัพย์สินด้วยผลกระทบจากวิกฤตที่เกิดขึ้นอาจส่งผลทั้งในด้านข้อมูลและด้านราคาของอสังหาริมทรัพย์ที่ทำการประเมิน

ด้านกระบวนการทำงานของผู้ปฏิบัติการประเมินราคาทรัพย์สิน อาจโดนผลกระทบที่เกิดจากไวรัสโควิด-19 เนื่องจากการทำงานในปัจจุบันที่ต้องมีการเดินทางไปยังบริษัท ในการทำงานที่จำเป็นต้องออกไปพบผู้คนในจำนวนมาก และหลากหลายสถานที่ทำให้เกิดความเสี่ยงในการติดเชื้อ ด้วยการปรับตัวของสังคมสู่การเป็น New Normal ในหลายบริษัทมีมาตรการให้ทำงานที่บ้านแทน และได้มีการประชุมผ่านสื่อออนไลน์ ทำให้การรวบรวมข้อมูล และการพบปะกับลูกค้าจึงเป็นไปได้ยากขึ้น

จากเหตุผลและความสำคัญดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สิน โดยต้องการทราบถึงผลกระทบและปัญหาที่เกิดขึ้นของธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สิน มาตรการในการรับมือกับวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดมาจากไวรัสโควิด-19 นำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการปรับตัวของธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สิน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่เกิดขึ้นกับธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สิน
2. เพื่อศึกษาวิธีแก้ไขและมาตรการปรับตัวของธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สินในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19
3. เสนอแนะวิธีแก้ไขและมาตรการปรับตัวของธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สินในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

วิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้เพื่อศึกษาถึงผลกระทบและแนวทางในการปรับตัวของธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สิน ต่อการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติการประเมินราคาทรัพย์สิน นำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการปรับตัวกับการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ของธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สิน โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีวิจัยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบมีโครงสร้าง โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้



1. ขอบเขตพื้นที่

บริษัทประเมินราคาทรัพย์สิน โดยบริษัทประเมินราคาทรัพย์สินที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) มีทั้งหมด 79 บริษัท คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.1 นำไปสู่การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างบริษัทประเมินราคาทรัพย์สิน 45 บริษัท

2. ขอบเขตประชากร

2.1 ผู้แทนจากบริษัทประเมินราคาทรัพย์สิน โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 45 บริษัท โดยคุณสมบัติของประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นผู้บริหารบริษัท หรือมีตำแหน่งระดับหัวหน้างาน / ผู้จัดการ ที่มีอำนาจในการบริหารงานประเมินราคาทรัพย์สิน และบริษัทที่ดำเนินกิจการในรูปแบบปฏิบัติงานที่บ้าน และปฏิบัติงานที่บริษัท

2.2 ผู้ปฏิบัติการประเมินราคาทรัพย์สิน โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 45 บริษัท โดยคุณสมบัติของประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ มีตำแหน่งเป็นนักประเมินราคาทรัพย์สิน หรือมีหน้าที่ในการปฏิบัติการประเมินราคาทรัพย์สิน

3. วิธีการดำเนินงานวิจัย

ข้อมูลทุติยภูมิ

การสืบค้นข้อมูล ค้นคว้าข้อมูล และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ต่อธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สินจาก บทความ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้า และการรวบรวมข้อมูล จึงได้กำหนดเนื้อหาในการวิเคราะห์

ข้อมูลปฐมภูมิ

การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างด้วยเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ที่พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแนวคำถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินราคาทรัพย์สิน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องของแนวข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย นำไปสู่สอบถามความคิดเห็นกลุ่มประชากร 2 กลุ่มดังนี้

1. ผู้แทนจากบริษัทประเมินราคาทรัพย์สิน โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 45 บริษัท

คุณสมบัติของประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นผู้บริหารบริษัท หรือมีตำแหน่งระดับหัวหน้างาน / ผู้จัดการ ที่มีอำนาจในการบริหารงานประเมินราคาทรัพย์สิน เช่น ผู้จัดการฝ่ายการประเมินราคาทรัพย์สินรายเล็ก ผู้จัดการฝ่ายการประเมินราคาทรัพย์สินโครงการความร่วมมือกับสถาบันทางการเงิน เป็นต้น

2. ผู้ปฏิบัติการประเมินราคาทรัพย์สิน โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 45 บริษัท

คุณสมบัติของประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มีตำแหน่งเป็นนักประเมินราคาทรัพย์สิน หรือมีหน้าที่ในการปฏิบัติการประเมินราคาทรัพย์สิน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content Analysis) นำมาสู่การทำให้เป็นระบบ และหาความสัมพันธ์ของข้อมูลโดยคำนึงถึงมุมมองของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ถูกสัมภาษณ์เพื่อให้ได้สรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อหวมุดดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สิน มีข้อคำถามสอบถาม คือ ผลกระทบของการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่มีต่อธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สินในแต่ละด้าน เช่น การรับงานประเมินราคาทรัพย์สิน การบริหารจัดการทรัพยากรภายในบริษัท เป็นต้น และการปรับตัวของบริษัทการประเมินราคาทรัพย์สิน

2. ด้านการปฏิบัติงานของผู้ประเมินราคาทรัพย์สิน มีข้อคำถามสอบถาม คือ กระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ต่อกระบวนการประเมินราคาทรัพย์สิน และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติการประเมินราคาในกระบวนการประเมินราคาทรัพย์สิน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลของผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ต่อบริษัทประเมินราคาทรัพย์สินออกเป็น 2 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลกระทบต่อธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สิน

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้แทนจากบริษัทประเมินราคาทรัพย์สิน 45 บริษัท โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

ปัญหาของบริษัทที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อปริมาณงานของบริษัท

ในช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อปริมาณงานประเภทสินเชื่อจากสถาบันการเงินลดลง เนื่องจากสถาบันการเงินวิตกกังวลต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินชะลอการปล่อยสินเชื่อ ปริมาณงานทบทวนยังคงมีอยู่แต่ในช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 อย่างหนัก ส่งผลให้บริษัทไม่สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ทันที ปริมาณงานประเภททบทวนต่อเดือนจึงลดลง

ปริมาณงานที่ไม่ใช่สินเชื่อลดลงในช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 อย่างหนัก แต่ไม่มากเท่างานประเภทสินเชื่อ

เสียผลประโยชน์จากผู้ว่าจ้างบางรายในการยกเลิกงาน เพราะกลัวผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19



รายได้และค่าใช้จ่ายของบริษัทในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

ในช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณงานประเภทสินค้าจากสถาบันการเงินลดลง ส่งผลให้รายได้ของบริษัทลดลงตามปริมาณงานที่ลดลง

งานประเภททบทวนที่บริษัทได้รับคงที่แต่ความสามารถในการทำลดลง ส่งผลกระทบให้รายได้ของบริษัทต่อเดือนลดลงตามปริมาณงานที่ทำ

ค่าบริการต้องงานลดลง เนื่องจากปริมาณงานที่ลดลง แต่ปริมาณความต้องการงานของธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สินยังคงเดิม จึงเกิดอุปทานส่วนเกินทำให้ราคาการจ้างงานลดลง

ค่าใช้จ่ายลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปกติ ก่อนเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เนื่องจากบริษัทลดต้นทุนในส่วนที่เป็นเงินเดือนพนักงาน และได้มีการลาออกของพนักงานเป็นส่วนหนึ่งทำให้ต้นทุนบริษัทลดลง

ค่าใช้จ่ายลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปกติ ก่อนเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เนื่องจากบริษัทลดต้นทุนในส่วนที่ไม่ใช่เงินเดือนพนักงาน

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ผ่านมา บางบริษัทมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเล็กน้อยโดยค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นส่วนมากจะเป็นต้นทุนจากการเดินทางไปตรวจสอบทรัพย์สินและเอกสารสิทธิ์ เนื่องจากในการตรวจสอบทรัพย์สินหรือตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ บางกรณีไม่สามารถตรวจได้ภายในวันเดียวจึงต้องเดินทางหลายวัน ทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

วิธีแก้ไข / มาตรการการปรับตัวของบริษัท

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อรายได้ ทางบริษัทจึงมีมาตรการเพื่อไม่ให้มีค่าใช้จ่ายที่สูงเกินกว่าที่บริษัทรับได้ ต่อไปนี้

1. มาตรการปรับลดเงินเดือนบุคลากรภายในบริษัทลง
2. มาตรการปรับลดต้นทุนในส่วนของการเดินทางและการตรวจสอบเอกสารสิทธิ์
3. มาตรการให้บุคลากรในบริษัททำงานที่บ้านเพื่อลดความเสี่ยงการติดเชื้อของไวรัสโควิด-19 แก่บุคลากรของบริษัท และเป็นการลดความเสียหายที่อาจมีผลต่อบริษัท โดยพนักงานสามารถนำคอมพิวเตอร์จากบริษัทมาทำงานที่บ้านได้เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน

4. มาตรการปรับลดค่าบริการของงานประเมินราคาทรัพย์สิน เนื่องจากปริมาณงานที่น้อยลงและเกิดการแข่งขันที่สูง บริษัทจึงต้องปรับราคาลงเพื่อให้ผู้ว่าจ้างสนใจใช้บริการของทางบริษัท

ผลที่ได้จากการปรับตัวของบริษัทในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

การลดต้นทุนในส่วนของเงินเดือนบุคลากรลง ช่วยลดต้นทุนส่วนใหญ่ของบริษัททำให้บริษัทสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ แต่รายได้และค่าใช้จ่ายยังไม่มีผลสัมฤทธิ์เท่ากับสถานการณ์ก่อนเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

การที่บริษัทมีมาตรการให้บุคลากรทำงานที่บ้านส่งผลกระทบให้การทำงานของพนักงานเป็นไปตามปกติเนื่องจากทางบริษัทอนุญาตให้พนักงานนำคอมพิวเตอร์กลับบ้านได้ จึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกเทียบเท่าที่บริษัท

การที่บริษัทมีมาตรการให้บุคลากรทำงานที่บ้านส่งผลกระทบให้การทำงานของพนักงานไม่ได้รับความสะดวก เช่น การทำงานที่บริษัท เนื่องจากอุปกรณ์บางอย่างไม่พร้อมเหมือนที่บริษัท แต่สำหรับงานบางประเภทไม่เกิดปัญหาในการทำงานที่บ้าน

ส่วนที่ 2 ผลกระทบต่อกระบวนการประเมินราคาทรัพย์สิน

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติการประเมินราคาทรัพย์สิน 45 บริษัท โดยวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่มีต่อกระบวนการประเมินราคาทรัพย์สินตามหลักการประเมินราคาทรัพย์สิน (ไพโรจน์ ชิงศิลป์, 2538) อันได้แก่ 1. กำหนดปัญหาการประเมินราคา 2. การวิเคราะห์เบื้องต้นและการเตรียมแผนงานประเมินราคา 3. การรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล 4. การวิเคราะห์การใช้ประโยชน์สูงสุด 5. การประเมินมูลค่าโดย 3 วิธี 6. การหาความสัมพันธ์ของมูลค่าและประเมินมูลค่าสุดท้าย และ 7. รายงานการประเมินราคา โดยสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1



ตารางที่ 1 แสดงปัญหาและวิธีการแก้ไขจากผลกระทบต่อกระบวนการประเมินราคาทรัพย์สิน โดยสรุปจากบทสัมภาษณ์

ขั้นตอน	บทสัมภาษณ์	
	ปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการประเมินราคาทรัพย์สิน	วิธีแก้ไข
1	<ul style="list-style-type: none"> เนื่องจากในสถานการณ์ปกติการติดต่อรับข้อมูลหรือรับงานจากผู้ว่าจ้าง ผู้ประเมินราคาทรัพย์สินได้มีการรับงานโดยการเข้าไปรับเอกสารกับผู้ว่าจ้างตรง และเมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้ไม่สามารถทำได้ 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประเมินมีการปรับเปลี่ยนเป็นการรับข้อมูลแบบทางออนไลน์แทน
2	-	-
3	<ul style="list-style-type: none"> การเดินทางข้ามจังหวัดเป็นไปได้ยากขึ้น เนื่องจากในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลกระทบให้บางจังหวัดไม่ให้บุคคลภายนอกเข้าพื้นที่ หรือจำเป็นจะต้องกักตัวเป็นเวลา 14 วัน การตรวจสอบทรัพย์สินบางกรณีไม่สามารถตรวจสอบภายในอาคารได้ เนื่องจากผู้ดูแลอาคารเกิดความกังวลอันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 จึงไม่สามารถตรวจสอบทรัพย์สินได้ การตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เป็นไปได้ยากขึ้น สำนักงานที่ดินบางจังหวัดปิดทำการ หรือบางพื้นที่ไม่มีมาตรการในการทำงานประเภทเบ็ดเตล็ดเนื่องจากเป็นมาตรการของรัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประเมินราคาทรัพย์สินต้องตรวจสอบก่อนลงพื้นที่เพื่อไม่ให้เกิดการเสียเวลา รายชื่อจังหวัดที่ไม่สามารถเข้าไปได้ ต้องแจ้งผู้ว่าจ้างในเรื่องที่ไม่สามารถเข้าไปยังพื้นที่ที่ใบอนุญาตให้เข้าได้ ทางบริษัทจึงต้องชะลองานไว้ เนื่องจากไม่สามารถดำเนินการได้โดยทันที หรือติดต่อบุคคลที่มีความสามารถในพื้นที่ช่วงตรวจสอบแทน ผู้ประเมินราคาทรัพย์สินจึงต้องหมายเหตุในเล่มรายงานประเมินในเรื่องที่ไม่สามารถตรวจสอบภายในของทรัพย์สินได้ หรือบางแห่งมีมาตรการเข้มงวดอย่างมากในการเข้าตรวจสอบภายในอาคาร ผู้ประเมินราคาทรัพย์สินจึงต้องแจ้งไปยังผู้ว่าจ้างและสถาบันการเงินในเรื่องที่ไม่สามารถตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ได้ โดยอาจจะลดการตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ หรืออ้างอิงจากเอกสารจากผู้ว่าจ้างในกรณีที่สามารถรับความเสี่ยงได้
4	-	-
5	-	-
6	-	-
7	<ul style="list-style-type: none"> กรณีงานประเภทสินเชื่อของสถาบันการเงิน การส่งงานเป็นไปได้น้อยกว่าในสถานการณ์ก่อนเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เนื่องจากมีระยะเวลาในการทำงานที่สั้นและเกิดปัญหาในการตรวจสอบทรัพย์สินและตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ จึงต้องมีการชะลอการส่งงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประเมินราคาทรัพย์สินต้องแจ้งไปยังผู้ว่าจ้างให้เกิดความเข้าใจว่าในสถานการณ์ปัจจุบันไม่สามารถส่งงานได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สิน และกระบวนการประเมินราคาทรัพย์สิน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

เนื่องจากรายได้ของธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สินที่ลดลงจากสภาวะเศรษฐกิจ ทำให้บริษัทต้องบริหารค่าจ้างผลตอบแทนอย่างเหมาะสม ผู้วิจัยพบว่า ในปัจจุบันผู้ประกอบการต่างให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารจ่ายค่าจ้างผลตอบแทน เนื่องจากเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้คนเก่งมีความสามารถอยู่กับองค์กร โดยผู้ประกอบการต่างยึดหลัก 3 ประการ

ดังนี้ 1. Pay for Performance คือ การจ่ายตามผลงานของพนักงานที่ทำได้ 2. Market Competitiveness การกำหนดนโยบายของการจ่ายค่าจ้างเงินเดือน พิจารณาจากอัตราของตลาดเป็นเกณฑ์ 3. Communication การสื่อสารเรื่องนโยบายและวิธีการบริหารค่าตอบแทนเป็นเรื่องสำคัญ เพราะการสื่อสารเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้พนักงานเข้าใจนโยบายและวิธีการบริหารค่าตอบแทนของบริษัทได้ชัดเจนขึ้น โดยจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแต่ละบริษัทที่มีการบริหารที่มีความคล้ายคลึงกันและเป็นไปตามหลัก 3 ประการนี้ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ดลพิวัฒน์ (2556) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบ



การบริหารจัดการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในภาวะเศรษฐกิจถดถอย ที่กล่าวถึงกลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ในช่วง ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจถดถอย

กระบวนการประเมินราคาทรัพย์สิน ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในภาวะ เศรษฐกิจถดถอย โดยกลยุทธ์ด้านกระบวนการทำงานพบว่า ผู้ประกอบการมุ่งเน้นการลดขั้นตอนการทำงาน การเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารงานภายในและการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับภาครัฐ คือ กลยุทธ์สำคัญที่ผู้ประกอบการนำขึ้นมาใช้บริหารในช่วงภาวะถดถอย ซึ่งในธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สินไม่ใช่กลยุทธ์ที่กล่าวมา เนื่องจากการทำงานต้องเป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ประเมินราคาทรัพย์สิน

2. ด้านการจัดการธุรกิจที่เกี่ยวข้องอสังหาริมทรัพย์ ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในอดีต

2.1 การปรับกลยุทธ์ของธุรกิจการประเมินราคา ทรัพย์สินในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ

บริษัทประเมินราคาทรัพย์สินไม่มีการลดจำนวนพนักงาน หรือยุบบริษัทในเครือ แต่มีการปรับลดเงินเดือนเพื่อไม่ให้ค่าใช้จ่าย สูงเกินกว่ารายได้โดยไม่จำเป็น โดยไม่สอดคล้องกับ ดัชนีที่ พัฒนอะเนก (2552) ศึกษาเรื่อง การปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจของ ผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ปี 2540 และ 2551 ที่กล่าวถึงวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ผู้ประกอบการมีกลยุทธ์ หลัก (Grand Strategy) คือ การตัดทอน (Retrenchment Strategy) ในรูปของกลยุทธ์การปรับเปลี่ยนแนวทาง (Turnaround Strategies) ดังนี้ คือ การลดพนักงาน ปรับลดเงินเดือน ยุบเลิก บางหน่วยงานหรือบริษัทในเครือ

แต่มีความสอดคล้องในเรื่อง การใช้กลยุทธ์อยู่ 2 กลุ่ม คือ กลยุทธ์ความคงที่ และกลยุทธ์การแข่งขัน ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ความคงที่ (Stability Strategy)

บริษัทการประเมินราคาทรัพย์สินใช้วิธีการลดต้นทุน ในส่วนของการเดินทางและการตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ ที่เป็นต้นทุน ค่าดำเนินงาน และผลการวิจัยเรื่องการปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจของ ผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ปี 2540 และ 2551 คือ การควบคุมงานก่อสร้าง/การจัดซื้อวัสดุอย่างใกล้ชิดเพื่อ ลดต้นทุน

กลยุทธ์การแข่งขัน (Competitive Strategy)

การเป็นผู้นำด้านต้นทุนต่ำ (Overall Cost Leadership) ทางผู้บริหารบริษัทประเมินราคาทรัพย์สินบางแห่ง ได้มีการลดค่าบริการต่องานลงในสถานการณ์ปกติ เพื่อกระตุ้น ผู้ใช้บริกรมีความสนใจในการเลือกใช้บริการบริษัทของตน เป็น การลดระดับค่าบริการให้ต่ำกว่าตลาดจากการลดต้นทุนในส่วนของ ค่าดำเนินการ และค่าใช้จ่ายในบริษัทจากการ Work from home

โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจของ ผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ปี 2540 และ 2551 คือ การพัฒนาเทคโนโลยีการก่อสร้างให้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น เช่น ระบบก่อสร้าง สำเร็จรูปเพื่อให้ลดระยะเวลาการก่อสร้าง นำไปสู่การลดต้นทุน

2.2 การพัฒนารูปแบบภาวะผู้ประกอบการธุรกิจ การประเมินราคาทรัพย์สิน

ผู้บริหารบริษัทประเมินราคาทรัพย์สินมีรูปแบบภาวะ ผู้ประกอบการสอดคล้อง 6 รูปแบบ ได้แก่ การรักษามลกำไร การทำบริษัทให้มั่นคง การไม่ลงทุนเพิ่ม สร้างนวัตกรรมจัดการทำ โปรแกรมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานของผู้ประเมินราคาทรัพย์สิน ภาวะความเป็นผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ และการรับรู้โอกาส ทางธุรกิจของผู้ประกอบการ สอดคล้องกับ อัศวิทย์ อินทร์น้อย (2562) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบภาวะผู้ประกอบการธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ ที่ผ่านพ้นวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 กล่าวว่าการ พัฒนารูปแบบโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามแนว ทฤษฎี การจัดการเชิงกลยุทธ์ การรู้จัก และภาวะผู้ประกอบการ สรุปรูปแบบได้ 12 รูปแบบหลัก การรักษามลกำไร การหยุดพัก ชั่วคราว การหยุดเพื่อรอดูทิศทาง การทำบริษัทให้มั่นคง การรวบรวม และการเข้าซื้อกิจการ การไม่ลงทุนเพิ่ม การขายทิ้งและถอนการลงทุน การมีต้นทุนทางการเงินต่ำ บริหารเชิงรุก สร้างนวัตกรรม ภาวะ ความเป็นผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ การรับรู้โอกาสทางธุรกิจ ของผู้ประกอบการ

3. ข้อค้นพบ

จากผลการวิจัย สามารถสรุปข้อค้นพบจากการวิจัยได้ ดังนี้

1. ในการเดินทางข้ามจังหวัดในช่วงที่เกิดการ แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 นั้น ส่งผลให้พนักงานประเมินราคา ทรัพย์สินไม่สามารถลงพื้นที่ไปตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ได้ในบาง จังหวัดจึงจำเป็นต้องมีการพักค้างคืน ซึ่งต่างจากสถานการณ์ปกติ ที่ไปตรวจสอบได้โดยไม่ต้องมีการพักค้างคืน จึงทำให้ต้องมีการ ตรวจสอบพื้นที่ที่ไม่สามารถดำเนินการลงไปตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ ได้นั้นจะต้องมีการหมายเหตุในรายงานเล่มประเมินเพื่อระบุสาเหตุ ที่ไม่สามารถดำเนินการได้เพื่อทางสถาบันการเงินหรือผู้ว่าจ้างจะได้ รับรู้ถึงความล่าช้าหรือยอมรับความเสี่ยงได้

2. ในบางบริษัทก่อนเกิดสถานการณ์การแพร่ ระบาดของไวรัสโควิด-19 นั้น ได้มีการทำงานที่บ้านอยู่แล้วเมื่อเกิด การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 จึงไม่ได้รับผลกระทบจาก สถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยในการทำงานจะมีการแจกจ่ายงาน ตามพื้นที่ที่พนักงานอยู่จึงทำให้พนักงานรับงานมาแล้วสามารถ ดำเนินการไปตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ได้ทันทีโดยที่ค่าใช้จ่ายในการ เดินทางจะลดลง



3. ในการประเมินโดยวิธีรายได้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 จะพบว่า ทรัพย์สินที่ก่อให้เกิดรายได้ประเภทโรงแรมในช่วงการแพร่ระบาดอย่างหนักไม่ได้มีการเข้าพักเลย แต่ในการประเมินต้องนำปัจจัยเรื่องที่ไม่มีการเข้าพักมาคิดด้วย ซึ่งอาจทำให้มูลค่าของตัวทรัพย์สินต่ำลง แต่เนื่องจากการประเมินต้องมีการทำอย่างน้อย 3 วิธี ทางบริษัทจึงใช้วิธีอื่นเป็นวิธีหลัก และให้วิธีรายได้เป็นวิธีใช้มูลค่า

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสามารถให้ข้อเสนอแนะจากการวิจัยได้ดังนี้

1. เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อรายได้และปริมาณงาน สิ่งที่บริษัทประเมินราคาทรัพย์สินควรปฏิบัติ คือ ลดต้นทุนของบริษัทลงเพื่อไม่ให้มีค่าใช้จ่ายสูงเกินกว่ารายได้ โดยอาจปรับลดค่าบริการของงานเพื่อให้ปริมาณงานคงที่เพื่อรักษาสภาพคล่องให้แก่บริษัท ปรับลดเงินเดือนพนักงานเพื่อไม่ให้รายจ่ายของบริษัทสูงเกินกว่ารายได้จนเกิดความจำเป็น ปรับลดต้นทุนในส่วนของคุณค่าเดินทางและค่าตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ หรือปรับวิธีการทำงานโดยให้บุคลากรทำงานที่บ้านมากกว่าทำงานที่บริษัทเพื่อลดต้นทุนในการใช้สถานที่

2. เมื่อการเดินทางข้ามจังหวัดเป็นไปได้ยากขึ้น เนื่องจากในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อบางจังหวัดไม่ให้บุคคลภายนอกเข้าพื้นที่ หรือจำเป็นจะต้องกักตัวเป็นเวลา 14 วัน ผู้ประเมินราคาทรัพย์สินต้องตรวจสอบก่อนลงพื้นที่เพื่อไม่ให้เกิดการเสียเวลา รายชื่อจังหวัดที่ไม่สามารถเข้าไปได้

ต้องแจ้งผู้ว่าจ้างในเรื่องที่ไม่สามารถเข้าไปยังพื้นที่ที่ไม่อนุญาตให้เข้าได้ ทางบริษัทจึงต้องชะลองานไว้เนื่องจากไม่สามารถทำได้โดยทันที

3. การตรวจสอบทรัพย์สินบางกรณีไม่สามารถตรวจสอบภายในอาคารได้ เนื่องจากผู้ดูแลอาคารเกิดความกังวลอื่นเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 จึงไม่สามารถตรวจสอบทรัพย์สินได้ ผู้ประเมินราคาทรัพย์สินจึงต้องหมายเหตุในเล่มรายงานประเมินในเรื่องที่ไม่สามารถตรวจสอบภายในของทรัพย์สินได้ หรือบางแห่งมีมาตรการเข้มงวดอย่างมากในการเข้าตรวจสอบภายในอาคาร

4. การตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เป็นไปได้ยากขึ้น สำนักงานที่ดินบางจังหวัดปิดทำการ หรือบางพื้นที่ไม่มีมาตรการในการทำงานประเภทเบ็ดเตล็ดเนื่องจากเป็นมาตรการของรัฐผู้ประเมินราคาทรัพย์สินจึงต้องแจ้งไปยังผู้ว่าจ้างและสถาบันการเงินในเรื่องที่ไม่สามารถตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ได้ โดยอาจชะลอการตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ หรืออ้างอิงจากเอกสารจากผู้ว่าจ้างในกรณีที่สามารถรับความเสี่ยงได้

5. กรณีงานประเภทสินเชื่อของสถาบันการเงิน การส่งงานเป็นไปได้ล่าช้ากว่าในสถานการณ์ก่อนเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เนื่องจากมีระยะเวลาในการทำงานที่สั้นและเกิดปัญหาในการตรวจสอบทรัพย์สินและตรวจสอบเอกสารสิทธิ์จึงต้องมีการชะลอการส่งงาน ผู้ประเมินราคาทรัพย์สินต้องแจ้งไปยังผู้ว่าจ้างให้เกิดความเข้าใจว่าในสถานการณ์ปัจจุบันไม่สามารถส่งงานได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

ตารางที่ 2 แสดงการแก้ปัญหาด้านกระบวนการประเมินราคาทรัพย์สิน

ปัญหาที่เกิดขึ้น	วิธีแก้ไข
เมื่อเกิดสถานการณ์ที่ไม่อาจไปรับข้อมูลโดยตรงได้	ต้องมีการปรับเปลี่ยนเป็นการรับข้อมูลแบบทางออนไลน์แทน
เมื่อไม่สามารถเดินทางข้ามจังหวัดได้	<ul style="list-style-type: none"> ■ ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลก่อนลงพื้นที่เพื่อไม่ให้เกิดการเดินทางที่ไม่จำเป็น ■ ต้องแจ้งผู้ว่าจ้างในเรื่องที่ไม่สามารถเข้าไปยังพื้นที่ที่ไม่อนุญาตให้เข้าได้ ทางบริษัทจึงต้องชะลองานไว้เนื่องจากไม่สามารถทำได้โดยทันที ■ ต้องติดต่อบุคคลที่มีความสามารถที่อยู่ในพื้นที่ตรวจสอบแทน
เมื่อไม่สามารถตรวจสอบทรัพย์สินได้	ต้องหมายเหตุในเล่มรายงานประเมินในเรื่องที่ไม่สามารถตรวจสอบภายในของทรัพย์สินได้
เมื่อไม่สามารถตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ได้	ต้องแจ้งไปยังผู้ว่าจ้างและสถาบันการเงินในเรื่องที่ไม่สามารถตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ได้ โดยอาจชะลอการตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ หรืออ้างอิงจากเอกสารจากผู้ว่าจ้างในกรณีที่สามารถรับความเสี่ยงได้
เมื่อเกิดการส่งงานล่าช้า	ต้องแจ้งไปยังผู้ว่าจ้างให้เกิดความเข้าใจว่าในสถานการณ์ปัจจุบัน ไม่สามารถส่งงานได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้



6. ควรนำผลวิจัยในครั้งนี้ไปถ่ายทอดและเสนอแนะให้บริษัทประเมินราคาทรัพย์สินหรือกลุ่มบริษัทประเภทอสังหาริมทรัพย์ เพื่อได้รับทราบและเข้าใจถึงสาระสำคัญของผลกระทบไวรัสโควิด-19 ที่เกิดขึ้นต่อธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สินหรืออสังหาริมทรัพย์ หรือกลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจในงานวิจัยเล่มนี้

7. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจประเภทอื่น เช่น ธุรกิจโรงแรม อพาร์ทเมนท์ เป็นต้น เพื่อศึกษาเพิ่มต่อจากธุรกิจการประเมินราคาทรัพย์สินที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). COVID-19 ทำตลาดอสังหาฯ ไตรมาสแรกชะลอตัว คอนโดฯ แนวโน้มเสี่ยง ทาวน์เฮ้าส์เทรนด์ใหม่หลังจบวิกฤติ. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2563, <https://www.marketingoops.com/news/biz-news/covid19-slows-down-real-estate-first-quarter>.

ไพโรจน์ ชิงศิลป์. (2538). หลักการประเมินราคาทรัพย์สิน. กรุงเทพมหานคร: สุชาติ.

ดำริห์ พัฒนะอนเนก. (2552). การปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจของผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 และ 2551. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดลพิวัฒน์ ปรีดาวิภาต. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในภาวะเศรษฐกิจถดถอย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ธีรธร ธาราไชย. (2551). วิกฤตการณ์การเงินโลก 2008 : ผลกระทบต่อตลาดอสังหาริมทรัพย์ไทย. วารสารธนาคารอาคารสงเคราะห์. ฉบับที่ 55 (ต.ค.-ธ.ค. 51): หน้า 50-53.

บริษัท เทอร์รา มีเดีย แอนด์ คอนซัลติ้ง จำกัด. (2563). เปิดผลสำรวจความต้องการซื้ออสังหาฯในช่วง covid-19 ภาคอสังหาฯ ยังมีความหวังอยู่หรือไม่. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2563, <https://www.terrakk.com/articles/197997/>

ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ ธนาคารอาคารสงเคราะห์. (2563). COVID-19 กระทบอสังหาฯไทยรุนแรง. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2563, <https://www.reic.or.th/News/RealEstate>.

ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ ธนาคารอาคารสงเคราะห์. (2563). REIC เผย COVID-19 ส่งผลไตรมาสแรกที่อยู่อาศัยเปิดขายใหม่ลดลง 30% YoY ใกล้เคียงเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ปี 2554. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2563, <https://www.reic.or.th/Research/Index/236>.

สมาคมนักประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์ไทย. (2563). มาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพการประเมินมูลค่าทรัพย์สินในประเทศไทย. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2563, <https://www.tva.or.th>.

สัมมา คีตสิน. (2563). อสังหาริมทรัพย์ในสถานการณ์ COVID-19. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2563, <https://www.prop2morrow.com/2020/04/24/อสังหาริมทรัพย์ในสถานการณ์-covid-19>.

อัศวิน อินทร์น้อย. (2562). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ที่ผ่านพ้นวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต.



ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นบนฐานแนวใหม่: กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออก

A Model of Local Government Management Based on a New Approach : a Case Study of Local Government Organizations in the Eastern Region

จรรยาศิริ เดชปภา*, ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, จำลอง แสนเสนาะ

Janyasiri Dejpapha, Chaiyon Praditsil, Chamlong Saensanoh

สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 22000

Interdisciplinary Program for Sustainable Development, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi 22000, Thailand

*Corresponding author E-mail: janyasirid@gmail.com

(Received: August 23 2021; Revised: November 12 2021; Accepted: November 22 2021)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิพากษ์ตัวแบบปกครองท้องถิ่น ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย และการเสนอตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออก การวิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาข้อมูล 4 รูปแบบ ได้แก่ การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสัมภาษณ์ประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า และการสังเกตการณ์ การตรวจสอบข้อมูลใช้หลักการสามเส้า ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแบบการปกครองท้องถิ่นแนวเก่าที่นำมาใช้ในประเทศไทย มีจุดอ่อนที่สำคัญคือ การละเลยมิติความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจ บทบาทของกลุ่มและชนชั้นในสังคม การมุ่งเน้นอำนาจสูงสุดอยู่ที่ระบบการเลือกตั้ง จนกระทั่งพัฒนาไปเป็นการเลือกตั้งที่อาศัยฐานธุรกิจการเมือง การจัดวางรูปแบบการบริหารจัดการที่รับนโยบายและรูปแบบการบริหารจัดการที่ลอกเลียนแบบการบริหารงานด้านต่าง ๆ จากส่วนกลาง และที่สำคัญที่สุดคือ ถูกบีบให้ดำเนินกิจกรรมส่วนรวมในลักษณะของกฎหมายหรือคำสั่งโดยรัฐราชการแบบผูกขาด การบริหารงานที่ให้ความสำคัญต่อระบบราชการและการประนีประนอมผลประโยชน์ของชนชั้นนำที่มีสายบังคับบัญชาตามลำดับสายงานแบบบนลงล่าง (Top-down) ส่วนตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย มีข้อจำกัดที่สำคัญ คือ การมองอำนาจสาธารณะแบบเอกนิยม (Monism) ทำให้รัฐผูกขาดงานสาธารณะของสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานสาธารณะในฐานะที่เป็นกลไกของรัฐเป็นสำคัญ เป็นการให้ความสำคัญแต่เฉพาะการเลือกตั้ง นอกจากนี้แล้วแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่ายังประสบกับปัญหาที่เกิดจากความขัดแย้งในท้องถิ่นอันมาจากการเลือกตั้ง โดยที่รูปแบบดังกล่าวจะไม่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากมองว่าประชาชนทั่วไปขาดความรู้ความสามารถ ไม่มีเครื่องมือในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและเป็นวิทยาศาสตร์ ผู้เขียนจึงนำเสนอทางเลือกใหม่ในการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออก ที่เรียกว่า ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ ซึ่งเกิดขึ้นมาจากการพัฒนาฐานคิดของทฤษฎีท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ ที่ตั้งอยู่บนทฤษฎีอำนาจในลักษณะที่ต้องมีการตรวจสอบและถ่วงดุลซึ่งกันและกันระหว่างชุมชน ประชาสังคมและสถาบันต่าง ๆ ในท้องถิ่น

คำสำคัญ : การปกครองท้องถิ่น, การจัดการปกครองท้องถิ่น, จัดการปกครองท้องถิ่นบนฐานแนวใหม่



Abstract

This research aims to study and critique local government models and local government management models in the context of local government organizations in Thailand and to propose a new model of local governance in the context of local government organizations in the eastern region. The qualitative research method was used in this study with 4 types of data collection methods including documents, in-depth interviews, oral history interviews, and observations. Triangulation was also used as a research strategy to test validity. The data were analyzed based on the qualitative research approach. The results showed that weaknesses were found in the old local governance model used in Thailand. The greatest weakness is the neglect of power relations, roles of groups and classes in society, and the focus of supremacy on the electoral system which has been developed as political business based elections. Policies and management styles which have been applied to a management model and imitate the central administration. Most importantly, they are forced to carry out public activities in the forms of law and orders under the bureaucratic state. The culture of monopoly management which emphasizes on compromising the interests of the elite with a chain of command in a top-down line of work (Top-down). The followings are some important limitations found in local governance in the context of local government organizations in Thailand. Monism brings a government monopoly in public and social works. Local government organizations work publicly as the important state mechanism only focusing on elections. In addition, old localism has also experienced problems resulted from local electoral conflicts, and this model doesn't promote public participation because they consider that people do not possess knowledge, ability, systematic and scientific problem-solving tool. The researcher, therefore, presents an alternative for local governance in the context of local government organizations in the eastern region which is called the new model of local governance originated from a new theory development of localism based on the theory of power with a check and balance between communities, civil society, and local institutes.

Keywords : local government, local government management, local administration on a new basis



บทนำ

ความพยายามขับเคลื่อนการปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้แนวคิดการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น เริ่มเกิดกระแสและเริ่มจุดประกายความเป็นรูปธรรมตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2537 โดยที่ นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น ได้ผลักดันพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการกระจายอำนาจดังกล่าว ผ่านรูปแบบการทดลองเรียนรู้การปกครองท้องถิ่นรูปแบบ “สภาตำบล” ทั้งนี้เพราะในแต่ละตำบลมีโครงสร้างของการปกครองท้องถิ่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นรากเหง้าเดิมของการปกครองส่วนภูมิภาคอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้นโครงสร้างการบริหารงานของสภาตำบลจึงประกอบไปด้วย กำนัน ดำรงตำแหน่งประธานบริหารสภาตำบลฯ ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลฯ แพทย์ประจำตำบล ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลฯ และตัวแทนที่ชาวบ้านเลือกตั้งหมู่บ้านละ 1 คน ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลฯ และเมื่อสภาตำบลไม่มีความพร้อมก็ให้สามารถยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ภายใต้กฎเกณฑ์เงื่อนไขที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก จะต้องได้รับฉันทามติที่เป็นเอกฉันท์จากประชาชนในตำบล ประการที่สอง จะต้องมียาไ้ได้จากการจัดเก็บเองปีละ 150,000 บาท ต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาติดต่อกัน 3 ปี และประการสุดท้าย จะต้องมียาประชาชนในพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 2,000 คน (โอฬาร ถิ่นบางเตียว, 2550: 45-47)

ต่อมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา มีการยกฐานะจากสภาตำบลไปเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตามแม้จะเป็นที่ยอมรับว่าเป็นยุคที่มีการพัฒนาการกระจายอำนาจมากที่สุดก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติยังคงมีข้อถกเถียงว่ากระบวนการกระจายอำนาจการปกครองที่มุ่งสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก แท้จริงแล้วมิใช่เป็นการมุ่งหวังประโยชน์ที่ตัวประชาชนผู้รับบริการโดยตรง หากแต่เป็นความมุ่งหวังแฝงเร้นในการกระจายศูนย์อำนาจไปสู่ท้องถิ่นมากกว่า เนื่องจากนโยบายการกระจายอำนาจดังกล่าวเมื่อนำไปปฏิบัติแล้ว เกิดปัญหาภายในเกี่ยวกับการบริหารจัดการท้องถิ่นหลายประการ ดังเช่น ปัญหาธุรกิจการเมืองที่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงอย่างแพร่หลาย ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในการวิ่งเต้นโยกย้ายตำแหน่งและการฮั้วประมูลงานก่อสร้างของทางราชการ การเกิดโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบ “บ้านใหญ่” ทั้งนี้ยังรวมไปถึงการแตกตัวทางสังคม ที่เป็นอุปสรรคต่อการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง แต่อำนาจส่วนใหญ่กลับกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองในท้องถิ่น กล่าวคือ ในการพัฒนาท้องถิ่นนั้น ชนชั้นนำในท้องถิ่นจะใช้อำนาจที่เป็นทางการผ่านกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองมีความชอบธรรม ควบคู่ไปกับอิทธิพลซึ่งอำนาจที่ไม่เป็นทางการที่สร้างจากอำนาจเงินและอำนาจมีดผสมผสานกันไป (โอฬาร ถิ่นบางเตียว และจิตรา สมบัติรัตนานันท์, 2557)

การดำเนินงานของการปกครองท้องถิ่น ภายใต้ต้นนโยบายการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เรื่อยมาถึงปัจจุบัน เกิดผลกระทบในเชิงลบติดตามมาหลายด้าน อาทิ การเป็นธุรกิจการเมือง การทุจริตซื้อสิทธิ์ขายเสียง การฮั้วประมูลโครงการต่าง ๆ การคอร์รัปชันเพื่อถอนทุนในกระบวนการเลือกตั้ง ยังผลทำให้เกิดเป็นปฏิกิริยาทางการเมืองระหว่างกลุ่มชนชั้นนำท้องถิ่นขยายความแตกแยกไปสู่กลุ่มประชาชนในท้องถิ่น และเมื่อเกิดเหตุการณ์รัฐประหาร พ.ศ. 2557 คณะรัฐประหารใช้เป็นข้ออ้างในการเข้าไปแทรกแซงการบริหารงานของการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจะเห็นได้จาก เมื่อ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มีการใช้มาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญชั่วคราว พ.ศ.2557 โดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สั่งพักการปฏิบัติหน้าที่บุคลากรของการปกครองท้องถิ่นรวม 8 ครั้ง อันเป็นการชี้ให้เห็นถึงผลกระทบของการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของการกระจายอำนาจที่ผ่าน ๆ มา ที่พร่องรอยการทุจริตและประพฤติมิชอบในหลายเรื่อง การขับเคลื่อนของกลุ่มผู้มีอำนาจดังกล่าวเป็นการประจักษ์ผ่านสื่อสารมวลชน โดยอาศัยการใช้เหตุผลและข้อเท็จจริงจากหน่วยงานของรัฐในระดับชาติ เช่น คำพิพากษา คณะกรรมการการป้องกันการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ช.) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) เป็นต้น (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ, 2561: 5-6)

นอกจากนี้แล้วผู้เขียนพยายามสำรวจงานวิจัย และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องนี้ยังไม่พบว่ามียาวิชาการท่านใดทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ไว้โดยตรง พรมแดนความรู้เกี่ยวกับการศึกษาในปัจจุบันที่มีอยู่เป็นการศึกษาในแง่มุมอื่น ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ กล่าวคือ ผลงานการศึกษาที่พอมืออยู่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานของท้องถิ่นเป็นสำคัญ ซึ่งการศึกษากาการบริหารงานท้องถิ่นในที่นี้ตั้งอยู่บนกรอบขององค์ความรู้ที่ว่าด้วยวิชาการบริหารการพัฒนา (Development Administration) อันประกอบไปด้วยการพัฒนาการบริหาร และการบริหารเพื่อการพัฒนา กล่าวโดยสรุปแล้ว วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการที่ได้ศึกษาไว้ในอดีต จะมีจุดแข็งอยู่แต่ในเรื่องของการพัฒนาการบริหาร อันมีเนื้อหาครอบคลุมการพัฒนาโครงสร้าง การพัฒนารูปแบบ การพัฒนากฎหมาย การพัฒนาระบบการ และการพัฒนาพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ขณะที่การบริหารเพื่อพัฒนานั้นจะมีเนื้อหาที่เน้นการบริหารโครงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิมเท่านั้น จึงเห็นได้ว่า วรรณกรรมและผลงานทางวิชาการที่ผ่าน ๆ มา ยังคงมีช่องว่างของการศึกษาทางวิชาการอยู่อีกเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษากาการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ ซึ่งเป็นทางเลือกใหม่ของการศึกษาครั้งนี้



เมื่อพิจารณาถึงหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีหลากหลายรูปแบบซึ่งรูปแบบหนึ่งที่มีความคุ้นเคยกันดีในสังคมก็คือ การบริหารการเมืองส่วนท้องถิ่นผ่านกลุ่มอำนาจที่เรียกว่า “บ้านใหญ่” หรือตระกูลใหญ่ในจังหวัดที่มีตำแหน่งทางการเมืองซึ่งมีการกระจายอำนาจการปกครองทับซ้อนแบบแฝงอยู่ในระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่อีกชั้นหนึ่งในโครงสร้างอำนาจ “บ้านใหญ่” ที่เป็นการสืบทอดอำนาจการเมืองที่อิงแอบกับระบบราชการ ขณะเดียวกันบรรดานักธุรกิจอุตสาหกรรมก็พาตัวเองเข้าสู่ระบบอุปถัมภ์ เพื่อความอยู่รอดและความมั่งคั่งของธุรกิจ แต่ภายหลังปี 2521 เมื่อมีกลไกการเลือกตั้งขึ้น นักธุรกิจจึงเริ่มใช้ฐานทุนด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ เช่น ทุนทางเศรษฐกิจ อันหมายถึง ฐานะความเป็นอยู่ที่มั่งคั่ง มั่งมี ความร่ำรวย หรือทุนทางสังคม ซึ่งหมายถึง ปฏิสัมพันธ์ที่ดีมีความลึกซึ้งในกลุ่มชาวบ้าน กลุ่มชนชั้นนำ ข้าราชการ กลุ่มนักการเมืองตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงการเมืองระดับชาติ เป็นต้น และอิทธิพลที่มีในท้องถิ่นผลักดันให้เกิดการสืบทอดอำนาจจากรุ่นสู่รุ่นอีกแบบหนึ่ง แบบที่ไม่ต้องพึ่งระบบราชการ แต่พอกตัวด้วยเสียงของประชาชน เป็นต้น

ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ นักการเมืองและผู้มีอิทธิพลจะแปรรูปแบบเป็นสิ่งที่เรียกว่า “บ้านใหญ่” ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากนั้นแล้วมีการสืบทอดอำนาจกันมาอย่างยาวนาน ซึ่งบางจังหวัดอาจผูกขาดเพียงชั่วเดียว บางจังหวัดอาจมีหลายชั่ว เช่น จังหวัดระยองมีกลุ่มน้ำเค็ม น้ำจืด และน้ำกร่อย เป็นต้น นักธุรกิจการเมืองจะสืบทอดอำนาจให้แก่ลูกและญาติพี่น้องของตนเอง ผลักดันให้มีตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เช่น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรีเทศบาล เป็นต้น กรณีดังกล่าวสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ และ นักวิจัยสังคมผู้มีผลงานเป็นนักวิจัยระดับชาติท่านหนึ่งในทำนองที่ว่า

“การสืบทอดอำนาจจะเริ่มต้นในกลุ่มครอบครัวและญาติเป็นหลักก่อน มันก็เป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนโครงสร้างของชนชั้นนำทางการเมืองในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือชนชั้นนำเหล่านี้มีอำนาจ 2 รูปแบบพร้อมกัน คือ อำนาจที่เป็นทางการ เช่น เป็น ส.ส. เป็นต้น กับอำนาจที่ไม่เป็นทางการ ที่อาจหมายถึงอิทธิพล บารมี เช่น มีขุมมือปืน เป็นต้น คนที่เป็นบ้านใหญ่จะมีอำนาจทั้งสองนี้ และเลือกใช้ตามแต่ละกรณี ถ้าต้องการกดดันหน่วยราชการก็ใช้อำนาจที่เป็นทางการ ถ้าสมมติเป็นเรื่องการรับเหมาโครงการ ก็อาจจะมีการข่มขู่ ใช้ความรุนแรง ใช้อิทธิพล หรืออำนาจไม่เป็นทางการ ซึ่งจริง ๆ แล้ว ความเป็นนักการเมืองกับผู้มีอิทธิพลก็ดูจะไม่ค่อยจะแตกต่างกันสักเท่าไรนัก” (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, สัมภาษณ์, 2563) ดังนั้น การจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ (New localism) จึงเป็นทางเลือกใหม่สำหรับการแก้ไขปัญหาและการเติมเต็มจุดอ่อนของการปกครองท้องถิ่นแนวเก่า โดยที่การจัด

ปกครองท้องถิ่นแนวใหม่เน้นรูปแบบการมีส่วนร่วมอย่างเข้มข้น เน้นการสร้างรูปแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นสู่ท้องถิ่นและภาคประชาสังคม ทั้งการถ่ายโอนอำนาจทางการเมืองและทรัพยากร รวมทั้งการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นและองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ การจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ดังกล่าวจะส่งผลทำให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดการสถาปนาสถาบันและกระบวนการประชาธิปไตยในระดับรากหญ้าที่เข้มแข็งได้ในท้ายที่สุด แนวคิดดังกล่าวแม้ภาครัฐจะอ้างความรับผิดชอบหลักในการบริการสาธารณะ แต่รัฐก็ไม่ควรผูกขาดงานสาธารณะแต่เพียงผู้เดียว อีกต่อไป งานสาธารณะก็ควรเป็นงานที่ทุกคนมีสิทธิเข้าร่วมได้ ด้วยการใช่วิธีจูงใจหรือสนับสนุนให้ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม และชุมชนได้เข้าร่วมอย่างเข้มข้น ในรูปแบบของการดำเนินงานแบบการจัดการภาคีสาธารณะ หมายถึง ควรเป็นการทำงานในรูปแบบของเครือข่าย อันประกอบไปด้วยภาคีที่หลากหลาย กล่าวโดยสรุปแล้วการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่จึงเป็นการบริหารจัดการท้องถิ่นด้วยการสร้างเครือข่ายของชุมชนมากกว่าการผูกพันกับราชการส่วนกลาง (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2557: 30-35)

กล่าวโดยสรุปแล้วตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การปกครองท้องถิ่นยังคงมีจุดอ่อนอยู่อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งนอกจากจะเป็นภาพของการบริหารที่ลอกเลียนแบบราชการแล้ว ยังเป็นการทำงานที่รับสนองนโยบายจากส่วนกลาง โดยไม่ได้รับฟังเสียงจากประชาชน ส่งผลก่อให้เกิดความชะงักงันในการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นบทความนี้จึงพยายามนำเสนอแนวการศึกษาการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ที่น่าสนใจและจะสามารถเติมเต็มจุดอ่อนของการปกครองส่วนท้องถิ่นแนวเก่าที่ค่อนข้างมีปัญหาในเชิงปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงสนใจที่จะวิเคราะห์ว่าในการศึกษาจัดการปกครองท้องถิ่นนั้น แนวคิดของการปกครองท้องถิ่นแนวเก่ามีจุดอ่อนและข้อจำกัดอย่างไร และถ้าเป็นเช่นนั้นแล้วผู้เขียนจะขอเสนอแนะรูปแบบของการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ ในฐานะทางเลือกใหม่ในการจัดการปกครองท้องถิ่นบนฐานแนวใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิพากษ์ตัวแบบปกครองท้องถิ่นในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาและวิพากษ์ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย
3. เพื่อนำเสนอตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ



วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูล 4 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่

1. การวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยอาศัยการศึกษาทั้งเอกสารขั้นต้นและเอกสารชั้นรอง เช่น หนังสือ ตำรา กฎระเบียบทางกฎหมาย และงานวิจัย เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีแนวการสัมภาษณ์ (interview guide) ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) ในกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการประจำ กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มประชาสังคม เป็นต้น

3. การสัมภาษณ์ประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า (oral history) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากความทรงจำของผู้อาวุโสที่มีลักษณะเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยได้ เช่น ผู้อาวุโสชุมชน ประชาชน ครูเกษียณราชการ และผู้เชี่ยวชาญการเมืองท้องถิ่น เป็นต้น

4. การสังเกตการณ์ หมายถึง การเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นหรือปรากฏขึ้นอย่างเอาใจใส่และกำหนดไว้อย่างมีระเบียบวิธี เพื่อวิเคราะห์หรือหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นกับสิ่งอื่น การสังเกตเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นการกระทำ กิริยาอาการหรือพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสามารถใช้ประสาทสัมผัสในภาคสนาม และใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการรับรู้ทำความเข้าใจและจดบันทึกเป็นข้อมูลได้

ในการตรวจสอบข้อมูลที่สามารถเก็บรวบรวมได้จากวิธีการดังกล่าว ใช้หลักการสามเส้า (triangulation) โดยพิจารณาจากผู้ให้ข้อมูลที่มีจุดยืนต่างกัน แหล่งข้อมูลที่ต่างกัน การเก็บข้อมูลเดียวกันในเวลาและสถานที่ที่ต่างกัน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ ที่เน้นการตีความหมายเกี่ยวกับกระบวนการทางสังคมและความสัมพันธ์ในเชิงเครือข่ายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาและการวิพากษ์ตัวแบบปกครองท้องถิ่นในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย

ในการศึกษาเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ตัวแบบใหญ่ ๆ ได้แก่ ตัวแบบการปกครองท้องถิ่น (Local Government) และตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่น (Local Governance) ดังนี้

ตัวแบบการปกครองท้องถิ่น ที่เริ่มต้นมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2440 จนถึง พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นตัวแบบของการปกครองท้องถิ่น ในลักษณะของการถูกรวบอำนาจปกครองโดยรัฐราชการ สามารถแบ่งแยกการปกครองท้องถิ่นที่มีตัวแบบต่าง ๆ กันออกได้เป็น 2 ยุคใหญ่ ๆ ได้แก่ ตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุครัฐราชการ (พ.ศ. 2440-2475) และตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุคการแบ่งอำนาจ (พ.ศ. 2475-2539)

ตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุครัฐราชการ (พ.ศ. 2440-2475) มีจุดเริ่มต้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์นั้น มีแนวคิดให้องค์กรปกครองท้องถิ่นควรที่จะเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นพื้นฐานสำคัญ โดยมีการเริ่มต้นจากการมีส่วนร่วมในสิ่งที่เป็ผลประโยชน์ของสาธารณะที่ประชาชนสามารถเข้าถึงการให้บริการและใช้สอยประโยชน์ร่วมกัน (ไอฟาร ถิ่นบางเตียว, 2557: 86) ในการจัดตั้งสุขาภิบาลขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2440 ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นและพัฒนาการด้านการปกครองท้องถิ่น เป็นความพยายามที่รัฐต้องดึงเอาคนและทุนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการบำรุงท้องถิ่นของตนเอง ด้วยเหตุผลสำคัญที่ว่า การดำเนินกิจการดังกล่าวจะสามารถช่วยผ่อนปรนภาระที่เป็นค่าใช้จ่ายอันเป็นเรื่องเกี่ยวกับงบประมาณของภาครัฐให้ลดน้อยลง ทั้งนี้ ยังคงมีข้าราชการของรัฐบาลเป็นหลักในการดำเนินการซึ่งเป็นยุคที่ข้าราชการมีบทบาทสองด้าน กล่าวโดยสรุปแล้วในยุคเริ่มต้นของการปกครองท้องถิ่นมีลักษณะของการเลือกดำเนินการเฉพาะในบางพื้นที่ที่มีความพร้อมเท่านั้น เช่น สุขาภิบาลกรุงเทพมหานครและสุขาภิบาลท่าฉลอม เป็นต้น (ไททัศน์ มาลา, 2560: 345)

ถึงกระนั้นก็ตามยังคงขาดมิติของการปกครองท้องถิ่น ในความหมายตามอุดมคติอย่างแท้จริง และไม่ได้มีสถานะเป็นหน่วยงานการปกครองตนเองของประชาชนแต่ประการใด ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อพิจารณาถึงผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญต่อการบริหารพบว่า ในขณะที่นั้นบุคลากรส่วนใหญ่ล้วนเป็นข้าราชการประจำที่รับสนองนโยบายมาจากส่วนกลางเป็นสำคัญ เป็นการปกครองโดยอาศัยข้าราชการจากส่วนกลาง รูปแบบและลักษณะการปกครองดังกล่าวมีความแตกต่างและเป็นแนวทางที่ตรงกันข้ามกับการปกครองท้องถิ่นในลักษณะของสังคมตะวันตก ซึ่งเป็นลักษณะที่การปกครองท้องถิ่นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นสำคัญ นอกจากเกิดการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวมาแล้วนั้น ยังมีความพยายามในการพัฒนาให้เกิดรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอีกหลายรูปแบบ เช่น ในปี พ.ศ. 2451-2468 มีการจัดตั้งสุขาภิบาลต่าง ๆ ทั่วประเทศ ที่มีทั้งสุขาภิบาลเมืองและสุขาภิบาลตำบล ต่อมาในปี พ.ศ. 2470-2475 มีการจัดตั้งการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลมาใช้กับประเทศไทย แต่รูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นเพียงการแบ่งอำนาจและการมอบหมายอำนาจให้ข้าราชการประจำ ไปทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการกิจการสาธารณะบางอย่างให้แก่ประชาชน ถึงแม้ว่าในความเป็นจริงแล้วประชาชนจะสามารถมีสิทธิมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยตรงก็ตาม แต่กำนันผู้ใหญ่บ้านไม่ใช่ตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง เพราะในทางปฏิบัติยังคงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของสายบังคับบัญชา จากนโยบายของส่วนกลาง ขณะที่สุขาภิบาลต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นข้าราชการ



ประจำจากส่วนกลางที่เข้ามาควบคุมการบริหารงานอย่างใกล้ชิด ยังผลทำให้ประชาชนในท้องถิ่นไม่มีโอกาสเรียนรู้หรือเข้าใจการปกครองท้องถิ่นของตนเองตามหลักการกระจายอำนาจแต่อย่างใด (โอฬาร ถิ่นบางเตียว, 2557: 87-88)

กล่าวโดยสรุปแล้ว ข้อจำกัดของตัวแบบปกครองท้องถิ่น ในยุครัฐราชการนี้ จึงมีลักษณะของการเลือกดำเนินการเฉพาะบางพื้นที่ที่มีความพร้อมเท่านั้น ผู้ขับเคลื่อนหลักในการบริหารเป็นข้าราชการประจำ ซึ่งทางราชการส่วนกลางแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งทางการบริหารและรับแนวนโยบายมาจากส่วนกลางเป็นสำคัญ ไม่ได้มีสถานะเป็นหน่วยงานการปกครองตนเองของประชาชนแต่อย่างใด การปกครองท้องถิ่นที่ตกอยู่ภายใต้แนวคิดการปกครองท้องถิ่นแนวเก่า (Local Government) ทั้งนี้เพราะเป็นการสร้างเอกภาพในการตัดสินใจและการดำเนินการตามนโยบายจากรัฐบาลส่วนกลางเป็นหลักเท่านั้น จึงมีจุดอ่อนสำคัญที่รัฐยังไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตนเองเป็นสำคัญ เป็นตัวแบบการปกครองท้องถิ่นที่นำไปสู่การจัดตั้งหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นโดยอาศัยการขับเคลื่อนโดยกลไกข้าราชการประจำ (Local Government by Government Official) เป็นหลักในการขับเคลื่อน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือความพยายามรวมศูนย์อำนาจการปกครองไว้ที่ส่วนกลางที่มีรัฐราชการเป็นใหญ่นั่นเอง

ขณะที่ตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุคการแบ่งอำนาจ (พ.ศ.2475-2539) การปกครองท้องถิ่นในยุคการแบ่งอำนาจในที่นี้หมายถึง การแบ่งอำนาจจากส่วนกลางในการปกครองท้องถิ่นไปยังราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด และ อำเภอ ในฐานะตัวแทนของรัฐส่วนกลาง ที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2475-2539 สามารถแบ่งการนำเสนอตัวแบบออกเป็น 2 ช่วงใหญ่ ๆ ได้แก่ ตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุคการแบ่งอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ราชการส่วนภูมิภาค ตั้งแต่ พ.ศ. 2475-2535 และตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุคการแบ่งอำนาจไปสู่ยุคการก่อตัวปฏิรูป ตั้งแต่ พ.ศ. 2535-2539 ดังนี้

ตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุคการแบ่งอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ราชการส่วนภูมิภาค ตั้งแต่ พ.ศ. 2475-2535 นี้ มีจุดเริ่มต้นในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 ทั้งนี้เนื่องจากได้เกิดกลุ่มคณะราษฎรที่นำโดยพระยาพหลพลพยุหเสนา ร่วมกับกลุ่มทหารบก ทหารเรือ และพลเรือน เข้ายึดอำนาจการปกครองจากรัชกาลที่ 7 โดยอาศัยข้ออ้างเพื่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ และมีพระมหากษัตริย์ทรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญดังกล่าว หรือที่เรียกว่า “การปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475” ต่อมาภายหลังที่จากสถานการณ์ทั่วไปสงบลง คณะราษฎรได้มีแนวนโยบายการกระจาย

อำนาจไปสู่ท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับรูปแบบการปกครองท้องถิ่นในลักษณะของความเป็นเทศบาลออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 ขึ้น ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลทำให้เกิดหน่วยบริหารราชการส่วนภูมิภาคออกเป็นจังหวัด และอำเภอ (โอฬาร ถิ่นบางเตียว, 2557: 88)

กล่าวโดยสรุปแล้ว ตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในช่วง พ.ศ. 2475-2535 หลังจากเกิดเหตุการณ์ “ปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475” ที่คณะราษฎรพยายามให้มีการกระจายอำนาจลงไปสู่ท้องถิ่นให้มากที่สุด แต่เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างทางการปกครองท้องถิ่นในภาพรวมแล้ว กลับพบว่ามีลักษณะเป็นการปกครองท้องถิ่นแบบแบ่งอำนาจ กล่าวคืออำนาจในการบริหารจัดการของท้องถิ่นไม่ได้มีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง หากแต่เป็นการแบ่งอำนาจให้หน่วยราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด และ อำเภอ เป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลท้องถิ่นอีกชั้นหนึ่ง หากแต่อำนาจการบริหารจัดการส่วนใหญ่ยังคงตกอยู่ที่การบริหารราชการส่วนกลาง เพียงแต่อำนวยความสะดวกให้ราษฎรได้รับความสะดวกในการสื่อสาร มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำมาหากินของราษฎรให้ดีขึ้นตามสมควร ด้วยเหตุนี้จึงเห็นว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นที่ตกอยู่ภายใต้แนวคิดปกครองท้องถิ่นแนวเก่า (Local Government) ทั้งนี้เพราะ รัฐบาลโดยคณะราษฎรมีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาให้การปกครองท้องถิ่นมีเพียงรูปแบบเดียว คือ รูปแบบของเทศบาล และมีเหตุผลที่สำคัญคือ ให้มีการคมนาคม การสื่อสารสะดวกมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ราชการส่วนกลางสามารถสั่งการ และดูแลได้อย่างทั่วถึงเท่านั้น นอกจากนี้แล้วผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นล้วนมาจากการแต่งตั้งของรัฐบาลส่วนกลางทั้งสิ้น

ตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุคการแบ่งอำนาจไปสู่ยุคการก่อตัวปฏิรูป ตั้งแต่ พ.ศ. 2535-2539 เป็นยุคที่ประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างกว้างขวาง อันมีผลมาจากเหตุการณ์รัฐประหารของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) ที่นำโดย พลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ท่ามกลางการต่อต้านของกลุ่มประชาชน จนเหตุการณ์บานปลายไปสู่ความขัดแย้งรุนแรง และขยายวงกว้างกลายเป็นข้ออ้างนำไปสู่การใช้กำลังปราบปรามฝ่ายต่อต้านที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า “เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ” สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลทำให้เกิดกระแสแรงผลักดันให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นอย่างเข้มข้น เป็นเงื่อนไขสำคัญของการเกิดการปกครองท้องถิ่นขึ้นอย่างแพร่หลาย เพื่อมีความมุ่งหวังที่จะปฏิรูประบบการเมืองไทยให้มีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น กระแสความตื่นตัวต่อแนวคิดการกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างกว้างขวางนั้น นำไปสู่การออกพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ต่อเนื่องด้วยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540



กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีเขตพื้นที่ครอบคลุมเขตของจังหวัด ตลอดจนงานบรรพชัญหลักการเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ชาติไทย ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยฐานราก ที่ให้ความสำคัญกับองค์การปกครองท้องถิ่นซึ่งถือว่าเป็นเรื่องใหม่ของสังคมไทย ท่ามกลางการขาดความพร้อมด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการ รวมไปถึงการที่คนในท้องถิ่นเองก็ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเหล่านั้น ดังนั้นในระยะเริ่มแรกของการปกครองท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องอาศัยจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ในรูปแบบของสภาตำบลซึ่งเป็นองค์กรที่มีอยู่ในท้องถิ่นก่อนหน้า (โอฬาร ถิ่นบางเตียว, 2557: 91)

ภายใต้การบริหารจัดการในรูปแบบของสภาตำบลนั้น เพื่อก่อให้เกิดความคล่องตัวมากขึ้นจึงได้อาศัยคำสั่งกระทรวงมหาดไทย แต่งตั้งสภาตำบลให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีคณะกรรมการบริหารสภาตำบลอันประกอบไปด้วย กำนัน ดำรงตำแหน่งประธานบริหาร ขณะที่สมาชิกสภาตำบลจะประกอบไปด้วยสมาชิกที่มาจากส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลนั้น ตัวแทนชาวบ้านหมู่บ้านละ 1 คน และแพทย์ประจำตำบล ส่วนการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ภายใต้เงื่อนไขสำคัญ 3 ประการ คือ ต้องมีรายได้จากการจัดเก็บเองเฉลี่ยปีละ 150,000 บาท ติดต่อกัน 3 ปี มีประชาชนมากกว่า 2,000 คน และสามารถยุบควรวมได้ตามเจตนาของประชาชน ซึ่งยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลสมบูรณ์แบบแล้วประชาชนสามารถเลือกตั้งได้ทั้งฝ่ายบริหารและสมาชิกสภา จึงเห็นได้ว่าตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุคการแบ่งอำนาจไปสู่ยุคการก่อตัวปฏิรูป เกิดขึ้นในยุคที่สังคมไทยได้เกิดการตื่นตัวในนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นอย่างเข้มข้นชนิดที่อาจเรียกได้ว่าไม่เคยมีมาก่อนในประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองไทย

กล่าวโดยสรุปแล้ว ตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุคการแบ่งอำนาจไปสู่ยุคการก่อตัวปฏิรูป พ.ศ. 2535-2539 มีจุดเด่นที่มีความตื่นตัวต่อแนวคิดการกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง ประกอบกับการปรับเปลี่ยนวิธีคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ในทำนองที่ว่าบุคลากรของท้องถิ่นก็สามารถเป็นผู้บริหารและตัดสินใจ เพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า แต่อย่างไรก็ดีการปกครองท้องถิ่นในภาพรวมยังคงมีข้อจำกัดที่ถูกควบคุมด้วยการบริหารราชการส่วนกลาง ผ่านกลไกของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ในรูปแบบของการจัดระเบียบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นที่เลียงคอยให้การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีนายอำเภอคอยทำหน้าที่ช่วยเหลือดูแลสอดส่องอีกชั้นหนึ่ง

2. การศึกษาและการวิพากษ์ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย

ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นที่เริ่มมีมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2440 จนถึง พ.ศ. 2564 พบข้อสรุปบางประการว่า แม้กฎหมายที่เกี่ยวข้องจะได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้มากพอสมควร แต่ที่ผ่านมารูปแบบการปกครองท้องถิ่นยังคงอยู่ในลักษณะที่มีได้อยู่ที่ประชาชน หากแต่ถูกผูกขาดอยู่ที่กลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่น ประชาชนเป็นเพียงผู้สร้างความชอบธรรมให้กับระบบดังกล่าว เช่น การที่กฎหมายกำหนดให้ประชาชนเลือกสมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง หลังจากนั้นกลุ่มนักรการเมืองดังกล่าวได้เข้าไปใช้อำนาจทางการบริหาร ซึ่งบางครั้งก็เป็นการปฏิบัติที่ละเลยความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้แล้วเมื่อหันไปพิจารณาถึงมิติในการกำหนดและการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะก็พบว่าประชาชนมีบทบาทสำคัญเพียงแค่การแสดงบทบาทในเวทีประชาคมหมู่บ้านเท่านั้น แต่ทว่าในขั้นของการตัดสินใจหรืออนุมัติโครงการต่าง ๆ กฎหมายได้เปิดช่องให้เป็นอำนาจของนักรการเมืองที่มาจาก การเลือกตั้ง นอกจากนี้แล้วจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกรัฐราชการครอบงำมาก จนบางครั้งทำให้ท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระ กรณีดังกล่าวเห็นได้จากการส่งเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาก้าวท้าวเกี่ยวข้อง จนทำให้ประชาชนถูกลดบทบาทลง ดังเช่น การปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ในทางปฏิบัติอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายอำเภอ ขณะที่เทศบาลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นที่ตกอยู่ภายใต้รูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบเก่า นั้น มีข้อจำกัดที่เป็นปัญหาต่อการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า อีกทั้งก่อให้เกิดปัญหาที่ติดตามมาหลายประการ ทั้งนี้เนื่องจากแนวทางการพัฒนาที่ผ่านมาเป็นแนวคิดการกระจายอำนาจที่เน้นความสำคัญของรัฐและองค์กรของรัฐมากกว่าท้องถิ่น โดยที่การกระจายอำนาจไปที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้อำนาจไปจัดการบริการสาธารณะ เพื่อประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ดังนั้นจึงเห็นชัดเจนว่า การกระจายอำนาจที่ผ่านมานั้นเป็นการกระจายอำนาจในกระแสหลัก ที่ให้ความสำคัญกับรัฐและองค์กรของรัฐเป็นกลไกสำคัญของการปกครองท้องถิ่น สิ่งที่เป็นผลลัพธ์ติดตามมาก็คือความเข้มแข็งของรัฐ และองค์กรของรัฐ ขณะที่ประชาชนในท้องถิ่นถูกละเลยหรือถูกทำให้อ่อนแอ และถูกกีดกันให้ออกจากวิถีทางการเมืองจากเงินที่ได้รับในการซื้อสิทธิขายเสียงประกอบกับทัศนคติแบบราชาธิปไตย หมายถึง ผู้ที่อยู่ใต้การปกครองที่ดี ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับก้าวท้าวเรื่องของผู้ปกครอง ส่วนอีกมุมมองหนึ่งประชาชนในท้องถิ่นบางส่วนก็มีทัศนคติคอยมุงแต่



รอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนมีสภาพที่พึ่งพาตนเองไม่ได้และมุ่งขอรับความช่วยเหลือจากผู้อ่านจมากขึ้น ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลับใช้อำนาจและความเข้มแข็งนั้น ๆ ไปแสวงหาผลประโยชน์ ที่ท้ายที่สุดแล้วก็นำไปสู่การเกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันตามมามากมาย ดังปรากฏเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป กล่าวโดยสรุปแล้ว นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2440 จนถึง พ.ศ. 2564 แม้ว่าจะมีการใช้ระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทนด้วยการจัดให้มีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอย่างเข้มข้น แต่เมื่อพิจารณาบทบาทของนักการเมืองที่เป็นตัวแทนของประชาชน พบว่า ไม่ได้ทำหน้าที่ของความเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างสมบูรณ์ หากแต่แสดงบทบาทหน้าที่ที่เสมือนบุคลาการของรัฐราชการ โดยมีการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งสายบังคับบัญชาแบบราชการ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด และ นายอำเภอ เป็นต้น ดังนั้นแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่าในสังคมไทย ที่มองว่าการกระจายอำนาจเน้นการกระจายสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฝ่ายเดียว จึงมีข้อจำกัดที่สำคัญ คือ การมองอำนาจสาธารณะแบบเอกนิยม (Monism) ทำให้รัฐผูกขาดงานสาธารณะในฐานะที่เป็นกลไกของรัฐเป็นสำคัญ เป็นการให้ความสำคัญแต่เฉพาะการเลือกตั้ง นอกจากนี้แล้วแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่ายังประสบปัญหาที่เกิดจากความขัดแย้งในท้องถิ่นอันมาจากการเลือกตั้ง

3. ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออก

ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ในฐานะที่เป็นทางเลือกใหม่ในการปกครองท้องถิ่น เป็นการใช้นโยบายของท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ (New localism) ถือว่าเป็นทางเลือกใหม่ของการปกครองท้องถิ่นในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออก ซึ่งเป็นระบบบริหารจัดการท้องถิ่นที่มีส่วนร่วม โดยหลายภาคส่วนในท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายงานสาธารณะภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดที่ว่า ไม่สามารถใช้อำนาจรัฐแต่เพียงอย่างเดียวให้บรรลุภารกิจดังกล่าวได้ ส่วนแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมไทยในปัจจุบัน กล่าวคือ เป็นการมุ่งเน้นการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรภาคประชาสังคมท้องถิ่นเป็นหลักไม่ว่าจะเป็นชุมชน ชุมชน สมาคม หรือมูลนิธิ หรือเครือข่ายที่เป็นอิสระจากอำนาจรัฐ เนื่องจาก แนวคิดการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ มีพื้นฐานอยู่บนกรอบการวิเคราะห์รัฐหลังรัฐชาติ (Post-nation state) ที่มองอำนาจสาธารณะกระจายอยู่ในสังคมหลายศูนย์ และเน้นการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานในรูปแบบเครือข่ายกับภาคส่วนอื่น ๆ โดยเฉพาะชุมชนและประชาสังคม ตามแนวคิดการจัดการปกครองท้องถิ่น ซึ่งหมายถึง กระบวนการปกครองท้องถิ่นร่วมกันโดยหลายภาคส่วนในท้องถิ่น เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายงานสาธารณะภายใต้เงื่อนไขที่สอดคล้องกับ

ความต้องการของประชาชนและบริบททางสังคมโดยแท้จริง ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ เกิดขึ้นมาจากการพัฒนาความคิดของทฤษฎีท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ ตั้งอยู่บนทฤษฎีอำนาจในลักษณะที่ต้องมีการตรวจสอบและถ่วงดุลซึ่งกันและกัน (Check and balance) ระหว่างกลุ่มและสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ตัวอย่างเช่น กลุ่มทฤษฎีการเมืองพหุนิยมแบบอังกฤษของท้องถิ่นนิยมใหม่จะให้ความสำคัญ แนวคิดกระจายอำนาจในรูปแบบการโอนอำนาจ (Devolution) ซึ่งเป็นการถ่ายโอนอำนาจจากรัฐส่วนกลางไปให้หน่วยย่อยในระดับล่างตัดสินใจ (Gerry, Stoker. 2005: 1-2; Heywood, 2007: 448)

อย่างไรก็ดี ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่มีหลักการในการกระจายอำนาจของการปกครองท้องถิ่นบางประการที่สำคัญ ได้แก่

หลักประโยชน์ส่วนรวมจึงมีจุดร่วมกับแนวคิดการจัดการคุณค่าทางสาธารณะ กล่าวคือ การจัดการคุณค่าทางสาธารณะของแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ เป็นเรื่องของการตัดสินใจว่าอะไรคือคุณค่าทางสาธารณะโดยอาศัยการปรึกษาหารือและถกเถียงกัน ในระหว่างเจ้าหน้าที่ ทั้งที่มาจาก การแต่งตั้งและเลือกตั้ง รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ นอกจากนี้การจัดการคุณค่าทางสาธารณะต้องไม่ใช่เพียงข้อเสนอแนะจากกระบวนการปรึกษาหารือและอภิปรายถกเถียงแต่เพียงด้านเดียว แต่จะต้องให้ความสำคัญต่อบ่งเจกชนในกระบวนการที่มีลักษณะของความใจกว้างและสัมพันธ์กัน โดยคำนึงถึงความเชื่อที่เห็นแก่ประโยชน์สาธารณะ นอกจากนี้ยังเน้นการปกครองท้องถิ่นสู่ท้องถิ่นและภาคประชาสังคมทั้งการถ่ายโอนอำนาจทางการเมืองและทรัพยากร รวมทั้งการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ การจัดการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวจะส่งผลให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจและมีส่วนร่วมในงานสาธารณะมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการสถาปนาสถาบันและกระบวนการประชาธิปไตยในระดับรากหญ้าที่เข้มแข็งในท้ายที่สุด (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2557: 21)

หลักการมีส่วนร่วมกับแนวคิดการจัดการภาคีสาธารณะของแนวคิดท้องถิ่นนิยมใหม่ เป็นการเปิดโอกาสให้สาธารณชนประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ได้มาร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชน หรือความต้องการของสาธารณะ ดังนั้น หลักการมีส่วนร่วมจึงสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่ในแง่ที่ว่าในอดีตการบริหารสาธารณะแบบดั้งเดิมนั้น ถือว่างานสาธารณะเป็นหน้าที่ของรัฐแต่เพียงผู้เดียว ส่วนประชาชนเป็นแต่เพียงผู้รับบริการ แต่แนวคิดการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่ มองว่า แม้ภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบริการสาธารณะ แต่รัฐไม่ควรผูกขาดงานสาธารณะไว้เป็นภารกิจของตนแต่เพียงผู้เดียวอีกต่อไป



งานสาธารณะควรเป็นงานที่ทุกคนมีสิทธิเข้าร่วมได้ โดยภาครัฐควรเปิดกว้างต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ รวมถึงการใช้วิจุงใจและสนับสนุนให้ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม และชุมชนเข้าร่วมอีกด้วย โดยภาคีต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถเข้าร่วมในงานสาธารณะในรูปของอาสาสมัคร การเป็นกรรมการที่เป็นทางการหรือการรับเหมาช่วงงานบริการจากภาครัฐ เป็นต้น ดังนั้น รัฐควรหันมาทำหน้าที่เป็นผู้กำกับทิศทาง โดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ผลิตสินค้าหรือบริการให้แก่ประชาชนโดยตรง (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2557: 23)

กล่าวโดยสรุปแล้ว ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคตะวันออกคือการทำงานสาธารณะควรเป็นการทำงานในรูปแบบของเครือข่ายที่เน้นการจัดการปกครองโดยเครือข่ายชุมชนนั้นเป็นแนวคิดที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการสาธารณะในรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า แนวคิดการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่ (New public governance - NPG) แนวคิดดังกล่าวเกิดในช่วงสิ้นสุดศตวรรษที่ 20 ดังจะพบว่า ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ ชุมชนองค์กรพัฒนาเอกชน และกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านวิชาชีพต่าง ๆ ได้เข้าร่วมดำเนินงานสาธารณะในรูปของการจัดการภาคีอันหลากหลาย เช่น ภาคธุรกิจและภาคประชาสังคมเข้าร่วมกับหน่วยงานปกครองในการวางแผนพัฒนาระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ชุมชนเข้าร่วมเป็นภาคีกับรัฐในการจัดการศึกษา การรักษาความปลอดภัยของชุมชน การสร้างศูนย์เด็กปฐมวัย การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมของผู้สูงอายุ การจัดการป่าชุมชน การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในรูปของคณะกรรมการ ที่ประกอบด้วยภาคีอันหลากหลาย เป็นต้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นบนฐานแนวใหม่: กรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากงานวิจัย สามารถอภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นพบจากการศึกษาและองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมได้ดังนี้

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ตัวแบบปกครองท้องถิ่นในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ตัวแบบใหญ่ ๆ ได้แก่ ตัวแบบการปกครองท้องถิ่น และ ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่น คือ ตัวแบบการปกครองท้องถิ่น เป็นตัวแบบของการปกครองท้องถิ่นในลักษณะของการถูกครอบงำปกครองโดยรัฐราชการ สามารถแบ่งแยกการปกครองท้องถิ่นที่มีตัวแบบต่าง ๆ กันออกได้เป็น 2 ยุคใหญ่ ๆ ได้แก่ ตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุครัฐราชการ (พ.ศ. 2440-2475) และ ตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุคการแบ่งอำนาจ (พ.ศ. 2475-2539) เมื่อได้วิเคราะห์ข้อจำกัดของตัวแบบปกครอง

ท้องถิ่นในยุครัฐราชการพบว่า มีลักษณะของการเลือกดำเนินการเฉพาะบางพื้นที่ที่มีความพร้อมเท่านั้น ผู้ขับเคลื่อนหลักในการบริหารเป็นข้าราชการประจำ ซึ่งทางราชการส่วนกลางแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งทางการบริหารและรับแนวนโยบายมาจากส่วนกลางเป็นสำคัญ ไม่ได้มีสถานะเป็นหน่วยงานการปกครองตนเองของประชาชนแต่อย่างใด เพราะเป็นการสร้างเอกภาพในการตัดสินใจและการดำเนินการตามนโยบายจากรัฐบาลส่วนกลางเป็นหลักเท่านั้น จึงมีจุดอ่อนสำคัญที่รัฐยังไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตนเองเป็นสำคัญ โดยอาศัยการขับเคลื่อนโดยกลไกข้าราชการประจำเป็นหลักในการขับเคลื่อน เป็นความพยายามรวมศูนย์อำนาจการปกครองไว้ที่ส่วนกลางที่มีรัฐราชการเป็นใหญ่

ขณะที่ตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุคการแบ่งอำนาจสามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วงใหญ่ ๆ คือ ตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุคการแบ่งอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ราชการส่วนภูมิภาค ตั้งแต่ พ.ศ. 2475-2535 อำนาจในการบริหารจัดการของท้องถิ่นไม่ได้มีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง หากแต่เป็นการแบ่งอำนาจให้หน่วยราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด และ อำเภอ เป็นผู้มีบทบาทในการกำกับดูแลท้องถิ่นอีกชั้นหนึ่ง หากแต่อำนาจการบริหารจัดการส่วนใหญ่ยังคงตกอยู่ที่การบริหารราชการส่วนกลาง นอกจากนี้แล้วผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นล้วนมาจากการแต่งตั้งของรัฐบาลส่วนกลางทั้งสิ้น และตัวแบบการปกครองท้องถิ่นในยุคการแบ่งอำนาจไปสู่ยุคการก่อตัวปฏิรูป ที่เกิดกระแสแรงผลักดันให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นอย่างเข้มข้น เป็นเงื่อนไขสำคัญของเกิดการปกครองท้องถิ่นขึ้นอย่างแพร่หลาย เพื่อมีความมุ่งหวังที่จะปฏิรูประบบการเมืองไทยให้มีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น กระแสความตื่นตัวต่อแนวคิดการกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง แต่อย่างไรก็ดีการปกครองท้องถิ่นในภาพรวมยังคงมีข้อจำกัดที่ถูกควบคุมด้วยการบริหารราชการส่วนกลาง ผ่านกลไกของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ในรูปแบบของการจัดระเบียบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นพี่เลี้ยงคอยให้การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีนายอำเภอคอยทำหน้าที่ช่วยเหลือดูแลสอดส่องอีกชั้นหนึ่ง ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่าเน้นการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก โดยเหตุผลที่มีความเชื่อว่าการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งจะสามารถเป็นตัวแทนของประชาชนได้

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ที่เริ่มมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2440 จนถึง พ.ศ. 2564 พบว่า มีการใช้ระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทนด้วยการจัดให้มีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอย่างเข้มข้น แต่นักการเมืองที่เป็นตัวแทนของประชาชนก็ไม่ได้ทำหน้าที่ของความเป็นตัวแทนที่ประชาชน



อย่างสมบูรณ์ หากแต่ทำหน้าที่เสมือนบุคลากรของรัฐราชการ โดยมีการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งสายบังคับบัญชาแบบราชการ ดังนั้น การกระจายอำนาจที่เน้นการกระจายสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายเดียว จึงมีข้อจำกัดที่สำคัญคือ การทำให้รัฐผูกขาดงานสาธารณะ ของสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานสาธารณะในฐานะ ที่เป็นกลไกของรัฐเป็นสำคัญ นอกจากนี้แล้วแนวคิดท้องถิ่นนิยม แบบเก่ายังประสบกับปัญหาความเปราะบางที่เกิดจากความขัดแย้ง ในท้องถิ่นอันมาจากการเลือกตั้ง สิ่งที่เป็นผลลัพธ์ติดตามมากก็คือ ความเข้มแข็งของรัฐ และองค์กรของรัฐ ขณะที่ประชาชนในท้องถิ่น ถูกละเลยและถูกทำให้อ่อนแอลง รวมถึงถูกกีดกันให้ออกจากวิถี การการเมืองจากเงินที่ได้รับในการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

ผลการศึกษาดำเนินการวิจัยข้อที่ 3 พบว่า ตัวแบบ การจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ในบริบทขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงใต้ เป็นการดำเนินงานในรูปแบบของเครือข่าย ที่เน้นการจัดการปกครองโดยเครือข่ายชุมชนที่มีความสอดคล้อง กับแนวคิดการจัดการภาคีสาธารณะแนวใหม่ โดยการอาศัยภาค ประชาสังคม ภาคธุรกิจ ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน และกลุ่ม ผลประโยชน์ทางด้านวิชาชีพต่าง ๆ ได้เข้าร่วมดำเนินงานสาธารณะ ในรูปของการจัดการภาคีอันหลากหลาย เช่น ภาคธุรกิจและภาค ประชาสังคมเข้าร่วมกับหน่วยงานปกครองในการวางแผนพัฒนา ระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ชุมชนเข้าร่วมเป็นภาคีกับรัฐในการจัดการ ศึกษา การรักษาความปลอดภัยของชุมชน การสร้างศูนย์เด็กปฐมวัย การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมของผู้สูงอายุ การจัดการป่าชุมชน การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในรูปของคณะกรรมการ ที่ประกอบด้วยภาคีอันหลากหลาย เป็นต้น กล่าวโดยสรุปแล้วตัวแบบ การจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ในบริบทขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงใต้ แม้ภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในการบริการสาธารณะ แต่รัฐไม่ควรผูกขาดงานสาธารณะไว้ เป็นภารกิจของตนแต่เพียงผู้เดียวอีกต่อไป งานสาธารณะควรเป็น งานที่ทุกคนมีสิทธิเข้าร่วมได้โดยภาครัฐควรเปิดกว้างต่อการเข้ามา มีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ รวมถึงการใช้วิธีจูงใจและสนับสนุนให้ภาค ธุรกิจ ภาคประชาสังคม และชุมชนเข้าร่วมอีกด้วย

ข้อค้นพบจากการศึกษามีผลต่อการพัฒนาทฤษฎี การปกครองท้องถิ่นร่วมสมัยในระดับสากล ให้สอดคล้องกับบริบท ของสังคมไทยมากขึ้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น ที่เน้นการกระจายอำนาจในปัจจุบัน ที่มีการถกเถียงในวงวิชาการทั้ง ต่างประเทศและในประเทศไทย 5 สำนัก ได้แก่ สำนักท้องถิ่นนิยม แบบเก่า สำนักท้องถิ่นนิยมทวนกระแส สำนักทฤษฎีการเลือก สาธารณะ สำนักระดมมวลชนมีส่วนร่วม และสำนักท้องถิ่นนิยม แบบใหม่ ผู้เขียนได้เสนอตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ ในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงใต้ให้เหมาะสม กับการกระจายอำนาจของสังคมไทยในปัจจุบันได้มากที่สุด

เนื่องจากตรรกะกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของ 4 สำนักแรก มีจุดอ่อน เมื่อพิจารณาจากบริบทในปัจจุบันของสังคมไทย ได้แก่

สำนักท้องถิ่นนิยมแบบเก่าของสังคมไทย ที่เน้นการกระจาย สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฝ่ายเดียวเป็นสำคัญ มีจุดอ่อนที่สำคัญ คือ การมองอำนาจสาธารณะแบบเอกนิยม (Monism) ทำให้รัฐ ผูกขาดงานสาธารณะ ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาท ในฐานะที่เป็นกลไกของรัฐ นอกจากนี้การให้ความสำคัญเฉพาะ การเลือกตั้งของแนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่า ยังเกิดปัญหาจาก ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นอันเป็นผลกระทบมาจากการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ ในส่วนของสำนักท้องถิ่นนิยมทวนกระแสในสังคม ไทย ที่เน้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน มีจุดอ่อนในการทำความเข้าใจท้องถิ่นในปัจจุบันที่มองชุมชนว่าเป็น เอกภาพเป็นปึกแผ่น จนละเลยมิติทางความขัดแย้งจากต่อสู้ภายใน ที่มีมาแต่เดิม นอกจากนี้ ยังเป็นการนำเสนอท้องถิ่นในรูปแบบ อุดมคติมากเกินไป อย่างไรก็ตาม สำนักทฤษฎีการเลือกสาธารณะ ในสังคมไทย ที่เน้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต้องเป็นการกระจาย การตัดสินใจให้แก่ประชาชนผู้บริโภคนเป็นสำคัญ มีจุดอ่อนเกี่ยวกับ ความสมเหตุสมผลทางเศรษฐกิจกับโลกแห่งความเป็นจริง ปัญหา ความต้องการที่หลากหลายของประชาชนกับการไม่สามารถจัด บริการสาธารณะที่ครอบคลุมได้ ขณะที่ สำนักระดมมวลชนมีส่วนร่วม ในสังคมไทย ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคม มีจุดอ่อน ที่ข้อเสนอการกระจายอำนาจที่ยังไม่เป็นระบบ รวมถึงปัญหาทั่วโลก ในการระดมมวลชนที่มีประสิทธิภาพในสังคมไทยยังไม่เข้มแข็ง และ อาจนำไปสู่ความขัดแย้งโดยมวลชนที่เป็นฝ่ายสูญเสียแต่เพียง ฝ่ายเดียว

แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบเก่านั้น เน้นการกระจายอำนาจ ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก โดยเหตุผลที่มีความเชื่อว่ นักการเมืองที่มาจาก การเลือกตั้งจะสามารถเป็นตัวแทนของ ประชาชนได้ ส่วนในกรณีของแนวคิดท้องถิ่นนิยมทวนกระแส ซึ่งตั้ง อยู่บนฐานคิดแบบอนาธิปไตยนิยม เป็นแนวคิดที่ต่อต้านการปกครอง ของรัฐนั้น ค่อนข้างจะโน้มเอียงไปในทางเชิงอุดมคติ การใช้แนวคิด ท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ ผู้เขียนเห็นว่า มีรายละเอียดที่สอดคล้องกับ การจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ในบริบทขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ในฐานะที่เป็นทางเลือกใหม่ในการ ปกครองท้องถิ่น ดังนี้

ตั้งแต่กลางทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา สำนักท้องถิ่นนิยม ในรูปแบบใหม่ได้เริ่มเข้ามามีบทบาทในการปกครองท้องถิ่นของ ประเทศตะวันตก แนวคิดท้องถิ่นนิยมใหม่นี้เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งถ่ายโอน อำนาจ (Devolution) เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นและรัฐบาลมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจเกี่ยวกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และ สังคมร่วมกัน โดยเริ่มจากการโอนอำนาจและทรัพยากรจาก ส่วนกลางไปสู่ผู้บริหารจัดการท้องถิ่น โครงสร้างการพัฒนา



ประชาธิปไตยท้องถิ่น รวมถึงชุมชนและและผู้บริโภคในท้องถิ่น กลยุทธ์การถ่ายโอนอำนาจดังกล่าวเกิดขึ้นภายใต้กรอบข้อตกลงของมาตรฐานขั้นต่ำในระดับชาติและการจัดระดับความสำคัญของนโยบาย (Gerry, Stoker. 2005: 1-2)

แนวคิดท้องถิ่นนิยมแบบใหม่เป็นการประสานความสมดุลในการบริหารจัดการ (Governance) ระหว่างแนวคิดชุมชนของสำนักโรแมนติก (Romantic notions of community) กับการปรับปรุงการกระจายทรัพยากรโดยกลไกอำนาจรัฐบาลส่วนกลาง ดังนั้น แนวคิดท้องถิ่นนิยมใหม่จึงเน้นกระบวนการปกครองท้องถิ่นผ่านการมีส่วนร่วมของพลเมืองในท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดการปกครองชุมชนของคนท้องถิ่นเอง อย่างไรก็ตาม แนวคิดนี้ได้เสนอให้ท้องถิ่นเป็นผู้ตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมทางด้านการเมืองและสังคมทั้งหมดแต่เพียงลำพัง แต่เสนอว่าชุมชนท้องถิ่นควรมีบทบาทมากกว่าที่เคยเป็นมาในอดีต โดยอยู่ในรูปของการจัดการปกครองโดยเครือข่ายชุมชน (Networked community governance) (Gerry, Stoker. 2005: 2-9)

อย่างไรก็ดี ผู้เขียนเห็นว่าสำนักท้องถิ่นนิยมแบบใหม่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมไทยในปัจจุบันมากที่สุดภายใต้ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้เพราะสำนักท้องถิ่นนิยมแบบใหม่เน้นการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรภาคประชาสังคมเป็นหลัก เช่น ท้องถิ่น ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ หรือเครือข่ายที่เป็นอิสระจากอำนาจรัฐต่าง ๆ เนื่องจาก สำนักท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ มีพื้นฐานอยู่บนกรอบการวิเคราะห์รัฐหลังรัฐชาติ (Post-nation state) ที่มองอำนาจสาธารณะกระจายอยู่ในสังคมแบบหลายศูนย์ รวมถึงการมุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานในรูปเครือข่ายกับภาคส่วนอื่น ๆ ตามแนวคิดการจัดการปกครองท้องถิ่นที่อาศัยกระบวนการปกครองร่วมกัน โดยหลายภาคส่วนในท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายงานสาธารณะ ซึ่งไม่อาจใช้อำนาจรัฐแต่เพียงอย่างเดียวให้บรรลุภารกิจดังกล่าวได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว ตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ในบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตั้งอยู่บนฐานทฤษฎีการเมืองพหุนิยมแบบอังกฤษ (English political pluralism) ซึ่งมีประเพณีทางวิชาการแนวคิดการเมืองพหุนิยมแบบอังกฤษ มีจุดยืนที่ปฏิเสธทั้งแนวคิดรัฐนิยมและปัจเจกชนนิยม ดังนั้น จึงต้องการลดบทบาทของรัฐและให้ความสำคัญกับกลุ่มทางสังคมมากขึ้น (Dollery, B.E. and Grant, B.. 2011; อ้างถึงใน ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ, 2561: 22) โดยที่ Gerry, Stoker. 2005; อ้างถึงใน ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. 2561: 23) เป็นผู้ประยุกต์แนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาท้องถิ่นนิยมรูปแบบใหม่โดยมีองค์ประกอบของการบูรณาการแนวคิดที่สำคัญร่วมกัน 3 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

(Governance) แนวคิดการจัดการปกครองโดยเครือข่ายชุมชน (Networked community governance) และแนวคิดการจัดการคุณค่าทางสาธารณะ (Public value management)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในบทความนี้ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในมุมมองของตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ โดยมีข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคตดังนี้

1. ควรมีการทดสอบตัวแบบของการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ดังกล่าว โดยการเลือกกรณีศึกษาที่มีความแตกต่างกันระหว่างจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการนำตัวแบบการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ในเชิงปฏิบัติ (Prescriptive Approach) ไปปฏิบัติ ภายใต้กรอบการจัดการปกครองท้องถิ่นแนวใหม่ เพื่อนำเสนอตัวแบบปกครองที่สอดคล้องกับความเป็นจริงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้พลวัตของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. จรรยาศิริ เดชปภา เป็นผู้สัมภาษณ์. วันที่ 25 พฤศจิกายน 2563. ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และโอฬาร ถิ่นบางเตียว. (ม.ป.ป.). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน : มิติการกระจายอำนาจ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). (2561). การสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทย. สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ไททัศน์ มาลา. (2560). การปกครองท้องถิ่นไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์.
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2557). พัฒนาการของแนวคิดการบริหารจัดการสาธารณะ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา, ปีที่ 2, ฉบับที่ 4.
- อเนก เหล่าธรรมทัศน์ และวัลย์พร รัตน์เศรษฐ์. (2557). รัฐประศาสนศาสตร์พลเมือง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- โอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2550). การเมืองท้องถิ่นไทย. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- _____ (2557). ตำราการปกครองท้องถิ่นไทย. สมุทรปราการ: พีเอ็นเตอร์โพรส ซัพพลาย.



- โอฬาร ถิ่นบางเตียว และจิตรา สมบัติรัตนานันท์. (2557). **โครงการ กลไกและกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองของท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก. ชุดโครงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).**
- Dollery, B.E. and Grant, B. (2011). **The Contribution of Gerry Stoker to the Theory and Practice of Local Government Reform : A Critical Overview.** Centre for Local Government, School of business, Economics and Public Policy, University of New England.
- Heywood Andrew. (2007). **Politics.** Third Edition. Palgrave macmillan.
- Gerry, Stoker. (2005). **New Localism, Participation and Networked Community Governance.** Working paper at www.lpeg.org.uk.
- William L. Miller, Malcolm Dickson and Gerry Stoker. (2000). **Models of Local Governance Public Opinion and Political Theory in Britain.** New York: PALGRAVE.



รูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรี

Integrated Community Solid Waste Management Model of Lopburi Province

กาต้ก เต้ะซันหมาก*

Kasak Tekhanmag

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี 15000

Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University, Lopburi 15000 Thailand

*Corresponding author E-mail: tkasak@hotmail.com

(Received: August 23 2021; Revised: November 1 2021; Accepted: November 13 2021)

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรีที่อยู่ในเขตเมือง กิ่งเมือง และชนบทที่สามารถเป็นแบบอย่างการเรียนรู้ได้ จำนวน 7 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสนทนากลุ่มจากตัวแทนของผู้มีส่วนสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน รวมทั้งสิ้น 53 คน และใช้การศึกษาริบทของชุมชน การสำรวจชุมชน การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และศึกษาเอกสารประกอบด้วย ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูลและด้านวิธีการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยการจำแนกชนิดข้อมูลแบบไม่ใช้ทฤษฎี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรี เป็นดังนี้ 1) ยึดมั่น “3 หลักการ” ได้แก่ ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และความโปร่งใส ตรวจสอบได้ 2) สาน “3 พลัง” ซึ่งเป็นการบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (“บวร” บ: บ้าน-ทุกครัวเรือนในตำบล ว: วัด-วัดทุกวัดในเขตตำบล ร: ราชการ-หน่วยราชการทุกหน่วยงานในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) และ 3) จริจัจ “3 ซ.” (เน้นการลดปริมาณขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางโดยใช้หลัก ใช้น้อย ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่) รวมทั้งผู้บริหาร คณะกรรมการและประชาชนตื่นตัวพร้อมร่วมมือกันปรับพฤติกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมาจากปัจจัยที่สำคัญ 4 ประการ คือ คนพร้อม-ใจพร้อม กลยุทธ์การหาแนวร่วม สร้างเครือข่ายมาช่วยงาน และประชาชนตื่นตัวพร้อมปรับพฤติกรรมเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ : ขยะมูลฝอยชุมชน, การบริหารจัดการแบบบูรณาการครบวงจร

Abstract

The objective of this research was to study model of integrated community solid waste management in Lopburi Province. Qualitative research was used. The samples were 7 local government organizations in Lopburi Province, by purposive sampling. Data were collected using group discussions from 53 key stakeholders, and studies the community context, community survey, non-participant observation, and documentary study. Data were analyzed using content analysis by non-theoretical typological analysis. The main results of: Integrated community solid waste management model in Lopburi Province were as follows: 1) Adhering to the “3 Principles” (i.e. responsibility, participation and transparency, can be checked) 2) Harmonizing “3 Powers”, which was the integration of participation of all sectors, and 3) Serious “3 R’s” (focusing on reducing the amount of solid waste from the source by using the principle of reduce, reuse and recycle). It came from four important factors: “ready-man ready-minded”, alliance finding strategies, network building, and people are alert and ready to adjust their behavior to be environmentally friendly.

Keywords : community solid waste, integrated management



บทนำ

ปัญหาขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายทวีความรุนแรงมากขึ้นตลอดทุกปี เป็นผลเนื่องมาจากขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนตามมา นอกจากนี้ประชาชนยังขาดองค์ความรู้และจิตสำนึกเกี่ยวกับปัญหาและการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจึงไม่ให้ความสำคัญที่จะลดและคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางหรือแหล่งกำเนิด ปริมาณขยะมูลฝอยจึงเพิ่มมากขึ้นทุกปี ในปี พ.ศ. 2557 ได้มีการประเมินโดยกรมควบคุมมลพิษว่า มีขยะมูลฝอยเพียงร้อยละ 30 เท่านั้น ที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีบางส่วนถูกนำไปแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ส่วนที่เหลือซึ่งเป็นส่วนใหญ่ไม่ได้รับการจัดการหรือถูกทิ้งเทกองเป็นขยะมูลฝอยตกค้างเพิ่มขึ้นทุกปี ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา ได้เริ่มมีการปรับทัศนคติเกี่ยวกับขยะมูลฝอย โดยมองว่าขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ ซึ่งถือเป็นทรัพย์สิน (Assets) ที่สามารถเพิ่มมูลค่าและรายได้ให้กับประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งลดต้นทุนการผลิตได้อีกทางหนึ่งด้วย (กรมควบคุมมลพิษ, 2559: 1)

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2557 จังหวัดลพบุรีมีปริมาณขยะมูลฝอยตกค้าง 356,608 ตัน สูงเป็นอันดับที่ 14 ของประเทศ และในปี พ.ศ. 2559 เป็นจังหวัดที่มีวิกฤตปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย อันดับที่ 12 ของประเทศ มีคะแนนประเมินอยู่ที่ 45.60 (จากคะแนน 100) (กรมควบคุมมลพิษ, 2560: 35) โดยในปี พ.ศ. 2558 ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น 656.21 ตัน/วัน ที่เก็บขนไปกำจัดได้ 563.59 ตัน/วัน และนำไปใช้ประโยชน์ 89.62 ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ 99.54 ในปี พ.ศ. 2558 มีอัตราการผลิตขยะมูลฝอยเกิดขึ้นจำนวน 884.58 ตัน/วัน ค่าเฉลี่ย 1.18 กิโลกรัม/คน/วัน ซึ่งสูงสุดของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 7

ในแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอย (พ.ศ. 2559-2564) ซึ่งเป็นกรอบทิศทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและขยะอันตรายของประเทศ มีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการขยะการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้ง ภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน และที่สำคัญได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ไว้ อย่างชัดเจน โดยมีกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบขยะมูลฝอยชุมชน และจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในเรื่อง การถ่ายทอดนโยบายหลัก การกำกับ ติดตาม เร่งรัดการดำเนินการด้านการจัดการขยะมูลฝอย ในภาพรวมของพื้นที่ โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานปฏิบัติการในระดับพื้นที่ (กรมควบคุมมลพิษ, 2559)

กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2561 ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดการลดการเกิดขยะมูลฝอยทุกวิถีทางเพื่อลดปริมาณ

การเกิดขยะมูลฝอยส่งเสริมการคัดแยกตั้งแต่ต้นทางโดยใช้หลัก 3Rs หรือ 3 ช. [Reduce (ใช้น้อย) Reuse (ใช้ซ้ำ) และ Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่)] โดยได้จัดการประกวดทั้งในระดับจังหวัด (อำเภอสะอาด) และระดับประเทศ (จังหวัดสะอาด)

จังหวัดลพบุรีได้ดำเนินงานขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “ลพบุรีจังหวัดสะอาด” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2563 ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจรและยั่งยืน ด้วยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และหลักการ “ประชารัฐ” โดย 1) มีการบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่าง ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรีกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งเพื่อการลดการใช้ถุงพลาสติกและเลิกใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหาร เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2561 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งได้ออกข้อกำหนดท้องถิ่นในการให้บริการเก็บขนและกำจัดมูลฝอยในพื้นที่ และ 3) จัดตั้งศูนย์เรียนรู้/จุดเรียนรู้ที่เน้นการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนกลับมาใช้ประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งผลการประกวดปรากฏว่าจังหวัดลพบุรีได้รับรางวัลจังหวัดสะอาดอันดับ 1 ประจำปี พ.ศ. 2561 ในกลุ่มจังหวัดขนาดใหญ่โดยมีการดำเนินการด้านการจัดการมูลฝอยที่โดดเด่นหลายประการ (กระทรวงมหาดไทย, 2562: 13) คือ 1) การจัดการขยะมูลฝอยครบวงจร ตั้งแต่กระบวนการคัดแยกขยะต้นทางโดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะในครัวเรือน ทุครัวเรือน สำหรับการจัดหาขยะเศษอาหารได้มีการคัดแยกเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ โดยการจัดทำปุ๋ยเพื่อนำไปเป็นสารปรับปรุงดินเพื่อใช้ในการเพาะปลูกพืชผักสวนครัวบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง 2) การบูรณาการความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปจัดการตามประเภทของขยะมูลฝอย และ 3) การให้มีการรวมกลุ่มการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่และการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นใหม่และตกค้างสะสมตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

จังหวัดลพบุรีโดยผู้ว่าราชการจังหวัดได้พิจารณาเห็นว่าการดำเนินงานอย่างจริงจังของจังหวัดลพบุรีตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดความรู้และบทเรียนในการเปลี่ยน “ขยะ” เป็น “พลัง” สมควรจะต้องจัดให้มีการถอดบทเรียนและจัดการความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในจังหวัดลพบุรีขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความรู้ที่เป็นนวัตกรรม (Innovation) ที่องค์กรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรีได้พัฒนาขึ้นเพื่อประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ทั้งที่เป็นความรู้ (Knowledge) เครื่องมือ (Equipment) วิธีการ (Method) รวมทั้งปฏิบัติการที่ดี (Best practices) และอื่น ๆ ตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ “ลพบุรีเมืองสะอาด” จนถึงปี พ.ศ. 2562 ขึ้นอย่างเป็นระบบให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อเป็นข้อมูลในการที่จะจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ที่ชุมชนอื่น ๆ ทั้งในและนอกจังหวัดลพบุรีสามารถนำไปศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการบริหาร



จัดการขยะมูลฝอยชุมชนตั้งแต่ต้นทางได้อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบมีส่วนร่วมจากประชาชนและทุกภาคส่วนอย่างจริงจังและอย่างยั่งยืน จึงขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในฐานะองค์กรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นและกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นเป็นอย่างดีเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

1. ในแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559-2560) ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559-2564 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรมควบคุมมลพิษ, 2559: 13-14) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานว่าต้องมีการจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสานที่เน้นการลด การคัดแยก และการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยการใช้หลัก 3Rs ประกอบด้วย

1.1 การใช้ใช้น้อย (Reduce) เป็นการลดและควบคุมปริมาณการใช้ให้อยู่ในสัดส่วนที่พอเหมาะเพื่อลดปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้น

1.2 การใช้ซ้ำ (Reuse) เป็นการนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า

1.3 การใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) เป็นการนำขยะมาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิต หรือเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่

2. จังหวัดลพบุรีได้กำหนดให้ดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ต้นทางตามนโยบายรัฐบาลอย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานแบบบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนอย่างสอดคล้องประสานกัน โดยใช้กระบวนการ TPARN คือ 1) การทำงานเป็นทีม (Team) 2) การกำหนดแผนงาน (Plan) 3) การลงมือปฏิบัติ (Activity) 4) การดำเนินงานเป็นแบบอย่างที่ดี (Result) และ 5) การสร้างเครือข่าย (Network) (จังหวัดลพบุรี, 2563: 4)

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรีเป็นการศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรี และนำความรู้ที่ได้มาจัดการเพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบการบริหารจัดการ

ขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรี โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การเลือกพื้นที่และประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา

1.1 การเลือกตัวอย่าง (Sampling) มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยอย่างยิ่งเพราะเป็นการเลือกตัวแทนของประชากรในการนำไปใช้อ้างอิงถึงกลุ่มและ/หรือหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ของงานวิจัยนั้น ๆ ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) การเลือกตัวอย่างต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ (Purposeful) หรือเป็นไปตามเงื่อนไข (Criterion-based) ของการวิจัย นั่นคือ ตัวอย่าง (Sample) ของการวิจัยเชิงคุณภาพต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติที่เฉพาะเจาะจงสอดคล้องกับคำถามการวิจัย (Creswell, 2012) โดยในการศึกษาค้นคว้านี้ใช้การเลือกตัวอย่างแบบสุดโต่งหรือกรณีเบี่ยงเบน (Extreme or Deviant Case Sampling) ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างจากสิ่งต่างจากลักษณะทั่วไปอย่างเห็นได้ชัด แต่เป็นตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลได้ตรงตามปัญหาการวิจัยมากที่สุด (Ritchie, Nicholls, and Ormston, 2013) โดยอ้างอิงจากกระทรวงมหาดไทย (2562: 63-67) ซึ่งได้สรุปผลงานดีเด่นหรือนวัตกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรีที่ได้ดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่องจนสามารถเป็นแบบอย่างการเรียนรู้ได้ในระดับหนึ่ง (Best Practice) จำนวน 7 แห่ง ดังนี้

1.1.1 พื้นที่เขตเมือง 2 แห่ง คือ 1) เทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมืองลพบุรี และ 2) เทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองลพบุรี

1.1.2 พื้นที่เขตกิ่งเมือง 2 แห่ง คือ 1) เทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมืองลพบุรี และ 2) เทศบาลตำบลโพตลาดแก้ว อำเภอน้ำขุ่น

1.1.3 พื้นที่ชนบท 3 แห่ง คือ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลท่ามะนาว อำเภอชัยบาดาล 2) องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงค่อม อำเภอชัยบาดาล และ 3) องค์การบริหารส่วนตำบลโกล้งธนู อำเภอเมืองลพบุรี

1.2 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ตัวแทนของผู้มีส่วนสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นพื้นที่ที่ได้รับเลือกให้เป็นตัวอย่างในการวิจัยนี้ โดยสามารถให้ข้อมูลได้ตรงตามปัญหาการวิจัยมากที่สุดที่ได้มาอย่างเฉพาะเจาะจงตามวัตถุประสงค์การวิจัย จำนวนพื้นที่ละ 7-11 คน ซึ่งเป็นขนาดของกลุ่มที่สามารถอภิปรายตอบโต้กันได้ดีที่สุด เป็นขนาดของกลุ่มที่ช่วยทำให้การสนทนาที่มีลักษณะเปิดกว้างเหมาะสมในการจัดประเด็นซักถาม (วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์ และโยธินแสวงดี, 2536: 7) โดยประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่น (นายก/รองนายก 1-2 คน) เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น



(1-2 คน) ผู้แทนชุมชน/ธนาคารขยะ (3-4 คน) ผู้แทนจิตอาสา อสม./
อภล.) (2-3 คน) รวมทั้งสิ้น 53 คน

2. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

วิธีสนธิ สัทธิดราย และโยธิน แสงวดี (2536) และ
ทวีศักดิ์ นพเกษตร (2548) เสนอว่า การใช้การสนทนากลุ่มถือเป็น
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เป็นที่นิยมและได้มีการนำ
ไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยอย่างกว้างขวาง ช่วยให้นักวิจัยได้ข้อมูล
ที่เป็นประโยชน์และสามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างครบถ้วน
ครอบคลุมเป็นข้อมูลที่มีความหลากหลาย มีความลึกซึ้งและเชื่อถือ
ได้ ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้จึงใช้การสนทนากลุ่มเป็นวิธีการหลัก
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการภายใต้บรรยากาศที่มีความ
เป็นกันเอง มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ทำให้การสนทนาของกลุ่มเป็นไป
อย่างมีชีวิตชีวาไม่ตึงเครียด สมาชิกกลุ่มกล้าที่จะพูดคุยและเสนอ
ความคิดเห็นที่แตกต่างโต้แย้งกันอย่างอิสระ จึงได้คำตอบที่เป็น
ความคิดเห็นที่แท้จริงตามความรู้สึก และประสบการณ์ของผู้ร่วม
สนทนากลุ่ม ทั้งนี้ได้ใช้การศึกษาบริบทของชุมชน การสำรวจชุมชน
การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และศึกษาเอกสารประกอบด้วย

ผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มเอง โดยใช้
แนวคำถามที่จัดเตรียมไว้ให้ครอบคลุมประเด็นการศึกษาในเบื้องต้น
โดยได้กำหนดคำถามไว้ในประเด็นหลักอย่างกว้าง ๆ และเพิ่มเติม
ประเด็นอื่นได้ในระหว่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเน้นให้
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะกับ
ผู้ตอบ ไม่มีการชี้นำคำตอบไปในทางใดทางหนึ่ง และหลีกเลี่ยง
ข้อคำถามที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกอึดอัดใจ โดยมีขั้นตอนการสร้าง
ตามที่ เกียรติสุดา ศรีสุข (2556: 16-17) เสนอไว้ คือ 1) ศึกษา
วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัยอย่างละเอียด 2) กำหนด
ประเด็นที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ตรงตามวัตถุประสงค์ 3)
รวบรวมรายการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการตามประเด็นที่
กำหนดไว้ 4) พิจารณาแต่ละรายการเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีความ
ชัดเจนทางภาษาเข้าใจง่ายเหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูล 5) พิจารณา
รายการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา
และ 6) จัดทำแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำไปทดลองใช้กับ
กลุ่มเป้าหมายและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจนได้แบบรายการเก็บ
รวบรวมข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ เมื่อดำเนินการสนทนากลุ่ม
ไปแล้วก็ยังสามารถพัฒนาคำถามเพิ่มขึ้น รวมทั้งคำถามที่เป็นลักษณะ
ตะล่อมกลุ่มกล่อมกล่า (probe question) ซึ่งทำให้เข้าใจประเด็นและ
ได้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มได้มากและลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในขณะที่เก็บ
รวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดผู้จดบันทึกคำสนทนา (Note Taker) เพื่อ
ทำหน้าที่จดทุกคำพูดและจดต่อกับปฏิกิริยาท่าทางของผู้ร่วมสนทนา
รวมทั้งเขียนผังการนั่งของสมาชิกร่วมการสนทนากลุ่มด้วย

3. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูล หลังจากที่ได้เก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว
แล้ว ขั้นตอนสำคัญในการทำวิจัยคือ การตรวจสอบข้อมูลก่อน
การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้กันมากในการวิจัย
เชิงคุณภาพ คือการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล
(Data Triangulation) และด้านวิธีการเก็บข้อมูล (Method
Triangulation) ตามที่สุภางค์ จันทวานิช (2540) ได้เสนอไว้คือ
การตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ โดยตรวจสอบ
แหล่งที่มา 3 แหล่ง ได้แก่ เวลาที่ต่างกัน ข้อมูลต่างสถานที่ และ
ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ และจาก
การเก็บข้อมูลหลายวิธีการ คือ การศึกษาบริบทของชุมชน
การสำรวจชุมชน การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และศึกษาเอกสาร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลบางส่วนพร้อม ๆ กับการ
เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วเอาผลสรุปเบื้องต้นจากข้อมูลมาใช้ในการ
การออกแบบและตั้งคำถามเพิ่มเติม เพื่อใช้ตอบคำถามงานวิจัยให้
สมบูรณ์มากขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่อง
ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อนักวิจัยเริ่มต้นเก็บข้อมูลจนถึงเมื่อสิ้นสุดการเก็บ
ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการ
จำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) แบบไม่ใช้ทฤษฎี โดย
การจำแนกข้อมูลที่จะวิเคราะห์ตามความเหมาะสมกับข้อมูล โดยใช้
ประสบการณ์ของผู้วิจัยที่จำแนกข้อมูลเป็นชนิดง่าย ๆ ตามกรอบ
การวิจัย แล้วพิจารณาความสม่ำเสมอของการเกิดของข้อมูลต่าง ๆ
ซึ่งเป็นพื้นฐานในการอธิบายสาเหตุของปรากฏการณ์ โดยประยุกต์
จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอนใหญ่ ตาม
ข้อเสนอของ รัตนะ บัวสนธ์ (2558: 228-235) ได้แก่ 1) การจัด
ระเบียบข้อมูล 2) การทำดัชนีหรือกำหนดรหัสข้อมูล 3) การกำจัด
ข้อมูลหรือสร้างข้อสรุปชั่วคราว 4) การสร้างบทสรุป และ
5) การพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ จากนั้นนำเสนอ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในทุกประเด็นที่ต้องการศึกษาให้สอดคล้อง
และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ
2 คือ การนำเสนอในรูปแบบของการบรรยายด้วยถ้อยคำ
(Narrative/Extended Text) ซึ่งเป็นส่วนของการนำเสนอหลัก
ร่วมกับการนำเสนอด้วยแผนภาพ (Visual Display) ซึ่งเป็นส่วนช่วย
เสริมให้การนำเสนอมีความคมชัดและน่าสนใจยิ่งขึ้น

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
แบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรี ในพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 7 แห่ง
นี้มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้



1. การดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรี

การดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการโดยดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะตามแนวทางประชารัฐของจังหวัดลพบุรี ได้นำหลัก 3 ข. (3 R's) มาประยุกต์ใช้ ดังนี้

1.1 ใช้น้อย (Reduce) โดยได้รณรงค์ กำหนดเป็นกฎข้อห้าม และเน้นการใช้วัสดุท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านทดแทนการใช้ถุงพลาสติกและโฟม เช่น ถุงผ้า ตะกร้า ปิ่นโต แทนการใช้ถุงพลาสติก ใช้ใบตอง ใบบัว งาน ชาม แทนการใช้โฟม เป็นต้น อบต.โก่งธนูสนับสนุนนวัตกรรมพวงหรีดจักสานพัดจากไม้ไผ่แทนพวงหรีดแบบเดิมที่ก่อให้เกิดขยะซึ่งสามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้ชุมชนมากกว่า 250,000 บาท/ปี สามารถลดขยะที่มาจากพวงหรีดแบบเดิมตามวัดต่าง ๆ มากกว่า 500 พวง/ปี ซึ่งสามารถสร้างงานที่เกิดจากการพลิกฟื้นภูมิปัญญาท้องถิ่นแล้วยังสามารถสร้างรายได้ให้ชุมชนโดยเฉพาะผู้สูงอายุได้อีกด้วย เป็นต้น

1.2 ใช้ซ้ำ (Reuse) โดยได้เน้นการรณรงค์ให้ประชาชนและนักเรียนใช้วัสดุหรือภาชนะที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำแล้วซ้ำอีกได้ เช่น ถุงผ้า ตะกร้า ปิ่นโต เป็นต้น แทนการใช้ถุงพลาสติกที่ใช้ได้ครั้งเดียว (หรือน้อยครั้ง) แล้วต้องทิ้ง

1.3 ใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) โดย

1) เริ่มจากสร้างความรู้ความเข้าใจจนเกิดการเห็นคุณค่าและความสำคัญ และลงมือจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจกับกลุ่มผู้นำรวมทั้งสร้างอาสาสมัครและแกนนำครัวเรือนต้นแบบ ทั้งจากการศึกษาดูงานและการประชุม



3) การจัดการขยะที่สามารถแปรรูปใช้ประโยชน์อื่นได้ จากความรู้โดยทั่วไปอีกร้อยละ 30 เป็นขยะที่สามารถนำมาสร้างประโยชน์ได้จากกร “นำมาแปรรูปให้เกิดประโยชน์อื่น ๆ” จึงรณรงค์ให้จัดตั้ง “ธนาคารขยะ” ขึ้น โดยเน้นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญจากชาวบ้านและผู้นำชุมชน เช่น อบต.ท่ามะนาว มีสมาชิก 130 ครัวเรือน มีเงินช่วยเหลือสมาชิกศพละ 30 บาทต่อครัวเรือน อบต.ม่วงค่อม มีสมาชิก 981 หลังคาเรือน

อบรมตามแนวคิดที่ว่า “ขยะมีค่า อย่าทิ้ง” จนเกิดการเห็นคุณค่าและความสำคัญและลงมือจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง ซึ่งได้รับความร่วมมือจากครัวเรือนต่าง ๆ เป็นอย่างดี

2) การจัดการขยะอินทรีย์จากความรู้โดยทั่วไปว่าร้อยละ 64 เป็นขยะอินทรีย์ที่เกือบทั้งหมดเกิดจากครัวเรือน ถ้าบริหารจัดการไม่เป็นก็จะทำให้ขยะส่วนอื่น (อีกร้อยละ 36) จะกลายเป็นขยะที่ไม่มีประโยชน์และบริหารจัดการไม่ได้ไปด้วย โดยได้รณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง (ในครัวเรือน) แล้วจัดการขยะอินทรีย์ ให้เกิดประโยชน์ โดยการผลิตเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ทั้งการหมักเป็นขยะเปียกและการทำน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างความปลอดภัยให้กับดินด้วยจุลินทรีย์ ไล่เดือน และธาตุอาหาร ทำให้ประชาชนได้บริโภคผักผลไม้และข้าวที่ปลอดภัยจากปุ๋ยเคมี (เช่น โครงการ “บ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง” และ “ทางนี้มีผล ผู้คนรักกัน” ที่ อบต. โก่งธนู เป็นต้น) ประชาชนส่วนใหญ่สุขภาพดีขึ้นทั้งร่างกายและจิตใจ และเป็นการลดภาวะโลกร้อนไปพร้อมกันด้วย นอกจากนี้ อบต.ท่ามะนาวยังนำมูลสุกรมาผลิตเป็นแก๊สชีวภาพจากมูลสุกร จนเป็น “ตำบลพึ่งพาตนเองด้านพลังงาน” ตั้งแต่ปี 2561 จนถึงปัจจุบัน และชี้แจงจากการผ่านการหมักแล้วนำไปผสมถ่านไปโอบาเป็นปุ๋ยคุณภาพด้วย และได้ให้นำน้ำมันพืชที่ผ่านการใช้ในครัวเรือนมาผลิตเป็นพลังงานทดแทนประเภทไบโอดีเซลใช้ในการเกษตรรวมทั้งได้นำเศษไม้/ไม้ไผ่โดยนำมาเผาด้วยเตาเผาความร้อนสูง ทำให้สามารถขายถ่ายไปโอบาเป็นรายได้เสริมได้อีกทางหนึ่งด้วย ในขณะที่เทศบาลตำบลท่าศาลา จัดตั้งเป็นศูนย์ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ขึ้น เป็นต้น

มีเงินช่วยเหลือสมาชิกศพละ 30 บาทต่อครัวเรือน อบต.โก่งธนู มีจิตอาสาสามารถร่วมกันเป็นคณะกรรมการฯ ในระดับหมู่บ้าน มีสมาชิกมากกว่า 1,700 คน จัด “สวัสดิการเพื่อนช่วยเพื่อน” สมาชิกศพละ 50 บาทต่อคน เทศบาลตำบลท่าศาลา มีสมาชิก 245 ราย มีเงินช่วยเหลือสมาชิกศพละ 30 บาทต่อคน ในขณะที่ เทศบาลตำบลโพทะเลลดแก้วจัดตลาดนัดของเหลือใช้ขึ้น แล้วให้สมาชิกนำเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นต้น



4) การจัดการขยะทั่วไป (ซึ่งจะมีอยู่ราว ร้อยละ 3) ได้พยายามสร้างและใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดเพื่อให้เหลือทิ้งจริง ๆ ให้น้อยที่สุด โดยสนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุและนักเรียนผลิตเป็นสิ่งประดิษฐ์เพื่อนำมาสร้างรายได้ให้ชุมชนและผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น ซองกาแฟสามารถทำเป็นกระเป่า กล่องน้ำผลไม้สามารถทำเป็นหมวก หลอดกาแฟสามารถทำเป็นหมอนและที่นอนสำหรับผู้ป่วยติดเตียง ถูกลมโรงเรียนสามารถทำเป็นตู้ปุ๋ย ขวดพลาสติกสามารถทำเป็นโคมไฟ/กระถางต้นไม้ ซองขนมสามารถทำเป็นดอกไม้ประดับ กระป๋องสามารถทำเป็นตะกร้าและกระเช้า ยางรถยนต์ทำสิ่งประดิษฐ์เฟอร์นิเจอร์ กระถางต้นไม้ ทำธนาคารน้ำใต้ดิน (ลดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและเชื้อโรคต่าง ๆ ได้) โดย อบต. ม่วงค่อมนำกะลามะพร้าวมาพัฒนาเป็น “กะลาสามัคคี” เป็นอุปกรณ์ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่ดี อบต.ท่ามะนาวใช้เทคโนโลยีเครื่องอบแห้งขยะให้แห้งและอัดก้อน RDF ส่งเป็นเชื้อเพลิง ทั้งนี้ส่วนที่เหลือและไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้จริงได้ณรงค์ให้นำมารวมกันที่จุดรวบรวมขยะทั่วไปเพื่อส่งอัดเป็นขยะก้อนเพื่อส่งให้บริษัทที่มารับไปผลิตเป็นเชื้อเพลิง หรือนำมันต่อไป

5) การจัดการขยะอันตราย ซึ่งประกอบด้วย ขยะพิษและขยะติดเชื้อ ซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 3 ดำเนินการ โดยขยะพิษ จัดสถานที่รวบรวมไว้แล้วเจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมารับไปทำลายอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการต่อไป ส่วนขยะติดเชื้อได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนนำไปทิ้งที่จุดรวบรวมติดเชื้อของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ได้จัดเตรียมไว้ แล้วเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราชรวบรวมไปทำลายอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการต่อไป

6) การบริหารจัดการน้ำเสียชุมชน เน้นการจัดทำธนาคารน้ำใต้ดินให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ที่มีปัญหาน้ำท่วมขัง อีกทั้งการดำเนินการจัดทำธนาคารน้ำใต้ดินยังสามารถเชื่อมโยงกับงานบริหารจัดการขยะได้

2. หลักการสำคัญของการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างบูรณาการของจังหวัดลพบุรี

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างบูรณาการของจังหวัดลพบุรีมาจากหลักการดำเนินการสำคัญ ได้แก่

2.1 หลักการรับผิดชอบต่อ: โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจ ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการที่ทุกฝ่าย

ทุกคนจะต้องรับผิดชอบการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน โดยเน้นว่า “ขยะเป็นเรื่องของพวกเราทุกคน เมื่อเราเป็นผู้สร้างขยะ ดังนั้นเราต้องรับผิดชอบต่อขยะที่เราสร้างขึ้นด้วย”

2.2 หลักการมีส่วนร่วม: โดยเน้นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ 1) การมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของขยะ โดยไม่ปิดความรับผิดชอบว่าเป็นเรื่องของ อบต./เทศบาลเท่านั้น 2) การมีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้เพื่อร่วมกันวางแผนในการบริหารจัดการขยะ 3) การมีส่วนร่วมในการลงมือบริหารจัดการขยะโดยเริ่มตั้งแต่การคัดแยกขยะตั้งแต่ครัวเรือน ซึ่งเป็นต้นทางของขยะ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น และ 5) การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการขยะครบวงจรนี้ซึ่งผลสำเร็จที่สำคัญคือการมีสุขภาพที่ดีของทุกคนในชุมชน/ตำบล ทำให้ประชาชนเกิดความกระตือรือร้นในการร่วมมือกับทางราชการ เกิดความเข้มแข็งและสามัคคีในชุมชน

2.3 หลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้: โดยได้วางแนวทางให้กองทุนธนาคารขยะดำเนินการ ประชุมชี้แจง รายงานยอดรายรับ/รายจ่าย กำหนดราคากลางการซื้อขาย เผยแพร่ข้อมูล มีคณะกรรมการ ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้จนเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิก

3. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรี

ความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรีมาจากปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

3.1 คนพร้อม-ใจพร้อม: โดยทีมงานทุกคนต้องมี “หัวใจ” ที่อยากเห็นตำบลปลอดขยะ มีความมุ่งมั่นที่จะนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน และพร้อมจะเป็นแบบอย่างให้ประชาชนทำตาม

3.2 กลยุทธ์การหาแนวร่วม: โดยลงพื้นที่อย่างจริงจัง ยึดหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เพื่อทำความเข้าใจพร้อมมุ่งใจให้ทุกครัวเรือนคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง โดยมุ่งใจให้เห็นว่าสามารถร่วมมือกันทำได้

3.3 สร้างเครือข่ายมาช่วยงาน: โดยใช้หลักการบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดำเนินการบริหารจัดการขยะ (บ้าน-ทุกครัวเรือนในตำบล วัด-วัดทุกวัดในเขตตำบล ราชการ-หน่วยงานราชการทุกหน่วยงานในเขตตำบล อบต./เทศบาล



โรงเรียน รพ.สต. เป็นต้น) เพราะพระมีบารมีชักจูงประชาชนได้ ครุมีบารมีชักจูงผู้ปกครองนักเรียนทุกบ้าน หมอมีบารมีชักจูง อสม. ทุกบ้าน จิตอาสา ทำดีด้วยหัวใจ เป็นต้น

3.4 ประชาชนตื่นตัวพร้อมปรับตัวกิจกรรมเป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม: โดยชักจูงให้ประชาชนร่วมมือคัดแยกขยะ และสมัคร เป็น อถล. (อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก) ครอบคลุมทั้งตำบลแล้ว ดำเนินการจัดประกวดหมู่บ้านสะอาด เพื่อให้หมู่บ้านเกิดความ กระตือรือร้น เป็นต้น

4. รูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบ บูรณาการของจังหวัดลพบุรี

ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรีในพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 7 แห่ง พบว่า

4.1 ยึดมั่น “3 หลักการ” สาน “3 พลัง” จริงจัง “3 ช.” กล่าวคือ

4.1.1 ยึดมั่น “3 หลักการ” ได้แก่ 1) หลักความ รับผิดชอบที่เน้นว่า “ขยะเป็นเรื่องของพวกเราทุกคน เมื่อเรา เป็นผู้สร้างขยะ ดังนั้นเราต้องรับผิดชอบขยะที่เราสร้างขึ้นด้วย” 2) หลักการมีส่วนร่วม และ 3) หลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้

4.1.2 สาน “3 พลัง” ได้แก่ “บวร” ซึ่งเป็น การบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดำเนินการ บริหารจัดการขยะ (บ: บ้าน-ทุกครัวเรือนในตำบล ว: วัด-วัดทุกวัด ในเขตตำบล ร: ราชการ-หน่วยงานราชการทุกหน่วยงานในเขต องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน รพ.สต. เป็นต้น)

4.1.3 จริงจัง “3 ช.” ได้แก่ การเน้นการลด ปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางโดยใช้หลัก 3Rs หรือ 3 ช. [Reduce (ใช้น้อย) Reuse (ใช้ซ้ำ) และ Recycle (นำกลับมา ใช้ใหม่)]

4.2 ผู้บริหาร คณะกรรมการและประชาชนตื่นตัว พร้อมร่วมมือกันปรับตัวกิจกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ

4.2.1 ใช้น้อย: โดยลดการสร้างขยะ ใช้วัสดุ ท่อถังและภูมิปัญญาชาวบ้านทดแทนการใช้ถุงพลาสติกและโฟม

4.2.2 ใช้ซ้ำ: โดยใช้วัสดุหรือภาชนะที่น่ากลับมา ใช้ซ้ำแล้วซ้ำอีกได้แทนการใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง

4.2.3 นำกลับมาใช้ใหม่ โดย

1) ขยะอินทรีย์: 1) หมักเป็นปุ๋ยชีวภาพ:

4 ลักษณะ ได้แก่ ถังขยะเปียกกลดโลกร้อน หมักเป็นปุ๋ยสูลงผัก ปลอดภัย หมักปุ๋ยโคนไม้ยืนต้น และ น้ำหมักชีวภาพ 2) แก๊สชีวภาพ และ 3) พลังงานทดแทน (เช่น ไบโอดีเซล ถ่านไปโอชา เป็นต้น)

2) ขยะรีไซเคิล: โดยคัดแยกขยะตั้งแต่ ครัวเรือน นำมาจำหน่าย แล้วนำรายได้จัดตั้งกองทุนธนาคารขยะ/ สวัสดิการเมื่อเสียชีวิต

3) ขยะทั่วไป: 1) แปรรูปไปใช้ประโยชน์ อื่น (เช่น พวงหรีด งานหัตถกรรม ปลุกผักลอยฟ้า ธนาคาร์น้ำใต้ดิน เป็นต้น) และอัดก้อนรอจำหน่ายเป็นเชื้อเพลิง

4.2.4 ขยะอันตรายจัดการตามหลักวิชา/ กฎหมาย โดย 1) จุบรวมขยะพิษ ให้ อบจ.ลพบุรี รับไปดำเนินการ ต่อ 2) จุบรวมขยะติดเชื้อให้ รพ.สต.รับไปดำเนินการต่อ และ 3) น้ำเสีย จัดทำธนาคาร์น้ำใต้ดิน

4.3 “ประชาชน” คือ ผู้ได้รับประโยชน์สูงสุด

ผลของการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบ บูรณาการของจังหวัดลพบุรีนี้ ได้ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาล ก่อให้เกิดสุขภาวะที่ดีในชุมชน ดังนั้น ผู้ที่ได้รับประโยชน์สูงสุดก็คือ ประชาชน อาจจำแนกได้อย่างชัดเจน ดังนี้

4.3.1 ด้านเศรษฐกิจ เช่น

1) ลดภาระงบประมาณในการจัดการ ขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จำเป็นต้องใช้ในการบริหาร จัดการขยะโดยทั่วไป เช่น การจัดการบรรทุกขยะ ค่าจ้างบุคลากร ในการจัดเก็บ ค่าน้ำมัน ค่าบำรุงรักษารถขยะ และค่าใช้จ่ายในการ ทิ้งขยะที่หลุมฝังกลบอีกจำนวนหนึ่ง ทำให้สามารถนำไปใช้เพื่อการ พัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านอื่น ๆ ได้อีกมาก

2) ลดภาระของครัวเรือนต่าง ๆ ที่จะต้อง มาแบกรับค่าใช้จ่ายเป็นค่าจัดเก็บ/ขนขยะรายเดือนอีกทุกเดือน (อย่างน้อย 20 บาท/ครัวเรือน) ค่าแก๊สหุงต้มในครัวเรือน เป็นต้น

3) เกิดการสร้างรายได้จากการจำหน่าย ขยะที่แปรรูปมาใช้ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะการนำขยะมาจำหน่าย และฝากเงินเข้าธนาคาร์ขยะ

4) เกิดการสร้างงานสร้างรายได้จาก การแปรรูปขยะทั่วไปที่ขายไม่ได้

5) การจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน โดยการทำปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์ (ทั้งแบบถังหมักโคนต้น แบบถัง หมักปุ๋ย และแบบน้ำหมักชีวภาพ) ทำให้ครัวเรือนต่าง ๆ ลดรายจ่าย จากการต้องซื้อปุ๋ยเคมีลงได้มาก รวมทั้งเมื่อนำปุ๋ยไปใช้ในการปลูก ผักสวนครัวก็ทำให้ลดรายจ่ายในการต้องซื้อผักมาประกอบอาหาร และในส่วนของที่เหลือจากการกินเองและแจกจ่ายกันกินในชุมชนแล้ว ยังสามารถนำมาจำหน่ายสร้างรายได้ได้อีกด้วย

4.3.2 ด้านสังคมวัฒนธรรมและสุขภาวะ เช่น

1) การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม อย่างสำคัญจากชาวบ้านและผู้นำชุมชน โดยเน้นให้เป็นเจ้าของและ เป็นผู้บริหารจัดการ โดยเริ่มที่แต่ละหมู่บ้านให้คัดเลือกอาสาสมัคร ที่มีจิตอาสาสามารถร่วมกันเป็นคณะกรรมการฯ เป็นกระบวนการยกระดับ จิตใจของคนในชุมชนที่จะต้องลุกขึ้นมาอาสาเป็น “ผู้ทำงาน (Actor) ที่เน้นการทำงานเชิงรุก (Active) มากกว่าจะเป็นผู้คอยรับ (Passive)” ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ต้องสร้างขึ้นในสังคมไทย



ซึ่งสอดคล้องกับแนวพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ที่เน้นโครงการ “จิตอาสา ทำดีด้วยหัวใจ” นับเป็นการน้อมนำแนวพระราชดำริฯ สู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่ง

2) การประชาคมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการที่ทุกฝ่าย ทุกคนจะต้องรับผิดชอบการจัดการขยะชุมชน โดยเน้นว่า “ขยะเป็นเรื่องของพวกเราทุกคน เมื่อเราเป็นผู้สร้างขยะ ดังนั้นเราต้องรับผิดชอบต่อขยะที่เราสร้างขึ้นด้วย” โดยเน้นการคัดแยกขยะจากครัวเรือนซึ่งเป็นต้นทางของขยะ เป็นการฝึกและพัฒนาให้ชาวบ้านเกิด “ความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม” แทนที่จะโยนภาระให้คนอื่น ซึ่งเป็นการเรียนรู้และฝึกฝนภาคปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่ง

3) การที่คณะผู้บริหารและคณะทำงานด้านการบริหารจัดการขยะเน้นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ 1) การมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการแสวงหาทางออก/ทางแก้ปัญหา 3) การมีส่วนร่วมในการลงมือบริหารจัดการขยะโดยเริ่มตั้งแต่การคัดแยกขยะตั้งแต่ครัวเรือนซึ่งเป็นต้นทางของขยะ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น และ 5) การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาจริง (Interactive Learning Through Action) ซึ่งจะเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนเกิดความกระตือรือร้นในการร่วมมือกับทางราชการเกิดความเข้มแข็งและสามัคคีในชุมชน

4) การที่คณะผู้บริหารและคณะทำงานด้านการบริหารจัดการขยะได้วางแนวทางให้กองทุนธนาคารขยะประชารัฐดำเนินการประชุมชี้แจง รายงานยอดรายรับ รายจ่าย กำหนดราคากลางการซื้อขาย ให้ทราบโดยทั่วกันเป็นประจำ มีคณะกรรมการนำฝาก-ถอน ชัดเจน อีกทั้งการนำฝากเงินจากการขายขยะ เป็นต้น นับเป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านได้เรียนรู้การบริหารจัดการทางการเงินด้วยตนเอง อันเป็นแนวทางประชารัฐ อีกทั้งยังสร้างนิสัยการทำงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้เพื่อป้องกันการทุจริตซึ่งเป็นการฝึกการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลที่เป็น การปฏิบัติจริงที่ทรงคุณค่ายิ่ง

5) การที่นำเงินที่ได้จากการจำหน่ายขยะและสมาชิก นำเข้าฝากและสมทบกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ของธนาคารขยะตามแนวทางประชารัฐ และได้นำไปช่วยในการบำเพ็ญกุศลศพของสมาชิก ที่เสียชีวิต ทายาทผู้รับผลประโยชน์จะได้รับเงินสวัสดิการ “เพื่อนช่วยเพื่อน” นับเป็นการสร้างโอกาสให้คนในชุมชนสมัครสมานสามัคคีกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นต้น

6) การสร้างงานสร้างรายได้จากการเริ่มต้นที่ตัวเราปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมา “ใช้น้อย” ร่วมกันเป็นการปลุกจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมทุกคนร่วมกัน “ใช้น้อย” ไม่ก่อให้เกิดขยะ “คิดก่อนใช้” รวมทั้งการนำขยะมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สร้างรายได้ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มีความรู้และมีมือ ในการทำงานหัตถกรรมนั้น นอกจากจะเป็นการสร้างงานที่เกิดจากการพลิกฟื้นภูมิปัญญาท้องถิ่นแล้วยังสามารถสร้างรายได้ให้ชุมชน โดยเฉพาะผู้สูงอายุได้อีกด้วย นับเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้อีกแนวทางหนึ่ง

7) ชาวบ้านส่วนใหญ่สุขภาพดีขึ้น ทั้งร่างกาย (จากการได้บริโภคอาหารที่ลดการใช้สารเคมีที่เป็นพิษต่อร่างกาย) และจิตใจ

4.3.3 ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น

1) การใช้ถังขยะลดโลกร้อน โดยการฝังถังขยะเปียกบริเวณโคนต้นไม้ยืนต้น มาทำเป็นปุ๋ยเพื่อประโยชน์ในการบำรุงต้นไม้ ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์อย่างมหาศาล ก่อให้เกิดสุขภาวะที่ดีในชุมชน กล่าวคือ 1) สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับดินที่อุดมไปด้วยจุลินทรีย์ ไล่เดือนและธาตุอาหาร ซึ่งเมื่อขยะได้ประมาณ 3 ใน 4 ส่วนของถัง จะถอดถังยกออกแล้วก็ใช้ดินกลบแล้วก็จะย้ายไปยังต้นไม้อื่นเรื่อย ๆ ในระยะยาวจะทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์โดยทั่วไปทั้งชุมชน/ตำบล 2) ต้นไม้ (โดยเฉพาะไม้ผล) ได้รับสารอาหารที่มีประโยชน์ เจริญงอกงามออกดอกออกผล รสชาติหวานกรอบอร่อยเป็นธรรมชาติ 3) ครัวเรือนส่วนใหญ่ลด/เลิกใช้ปุ๋ยเคมีกับไม้ผลและต้นไม้อื่น ๆ ทำให้ลดค่าใช้จ่ายและลดการได้รับสารเคมีเข้าสู่ร่างกาย 4) ประชาชนส่วนใหญ่สุขภาพดีขึ้นทั้งร่างกาย (จากการได้บริโภคอาหารที่ลดการใช้สารเคมีที่เป็นพิษต่อร่างกาย) และจิตใจ และ 5) เป็นการลดโลกร้อน ซึ่งบางพื้นที่สามารถขาย Carbon Credit ได้ด้วย

2) การที่จำหน่ายขยะที่แปรรูปมาใช้ประโยชน์ได้ สามารถร่วมมือกันคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง อีกทั้งสามารถลดปริมาณขยะลงได้ นับเป็นการจัดการกับ “สิ่งเหลือใช้” ของชุมชนที่มีประสิทธิภาพยิ่ง ทำให้ภูมิทัศน์ของตำบลเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม เป็น “ชุมชนน่าอยู่” อย่างแท้จริง

3) การสร้างงานสร้างรายได้จากการแปรรูปการประดิษฐ์สิ่งของจากขยะทั่วไปที่คัดแยกภายในครัวเรือนแล้วไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือฝากกับธนาคารขยะได้ เช่น ซองกาแฟทำเป็นกระเป๋ากลองเกล้า/น้ำผลไม้ทำเป็นหมวก หลอดกาแฟทำเป็นหมอนและที่นอนสำหรับผู้ป่วยติดเตียง ถูกลมโรงเรียนทำเป็นปุ๋ยโต๊ะ ขวดพลาสติกทำเป็นโคมไฟ ของขนมทำเป็นดอกไม้ประดับ เป็นต้น

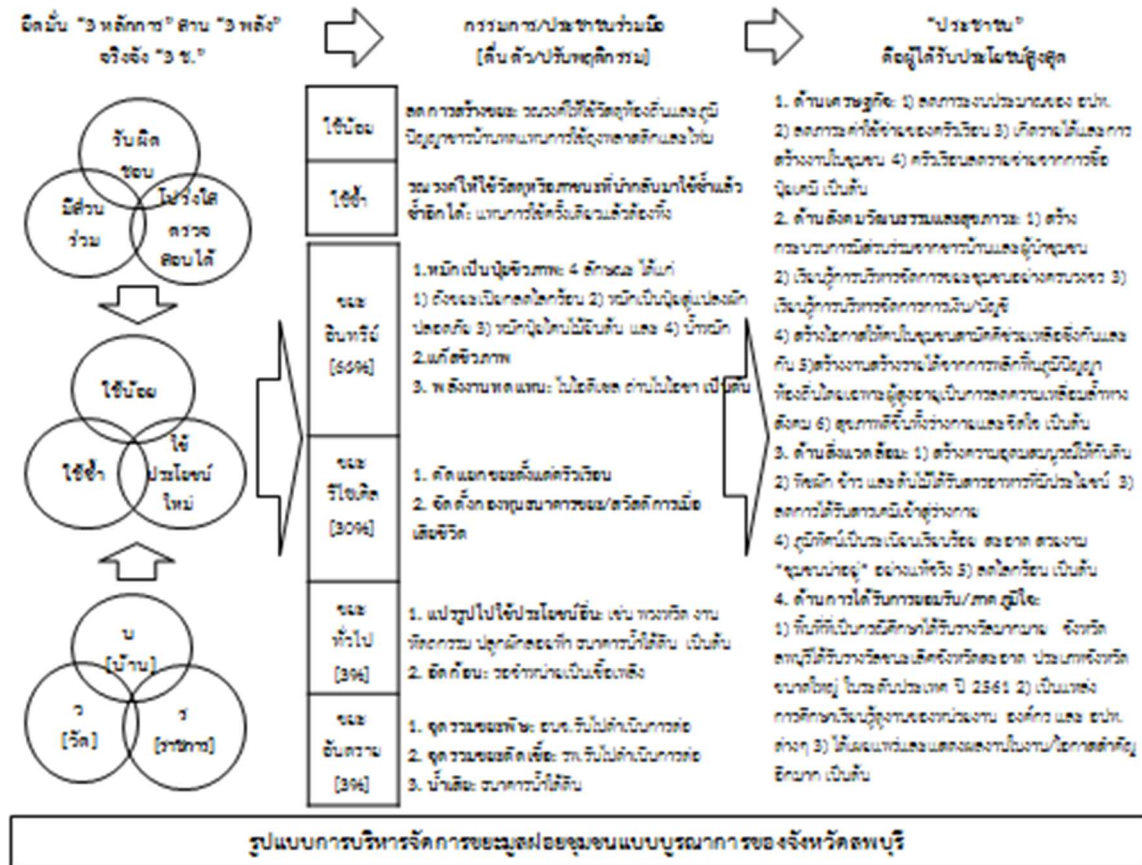


4.3.4 ด้านการได้รับการยอมรับ/ภาคภูมิใจ เช่น

- 1) พื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษาได้รับรางวัลมากมาย จังหวัดลพบุรีได้รับรางวัลชนะเลิศจังหวัดสะอาด ประเภทจังหวัดขนาดใหญ่ในระดับประเทศปี 2561 ซึ่งนับเป็นความภาคภูมิใจร่วมกันของชาวจังหวัดลพบุรีอย่างยิ่ง
- 2) เป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้ดูงานของหน่วยงาน องค์กร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ

3) ได้เผยแพร่และแสดงผลงานในงาน/

โอกาสสำคัญอีกมาก เป็นต้น
ซึ่งผลการศึกษาโดยสังเขปข้างต้นนั้น สามารถสรุปเป็นรูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรี ได้ดังนี้



สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรีได้เน้นการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตามแผนปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะตามแนวทางพระราชบัญญัติ 3 ข. (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ ใช้ประโยชน์ใหม่) (3 R's) มาประยุกต์ใช้อย่างจริงจัง โดยอยู่บนฐาน 3 หลักการสำคัญ คือ หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และ 4 ปัจจัยสำคัญ คือ คนพร้อม-ใจพร้อม กลยุทธ์การหาแนวร่วม สร้างเครือข่ายมาช่วยงาน และประชาชนตื่นตัวพร้อมปรับพฤติกรรม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสามารถสรุปรูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรี ได้ดังนี้

- 1) ยึดมั่น "3 หลักการ" (ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และความโปร่งใส ตรวจสอบได้) 2) สาน "3 พลัง" (บวร. เป็นการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน) 3) จริงจัง "3 ข." เน้น การลด

ปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางโดยใช้หลัก ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่) รวมทั้งผู้บริหาร คณะกรรมการและประชาชนตื่นตัวพร้อมร่วมมือกันปรับพฤติกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีประเด็นการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรีมีหลักการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ หลักความรับผิดชอบที่เน้นว่า "ขยะเป็นเรื่องของพวกเราทุกคน เมื่อเราเป็นผู้สร้างขยะ ดังนั้นเราต้องรับผิดชอบต่อขยะที่เราสร้างขึ้นด้วย" หลักการมีส่วนร่วม และหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของอนันต์ โพธิกุล (2561: 116) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการขยะชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่เสนอว่า ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ระดับครอบครัว จนถึงสังคมเมือง



ขนาดใหญ่ให้มีความตระหนักในการลด การคัดแยก ขยะมูลฝอย นำกลับมาใช้ใหม่ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ ขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ นภา จันทร์ตรี และคณะ (2563: 29) ที่ได้ศึกษาแนวทางการจัดการ ขยะอย่างยั่งยืนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ที่เสนอว่า ชาวบ้าน ต้องมีจิตสำนึก ตระหนักได้ว่าทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างขยะ ครวที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะด้วยตนเอง และยังเป็นไป ตามข้อเสนอของกรมควบคุมมลพิษ (2559: 54) ที่เสนอให้เน้น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ กับประชาชนในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ตั้งแต่ต้นทางผ่านช่องทางต่าง ๆ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจให้ผู้ผลิตและประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การบริโภคสินค้า โดยหันมาใช้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและ สินค้ารีไซเคิล เกิดการลด การใช้ซ้ำ และนำขยะมูลฝอยกลับมา ใช้ประโยชน์อีกครั้ง

2. จากผลการวิจัยที่พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรีมาจากปัจจัย ที่สำคัญ คือ 1) คนพร้อม-ใจพร้อม: โดยทีมงานทุกคนต้องมี “หัวใจ” ที่อยากเห็นตำบลปลอดขยะ มีความมุ่งมั่นที่จะนำไปสู่เป้าหมาย เดียวกัน และพร้อมจะเป็นแบบอย่างให้ประชาชนทำตาม 2) กลยุทธ์ การหาแนวร่วม: โดยยึดหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เพื่อทำความเข้าใจพร้อมใจให้ทุกครัวเรือนคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง โดยจูงใจ ให้เห็นว่าสามารถร่วมมือกันทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของกรม ควบคุมมลพิษ (2559: 37) ที่เสนอให้ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ สร้าง ความตระหนักให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ ต้นทางจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย และ 3) สร้างเครือข่ายมาช่วยงาน: โดยใช้หลักการบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการ ดำเนินการบริหารจัดการขยะ

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรีที่สำคัญ ประการหนึ่ง คือ การสาน “3 พลัง” ได้แก่ “บวร” ซึ่งเป็นการ บูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดำเนินการบริหาร จัดการขยะ (บ: บ้าน-ทุกครัวเรือนในตำบล ว: วัด-วัดทุกวัดในเขต ตำบล ร: ราชการ-หน่วยงานราชการทุกหน่วยงานในเขตองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น) ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของสันชัย พรหมสิทธิ์ (2562: 76) ที่ได้ศึกษาการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ขนาดใหญ่ กลาง เล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว พบว่ามีการดำเนินการจัดการขยะโดยมีการประสานงานหน่วยงาน ภายนอกมาร่วมดำเนินการจัดการขยะตามแนวทางที่สามารถ เชื่อมโยงกับหน่วยงานตนเองได้มีการขับเคลื่อนกิจกรรมตาม แนวทางประชาธิรัฐ “บวร” โดยในส่วนของวัดใช้หลักแห่งศรัทธาโดย

มีพระเป็นศูนย์กลางการดำเนินงาน และประสานส่วนราชการ ในพื้นที่เข้ามามีส่วนในการดำเนินการตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ใช้หลักผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของวิฑูร เอ็ยการนา และดิฐา แสงวัฒนะ (2563: 93) ที่ได้ศึกษาแนวทางการจัดการ ขยะมูลฝอยภายในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ แล้วพบว่านโยบาย ในการจัดการขยะมูลฝอยสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เช่น ให้การ สนับสนุนการจัดการขยะแบบครบวงจร มีกระบวนการสร้างความ ร่วมมือและการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชนให้มีการจัดทำกิจกรรม ที่หลากหลายเกี่ยวกับการจัดการปัญหาขยะ มีการส่งเสริมและ สนับสนุนให้ชุมชนคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้อง กับข้อเสนอของวิชัย โสสุวรรณจินดา (2558: 86) ที่ศึกษามาตรการ ทางกฎหมายในการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทยแล้วมี ข้อเสนอว่าควรกำหนดมาตรการส่งเสริมเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมจาก ประชาชน เช่น การจัดตั้งกองทุนเพื่อการจัดการขยะการส่งเสริม อาชีพการคัดแยกขยะ การจัดตั้งธนาคารขยะ และมีการเผยแพร่ ความรู้การแยกขยะและการร่วมจัดการขยะแก่เด็กในโรงเรียน นักศึกษาในสถาบันการศึกษา ประชาชนในชุมชน โดยให้มีการปฏิบัติ จนเป็นนิสัย รวมทั้งกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย ด้วย และ 3) จริ่งจิง “3 ช.” ได้แก่ การเน้นการลดปริมาณการเกิด ขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางโดยใช้หลัก 3Rs หรือ 3 ช.

4. จากผลการวิจัยที่พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรีนี้ได้ก่อให้เกิด ประโยชน์อย่างมหาศาล ก่อให้เกิดสุขภาวะที่ดีในชุมชน ดังนั้น ผู้ที่ ได้ประโยชน์สูงสุดก็คือ ประชาชน โดยเฉพาะประเด็นสิ่งแวดล้อมที่ ทำให้ภูมิทัศน์ของตำบลเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม เป็น “ชุมชนน่าอยู่” อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของรุ่งกานต์ พลายนแก้ว ประภัสสร อักษรพันธ์ (2562: 242) ที่ได้ศึกษาผลของ การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบล บ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี แล้วพบว่าสภาพ แวดล้อมในเขตพื้นที่นำร่องสะอาด ทัศนียภาพสวยงาม ถนนเป็น ระเบียบเรียบร้อย ลดแหล่งนำเชื้อโรคในชุมชน ลดปัญหาขยะตกค้าง ทำให้ไม่ส่งกลิ่นเหม็น และสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการบริหาร จัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างบูรณาการของจังหวัดลพบุรีมาจากการยึดมั่น “3 หลักการ” สาน “3 พลัง” จริ่งจิง “3 ช.” ดังนั้น สมควรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนต่าง ๆ ควรจะต้อง เรียนรู้และนำสู่ปฏิบัติอย่างเข้มข้นและจริงจัง

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการบริหาร จัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างบูรณาการของจังหวัดลพบุรีมาจาก



การที่ผู้บริหาร คณะกรรมการ และประชาชนตื่นตัวพร้อมร่วมมือกัน ปรับพฤติกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้ง “ใช้น้อย” “ใช้ซ้ำ” และ “นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่” ดังนั้น สมควรที่ผู้บริหาร คณะกรรมการ และประชาชนควรจะต้องเรียนรู้และตื่นตัวพร้อมร่วมมือกันปรับพฤติกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการนำรูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบบูรณาการของจังหวัดลพบุรีนี้ไปทดลองปฏิบัติการจริงในบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขและความสำเร็จของการขยายสู่การปฏิบัติจริง

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2559). แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (พ.ศ. 2559-2564). กรุงเทพมหานคร: แอคทีฟพรินท์.
- _____. (2560). รายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559. กรุงเทพมหานคร: สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2561). แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ตามแนวทางพระราชรัฐ ประจำปี พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรมควบคุมมลพิษ. (2559). แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “พระราชรัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559-2560) ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559-2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย.
- กระทรวงมหาดไทย. (2562). แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี 2562.
- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2556). ระเบียบวิธีวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จังหวัดลพบุรี. (2563). เปลี่ยน “ขยะ” เป็น “พลัง” ก้าวอย่างและทางเดินจังหวัดลพบุรีสู่รางวัลชนะเลิศจังหวัดสะอาด กลุ่มจังหวัดขนาดใหญ่ในระดับประเทศ ปี 2561. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.ลิฟวิ่ง.
- ทวีศักดิ์ นพเกษร. (2549). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เล่ม 2: คู่มือปฏิบัติการวิจัยประยุกต์เพื่อพัฒนาคน องค์กร ชุมชน สังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครราชสีมา: โชคเจริญมาร์เกตติ้ง.

- ภา จันทรตรี, ทิพวรรณ พลสุขสมบัติ, ราตรี พิงกุล, เรืองอุไรวรรณโก, เบญจพร ประจง, ธนวัฒน์ กันภัย. (2563). แนวทางการจัดการขยะอย่างยั่งยืนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี. วารสารวิจัยรำไพพรรณี. 14(3): 25-31
- รัตน์ บัวสนธ์. (2558). การวิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งกานต์ พลายนแก้ว, ประภัสสร อักษรพันธ์. (2562). ผลของการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 5(2): 232-247.
- วิชัย โสสุพรรณจินดา. (2558). มาตรการทางกฎหมายในการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย. วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม. 11(2): 77-89.
- วิหุร เอัยการนา และศิธา แสงวัฒนะ. (2563). การศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยภายในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 15(2): 87-99
- วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์ และโยธิน แสงวดี. (2536). การสนทนากลุ่ม: เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สหามาควิจัยเชิงคุณภาพแห่งประเทศไทย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันชัย พรหมสิทธิ์. (2562). การจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขนาดใหญ่ กลาง เล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 9(1): 67-81.
- สุภาวค์ จันทวานิช. (2553). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ โพธิกุล. (2561). การบริหารจัดการขยะชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วารสารวิชาการสถาบันวิทยากรจัดการแห่งแปซิฟิก. 4(1): 107-121.
- Creswell, J. W. (2012). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*: Sage. Publications, Inc.
- Ritchie, J., Lewis, J., Nicholls, C. M. and Ormston, R. (2013). *Qualitative Research Practice: A Guide for Social Science Students and Researchers*. London: Sage Publications, Inc.



การประเมินความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
สำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี
Needs Assessment in the Preparation of the Teacher License Exam for Students
in Physical Education, Faculty of Education, Thailand National Sports University
Chon Buri Campus

ชลิตา ชมลีดา*, ธิติพงษ์ สุขดี

Chalita Chomseeda, Thitipong Sukdee

หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี จังหวัดชลบุรี 20000

Master of Education Program in Physical Education, Faculty of Education,
Thailand National Sports University Chonburi Campus, Chonburi 20000 Thailand

*Corresponding author E-mail: Chalita.Chomseeda@gmail.com

(Received: August 27 2021; Revised: October 19 2021; Accepted: October 27 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินและเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี และเสนอแนะแนวทางในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 144 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าความต้องการจำเป็นโดยเทคนิค Modified Priority Need Index และสถิติที่ ผลการวิจัยพบว่า

1. ลำดับของความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2) ด้านวิชาชีพครู 3) ด้านวิชาเอกพลศึกษา 4) ด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
2. นักศึกษาสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) มีความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ด้านวิชาเอกพลศึกษามากกว่านักศึกษาสาขาพลศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ไม่แตกต่างกัน
3. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู 1) ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการในการเตรียมตัวสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู 2) ควรมีการชี้แจงวิธีการสอบเกณฑ์การสอบ และจัดทำคู่มือการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู 3) ควรมีการจัดแผนการเรียนหลักสูตรให้สอดคล้องกับการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู 4) ควรมีการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมให้กับนักศึกษาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว 5) ควรส่งเสริมกิจกรรมภายในที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

คำสำคัญ : การประเมินความต้องการจำเป็น, การสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู, นักศึกษาสาขาพลศึกษา



Abstract

The purposes of this study were to assess and to compare need in the preparation of the teacher license exam for students in Physical Education, Faculty of Education, Thailand National Sports University Chon Buri Campus, and to provide guidance in preparing for the teacher license exam. The sample was 144 students at Faculty of Education, Thailand National Sports University Chon Buri Campus with stratified random sampling. The research instrument was a rating-scale questionnaire. The data were analyzed by mean, standard deviation, modified priority need index, and independent sample t-test. The research results showed that:

1. priority of needs assessment in the preparation of the teacher license exam for students in Physical Education, Faculty of Education, Thailand National Sports University Chon Buri Campus was shown from highest to lowest as follows: 1) English for communication, 2)teaching profession, 3) subject of physical education, 4) Thai language for communication, and 5)digital technology for education.

2. Students in Physical Education and Health Education (dual majors) needed to prepare the teacher license exam in physical education subject more than students in Physical Education with statistical significance at the level of .05, while there was no difference in other aspects.

3. Suggestions to guide the preparation of the teacher license exam were as follows: 1) there Should be an action plan for the preparation of the teacher license exam; 2) the exam instructions and criteria should be indicated; 3) the curriculum should be prepared in accordance with in preparing of the teacher license exam; 4) there should be additional short and long training for students; and 5) it should promote internal activities related to the preparation for the teacher license exam.

Keywords : needs assessment, teacher license exam, physical education of students



บทนำ

สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาต่าง ๆ ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประชากรและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ หรือสถาบันครุศึกษาในสังกัดของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นสถาบันหลักที่ทำหน้าที่ผลิตครู ดังเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 52 ระบุว่า “ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรและพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) โดยการผลิตครูถูกพัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตร 4 ปี และ ในปี พ.ศ. 2547 ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หลักสูตร 5 ปี ซึ่งนักศึกษาจะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูหลังสำเร็จการศึกษา และในปี พ.ศ. 2562 ได้กลับมาใช้การผลิตครูเป็นหลักสูตร 4 ปี อีกครั้ง แต่นักศึกษาต้องสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูหลังสำเร็จการศึกษา (คณะกรรมการคุรุสภา, 2563)

คณะกรรมการคุรุสภา (2563) ได้ออกประกาศเพื่อกำหนดรายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูตามข้อบังคับดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วย สาระความรู้ และสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาให้การรับรองปริญญา และประกาศนียบัตรทางการศึกษา เพื่อการประกอบวิชาชีพครู ของสถาบันต่าง ๆ ที่เสนอให้คุรุสภารับรอง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 เป็นต้นไป และคณะกรรมการคุรุสภา (2563) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูไว้ว่า สมรรถนะทางวิชาชีพครูประกอบด้วย 1. ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพครู ได้แก่ 1.1 วิชาภาษาและเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วย 1) การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 2) การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา 1.2 วิชาชีพครู 1.3 วิชาเอก และ 2. การปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งจะดำเนินการโดยวิธีการประเมินตามเครื่องมือประเมินที่คุรุสภากำหนดในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ 2) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน 3) การปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยเกณฑ์การตัดสินการทดสอบและประเมินแต่ละวิชาต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ เป็นคณะที่มีภารกิจสำคัญที่สุด คือ การผลิตบัณฑิต ซึ่งเป็นความรับผิดชอบที่คณะศึกษาศาสตร์ต้องผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความรู้ทักษะและความชำนาญมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถ

ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นประโยชน์ โดยนักศึกษาที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา และสาขาวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) ต้องสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามเกณฑ์ของคุรุสภา ซึ่งทำให้นักศึกษาที่จบหลักสูตร 4 ปี อาจจะไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทุกคนถ้าสอบไม่ผ่าน โดยจำนวนผู้ที่สอบผ่านนั้นจะสะท้อนคุณภาพการผลิตบัณฑิตครู การพัฒนาให้นักศึกษามีองค์ความรู้ในวิชาชีพและการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ที่จะทำให้นักศึกษาได้มีการเตรียมตัวในการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ดังงานวิจัยของ ชมแจ้ พงษ์เจริญ (2562) พบว่า บุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี มีการรับรู้ต่อการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูในระดับมากที่สุดในด้านวิชาชีพครู ด้านมาตรฐานวิชาชีพ และด้านการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และงานวิจัยของ มาริเย ลือโมะ และ ชวลิต เกิดทิพย์ (2560) พบว่า ครูประถมศึกษาคือที่ต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมีความต้องการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนโดยต้องการพัฒนาในด้านการวิจัยในชั้นเรียนสูง และรองลงมาคือ ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีและการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งการที่มหาวิทยาลัยจะเตรียมตัวให้ทบทานในห้วงค์ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ จำเป็นต้องมีกระบวนการเพื่อทราบความต้องการและการรวบรวมข้อมูลสำหรับคารวางแผนแก้ไขปัญหาในการสอบใบประกอบวิชาชีพครู จากสภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการประเมินความต้องการจำเป็น ที่เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดข้อมูลสารสนเทศเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น ด้วยเหตุผลดังกล่าวการประเมินความต้องการจำเป็นจึงเข้ามาเกี่ยวข้องกับคารวางแผนและการพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงจุดที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน (สุวิมล ว่องวานิช, 2550; Dick, Carey, & Carey, 2001; Smith & Ragan, 2005) และ สุนธธา ชินศิริ (2563) พบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูประถมศึกษานอกภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านความรู้ทางวิชาการ องค์ประกอบด้านคุณลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคล และองค์ประกอบด้านทักษะในการเรียนการสอน โดยที่องค์ประกอบด้านความรู้ทางวิชาการ ส่งผลต่อสมรรถนะครูประถมศึกษามากที่สุด จากเหตุผลที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการดำเนินการของหลักสูตรให้นักศึกษาได้มีความพร้อมในการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพต่อไป



วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ระหว่างนักศึกษาสาขาพลศึกษากับสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาสาขาพลศึกษากับสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) หลักสูตร 4 ปี ชั้นปีที่ 1 และ 2 ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 228 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาสาขาพลศึกษากับสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) หลักสูตร 4 ปี ชั้นปีที่ 1 และ 2 ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 144 คน ได้มาจากการตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ Krejcie & Morgan (1970) ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 โดยได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการหาสัดส่วนของประชากรของนักศึกษาทั้ง 2 สาขา โดยแบ่งเป็นชั้นปีที่ 1 และ 2 ได้ดังนี้ 1) นักศึกษาสาขาพลศึกษา ชั้นปีที่ 1 จำนวน 17 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 19 คน และ 2) นักศึกษาสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) ชั้นปีที่ 1 จำนวน 54 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 54 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

สาขาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี

1. สาขาพลศึกษา
2. สาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ประกอบด้วย

1. ด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
2. ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
4. ด้านวิชาชีพครู
5. ด้านวิชาเอกพลศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ระหว่างนักศึกษาสาขาพลศึกษากับสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี แตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคิท (Likert Scale) ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นการเรียงลำดับ (Ordinal Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยเป็นการตอบสนองสองรายการคู่ (dual response) คือ สภาพที่เป็นอยู่ (what is) และ สภาพที่คาดหวัง (what should be)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Question) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาคุณภาพของเครื่องมือแบบสอบถามไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ เพื่อมีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 0.80 - 1.00
2. นำไปทดลองใช้กับนักศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี เพื่อขอความร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์ ในการใช้กลุ่มตัวอย่างสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้เมื่อสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้แล้ว ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการทำวิจัยพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยให้ทราบ และนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน ซึ่งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระหว่างการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ผู้วิจัยจึงใช้แบบสอบถามแบบออนไลน์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล



การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยแปลความหมายเทียบกับเกณฑ์ และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี ใช้สูตรคำนวณด้วยเทคนิค Modified Priority Need Index (PNI modified) ในการจัดลำดับความสำคัญของการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยใช้สูตร PNI modified ของ นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) ดังนี้

$$PNI \text{ modified} = (I - D) / D$$

I (Important) หมายถึง สภาพที่คาดหวัง

D (Degree of success) หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่

2. เปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ระหว่างนักศึกษาสาขาพลศึกษากับสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี โดยใช้สถิติที่ (t-test Independent)

3. สรุปข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ผลการวิจัย

1. ลำดับของความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลำดับของความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี (n = 144)

รายการ	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่คาดหวัง			PNI modified	ลำดับ
	\bar{X}	S	ระดับ	\bar{X}	S	ระดับ		
1. ด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	2.95	1.08	น้อย	3.91	0.81	ปานกลาง	0.325	4
2. ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	2.46	1.08	น้อย	4.67	0.58	มาก	0.900	1
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา	3.36	0.80	ปานกลาง	3.91	0.91	ปานกลาง	0.161	5
4. ด้านวิชาชีพครู	2.74	0.97	น้อย	4.09	0.80	มาก	0.494	2
5. ด้านวิชาเอกพลศึกษา	2.92	1.09	น้อย	4.04	0.85	มาก	0.384	3

จากตารางที่ 1 พบว่า ลำดับของความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร พบว่าสภาพที่เป็นอยู่โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.46, S = 1.08$) สภาพที่คาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.67, S = 0.58$) 2) ด้านวิชาชีพครู พบว่า สภาพที่เป็นอยู่โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.74, S = 0.97$) สภาพที่คาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09, S = 0.80$) 3) ด้านวิชาเอกพลศึกษา พบว่า สภาพที่เป็นอยู่โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.92, S = 1.09$) สภาพที่คาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04, S = 0.85$) 4) ด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

พบว่า สภาพที่เป็นอยู่โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.95, S = 1.08$) สภาพที่คาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.91, S = 0.81$) และ 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา พบว่า สภาพที่เป็นอยู่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36, S = 0.80$) สภาพที่คาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.91, S = 0.91$)

2. การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ระหว่างนักศึกษาสาขาพลศึกษากับสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี จากการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นพบว่า ข้อมูลมีการแจกแจงปกติ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สถิติที่ (t-test Independent) ดังตารางที่ 2



ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ระหว่างนักศึกษาสาขาพลศึกษา กับสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี

รายการ	สาขาพลศึกษา (n = 36)	สาขาพลศึกษาและ สุขศึกษา (เอกคู่) (n = 108)	t	p
	PNI modified	PNI modified		
1. ด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	0.329	0.323	0.71	0.48
2. ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	0.890	0.903	-0.13	0.90
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา	0.177	0.164	0.93	0.36
4. ด้านวิชาชีพครู	0.486	0.497	-0.32	0.75
5. ด้านวิชาเอกพลศึกษา	0.229	0.438	-2.05*	0.04
รวม	0.405	0.438	-0.06	0.95

* P < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ระหว่างนักศึกษาสาขาพลศึกษา กับสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี พบว่า นักศึกษาสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) มีความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ด้านวิชาเอกพลศึกษามากกว่านักศึกษาสาขาพลศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

3. สรุปข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ดังนี้

1) ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการ ในการเตรียมตัวสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงการวางแผนในการเตรียมตัวสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ในแต่ละปี ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของเป้าหมายที่กำหนดไว้

2) ควรมีการชี้แจงวิธีการสอบ และเกณฑ์การสอบ เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจ และเตรียมพร้อม และจัดทำมือการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

3) ควรมีการ จัดแผนการเรียนหลักสูตรให้สอดคล้องกับการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ซึ่งจะต้องมีลำดับของรายวิชา และครอบคลุมวิชาที่ใช้สอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

4) ควรมีการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมให้กับนักศึกษา ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

5) ควรส่งเสริมกิจกรรมภายในที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

สรุปและอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่าลำดับของความต้อการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีความต้อการมากเป็นลำดับที่ 1 เพราะรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาภาษาอังกฤษนักศึกษาจะได้เรียนเพียง 3 รายวิชา คือ 1) ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2) ภาษาอังกฤษสำหรับวิชาชีพสุขศึกษา และ 3) ภาษาอังกฤษสำหรับกีฬาและการออกกำลังกาย อาจทำให้นักศึกษายังขาดทักษะการตีความ การสรุปความ และเข้าใจสาระของข้อความได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มารีแย ลีโม่ และชวลิต เกิดทิพย์ (2560) พบว่า ความต้อการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนโดยต้อการพัฒนาในด้านการใช้ภาษาอังกฤษ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้อวางแผนในการจัดทาส่งอำนวยความสะดวกและการสอนเพิ่มเติม รวมทั้งจัดการฝึกอบรมวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้กับนักศึกษา โดยวิชาชีพครูมีความต้อการจำเป็นลำดับที่ 2 สอดคล้องกับ ทศนา ประสานตรี (2555) พบว่า รูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม ควรส่งเสริมเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานด้านความรู้ ได้แก่ ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู จรรยาบรรณของวิชาชีพครู และงานวิจัยของ ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ และวาสนาไทย วิเศษสัตย์ (2563) พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูยังมีความจำเป็นที่จต้องส่งเสริมด้านมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานคุณวุฒิ และมาตรฐานการศึกษาชาติ และงานวิจัยของ เจนวิทย์ วาริบ่อ และ สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร (2564) พบว่า สมรรถนะครูผู้ช่วยตามความต้อการจำเป็นในมุมมองของครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยทักษะที่จำเป็นต่อวิชาชีพครู ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาชีพครู



ให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยวิชาเอกพลศึกษามีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 มีรายวิชาที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ 1) ภายวิภาคและสรีรวิทยา 2) การปฐมพยาบาลและการป้องกันการบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา 3) การจัดการเรียนรู้พลศึกษา และสอดคล้องกับ พงศธร ไพบูลย์ สุทธิ (2561) พบว่า ครูสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ในโรงเรียนทั้ง 3 สังกัด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ซึ่งนักศึกษาสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) มีความต้องการจำเป็นในการเตรียมตัวสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมากกว่า คือ วิชาเอกพลศึกษา เพราะได้เรียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาเอกพลศึกษาน้อยกว่านักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา สอดคล้องกับ จุฑามาส ศรีจันทร์ (2561) พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครู ต่างชั้นปี มีความต้องการพัฒนาตนเองในการทำวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2) ด้านวิชาชีพครู 3) ด้านวิชาเอกพลศึกษา 4) ด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 5 เพราะนักศึกษาได้รับความรู้จากการเรียนที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาจากหลักสูตรเป็นอย่างดี และนักศึกษายังมีการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับ ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ และ วาสนาไทย วิเศษสัตย์ (2563) พบว่า สมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสืบค้นและการใช้งาน 2) ด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม 3) ด้านเอกลักษณ์และคุณภาพชีวิต 4) ด้านการสอนและการเรียนรู้ 5) ด้านเครื่องมือและเทคโนโลยี และ 6) ด้านการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน

2. การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ระหว่างนักศึกษาสาขาพลศึกษากับสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี พบว่า นักศึกษาสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) มีความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ด้านวิชาเอกพลศึกษามากกว่านักศึกษาสาขาพลศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ด้านวิชาชีพครู ด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา นักศึกษาสาขาพลศึกษาและสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) ได้เรียนและพัฒนาในรายวิชาดังกล่าวตามหลักสูตรเท่า ๆ กัน จึงทำให้นักศึกษาทั้งสองสาขาที่มีความต้องการจำเป็นในการเตรียมตัวสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน

สอดคล้องกับ ไพบูลย์ สุทธิ (2561) พบว่า ครูสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ในโรงเรียนทั้ง 3 สังกัด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ซึ่งนักศึกษาสาขาพลศึกษาและสุขศึกษา (เอกคู่) มีความต้องการจำเป็นในการเตรียมตัวสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมากกว่า คือ วิชาเอกพลศึกษา เพราะได้เรียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาเอกพลศึกษาน้อยกว่านักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา สอดคล้องกับ จุฑามาส ศรีจันทร์ (2561) พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครู ต่างชั้นปี มีความต้องการพัฒนาตนเองในการทำวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาสาขาพลศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2) ด้านวิชาชีพครู 3) ด้านวิชาเอกพลศึกษา 4) ด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา จึงควรนำผลของการวิจัยไปเสนอ รองอธิการบดี รองคณบดี อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และผู้ที่สนใจ นำไปพัฒนาโดยมีการจัดทำแผนปฏิบัติการในการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และมีการชี้แจงวิธีการสอบ เกณฑ์การสอบ จัดแผนการเรียนหลักสูตรให้สอดคล้องกับการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มีการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมให้กับนักศึกษาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ส่งเสริมกิจกรรมภายในที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อให้เป็นมาตรฐานของการผลิตบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คณะกรรมการคุรุสภา. (2563). **ราชกิจจานุเบกษาหลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู**. พ.ศ. 2563 เล่ม 137 ตอนพิเศษ 109 ง.
- จุฑามาส ศรีจันทร์. (2561). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองในการทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 12(2), 31-42.



- เจนวิทย์ วาริบ่อ และสวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร. (2564). การพัฒนาโมเดลการวัดสมรรถนะครูผู้ช่วยตามความต้องการจำเป็นในมุมมองของครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*. 15(2), 97-108.
- ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ และ วาสนาไทย วิเศษสัตย์. (2563). การศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*. 15(1), 106-117.
- ชมแข พงษ์เจริญ. (2562). การรับรู้ของบุคลากรทางการศึกษาต่อการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มศว*. 13(2), 31-41.
- ทัศนาศรี ประสานตรี. (2555). การพัฒนารูปแบบความเป็นครูของนักศึกษามหาวิทยาลัยนครพนม. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*. 2(3), 25-32.
- เบญจวรรณ ศรีกุล จตุพล ยงศรี และ จักรกฤษณ์ โปณะทอง. (2562). การศึกษาทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษากลุ่มภาคใต้ตอนบน. *วารสารสุทธิปริทัศน์*. 33(108), 90-105.
- พงศธร ไพจิตร, สุธนะ ติงศภัทย์ และเอมอชฌา วัฒนบุรานนท์. (2562). ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*. 9(3), 30-36.
- ไพบุลย์ สุทธิ. (2561). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูสาขาวิชาคณิตศาสตร์ จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*. 12(3), 136-148.
- มารีแย ลือโมะ และ ขวลิต เกิดทิพย์. (2560). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูประถมศึกษาที่ต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. 28(3), 153-166.
- สุคนธา ชินศิริ. (2563). การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*. 14(2), 91-101.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Dick, W., Carey, L., & Carey, J. O. (2001). *The systematic design of instruction* (5th ed.). New York: Pearson Education.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Smith, P. L. & Ragan, T. J. (2005). *Instructional design* (3rd ed.). New Jersey: John Wiley & Sons.



การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 Model-Eliciting Activities Instructional Management to Improve Mathematical Problem-Solving Abilities of Second Grade Students

สุวพัชร โพธิ์ปิ่น*, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง

Suvaphat Phopin, Poranat Kitroongrueng

สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม 73000

Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University, Nakornpathom 73000 Thailand

*Corresponding author E-mail: phopin_s@su.ac.th

(Received: August 30 2021; Revised: October 11 2021; Accepted: October 27 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ก่อนและหลังเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ก่อนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดยางนอน อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 14 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities 2) แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) แบบ dependent ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การทำความเข้าใจปัญหาหามีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด รองลงมาเป็นการวางแผนแก้ปัญหา การดำเนินการตามแผน และค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุดคือ การสรุปคำตอบ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities, ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน



Abstract

The purposes of this research were 1) to compare the ability to solve mathematical problems of students before and after studying with the Model-Eliciting Activities Approach and 2) to compare learning achievement of students before and after studying with the Model-Eliciting Activities Approach. The sampling method used the cluster random sampling to select 14 second graders in the second semester academic year 2020 from Wat Yang Non School in Doem Bang Nang Buat District in Suphanburi Province. The research tools consisted of 1) the lesson plans based on the Model-Eliciting Activities Approach, 2) mathematical problem-solving ability test, and 3) learning achievement test. The statistics used in this study were mean, standard deviation, and t-test for independent samples. The results were as follows: 1) the ability to solve mathematical problems of second grade students after studying with the Model Eliciting Activities approach was higher than before studying with the statistically significant of .05 level. The aspect of understanding the problem was at the highest score. The aspects of problem-solving planning and implementation plan were at the second highest score. The aspect of summarizing answers was at the lowest score and 2) the learning achievement of second grade students after studying with the Model-Eliciting Activities Approach was higher than the outcome before studying with this approach with the statistical significance of .05 level.

Keywords : Model-Eliciting Activities Approach Instructional Management, Mathematical Problem-Solving Abilities, Achievement



บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นศาสตร์หนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดที่เป็นระบบ แบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ช่วยให้คาดการณ์วางแผนการแก้ปัญหาและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 56) คณิตศาสตร์วนเวียนอยู่กับมนุษย์ตั้งแต่ ตื่นนอนจนก่อนเข้านอน มนุษย์ได้ใช้คณิตศาสตร์ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ ดังนั้น คณิตศาสตร์จึงเป็นความรู้พื้นฐานในการคิดและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน (อัมพร ม้าคนอง, 2559: 1-3) เป้าหมายสำคัญของการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา คือ การมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักคิดและนำความรู้คณิตศาสตร์ไปใช้ประโยชน์เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเน้นให้ผู้เรียนฝึกฝนการแก้ปัญหา เพื่อทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการแก้ปัญหา สังคมประสบความสำเร็จที่ดีเกี่ยวกับการแก้ปัญหตามความสามารถแต่ละคน (Lester, 1977: 12) ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่จะสนับสนุนกระบวนการคิดของผู้เรียนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในอนาคตได้

จากการศึกษาสภาพปัญหาการสอนคณิตศาสตร์ทั่วประเทศ ผลจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนวัดยางนอน ซึ่งดำเนินการสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) วิชาคณิตศาสตร์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 ไปจนถึงปีการศึกษา 2562 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 29.38, 41.94 และ 38.61 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับจังหวัดและระดับประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 24.53 30.72 และ 25.41 ตามลำดับ ส่วนผลจากการทดสอบระดับชาติ (National Test : NT) ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในด้านความสามารถด้านคำนวณ (Numeracy) พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดยางนอน ในปีการศึกษา 2560 ไปจนถึงปีการศึกษา 2562 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 25.07, 36.34 และ 30.31 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับจังหวัดและระดับประเทศ จึงนับได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งที่ควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนา อย่างเร่งด่วน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563: ออนไลน์) ซึ่งการฝึกฝนความสามารถในการแก้ปัญหของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จะเป็นการฝึกกระบวนการคิดเพื่อเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป

เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุพบว่า การเรียนการสอนในวิชาคณิตศาสตร์ที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงทำให้นักเรียนจำนวนไม่น้อยมีความสามารถในการแก้ปัญหาและหาคำตอบไม่ได้พอ และเมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับเขตพื้นที่การศึกษา (LAS : Local Assessment System) พบว่า คะแนนเฉลี่ยในรายวิชาคณิตศาสตร์ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ที่ร้อยละ 57.26 และนักเรียนมีคะแนนอยู่ใน

ระดับปรับปรุงร้อยละ 31.89 และพอใช้ร้อยละ 40.51 มีนักเรียนเพียงร้อยละ 22.55 เท่านั้นที่มีคะแนนอยู่ในระดับดี (ข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3, 2562)

การเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในปัจจุบันสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนานักเรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เพื่อให้ นักเรียนสามารถนำความรู้คณิตศาสตร์ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งความสามารถในการแก้ปัญหาเชื่อมโยงทักษะอื่น ๆ ที่สำคัญเข้าไว้ด้วยกัน เช่น การสื่อสาร การวิเคราะห์และตัดสินใจ การให้เหตุผล ผู้ที่แก้ปัญหาได้ดีมักมีความรู้ ประสบการณ์ ระบบการคิดและการตัดสินใจที่ดี (อัมพร ม้าคนอง, 2559: 39) โดยหลักการจัดการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาควรเริ่มจากสิ่งที่เรียนรู้ธรรมชาติ จับต้องได้ แล้วจึงพัฒนาไปสู่สิ่งที่ เป็นนามธรรม Dickinson and Hough (2012: 4-7) ได้กล่าวถึง การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริงว่าเป็นการช่วยพัฒนาการเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้ดีและการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่เริ่มต้นด้วยปัญหาที่ สอดคล้องกับโลกความจริงทำให้ผู้เรียนได้ฝึก การแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบ โดยใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียน

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์แนวทางที่ว่าจะส่งเสริมความสามารถนี้ได้คือแนวคิด Model Eliciting Activities หรือ MEAs ที่พัฒนาตาม ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ที่ให้ผู้เรียน สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและมีจุดประสงค์หลักเพื่อใช้สืบค้น ความคิดของผู้เรียน (Chamberlin and Coxbill, 2012: 169) โดย Model Eliciting Activities มีหลักการสำคัญในการออกแบบ กิจกรรม 6 ประการ (Lesh และคณะ, 2000 : 606-624) โดยสรุป คือ 1) หลักการสร้างแนวคิด (Model Construction Principle) 2) หลักการความจริง (Reality principle) 3) หลักการประเมินตนเอง (Self-Assessment principle) 4) หลักการจัดการเอกสาร (Construct Documentation principle) 5) หลักการปรับเปลี่ยนและนำมาใช้ใหม่ (Construct Shareability and Reusability principle) และ 6) หลักการเป็นต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ (Effective Prototype Principle) จากหลักการสำคัญทั้ง 6 ประการ Lesh และคณะ (2010: 147-149) จึงได้นำเสนอการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities มาออกแบบการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ในชั้นเรียน โดยได้กำหนดลักษณะงานเพื่อให้นักเรียน ได้ฝึกการตีความปัญหาในชีวิตจริงที่เชื่อมโยงกับวิชาคณิตศาสตร์หาวิธีการในการแก้ปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสม พร้อมประเมินวิธีการ ของตนเองและผู้อื่น แล้วปรับปรุงวิธีการแก้ปัญหาเพื่อนำไปปรับใช้ กับสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกันได้ โดยจะมี 3 ขั้นตอน คือ 1) Newspaper Article and Readiness Questions ข้อความ



ข่าว เหตุการณ์จากหนังสือพิมพ์ หรือสถานการณ์ในชีวิตจริงและตั้งคำถามเตรียมความพร้อม 2) Working on the Problem Statement เป็นการทำงานบนสถานการณ์ปัญหา โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มและให้นักเรียนเผชิญกับปัญหา จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันทำงานในบริบทของปัญหาที่เอื้อให้นักเรียนคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาตามหลักการสร้างแนวคิดและถ่ายทอดวิธีการแก้ปัญหาของนักเรียนบริบทของครูคือผู้ที่ช่วยเหลือและสังเกตการณ์ โดยหลีกเลี่ยงการถามหรือแสดงความคิดเห็นที่จะชักจูงนักเรียนไปสู่วิธีการใดวิธีการหนึ่ง 3) The groups present their solutions to the class เป็นการนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาของนักเรียนหลังจากแก้ไขปัญหาลงแล้วเพื่อตรวจสอบและค้นหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดสามารถนำไปดัดแปลงปรับใช้ใหม่และเป็นต้นแบบที่มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นแนวทางในการใช้กับปัญหาที่คล้ายคลึงกันต่อไปได้ และเป็นแนวการสอนที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับใช้ให้เข้ากับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นได้ จากการศึกษาวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิด Model Eliciting Activities มีส่วนช่วยส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้อีกด้วย

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์จะนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาอื่น ๆ ต่อไปได้ โดยคาดว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาคณิตศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ก่อนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ก่อนและหลังเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีแบบแผนเป็นการวิจัยขั้นพื้นฐานแบบก่อนและหลังการทดลองชนิดกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยมีหน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระอาจารย์ธรรมโชติ จำนวน 15 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระอาจารย์ธรรมโชติ จำนวน 15 โรงเรียน โดยแต่ละห้องละความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน เท่า ๆ กัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดยางนอน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14 คน ที่ได้มาโดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มจำนวน 1 ห้องเรียน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities จำนวน 6 แผน โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูนำเสนอสถานการณ์ปัญหาจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ เช่น ข่าว บทความ เหตุการณ์ในชีวิตจริง โดยครูกระตุ้นนักเรียนด้วยคำถามเพื่อเตรียมความพร้อม

ขั้นที่ 2 นักเรียนเผชิญกับปัญหาคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ โดยครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อร่วมกันเรียนรู้บริบทของปัญหา ตามกิจกรรมในใบงานโดยอาศัยหลักการของความจริงในการเรียนรู้ปัญหาที่ครูกำหนดให้ และประยุกต์ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาตามกระบวนการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน

ขั้นที่ 3 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอกระบวนการแก้ปัญหา หลังจากทุกกลุ่มเผชิญสถานการณ์ปัญหาแล้ว ครูให้นักเรียน



ทุกกลุ่มออกมานำเสนอวิธีการแก้ปัญหาหน้าชั้นเรียนผ่านการจับสลากลำดับในการนำเสนอ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนคิดโดยร่วมกันพิจารณาวิธีการแก้ปัญหาของแต่ละกลุ่มและปรับปรุงวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน และเพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ปัญหาและเป็นต้นแบบที่มีประสิทธิภาพในการนำไปใช้กับปัญหาที่คล้ายคลึงกัน

3.2 แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ชนิดข้อสอบอัตนัยจำนวน 4 ข้อ ข้อละ 12 คะแนน โดยคิดค่าความยากง่าย ได้ตั้งแต่ 0.29-0.76 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.25-0.79 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.95

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคนชนิดปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) 10 ข้อ และหลังเรียน (Post-test) 10 ข้อ โดยมีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.25-0.69 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.25-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.83

4. การดำเนินการทดลอง

ในการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นตอนการทดลอง เป็นขั้นที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1.1 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

4.1.2 ผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ให้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง

4.1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

4.2 ขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยเป็นการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 11 ชั่วโมง

4.2.2 การจัดช่วงเวลาในการเรียนแต่ละวัน จัดการเรียนการสอนตามเวลาของการเรียนการสอนในวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามแผนการเรียนรู้ของครูผู้สอน

4.2.3 เนื้อหาที่ใช้ คือ สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ รายวิชา ค 12101-คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หน่วยการเรียนรู้เรื่องการบวก ลบ คูณ หารระคน

4.2.4 ดำเนินการสอนโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนเอง

4.3 ขั้นหลังการทดลอง ภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) แบบ dependence

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ก่อนและหลังเรียน

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ก่อนและหลังเรียน

การทดลอง	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t-test	Sig.
ก่อนเรียน	14	24	0.64	1.08	15.23*	.00
หลังเรียน	14	24	18.86	4.42		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05



จากตารางที่ 1 พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ก่อนหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.05 โดยความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียน ($\bar{X} = 18.86$, S.D. = 4.42) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 0.64$, S.D. = 1.08) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ก่อนและหลังเรียน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ก่อนและหลังเรียน

การทดลอง	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t-test	Sig.
ก่อนเรียน	14	10	3.43	1.60	10.67*	.00
หลังเรียน	14	10	8.00	1.24		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน ($\bar{X} = 8.00$, S.D. = 1.24) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 1.60) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ก่อนและหลังเรียน พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ผู้วิจัยมุ่งเน้นสนับสนุนให้นักเรียนได้คิดแก้ปัญหาตามกระบวนการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอนดังนี้

1) การทำความเข้าใจปัญหา เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงความสามารถในการคิดว่าโจทย์ต้องการอะไร และโจทย์บอกอะไรบ้าง เพื่อมองหาเป้าหมายและรวบรวมข้อมูลที่โจทย์ให้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการความเป็นจริงที่ใช้ปัญหาที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจกับปัญหาได้ง่ายขึ้น ดังที่ Showalter (2009: 88) และ Schwartz et al. (2008: 479-506) ได้กล่าวไว้ว่าหลักการเป็นความจริงของแนวคิด Model Eliciting Activities เป็นหลักการสำคัญที่ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของปัญหา เป็นปัญหาที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับนักเรียน และมี

พื้นฐานของความเป็นจริงหรือใกล้เคียงกับความจริง เป็นการเตรียมพร้อมนักเรียนให้เรียนรู้ใช้เหตุผล และคิดวิเคราะห์เหตุการณ์ ทำให้นักเรียนสามารถแปลความหมายกิจกรรมจากความแตกต่างกันของความสามารถทางคณิตศาสตร์และความรู้ทั่วไปได้ สอดคล้องกับ ปรีชา เนาว่าเย็นผล (2556: 72-78) ที่กล่าวถึงการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาว่าควรใช้ปัญหาที่มีลักษณะคล้ายกับปัญหาในชีวิตจริงมาให้นักเรียนฝึกทำความเข้าใจและฝึกแก้ปัญหาซึ่งจะช่วยกระตุ้นความสนใจจากการตั้งประสบการณ์มาใช้ และเวชฤทธิ์ อังกะนภัทรชจร (2555: 124-126) ที่กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาโดยการสอนที่เน้นให้นักเรียนใช้ความรู้และประสบการณ์ในการแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ที่กำหนดเป็นการประยุกต์ใช้ความเข้าใจในบริบทที่สอดคล้องกับชีวิตจริง และในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ขั้นที่ 1 ครูนำเสนอสถานการณ์ปัญหาจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ เช่น ข่าว บทความ เหตุการณ์ในชีวิตจริง โดยครูกระตุ้นนักเรียนด้วยคำถามเพื่อเตรียมความพร้อม เป็นขั้นตอนที่จะเชื่อมโยงประสบการณ์ของนักเรียนและปูทางไปสู่การเผชิญสถานการณ์ปัญหาและช่วยให้นักเรียนเกิดการคิดผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลและตอบคำถาม

2) การวางแผนแก้ปัญหา เป็นพฤติกรรมที่ต่อเนื่องจากการทำความเข้าใจปัญหา เป็นการเชื่อมโยงทั้งข้อมูลจากโจทย์ความรู้จากเนื้อหา และประสบการณ์ เพื่อแสดงถึงแนวคิดในการแก้ปัญหาของนักเรียน ตามแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของ ปรีชา เนาว่าเย็นผล (2556: 72-78) ที่กล่าวถึงการเน้นให้นักเรียนวางแผนก่อนลงมือแก้ปัญหาเพื่อให้เห็นภาพรวมของการแก้ปัญหาก่อนและมีความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา ซึ่งจะพบในขั้นตอนที่ 3 ของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting



Activities ที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายจากเพื่อนกลุ่มอื่น ทำให้นักเรียนได้เห็นมุมมองในการแก้ปัญหาที่กว้างขึ้นและสามารถนำมาปรับใช้กับสถานการณ์ปัญหาที่ใกล้เคียงได้ จะใช้หลักการสร้างแนวคิดเพื่อตีความสถานการณ์ปัญหาและแสดงความสัมพันธ์ในรูปของการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ ซึ่ง Garfield et al. (2009: 2) ยังกล่าวว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมได้

3) การดำเนินการตามแผน หลังจากวางแผนการแก้ปัญหาแล้วนักเรียนจะต้องดำเนินการตามแผนที่วางไว้ในทิศทางเดียวกันกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2555: 76) ที่กล่าวถึง แนวทางการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาว่าควรสนับสนุนให้นักเรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนการแก้ปัญหาเพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์และคุ้นเคยกับขั้นตอนการดำเนินการที่ถูกต้องสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sulak (2010) ที่ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการฝึกฝนวิธีการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์พบว่าทดลองประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาอย่างมากเนื่องจากประสบการณ์ที่ได้รับการฝึกฝนการแก้ปัญหาซึ่งในขั้นตอนของการคิดคำนวณและแสดงวิธีแก้ปัญหานักเรียนจะได้ปฏิบัติตามหลักการจัดการเอกสารที่ต้องการให้นักเรียนนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาของตนเองผ่านการแสดงวิธีทำหรือกระบวนการคิดสอดคล้องกับ Chamberlin and Moon (2008: 3-4) ที่สนับสนุนการใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities เพื่อสร้างโอกาสที่ดีในการวิเคราะห์ความคิดของนักเรียนขณะแก้ปัญหาผ่านการแสดงขั้นตอนการแก้ปัญหา ในขั้นที่ 2 ของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ที่นักเรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหา ซึ่งทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนวิธีการแก้ปัญหา กระบวนการคิด และความสามารถในการคิดคำนวณ

4) การสรุปคำตอบ เมื่อสามารถแก้ปัญหาได้แล้ว การสรุปคำตอบจะเป็นการยืนยันคำตอบของนักเรียนซึ่งนักเรียนจะต้องมีความมั่นใจว่าคำตอบที่หามาได้นั้นสอดคล้องกับสิ่งที่โจทย์ต้องการและมีความถูกต้องเหมาะสม ตามที่สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2555: 76) ที่ต้องการให้นักเรียนได้ตรวจสอบกระบวนการคิดของตนเองและความสมเหตุสมผลของคำตอบ สอดคล้องกับปรีชา เนาว์เย็นผล (2556: 72-78) ที่กล่าวถึงการพัฒนาความสามารถในการสรุปคำตอบนั้นต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอทั้งการตรวจสอบและการตีความหมายของคำตอบ โดยหลักการประเมินตนเองจะเป็นการตรวจสอบวิธีการแก้ปัญหาของนักเรียน ตามที่ Bransford et al. (2000: 213-216) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ที่ออกแบบมาเพื่อช่วยขยายการคิดการตรวจทาน แก้ไขปรับปรุง

กระบวนการคิดของนักเรียนเพื่อการเป็นต้นแบบที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปปรับใช้กับสถานการณ์ใกล้เคียงได้ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์การแก้ปัญหาและการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาของผู้อื่น ในขั้นที่ 3 ของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities

หลังจากการจัดการจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบวก ลบ คูณ หารระคนและบอกวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการบวก ลบ คูณ หรือหาร จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง และนักเรียนสามารถวิเคราะห์โจทย์ หาค่าประกอบสิ่งที่โจทย์กำหนดให้และสิ่งที่โจทย์ต้องการเพื่อวางแผนแก้ปัญหาและแก้โจทย์ปัญหาได้ รวมทั้งสามารถระบุประโยชน์และแนวทางการปรับใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกันได้ ซึ่งนักเรียนสามารถใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์และลำดับการคิดได้อย่างเหมาะสม โดยเมื่อพิจารณาจากกระบวนการกลุ่มและการทำใบงานพบว่านักเรียนสามารถแก้ปัญหาจากสถานการณ์การบวก ลบ คูณ หารระคนที่กำหนดให้ได้ผ่านการทำความเข้าใจปัญหา การวางแผนแก้ปัญหา การดำเนินการตามแผน และการสรุปคำตอบ สอดคล้องกับ Chan (2008: 61-63) ที่นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ไปใช้ในการเรียนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา พบว่านักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีความหมายผ่านกระบวนการคิดที่เป็นระบบ โดย Lesh et al. (2000: 591-593) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities มีรูปแบบในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดค้นวิธีการหาคำตอบทางคณิตศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาและสามารถตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหาของตนเองได้จากปัญหาปลายเปิดที่ครูออกแบบมาเพื่อท้าทายให้นักเรียนสร้างตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของวิพาร์ เลิศสมิตพร (2558) และ ขวัญหทัย พิกุลทอง (2561) ที่ศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ก่อนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียนมีกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยฝึกให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ความต้องการของโจทย์ปัญหาและเชื่อมโยงข้อมูลที่สำคัญที่ได้จาก



การเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในชีวิตจริง และความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อวางแผนในการแก้ไขปัญหาและ ดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นระบบ และนักเรียนยังมีโอกาส แลกเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหา รวมถึงปรับปรุงวิธีการแก้ปัญหาให้ดีขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่องการบวก ลบ คูณ หารระคนของนักเรียนสูงขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของนางนุช ยืดเนื้อ (2557) ที่ศึกษาและพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาควบคู่กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยของนริศรา สำราญวงษ์ (2558) ที่ศึกษาและพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยของณัฐธัญญ์ จุฑาวงศ์ ที่พัฒนารูปแบบการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยมีรากฐานมาจากทฤษฎี การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อ คณิตศาสตร์ ซึ่งพบว่า หลังเรียนความสามารถในการแก้ปัญหาและ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนเช่นกัน และงานวิจัยของ Solekhan Supardi and Wardani (2021) ที่ได้ศึกษาความสามารถ ในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการ เรียนรู้แบบ PBL พบว่า หลังเรียนทักษะในการแก้ปัญหาและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น แสดงว่าการที่นักเรียนมีความสามารถ ในการแก้ปัญหาสูงขึ้นส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญห ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ ทำการสรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นดังต่อไปนี้คือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการ วิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การออกแบบเกณฑ์การประเมินความสามารถในการ แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนในชั้นประถมศึกษา ตอนต้น ควรให้น้ำหนักคะแนนในแต่ละขั้นของการแก้ปัญหาให้ เหมาะสมกับการใช้ความสามารถของนักเรียนที่แสดงออกมา ซึ่ง ในการนำการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ไปใช้ ควรปรับเกณฑ์การให้คะแนนใหม่ให้เหมาะสมกับความสามารถ ที่นักเรียนแสดงออกมา

2. ผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่นำวิธี สอนนี้ไปใช้ควรศึกษาโดยละเอียด เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนและคำถามให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องเนื้อหาที่สอน

3. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities เป็นกิจกรรมที่มีรายละเอียดและใช้เวลามาก ครูผู้สอน ควรบริหารจัดการเวลาเรียนที่มีลักษณะเป็นคาบเรียนต่อเนื่อง ประมาณ 2 คาบต่อการจัดการเรียนรู้ 1 ครั้งเพื่อให้เวลาเพียงพอ ในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

4. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิต จริง สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของนักเรียน นักเรียนจึงจำเป็นต้อง มีความรู้พื้นฐานที่มีมาก่อน และจัดการเรียนรู้หลังจากนักเรียน มีความรู้พื้นฐานที่ใช้ในการแก้ปัญหานั้น ๆ

5. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ผู้สอนจะต้องมีการจัดเตรียมบทความหรือสถานการณ์ที่ สอดคล้องประสบการณ์ของนักเรียนแต่ละช่วงวัย รวมถึงคอยแนะนำ ให้นักเรียนได้คิดหาคำตอบด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหา ควบคู่กับความสามารถในการสื่อสารสื่อความหมาย เนื่องจากการทดสอบก่อนเรียนนักเรียนส่วนมากไม่เขียนคำตอบในข้อสอบ อัตนัย และแนวคิด Model Eliciting Activities มีหลักในการ จัดการเอกสารที่ให้นักเรียนได้ฝึกเขียนอธิบายความคิดของตนเอง และให้นักเรียนได้นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ส่งเสริมให้นักเรียนได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถพัฒนาความ สามารถในการสื่อสาร สื่อความหมาย และการนำเสนอทาง คณิตศาสตร์ของนักเรียนได้

2. ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ที่มีต่อความร่วมมือและการทำงาน เป็นทีม ซึ่งเป็นทักษะสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 เนื่องจากกิจกรรมจะ มีการเข้ากลุ่มร่วมกันคิดแก้ปัญหา และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งแนวคิด Model Eliciting Activities มีหลักการปรับเปลี่ยนและ นำมาใช้ใหม่ที่ให้นักเรียนได้ฝึกฝนการรับฟังผู้อื่นรวมทั้งหลักการ เป็นต้นแบบที่มีประสิทธิภาพที่นักเรียนจะต้องร่วมมือกันปรับปรุง วิธีการให้ดีที่สุด

3. ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ในเนื้อหาคณิตศาสตร์เรื่องอื่น ๆ เช่น การวัด การหาพื้นที่และปริมาตร รวมถึงในรายวิชาอื่น ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ เป็นต้น เนื่องจากแนวคิด Model Eliciting Activities มีพื้นฐานมาจากแนวคิดการสร้างองค์ความรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งอาจเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้

4. ควรมีการศึกษาผลกระทบและแนวทางการจัดการ เรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities ในสถานการณ์ การเรียนออนไลน์ และการใช้แพลตฟอร์มสนับสนุนกิจกรรมกลุ่ม เพื่อตอบสนองการจัดการเรียนรู้ในอนาคต



เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (ฉบับปรับปรุง 2561). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ขวัญหทัย พิกุลทอง. (2561). **การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ขวัญหทัย พิกุลทอง และชนิศวรา เลิศอมรพงษ์. (2562). Model Eliciting Activities (MEAS): การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนไทยในยุคการศึกษา 4.0. **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์**. 21(3), 342-355.
- ณัฐธินุช จุยก้าววงศ์. (2563). **การพัฒนาแบบแผนการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. **วารสารวิจัยรำไพพรรณี**. 14 (ปีที่ 6 มกราคม-เมษายน): 15-23.
- นงนุช ยืดเนื้อ. (2557). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- นริศรา สำราญวงษ์. (2558). **การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2556). **การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์. ในประมวลสาระชุดวิชาสารัตถะและวิทยวิธีทางคณิตศาสตร์ Foundations and Methodologies of Mathematics Instruction**. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เวชฤทธิ์ อังกะภักทรขจร. (2555). **ครบเครื่องเรื่องควรรู้สำหรับครูคณิตศาสตร์ หลักสูตร การสอนและการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: จรัสสินทวงศ์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2555). **ครูคณิตศาสตร์มีอาชีพเส้นทางสู่ความสำเร็จ**. กรุงเทพมหานคร: 3-คิว มีเดีย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2555). **ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. **ผลจากการทดสอบระดับชาติ (National Test : NT) ระดับโรงเรียน**. [Online]. เข้าถึงได้จาก : <https://bet.obec.go.th/New2020/>. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2563.
- วิภาร เลิศสมิตพร. (2558). **ผลของการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนว Model-Eliciting Activities ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้ และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัมพร ม้าคนอง. (2559). **ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bransford, J., Brown, A. L. and Cocking, R. R. (Eds.). (2000). **How people learn: Brain, mind. Experience and school**. Washington, DC: National Academy Press.
- Chamberlin, S.A. and Coxbill, E. (2012). **Using model eliciting activities to introduce upper elementary students to statistical reasoning and mathematical modeling**. In L. Hatfield & R. Mayes (eds.), *Quantitative reasoning and mathematical modeling; A driver for STEM integrated education and teaching in context*. Wyoming Institute for the Study of Mathematics Education, Laramie, WY.
- Chamberlin, S.A., and Moon, S.M. (2008). **How does the problem based learning approach compare to the mode-eliciting activity approach in mathematics?** [Online]. *International Journal for Mathematics Teaching and Learning*.
- Chan Chun Ming Eric. (2008). **Using Model-Eliciting Activities for Primary Mathematics Classrooms**. [Online]. *The Mathematics Educator*.
- Dickinson, P. and Hough, S. (2012). **Using realistic mathematics education in UK classrooms**. [Online]. Retrieved from http://mei.org.uk/files/pdf/rme_impact_booklet.pdf



- Garfield, et al. (2012). **Inventing and Testing Models: Using Model-Eliciting Activities.** from <http://serc.carleton.edu/sp/library/mea/index.html>.
- Lesh, R., et al. (2000). **Principles for Developing Thought-Revealing Activities for Students and Teachers.** In A. Kelly, R. Lesh (Eds.), *Research Design in Mathematics and Science Education.* (pp. 591-646). Lawrence Erlbaum Associates, Mahwah, New Jersey.
- Lesh, R., et al. (2010). **Modeling Students' Mathematical Modeling Competencies.** New York Dordrecht Heidelberg London: Springer.
- Lester, F.K. (1977). **"Ideas about Problem Solving: A Look at Some Psychological Research."** *Arithmetic Teacher* 25, 2 (November): 2-14.
- Schwartz, D.L., Varma, S., & Martin, L. (2008). **Dynamic transfer and innovation.** S. Vosniadou (Ed.), *Handbook of Conceptual Change.* Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Showalter, Q. (2008). **The effect of model-eliciting activities on problem solving process and student disposition toward mathematics.** graduate degree program in Education, University of Kansas.
- Solekhan Z., Supardi K.I., Wardani S. (2021). **The Implementation of PBL Model by Using Demonstration Toward Problem Solving Skill and Student Learning Outcome.** [Online]. *Journal of Primary Education*, 10(3): 311-316. Available from <https://journal.unnes.ac.id/sju/index.php/jpe/article/view/35349>
- Sulak S. (2010). **Effect of problem solving strategies on problem solving achievement in primary school mathematics.** *Procedia Social and Behavioral Sciences.* 9: 468-472.

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี



การวิเคราะห์รูปแบบการออกแบบเพื่อการสื่อสารตราสินค้าไลฟ์สไตล์ Analysis of Design Guidelines for Lifestyle Brand Communication

กมลชนก เศรษฐบุตฺร*

Kamolchanok Sreshthaputra

ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

Communication Arts, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University, Chonburi 20131 Thailand

*Corresponding author E-mail: kamolchanok@go.buu.ac.th

(Received: September 9 2021; Revised: 23 2021; Accepted: December 13 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการออกแบบการสื่อสารตราสินค้าไลฟ์สไตล์ที่ประสบความสำเร็จ ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์เนื้อหา โดยถอดบทเรียนจากตราสินค้าไลฟ์สไตล์ในต่างประเทศ ได้แก่ Happy Brush, BergHOFF, Philippe Starck, SMEG, Apple, Porsche Design, Sony และ Kohler จากนั้นทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคลจากประชากรไทย จำนวน 12 คน ที่มีส่วนร่วมในการสื่อสารตราสินค้าไลฟ์สไตล์ไทยซึ่งประสบความสำเร็จทั้งด้านรางวัลและยอดขาย

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ผู้รับผิดชอบตราสินค้าไลฟ์สไตล์ที่ถูกคัดเลือกมาในต่างประเทศนำกระบวนการคิดเชิงออกแบบและกิจกรรมด้านการออกแบบไปผนวกเข้ากับกลยุทธ์ของการบริหารธุรกิจในระดับโครงสร้าง ในขณะที่ประเทศไทยยังแค่นำไปอยู่ในกระบวนการทำงานเท่านั้น ในต่างประเทศมีการฝึกให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องคิดอย่างนักออกแบบ แต่ประเทศไทยยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการคิดอย่างนักออกแบบกับทุกคน นักออกแบบในต่างประเทศมีส่วนร่วมตั้งแต่ช่วงต้นของกระบวนการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยในประเทศไทยนักออกแบบรับผิดชอบเฉพาะช่วงท้าย ทั้งนี้ กระบวนการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติสำคัญน้อยที่สุดที่สามารถซื้อขายได้เป็นเรื่องที่ทำได้ยากสำหรับองค์กรทั้งต่างประเทศและในประเทศ และการสื่อสารการตลาดแบบครบวงจรผ่านช่องทางทั้งออนไลน์และออฟไลน์เป็นวิธีการที่ถูกนำมาใช้อย่างคล้ายคลึงกัน

คำสำคัญ : รูปแบบการออกแบบ, การสื่อสาร, ตราสินค้าไลฟ์สไตล์

Abstract

The purpose of this research is to analyze design guidelines for successful lifestyle brand communication. The qualitative content analysis method was applied to the lesson learned for lifestyle brands in foreign countries including Happy Brush, BergHOFF, Philippe Starck, Apple, Porsche Design, Sony, and Kohler. The in-depth interviews were used with 12 Thai representatives participating in Thai lifestyle brands which are successful for both awards and sales volume.

The findings indicated that people who are in charge of the selected lifestyle brands in other countries combine design thinking process and activity to business administration at the structural level while in Thailand those strategies are only used at the working process. In other countries, the related personnel are trained to think like designers. On the other hand, in Thailand, the Idea of staff thinking as a designer has not been mainly focused. Designers in other countries participate at the beginning of new product development process while the designers in Thailand are responsible only at the end of the process. However, the process of minimum variable products for market testing is difficultly created in both foreign countries and in Thailand. The integrated marketing communication method via online and offline channels is used in similar way.

Keywords : Design Guidelines, Communication, Lifestyle Brand



บทนำ

แนวคิดเรื่องการตลาดเริ่มพัฒนาจากการการตลาด 1.0 ที่มุ่งศูนย์กลางของแนวคิดไปที่ตัวผลิตภัณฑ์ (Product Centric) เป็นการสร้างผลิตภัณฑ์ให้ดีที่สุด เพื่อสร้างความคุ้มค่าสูงสุดให้อยู่เหนือกว่าคู่แข่งด้วย 4P (Product, Price, Place, Promotion) ยุคถัดมาของการตลาด 2.0 ได้เปลี่ยนแนวคิดไปที่การมุ่งไปยังผู้บริโภค (Customer Centric) โดยเน้นการเจาะกลุ่มเป้าหมาย (Segmentation) และการวางตำแหน่งให้กับผลิตภัณฑ์ (Positioning) สำหรับการตลาด 3.0 ได้เปลี่ยนเป็นการให้มนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Human Centric) โดยหันมาสร้างผลกระทบทางบวกให้กับสังคมและสิ่งแวดล้อม จากนั้นในยุคการตลาด 4.0 อินเทอร์เน็ต สื่อสังคม และการค้าขายผ่านทางอินเทอร์เน็ตเริ่มเข้ามา ทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนไป นักการตลาดจึงต้องเปลี่ยนวิธีการสื่อสารผลิตภัณฑ์และบริการจากสื่อดั้งเดิมเป็นสื่อดิจิทัล (Traditional to Digital) และเมื่อมาถึงยุคการตลาด 5.0 ซึ่งเป็นยุคเทคโนโลยีสำหรับมวลมนุษยชาติ (Technology for Humanity) นักการตลาดต้องสร้างการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่มนุษย์ โดยนำเทคโนโลยีมาทำให้ชีวิตดีขึ้น (Kotler, Kartajaya, and Setiawan 2021: 20) จากการเปลี่ยนแปลงของแนวคิดการตลาดในแต่ละยุค ทำให้นักการตลาดต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสื่อสารตราสินค้าให้เข้ากับทุกยุคทุกสมัยด้วยเช่นกัน โดยใช้แนวทางการผสมผสานและประสานช่องทางการสื่อสารหลาย ๆ ทาง เพื่อสื่อเนื้อหาเกี่ยวกับองค์กรและผลิตภัณฑ์ให้ชัดเจน สอดคล้อง และเป็นอันหนึ่งเดียวกัน (Kotler และ Armstrong (2020: 239) แต่สำหรับในเรื่องของการออกแบบ มีนักการตลาดเพียงไม่กี่รายที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการบริหารทฤษฎีขั้นบันไดของการออกแบบ (Design Ladder) และแนวคิดการออกแบบ (Design Thinking) ให้เป็นเครื่องมือกลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับนักการตลาดในอดีตที่ผ่านมาเน้นการออกแบบเป็นเรื่องรองจากการตลาดหรือเรื่องเทคโนโลยี ยังคงมองภาพและประโยชน์ของการออกแบบเป็นเพียงกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับผลิตภัณฑ์และบริการเท่านั้น (วรณยศ บุญเพิ่ม และไตรรัตน์ สิทธิกุล, 2559: 150) ทั้งที่ผู้เชี่ยวชาญทางการตลาดอย่าง Kotler และ Armstrong (2020 : 123) ได้แสดงให้เห็นว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ดีจะก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้าน ทั้งช่วยสร้างความแตกต่างในด้านภาพลักษณ์ขององค์กรและของผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่อย่างดาษดื่นในตลาด ช่วยสร้างบุคลิกลักษณะให้กับผลิตภัณฑ์ที่เพิ่งออกสู่ตลาดให้โดดเด่นออกมาจากคู่แข่งธรรมดาทั่วไป ช่วยฟื้นฟูผลิตภัณฑ์ในช่วงเติบโตเต็มที่ให้กลับมาสดใหม่ขึ้น ช่วยสื่อสารคุณค่าของผลิตภัณฑ์ไปสู่ผู้บริโภคทำให้การตัดสินใจของผู้บริโภคง่ายขึ้น และที่สำคัญอย่างยิ่งการออกแบบที่ดีจะนำไปสู่การเพิ่มผลกระทบทางสายตา เสริมประสิทธิภาพของการรับรู้ข้อมูลที่ดีขึ้นและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภค

ตราสินค้าไลฟ์สไตล์ (Lifestyle Brand) เป็นตราสินค้าที่อยู่ในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภค ยกตัวอย่างเช่น เสื้อผ้า เครื่องอุปโภคบริโภค อาหาร การท่องเที่ยว ประสิทธิภาพ กิจกรรมผ่อนคลายรูปแบบต่าง ๆ ฯลฯ โดยเริ่มจากความคิดว่าแต่ละบุคคลนั้นมีอัตลักษณ์เฉพาะตน ซึ่งเกิดจากสิ่งที่ตนเลือก ประสบการณ์และภูมิหลัง เช่น เชื้อชาติ ชนชั้นทางสังคม วัฒนธรรมย่อย ฯลฯ ตราสินค้าไลฟ์สไตล์มุ่งกระตุ้นรอยเชื่อมต่อทางอารมณ์ระหว่างผู้บริโภคและความต้องการของพวกเขาเพื่อให้พวกเขาสามารถเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นวิธีที่ผู้บริโภคได้แสดงลักษณะเฉพาะตัว ด้วยความเชื่อว่าอัตลักษณ์ของตนจะถูกส่งเสริมเมื่อพวกเขาเชื่อมโยงตนเองกับตราสินค้าไลฟ์สไตล์ (Chernev, Hamilton, and Gal (2011: 67) นางสาวบรรจงจิตต์ อังคสิทธิ์ อธิบัติกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศกล่าวไว้ว่า อุตสาหกรรมตราสินค้าไลฟ์สไตล์ของประเทศไทยถือเป็นสาขาธุรกิจที่ยังเติบโตอย่างต่อเนื่องทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งจะเห็นได้จากมูลการผลิต การส่งออก และการจำหน่ายที่เพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องทุกปี ซึ่งปัจจุบันกรมฯ ยังคงมองว่าตราสินค้าไลฟ์สไตล์จะขยายตัวต่อเนื่องในทุกตลาด (Positioning, 2019)

องค์ประกอบอีกด้านที่จะช่วยให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับมากขึ้น คือ การได้รับรางวัลเพราะเป็นการรับประกันในระดับหนึ่งว่าสินค้านั้น ๆ มีการออกแบบที่ดี มีการทำงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งานในชีวิตจริง อีกทั้งรางวัลยังเป็นสิ่งเร้าที่ช่วยกระตุ้นผู้บริโภคในชั้นประเมินทางเลือก (Alternative Evaluation) ของกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคอีกด้วย (Kotler, Kartajaya, and Setiawan 2021: 20) นักการตลาดจึงควรมีความเข้าใจในกระบวนการออกแบบ ในขณะที่เดียวกันนักออกแบบก็ควรมีความเข้าใจในกระบวนการตลาดด้วยเช่นกัน การออกแบบแม้ไม่จำเป็นต้องมาจากข้อมูลทางการตลาดทั้งหมด แต่อย่างน้อยควรผ่านการทดสอบทางการตลาด (Concept Testing) ซึ่งนักออกแบบส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับสิ่งนี้ ผู้ประกอบการไทยที่กำลังเผชิญกับการแข่งขันด้านต้นทุนจึงควรหันมาให้ความสำคัญต่อการออกแบบอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ตราสินค้าไลฟ์สไตล์ให้ตอบโจทยความต้องการของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศได้ต่อเนื่องและมีความเจริญเติบโตยั่งยืนสืบต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการออกแบบการสื่อสารตราสินค้าไลฟ์สไตล์ในต่างประเทศและในประเทศไทยที่ประสบผลสำเร็จ และนำเอารูปแบบนั้นไปเป็นพื้นฐานในการออกแบบการสื่อสารตราสินค้าไลฟ์สไตล์ในประเทศไทยต่อไปในอนาคต



การทบทวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎีขั้นบันไดของการออกแบบ (Design Ladder) คือ การแบ่งระดับการใช้การออกแบบในธุรกิจโดย Danish Design Center ริเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2001 และยังใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน (Centre, 2011) เพื่อใช้แสดงให้เห็นภาพที่ชัดเจนว่าการใช้การออกแบบในธุรกิจนั้นมีกี่ประเภท และขั้นบันไดนี้ถูกใช้เป็นหลักในการสำรวจการใช้การออกแบบในธุรกิจของประเทศเดนมาร์ก เพื่อประเมินสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่ง Design Ladder นี้ถูกนำไปใช้ในหลายประเทศทั่วโลกในเวลาต่อมา นำเสนอข้อมูลผ่านรูปแบบแผนภูมิขั้นบันได ซึ่งรูปแบบทั้งหมดนั้นสามารถจำแนกออกได้เป็น 4 ระดับ

ขั้นที่ 1: No Design: การไม่ใช้การออกแบบเพื่อประโยชน์ด้านใดเลยหรือใช้น้อยมาก

ขั้นที่ 2: Design as Styling: การออกแบบเพื่อรูปลักษณ์และเพื่อการสร้างความน่าสนใจ

ขั้นที่ 3: Design as a Process: การใช้การออกแบบเพื่อกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่

ขั้นที่ 4: Design as Strategy: การนำกระบวนการคิดเชิงออกแบบและกิจกรรมด้านการออกแบบไปผนวกเข้ากับกลยุทธ์ของการบริหารธุรกิจในระดับโครงสร้าง

2. การคิดเชิงนักออกแบบ (Design Thinking) การคิดเชิงออกแบบเป็นการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยมีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง เน้นการลงมือปฏิบัติและการเรียนรู้จากการทดลอง กระบวนการทำงานวนซ้ำจากการสร้างความเข้าใจมนุษย์ การคิดสร้างสรรค์ และการทดสอบกับผู้ใช้เพื่อเรียนรู้และลดข้อผิดพลาด (Brown, 2008) โดยกระบวนการคิดเชิงนักออกแบบประกอบไปด้วย เข้าใจปัญหา (Empathize), กำหนดปัญหาให้ชัดเจน (Define), ระดมความคิด (Ideate), สร้างต้นแบบที่เลือก (Prototype), และทดสอบ (Test)

3. กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ (New Product Development) ประกอบไปด้วย (Kotler and Armstrong, 2020: 161) การก่อเกิดความคิด (Idea Generation), การกลั่นกรองความคิด (Idea Screening), การพัฒนาแนวคิดผลิตภัณฑ์ (Product Concept Development), การทดสอบแนวคิด (Concept Testing), การพัฒนากลยุทธ์การตลาด (Marketing Strategy Development), การวิเคราะห์ธุรกิจ (Business Analysis), การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development), การทดสอบตลาด (Test Marketing), และการทำการพาณิชย์หรือการออกสู่ตลาดจริง (Commercialization)

4. กระบวนการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติสำคัญน้อยที่สุดที่สามารถซื้อขายได้ (Minimum Viable Product) เป็นแนวคิดของ Lean ซึ่งเป็นการใช้ระบบทีมในการดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนา

ผลิตภัณฑ์และบริการด้วยความรวดเร็วโดยใช้ผู้บริโภคเป็นผู้ทดสอบ เพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์และบริการอีกครั้งก่อนออกสู่ตลาด (Ries, 2011: 75)

5. กลยุทธ์การสื่อสารตราสินค้า (Brand Communication Strategy) หมายถึง แนวทางในการสื่อสารตราสินค้าไปยังกลุ่มผู้บริโภคด้วยเครื่องมือสื่อสารหลากหลายรูปแบบ หลากหลายประเภท ทั้งที่เป็นการสื่อสารผ่านสื่อ (Impersonal Communication) และการสื่อสารส่วนบุคคล (Personal Communication) และทั้งที่เป็น วจนภาษา (Verbal) และอวจนภาษา (Non-verbal) มุ่งเน้นเพื่อสร้างความตระหนักรู้การจดจำได้เกี่ยวกับตราสินค้านำไปสู่การเกิดทัศนคติที่ดีต่อตราสินค้าซึ่งจะเป็นส่วนทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อและเกิดความภักดีต่อตราสินค้าในอนาคต (Rita, John, Sameena & Feldwick, 2003 : 293)

6. แนวคิดเกี่ยวกับสินค้าไลฟ์สไตล์ (Lifestyle Brand) เป็นตราสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ผูกพันเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มโดยเฉพาะ ไม่เหมารวมสำหรับทุกเพศทุกวัยเหมือนในอดีต แต่จะผลิตขึ้นเพื่อตอบสนองต่อผู้บริโภคที่มีลักษณะรูปแบบการใช้ชีวิตแบบนั้น ๆ โดยเฉพาะ เช่น กลุ่มคนทำงาน กลุ่มคนรุ่นใหม่ กลุ่มคนในเมือง เป็นต้น ทำให้ตราสินค้าเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้โดยตรง ด้วยลักษณะการสื่อสารที่ชัดเจน เข้าใจง่าย มีองค์ประกอบสำคัญที่ตอบสนองต่อการใช้ชีวิต ทำให้เกิดความสะดวกสบายง่ายต่อการใช้ชีวิต เป็นตราสินค้าที่ผลักดันให้เกิดได้ง่ายโดยใช้การสื่อสารเป็นหลัก (Brandis, 2017)

7. รางวัล Red Dot Design Award คือ เวทีงานประกวดผลงานการออกแบบที่ได้รับการยอมรับสูงสุดในระดับโลก มีผู้ส่งผลงานเข้าประกวดมากที่สุดและมีอายุยาวนานที่สุดในโลก เป็นรางวัลสูงสุดทางการออกแบบ โดยเริ่มจัดงานประกวดครั้งแรกตั้งแต่ปี 1955 หรือ 50 ปีมาแล้ว เกณฑ์ในการตัดสินรางวัลถือว่า เป็นบรรทัดฐานความน่าเชื่อถือทางการออกแบบและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ โดยเชิญคณะกรรมการกว่า 10 ประเทศทั่วโลก มาตัดสินรางวัล (Red Dot Design Awards, 2021)

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-dept Interview)

การวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นวิธีวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาข้อสรุปและตีความเกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ ของสาร ผู้รับสาร บริบทในการสื่อสาร ผลจากการสื่อสาร และพฤติกรรมทางสังคมที่สะท้อนผ่านสาร ซึ่งเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาที่มีจุดเด่นคือ ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยได้ด้วยตนเอง โดย



เก็บข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลมาจัดประเภทตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งข้อมูลที่น่ามาใช้วิเคราะห์เนื้อหาต้องเป็นข้อมูลจริง และนักวิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลนั้นต้องปราศจากการเข้าไปยุ่งเกี่ยวใด ๆ กับบริบทดังกล่าว (ปาริชาติ สถาปิตานนท์, 2545: 245)

ขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหาโดยสังเขป มีดังต่อไปนี้

1. กำหนดปัญหาสำหรับการวิจัย โดยปัญหาสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบการออกแบบตราสินค้าไลฟ์สไตล์ในต่างประเทศที่ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างไร

2. นิยามประชากรที่ใช้ในการวิจัยและสุ่มตัวอย่าง ตราสินค้าไลฟ์สไตล์ที่เลือกมาเป็นตราสินค้าในต่างประเทศที่ได้รับรางวัล Red Dot Design ซึ่งผู้วิจัยเลือกผลิตภัณฑ์ตราสินค้าไลฟ์สไตล์ที่ได้รับรางวัลมากกว่า 1 ครั้งภายในรอบ 10 ปี (2011-2021) และเป็นผลิตภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จทางด้านยอดขายสูงสุดตราสินค้าไลฟ์สไตล์ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์เนื้อหา

ประเภทผลิตภัณฑ์	ตราสินค้า	ปีที่ได้รับรางวัล	ยอดขายที่ได้รับ
ผลิตภัณฑ์สะดวกซื้อ	happybrush แปรงสีฟัน	2017	5 ล้านเหรียญยูโร
	แปรงสีฟัน	2018	4.5 ล้านเหรียญยูโร
	BergHOFF Leo ชุดหม้อ	2020	4 ล้านเหรียญยูโร
	เครื่องชง	2021	2 ล้านเหรียญยูโร
ผลิตภัณฑ์เลือกซื้อ	Philippe Starck แก้ว	2014	113 ล้านเหรียญยูโร
	แก้ว	2019	100 ล้านเหรียญยูโร
	SMEG เครื่องใช้ไฟฟ้า	2018	50 ล้านเหรียญยูโร
	เครื่องใช้ไฟฟ้า	2019	489 ล้านเหรียญสหรัฐ
ผลิตภัณฑ์เจาะจงซื้อ	Apple Watch นาฬิกา	2015	17.7 ล้านเรือน
	นาฬิกา	2019	30.7 ล้านเรือน
	Porsche Design กระเป๋า	2015	128 ล้านเหรียญยูโร
	รองเท้า	2018	120 ล้านเหรียญยูโร
ผลิตภัณฑ์ไม่แสวงซื้อ	Sony Robot	2018	2 ล้านเหรียญสหรัฐ
	Robot Toy	2020	1.9 ล้านเหรียญสหรัฐ
	Kohler ถังล้างจาน	2019	7 พันล้านเหรียญสหรัฐ
	เครื่องทำน้ำอุ่น	2020	7 พันล้านเหรียญสหรัฐ

ที่มา: รางวัล <https://www.red-dot.org> ยอดขายที่ได้รับ <https://www.statista.com>

3. กำหนดหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

a. หน่วยในการวิเคราะห์เนื้อหา (Unit of Analysis)

เช่น คำ แนวคิดหลัก คุณลักษณะ รายละเอียด เนื้อที่และเวลา เป็นต้น ในการวิเคราะห์ครั้งนี้กำหนดหน่วยจากแนวคิดหลักของกรอบการวิจัย

b. หน่วยในการระบุจำนวน (Unit of Enumeration)

เช่น เนื้อที่ การปรากฏ ความถี่ ความเข้ม เป็นต้น การใช้หน่วยในการวิเคราะห์และหน่วยในการระบุจำนวนนั้น ผู้วิจัยต้องเป็น

ผู้กำหนดขึ้นเองตามความเหมาะสม และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ทั้งนี้การกำหนดหน่วยของการวัดเนื้อหาควรจะกำหนดให้แคบมากที่สุด เพื่อให้เกิดความแม่นยำในการวิจัย ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ระบุจำนวนตามคุณสมบัติที่มี

4. สร้างเครื่องมือในการจำแนกประเภทเนื้อหา คือ แผ่นลงรหัส (Coding Sheet) ที่จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถแยกแยะหน่วยในการวิเคราะห์ออกมาได้อย่างชัดเจน



ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้แผ่นรหัสที่มีหน่วยวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 2 แผ่นลงรหัส (Coding Sheet) สำหรับวิเคราะห์เนื้อหา

แนวคิดหลัก	คุณสมบัติ
ทฤษฎีขั้นบันไดของการออกแบบ	- การใช้การออกแบบเพื่อกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ - การนำกระบวนการคิดเชิงออกแบบและกิจกรรมด้านการออกแบบไปผนวกเข้ากับกลยุทธ์ของการบริหารธุรกิจในระดับโครงสร้าง
การคิดเชิงนักออกแบบ	- เข้าใจปัญหา, กำหนดปัญหาชัดเจน, ระดมความคิด, สร้างต้นแบบที่เลือก, ทดสอบ
กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ในแง่ความมีส่วนร่วมของนักออกแบบในแต่ละขั้นตอน	- ความมีส่วนร่วมของนักออกแบบในขั้นการก่อเกิดความคิด - ความมีส่วนร่วมของนักออกแบบในขั้นการกลั่นกรองความคิด - ความมีส่วนร่วมของนักออกแบบในขั้นการพัฒนาแนวคิดผลิตภัณฑ์ - ความมีส่วนร่วมของนักออกแบบในขั้นการทดสอบแนวคิด - ความมีส่วนร่วมของนักออกแบบในขั้นการพัฒนากลยุทธ์การตลาด - ความมีส่วนร่วมของนักออกแบบในขั้นการวิเคราะห์ธุรกิจ - ความมีส่วนร่วมของนักออกแบบในขั้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ - ความมีส่วนร่วมของนักออกแบบในขั้นการทดสอบตลาด - ความมีส่วนร่วมของนักออกแบบในขั้นการทำกรณีศึกษาหรือการออกสู่ตลาดจริง
กระบวนการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติสำคัญน้อยที่สุดที่สามารถซื้อขายได้	- การใช้ผู้บริโภคเป็นผู้ทดสอบเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์ก่อนออกสู่ตลาด
การสื่อสารตราสินค้า	- มีการใช้เครื่องมือในการสื่อสารตราสินค้า

5. กำหนดเกณฑ์ในการลงรหัสข้อมูล โดยจะต้องระบุเกณฑ์ในการลงรหัสข้อมูลในแผ่นวิเคราะห์ข้อมูล ต้องรอบคอบและถูกต้องตรงกัน ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ระบุให้คุณสมบัติของแต่ละส่วนประกอบเป็นเกณฑ์ในการลงรหัสข้อมูล

6. ตรวจสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือในการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับความเข้าใจ การตีความข้อมูลที่สอดคล้องตรงกันของผู้ลงรหัส ดังนั้นผู้ลงรหัสจึงต้องทำความเข้าใจในรายละเอียดต่าง ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วนก่อนการลงรหัส จากนั้นเปรียบเทียบคุณสมบัติของข้อมูลทั้งหมดตามส่วนประกอบโดยพิจารณาความเหมือนและความแตกต่างและสร้างข้อสรุปที่ได้จากการเปรียบเทียบโดยบรรยายโยงให้เห็นคุณสมบัติของข้อมูลตามส่วนประกอบนั้น ๆ

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล

การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนั้นได้จัดทำคำถามคัดกรองในคุณสมบัติของบทบาทและความเกี่ยวข้องกับการออกแบบ การตลาด การสร้างตราสินค้าไลฟ์สไตล์ ถ้าไม่มีความเกี่ยวข้องจะคัดออก โดยผู้วิจัยถามคำถามคัดกรองไปยังผู้ให้ข้อมูล 20 ท่าน มีผู้ที่ตอบตรงตามคุณสมบัติ 7 ท่าน นอกจากนี้ยังผสมผสานกับเทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอล (Snowball Sampling) โดยให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แนะนำผู้ที่มีความเกี่ยวข้องอีกทอดหนึ่งเพื่อให้มั่นใจว่าสามารถเข้าถึงผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องไป 12 ท่าน แล้วเกิดการซ้ำของข้อมูลที่เพียงพอจึงหยุดทำการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ในครั้งนี้ประกอบไปด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้



ตารางที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคล

ลำดับ	เพศ	อายุ	อาชีพ	วันที่สัมภาษณ์
1	ชาย	42	นักออกแบบตราสินค้าไลฟ์สไตล์ งานได้รับรางวัล/ยอดเยี่ยม	13 ก.ค. 2564
2	ชาย	38	นักออกแบบตราสินค้าไลฟ์สไตล์ งานได้รับรางวัล/ยอดเยี่ยม	13 ก.ค. 2564
3	ชาย	55	ผู้บริหารบริษัทออกแบบ งานได้รับรางวัล/ยอดเยี่ยม	16 ก.ค. 2564
4	หญิง	50	ผู้บริหารบริษัทออกแบบ งานได้รับรางวัล/ยอดเยี่ยม	20 ก.ค. 2564
5	ชาย	51	นักการตลาดตราสินค้าไลฟ์สไตล์ งานได้รับรางวัล/ยอดเยี่ยม	22 ก.ค. 2564
6	หญิง	50	นักการตลาดตราสินค้าไลฟ์สไตล์ งานได้รับรางวัล/ยอดเยี่ยม	22 ก.ค. 2564
7	ชาย	35	ผู้บริหารบริษัทการตลาด งานได้รับรางวัล/ยอดเยี่ยม	26 ก.ค. 2564
8	หญิง	55	ผู้บริหารบริษัทการตลาด งานได้รับรางวัล/ยอดเยี่ยม	28 ก.ค. 2564
9	ชาย	51	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างตราสินค้าไลฟ์สไตล์	30 ก.ค. 2564
10	หญิง	47	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างตราสินค้าไลฟ์สไตล์	3 ส.ค. 2564
11	หญิง	43	นักนิเทศศาสตร์ บริษัทตัวแทนโฆษณาแห่งหนึ่งใน กทม ประกอบอาชีพด้านนิเทศศาสตร์มากกว่า 10 ปี	6 ส.ค. 2564
12	ชาย	44	นักนิเทศศาสตร์ นักวิชาการมหาวิทยาลัยรัฐแห่งหนึ่งใน กทม ประกอบอาชีพนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์มากกว่า 15 ปี	6 ส.ค. 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) โดยคำถามที่ใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ประกอบด้วยคำถามต่อไปนี้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลส่วนบุคคล: เพศ, อายุ

ความเกี่ยวข้องกับหัวข้อในการศึกษาครั้งนี้: นักออกแบบตราสินค้าไลฟ์สไตล์, ผู้บริหารบริษัทออกแบบ, นักการตลาดตราสินค้าไลฟ์สไตล์, ผู้บริหารบริษัทการตลาด, ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างตราสินค้าไลฟ์สไตล์, และนักนิเทศศาสตร์

ส่วนที่ 2: องค์ประกอบที่สำคัญของการออกแบบตราสินค้าไลฟ์สไตล์: ทฤษฎีขั้นบันไดของการออกแบบ (มีการใช้การออกแบบในระดับขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 ขององค์กรหรือไม่อย่างไร), การคิดเชิงนักออกแบบ (มีการให้ความสำคัญกับการคิดอย่างนักออกแบบกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนหรือไม่), กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ (ความมีส่วนร่วมของนักออกแบบในแต่ละ

ขั้นตอนคืออะไร), กระบวนการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติสำคัญน้อยที่สุดที่สามารถซื้อขายได้ (มีการใช้ผู้บริโภคเป็นผู้ทดสอบเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์ก่อนออกสู่ตลาดหรือไม่), การสื่อสารตราสินค้า (เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารตราสินค้าคืออะไร)

ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) (บุษกร เขียวจินดา กานต์, 2561: 112) โดยตรวจสอบความสอดคล้องในด้านเนื้อหาจากบทสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เปรียบเทียบกับการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้ทำไปในเบื้องต้น

ผลการวิจัย

สรุปผลลัพธ์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ตราสินค้าไลฟ์สไตล์ที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ



ตารางที่ 4 ผลลัพธ์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา

หัวข้อ	Brand	Happybrush	BergHOFF	Philippe Starck	SMEG	Apple	Porsche Design	Sony	Kohler
ทฤษฎีขั้นบันไดของกรอกแบบ - การใช้การออกแบบในระดับชั้นที่ 3 และชั้นที่ 4 ขององค์กร	มีในชั้นที่ 3 แต่ไม่มีในชั้นที่ 4	มีทั้ง 2 ชั้น	มีทั้ง 2 ชั้น	มีทั้ง 2 ชั้น	มีทั้ง 2 ชั้น	มีทั้ง 2 ชั้น	มีทั้ง 2 ชั้น	มีทั้ง 2 ชั้น	การใช้ การออกแบบ ในระดับชั้นที่ 3 และชั้นที่ 4 ขององค์กร
การคิดเชิงนอกแบบ - การให้ความสำคัญกับการคิดอย่างนักออกแบบ กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน	ไม่ทุกคน	ทุกคน	ทุกคน	ทุกคน	ทุกคน	ทุกคน	ทุกคน	ทุกคน	ทุกคน
กลยุทธ์การพัฒนามลิตภัณฑ์ใหม่ - ความมีส่วนร่วมของนักออกแบบในแต่ละชั้นตอน	ไม่ทุกชั้นตอน	ไม่ทุกชั้นตอน	ไม่ทุกชั้นตอน	ไม่ทุกชั้นตอน	ทุกชั้นตอน	ทุกชั้นตอน	ไม่ทุกชั้นตอน	ไม่ทุกชั้นตอน	ทุกชั้นตอน
กระบวนการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติสำคัญน้อยที่สุดที่สามารถซื้อขายได้ - การใช้ผู้บริโภคเป็นผู้ทดสอบเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์ก่อนออกสู่ตลาด	มีการใช้	มีการใช้	มีการใช้	ไม่มีการใช้	มีการใช้	ไม่มีการใช้	ไม่มีการใช้	ไม่มีการใช้	ไม่มีการใช้
การสื่อสารตราสินค้า - เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารตราสินค้า	รายการ TV และ IMC ผ่านออนไลน์	IMC ผ่านออนไลน์ ออฟไลน์ ร่วม Event	IMC ออนไลน์ ออฟไลน์ โดยเจ้าของ	IMC ออนไลน์ โดยผู้ใช้	การสร้าง ความสัมพันธ์กับ ผู้บริโภค CRM	สื่อบริการเส Viral IMC ผ่านออนไลน์	ร่วมเป็นพันธมิตรกับตราสินค้าอื่นเพื่อทำ IMC	IMC ผ่านออนไลน์ ออฟไลน์	IMC ผ่านออนไลน์ ออฟไลน์



สรุปการวิเคราะห์เชื่อมโยงตราสินค้าไลฟ์สไตล์ที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ

1. ทฤษฎีขั้นบันไดของการออกแบบ Happybrush เป็นแค่ขั้นที่ 3 คือมีการใช้การออกแบบเพื่อกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ในขณะที่ตราสินค้าที่เหลือนั้นไปถึงขั้นที่ 4 คือมีการนำกระบวนการคิดเชิงออกแบบและกิจกรรมด้านการออกแบบไปผนวกเข้ากับกลยุทธ์ของการบริหารธุรกิจในระดับโครงสร้าง

2. การคิดเชิงนักออกแบบ มีเพียง Happybrush ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการคิดอย่างนักออกแบบกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน เนื่องจากเจ้าของเป็นนักการตลาดและทำงานด้านการตลาดมาโดยตลอด ส่วนตราสินค้าที่เหลือมีการให้ความสำคัญกับการคิดอย่างนักออกแบบกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน

3. กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่สำหรับ Happybrush, BergHOFF, Philippe Starck, Porsche Design, และ Sony นักออกแบบไม่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ทุกขั้นตอน โดยจะมีส่วนร่วมในขั้นการก่อเกิดความคิด การกลั่นกรองความคิด การพัฒนาแนวคิดผลิตภัณฑ์ การทดสอบแนวคิดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ส่วนขั้นตอนที่เหลือเป็นหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาด ในขณะที่ Smeg, Apple, และ Kohler นักออกแบบและผู้ผลิตทำงานร่วมกัน ตั้งแต่ต้นไปจนจบกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่

4. กระบวนการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติสำคัญน้อยที่สุดที่สามารถซื้อขายได้ Happybrush, BergHOFF, และ Smeg มีการใช้ผู้บริโภคเป็นผู้ทดสอบเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์ก่อนออกสู่ตลาดเพียงบางส่วน ส่วน Philippe Starck, Apple, Porsche Design, Sony, และ Kohler ไม่ได้มีการใช้ผู้บริโภคเป็นผู้ทดสอบเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์ก่อนออกสู่ตลาด

5. การสื่อสารตราสินค้า ทุกตราสินค้ามีการใช้เครื่องมือทางการตลาดสื่อสารตราสินค้าอย่างครบวงจร และใช้สื่อทั้งออนไลน์และออฟไลน์ ด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน คือ Happybrush เปิดตัวในรายการโทรทัศน์ชื่อดัง แล้วเน้นการโฆษณาผ่านสื่อออนไลน์ ส่วน BergHOFF เข้าร่วมงานแสดงสินค้าทุกปีและมีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาคอยช่วยผู้ค้าปลีกทั่วโลกในด้านความรู้ทางการตลาดและการสื่อสารตราสินค้าเพื่อให้เข้ากับแต่ละพื้นที่ ในขณะที่ Philippe Starck ใช้ความมีชื่อเสียงของตนสร้างภาพลักษณ์ให้กับตราสินค้า ส่วน Smeg เน้นสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริโภคผ่านการสร้างประสบการณ์ ในขณะที่ Apple เน้นการสร้างกระแสแรง ๆ ไปทั่วโลก ส่วน Porsche Design ใช้วิธีร่วมเป็นพันธมิตรกับตราสินค้าอื่นแล้วช่วยกันสื่อสารตราสินค้า ในขณะที่ Sony และ Kohler ใช้ส่วนผสมทางการตลาดอย่างครบทั้งวงจร

ผลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกตราสินค้าไลฟ์สไตล์ที่ประสบความสำเร็จในประเทศไทย

1. ทฤษฎีขั้นบันได องค์การในประเทศไทยอยู่ในระดับ 1, 2, และ 3 คือ 1 ไม่ได้ใช้การออกแบบเพื่อประโยชน์ด้านใดเลยหรือใช้น้อยมาก 2 การออกแบบเพื่อรูปลักษณ์และเพื่อการสร้างความน่าสนใจ และ 3 การใช้การออกแบบเพื่อกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่

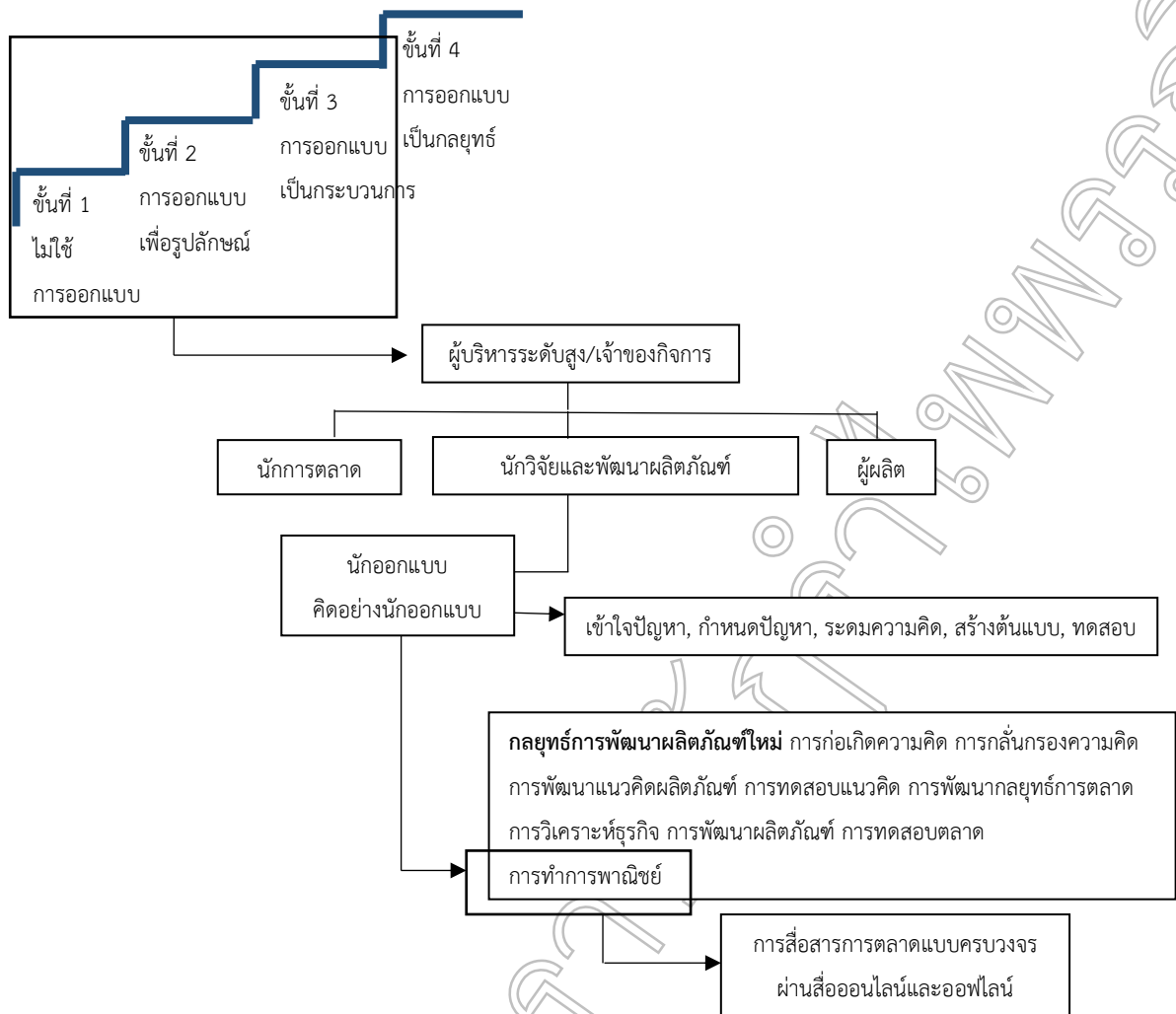
2. การคิดเชิงนักออกแบบ การคิดเชิงนักออกแบบมีอยู่เฉพาะแค่ฝ่ายออกแบบ

3. กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ นักออกแบบทำงานอยู่ในฝ่ายพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยหน้าที่หลักจะอยู่ในขั้นออกแบบบรรจุภัณฑ์และการโฆษณา

3.1 ไม่มีการใช้กระบวนการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติสำคัญน้อยที่สุดที่สามารถซื้อขายได้ด้วยการให้ผู้บริโภคเป็นผู้ทดสอบเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์ก่อนออกสู่ตลาด

3.2 การสื่อสารตราสินค้า มีการใช้เครื่องมือทางการตลาดเพื่อสื่อสารตราสินค้าอย่างครบวงจร และใช้สื่อทั้งออนไลน์และออฟไลน์

รูปแบบปัจจุบันในประเทศไทย



แผนภาพที่ 1 รูปแบบการออกแบบการสื่อสารตราสินค้าไลฟ์สไตล์ในประเทศไทย

อภิปรายผล

การใช้การออกแบบสำหรับตราสินค้าไลฟ์สไตล์ในต่างประเทศนั้นส่วนใหญ่อยู่ในขั้นบันไดที่ 4 คือ การใช้การออกแบบมาเป็นกลยุทธ์ขององค์กร ในขณะที่ในประเทศไทยยังอยู่ในขั้นบันไดที่ 1 ไม่ใช้การออกแบบ, 2 การออกแบบเพื่อรูปลักษณ์, และ 3 การออกแบบเป็นกระบวนการ ซึ่งรูปแบบของการออกแบบในระดับขั้นไม่ใช้การออกแบบ และการออกแบบเพื่อรูปลักษณ์นั้นเป็นการใช้การออกแบบในลักษณะของกิจกรรมเพิ่มเติม (Add-On) เพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับธุรกิจ โดยดำเนินกิจกรรมด้านการออกแบบคู่ขนานควบคู่ไปกับการดำเนินกลยุทธ์หลักของบริษัทหรือเป็นการดำเนินกิจกรรมเฉพาะช่วงที่ต้องการใช้ประโยชน์ด้านความสวยงามจากการออกแบบเท่านั้น โดยรูปแบบลักษณะดังกล่าวนี้จะแตกต่างกับรูปแบบของการออกแบบในระดับการออกแบบที่เป็นกระบวนการ และการออกแบบเป็นกลยุทธ์ซึ่งเป็นการดำเนินกิจกรรมด้านการออกแบบในระดับของโครงสร้าง

กล่าวคือในทุกขั้นตอนของการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการจะให้ความสำคัญกับการคิดและการออกแบบนักออกแบบตั้งแต่เริ่มต้นจนจบโครงการ และเป็นการดำเนินการในทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องทั้งหมดมิใช่เฉพาะในภาคส่วนของการออกแบบเพียงเท่านั้น โดยการออกแบบในระดับการออกแบบเป็นกระบวนการและการออกแบบเป็นกลยุทธ์นั้นจะมีความแตกต่างกันในด้านระยะเวลาของการเลือกดำเนินกิจกรรมด้านการออกแบบ ด้วยเหตุที่การออกแบบเป็นกระบวนการจะมีการเลือกดำเนินกิจกรรมด้านการออกแบบเฉพาะในช่วงของโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ซึ่งแตกต่างกับการออกแบบเป็นกลยุทธ์ที่การดำเนินกิจกรรมด้านการออกแบบได้ถูกกระทำอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบเพื่อการบริหารและจัดการในเชิงกลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพและยังเป็นการสร้างวัฒนธรรมการคิดแบบนักออกแบบอย่างยั่งยืน (Centre, 2011)

องค์กรในต่างประเทศเห็นความสำคัญของการออกแบบและฝึกให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องคิดอย่างนักออกแบบ ตรงกันกับที่



Brown (2008, p. 4) ได้แสดงให้เห็นว่าองค์กรควรมุ่งเน้นการทำงานร่วมกันของสมาชิกในทีม ซึ่งมีพื้นฐานความรู้ความชำนาญในศาสตร์ที่แตกต่างหลากหลาย และเปลี่ยนขอบเขตจากการออกแบบผลิตภัณฑ์ไปสู่การคิดเชิงออกแบบ ซึ่งสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ ในขณะที่ในประเทศไทยยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการคิดอย่างนักออกแบบกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน

ในต่างประเทศมีการให้นักออกแบบเข้าไปมีส่วนร่วมตั้งแต่ช่วงต้นของกระบวนการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ตามที่กำหนดไว้ 9 ขั้นตอนโดย Kotler และ Armstrong (2020: 161) โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการหาโอกาส การสร้างนวัตกรรมและการพัฒนา แม้ว่านักออกแบบจะไม่ได้วางแผนในเรื่องของการตลาดแต่ก็ทำให้ผลิตภัณฑ์และบริการสนองความต้องการผู้บริโภคได้ดีกว่าการให้นักออกแบบทำงานเพียงแคในส่วนของการออกแบบบรรจุภัณฑ์หรือการโฆษณา สำหรับนักออกแบบส่วนใหญ่ในประเทศไทยไม่มีหน้าที่ในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพียงแค่ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความสวยงาม นักออกแบบจึงเกี่ยวข้องเฉพาะในช่วงท้าย ทำให้ผลิตภัณฑ์และบริการไม่สามารถสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้เต็มที่

การให้ผู้บริโภคเป็นผู้ทดสอบเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์ก่อนออกสู่ตลาดเป็นเรื่องที่ทำได้ยากสำหรับองค์กรทั้งต่างประเทศและในประเทศไทย ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ การดำเนินการ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ของผลิตภัณฑ์ที่จำลองหรือลดทอนลงมาได้ยาก แม้ว่า Lean (Ries, 2011: 75) จะแสดงให้เห็นว่ากระบวนการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติสำคัญน้อยที่สุดที่สามารถซื้อขายได้นั้นเป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ที่สามารถใช้ทดสอบสมมติฐาน หรือประเมินตลาดได้อย่างรวดเร็วว่าผลิตภัณฑ์นั้นจะประสบความสำเร็จหรือไม่ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะนำไปสู่การต่อยอด ปรับปรุง หรือแก้ไขได้ต่อไปก็ตาม

การสื่อสารการตลาดตราสินค้าไลฟ์สไตล์ที่ประสบความสำเร็จด้านรางวัลและยอดขายทั้งต่างประเทศและในประเทศไทยเป็นการสื่อสารการตลาดแบบครบวงจร ผ่านการสื่อสารทั้งออนไลน์และออฟไลน์ ดังที่ Kotler, Kartajaya, และ Setiawan (2017, : 17) แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารควรผสมผสานการใช้สื่อใหม่และสื่อเก่าบูรณาการร่วมกัน โดยคำนึงถึงหน้าที่ของแต่ละสื่อให้ตรงกับพฤติกรรมการรับสารของผู้บริโภคเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลทางการสื่อสารที่สูงที่สุด เพราะผู้บริโภคในปัจจุบันมีปฏิสัมพันธ์กับตราสินค้าผ่านช่องทางต่าง ๆ มากมาย โดยข้ามจากช่องทางหนึ่งไปอีกช่องทางหนึ่ง และคาดหวังว่าประสบการณ์ที่ได้รับจากตราสินค้าจะไม่ติดขัด สภาพความเป็นจริงใหม่นี้ทำให้นักการตลาดต้องบูรณาการช่องทางออนไลน์และออฟไลน์เข้าด้วยกัน เพื่อผลักดันให้ผู้บริโภคไปสู่การตัดสินใจซื้อ โดยรวมข้อดีของทั้ง 2 ช่องทางเข้าด้วยกัน คือ ความรวดเร็วของช่องทางออนไลน์และความใกล้ชิด

ของช่องทางออฟไลน์ ทั้งนี้ ต้องเน้นไปที่จุดสัมผัส (Touch Point) และช่องทางที่สำคัญที่สุด และกระตุ้นให้ทุกคนในองค์กรสนับสนุนกลยุทธ์ของช่องทางการสื่อสารและบริการที่หลากหลายแล้วเชื่อมโยงกันให้เป็นหนึ่งเดียวกันทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ เช่นเดียวกันกับที่ อภิวรรณ ศิรินนทนา, เสาวนีย์ วรรณประภา และกรรณิกา พงษ์ชัย (2562: 100) ที่แสดงให้เห็นว่ารูปแบบของสื่อที่หลากหลายผ่านทุกช่องทางของการสื่อสารสามารถทำให้เข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. นำผลการวิจัยไปเป็นพื้นฐานในการพัฒนาโครงสร้างรูปแบบการออกแบบเพื่อการสื่อสารตราสินค้าไลฟ์สไตล์
2. ควรมีการจัดสัมมนา การจัดทำ Work Shop และการถ่ายทอดบทเรียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตราสินค้าประเภทอื่น ๆ เพื่อให้ได้เห็นถึงองค์ความรู้ กระบวนการสร้างและออกแบบการสื่อสารตราสินค้าอื่น ๆ ตลอดจนเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อยอดการวิจัยต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- บุษกร เขียวจินดา กานต์. (2561). เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์*. 13(25): 103-118.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2545). *ระเบียบวิธีวิจัยการสื่อสาร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณยศ บุญเพิ่ม และไตรรัตน์ สิทธิกุล. (2559). กลยุทธ์การออกแบบเพื่อการขับเคลื่อนธุรกิจ: กรณีศึกษาคณะผู้บริหารและเจ้าของกิจการในธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม*, 4, 2(8): 144-151.
- อภิวรรณ ศิรินนทนา, เสาวนีย์ วรรณประภา และกรรณิกา พงษ์ชัย. (2562). รูปแบบการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของวังสวนบ้านแก้ว. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*. 13(2): 92-101.
- Brandis. (2017). *Lifestyle Brand*. [Online]. Available : <https://www.brandis76.com/single-post/2017/03/16/lifestyle-Brand>. 2021.
- Brown, T. (2008). *Design Thinking*. [Online]. Available : <https://readings.design/PDF/Tim%20Brown,%20Design%20Thinking.pdf>. 2020.
- Centre, T. D. D. (2011). *Design Ladder*. [Online]. Available : <http://www.seeplatform.eu/case-studies/Design%20Ladder>. 2020.



- Chernev, A., Hamilton, R., Gal D. (2011). Competing for Consumer Identity: Limits to Self-Expression and the Perils of Lifestyle Branding. *Journal of Marketing*. 75(3), 66-82.
- Kotler, P. and Armstrong, G. (2020). **Principle of Marketing Eighteenth Edition**. UK: Pearson Education Limited.
- Kotler, P., Kartajaya, H., and Setiawan, I., (2017). **Marketing 4.0 - Moving from Digital to Traditional**. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Kotler, P., Kartajaya, H., and Setiawan, I. (2021). **Marketing 5.0 - Technology for Humanity**. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Positioning. (2019). **เอ็นอีเอเผย 5 กลุ่มสินค้าไลฟ์สไตล์ขายดี ปี 2019 พร้อมเดินหน้าจัดงาน STYLE Bangkok**. [Online]. Available : <https://positioningmag.com/1225509>. 2021.
- Red Dot Design Award. (2021). **Categories**. [Online]. Available : <https://www.red-dot.org>. 2021.
- Ries, E. (2011). **The Lean Startup: How Today's Entrepreneurs Use Continuous Innovation to Create Radically Successful Businesses**. New York: Crown Business.
- Statista. (2021). **Statistic**. [Online]. Available : <https://www.statista.com/statistics>. 2021.



วารสารวิจัยรำไพพรรณี Rajabhat Rambhai Barni Research Journal

วารสารวิจัยรำไพพรรณี เป็นวารสารระดับชาติที่ผ่านการรับรองผลการประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 2 (พ.ศ. 2563-2567) จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของคณาจารย์ นิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาโท-เอก นักวิจัยจากหน่วยงานภายในและภายนอกต่าง ๆ สู่สาธารณชน รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ ได้นำผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย 2) เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ และ 3) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของบุคลากร

วารสารเปิดรับบทความวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึงสหวิทยาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมและชุมชน โดยจัดทำเป็นวารสารราย 4 เดือน เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) และฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม) โดยบทความที่ตีพิมพ์ทุกบทความผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewed) ในสาขาวิชานั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 2 ท่าน โดยเป็นการประเมินแบบ double-blinded review ข้อคิดเห็นที่ปรากฏและแสดงในเนื้อหาของบทความต่าง ๆ วารสารวิจัยรำไพพรรณี ถือเป็นความเห็นและความรับผิดชอบโดยตรงของผู้เขียน

คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับ

บทความที่รับตีพิมพ์ในวารสาร ได้แก่ 1) บทความวิจัย 2) นิพนธ์ปริทัศน์ (Review articles) โดยให้พิมพ์ผลงานด้วยกระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียว จำนวนไม่เกิน 10-12 หน้า และกำหนดให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน สถานที่ทำงาน การติดต่อผู้เขียน โดยบทความต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คำสำคัญ (Keywords) ไม่เกิน 3-5 คำ และมีส่วนประกอบดังนี้ บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) และเอกสารอ้างอิง

ระเบียบการตีพิมพ์

1) ผู้วิจัยดำเนินการเขียนบทความวิจัยตามข้อกำหนดรูปแบบของวารสารวิจัยรำไพพรรณี ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยบทความดังกล่าวจะต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน

2) ผู้วิจัยส่งบทความที่สมบูรณ์ตรงตามแบบฟอร์มเป็นไฟล์นามสกุล .doc (Word) ความยาวไม่เกิน 10-12 หน้า ทางระบบออนไลน์ Thaijo วารสารวิจัยรำไพพรรณี โดยสมัครผ่านเว็บไซต์ระบบ <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RRBR/> ทั้งนี้สามารถติดตามรายละเอียดและดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่ <http://www.research.rbru.ac.th/journal.php> สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

3) ผู้วิจัยต้องชำระค่าธรรมเนียมในการดำเนินการตีพิมพ์ของวารสารวิจัยรำไพพรรณี จำนวน 2,500 บาท หลังจากบทความผ่านการพิจารณาเบื้องต้นจากกองบรรณาธิการวารสารฯ เรียบร้อยแล้ว

4) ผู้วิจัยสามารถชำระค่าธรรมเนียมได้ ดังนี้

โอนเงินเข้าบัญชีหมายเลข 178-1-48958-7 ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประเภทบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา (สาขาสี่แยกเขาทราย) **เมื่อโอนเงินเข้าบัญชีแล้วกรุณา SCAN หลักฐานการชำระเงินได้ที่** อีเมล research_rbru2010@hotmail.com

กองบรรณาธิการจะไม่คืนเงินในกรณีที่บทความไม่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ เพราะเป็นค่าตอบแทนการพิจารณาบทความของผู้ทรงคุณวุฒิ

5) ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการปรับแก้ไขบทความตามผลการตรวจประเมินของกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิของวารสารวิจัยรำไพพรรณี อย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการในการตีพิมพ์

6) เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบ ข้อที่ 1) - ข้อ 5) เรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะออกไปตอบรับการตีพิมพ์และใบเสร็จรับเงินจากทางราชการให้กับผู้วิจัย และดำเนินการตามกระบวนการตีพิมพ์ต่อไป

7) ถ้าผู้วิจัยไม่ปฏิบัติตามระเบียบการตีพิมพ์กองบรรณาธิการจะแจ้งยกเลิกการตีพิมพ์บทความการวิจัยไปยังหน่วยงาน/มหาวิทยาลัยที่ท่านสังกัดอยู่ และจะไม่ได้รับค่าธรรมเนียมคืน



ข้อกำหนดในการเตรียมต้นฉบับ

- ขนาดกระดาษ A4
- ขอบกระดาษ ขอบบน 1 นิ้ว ขอบล่าง 1 นิ้ว ขอบซ้าย 1.25 นิ้ว ขอบขวา 1 นิ้ว
- ระยะระหว่างบรรทัด หนึ่งเท่า (Single Space)
- ตัวอักษร ใช้ TH SarabunPSK ตามที่กำหนดดังนี้
 - ชื่อเรื่อง (Title)
 - ภาษาไทย ขนาด 18 point, กำหนดกึ่งกลาง, ตัวหนา
 - ภาษาอังกฤษ ขนาด 18 point, กำหนดกึ่งกลาง, ตัวหนา
 - ชื่อผู้เขียน (ทุกคน)
 - ชื่อผู้เขียน ภาษาไทย-อังกฤษ ขนาด 14 point, กำหนดกึ่งกลาง, ตัวหนา
 - ที่อยู่ผู้เขียน ภาษาไทย-อังกฤษ ขนาด 14 point, กำหนดกึ่งกลาง, ตัวหนา และเว้น 1 บรรทัด
 - อีเมลผู้เขียนหลัก วันที่ส่ง วันที่แก้ไขล่าสุด และวันตอบรับบทความ
 - *Corresponding author E-mail: (Received; Revised; Accepted)
 - บทคัดย่อ
 - ชื่อ “บทคัดย่อ” และ “Abstract” ขนาด 16 point, กำหนดกึ่งกลาง, ตัวหนา และเว้น 1 บรรทัด
 - เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย ขนาด 14 point, กำหนดชิดขอบ, ตัวธรรมดา
 - คำสำคัญ ให้พิมพ์ต่อจากส่วนบทคัดย่อ โดยเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความประมาณ 3-5 คำ ใช้ตัวอักษรภาษาไทย หรือ ภาษาอังกฤษ ขนาด 14 point
 - เนื้อหา บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ขนาด 14 point, กำหนดชิดขอบ, ตัวหนา
 - ย่อหน้า 0.5 นิ้ว
 - Keyword ให้พิมพ์ต่อจากส่วน Abstract โดยเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความภาษาอังกฤษ ขนาด 14 point
 - รายละเอียดบทความ (Body)
 - คำหลักบทความขนาด 16 point, กำหนดชิดซ้าย, ตัวหนา
 - หัวข้อย่อยขนาด 14 point, กำหนดชิดซ้าย, ตัวหนา
 - ตัวอักษรขนาด 14 point, กำหนดชิดขอบ, ตัวธรรมดา
 - ย่อหน้า 0.5 นิ้ว

รายละเอียดบทความประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) และเอกสารอ้างอิง

- คำศัพท์ ให้ใช้ศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถาน
- รูปภาพและตาราง กรณีรูปภาพและตาราง หัวตารางให้จัดชิดซ้ายของคอลัมน์ คำบรรยายรูปภาพให้อยู่ใต้รูปภาพ และจัดกึ่งกลางคอลัมน์ เนื้อหา และคำบรรยายภาพ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 point ตัวปกติ
- รูปแบบการพิมพ์เอกสารอ้างอิง

1. อ้างอิงจากหนังสือ

รูปแบบ :

ชื่อผู้แต่ง.//ปีที่พิมพ์.//ชื่อเรื่อง.//จำนวนเล่ม.//ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี).//ชื่อชุดหนังสือ.//เมืองที่พิมพ์.//สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม. (2547). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ: การวิจัยปัญหาปัจจุบันและการวิจัยอนาคตกาล*. กรุงเทพมหานคร: เพ็ญฟ้า พรินต์ติ้ง.

Okuda, M., & Okuda, D. (1993). *Star trek chronology: The history of the future*. New York: Pocket Books.



2. อ้างอิงจากบทความในหนังสือ รายงานการประชุมทางวิชาการ สัมมนาทางวิชาการ

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียนบทความ.//ปีพิมพ์.//ชื่อบทความ.//ใน ชื่อหนังสือ.//ชื่อบรรณาธิการหรือผู้รวบรวม.
ครั้งที่พิมพ์.//ชื่อชุดหนังสือ.//เมืองที่พิมพ์.//สำนักพิมพ์.//หน้า.

ตัวอย่าง :

ปกรณ ปรียากร. (2532). ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา. ใน เอกสารการสนชดวิชาการบริหารการพัฒนาชนบท. หน่วยที่ 1. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิทยาการจัดการ. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 33-34.
Fitzroy, Felix R. and Kraft, Kornelius. (1991). Firm Size, Growth and Innovation: Some Evidence from West Germany. In *Innovation and Technological Change: An International Comparizon*. Zottan J. Aes and David B. Audretsh, eds. New York: Harester Wheatsheaf. pp. 152-159.

3. อ้างอิงจากบทความในวารสาร

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียน.//ปีพิมพ์.//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่ (เดือน):/เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุรัช พุ่งเกียรติ. (2547). นาโนเทคโนโลยีวัสดุศาสตร์ระดับไมโคร. *ผู้ส่งออก*. 17 (ปีที่แรก เมษายน): 19-22.
Mintrom, Michael and Vergari, Sandra. (1996). Advocacy Coalitions, Policy Entrepreneurs and Policy Change. *Policy Studies Journal*. 24 (Autumn): 420-434.

4. อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ และสารนิพนธ์

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียน.//ปี.//ชื่อวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ หรือสารนิพนธ์.//ระดับปริญญา/มหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง :

ธีรวัฒน์ พันธุ์สุผล. (2547). การรับรู้กิจกรรมการพัฒนาทางกองประจำการเพื่อการพัฒนาประเทศ กรณีศึกษา กรมทหารต่อสู้อากาศยาน หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน กองบัญชาการยุทธทางอากาศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
ปิโย เล็กกำแหง. (2547). พฤติกรรมการซื้อและการบริโภคเครื่องดื่มในร้านกาแฟขนาดเล็กของนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัย: กรณีศึกษานักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ภาคนิพนธ์โครงการบัณฑิตศึกษาเทคโนโลยีการบริหาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
Thawilwadee Bureekul. (1998). *Major Factors Affecting Industrial Hazardous Waste Policy Implementation in Central Thailand*. Doctoral dissertation, National Institute of Development Administration.

5. อ้างอิงจากรายงานการวิจัย และเอกสารวิจัยที่เสนอต่อหน่วยงานต่าง ๆ

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียน.//ปี.//ชื่อเอกสาร.//รายงานการวิจัย/เอกสารวิจัย หน่วยงาน.

ตัวอย่าง :

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2538). *จริยธรรมในงานวิจัย*. เอกสารวิจัย เสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

6. อ้างอิงจากสิ่งพิมพ์กฎหมาย

รูปแบบ :

ชื่อกฎหมาย.//ชื่อวารสาร.//ฉบับ/เล่มที่,/ตอนที่/(วัน เดือน):/เลขหน้า.



ตัวอย่าง :

พระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของคณะรัฐประศาสนศาสตร์ ไปเป็นของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. 2509. **ราชกิจจานุเบกษา**. ฉบับกฤษฎีกา 83, 29 ฉบับพิเศษ (31 มีนาคม): 23-36.

The Act on Revenue Code Amendment (No.35) B.E. 2544. **Royal Thai Government Gazette**. 118, 85A (27 September 2001): 1-4.

7. อ้างอิงจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ชื่อเรื่อง./[CD-ROM]./สถานที่ผลิต./ผู้ผลิต./ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่.

ผู้แต่ง./ชื่อเรื่อง./[Online]./เข้าถึงได้จาก./วิธีการเข้าถึงและสถานที่ของข้อมูล/ปี พ.ศ. ที่เผยแพร่ (หรือสืบค้น).

ตัวอย่าง :

Noam, E.M. Telecommunication Policy Issue for the Next Century. [online]. Available : <gopher://198.80.36...//global/telcom.txt>. 1994.

Texas Instruments. Speech Synthesis Processors. [online]. Available : <http://www.ti.com/sc/does/msp/speech/index.htm>. 1998.

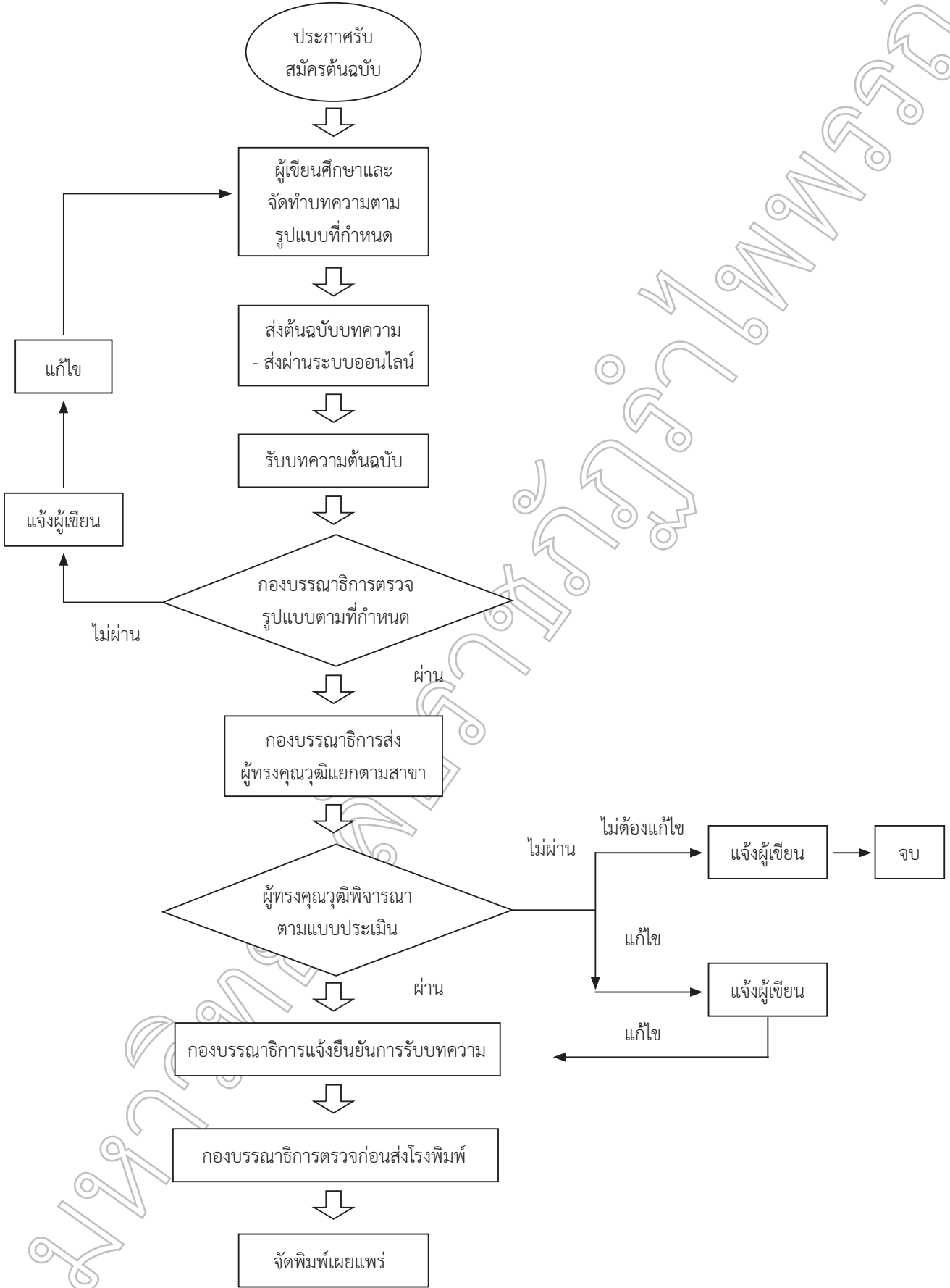
ทั้งนี้สามารถติดตามรายละเอียดและดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ หรือสมัครส่งบทความวิจัยออนไลน์ ได้ที่ <http://www.research.rbru.ac.th/journal.php>

หลักเกณฑ์การประเมินบทความเพื่อการตอบรับการตีพิมพ์

ต้องเป็นบทความที่ยังไม่ได้มีการเผยแพร่ในวารสารใดมาก่อนหรือรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการใด ๆ กองบรรณาธิการจะดำเนินการพิจารณาบทความตามรูปแบบที่กำหนดเบื้องต้น หากบทความใดไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับคืนให้ผู้เขียนแก้ไข หากผ่านการพิจารณาจะเข้าสู่การประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาทั้งภายในและภายนอก เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบ เมื่อบทความได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับหนังสือรับรองการตีพิมพ์ โดยจะให้ผู้เขียนที่เป็นชื่อแรกและสามารถดาวน์โหลดวารสารฉบับสมบูรณ์ได้ทางเว็บไซต์ของสถาบันวิจัยและพัฒนา <http://www.research.rbru.ac.th/journal.php>



ขั้นตอนการจัดทำวารสารวิจัยรำไพพรรณี





แบบประเมินบทความวิจัย เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิจัยรำไพพรรณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณ

ชื่อบทความวิจัย

.....
.....
.....

ชื่อผู้ประเมิน

ส่งคืนภายในวันที่

1. ความเป็นมา / ความสำคัญของปัญหาวิจัย

.....
.....
.....

2. การประมวลเอกสาร (กรอบแนวคิด / คุณภาพการประมวลเอกสาร / ความเป็นวิชาการ / ความเกี่ยวข้องกับสมมติฐาน ฯลฯ)

.....
.....
.....

3. วิธีการวิจัย (กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่ม / ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ / ข้อมูล ฯลฯ)

.....
.....
.....

4. ผลการวิจัย (ใช้สถิติครบถ้วนเหมาะสม / ความถูกต้องของการรายงาน ฯลฯ)

.....
.....
.....

5. การอภิปรายผล (ความเหมาะสมทางวิชาการ ฯลฯ)

.....
.....
.....



6. อื่น ๆ (เช่น การใช้ภาพ / การจัดระเบียบบทความ / การอ้างอิง / ความถูกต้องเชิงวิชาการ ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

7. โดยภาพรวมท่านประเมินว่าบทความวิจัยนี้มีคุณภาพระดับใด (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓)

- 1) ควรตีพิมพ์ โดยมีการแก้ไขเล็กน้อย (เช่น คำผิด)
- 2) ควรตีพิมพ์ โดยอาจแก้ตามคำแนะนำของผู้ประเมิน หรือไม่ก็ได้
- 3) ควรตีพิมพ์ แต่ต้องแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ประเมินก่อน โดย
- ผู้ประเมินขอพิจารณาสิ่งที่ปรับแก้แล้วอีกครั้ง
- ผู้ประเมินไม่ขอพิจารณาอีกครั้ง
- 4) อาจตีพิมพ์ได้ โดยผู้เขียนต้องทบทวนและปรับปรุงบทความใหม่ และผ่านกรรประเมินใหม่อีกครั้ง โดย
- ผู้ประเมินขอพิจารณาสิ่งที่ปรับแก้แล้วอีกครั้ง
- ผู้ประเมินไม่ขอพิจารณาอีกครั้ง
- 5) ไม่ควรตีพิมพ์ในวารสารวิจัยรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่

หมายเหตุ 1. ถ้าเนื้อที่กระดาษไม่พอ ท่านสามารถเขียนคำแนะนำเพิ่มเติมได้

2. กองบรรณาธิการจะไม่เปิดเผยแบบประเมินนี้แก่ผู้เขียนบทความ แต่จะรวบรวมส่งข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะให้แก่ผู้เขียน โดยพิจารณาตามแต่กรณี

กรุณาส่ง กองบรรณาธิการวารสารวิจัยรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
สถาบันวิจัยและพัฒนา (อาคารเฉลิมพระเกียรติ ชั้น 5) อาคาร 36
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เลขที่ 41 หมู่ 5 ถนนรักษาศักดิ์ขุมูล ตำบลท่าช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000
โทรศัพท์ 0-3947-1056 หรือ 0-3931-9111 ต่อ 10802 โทรสาร 0-3947-1056
มือถือ 086-4402639
อีเมล research_rbru2010@hotmail.com



สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

INSTITUTE OF RESEARCH AND DEVELOPMENT RAMBHAIBARNI RAJABHAT UNIVERSITY

41 หมู่ 5 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000

โทร./โทรสาร 0-3947-1056 โทร. 0-3931-9111 ต่อ 10802, 086-440-2639

เว็บไซต์ <http://www.research.rbru.ac.th> E-mail : research_rbru2010@hotmail.com

